

*ἡ ἡλιαία τῆ βραβυχῶν πωλὲως πώβιτῃ,
ὅπου βραβυχῶν τῆ βραβυχῶν τῆ βραβυχῶν
μὲ ὄλαυς λαὺς εἰζαὺς, μὲ τὸ νὰ πωσῶν
ὅς τὸ πῶς τὸ ἀγῶνιον οἰκεταία τῆς
αἰνομήας:*

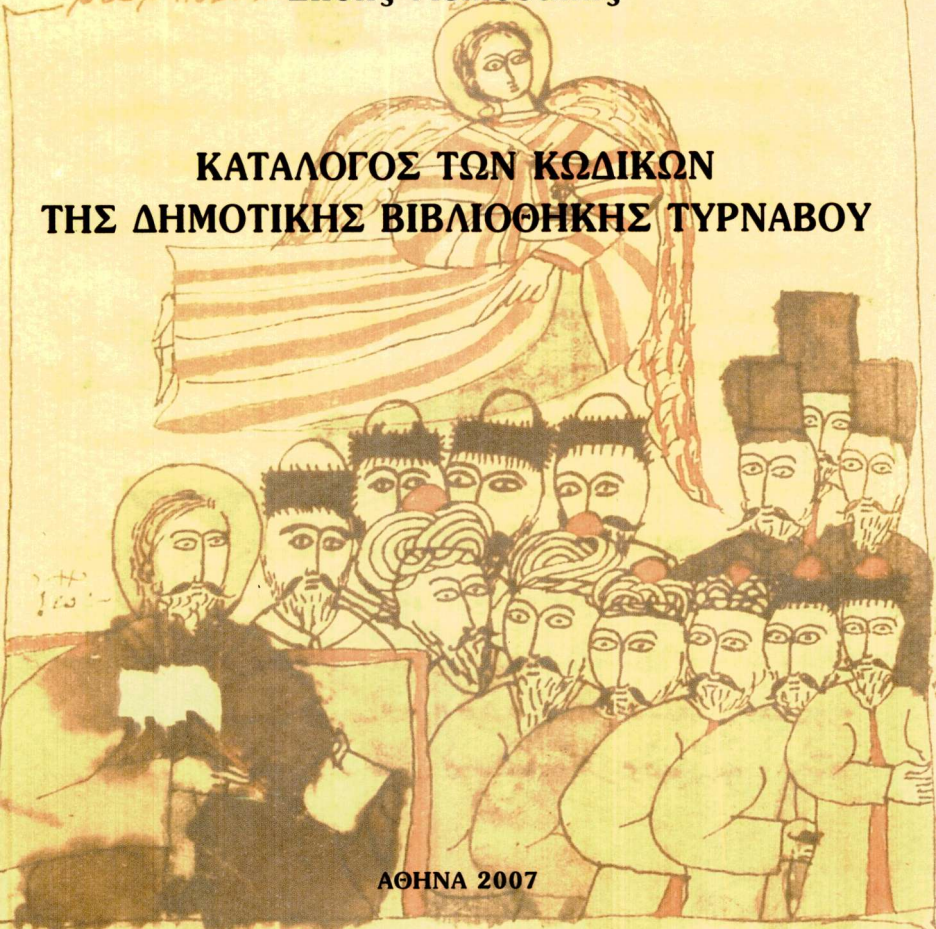
**ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ**

ΠΗΓΕΣ 8

*τὸ ἴδιον ἀγγέλου βεβαιώνοντος τοῖς πῶς
να κηδεύονται τῶν ἀγῶνιων: ἡ ἡλιαία:*

Ζήσης Μελισσόκης

**ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ
ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ**

ΑΘΗΝΑ 2007

Ὁ ἄγγελος προειδοποιεῖ τοὺς πιστοὺς
νὰ μὴ δεχθῶν τὸν Ἀντίχριστο (Ἄποκ. 14:9-13).
Δημοτικὴ Βιβλιοθήκη Τυρνάβου, κώδ. 40, σ. 321-322.

**ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ
ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ**

NATIONAL HELLENIC RESEARCH FOUNDATION
INSTITUTE FOR BYZANTINE RESEARCH

SOURCES 8

Zisis Melissakis

**CATALOGUE OF MANUSCRIPTS
OF THE TYRNAVOS
MUNICIPAL LIBRARY**

ATHENS 2007

ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΠΗΓΕΣ 8

Ζήσης Μελισσάκης

**ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ
ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ
ΤΥΡΝΑΒΟΥ**

ΑΘΗΝΑ 2007

Η έκδοση αυτή χρηματοδοτήθηκε από το έργο με τίτλο «Βυζαντίου κάτοπτρον: Πηγές και μελέτες για τον βυζαντινό κόσμο» του μέτρου 3.3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» - ΕΠΑΝ, πράξη «Αριστεία σε Ερευνητικά Ινστιτούτα Γ.Γ.Ε.Τ. (2ος Κύκλος)». Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης συμμετέχει κατά 75% στις δαπάνες υλοποίησης του ανωτέρω έργου.

ISSN 1107-0609

ISBN 978-960-371-036-3

Ηλεκτρονική επεξεργασία-σελιδοποίηση: ΖΑΜΠΕΛΑ ΛΕΟΝΤΑΡΑ

© Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών,
Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών,
Βασιλέως Κωνσταντίνου 48, 116 35 Αθήνα

© The National Hellenic Research Foundation
Institute for Byzantine Research
48, Vassileos Constantinou, 116 35 Athens-GR

Διάθεση: Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών,
Βασιλέως Κωνσταντίνου 48, 116 35 Αθήνα. ΦΑΞ: (210) 72 73 629

Distribution: The National Hellenic Research Foundation;
48, Vassileos Constantinou, 116 35 Athens. FAX: (+210) 72 73 629

Στη Δώρα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	11-12
Εισαγωγή	13-26
Βιβλιογραφία	27-30
Συντομογραφίες	31-32
Περιγραφές τῶν κωδίκων	33-260
Εύρετήρια	
Α' Περιεχομένου	261-274
Β' Κειμένων στο CPG	275-279
Γ' Κειμένων στη BHG	281-284
Δ' Τῶν ἀρχῶν (incipit)	285-294
Ε' Παλαιογραφικὸ καὶ Σύμμεικτο	295-302
Πίνακες	303-354

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ὁ ἀνὰ χειρας κατάλογος περιέχει τὴν ἀναλυτικὴ περιγραφή σαράντα ἑπτὰ χειρογράφων ποὺ χρονολογοῦνται ἀπὸ τὸν 10ο ὠς τὸν 19ο αἰῶνα καὶ ἀπαρτίζουν τὴ συλλογὴ κωδίκων τῆς Δημοτικῆς Βιβλιοθήκης Τυρνάβου.

Ἡ συλλογὴ τοῦ Τυρνάβου, συγκρινόμενη μετὰ μεγάλων συλλογῶν χειρογράφων, ὅπως τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος, τῶν βιβλιοθηκῶν τῶν ἀθωνικῶν μονῶν, ἢ ἄλλων ἱστορικῶν μοναστηριακῶν κέντρων (π.χ. τῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου στὴν Πάτμο καὶ τῶν μονῶν τῶν Μετεώρων), κατατάσσεται στὶς λεγόμενες “ἐλάσσονες συλλογές”.

Συλλογῶν χειρογράφων παρόμοιου μεγέθους εἶναι διάσπαρτες σὲ βιβλιοθηκῆς μικρῶν ἢ μεγάλων οἰκισμῶν, ἀλλὰ ἰδίως σὲ μοναστήρια τοῦ ἑλλαδικοῦ χώρου. Παρόλα ταῦτα, ἡ ποικιλία τοῦ περιεχομένου καὶ τὸ χρονολογικὸ εὖρος ποὺ καλύπτουν, ἐκτεινόμενο πολλὰς φορές, ὅπως ἡ παρούσα συλλογὴ, σὲ δέκα αἰῶνες, ἀιφνιδιάζουν εὐχάριστα τὸν ἔρευνητή.

Οἱ συχνὰ δυσπρόσιτες “ἐλλάσσονες συλλογές”, ἤδη ἀπὸ τὸν 19ο αἰῶνα, κίνησαν τὸ ἐνδιαφέρον ὄχι μόνον τῆς ἀκαδημαϊκῆς κοινότητας, ἀλλὰ καὶ τοπικῶν λογίων καὶ ἱστοριοδιφῶν, ποὺ ἀνέλαβαν τὸ ἔργο τῆς καταλογογράφησός τους. Ὡστόσο εὐάριθμοι εἶναι οἱ κατάλογοι χειρογράφων ποὺ χαρακτηρίζονται, ἔστω καὶ μερικῶς, ἀπὸ κάποια πληρότητα. Οἱ περισσότεροι ἔχουν οὐσιαστικὰς ἐλλείψεις, ἢ εἶναι ἐξαιρετικὰ συνοπτικοί, μετὰ συχνὰ ἐσφαλμένες χρονολογήσεις καὶ ἐσφαλμένη ἢ ἀσαφὴ περιγραφή τοῦ περιεχομένου τῶν κωδίκων. Τέλος, δὲν εἶναι λίγες οἱ συλλογῶν ποὺ παραμένουν ἀκόμη ἀκαταλογογράφητες.

Οἱ παραπάνω διαπιστώσεις ἀλλὰ καὶ ἡ διεύρυνση τῶν προβληματισμῶν τῆς Παλαιογραφίας, τὰ νέα desiderata τῆς Κωδικολογίας καὶ οἱ ἀπαιτήσεις τῆς σύγχρονης φιλολογικῆς ἐπιστήμης ἔχουν καταστήσει ἐδῶ καὶ χρόνια ἀδήριτη τὴν ἀνάγκη γιὰ σύνταξη νέων ἀναλυτικῶν καταλόγων γιὰ τὶς “ἐλλάσσονες” συλλογές.

Ὁ παρῶν κατάλογος, ἀπὸ τοὺς ἐλάχιστους ποὺ καλύπτουν κατὰ τὸ δυνατόν ὅλα τὰ αἰτούμενα τῆς Παλαιογραφίας καὶ τῆς Κωδικολογίας, ἔρχεται νὰ συμβάλει στὴν κάλυψη τοῦ μεγάλου αὐτοῦ κενοῦ τῆς παλαιογραφικῆς ἔρευνας στὴν Ἑλλάδα. Προστίθεται στὶς ἀξιόλογες συμβολὲς τοῦ Λίνου Πολίτη καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονα Τσε-

λίκα, οί όποιοι, μεταξύ άλλων, έστίασαν τις έρευνες του 'Ιστορικού και Παλαιογραφικού 'Αρχείου του Μορφωτικού 'Ιδρύματος της 'Εθνικής Τραπέζης και σέ αυτόν τόν τομέα.

'Η πραγματοποίηση της έρευνας του κ. Ζ. Μελισσάκη στα χειρόγραφα της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Τυρνάβου δέν θα ήταν δυνατή χωρίς τήν άμέριστη συμπαράσταση του Δήμου Τυρνάβου. 'Από αυτή τήν άποψη ή έργασία είναι καρπός της γόνιμης συνεργασίας ένός έρευνητικού ίνστιτούτου μέ τις τοπικές άρχές μιας ιστορικής πόλης.

'Η παρούσα έργασία καλύπτει ένα τομέα έρευνών του Προγράμματος του 'Ινστιτούτου Βυζαντινών 'Ερευνών "Παλαιογραφικές και Διπλωματικές 'Ερευνες". 'Η άπρόσκοπη ολοκλήρωση και ή έκδοσή της ύλοποιούνται χάρις στήν ένταξή τους στό πρόγραμμα του 'Ινστιτούτου "Βυζαντίου κάτοπρον: Πηγές και μελέτες για τόν βυζαντινό κόσμο".

Κρίτων Χρυσοχοΐδης

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἡ συλλογὴ τῶν κωδίκων ποὺ περιγράφονται στὸν παρόντα κατάλογο ἔγινε γνωστὴ γιὰ πρώτη φορὰ τὸ 1936, μὲ τὴ δημοσίευση τῆς περιγραφῆς δύο χειρογράφων τῆς ἀπὸ τὸν τότε ἐκπαιδευτικὸ σύμβουλο Δημήτριο Σάρρο, ὁ ὁποῖος τὸν Ἰούλιο τοῦ 1934 ἐπισκέφθηκε τὸν Τύρναβο, εὐρισκόμενος στὴ Λάρισα γιὰ ὑπηρεσιακοὺς λόγους. Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ οἱ κώδικες ἀποτελοῦσαν μέρος τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἡμιγυμνασίου τῆς πόλης καί, σύμφωνα μὲ τὸν πρόχειρο κατάλογο ποὺ εἶδε ὁ ἀνήσυχος αὐτὸς μελετήπης, ἀνέρχονταν σὲ τριάντα ὀκτώ¹. Στὸ ἴδιο μέρος φαίνεται ὅτι ἐξέτασε τὰ χειρόγραφα, τὸ Φθινόπωρο τοῦ 1950, καὶ ὁ Ν. Βένς, ὁ ὁποῖος περιέγραψε τὸ ἓνα ἀπὸ τὰ δύο ποὺ εἶδε ὁ Σάρρος καὶ ἄλλα τέσσερα². Ὡστόσο οἱ περιγραφές του δὲν δημοσιεύθηκαν, παρὰ μόνον εἴκοσι χρόνια ἀργότερα –μετὰ τὸ θάνατό του–, τὸ 1970.

Ἦδη ὅμως ἀπὸ τὸ 1957 ἡ συλλογὴ εἶχε μεταφερθεῖ προσωρινὰ στὸ Δημαρχεῖο τοῦ Τυρνάβου, σύμφωνα μὲ τὴν πληροφορία τοῦ Λ. Πολίτη πρὸς τὸν Μ. Richard³. Ὅντως, ἐκεῖ μελέτησε, τὸ Μάιο ἐκείνου τοῦ ἔτους, ὁ ἔλληνας παλαιογράφος –μὲ τὴ βοήθεια τῆς Ἐ. Κακουλίδη καὶ τοῦ Ἀ. Μέγα– τοὺς κώδικες, ποὺ πλέον ὑπολογίσθηκαν σὲ 41. Τὰ πρῶτα πορίσματα τῶν ἐρευνῶν του δημοσιεύθηκαν σύντομα, ἀλλὰ χρειάστηκε νὰ περάσουν ἀκόμη εἴκοσι σχεδὸν χρόνια (καὶ μία δευτέρη ἐπίσκεψή του τὸ 1961) γιὰ νὰ δεῖ τὸ φῶς ὁ πρῶτος συνοπτικὸς κατάλογος τῶν κωδίκων τῆς Δημοτικῆς πλέον Βιβλιοθήκης Τυρνάβου⁴. Ἡ ἀναγραφὴ αὐτὴ περιέχει τὰ βασικὰ

1. Σάρρος, 415. Ὁ Δ. Σάρρος περιέγραψε, ἀρκετὰ ἀναλυτικὰ, τοὺς κώδ. 1 καὶ 37 τῆς συλλογῆς. Τὸν ἴδιο ἀριθμὸ κωδίκων (38) ἀνέφερε καὶ ὁ Ἀ. Μουλούλης στὸ σύντομο κείμενο του γιὰ τὴ βιβλιοθήκη τοῦ ἡμιγυμνασίου· βλ. Ἀ. Μουλούλης, Ὁ Τύρναβος καὶ τὰ χωριά του, *Θεσσαλικά Χρονικά. Ἐκτακτος ἔκδοσις ἐπ' εὐκαρίᾳ τῆς πεντηκονταετηρίδος 1881-1931 ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Θεσσαλίας καὶ ἐνώσεως μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος*, Ἀθήνα 1935, 356. Γιὰ τὸν πραγματικὸ ἀριθμὸ τῶν χειρογράφων ἐκείνη τὴν ἐποχὴ βλ. παρακάτω, σ. 23-24.

2. Βένς, 369. Ὁ Ν. Βένς περιέγραψε ἀναλυτικὰ τοὺς κώδ. 26, 31, 33, 34 καὶ 37.

3. Μ. Richard, *Répertoire des bibliothèques et des catalogues de manuscrits grecs*, (Centre National de la Recherche Scientifique. Publications de l'Institut 1), Παρίσι ²1958, 230.

4. Λ. Πολίτης, Παλαιογραφικαὶ ἐρευναι εἰς Τύρναβον καὶ Μοντὴν Ζάβορδας, (*Ἑλληνικά* 16, 1958-1959), 440-441· Πολίτης, Ἀναγραφὴ, 49-53. Τὸ ἴδιο ἔτος, μάλιστα, μὲ τὴν ἔκδοση τοῦ καταλόγου ὀλό-

στοιχεία κάθε κώδικα (ύλη γραφής, διαστάσεις, αριθμό φύλλων, χρονολόγηση, τὸ περιεχόμενο ἐπιγραμματικά καὶ τυχόν πληροφορίες γιὰ τὸν γραφέα) καὶ ἀποτελεῖ ἕνα πολὺ χρήσιμο ὁδηγὸ γιὰ τὸν ἐνδιαφερόμενο ἐρευνητὴ, ἀλλὰ καὶ πρόκληση γιὰ τὴ σύνταξη ἐνὸς ἀναλυτικοῦ καταλόγου τῆς συλλογῆς.

Ἡ εὐκαιρία γιὰ τὴν ἐργασία αὐτὴ δόθηκε μετὰ τὴν πρόσφατη ἀπόφαση τοῦ Δήμου Τυρνάβου νὰ συντηρήσει ἕνα μέρος τῆς παλαιᾶς βιβλιοθήκης του, τόσο τῶν χειρογράφων, ὅσο καὶ τῶν ἐντύπων. Τὸ δύσκολο αὐτὸ ἔργο ἀνέλαβε ὁ φίλος συντηρητὴς τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος Γιάννης Σκορδύλης, ὁ ὁποῖος καὶ μετὰ πληροφορήσεως γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ δήμου νὰ καταγραφεῖ τὸ σύνολο τῶν φυλασσόμενων τόμων, ἐντύπων καὶ χειρογράφων. Ἡ ἀρχικὴ σκέψη γιὰ μία ἀπλὴ, ἀλλὰ ἀρκετὰ λεπτομερῆ, καταγραφή τοῦ ὑλικοῦ, γιὰ ἐσωτερικὴ χρήση τῆς βιβλιοθήκης, μετατράπηκε εἰς σύντομα, καὶ χάρις εἰς τὴν ἐνθάρρυνση τοῦ κ. Κρίτωνα Χρυσοχοῦδη, σὲ προσπάθεια σύνταξης ἐνὸς κανονικοῦ καταλόγου, τὸν ὁποῖο εὐχαρίστως δέχθηκε νὰ περιλάβει εἰς ἐκδόσεις του τὸ Ἰνστιτοῦτο Βυζαντινῶν Ἑρευνῶν τοῦ Ἑθνικοῦ Ἰδρύματος Ἑρευνῶν⁵.

Γιὰ τὴν αὐτοψία τῶν κωδίκων πραγματοποιήθηκαν δύο ἐπισκέψεις στὸν Τυρνάβο, τὸ Φθινόπωρο τοῦ 2005 καὶ τὸν Χειμῶνα τοῦ 2006, εἰς ὁποῖες μετὰ συνόδουσε ἀδιαμαρτύρητα ἡ σύζυγός μου καὶ φιλόλογος Δώρα Μιχελιπούλου, πού μεταξὺ πολλῶν ἄλλων ἀνέλαβε καὶ τὴν ψηφιακὴ φωτογράφηση τοῦ ὑλικοῦ. Ἐκεῖ μπόρεσα νὰ ἐξετάσω μετὰ κάθε ἀνεση τὴ συλλογὴ, ἡ ὁποία ἐδῶ καὶ μερικὰ χρόνια φυλάσσεται, μαζὶ μετὰ τὴν ὑπόλοιπη βιβλιοθήκη, σὲ εἰδικὴ αἴθουσα τοῦ Κέντρου Ἑνημέρωσης Νέων τοῦ Δήμου Τυρνάβου, μετὰ ὑπεύθυνη τὴ βιβλιοθηκάρια κα Ἐλένη Χατζηζήση, ἐνῶ ἔχει προγραμματισθεῖ ἡ μεταστέγαση ἐντύπων καὶ χειρογράφων σὲ ὑπὸ ἀνακαίνιση κτίριο τοῦ δήμου. Μάλιστα, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἐκεῖ ἐργασίας ἐντοπίσαμε δύο ἀκόμη χαρτῶα χειρόγραφα (κῶδ. 42, συσταχωμένους μετὰ ἔντυπο, καὶ κῶδ. 47), ὅπως καὶ τρία δίφυλλα ἀπὸ περγαμινῶος κώδικες, τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται ὡς ἐξώφυλλα σὲ ἰσάριθμα ἔντυπα (κῶδ. 43–45). Ὅλα τὰ νέα εὐρήματα παρέμειναν μεταξὺ τῶν ἐντύπων (ἐκτὸς τοῦ κῶδ. 47), ἀλλὰ περιγράφονται στὸν παρόντα κατάλογο μετὰ χωριστοὺς ἀριθμοὺς, ἀφοῦ πρόκειται γιὰ χωριστὲς περιπτώσεις χειρογράφων.

Ἐξάλλου, ἕνα μέρος τῶν κωδίκων, πού βρισκόταν γιὰ συντήρηση στὴν Ἀθήνα, μπόρεσα νὰ τὸ μελετήσω στὸ ἐργαστήριό τοῦ Γ. Σκορδύλη, ὁ ὁποῖος, ἐπιπλέον, κατόρθωσε νὰ ἀποκολλήσῃ ἀπὸ τῆς πινακίδες ἐνὸς ἄλλου ἐντύπου ὀρισμένα χαρτῶα

κλήρη ἢ συλλογὴ φωτογραφήθηκε ἀπὸ τὸ Μορφωτικὸ Ἰδρυμα τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, στὸ ὁποῖο καὶ βρίσκονται σήμερα οἱ μικροταινίες.

5. Ἐνας δευτέρως κατάλογος, τῆς συλλογῆς τῶν παλαιῶν ἐντύπων τῆς βιβλιοθήκης, πού ἀνέροκονται σὲ 650 περίπου, βρίσκεται ἤδη στὸ τελικὸ στάδιο τῆς ἐκπόνησός του καὶ θὰ ἐκδοθεῖ ἀπὸ τὸ Ἰνστιτοῦτο Νεοελληνικῶν Ἑρευνῶν τοῦ ΕΙΕ.

και βομβύκινα φύλλα, που περιγράφηκαν με τὸν ἀριθμὸ κώδ. 46⁶. Παράλληλα, στὸ διάστημα μεταξύ τῶν αὐτοψιῶν, προχωροῦσε στὴν Ἀθήνα καὶ ἡ καταγραφή τοῦ περιεχομένου τῶν κωδικῶν, βάσει τῶν φωτογραφιῶν, ὅπως καὶ ἡ σύνταξη τοῦ καταλόγου, με ἔργασία στὸ Ἰνστιτοῦτο Βυζαντινῶν Ἐρευνῶν, στὸ Ἱστορικὸ καὶ Παλαιολογικὸ Ἀρχεῖο τοῦ Μορφωτικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ σὲ διάφορες βιβλιοθῆκες. Ἡ προσπάθεια ὁλοκληρώθηκε με μία τελευταία ἐπίσκεψη στὸν Τύρναβο, τὴν Ἀνοιξη τοῦ 2007, γιὰ τὴν ἐπίλυση ἐπιμέρους ζητημάτων ποῦ ἀπαίτουσαν τὴν ἐκ νέου αὐτοψία ὀρισμένων τόμων.

Γιὰ τὴν περιγραφή τῶν κωδικῶν ἀκολουθίθηκε σὲ γενικὲς γραμμὲς ὁ συνδυασμὸς τῶν συστημάτων τοῦ Λ. Πολίτη καὶ τοῦ H. Hunger ποῦ χρησιμοποιήθηκε στὸν πρῶτο ἀπὸ τοὺς καταλόγους τῶν χειρογράφων τῆς Μ. Ἰβήρων⁷, με ὀρισμένες τροποποιήσεις καὶ προσθήκες ποῦ κρίθηκαν χρήσιμες:

α) Στὸ πρῶτο μέρος τῆς περιγραφῆς (βασικὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ κώδικα) ἀναγράφεται, μεταξύ ἄλλων, ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς τῶν φύλλων ἢ τῶν σελίδων καὶ δίπλα, ἐντὸς παρενθέσεως, ἀναλύεται σὲ παράφυλλα ἀρχῆς καὶ τέλους (ἐὰν ὑπάρχουν καὶ ἀριθμοῦνται χωριστὰ) καὶ φύλλα τοῦ κυρίως κώδικα.

β) Στὸ δεύτερο μέρος (καταγραφή τοῦ περιεχομένου) προτίμησα τὴν ἐξαντλητικὴ ἀναγραφή ὅλων τῶν κειμένων, ἀκόμη καὶ τῶν πολὺ σύντομων ἀποσπασμάτων ποῦ γράφονται συχνὰ σὲ λευκὰ φύλλα τῶν κωδικῶν ἀπὸ μεταγενέστερους ἀναγνώστες, με τὴν προϋπόθεση, βέβαια, ὅτι πρόκειται γιὰ φιλολογικὰ κείμενα. Σὲ αὐτὲς τὶς περιπτώσεις τὰ κείμενα (ἢ τὰ ἀποσπάσματα) φέρουν ἓνα ἀστερίσκο (*), ποῦ δηλώνει ὅτι προστέθηκαν στὸν κώδικα ἀργότερα, ἐνῶ ἡ ὑπαρξη μεταγενέστερων γραφῶν-ἀναγνωστῶν δηλώνεται στὴν τρίτη ἐνότητα (ΓΡΑΦΗ), ὅπου δίνονται οἱ σχετικὲς πληροφορίες.

Ἐξάλλου γιὰ ὅλα τὰ κείμενα ἀναγράφεται ὁ τίτλος τους καὶ ὁ συγγραφέας, ὅπως ἐμφανίζεται στὸν κώδικα, ἐντὸς εἰσαγωγικῶν («»). Σὲ περίπτωση ποῦ δὲν ὑπάρχει καθόλου τίτλος ἢ συγγραφέας, ἢ ὑπάρχει, ἀλλὰ εἶναι διαφορετικὸς ἀπὸ τὸν ὀρθό, ἢ ἐλλιπής, ἢ πάντως ἀνεπαρκῆς γιὰ τὴν ἀναγνώριση τοῦ κειμένου, τότε ὁ ὑπάρχων τίθεται σὲ παρένθεση, καὶ προηγεῖται αὐτοῦ ὁ τίτλος καὶ ὁ συγγραφέας με τὸν ὁποῖο εἶναι γνωστὸ σήμερα τὸ κείμενο. Ἐπίσης, μαζί με τὸν τίτλο παρατίθενται καὶ οἱ ὁποιοσδήποτε ἄλλες ἐνδείξεις τὸν συνοδεύουν στὸ χειρόγραφο (ἀριθμὸς κεφαλαίου ἢ ὑποκεφαλαίου, ἐνδειξη γιὰ τὴν περίσταση κατὰ τὴν ὁποία ἀναγινώσκεται ἕνας λόγος κ.λπ.).

6. Σπαράγματα χειρογράφων διακρίνονται στὴ στάκωση καὶ ἄλλων ἐντύπων τῆς συλλογῆς καὶ ἐλπίζουμε ὅτι θὰ ἀποκολληθοῦν σὲ μελλοντικὲς προσπάθειες συντήρησης.

7. Βλ. Π. Σωτηροῦδης, *Ἱερά Μονὴ Ἰβήρων. Κατάλογος ἑλληνικῶν χειρογράφων. Τόμος α' (1-100)*. Ἀγιον Ὅρος 1998, ις'-κα'.

Γιὰ ὅλα τὰ κείμενα, ἐπίσης, (ἐκτὸς ἀπὸ τὰ πολὺ σύντομα) ἀναγράφεται, μὲ κεκλιμένους χαρακτήρες, ἡ ἀρχὴ (ἀρχ.) καὶ τὸ τέλος τους (τέλ.), ὅπως παραδίδονται ἀπὸ τὸ χειρόγραφο, πληροφόρησι γιὰ τὸς φιλόλογους, καὶ μάλιστα γιὰ ὄσους ἀσχολοῦνται μὲ ἀγιολογικὰ καὶ ἀσκητικὰ κείμενα, τῶν ὁποίων οἱ παραλλαγές εἶναι πολλές. Στὴν περίπτωση ἑρμηνευτικοῦ ἔργου, ὅπου ἐναλλάσσονται ἑρμηνευόμενο χωρίο καὶ ἑρμηνεία (ἢ ὅταν ἡ ἑρμηνεία γράφεται στὸ περιθώριο, ὅπως λ.χ. στὴ Σειρὰ τοῦ κώδ. 25), στὴ δὴλωση τῆς ἀρχῆς ἀναγράφεται ἡ ἀρχὴ τοῦ πρώτου ἑρμηνευόμενου ἀποσπάσματος (ἐντὸς παρενθέσεως) καὶ ἀμέσως μετὰ ἡ ἀρχὴ τῆς πρώτης ἑρμηνείας. Ἐπίσης σὲ ἀρκετὲς περιπτώσεις κειμένων μὲ σύνθετη διάρθρωση, στὴν δὴλωση τοῦ τέλους προτάσσεται (ἐντὸς παρενθέσεως) ὁ τίτλος τοῦ τελευταίου κεφαλαίου ἢ ὑποκεφαλαίου καὶ κατόπιν (ὑστερα ἀπὸ ἀποσιωπητικά) τὸ τέλος. Στὶς ἀρκοτελεῖες, ὅπως καὶ στὸς τίτλους, τῶν κειμένων διορθῶν σιωπηλῶς τὰ ὀρθογραφικὰ σφάλματα τῶν γραφῶν, ἀλλὰ διατηρῶ παράδοξες σήμερα γραφές πού ὀφείλονται σὲ γραμματικὲς ἢ γλωσσικὲς ἰδιαιτερότητες παλαιότερων ἐποχῶν.

Ἰδιαίτερα ἀναλυτικὰ προτίμησα νὰ παρουσιάσω καὶ τὴ διάρθρωση ὅλων τῶν σύνθετων ἔργων πού καταλαμβάνουν ἀρκετὰ φύλλα ἢ καὶ ὁλόκληρους κώδικες (λ.χ. ἔργα τοῦ Κορυθαλέως). Σὲ αὐτὲς τὶς περιπτώσεις, κατὰ τὴν καταγραφή τῶν τίτλων τῶν κεφαλαίων καὶ ὑποκεφαλαίων, κατεβλήθη προσπάθεια, ὥστε νὰ γίνετα εὐκόλα ἀντιληπτὴ στὸν ἀναγνώστη ἡ διάταξί τους, χρησιμοποιῶντας μόνον παύλα (-) πρὶν ἀπὸ κάθε τίτλο, ἢ ἄνω τελεία (·), σὲ περίπτωση πού οἱ τίτλοι ἦταν πολλοὶ καὶ ἔπρεπε νὰ γραφοῦν ὁ ἕνας δίπλα στὸν ἄλλο. Μετὰ τὴν καταγραφή δὲ τῶν μεγαλύτερων ὑποδιαιρέσεων (λ.χ. βιβλία) σημειώνεται καὶ ἡ ἀρχὴ τους (ἐνίοτε καὶ τὸ τέλος).

Κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο ἐντάχθηκαν, ὅπου ἦταν δυνατόν, σὲ ὁμάδες τὰ διαδοχικὰ κείμενα πού ἀναφέρονται σὲ ἓνα κοινὸ θέμα, ἀλλὰ ἔπρεπε νὰ διακρίνονται μεταξὺ τους (λ.χ. στὸν κώδ. 1 κάθε τραγωδία, μὲ τὴν ὑποθέσί της, τὴν εἰσαγωγή καὶ τὴν ἀναγραφή τῶν προσώπων), ὅπως καὶ τὰ αὐτοτελῆ κείμενα πού παραδίδονται ὡς μέρη μιᾶς εὐρύτερης συλλογῆς (λ.χ. οἱ σύντομες ἀσκητικὲς διηγήσεις πού περιέχονται στὸν κώδ. 41 ὑπὸ τὸν γενικότερο τίτλο “Ἐκ τοῦ Γερωντικοῦ καὶ τῶν Πατερικῶν ἐκλογαὶ διάφοροι”). Σὲ αὐτὲς τὶς περιπτώσεις τὸ εὐρύτερο σύνολο ἀριθμεῖται μὲ ἀραβικὸ ἀριθμὸ, ἀκολουθῶντας τὴ συνεκτὴ ἀρίθμηση τῶν κειμένων τοῦ κώδικα, ἐνῶ τὰ ἐπιμέρους κείμενα μὲ ἑλληνικὰ ψηφία.

Ἐξάλλου, ἐπίπονη ἦταν ἡ προσπάθεια νὰ ταυτισθοῦν ὅλα τὰ ἄδηλα κείμενα καὶ νὰ ἐντοπισθοῦν οἱ τυχόν ὑπάρχουσες ἐκδόσεις, ἂν καὶ μερικὲς φορὲς αὐτὸ δὲν στάθηκε δυνατό. Ἄλλοτε τὸ κείμενο ὁμοιάζει μὲ κάποιο γνωστὸ, ἀλλὰ ἀσφαλῶς δὲν ταυτίζεται μὲ αὐτὸ, ὅποτε στὴ σχετικὴ παραπομπὴ χρησιμοποιεῖται ἡ ἔνδειξη πρβλ. Ὡστόσο γιὰ τὴ μεγάλη πλειοψηφία τῶν περιπτώσεων ἡ ἔρευνα ἦταν ἐπιτυχής, χάρη καὶ στὴ βοήθεια τοῦ *Thesaurus Linguae Graecae*. Γιὰ τὰ κείμενα πού ἀναφέρονται στὸ *Clavis Patrum Graecorum* καὶ στὴ *Bibliotheca Hagiographica Graeca* δηλώθη-

καν οί αντίστοιχοι ἀριθμοί ἐντὸς παρενθέσεως, χωρὶς νὰ γίνεῖ παραπομπὴ καὶ στὶς ἐκδόσεις, ἀφοῦ μπορεῖ ὁ ἐνδιαφερόμενος νὰ τὶς βρεῖ εὐκόλῃ μέσα στὰ γενικὰ αὐτὰ ἔργα. Τὴν ἴδια ἀρχὴ ἀκολούθησα καὶ γιὰ τὰ ὕμνολογικὰ κείμενα ποὺ ἀναφέρονται στὰ *Initia Hymnorum*, ὅπως καὶ γιὰ τὰ σύντομα ἔμμετρα ποὺ καταγράφονται στὸ πρόσφατα ἐκδοθὲν ἔργο *Initia carminum byzantinorum*. Ὡστόσο δὲν παραλείπω νὰ παραπέμψω (ὅπου εἶναι δυνατὸν) στὴν *Patrologia Graeca*, στὰ λειτουργικὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας ἢ σὲ νεώτερες ἐκδόσεις, ὅταν αὐτὲς δὲν μνημονεύονται στὰ παραπάνω ἔργα ἢ ὅταν ἓνα κείμενο παραδίδεται ἀποσπασματικὰ στὸν κώδικα, ὁπότε πρέπει νὰ δηλωθεῖ σὲ ποῖο ἀκριβῶς σημεῖο τῆς ἐκδοσης ἀρχίζει καὶ σὲ ποῖο τελειώνει. Ἀνάλογες παραπομπὲς κρίθηκαν ἀπαραίτητες καὶ στὶς περιπτώσεις κωδίκων μὲ χάσματα στὸ κείμενο, ἀφοῦ θεώρησα σκόπιμο νὰ δηλωθοῦν αὐτὰ ἐπακριβῶς.

γ) Στὴν τέταρτῃ ἐνότια (ΥΛΗ) ἀναφέρεται ἡ ὕλη γραφῆς. Στὶς περιπτώσεις ποὺ πρόκειται γιὰ καρτὶ μὲ ὑδατόσημα, αὐτὰ καταγράφονται ἀναλυτικὰ (ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς κώδικες τοῦ 19ου αἰ.), μαζὶ μὲ τὰ τυχὸν ἀντίσημα (*contromarche*) καὶ τὴν πυκνότητα τῶν ὑδάτινων γραμμῶν (*vergelle*). Ἐπιπλέον γιὰ κάθε σχέδιο παραπέμψω, ἐντὸς παρενθέσεως, σὲ κάποιο φύλλο τοῦ κώδικα, ὁποῦ μπορεῖ νὰ τὸ δεῖ ὁ ἐνδιαφερόμενος. Κατὰ τὴ διαδικασία τῆς ἀναζήτησης τῶν ὑδατοσήμων χρησιμοποίησα ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερες συλλογές, ἂν καὶ σὲ ἐλάχιστες περιπτώσεις στάθηκε ἐφικτὴ ἡ ἀπόλυτη ταύτιση. Ὡστόσο μνημονεύονται πάντα τὰ πλησιέστερα σχέδια ποὺ ἐντοπίσθηκαν (μὲ τὴν ἔνδειξη πρβλ.) καὶ ἐξηγοῦνται συνοπτικὰ οἱ διαφορὲς ποὺ παρουσιάζουν ἀπὸ αὐτὸ τοῦ κώδικα.

δ) Στὸ πέμπτο μέρος (ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ) προτιμήθηκε, γιὰ ἀκόμῃ μία φορὰ, ἡ ἀναλυτικὴ παρουσίαση τῶν στοιχείων. Παρουσιάζεται πλήρως ἡ δομὴ κάθε κώδικα, ἀκόμῃ καὶ ἂν ἀποτελεῖται μόνον ἀπὸ τετράδια, χωρὶς καμιά ἰδιαιτερότητα. Γιὰ κάθε τεῦχος ἀναφέρεται ὁ ἀριθμὸς τῶν φύλλων του (λ.χ. 8 γιὰ τετράδιο, 10 γιὰ πεντάδιο), ἐντὸς παρενθέσεως τὸ τελευταῖο φύλλο αὐτοῦ καὶ ἀκολουθῶς, μὲ κεκλιμένους χαρακτήρες, ὁ ἀριθμὸς τοῦ τεύχους (ἐὰν ὑπάρχει) καὶ τυχὸν παρατηρήσεις γιὰ τὴ σύνθεσή του. Ὅταν ἀπὸ ἓνα τεῦχος λείπουν ἓνα ἢ περισσότερα φύλλα, ἡ ἔλλειψη δηλώνεται μαζὶ μὲ τὸν ἀριθμὸ τῶν φύλλων του (λ.χ. 8-1 γιὰ ἓνα τετράδιο ποὺ ἔχει χάσει ἓνα φύλλο), ἐνῶ ἐντὸς παρενθέσεως ἀναφέρεται σὲ ποῖο σημεῖο ὑπάρχει τὸ πρόβλημα. Ἀναλόγως δηλώνονται καὶ τὰ ἐπιπλέον φύλλα ποὺ ἐνώθηκαν μὲ τὸ τεῦχος χωρὶς νὰ σχηματίζουν δίφυλλα.

ε) Ἰδιαίτερα σημαντικὴ εἶναι ἡ ἐνότια ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ. Ἐδῶ κρίθηκε σκόπιμο ἢ ἐπιμέρους διάκρισή τους σέ: Κωδικολογικὰ σημεῖωματα (ὅσα σχετίζονται μὲ τὴν ἀντιγραφή τοῦ χειρογράφου), κτητορικὰ (στὰ ὁποῖα συμπεριέλαβα καὶ τοὺς παλαιότερους ταξινομικοὺς ἀριθμοὺς τῶν κωδίκων, ὅπως καὶ τὶς ἐτικέτες τους) καὶ ἐνθυμήσεις (ὅπου βρίσκει κανεὶς ὅσα σημεῖωματα δὲν μπορούσαν νὰ ἐνταχθοῦν στὶς ἄλλες δύο κατηγορίες).

ς) Στην ένότητα ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ περιελήφθη, εκτός από τα κατεξοκνή διακοσμητικά στοιχεία (μικρογραφίες, επίτιτλα, πρωτογράμματα, κοσμήματα, ταινίες κ.λπ), και η έρυθρογραφία (τίτλοι και βοηθητικές ένδείξεις), αφού ο ρόλος της μέσα στο χειρόγραφο είναι παρεμφερής με αυτόν της διακόσμησης.

Όλοκληρώνοντας το εισαγωγικό σημείωμα θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους όσους συνέβαλαν στην έκδοση του παρόντος καταλόγου, με πρώτους τον Δήμο Τυρνάβου, ο οποίος μου ανέθεσε την περιγραφή της πολύτιμης συλλογής του και κάλυψε όλα τα έξοδα μου, και τον διευθυντή του Ίνστιτούτου Βυζαντινών Έρευνών, καθηγητή κ. Ταξιάρχη Κόλια, που δέχθηκε να αναλάβει το Ίνστιτούτο την έκδοση του καταλόγου.

Ίδιαίτερες ευχαριστίες όφειλω επίσης στον κ. Κρίτωνα Χρυσοχοϊδη, ο οποίος, εκτός της γενικής επίβλεψης της εργασίας μου, μερίμνησε και για την ένταξη της έκδοσης στο πρόγραμμα «Βυζαντίου κάτοπτρο. Πηγές και μελέτες για τον βυζαντινό κόσμο» του ΙΒΕ.

Έξάλλου, κατά την πορεία της εργασίας αρκετά επιμέρους ζητήματα –παλαιογραφικά, ταύτισης κειμένων και βιβλιογραφικά– αντιμετώπισθηκαν με την βοήθεια ειδικών και κυρίως του κ. Άγαμέμνονα Τσελίκα, προϊσταμένου του Ίστορικού και Παλαιογραφικού Άρχειου του ΜΙΕΤ, ο οποίος έθεσε στη διάθεσή μου τις αποδελτιώσεις του με τις άρχες βυζαντινών και μεταβυζαντινών κειμένων και τη βιβλιοθήκη του ΙΠΑ. Για ανάλογα θέματα πολύτιμη υπήρξε και η βοήθεια του όμοιμου καθηγητή κ. Παναγιώτη Νικολόπουλου και της κας Άγγελικής Σκαρβέλη Νικολοπούλου, προς τους οποίους εκφράζω την ευγνωμοσύνη μου.

Η περιγραφή του περιεχομένου του λατινικού κώδικα της συλλογής (κώδ. 11) έγινε από τον φίλο έραλδιστή Μάριο Μπλέτα της βιβλιοθήκης του Κολλεγίου Άθηνων, για τον κώδικα με το Χρονικό του Ψευδοδοροθέου (κώδ. 37) η βιβλιογραφική ενημέρωση όφείλεται στον κ. Τριαντάφυλλο Σκλαβενίτη του Ίνστιτούτου Νεοελληνικών Έρευνών του ΕΙΕ, ενώ χρήσιμες συμβουλές σε θέματα κλασσικών κειμένων (κυρίως για τον κώδ. 1) μου παρέixe ο φίλος παπυρολόγος Σταμάτης Μπουσές και σε θέματα εύκων ο θεολόγος Γρηγόριος Ίωαννίδης. Τους ευχαριστώ όλους θερμά.

Άπό τον κατάλογο τών ανθρώπων στους οποίους χρωστώ ευχαριστίες δεν θα μπορούσε να λείπει ο φίλος συντηρητής Γιάννης Σκορδύλης, χάρη στον οποίο άρχισε η ένασχόλησή μου με τη συλλογή του Τυρνάβου, και ο οποίος με μεγάλη ύπομονη δέχθηκε τις πολλές επισκέψεις μου στο εργαστήριό του για τις ανάγκες της αυτοψίας. Επίσης δεν ξεχνώ τη βιβλιοθηκάριο του Δήμου Τυρνάβου κα Έλένη Χατζηζήση, η οποία φρόντισε για την άνετη εργασία μου κατά τις εκεί επισκέψεις και βοήθησε για την επίλυση όλων τών προβλημάτων που προέκυψαν κατά τη διάρ-

κειά της, ὅπως και τὴν κα Ζαμπέλα Λεοντάρα, πού μὲ μεγάλη ὑπομονὴ ἐπιμελήθηκε τὴ σελιδοποίηση τοῦ τόμου. Τὶς εὐχαριστῶ πολὺ.

Τελειώνοντας, θὰ ἤθελα νὰ ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνη μου πρὸς τὴ σύζυγό μου, Δώρα Μιχελοπούλου, ἡ ὁποία, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ φωτογράφηση τῶν κωδίκων, στάθηκε δίπλα μου καὶ μὲ βοήθησε οὐσιαστικά, μὲ σκληρὴ δουλειά, σὲ κάθε φάση τοῦ ἔργου. Ὁ κατάλογος δὲν θὰ εἶχε τελειώσει χωρὶς αὐτὴν καὶ γιὰ αὐτὸ τῆς ἀντίκει.

Ἡ συλλογὴ καὶ ἡ ἱστορία της

Τὰ σαράντα ἓνα χειρόγραφα τῆς Δημοτικῆς Βιβλιοθήκης Τυρνάβου (σαράντα ἑπτὰ μαζὶ μὲ τὰ νέα εὐρήματα) ἀποτελοῦν μία μέση ποσοτικὰ συλλογὴ⁸. Ἐξετάζοντας, μάλιστα, κανεὶς πρόχειρα τὴ συνοπτικὴ ἀναγραφὴ τοῦ Λ. Πολίτη, μένει μὲ τὴν ἐντύπωση ὅτι τὸ ἐνδιαφέρον της εἶναι περιορισμένο, ἀφοῦ πρόκειται κυρίως γιὰ τόμους νεώτερους, τοῦ 17ου καὶ 18ου αἰ., καὶ μὲ κείμενα πού ἀπαντῶνται συχνὰ στὴ χειρόγραφη παράδοση. Ὡστόσο τὰ πράγματα δὲν εἶναι ἀκριβῶς ἔτσι.

Τὸ βασικὸ χαρακτηριστικὸ τῆς συλλογῆς εἶναι ἡ ποικιλία τῶν κωδίκων της ἀπὸ κάθε ἄποψη. Ἀπὸ ἀπόψεως χρονολόγησῆς ὑπάρχουν δύο τόμοι τοῦ 10ου αἰ. (κῶδ. 13 καὶ 25), ἓνας τοῦ 11ου (κῶδ. 38), ἓνας τόμος (κῶδ. 18) καὶ μερικὰ φύλλα (στοὺς κῶδ. 13 καὶ 43-45) τοῦ 12ου καὶ 13ου, τουλάχιστον τρεῖς τοῦ 14ου (κῶδ. 8, 30, 41 καὶ ἓνα φ. στὸν 46), ἔξι τοῦ 15ου καὶ 16ου (κῶδ. 1, 4, 6, 7, 19, 33 καὶ μερικὰ φύλλα τοῦ κῶδ. 46), δεκατέσσερις τοῦ 17ου αἰ. (κῶδ. 5, 10, 11, 14, 16, 17, 20, 21, 23, 24, 27, 28, 37, 40), δώδεκα τοῦ 18ου (κῶδ. 3, 9, 15, 22, 26, 29, 31, 32, 34-36, 39) καὶ τέσσερις τοῦ 19ου (κῶδ. 2, 12, 42 καὶ 47). Οἱ χρονολογημένοι κώδικες, ἐξ ὁλοκλήρου ἢ ἐν μέρει, ἀνέρχονται σὲ δεκαπέντε. Ἀπὸ ἀπόψεως ὕλης γραφῆς ἡ πλειοψηφία εἶναι χαρτῶδι, ἀλλὰ δὲν λείπουν καὶ οἱ περγαμννοὶ (κῶδ. 13, 25, 38, 41, 43-45), ἐνῶ ὀρισμένα βομβύκινα φύλλα ἐντοπίσθηκαν στοὺς κῶδ. 18 καὶ 46.

Ἡ ποικιλία εἶναι ἀκόμη μεγαλύτερη στὸ περιεχόμενο τῶν τόμων. Τὸ γεγονός ὅτι ἡ βιβλιοθήκη συνδέεται, ὅπως θὰ δοῦμε, μὲ τὴ Σχολὴ τοῦ Τυρνάβου, μία ἀπὸ τὶς παλαιότερες τοῦ ἑλληνικοῦ κόρου, δικαιολογεῖ τὸ μεγάλο ἀριθμὸ κωδίκων πού σχετίζονται μὲ τὶς ἀνάγκες τῆς διδασκαλίας. Ἐνδεικτικὰ μνημονεύονται ὀκτὼ τόμοι ἀποκλειστικὰ μὲ ἔργα τοῦ Κορυθαλέως, ἓνα τουλάχιστον Μαθηματάριο, τέσσερις κώδικες μὲ Γραμματικὴ (Λασκάρως, Μοσχόπουλου κ. ἄ.), τέσσερις μὲ διάφορα μαθηματικὰ καὶ ἀστρονομικὰ ἔργα καὶ δύο μὲ τὰ θεολογικὰ τοῦ Κορεσίου. Ὡστόσο σὲ αὐτὰ δὲν λείπουν ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, καὶ μάλιστα μὲ ἐρμηνευτικὴ Σειρά

8. Ὁ πραγματικὸς ἀριθμὸς τῶν χειρογράφων πρέπει νὰ μειωθεῖ κατὰ τρία, ἀφοῦ, ὅπως ἀποδεικνύεται, οἱ κῶδ. 4 καὶ 6, 10 καὶ 17, 16 καὶ 23 ἀποτελοῦν στὴν πραγματικότητα τρεῖς τόμους πού διαιρέθηκαν σὲ δύο ὁ καθένας μέρη.

(κώδ. 25), τὰ Εὐαγγέλια (κώδ. 13, 38 καὶ 43), οἱ Βίοι ἁγίων, τὰ ἀσκητικά κείμενα καὶ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ λόγοι, (κώδ. 5, 8, 14, 18–21, 24, 30, 33, 41), ἕνας Νομοκάνοντας (κώδ. 3), ἕνα Λεξικό (κώδ. 12), μία συλλογὴ ὑμολογικοῦ κυρίως περιεχομένου γιὰ τὸν Ἰωάννην τὸ Θεολόγο (κώδ. 42) καὶ σπαράγματα ἀπὸ ἕνα Μηναιο (κώδ. 45). Δὲν λείπουν ἀκόμη ἕνα ξενόγλωσσο χειρόγραφο, ὁ κώδ. 11, μὲ κείμενο φιλοσοφικοῦ περιεχομένου στὰ λατινικά, ὅπως καὶ μία ἱατρικὴ πραγματεία τῶν μέσων τοῦ 19ου αἰ. (κώδ. 47).

Ἰδιαίτερη ἀξία, ὅμως, προσδίδουν στὴ συλλογὴ ὁ κώδ. 40, ἕνας ἀπὸ τοὺς πέντε γνωστούς μὲ τὴ μετάφραση καὶ τὴν ἔρμηνεῖα τῆς Ἀποκάλυψης ἀπὸ τὸν Μάξιμο τὸν Πελοποννήσιο, ὁ κώδ. 37 μὲ τὸν Χρονογράφο τοῦ Ψευδο-Δωροθέου, ἕνα κείμενο μὲ προβληματικὴ χειρόγραφη παράδοση, ὁ κώδ. 34 μὲ τὰ Ἀμφιλόχεια τοῦ Φωτίου, ἀλλὰ καὶ ὁ κώδ. 30, μία συλλογὴ λόγων νηπτικῶν καὶ μυστικῶν Πατέρων ποῦ ἐντοπίσθηκε σὲ ἕνα ἀκόμη κώδικα στὴ βιβλιοθήκη τοῦ Βατικανοῦ καὶ ἀξίζει νὰ μελετηθεῖ. Τέλος, νομίζουμε ὅτι φιλολογικὸ ἐνδιαφέρον παρουσιάζει καὶ ὁ κώδ. 14 μὲ τὸ Κυριακοδρόμιο τοῦ Μαξίμου τοῦ Πελοποννησίου (ἔργο ποῦ σώζεται σὲ πολλὰ χειρόγραφα, ἀλλὰ περιμένει ἀκόμη τὸν ἐκδότῃ του), κυρίως γιὰ τὶς πολλὲς διορθώσεις καὶ προσθήκες ποῦ ἔχουν γίνεи στὸ κείμενο ἀπὸ τὸν γραφέα.

Γιὰ τὴν Παλαιογραφία, ἐπίσης, παρουσιάζει ἐνδιαφέρον ὁ κώδ. 13, γραμμένος ἐν μέρει σὲ σφαιρόληπτη γραφῇ (Bouletée), ὁ κώδ. 5, ἔργο τοῦ γνωστοῦ γραφέα Μιχαὴλ Ἀνδρίστου, ὁ κώδ. 39, στὸν ὁποῖο ὁ καλλιγράφος Λάμπρος Τυρναβίτης μιμεῖται μὲ ἐξαιρετικὴ πιστότητα τοὺς τυπογραφικοὺς χαρακτῆρες, ἀλλὰ καὶ ἄρκετοὶ ἄλλοι, κυρίως νεώτερον γραφέων. Τέλος, γιὰ τοὺς ἱστορικοὺς τῆς τέχνης πολὺ ἐνδιαφέρουσες εἶναι οἱ λαϊκῆς τεχνοτροπίας μικρογραφίες τοῦ κώδ. 40 καὶ ἡ ὑψηλῆς ποιότητας διακόσμηση τοῦ κώδ. 39.

Οἱ γνώσεις μας γιὰ τὴν παλαιότερη ἱστορία τῆς συλλογῆς εἶναι περιορισμένες καὶ προέρχονται κυρίως ἀπὸ τὰ σημειώματα τῶν κωδίκων, καθὼς δὲν ἔχουν διασωθεῖ ἀρχειακὰ τεκμήρια ποῦ νὰ ἀναφέρονται στὴ συγκρότησή της. Καταρχὴν, δεδομένου ὅτι πρόκειται γιὰ τὰ χειρόγραφα ποῦ μέχρι τὸ 1957 φυλάσσονταν στὸ ἡμιγυμνάσιο τῆς πόλης, μπορούμε νὰ υποθέσουμε ὅτι ὁ βασικὸς πυρῆνας τῆς συλλογῆς ἀποτελεῖται ἀπὸ τόμους ποῦ προέρχονται ἀπὸ τὴν περίφημη Σχολὴ τοῦ Τυρνάβου. Ἡ σχολὴ λειτουργοῦσε στὴν πόλη ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 17ου αἰ. καὶ πολλὲς σημαντικὲς προσωπικότητες τοῦ τουρκοκρατούμενου ἑλληνισμοῦ πέρασαν ἀπὸ αὐτὴ ὡς καθηγητῆς ἢ μαθητῆς, ὅπως ὁ Μᾶρκος Πορφυρόπουλος (καθηγητῆς τὸ 1699), ὁ Ἀναστάσιος Παπαβασιλόπουλος (καθηγητῆς τὸ 1701), ὁ Νεόφυτος Χριστόπουλος (σπουδαστῆς στὰ τέλη τοῦ 17ου–ἀρχὲς 18ου αἰ.), ὁ Θεοφάνης ἐξ Ἀγρᾶφων (ἐνδεχομένως δίδαξε ἐκεῖ τὴν περίοδο 1750–1765), ὁ Ἰωάννης Πέζαρος (καθηγητῆς τὰ

ἐπὶ 1782–1806) καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Κούμας (σπουδαστὴς τὴν ἴδια ἐποχὴ)⁹. Πράγματι, στοὺς κώδικες 9, 16, 20, 23, 26–28, 32 καὶ 34 συναντοῦμε κτητορικὰ σημεῖωματα τῆς σχολῆς ἢ ἐνθυμήσεις μαθητῶν σχετικὲς μὲ τὴ διδασκαλία, ἐνῶ ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρο Τυρναβίτη (καθηγητὴ τῆς σχολῆς τὰ ἐπὶ 1740–1744) γράφηκε ὁ κώδ. 31 καὶ στὸν Λάμπρο Πάσχο (καθηγητὴ τὴν περίοδο 1766–1782) ἀνῆκε ὁ κώδ. 22. Ἐπίσης, βάσει τοῦ περιεχομένου τους, ἴσως συνδέονται μὲ τὴ σχολὴ καὶ οἱ κώδ. 4, 6, 7, 10, 15, 17, 29, 35 καὶ 36, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὅμως ἀπουσιάζουν σχετικὰ σημεῖωματα¹⁰. Ἀκόμη, σὲ σημεῖωμα τοῦ κώδ. 1 ὁ γραφέας ἀναφέρειται ὡς μαθητὴς τοῦ Δαμασκνοῦ Στουδίτη, ἀλλὰ στὴν Ἀγχιάλο καὶ μὲ χρονολογίες 1560–1565, δηλαδὴ προγενέστερες ἀπὸ τὴν ἵδρυση τῆς σχολῆς στὸν Τύρναβο. Πιὸ δύσκολη εἶναι ἡ περίπτωση τοῦ λατινικοῦ κώδ. 11, ὁ ὁποῖος μᾶλλον σχετίζεται μὲ τὰ ἐνδιαφέροντα κειμένου λογίου, παρὰ μὲ τὴς διδακτικὲς ἀνάγκες τῆς σχολῆς.

Ἀντιθέτως, δὲν φαίνεται νὰ εἶχαν σχέση μὲ τὴ σχολὴ ὁ κώδ. 5 (Βίοι ἁγίων καὶ Πανηγυρικό), ὁ ὁποῖος τὸ 17ο αἰ. βρισκόταν στὴν Ἀθήνα καὶ στὸ Ἄργος, ὁ κώδ. 13 (Τετραευάγγελο προερχόμενο ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο), ὁ 19 (Λόγοι Πατέρων καὶ Βίοι ἁγίων, τὸ 17ο αἰ. στὰ χέρια ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων τοῦ Ναυπλίου καὶ σὲ ἄγνωστο μετόχι τῆς Μονῆς Ἰβήρων), ὁ 24 (Βίοι ἁγίων καὶ ἀσκητικὲς διηγήσεις, ἀπὸ τὴ βιβλιοθήκη τοῦ μητροπολίτη Λαρίσης Γαβριήλ¹¹), ὁ 25 (Σειρά σὲ βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, κάποτε στὴ βιβλιοθήκη τῆς ἀγνωστῆς ἀπὸ ἀλλοῦ Μονῆς Ἀντικνήσης καὶ ἀργότερα τοῦ ἐπισκόπου Δρυινοπούλεως Δανιήλ), ὁ 30 (Λόγοι Πατέρων), ὁ ὁποῖος ἀνῆκε στὴ Μονὴ Ἁγίου Δημητρίου τοῦ Στομίου («Κομνίνειο Μονή»), ὁ 33 (Λόγοι πανηγυρικοῦ, δωρεὰ τοῦ ἐπισκόπου Λιδωρικίου Φιλοθέου ἀπὸ τὸν Τύρναβο στὸ ναὸ

9. Γὰ τὴ βιβλιοθήκη τοῦ ἡμιγυμνασίου τῆς πόλης βλ. τὴς σύντομες πληροφορίες τοῦ Ἄ. Μουλοῦλη, Ὁ Τύρναβος καὶ τὰ χωρία του ..., 356. Σχετικὰ μὲ τὴ Σχολὴ τοῦ Τυρνάβου βλ.: Τρ. Εὐαγγελίδης, Ἡ παιδεία ἐπὶ Τουρκοκρατίας, (Ἑλληνικὰ σχολεῖα ἀπὸ τῆς Ἀλώσεως μέχρι Καποδιστριαίου), (Βιβλιοθήκη Ἱστορικῶν Σπουδῶν 250), Ἀθήνα 1936, τόμ. 1, 226–228 Θ. Α. Νημάς, Ἡ ἐκπαίδευση στὴ δυτικὴ Θεσσαλία κατὰ τὴν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας. Συμβολὴ στὴ μελέτη τοῦ Θεσσαλικοῦ Διαφωτισμοῦ. Διδακτορικὴ διατριβή, (Φιλολογικός, Ἱστορικός, Λογοτεχνικός Σύνδεσμος Τρικάλων. Κείμενα καὶ Μελέτες 9), Θεσσαλονίκη 1995, 75–77, 87. Δυστυχῶς δὲν μᾶς ἦταν προσιτὸ τὸ ἄρθρο τοῦ Ἱ. Τσιμπλοῦλη, Ἡ μεγάλη Σχολὴ Τυρνάβου, Ἀριστεὺς 1 (χωρὶς χρονολογία), 28, τὸ ὁποῖο γνωρίζουμε ἀπὸ παρασομπὴ στὸ ἄρθρο τοῦ Σ. Β. Κουγέα, Τυρναβίτες πνευματικοὶ πρόγονοι τοῦ Ἀχιλλέως Τζαρτζάνου, Θεσσαλικά Χρονικά 7–8, 1959, 356–357 σμ. 1. Ἐξάλλου, τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐρευνᾶς μας στὸ Ἀρχειο Τυρνάβου, ποὺ φυλάσσεται στὴν Ἑθνικὴ Βιβλιοθήκη τῆς Ἑλλάδος καὶ εἶναι πλούσιο σὲ ὕλικὸ γιὰ τὴν ἱστορία τῆς σχολῆς, ἦταν πενιχρά: μόνο μία περιγραφή τοῦ 19ου αἰ. γιὰ τὸν κώδ. 31 ἀπὸ τὸν ἔφορο ἀρχαιοτήτων Τυρνάβου Ἀθανάσιο Δημητριάδη.

10. Ὁ κώδ. 15 γράφηκε στὰ Ἰωάννινα καὶ ἀργότερα ἀνῆκε στὸ μητροπολίτη Λαρίσης Μελέτιο.

11. Στὸν ἴδιο μητροπολίτη ἀνῆκαν καὶ οἱ κώδ. 26 (ὁ ὁποῖος ὅμως ἔπειτα φαίνεται ὅτι πέρασε στὴν κατοχὴ τῆς σχολῆς) καὶ 36 (ποὺ ἐπίσης ἴσως χρησιμοποιήθηκε στὴ σχολή, λόγῳ τοῦ περιεχομένου του).

τῶν ἁγίων ἀποστόλων Τυρνάβου) καὶ ὁ 37 (Ψευδο-Δωρόθεος, στὴν κατοχὴ κάποι-
ας ἀρχόντισσας Μπανέσας, τῆς Μονῆς Βαρλαάμ τῶν Μετεώρων καὶ ἀργότερα τοῦ
ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἀχιλλίου).

Τέλος, ἀγνωστὴ εἶναι ἡ προέλευσις τοῦ ἐλληνογερμανικοῦ Λεξικοῦ (κῶδ. 12),
τοῦ Νομοκάνονα (κῶδ. 3), τοῦ κῶδ. 8 (Ἰσαὰκ Σύρος), τοῦ Κυριακοδρομίου τοῦ
Μαξίμου τοῦ Πελοποννησίου (κῶδ. 14), τῶν κῶδ. 18 (Νίκων Μελανορείτης) καὶ 21
(Ὁμιλίαι γιὰ διάφορες ἐορτές), τοῦ Εὐαγγελισταρίου (κῶδ. 38), τῆς ἐρμηνείας τῆς
Ἀποκάλυψης (κῶδ. 40) καὶ τοῦ κῶδ. 41 (Βίοι ἁγίων καὶ ἀσκητικὲς διηγήσεις)¹².

Ὡστόσο γιὰ ὄλους αὐτοὺς τοὺς τόμους, ποὺ δὲν γνωρίζουμε πῶς κατέληξαν στὴ
συλλογὴ τοῦ ἡμίγυμνασίου, ἐνδεικτικὴ τῆς πιθανῆς διαδρομῆς ποὺ ἀκολούθησαν
εἶναι ἡ περίπτωσις τοῦ κῶδ. 39 (Ἀκολουθίαι ἁγίου Ἀθανασίου). Ὁ κώδικας αὐτός,
σύμφωνα μὲ τὰ σημειώματα ποὺ ὑπάρχουν στὰ φύλλα του, γράφηκε τὸ 1756, κατὰ
παραγγελίαν τῆς ἀνύπαρκτης σήμερα Μονῆς Ἁγίου Ἀθανασίου στὸν Τύρναβο, καὶ
τὸ 1881 "ἀφαιρεθεῖσαι (= οἱ Ἀκολουθίαι) ἐκ τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου ἀπετέθησαν
κειμήλια τυρναβιτικῆς καλλιτεχνίας" στὴ βιβλιοθήκη τοῦ σχολείου. Πιθανότατα ἐκεί-
νη τὴν ἐποχὴ ἡ μονὴ ἐρήμωσε καὶ προφανῶς ὁ κώδικας παραδόθηκε γιὰ φύλαξη στὴ
σχολικὴ βιβλιοθήκη¹³. Παρόμοιος πρέπει νὰ εἶναι καὶ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο συγκε-
ντρώθηκαν στὴ συλλογὴ τοῦ ἡμίγυμνασίου καὶ οἱ ὑπόλοιποι κώδικες, ποὺ δὲν φαί-
νεται νὰ ἀνῆκαν παλαιότερα στὴ σχολή. Ἀσφαλῶς δὲν ἔχουμε κανένα λόγο νὰ
πιστεύουμε ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ χειρόγραφα ἀνῆκαν στὴν παραπάνω μονή, ἀλλὰ εἶναι
πολὺ πιθανὸ νὰ παραδίδονταν ἀπὸ τοὺς κατόχους τους στὴ σχολή, στὴν ὁποία
τελικῶς σχηματίσθηκε ἡ σημερινὴ δημοτικὴ συλλογὴ.

Περισσότερες εἶναι οἱ πληροφορίες μας γιὰ τὴ νεώτερη ἱστορία τῶν χειρογρά-
φων, ὅπως μᾶς τὴ διηγούνται οἱ παλαιοὶ ταξινομητικοὶ ἀριθμοὶ καὶ οἱ ἐτικέτες τους.

12. Δὲν ἀσκολοῦμαστε ἐδῶ καθόλου μὲ τὴν προέλευσις τῶν νεοεφεθέντων κῶδ. 42-46, ἡ ἱστο-
ρία τῶν ὁποίων συνδέεται μὲ αὐτὰ τῶν ἐντύπων στὰ ὁποία βρέθηκαν ἐνσωματωμένοι. Ἐπίσης ὁ ἱατρικὸς
περιοχόμενος κῶδ. 47, ὁ ὁποῖος ἐντοπίσθηκε μεταξὺ τῶν ἐντύπων, πρέπει νὰ προέρχεται ἀπὸ κάποιον
Τυρναβίτη γιατρό, ἐνδεχομένως τὸν Λάμπρο ἢ τὸν Νικόλαο Λάμπρου, στοὺς ὁποίους ἀνῆκαν ὀρισμένα
ἔντυπα ἱατρικοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς βιβλιοθήκης.

13. Τὸ σημείωμα μὲ τὴν πληροφορία γιὰ μεταφορὰ τοῦ κώδικα στὴ βιβλιοθήκη τοῦ σχολείου ἔχει
γραφεῖ ἀπὸ τὸν τότε ἔφορο ἀρχειοπίτην Τυρνάβου Ἀθανάσιο Δημητριάδη, μὲ πρωτοβουλία τοῦ ὁποίου
θὰ ἔγινε ἴσως ἡ μετακίνησις. Σχετικὰ μὲ τὴ Μονὴ Ἁγίου Ἀθανασίου ὁ Ἰωάννης Λεονάρδος ἀναφέρει
τὸ 1836, στὴ Χωρογραφία τῆς Θεσσαλίας, ὅτι τὴν κατοικοῦσαν τρεῖς μοναχοί, ἀλλὰ ὅλες οἱ πληροφο-
ρίες του γιὰ τὸν Τύρναβο πρέπει νὰ χρονολογηθοῦν στὰ 1822, ὅταν βρισκόταν ἐκεῖ ὡς γραμματεὺς τοῦ
προεστοῦ Ἀλέξανδρου Σισμανοῦλη· βλ. Ἰ. Ἀ. Λεονάρδος, *Νεωτάτη τῆς Θεσσαλίας χωρογραφία*.
Εἰσαγωγή, σχόλια, ἐπιμέλεια Κ. Σπανός, Λάρισα 1992, 52, 54. Σύμφωνα μὲ μία ἄλλη πληροφορία ἡ μονὴ
κάπκε στὸν ἐλληνοτουρκικὸ πόλεμο τοῦ 1897, κατὰ τὴν τουρκικὴ εἰσβολὴ στὴν πόλιν· βλ. Ἀ. Γ. Κακα-
διάρης, Ἐπίγραφα καὶ χρονολογημένα ἱερά σκεύη τῶν ναῶν τοῦ Τυρνάβου (1500-1910 μ.Χ.), *Θεσσα-
λικὴ Ἔστια* 35, 1978, 487 σμ. 4.

Σχεδόν όλοι οί τόμοι φέρουν σήμερα στη ράχη τους δύο έτικέτες, τις όποιες όνομάσαμε κάριν εύκολίας “τύπου α” και “τύπου γ”¹⁴. Στόν τύπο α αναγράφεται πάντα ό άριθμός με τόν όποιο έμφανίζεται κάθε κώδικας στη συνοπτική αναγραφή του Λ. Πολίτη. “Αν λάβουμε, ώστόσο, ύπόψη ότι ό σημερινός κώδ. 37 περιγράφεται από τόν Δ. Σάρρο με τόν “άριθ. Καταλόγου 2”, άριθμό με τόν όποιο τόν περιγράφει και ό Ν. Βένς, εύκολα καταλαβαίνουμε ότι ή έτικέτα τύπου α (στην όποία αναγράφεται ό άριθ. 37) είναι μεταγενέστερη τών δύο τελευταίων έρευνητών, πιθανότατα τής έποχής πού ή συλλογή μεταφέρθηκε στό Δημαρχείο (1957) και περιγράφηκε από τόν Πολίτη¹⁵.

Αντιθέτως, στόν κώδ. 37 ό άριθ. 2 του Σάρρου και του Βένι είναι γραμμένος στην έτικέτα τύπου γ, την όποία διακρίνουμε κάτω από την α. Αποδεικνύεται, λοιπόν, ότι ή έτικέτα αυτή προέρχεται από την έποχή πού ή συλλογή βρισκόταν στό “Ημιγυμνάσιο Τυρνάβου. Βασιζόμενοι στην παραπάνω διαπίστωση συνεχίσαμε τόν έλεγχο και για τούς ύπόλοιπους κώδικες, προσπαθώντας να άνασυστήσουμε τή συλλογή όπως ήταν την έποχή πού βρισκόταν στό ήμιγυμνάσιο. Στις περιπτώσεις πού δέν σώζεται ή έτικέτα γ, ή δέν είναι όρατή, σπριχθήκαμε στην αναγραφή του παλαιού ταξινομικού άριθμού (έφόσον ύπάρχει) σε κάποιο από τά πρώτα φύλλα τών κωδίκων, με μαύρο ή κόκκινο μολύβι ή με μπλε μελάνι, ένίοτε δε σε κάποια πρόχειρη λευκή έτικέτα, έπικολλημένη στη ράχη τους¹⁶.

Όστόσο από την προσπάθειά μας δέν έλλειπαν τά προβλήματα. Καταρχήν ό Σάρρος κάνει λόγο για τριάντα όκτώ χειρόγραφα, τή στιγμή πού ό Πολίτης περιέγραψε σαράντα ένα. Η διαφορά μειώνεται κατά ένα χειρόγραφο, καθώς ό σημερινός κώδ. 5 φέρει στην έτικέτα τύπου γ άριθ. 39 (προφανώς πρόκειται για κώδικα

14. Βλ. πίν. 117. Οί όνομασίες δόθηκαν κατά την περιγραφή τής συλλογής τών παλαιών έντύπων, στα όποια συναντούμε τις δύο αυτές έτικέτες, αλλά και άρκετούς άλλους τύπους. Τις περισσότερες φορές ή έτικέτα τύπου α είναι τοποθετημένη επάνω άκριβώς από την τύπου γ.

15. Σάρρος, 415· Βένς, 373. Ακόμη πιθανότερο είναι ή έτικέτα τύπου α και ή σημερινή άρίθμηση τών κωδίκων να όφείλεται στόν ίδιο τόν Λ. Πολίτη. Βλ. και τή σχετική παρατήρηση τής Ένης Βέν-Σεφερλή στην έκδοση τών περιγραφών του Ν. Βένι (Βένς, 371). Δυστυχώς δέν σώζεται πλέον στη βιβλιοθήκη ό πρόχειρος κατάλογος πού άναφέρει ό Σάρρος, από τόν όποιο θά μπορούσαμε να άντλήσουμε πολύτιμες πληροφορίες.

16. Έκτός από τόν κώδ. 37, ό Σάρρος περιγράφει και τόν σημερινό κώδ. 1, ένώ ό Βένς και τούς κώδ. 31, 35, 34 και 33. Σε όλες τις περιγραφές οί άριθμοι πού άναφέρουν οί δύο έρευνητές συμφωνούν με τούς παλαιούς πού αναγράφονται στα χειρόγραφα. Είναι, επίσης, πολύ σημαντικό ότι ό κώδ. 31 φέρει παλαιό άριθ. 1, με τόν όποιο άναφέρεται και στη χειρόγραφη περιγραφή του (του 19ου αι.) πού έντοπίσαμε στό Άρχειο Τυρνάβου τής Έθνικής Βιβλιοθήκης τής Ελλάδος. Αυτό σημαίνει ότι οί παλαιοί ταξινομικοί άριθμοι πού βρίσκουμε στους κώδικες είναι πολύ παλαιότεροι από την έπίσκεψη του Σάρρου στόν Τύρναβο τό 1934 και ότι ή συλλογή ήδη από τό 19ο αι. ήταν καλά όργανωμένη, πιθανόν από τόν Α. Δημητριάδη.

πού είτε προστέθηκε στη συλλογή μετά την καταγραφή του Σάρρου, είτε δὲν ὑπῆρχε στὸν παλαιὸ πρόχειρο κατάλογο πού εἶδε αὐτός). Ἐπίσης μειώνεται κατὰ ἓνα ἀκόμη χειρόγραφο, καθὼς οἱ κῶδ. 4 καὶ 6 φέρουν καὶ οἱ δύο παλαιὸ ἀριθ. 38 (ἴσκι ἐπάνω σὲ ἐτικέτα), ἔνδειξη ὅτι τὴν ἐποχὴ πού βρίσκονταν στὸ ἡμιγυμνάσιο ἀποτελοῦσαν ἀκόμη ἐνιαῖο κώδικα¹⁷. Ἐξάλλου, γιὰ ἐπτὰ κώδικες (κῶδ. 7, 14, 21, 27, 36, 38, 40) δὲν γνωρίζουμε κανένα παλαιὸ ἀριθμὸ, ἐνῶ γιὰ τὸν ἓνα ἀπὸ αὐτοὺς (κῶδ. 38) δὲν διακρίνονται οὔτε ἴσκι ἐτικέτας τύπου γ¹⁸. Ἀπὸ τὴν ἄλλη ἐπτὰ ἀριθμοὶ ἀπὸ τὴν παλαιότερη ἀρίθμηση δὲν ἐντοπίζονται σήμερα σὲ κανένα χειρόγραφο (ἀριθ. 8, 9, 15, 19, 24, 27, 36). Ὅμως πρέπει νὰ ληφθεῖ ὑπόψη καὶ ἡ προφανῶς ἐσφαλμένη ἀναγραφή τοῦ παλαιοῦ ἀριθ. 2 στὴν ἐτικέτα γ τοῦ κῶδ. 32, καθὼς ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς ἀνήκει μὲ βεβαιότητα στὸν κῶδ. 37, ἀφοῦ, ὅπως εἶδαμε, μὲ αὐτὸν τὸν ἀριθμὸ τὸν περιέγραψε καὶ ὁ Σάρρος, ὅπως καὶ ὁ Βέης, ἐνῶ ὁ ἴδιος ἀναγράφεται καὶ στὴν παλαιὰ ἐτικέτα του. Ἡ πιθανότερη ἐξήγηση εἶναι ὅτι ὁ ἀριθ. 2 εἶχε δοθεῖ ἐκ παραδρομῆς σὲ δύο χειρόγραφα, ὁπότε στὴν πραγματικότητα οἱ κώδικες τοῦ ἡμιγυμνασίου τὴν ἐποχὴ τῆς μεταφορᾶς τους στὸ Δημαρχεῖο ἦταν τελικῶς σαράντα ἓνα.

Μία τελευταία παρατήρηση ἀφορᾶ στοὺς κῶδ. 2 καὶ 15, στοὺς ὁποίους δὲν ὑπάρχει ἐτικέτα τύπου γ, ἀλλὰ μία ἄλλη (“τύπου ζ”), τὴν ὁποία βρίσκουμε σὲ πολλοὺς τόμους τῆς συλλογῆς τῶν παλαιῶν ἐντύπων. Ἡ ἐτικέτα αὐτὴ καὶ ἡ ἀπουσία ἐτικέτας γ δὲν θέτει σὲ ἀμφισβήτηση τὴν παρουσία τῶν δύο κωδίκων στὴ βιβλιοθήκη τοῦ ἡμιγυμνασίου, καθὼς φέρουν κανονικὰ παλαιὸ ταξινομικὸ ἀριθμὸ, ἀλλὰ ἴσως εἶναι ἐνδεικτικὴ τῆς προέλευσός τους, γιὰ τὴν ὁποία θὰ μπορούμε νὰ ποῦμε περισσότερα μὲ τὴν ὁλοκλήρωση τῆς μελέτης τῶν ἐτικετῶν τῶν ἐντύπων τῆς βιβλιοθήκης.

Ἀκολουθῶς παραθέτουμε πίνακα μὲ τὶς ἀντιστοιχίες τῶν νέων μὲ τοὺς παλαιοὺς ἀριθμοὺς τῶν κωδίκων.

17. Καὶ οἱ δύο σήμερα εἶναι ἀστάκωτοι, γεγονὸς πὸ ἐνισχυεῖ τὸ συμπέρασμα μᾶς. Ὡστόσο στὸν μὲν κῶδ. 4 ὑπάρχει καὶ δεῦτερος παλαιὸς ταξινομικὸς ἀριθ. 37, γραμμένος δύο φορές, ἐκ τῶν ὁποίων τὴ μία διαγράφηκε, στὴν δὲ ἐτικέτα γ τοῦ κῶδ. 6 φαίνεται ὅτι εἶχε γραφεῖ ὁ ἀριθ. 6. Τὸ πιὸ πιθανὸ εἶναι οἱ ἀριθμοὶ αὐτοὶ νὰ γράφθηκαν τὴν ἐποχὴ πού ὁ κώδικας χωρίσθηκε σὲ δύο μέρη σὲ μία προσπάθεια νὰ ἐπισημανθεῖ ἡ σχέση τους.

18. Τὸ πιὸ πιθανὸ εἶναι ὅτι ὑπῆρχε καὶ ἐξέπεσε. Ὁ κώδικας ἦδη ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Λ. Πολίτη βρισκόταν σὲ ἄθλια κατάσταση, γεγονὸς πὸ μᾶς προκάλεσε ἰδιαίτερες δυσκολίες κατὰ τὴν περιγραφή του.

<u>Ἀριθ. Πολίτη</u>	<u>Παλαιὸς ἀριθ.</u>
1	34
2	37
3	35
4	38
5	39
6	38
7	-
8	32
9	28
10	20
11	31
12	30
13	16;
14	-
15	21
16	25
17	26
18	14
19	18
20	23
21	-
22	4;
23	22
24	17
25	13
26	11
27	-
28	10
29	7
30	29
31	1
32	2;
33	6
34	5
35	3
36	-
37	2

<u>Άριθ. Πολίτη</u>	<u>Παλιός αριθ.</u>
38	-
39	12
40	-
41	33

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βέης: Ν. Α. Βέης, Χειρόγραφα Τυρνάβου, *Byzantinisch-Neugriechische Jahrbücher* 20, 1970, 367-386.
- Γκίνης-Μέξας: Δ. Σ. Γκίνης και Β. Γ. Μέξας, *Ἑλληνικὴ βιβλιογραφία 1800-1863. Ἀναγραφὴ τῶν κατὰ τὴν χρονικὴν ταύτην περίοδον ... βιβλίων καὶ ἐντύπων ἐν γένει ...*, τόμ. 1-3, (Πραγματεῖα τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν 11), Ἀθήνα 1939-1957.
- Εὐεργετινός: *Συναγωγὴ τῶν θεοφθόγγων ῥημάτων καὶ διδασκαλιῶν τῶν θεοφόρων καὶ ἁγίων Πατέρων ... συναθροισθεῖσα ... ἐκτεθεῖσα παρὰ Παύλου τοῦ ... καὶ Εὐεργετινοῦ ...*, Βενετία (Antonio Bortoli) 1783 (= Παπαδόπουλος, ἀριθ. 4686).
- Καρᾶς: Γ. Καρᾶς, *Οἱ ἐπιστῆμες στὴν Τουρκοκρατία. Χειρόγραφα καὶ ἔντυπα*. Τόμ. 1: *Τὰ Μαθηματικά*, (Κέντρο Νεοελληνικῶν Ἑρευνῶν ΕΙΕ 42), Ἀθήνα 1992. Τόμ. 2: *Οἱ ἐπιστῆμες τῆς φύσης*, (Κέντρο Νεοελληνικῶν Ἑρευνῶν ΕΙΕ 46), Ἀθήνα 1993. Τόμ. 3: *Οἱ ἐπιστῆμες τῆς ζωῆς. Παράρτημα: Ἔργα γενικῶν γνώσεων*, (Κέντρο Νεοελληνικῶν Ἑρευνῶν ΕΙΕ 48), Ἀθήνα 1994.
- Μηνᾶιον Ἀπριλίου: *Μηνᾶιον τοῦ Ἀπριλίου περιέχον ἅπασαν τὴν ἀντίκουσαν αὐτῷ ἀκολουθίαν, διορθωθὲν ... ὑπὸ Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ ... αὐξηθὲν ... ἀναθεωρηθὲν καὶ ... ἐπιδιορθωθὲν ... μετὰ προσθήκης ...*, Ἀθήνα (Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος) 1992.
- Μηνᾶιον Αὐγούστου: *Μηνᾶιον τοῦ Αὐγούστου περιέχον ἅπασαν τὴν ἀντίκουσαν αὐτῷ ἀκολουθίαν, διορθωθὲν ... ὑπὸ Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ ... αὐξηθὲν ... ἀναθεωρηθὲν καὶ ... ἐπιδιορθωθὲν ... μετὰ προσθήκης ...*, Ἀθήνα (Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος) 1993.
- Μηνᾶιον Δεκεμβρίου: *Μηνᾶιον τοῦ Δεκεμβρίου περιέχον ἅπασαν τὴν ἀντίκουσαν αὐτῷ ἀκολουθίαν, διορθωθὲν ... ὑπὸ Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ ... αὐξηθὲν ... ἀναθεωρηθὲν καὶ ... ἐπιδιορθωθὲν ... μετὰ προσθήκης ...*, Ἀθήνα (Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος) 1993 (11960).
- Μηνᾶιον Ἰανουαρίου: *Μηνᾶιον τοῦ Ἰανουαρίου περιέχον ἅπασαν τὴν ἀντίκουσαν αὐτῷ ἀκολουθίαν, διορθωθὲν ... ὑπὸ Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ ... αὐξηθὲν ... ἀναθεωρηθὲν καὶ ... ἐπιδιορθωθὲν ...*, Ἀθήνα (Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος) 1991.

- Μπναϊόν Ἰουλίου: *Μπναϊόν τοῦ Ἰουλίου περιέχον ἅπασαν τὴν ἀντίκουσαν αὐτῶ ἀκολουθίαν, διορθωθὲν ... ὑπὸ Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ ... αὐξηθὲν ... ἀναθεωρηθὲν καὶ ... ἐπιδιορθωθὲν ... μετὰ προσθήκης ...*, Ἀθήνα (*Αποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος) 1993.
- Μπναϊόν Ἰουνίου: *Μπναϊόν τοῦ Ἰουνίου περιέχον ἅπασαν τὴν ἀντίκουσαν αὐτῶ ἀκολουθίαν, διορθωθὲν ... ὑπὸ Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ ... αὐξηθὲν ... ἀναθεωρηθὲν καὶ ... ἐπιδιορθωθὲν ... μετὰ προσθήκης ...*, Ἀθήνα (*Αποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος) 1993 (1959).
- Μπναϊόν Μαΐου: *Μπναϊόν τοῦ Μαΐου περιέχον ἅπασαν τὴν ἀντίκουσαν αὐτῶ ἀκολουθίαν, διορθωθὲν ... ὑπὸ Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ ... αὐξηθὲν ... ἀναθεωρηθὲν καὶ ... ἐπιδιορθωθὲν ... μετὰ προσθήκης ...*, Ἀθήνα (*Αποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος) 1992.
- Μπναϊόν Μαρτίου: *Μπναϊόν τοῦ Μαρτίου περιέχον ἅπασαν τὴν ἀντίκουσαν αὐτῶ ἀκολουθίαν, διορθωθὲν ... ὑπὸ Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ ... αὐξηθὲν ... ἀναθεωρηθὲν καὶ ... ἐπιδιορθωθὲν ... μετὰ προσθήκης ...*, Ἀθήνα (*Αποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος) 1992.
- Μπναϊόν Σεπτεμβρίου: *Μπναϊόν τοῦ Σεπτεμβρίου περιέχον ἅπασαν τὴν ἀντίκουσαν αὐτῶ ἀκολουθίαν, διορθωθὲν ... ὑπὸ Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ ... αὐξηθὲν ... ἀναθεωρηθὲν καὶ ... ἐπιδιορθωθὲν ... μετὰ προσθήκης ...*, Ἀθήνα (*Αποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος) 1993 (1959).
- Μπναϊόν Φεβρουαρίου: *Μπναϊόν τοῦ Φεβρουαρίου περιέχον ἅπασαν τὴν ἀντίκουσαν αὐτῶ ἀκολουθίαν, διορθωθὲν ... ὑπὸ Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ ... αὐξηθὲν ... ἀναθεωρηθὲν καὶ ... ἐπιδιορθωθὲν ... μετὰ προσθήκης ...*, Ἀθήνα (*Αποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος) 1992.
- Παπαδόπουλος: Θ. Ι. Παπαδόπουλος, *Ἑλληνικὴ βιβλιογραφία (1466 ci-1800). Τόμ. 1: Ἀλφαβητικὴ καὶ χρονολογικὴ ἀνακατάταξις*, (Πραγματεῖαι τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν 48), Ἀθήνα 1984.
- Παρακλητικὴ: *Παρακλητικὴ ἦτοι Ὀκτώηχος ἡ μεγάλη περιέχουσα ἅπασαν τὴν ἀντίκουσαν αὐτῆ ἀκολουθίαν μετὰ ... προσθηκῶν*, Ἀθήνα (*Αποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος) 1994.
- Πεντηκοστάριον: *Πεντηκοστάριον χαρμόσυνον περιέχον ... διορθωθὲν καὶ ... πλουτισθὲν ὑπὸ Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ ...*, Ἀθήνα (*Αποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος) 1994 (1976).
- Πολίτης, Ἀναγραφὴ: Λ. Πολίτης, *Συνοπτικὴ ἀναγραφὴ χειρογράφων ἐλληνικῶν συλλογῶν*, (Ἑλληνικά. Παρῆρτημα 25), Θεσσαλονίκη 1976, 49-53.
- Πολίτης-Πολίτη, Βιβλιογράφοι: Λ. Πολίτης καὶ Μαρία Πολίτη, *Βιβλιογράφοι 17ου-18ου αἰῶνα. Συνοπτικὴ καταγραφὴ, Δελτίο τοῦ Ἱστορικοῦ καὶ Παλαιογραφικοῦ Ἀρχείου 6*, 1988-1992, ἔκδ. 1994, 313-645.

- <Πολίτης>, Μικροφωτογραφίες: *Μορφωτικό Ίδρυμα Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Ἱστορικὸ καὶ Παλαιογραφικὸ Ἄρχειο. Μικροφωτογραφίες χειρογράφων καὶ ἀρχείων*, <τόμ. 1>, Ἀθήνα 1978, 16.
- Σάρρος: Δ. Μ. Σάρρος, Παλαιογραφικὰ ἐρανίσματα ἐκ Θεσσαλίας, Ἐπετηρὶς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν 12, 1936, 415-422.
- Φραντζολᾶς: Κ. Γ. Φραντζολᾶς, Ὅσιου Ἐφραίμ τοῦ Σύρου ἔργα, Θεσσαλονίκη, τόμ. 1 (1988, 21995), 2 (1989, 22000), 3 (1990), 4 (1992), 5 (1994), 6 (1995), 7 (1998).
- Assemani: F. Assemani, *Sancti Patris nostri Ephraem Syri opera omnia quae exstant graecae, syriacae, latine in sex tomos distributa*, Ρώμη, τόμ. 1 (1732), 2 (1743), 3 (1746).
- BHG: F. Halkin, *Bibliotheca hagiographica graeca*, τόμ. 1-3, (Subsidia Hagiographica 8a), Βρυξέλλες 31957 (21986).
- BHG*: F. Halkin, *Novum auctarium bibliothecae hagiographicae graecae*, (Subsidia Hagiographica 65), Βρυξέλλες 1984.
- Briquet: C. M. Briquet, *Les filigranes. Dictionnaire historique des marques du papier dès leur apparition vers 1282 jusqu'en 1600*, τόμ. 1-4, Γενεύη 1907 (Λειψία 21923, Νέα Ὑόρκη 21966).
- CPG: M. Geerard, (F. Glorie, J. Noret), *Clavis Patrum Graecorum, qua optima quaeque scriptorum Patrum Graecorum recensione a primaevis saeculis usque ad octavum commode recluduntur*, (Corpus Christianorum), Turnhout, τόμ. 1 (1983), 2 (1974), 3 (1979), 3.1 (2003), 4 (1980), 5 (1987).
- Follieri: Henrica Follieri, *Initia hymnorum Ecclesiae graecae*, (Studi e Testi 211-215bis), Βατικανό, τόμ. 1 (1960), 2 (1961) 3 (1962), 4 (1963), 5.1 (1966), 5.2 (1966).
- Goar: J. Goar, *Euchologion sive rituale Graecorum*, Βενετία 1730 (Graz 21960).
- Harlfinger: D. καὶ Johanna Harlfinger, *Wasserzeichen aus griechischen Handschriften*, τόμ. 1-2, Βερολίνο 1974, 1980.
- Heawood: E. Heawood, *Watermarks mainly of the 17th and 18th centuries*, (Monumenta Chartae Papyraceae 1), Hilversum 1950 (21957, 31969, 41981).
- Leroy: J. Leroy, *Les types de réglure des manuscrits grecs*, (Institut de Recherche et d'Histoire des Textes. Bibliographies, Colloques, Travaux préparatoires), Παρίσι 1976.
- Mošin-Traljčić: V. A. Mošin-S. M. Traljčić, *Vodeni znakovi XIII i XIV vijeka (= Filigranes des XIIIe et XIV siècles)*, τόμ. 1-2, Zagreb 1957.
- PG: J. P. Migne, *Patrologiae cursus completus ... Series graeca*, τόμ. 1-161, Παρίσι 1857-1866.

- Piccard: G. Piccard, *Die Wasserzeichenkartei Piccard im Hauptstaatsarchiv Stuttgart*, (Veröffentlichungen der Staatlichen Archivverwaltung Baden-Württemberg), τόμ. 1: *Kronen-Wasserzeichen*, Stuttgart 1961· τόμ. 2/1-3: *Ochsenkopf-Wasserzeichen*, Stuttgart 1966· τόμ. 5: *Wasserzeichen Waage*, Stuttgart 1978· τόμ. 9/2: *Wasserzeichen Werkzeug und Waffen*, Stuttgart 1980· τόμ. 16/1-2: *Wasserzeichen Dreieberg*, Stuttgart 1996.
- Sautel-Leroy: *Répertoire de réglures dans les manuscrits grecs sur parchemin. Base de données établie par J. H. Sautel à l'aide du fichier Leroy et des catalogues récents à l'Institut de Recherche et d'Histoire des Textes (CNRS)*, (Bibliologia 13), Turnhout 1995.
- Stanković: R. Stanković, *La description des filigranes et l'album des manuscrits grecs XV-XVI siècle du Centre de Recherches Slavo-byzantines "Prof. Ivan Dujčev"*, (Series Catalogorum 11), Σόφια 2006.
- Tsourkas: Cl. Tsourkas, *Les débuts de l'enseignement philosophique et de la libre pensée dans les Balkans. La vie et l'oeuvre de Théophile Corydalée (1570-1646). Deuxième édition révisée et complétée*, (Έταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Ίδρυμα Μελετῶν Χερσονήσου τοῦ Αἴμου 95), Θεσσαλονίκη 1967.
- Vasiliev: V. Vasiliev, *Watermarks of the medieval ottoman documents in bulgarian libraries*, τόμ. 1, Σόφια 1954.
- Vassis: I. Vassis, *Initia carminum byzantinorum*, (Supplementa Byzantina 8), Βερολίνο-Νέα Ύορκη 2005.
- Velkov: A. Velkov, *Les filigranes dans les documents ottomans. Divers types d'images*, Σόφια 2005.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

αι.:	αἰῶνας, αἰῶνες
ἀκέφ.:	ἀκέφαλο
ἀνάτ.:	ἀνατύπωση
ἀριθ.:	ἀριθμός, ἀριθμοὶ
ἀρχ.:	ἀρχὴ
βιβλ.:	βιβλίον
βλ.:	βλέπε
βομβ.:	βομβύκινο
ἔκδ.:	ἔκδοσις
ἐξώφ.:	ἐξώφυλλο
ἐσωτ.:	ἐσωτερικὸν
ἐσώφ.:	ἐσώφυλλο
κ. ἄ.:	καὶ ἄλλα
κ. ἐξ.:	καὶ ἐξῆς
κεφ.:	κεφάλαιον
κολ.:	κολοβὸν
κώδ.:	κώδικας, κώδικες
λ. χ.:	λόγου χάριν
μονοκονδ.:	μονοκονδυλιὰ
περ.:	περίπου
περγ.:	περγαμηνή
πρβλ.:	παράβαλε
πφ.:	παράφυλλο
σ.:	σελίδα, σελίδες
σημ.:	σημείωμα
στ.:	στίχος, στίχοι
στῆλ.:	στῆλες
ταξιν.:	ταξινομικὸς
τέλ.:	τέλος
τόμ.:	τόμος

τοπ.:	τοπωνύμιο
φ., φφ.:	φύλλο, φύλλα
χ.:	χέρι (γραφέα)
χαρτ.:	χαρτί
χλστ.:	χιλιοστά
/:	άλλαγή στίχου
αβγδ:	αμφίβολη ανάγνωση κειμένου
(αβγδ):	ανάλυση συντομογραφίας
[αβγδ]:	αναπλήρωση κειμένου που ξέπεσε ή είναι δυσδιάκριτο
[[αβγδ]]:	κείμενο που διαγράφηκε
[...]:	κείμενο που ξέπεσε
*:	κείμενο που προστέθηκε στον κώδικα από μεταγενέστερο ανάγνωση
<αβγδ>:	συμπλήρωση κειμένου που παρελείφθη· αριθμός φύλλου ή σελίδας που έννοείται

ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΣ ΤΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ

1

ἔτη 1560-1565 χαρτ. 156x105 χλστ. [125x67 χλστ.] φφ. 264 (+1 στὸν κώδ. 3) στ. 19 ἀκέφ.

Συλλογὴ φιλολογικοῦ περιεχομένου (Μαθηματάριο).

1. α. (φ. 1^ρ) Ὑπόθεσις τοῦ Πλούτου τοῦ Ἀριστοφάνους· ἀρχ. (ἀκέφ.): *καὶ ἀκολουθεῖ αὐτῷ κατὰ τὴν μαντείαν ...*: τέλ. (κολ.): *καὶ ὅσοι βίου χρηστοῦ ἀντεκόμ[...]*. Ἔκδ.: Fr. Dübner, *Scholia graeca in Aristophanem*, Παρίσι 1883, 323 (στ. 13-25).
- β. (φ. 1^ρ) Περί κωμωδίας («Πόθεν ἐκλήθη ἡ κωμωδία [...]»): ἀρχ.: *Κωμωδία ἐκλήθη, ἀπὸ τοῦ [...]μας δὲ ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ [...]*. Πρβλ. W. J. W. Koster, *Prolegomena de comoedia. Scholia in Acharnenses, Equites, Nubes*, (Scholia in Aristophanem I.I.A), Groningen 1975, 50.
- γ. (φ. 1^ρ) Τὰ πρόσωπα τοῦ Πλούτου («[Τὰ τοῦ δρά]ματος πρόσωπα»): ἀρχ.: *Ἀρχιθεράπων· Χρεμύλος ...*
- δ. (φ. 1^ν-33^ρ) **Ἀριστοφάνους**, Πλούτος: ἀρχ.: *Ὡς ἀργαλέον πρᾶγμ' ἐστὶν ...*: τέλ.: *δεῖ γὰρ κατόπιν τούτων ἄδοντας ἔπεισθαι*. Ἔκδ.: V. Coulon, M. van Daele, *Aristophane*, τόμ. 5, Παρίσι 1930 (21963).
Χάσμα στὸ κείμενο μεταξὺ τῶν φ. 5^ν (τέλ.: *οὐκὶ διὰ τοῦτον κομᾷ* στ. 170) καὶ 7^ρ (ἀρχ.: *ἀνὴρ πρόθυμος αὐτὸς ...*: στ. 209).
- ε. (φ. 29^ρ-30^ρ) Διάστιχη ἐρμηνεία τοῦ κειμένου: ἀρχ.: *(βούλει διὰ χρόνου) - σὺ θέλεις καιροῦ ...*: τέλ.: *(οὐκ ἔν τρύγοιπος ταῦτα πάντ' ἴασται) - ὁ ὕλιστήρ θεραπέυει*.
2. α. (φ. 33^ρ-34^ρ) **Θωμᾶ Μαγίστρου**, Ὑπόθεσις τῶν Νεφελῶν τοῦ Ἀριστοφάνους: ἀρχ.: *Ἄνυτος καὶ Μέλπτος, Σωκράτει τῷ Σωφρονίσκου βασκίναντες ...*: τέλ.: *ἀέρα, νεφέλας καὶ τὰ τοιαῦτα*. Ἔκδ.: W. J. W. Koster, ..., (Scholia in Aristophanem I.III.2), Groningen 1974, 8-9.
- β. (φ. 34^ρ) Τὰ πρόσωπα τῶν Νεφελῶν («Τὰ τοῦ δράματος πρόσωπα»): ἀρχ.: *Στρεψιάδης, Φειδιππίδης ...*

- γ. (φ. 34^r-34^v) **Θωμά Μαγίστρου** καὶ **Δημητρίου Τρικλινίου**, Σχόλια στὶς Νεφέλες· ἀρχ.: *Ἡ εἴσθεσις τοῦ δράματος ἄρχειται ἐκ συστηματικῆς περιόδου ...*· τέλ.: *τὸ προοίμιον σχετλιαστικὸν ἐκ τοῦ πράγματος. Προλογίζει ὁ Στρεψιάδης.* Ἔκδ.: W. J. W. Koster, ..., (Scholia in Aristophanem I.III.2), 14-15 (1b-1d, 7a).
- δ. (φ. 35^r-72^v) **Ἀριστοφάνους**, Νεφέλα· ἀρχ.: *Ἰού, ἰού. ὦ Ζεῦ βασιλεῦ ...*· τέλ.: *κεκόρευται γὰρ μετρίως τὸ γε τίμερον ἡμῖν.* Ἔκδ.: J. Henderson, *Aristophanes. Clouds*, Harvard 1998.
Στὰ φ. 39^r-40^v, 50^v, 57^r σποραδικὴ διάστιχη ἐρμηνεὶα τοῦ κειμένου.
3. (φ. 73^r-73^v) **«Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου**, Γνώμαι μονόστιχοι κατ' ἀλφάβητον, ἱαμβικοί»· ἀρχ.: *Ἀρχὴν ἀπάντων καὶ τέλος ποιῶ Θεὸν ...*· τέλ.: *ὦ, τίς φυλάξει ταῦτα καὶ σωθήσεται.* (CPG 3035). PG 37, 908 (στ. 14)-910 (στ. 10).
4. (φ. 73^v-75^v) **«Χρυσᾶ ἔπη τοῦ Πυθαγόρου»**· ἀρχ.: *Ἀθανάτους μὲν πρῶτα θεοῦ νόμῳ ...*· τέλ.: *θεός, ἄμβροτος, οὐκ ἔτι θνητός.* Ἔκδ.: D. Young-E. Diehl, *Theognis*, Λειψία 1971.
5. (φ. 75^v-76^r) **«Στίχοι Σιβύλλας τῆς Ἐρυθραίας** περὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔχοντες ἀκροστιχίδα πένδε Ἰησοῦς Χριστός Θεοῦ Υἱός Σωτήρ Σταυρός»· ἀρχ.: *Ἰδρώσει μὲν χθὼν κρίσεως σημεῖον ὅτ' ἔσται ...*· τέλ.: *Σωτήρ ἡμῶν ἀθάνατος βασιλεὺς ὁ παθὼν ἐνεχ' ἡμῶν.* Ἔκδ.: J. Geffcken, *Die Oracula Sibyllina*, (Die griechischen Christlichen Schriftsteller 8), Λειψία 1902, 8 (στ. 217-250).
6. (φ. 76^v) **Ἰωάννου Δαμασκνοῦ**, Μαρτύριο τοῦ ἁγίου Ἀρτεμίου («Ταῦτα ἱστορεῖ ὁ Καισαρείας Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου ἐν τῷ λόγῳ ὃς ἐπεκλήθη βασιλικός»· ἀρχ.: *Εἶπατε τῷ βασιλεῖ χαμαὶ πέσε Δαίδαλος ...*· τέλ.: *καὶ ὁ παθὼν Θεός ἐστι, καὶ οὐ θεοτὴς πάθεν αὐτή.* (CPG 8082). Ἔκδ.: P. B. Kotter, *Die Schriften des Johannes von Damaskos*, τόμ. 5 (Patristische Texte und Studien 29), Βερολίνο-Νέα Ὑόρκη 1988, 35 (στ. 31), 46 (στ. 9-17).
7. (φ. 76^v-78^v) **«Ὠδάριον κατασκευτικόν, ποίημα κυροῦ Λέοντος φιλοσόφου καὶ βασιλέως**, κατὰ ἀλφάβητον, διὰ στίχων ὀκτωσυλλάβων, τῶν λεγομένων ἀνακρεοντείων»· ἀρχ.: *Ἄρά τις γῆθεν ἀείρας, ἐν συστροφῇ ...*· τέλ.: *δός μοι καιρὸν μετανόιας πρὸς λύσιν ἀμπλακημάτων.* Vassis, 72 PG 107, 309-314 (στ. 181).
8. (φ. 79^r-89^r) **«Κεφάλαια μεταληφθέντα ἐκ τῆς βίβλου τῶν ἀποφθεγμάτων καὶ πράξεων τῶν ὁσίων ἡμῶν Πατέρων, ἧς ἐπιγραφή, Παράδεισος Νεῖλου μοναχοῦ,**

ἥρωελεγεῖα» ἀρχ.: *Κεφάλαιον α΄. Ὅτι ἀθάνατον τοῖς ἀναγινώσκουσιν ἡ ὠφέ-
λεια. Ἀνθεμόεις παράδεισος ὁ τῶν ἀγίων χορός ἐστὶ ...* τέλ.: (*Κεφάλαιον ζθ*)
τὸν Ὑλλαν κράζεις, ἢ παρὰ θῖνα λαλεῖς. Vassis, 53^r PG 106, 867-887 (στ. 52).
Σποραδικὴ διάστιχη ἐρμηνεῖα τοῦ κειμένου.

9. α. (φ. 89^v) Παράρτημα τῆς Ἑλληνικῆς Ἀνθολογίας («Στίχοι εἰς τὸν Φωκυλίδην»):
ἀρχ.: *Ὁ Φωκυλίδης, εὐπρεπῆ ζήσας βίον ...* τέλ.: *εὐχρηστα τυγχάνοντα τοῖς ἐν
τῷ βίῳ.* Ἔκδ.: E. Cougny, *Epigrammatum anthologia Palatina cum Planudeis et
appendice nona*, τόμ. 3, Παρίσι 1890, III (dem.), 194, 323.
- β. (φ. 89^v) **Ψευδο-Φωκυλίδου**, Γνώμες («Εἰς τὸν αὐτὸν ἕτεροι»): ἀρχ.: *Ταῦτα
δίκης ὅσπισι Θεοῦ βουλευόμενα ...* τέλ.: *ὄλβια δῶρα.* Ἔκδ.: D. Young-E. Diehl,
..., 95 (στ. 1-2).
- γ. (φ. 89^v-95^r) **Ψευδο-Φωκυλίδου**, Γνώμες («Φωκυλίδου ποίημα νοητικόν»):
ἀρχ.: *Μῆτε γαμοκλοπέειν, μῆτ' ἀρσένα ...* τέλ.: *ζῶην ἐκτελέει τ' ἀγαθὴν μέχρι
γῆρας οὐδῶ.* Ἔκδ.: D. Young-E. Diehl, ..., 95-112 (στ. 3-230).
10. (φ. 95^v-104^v) **Κάτωνος Ῥωμαίου**, Γνώμαι παραινετικαὶ δίστιχοι, ὧς μετίνε-
γκεν ἐκ τῆς Λατίνων φωνῆς εἰς τὴν ἐλλάδα διάλεκτον **Μάξιμος μοναχὸς ὁ
Πλανούδης**» ἀρχ.: *Ἀναπολήσας ἐγὼ κατὰ νοῦν, ὡς οἱ πλεῖστοι ...* τέλ.: *τοῦτο
δὲ βραχυτίης δρᾶ σὺν δύο ταῦτα τιθεῖσα.* Ἔκδ.: V. Ortoleva, *Maximus Planudes.
Disticha Catonis in Graecum translata*, (Bibliotheca Athena 28), Ρώμη 1992.
Τὸ κείμενο διαρρεῖται σὲ πέντε βιβλία. Στὸ φ. 97^r διάστιχη ἐρμηνεῖα τοῦ κειμέ-
νου. Στὸ φ. 95^r διάστιχη ἐρμηνεῖα λέξεων τοῦ κειμένου.
11. α. (φ. 105^r-106^v) Ὑπόθεσις τῆς Ἑκάβης τοῦ Εὐριπίδου («Ἡ ὑπόθεσις τοῦ δρά-
ματος οὕτως ἔχει»): ἀρχ.: *Μετὰ τὴν Τροίαν ἀλωσιν ἄραντες οἱ Ἕλληνες ...* τέλ.:
σύμψηφον σκοῦσα καὶ Ἀγαμέμνονα.
- β. (φ. 106^v) Εἰσαγωγὴ στὴν Ἑκάβην: ἀρχ.: *Ἡ μὲν σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν
τῇ ἀντιπέραν τῆς Θράκης ...* τέλ.: *συμμαχουσῶν τῇ Ἑκάβῃ.*
- γ. (φ. 106^v) Τὰ πρόσωπα τῆς Ἑκάβης: ἀρχ.: *Πολυδώρου εἶδωλον Ἑκάβη ...* τέλ.:
Προλογίζει δὲ ὁ Πολύδωρος.
- δ. (φ. 107^r-140^r) **Εὐριπίδου**, Ἑκάβην: ἀρχ.: *Ἦκω νεκρῶν κευμῶνα καὶ σκότου
πύλας ...* τέλ.: *στερρὰ γὰρ ἀνάγκη.* Ἔκδ.: J. Diggle, *Euripidis fabulae*, τόμ. 1,
Ὁξφόρδη 1984.
Στὰ φ. 107^r-108^r καὶ 114^r-114^v διάστιχη ἐρμηνεῖα στὸ κείμενο.
12. α. (φ. 140^v-141^r) Ὑπόθεσις τοῦ Ὀρέστου τοῦ Εὐριπίδου («Ἐπιθέσις Ὀρέστου»):
ἀρχ.: *Ὀρέστης τὸν φόνον τοῦ πατρὸς ἐκδικησάμενος ...* τέλ.: *καθαρθέντα δὲ τοῦ
φόνου, Ἄργους ἄρχειν.*

- β. (φ. 141^Γ) Ὑπόθεσις τοῦ Ὁρέστη ἀρχ.: Ὁρέστης διὰ τὴν τῆς μητρὸς σφαγὴν ...
τέλ.: παρ' οὐδενὶ δὲ κείται ἡ μυθολογία.
- γ. (φ. 141^Γ-141^Δ) Εἰσαγωγὴ στὸν Ὁρέστη ἀρχ.: Ἡ μὲν σκηνὴ τοῦ δράματος
ὕποκειται ἐν Ἀργεῖ ... τέλ.: πάντες φαῦλοι ἦσαν.
- δ. (φ. 142^Γ) Τὰ πρόσωπα τοῦ Ὁρέστη («Τὰ τοῦ δράματος πρόσωπα») ἀρχ.: Ἠλέ-
κτρα Ἄγγελος ... τέλ.: ἐλλεινολογοῦσα διὰ τὸ τάνταλον.
- ε. (φ. 142^Γ-186^Γ) «**Εὐριπίδου**, Ὁρέστης» ἀρχ.: Οὐκ ἔστιν οὐδὲν δεινὸν ... τέλ.: καὶ
μὴ λίγους στεφανοῦσα Ἔκδ.: J. Diggle, ..., τόμ. 3, Ὁξφόρδη 1994.
Σποραδικὴ διάστιχη ἔρμηνεῖα στὸ κείμενο.
13. α. (φ. 186^ν-207^ν) «**Ἡσιόδου τοῦ Ἀσκραίου**, Ἔργα καὶ ἡμέραι» ἀρχ.:
Μοῦσαι πισρήθην αἰοδιῆσι κλείουσαι ... τέλ. (κολ.): καὶ ἐπὶ ζυγὸν αὐκένα θεῖναι.
Ἔκδ.: F. Solmsen, *Hesiodi opera*, Ὁξφόρδη 21983.
- β. (φ. 186^ν-207^ν) Διάστιχη ἔρμηνεῖα τοῦ κειμένου ἀρχ.: (Μοῦσαι) – γνώσεις ... τέλ.:
(ἐπὶ ζυγὸν) – κατὰ τόν.
14. α. (φ. 208^Γ-208^Δ) Ὑπόθεσις τοῦ Προμηθέα δεσμώτη τοῦ Αἰσχύλου («Ὑπόθε-
σις») ἀρχ.: Προμηθέως ἐκ Διὸς κεκλοφότος ... τέλ.: Ἡ δὲ ἐπιγραφὴ τούτου
Προμηθεὺς δεσμώτης.
- β. (φ. 208^Δ) Τὰ πρόσωπα τοῦ Προμηθέα δεσμώτη («Τὰ τοῦ δράματος πρόσωπα»)
ἀρχ.: Κράτος καὶ βία ... τέλ.: Ἰὼ Ἰνάχου.
- γ. (φ. 209^Γ-236^ν) **Αἰσχύλου**, Προμηθεὺς Δεσμώτης ἀρχ.: Χθονὸς μὲν εἰς τηλουρὸν
ἦκομεν ... τέλ.: ἐσορᾶς μ' ὡς ἔκδικα πάσχω Ἔκδ.: D. L. Page, *Aeschyli septem
quae supersunt tragoedias*, Ὁξφόρδη 1972.
15. α. (φ. 236^ν-238^ν) Ὑπόθεσις τῶν Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας τοῦ Αἰσχύλου («Ὑπόθεσις»)
ἀρχ.: Ὁ Λαίος ἐβασίλευσεν ἐν Θήβαις ... τέλ.: ἔνθα οὗτος καὶ ὁ ἀδελφὸς Ἐτε-
οκλῆς ἀνηρέθησαν.
- β. (φ. 238^ν-238bis^Γ) Εἰσαγωγὴ στοὺς Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας ἀρχ.: Ἡ μὲν σκηνὴ τοῦ δρά-
ματος ἐν Θήβαις ... τέλ.: ἔστι δὲ αὕτη ἐν Αἰγύπτῳ.
- γ. (φ. 238bis^Γ) Τὰ πρόσωπα τῶν Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας («Τὰ τοῦ δράματος πρόσωπα»)
ἀρχ.: Ἐτεοκλῆς Ἄγγελος ... τέλ.: εἰς φρουρὰν τῆς πόλεως.
- δ. (φ. 238bis^Γ-264^ν) **Αἰσχύλου**, Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας ἀρχ.: Ἐτεοκλῆς. Κάδμου πολῖται
... τέλ.: κατακλυσθῆναι τὰ μάλιστα Ἔκδ.: D. L. Page, ...,
Σποραδικὴ διάστιχη καὶ παρασελίδια ἔρμηνεῖα στὸ κείμενο.
- ε. (φ. 264^ν) Σχηματικὴ ἀπεικόνισις τοῦ γενεαλογικοῦ δένδρου τῶν Ἀτρειδῶν καὶ
τῶν Αἰολιδῶν.

16. (φ. 265^r-265^v) **Γενναδίου Σχολαρίου**, Παραινέσεις κατά ἀλφάβητο («Γενναδίου»): ἀρχ.: Ἐκουσον υἱὲ πατρι[κῶν δι]δαγμάτων. Βροτὸς πεφυκῶς ...: τέλ.: [Ψ]εῦδος μίσσων ἱ[ὴν δ'] ἀλήθειαν φίλει. [...] ἄν μετελ[...]. Ἔκδ.: M. Jugie, L. Petit, X. A. Siderides, *Oeuvres complètes de Georges (Gennadios) Scholarios*, τόμ. 4, Παρίσι 1935, 383-384.
17. (φ. 265^v) Σχόλιο στὴν Ἰλιάδα, Β 474: ἀρχ.: Αἰγονόμια. Αἰπόλιον λέγεται τὸ τῶν αἰγῶν [...] Ποίμνιον δὲ προβάτων ...: τέλ. (κολλ.): Ἴπποφόρβιον, τὸ [...]. Ἔκδ.: Σκόλια παλαιὰ τῶν πάνυ δοκίμων εἰς τὴν Ὀμήρου Ἰλιάδα, Ρώμη (*Ἀγγελος, Κολλώτιος) 1517 (= Παπαδόπουλος, ἀριθ. 5232), φ. <33^v=ε1^v> (στ. 16-18).
18. (φ. 265^v) Σύντομο μαθηματικὸ πρόβλημα: ἀρχ.: α α α γ γ ε ε ε z θ. Ταῦτα τὰ δέκα γράμματα συντιθέμενα ποιῶσι ...: τέλ.: α μερὶς α α γ z γ μερὶς α ε ε θ.
19. (ἐσώφ. τέλους) Τὰ ὀνόματα τῶν δώδεκα ζωδίων («Ζώδια»): ἀρχ.: Ὑδροκόος, Ἰχθύες
20. (ἐσώφ. τέλους) Τὰ ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀπτικῶν μηνῶν: ἀρχ.: Γαμπλιών, Ἐλαφβολιῶν
21. (ἐσώφ. τέλους) Ἡ προέλευσις τῆς λέξης βλακᾶς: ἀρχ.: Ὁ δὲ βαθύνους Φώτιος διηρῶν ...: τέλ.: συντέθεικεν.
Ἐκκολουθεῖ σχηματικὴ ἐξήγησις: βλακᾶς= Βασίλειος Λέων Ἀναστασία Κωνσταντῖνος Ἀντιφώνιος ...].
22. (φ. <1^r-8^v> στὸ ἐσώφ. τῆς πινακίδας τέλους) **Εὐριπίδου**, Ὀρέστις: ἀρχ. (ἀκέφ.): σώθηθ' ὅσον γε ἱ[...]. τέλ. (κολλ.): ἐλθὼν τὴν Ἀθηναίων πόλιν. Ἔκδ.: J. Diggle, ..., τόμ. 3, στ. 1345-1648.
Ἡ σειρά τῶν φύλλων διαταραγμένη.
23. (φ. <9^r-9^v> στὸ ἐσώφ. τῆς πινακίδας τέλους) **Ἀριστοφάνους**, Πλοῦτος: ἀρχ. (ἀκέφ.): [ἐ]στὶ μίδ' ἰδεῖν [...] πλῆγ' ἄνθρωπον ...: τέλ. (κολλ.): ὁ δὲ Χάρων τὸ [...] μόθ[...]. Ἔκδ.: V. Coulon, M. van Daele, ..., τόμ. 5, 100-102 (στ. 241-279).
Ἡ σειρά τῶν φύλλων διαταραγμένη.

ΓΡΑΦΗ: 1. (φ. 1^r-265^v, <1^r-8^v> στὸ ἐσώφ. τῆς πινακίδας τέλους) Γραφέας α, μαθητὴς τοῦ Δαμασκηνοῦ Στουδίτη (ἔτη 1560-1565: βλ. φ. 104v, 105r, 155v). Γραφὴ φιλολογικὴ, ἐπιμελημένη, μικρῶν διαστάσεων (τὸ τ ξεχωρίζει σὲ μέγεθος), ὄρθια, πυκνὰ, μὲ λίγες συντο-

μογραφίες. Τὰ φ. 1-8 στὸ ἔσωτ. τῆς πινακίδας τέλους προέρχονται ἀπὸ ἄλλο κώδικα τοῦ ἴδιου γραφέα, μὲ γραφὴ περισσότερο ἐπιμελημένη καὶ ἀραιή. Ὑστερα ἀπὸ αὐτοψία διαπιστώθηκε ὅτι ὁ ἴδιος ἔγραψε καὶ τὸν κώδ. ΕΒΕ 1107, ὁ ὁποῖος προέρχεται ἀπὸ τὴ Μονὴ Δουσίου καὶ ἐν μέρει παραδίδει τὰ ἴδια κείμενα. Βλ.: Ἱ. Σακκελίω καὶ Ἀ. Σακκελίω, *Κατάλογος τῶν χειρογράφων τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος*, Ἀθήνα 1892, 199 Καρῶς, τόμ. 1, 159-160 Δ. Ζ. Σοφιανῶς-Φ. Ἀρ. Δημητρακόπουλος, *Τὰ χειρόγραφα τῆς Μονῆς Δουσίου Ἀγίου Βησσαρίωνος. Κατάλογος περιγραφικός*, Ἀθήνα 2004, 239. Βλ. καὶ ΕΝΘΥΜΗΣΙΣ.

2. (φ. <9^v> στὸ ἔσωτ. τῆς πινακίδας τέλους) Γραφῆας β, σύγχρονος τοῦ α (ἐνδεχομένως πρόκειται γιὰ τὸν ἴδιο μὲ ἐλαφρῶς παρηλλαγμένο ὕφος γραφῆς). Γραφὴ φιλολογικὴ, λιγότερο ἐπιμελημένη, μικρῶν διαστάσεων, ὄρθια, πυκνὴ. Τὸ φύλλο αὐτὸ προέρχεται ἀπὸ ἄλλο κώδικα.

ΥΛΗ: Χαρτὶ χονδρὸ, τραχὺ καὶ λευκὸ. Ὑδατόσημο στὴν ἄνω ἄκρη τοῦ φύλλου, χωρισμένο σὲ δύο τμήματα. Μετὰ τὸ φ. 94 τὸ ὑδατόσημο χωρισμένο σὲ τέσσερα τμήματα, στὸ ἴδιο σημεῖο τοῦ φύλλου (διακρίνεται ἐλάχιστα):

- α) Κεφάλι βοδιοῦ μὲ ἄνθος στὴν κορυφὴ (βλ. φ. 9/10): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/17 κλστ.: πρβλ. Briquet 14.735 (ἔτος 1532-1535), Piccard Ochsenkopf Wasserzeichen XIII 121 (ἔτος 1536) - μὲ μικρῆς διαφορῆς στὶς διαστάσεις.
β) Κυκλικὸ ἔμβλημα (βλ. φ. 125, 142, 146, 243): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/22 κλστ. Μελάνι μαῦρο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 8-4 (5 λείπουν τὰ τρία πρῶτα φύλλα - ἐκ τῶν ὁποίων τὸ φ. 1 ἐντοπίσθηκε ἀστάκωτο στὸν κώδ. 3 - καὶ τὸ φ. 6, μὲ χάσμα στὸ κείμενο: τὸ πρῶτο φύλλο σήμε-ρα φέρει ἀριθ. 2· τὰ φ. 4 καὶ 5 ἀποστακωμένα), 8 (14· ἀριθ. β), 8 (22· ἀριθ. γ), 8 (30· ἀριθ. δ), 8 (38· ἀριθ. ε), 8 (46· ἀριθ. ς), 8 (54· ἀριθ. ζ), 8 (62· ἀριθ. η), 8 (70· ἀριθ. θ), 8 (78· ἀριθ. ι), 8 (86· ἀριθ. ια), 8 (94· ἀριθ. ιβ), 10 (104· ἀριθ. ιγ), 8 (112· ἀριθ. ιδ), 8 (120· ἀριθ. β), 8 (128· ἀριθ. γ), 8 (136· ἀριθ. δ), 8 (144· ἀριθ. ε), 8 (152· ἀριθ. ς), 8 (160· ἀριθ. ζ), 8 (168· ἀριθ. η), 8 (176· ἀριθ. θ), 8 (184· ἀριθ. ι), 8 (192· ἀριθ. ια), 8 (200· ἀριθ. ιβ), 8-1 (207· ἀριθ. ιγ· λείπει 1 φ. μετὰ τὸ φ. 207, πιθανὸν μὲ χάσμα στὸ κείμενο: τὰ φ. 206 καὶ 207 ἀποστακωμένα), 8 (215· ἀριθ. ιδ), 8 (223· ἀριθ. β), 8 (231· ἀριθ. γ), 8 (238· ἀριθ. δ· ὁ ἀριθ. φύλλου 238 ἔχει δοθεῖ δύο φορές), 8 (246· ἀριθ. ε), 10 (256· ἀριθ. ς), 10 (ἔσῳφ. τέλους), 8+1; (9 σπαράγματα ἀπὸ δύο ἄλλους κώδικες στὸ ἐσωτερικὸ τῆς πινακίδας τέλους). Ἀρίθμηση τευχῶν, μὲ ἑλληνικὰ ψηφία (μὲ κόκκινο μελάνι), στὴ μέση τοῦ κάτω περιθωρίου τοῦ recto τοῦ πρῶτου φύλλου. Τὰ φύλλα τοῦ κώδικα ἀριθμῆθηκαν ἀπὸ τὸν Δ. Σάρρος βλ. Σάρρος, 418.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Ταινίες, τίτλοι, πρωτογράμματα, βοηθητικὲς ἐνδείξεις καὶ διάστιχη ἔρμυνεία (στὸ β' μέρος τοῦ κώδικα) μὲ κόκκινο μελάνι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΩΔΙΚΟΓΡΑΦΙΚΑ:

- φ. 105^r: (κάθετα πρὸς τὸ κείμενο, χ. τοῦ γραφέα) *ἔτη, zoa* (= 1563), *ἐν μννι ἀπρ(ι)λί(ω), εἰς κζ' ἀρχ(ῆ)ς*.
- φ. 155^v: (κάθετα πρὸς τὸ κείμενο, χ. τοῦ γραφέα, μὲ κόκκινο μελάνι) *ἐν ἔτη, zο[[β]]γ* (= 1565) *ἐν μννι [[...βρίω]]* (μὲ μαῦρο) *ἰαννουαρίω* (μὲ κόκκινο) *κε* (ἀπὸ κάτω μὲ μαῦρο) *[[...]]*
κζ: *ι(ησο)υ χ(ριστ)ἔ ὁ θ(εὸ)ς υἱῆ τοῦ θ(εο)ῦ ἔλ(ε)σόν με τὸν ἀμαρτολ(όν)*.

2) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράχπ: α. (λευκὴ ἐτικέτα) *ἀρ[ι]στοφάνης*.
β. ἴκνη ἐτικέτας τύπου γ.
- φ. 1^r: α. (μὲ μπλὲ στυλὸ, παλαιὸς ταξιν. ἀριθ.) 35 (Πρόκειται γιὰ παλαιότερο ταξιν. ἀριθ. τοῦ κώδ. 3, στὸν ὁποῖο ἐντοπίσθηκε τὸ φύλλο αὐτό).
β. (μὲ κόκκινο μολύβι, παλαιὸς ταξιν. ἀριθ.): 34
- φ. 2^r καὶ <8^v> στὸ ἐσωτ. τῆς πινακίδας τέλους: (μὲ κόκκινο μολύβι, παλαιὸς ταξιν. ἀριθ.) 34

3) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ἄ.:

- φ. 104^v: (χ. γραφέα) (μὲ κόκκινο μελάνι) *τέλος τοῦ κάτωνος* / (μὲ μαῦρο) *ἐν ἔτη, zξη* (= 1560) *ἐν μννι αὐ(γού)σι(φ) ἐξῆλθον ἐκ τῆς ἀγκιάλου / μετὰ τοῦ ἡμετέρου διδασκάλου δαμασκηνού:- ἐν ἔτη, zοβ* (= 1564) *ἐν μννι ἀπριλλίω εἰς ιε ἐπορεύθην / εἰς τ(ὴν) ἐμὴν πατρίδα· / Τ[[δ]]ῶ αὐτ[[δ]]ῶ ἔτ[[η]]ει* (οἱ διορθώσεις μὲ κόκκινο) *ἐν μννι ἰαννουαρίω εἰς ιζ / ἐγενόμην μοναχὸς / [[τῶ] αὐτῶ ἔτει μννι]] ἐκάθηραν τὸν π(ατ)ριάρχην Ἰωάσαφ, ἐν ἔτει zογ^ω* (= 1565), */ μννι ἰαννουαρίω, εἰς· η'* μετὰ νθ *ἀρχιερέ(ων)· / (ἄλλο χ.) εἰ μὲν ἦν μαθεῖν ἂ δεῖ παθεῖν, κ(αι) μὴ παθεῖν, / καλὸν τὸ μαθεῖν· εἰ δὲ παθεῖν, τί δὴ μαθεῖν / παθεῖν γὰρ χρῆ:-* ('Ὁ διδάσκαλος Δαμασκηνὸς ταυτίζεται μὲ τὸν Δαμασκηνὸ Στουδίτη, ὁ ὁποῖος φαίνεται ὅτι δίδασκε ἐκείνη τὴν ἐποχὴ στὴν περιοχὴ τῶν Τρικάλων, ἐνῶ ὁ πατριάρχης Ἰωάσαφ εἶναι ὁ Ἰωάσαφ Β'. Τὰ ἴδια σχεδὸν σημειώματα ὑπάρχουν καὶ στὸν κώδ. EBE 1107, φ. 56^v [ἐνθύμηση γιὰ τὸν πατριάρχην Ἰωάσαφ] καὶ 67^v [ἐνθύμηση γιὰ τὸν Δαμασκηνὸ Στουδίτη]. Βλ. Λαμπρινὴ Ν. Μάνου, *Δαμασκηνὸς ὁ Στουδίτης. Ὁ βίος καὶ τὸ ἔργο του*, [Ἀνάλεκτα τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῆς 8], Ἀθήνα 1999, 50-51 [ἔκδοσι μόνον τοῦ σημειώματος τοῦ φ. 67^v]. Πρβλ. Φ. Ἄρ. Δημητρακόπουλος, *Σχολεῖα Τρικάλων* στὰ μέσα τοῦ 16ου αἰῶνα καὶ ἡ παιδεία τοῦ Ἀρσενίου Ἐλασσόνος, *Τρικαλινὰ* 5, 1985, 92-95. Ἀντίθετα ἀπὸ τὴν ἄποψη τῆς Λ. Μάνου, πιστεύουμε ὅτι τὰ σημειώματα τοῦ EBE 1107 ἔχουν γραφεῖ ἀπὸ τὸν γραφέα τοῦ κώδικα, μαθητὴ τοῦ Δαμασκηνοῦ, ὁ ὁποῖος ταυτίζεται μὲ τὸν γραφέα τοῦ κώδικα τοῦ Τυρνάβου. Ἐπίσης ὁ ἴδιος ἔχει γράψει στὸ φ. 56^v τοῦ κώδικα τῆς EBE ἐνθύμηση γιὰ πυρκαγιὰ στὴν Κωνσταντινούπολη στὶς 15 Σεπτεμβρίου 1563 καὶ στὸ ἐσῶφ. τέλους σημειώμα γιὰ ἀφιξὴ τοῦ «ἡμετέρου δεσπότη» [προφανῶς τοῦ Δαμασκηνοῦ] ἀπὸ τὴν Ἐλασσόνα στὴν Κωνσταντινούπολη τὸ Σάββατο 8 Αὐγούστου [τοῦ 1573]. Γιὰ τὴ μετάβασι αὐτὴ βλ. Λαμπρινὴ Ν. Μάνου, ..., 53].

ΣΤΑΧΩΣΗ: Ἡ πινακίδα ἀρχῆς ἐξέπεσε. Ἡ πινακίδα τέλους ἀπὸ καρτῶα σπαράγματα ἄλλου κώδικα (τοῦ ἴδιου γραφέα) καὶ ἐπένδυση ἀπὸ μαῦρο δέρμα χωρὶς διάκοσμο (σώζεται μέρος τῆς ἐπένδυσης). Ἴδια ἐπένδυση καὶ στὴ ράχη. Κόκκινος πλεκτός φυλλοδείκτης.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Μέτρια. Ἄρκετοι ρύποι ἀπὸ ὑγρασία. Λίγες φθορὲς ἀπὸ ἔντομα. Στὰ πρῶτα 35 περ. φύλλα ἢ κάτω ἐξωτερικῆ γωνία ἔχει ἐκπέσει ἀπὸ ὑγρασία, μὲ χάσμα στὸ κείμενο τῶν πρῶτων 16 φύλλων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἄναγραφή, 49. Σάρρος, 418-419.

2

ἔτος 1815 καρτ. 157x110 χλστ. [122x95 χλστ. περ.] φφ. 144 (+1 στὸν κώδ. 11) στ. 16/20 ἀκέφ.

Συντακτικὸ τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς.

(φ. 3^ρ-147^η) Συντακτικὸ τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς, ἐνδεχομένως ἀντίγραφο ἔντυπης ἔκδοσης ἀρχ. (ἀκέφ.): *Κανὼν ἰζ', παράγραφος μα'. Καὶ χωρὶς δὲ ἀναφορικῶ λαμβάνεται τὰ ἀνταποδοτικὰ ἀπολύτως ...* τέλ.: *καὶ περὶ τῶν τοῦ λόγου ἰδεῶν. Τέλος τῆς Γραμματικῆς καὶ τῶ Θεῶ δόξα. Ἀμίν.*

Ἡ διάρθρωση τοῦ κειμένου στὸν κώδικα:

- (φ. 3^ρ-8^ν) Κεφάλαιο α'. Περὶ ἀντωνυμιῶν, ἐπιθέτων, ἀριθμητικῶν (κανόνες ἰζ'-λα', παράγραφοι α'-ξγ').
Χάσμα στὸ κείμενο μεταξὺ τῶν φ. 8^ν (κανόνες λα', παράγραφος ξγ' τέλ.: *ἀνδράσιν ὠμίλησα καὶ ἔτι μετὰ τὸ ἦ της κ[...]*) καὶ 9^ρ (κανόνες λδ', παράγραφος ρνε' ἀρχ.: *Χρῆσις τῶν συγκεκριμένων. Παράγραφος ρνε'. Δῆλον δὲ καὶ ὅπως τοῖς συγκεκριμένοις χρῆσόμεθα ...*).
- (φ. 9^ρ-34^η) Κεφάλαιο β'. Περὶ ρημάτων (κανόνες λδ'-πθ', παράγραφοι ρνε'-σοα').
- (φ. 34^η-42^ν) «Κεφάλαιον γ'. Περὶ μετοχῆς» (κανόνες α'-ιγ', παράγραφοι σοβ'-τιδ').
- (φ. 42^ν-52^ν) «Κεφάλαιον δ'. Περὶ ἄρθρου» (κανόνες α'-κ', παράγραφοι τιε'-τμε').
Στὰ φ. 43^ρ-43^ν ἔχουν γραφεῖ οἱ παράγραφοι σμζ'-σμζ' (τοῦ κεφαλαίου β'), ἂν καὶ ἡ θέσις τους εἶναι στὸ φ. 28^ρ. Στὸ φ. 43^ρ ὑπάρχει σχετικὴ σημείωση.
- (φ. 53^ρ-60^ν) «Κεφάλαιον ε'. Περὶ ἀντωνυμίας» (κανόνες α'-κ', παράγραφοι τιζ'-τοζ').
- (φ. 61^ρ-72^ν) «Κεφάλαιον ζ'. Περὶ προθέσεως» (κανόνες α'-κβ', παράγραφοι τοη'-υκβ').

- (φ. 73^ρ-92^ρ) «Κεφάλαιον ζ'. Περὶ ἐπιρρήματος» (κανόνες α'-λη', παράγραφοι υκγ'-φιδ').
- (φ. 92^ρ-111^ρ) «Κεφάλαιον η'. Περὶ συνδέσμου» (κανόνες α'-λβ', παράγραφοι φιε'-φπθ').
- (φ. 112^ρ) Προσθήκη στὸ κείμενο τοῦ φ. 106^ρ (παράγραφος φοδ'): ἀρχ.: *Παράγραφος φοδ'. Ὁ γὰρ ἐνίοτε κεῖται ...*: τέλ.: *τοῦ συνεῖναι Σωκράτει*.
- (φ. 113^ρ-126^ρ) «Κεφάλαιον θ'. Περὶ σολοικισμοῦ καὶ περὶ τινων ἄλλων τοῦ λόγου παθῶν» (παράγραφοι φζ'-κκς').
- (φ. 127^ρ-134^ρ) «Κεφάλαιον ι'. Περὶ ἀναλύσεως τοῦ κατὰ σύνταξιν λόγου καὶ περὶ τῆς τοῦ ἀπαγγέλλειν διαστολῆς» (παράγραφοι κκζ'-κx').
- (φ. 135^ρ-147^ρ) «Τμήμα β'. Μέρος α'. Περὶ τῶν τοῦ λόγου σχημάτων ἐκ τῆς ῥητορικῆς τέχνης» (παράγραφοι κνα'-ψκη', σχήματα α'-ξε').
Χάσματα στὸ κείμενο: α) μεταξὺ τῶν φ. 136^ρ (παράγραφος κνβ': τέλ.: *πάρεστιν Αἰσχίνης*) καὶ 139^ρ (παράγραφος κςς': ἀρχ.: *Σχήματα λέξεως κατ' ἐναλλαγὴν ...*), β) μεταξὺ τῶν φ. 142^ρ (παράγραφος κπ', σχῆμα κθ': τέλ.: *Μελεῖται δὲ οὕτω διὰ τὸ πεποιθ*) καὶ 143^ρ (παράγραφος ψιβ', σχῆμα νη': ἀρχ.: *Αἰσχίνη, καὶ σὺ προὔξε-νεις αὐτῶν ...*).

ΓΡΑΦΗ: (φ. 3^ρ-147^ρ) Ἕνας γραφέας (Νικόλαος Κωνσταντίνου, ἔτος 1815· βλ. φ. 112^ρ, 126^ρ, 147^ρ). Γραφὴ ἐπισευρμένη, χαλαρή, δεξιοκλινής, ἀραιή, μικρῶν διαστάσεων, μὲ ἀρκετὰ γράμματα ἀνεπτυγμένα σὲ ὕψος καὶ ἐλάχιστες συντομογραφίες. Σὲ ὀρισμένα σημεῖα περισσότερο προσεγγμένη (λ.χ. φ. 44^ρ). Πολίτης-Πολίτη, Βιβλιογράφου, 583.

Ἄγγραφα τὰ φ. 111^ρ-112^ρ, 136^ρ-138^ρ, 147^ρ. Στὰ περιθώρια ὀρισμένων ἀπὸ αὐτὰ ἔχουν σχεδιασθεῖ κάθεται γραμμὲς πού θὰ ὄριζαν τὸ κείμενο.

ΥΛΗ: Χαρτὶ λεπτό, τραχύ, ὑποκίτρινο. Ὑδατόσημο στὴν ἄνω ἐσωτερικὴ γωνία τοῦ φύλλου, χωρισμένο σὲ τέσσερα τμήματα.
Μελάνι μαῦρο-γκρίζο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 8-2 (8 λείπουν 2 φ. ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ κώδικα· τὸ πρῶτο φύλλο ἀριθμεῖται ὡς 4· τὸ φ. 3 βρέθηκε ἀστάχτω στὸν κῶδ. 11· τὸ φ. 8 ἀποσταχωμένο. Βάσει τῆς α' σελιδαριθμῆσης [φ. 3^ρ=σ. 17], ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ κώδικα λείπει ἀκόμη ἓνα τριάδιο [σ. <1-12>], 8 (16· βάσει τῆς β' σελιδαριθμῆσης [φ. 9^ρ=σ. 61] λείπουν δύο τετράδια πρὶν τὸ φ. 9, μὲ χάσμα στὸ κείμενο. Συνεπῶς ὁ κώδικας ξεκινοῦσε μὲ ἓνα χαμένο τριάδιο [σ. <1-12>]: ἀκολουθοῦσε ἓνα τετράδιο [σ. <13>-28= φ. <1>-8], ἀπὸ τὸ ὁποῖο λείπουν τὰ δύο πρῶτα φύλλα, καὶ ἀκολουθοῦσαν δύο τετράδια [σ. <29-60>], χαμένα ἐντελῶς σήμερα), 8 (24), 8 (32), 10 (42), 10 (52), 8 (60), 8 (68), 8 (76), 8 (84), 8 (92), 20 (112· τὰ φ. 93 καὶ 112 ἀποσταχωμένα), 16 (128), 6 (134), 8 (142), 6-5 (143· βάσει τῆς σελιδαριθμῆσης λεί-

που τα πέντε πρώτα φύλλα του τεύχους, με κάσμα στο κείμενο μεταξύ τῶν φ. 142^v και 143^r· τὸ φ. 143 ἀποσταχωμένο), 4 (147). Ἀρίθμηση σελίδων: α) φ. 4^r-8^r: πιθανὸν ἀπὸ τὸν γραφέα στὴν ἄνω ἀριστερῇ γωνίᾳ τοῦ recto καὶ τοῦ verso, με ἀραβικοὺς ἀριθμοὺς (σ. 19-27· διακρίνεται στὸ ἴχνος τοῦ φ. 3^r καὶ ὁ ἀριθ. 17) β) φ. 9^r-145^v: ἀπὸ τὸν γραφέα, με ἀραβικοὺς ἀριθμοὺς, στὴ μέση τοῦ ἄνω περιθωρίου κάθε σελίδας, ἐντὸς ἀγκυλῶν {} (σ. 61-344)· ἢ β' σελιδαρίθμηση συνεχίζει τὴν α'. Ἀρίθμηση φύλλων ἀπὸ ἐμᾶς, μετὰ τὸ φ. 8. Παραπομπὴ μεταξύ σελίδων στὴν κάτω δεξιὰ γωνία, παράλληλα πρὸς τὸ κείμενο (συχνὰ παραλείπεται). Καμία ἀρίθμηση τευχῶν.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Καμία ἐρυθρογραφία. Στὸ ἀριστερὸ καὶ δεξιὸ περιθώριο κάθε σελίδας σχεδιάζονται δύο κάθετες γραμμὲς ποὺ ὀρίζουν τὸ κείμενο.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΩΔΙΚΟΓΡΑΦΙΚΑ:

- φ. 112^v: (x. γραφέα) *Νικόλαος Κωνσταντίνου γράφω* (ἐπαναλαμβάνεται ἀπὸ ἄλλο x. ἐξιπλο) / *τῆ: 1815 Μαΐου α.*
- φ. 126^v: (x. γραφέα) *Κἀγὼ ὁ Νικόλαος Κωνσταντὶ / γράφα.*
- φ. 147^r: (x. γραφέα) *Τέλος τῆς Γραμματικῆς (καὶ) / τῷ θεῷ δόξα ἀμὴν- / Εἰς Μιλιᾶς / Νικόλαος Κωνσταντίνου / ἀπὸ Βεζίτζαν.*

2) ΚΗΤΟΡΙΚΑ:

- φ. 4^r: (ἐτικέτα τύπου α) 2
- φ. 147^v: (ἐτικέτα τύπου ζ) 37.

3) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ᾄ:

- φ. 111^r: *Τέλος / τοῦ συνδέσμου / Εἰς Μιλιᾶς.*
- φ. 147^v: δοκίμια κονδυλίου (ἐπανάληψη τῆς λέξης *μακάριος*).

ΣΤΑΧΩΣΗ: Ἀστάχτως. Φυλάσσεται μεταξύ δύο νεώτατων ξύλινων πινακίδων ποὺ συνδέονται με κορδέλες.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Καλή. Ἐλάχιστοι ρύποι ἀπὸ ὑγρασία καὶ τὴ χρῆση. Γενικὴ φθορὰ ἀπὸ τὴ χρῆση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἀναγραφὴ, 49.

3

τέλη 18ου αἰ. χαρτ. 174x121 κλστ. [120/135x89 κλστ.] φφ. 52 (51+α) στ. 12/23

Ἐξομολογητάριο. Νομοκάνοντας.

1. (φ. 1^ρ-19^ν, 36^ρ-38^ρ) Ἐξομολογητάριο («Νομικὸν σύντομον, ἐκλελεγμένον ἐκ διαφόρων Νομικῶν, πρὸς διόρθωσιν τῶν ἐξομολογουμένων καὶ ὠφέλειαν αὐτῶν»).

Ἡ διάρθρωση τοῦ κειμένου στὸν κώδικα:

- (φ. 1^ρ) Εἰσαγωγή· ἀρχ.: *Βλέπε καλῶς τέκνον, ὅτι ὁ Χριστὸς ἴσταται ἀοράτως ...*
τέλ.: *ἀνιάτρευτος, τουτέστιν ἀνεξομολόγητος.*
- (φ. 1^ρ-7^ν) «Ἐξομολόγησις εἰς ἄνδρας»· ἀρχ.: *Εἶπέ μοι τέκνον, πόσον καιρὸν ἔχεις ...*
τέλ.: *νὰ συχωρῆς τοὺς ἐχθρούς σου καὶ ὄλους τοὺς Χριστιανούς.*
- (φ. 7^ν-10^ρ) «Ἐξομολόγησις εἰς γυναῖκας»· ἀρχ.: *Εἶπέ μοι τέκνον μου, πόσον καιρὸν ἔχεις ...*
τέλ.: *καὶ νὰ συχωρῆς τοὺς ἐχθρούς σου.*
Πιθανὸ χάσμα στὸ κείμενο μεταξὺ τῶν φ. 8^ν (τέλ.: *συγκυλισμὸν μὲ καμίαν*) καὶ 9^ρ (ἀρχ.: *ἢ ἐβλασφήμησες κανέναν ἄγιον ...*).
- (φ. 10^ρ-16^ρ) «Ἐξομολόγησις εἰς ἱερεῖς»· ἀρχ.: *Οἱ ἱερεῖς ἔχουν χρέος νὰ ἐξομολογῶνται ...*
τέλ.: *ἀλήθειαν, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.*
- (φ. 16^ρ-19^ν, 36^ρ) «Ἐξομολόγησις (sic) εἰς μοναχοὺς»· ἀρχ.: *Πόσον καιρὸν ἔχεις ὅπου δὲν ἐξομολογήθηκες ...*
τέλ.: *πὼς εἶσαι ἁμαρτωλότερος ἀπὸ ὄλους τοὺς ἀνθρώπους.*

Τὸ κείμενο τοῦ φ. 19^ν (τέλ.: *Ἀκόμη πρέπει νὰ ὀνομάζης τοῦ λόγου σου*) συνεχίζει στὸ φ. 36^ρ (ἀρχ.: *λόγου σου πὼς εἶσαι ἁμαρτωλότερος ...*), σύμφωνα καὶ μὲ τὴν παραπομπή.

- (φ. 36^ρ-37^ν) «Εὐχὴ συχωρητικὴ πρὸς τοὺς ἐξομολογουμένους»· ἀρχ.: *Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Γιᾶ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος ... ἄνες, ἄφες, συχωρήσον ...*
τέλ.: *λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ. Ὅτι σὺ εἶ μόνος ἀναμάρτητος, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν. Goar, 536-537.*
- (φ. 37^ν-38^ρ) «Εὐχὴ ἑτέρα ἐπὶ ἐξομολογουμένων»· ἀρχ.: *Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τῷ Πέτρῳ ... πρόσδεξαι τὴν ἐξομολόγησιν ...*
τέλ.: *ἐξουσίαν ἔχων ἀφιέναι τὰς ἁμαρτίας· καὶ σοὶ τὴν δόξαν ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν. Goar, 537.*

2. (φ. 20^ρ-34^ρ) Ἀπόσπασμα ἀπὸ Νομοκάνονα· ἀρχ.: *Περὶ τῆς ἀγίας Προσκομιδῆς καὶ τῶν προσφορῶν. Εἰς τὴν ἀγίαν Προσκομιδὴν τῆς Θεῆας Λειτουργίας πέντε προσφορὰς ...*
τέλ.: *ἐν τῷ τέλει τῶν ἐκεῖσε κανόνων.*

Ἡ διάρθρωση τοῦ κειμένου στὸν κώδικα:

- α. (φ. 20^ρ-21^ρ) Τίτλο κζ'-κθ'. «Περὶ τῆς ἁγίας Προσκομιδῆς καὶ τῶν προσφορῶν».
- β. (φ. 21^ρ-23^ν) Τίτλο λ'-λζ'. «Περὶ τοῦ Θυσιαστηρίου».
- γ. (φ. 23^ν-24^ν) Τίτλο λη'-μα'. «Περὶ ποίων αἰτιῶν ἀργοῦσι καιρὸν οἱ ἱερεῖς».
- δ. (φ. 24^ν-25^ρ) Τίτλος μβ'. «**Ἰωάννου ἐπισκόπου Κίτρους**», Ἐὰν κυθεὶ Θεία Κοινωνία ἀπὸ τὸν ἱερέα.
- ε. (φ. 25^ρ-28^ν) Τίτλο μγ'-νδ'. «Περὶ διὰ ποίων αἰτιῶν καθαιροῦνται οἱ ἱερεῖς».
- ς. (φ. 28^ν-29^ν) Τίτλο νς'-ξα'. «Ἔτερα κεφάλαια περὶ ἱερέων».
- z. (φ. 29^ν-30^ν) Τίτλο ξβ'-ξδ'. «**Τοῦ Βαλοαμῶνος**», Περὶ βαπτίσματος παιδιοῦ ἱερέα.
- η. (φ. 30^ν-31^ρ) Τίτλος ξε'. «Περὶ ἱερέων ἀναξίων καὶ ἀρχιερέων».
- θ. (φ. 31^ρ) Τίτλος ξε'. «Ἐρώτησις περὶ ἱερωσύνης κὺρ **Συμεῶν Θεσσαλονίκης**».
- ι. (φ. 31^ν-32^ρ) Τίτλος ζς'. «Περὶ τοῦ πότε δεῖ βαπτίζειν τὸν ἱερέα».
- ια. (φ. 32^ρ-33^ρ) Τίτλος ζζ'. «Περὶ νηπίων ἀβαπτίστων, ἐὰν ἀποθνήσκωσιν, τί δεῖ ποιεῖν».
- ιβ. (φ. 33^ρ-34^ρ) Τίτλος ζη'. «Περὶ τοῦ ποῖο ἀναβαπτίζονται».
3. (φ. 38^ρ-38^ν) Τύπος συμμαρτυρικοῦ γράμματος («Περὶ πῶς γράφει τὴν συμμαρτυρίαν ὁ πνευματικὸς πατὴρ τὸν μέλλοντα ἱερωθῆναι») ἀρχ.: *Θεία καὶ ἀρχιερατικὴ ἐπιτροπῆ ...* τέλ.: *ὁ δεῖνα ἄξιον ἱερωθῆναι*.
4. (φ. 39^ρ-39^ν) Τύπος διαθήκης («Πῶς νὰ γράφεται ἡ διαθήκη») ἀρχ.: *Ἐδωκεν ὁ ἐπουράνιος Θεὸς ...* τέλ.: *αὐτὰ ὅλα ἀφίνω*.
5. (φ. 40^ρ-40^ν) Τύπος χρεωστικοῦ ὁμολόγου ἀρχ.: *Διὰ τῆς παρουσίας μου ὁμολογίας ...* τέλ.: *βεβαιῶνω ὁ δεῖνας ὁ δεῖνας μάρτυρας*.
6. (φ. 44^ρ-51^ν) Ἐποσπάσματα ἀπὸ Νομοκάνονα σὲ ἀπλῆ ἑλληνικῇ.
Τὰ φύλλα αὐτὰ ἔχουν στακωθεῖ μὲ λανθασμένη σειρά. Ἡ ὀρθὴ σειρά τῶν φύλλων: φ. 47, 48, 44-45, 50-51, 46, 49.
Ἡ διάρθρωση τοῦ κειμένου στὸν κώδικα:
- α. (φ. 47^ρ) Κεφάλαιο θ'. ἀρχ. (ἀκέφ.): *καὶ λέγει ὁ πατριάρχης τὴν εὐχαριστίαν, καὶ τελειώσαντος αὐτὴν, ἐπαίρνει ὁ Ἡερακλείας (sic) τὸ δικανίκιον*
- β. (φ. 47^ρ-47^ν) «Κεφάλαιον ι'. **Φωτίου Κωνσταντινουπόλεως**, Περὶ ἐκείνου ὅπου θέλει νὰ ἱερωθῆ ἢ γένη ἀρχιερεὺς ἢ διάκων, καὶ κατηγορήσῃ αὐτὸν τινας».
- γ. (φ. 47^ν) «Κεφάλαιον ια'. Ἐὰν λάβῃ τινας ἀρχιερωσύνην ἢ ἄλλον ἐκκλησιαστικὸν χάρισμα ἢ μὲ φλορία ἢ διὰ παρακάλεσιν ἀρχόντων ἢ διὰ δυναστείας».
- δ. (φ. 48^ρ) Κεφάλαιο ιε'. Σώζεται μόνον τὸ τέλος του.
- ε. (φ. 48^ρ-48^ν) «Κεφάλαιον ις'. Ὅτι οἱ κατηγοροῦντες τὸν ἀρχιερέα νὰ εἶναι ἀνεπίληπτοι».

- ζ. (φ. 48^v) «Κεφάλαιον ιζ´. Ὅτι πόσοι ἄρχιερεῖς θέλουν νὰ εἶναι ὅταν κρίνουν ἄρχιερέα καὶ πόσοι εἰς ἱερέα καὶ πόσοι εἰς διάκονα».
- ζ. (φ. 48^v) «Κεφάλαιον ιη´. Περὶ ἄρχιερέως ὅπου νὰ εἶναι εἰς κατηγορίαν π<ὼς> νὰ κρίνεται, καὶ νὰ ἀποστέλλῃ ἢ σύνοδος πρῶτον, δευτέρον καὶ τρίτον μῆνυμα καὶ δὲν ὑπάγει νὰ ἀποκριθῇ».
- η. (φ. 44^r) Κεφάλαιο κγ´. Σώζεται μόνον τὸ τέλος του.
- θ. (φ. 44^r) «Κεφάλαιον κδ´. **Ἰουστινιανοῦ** τοῦ βασιλέως, Περὶ ἱερέως, ἐὰν ψευδομαρτυρήσῃ».
- ι. (φ. 44^r) «Κεφάλαιον κε´. Περὶ ἱερέως ὅπου νὰ <έναν>τιωθῇ τὴν γραφὴν του».
- ια. (φ. 44^r) «Κεφάλαιον κς´. Ὅτι τὸν ἄρχιερέα ὅπου νὰ καθήρουν, ἔχει ἄδειαν νὰ μετακαλῇ δευτέραν σύνοδον νὰ μετακρίνεται <ἢ> ὑπόθεσις αὐτοῦ».
- ιβ. (φ. 44^r-44^v) «Κεφάλαιον κζ´. Περὶ ἄρχιερέων, ἐὰν ἐκάθησαν καὶ ἐγένετο δευτέρα κρίσις καὶ ἐμφάνη ἀναίτιος ὁ ἄρχιερεὺς ὅπου ἐκάθησαν».
- ιγ. (φ. 44^v) «Κεφάλαιον ιη´ (= κη´). Περὶ τῶν ἀναξίως εἰς ἀρχιερωσύνην ἐλθόντων ἢ αὐθεντιαν. Ἐρώτησις. ... Ἀποκρίσις τοῦ [ἀβ]βᾶ **Ἀναστα[σίου] τοῦ ὄρου [Σ]ινᾶ**».
- ιδ. (φ. 44^v-45^r) «Κεφάλαιον ιθ´ (= κθ´). Περὶ ἀναθέματος».
- ιε. (φ. 45^r-45^v) «Κεφάλαιον λ´. Περὶ τοῦ ἀφορεσθέντος δικαίως ἢ ἀδίκως παρὰ τοῦ ἄρχιερέως, νὰ μὴδὲν καταφρονήσῃ τὸν ἀφορεσμὸν αὐτοῦ».
- ισ. (φ. 45^v) «Κεφάλαιον λα´. Περὶ ἱερέων, ἐὰν ἀφορίσουν τινὰ τῶν χωρὶς αἰτίαν. ... **Λέοντος καὶ Κωνστα[ντίνου]**. ... [Λ]έοντος καὶ Κων[σταντίνου] βασιλέων».
- ιζ. (φ. 50^r) Κεφάλαιο λδ´. Σώζεται μόνον τὸ τέλος του.
- ιν. (φ. 50^r-50^v) «Κεφάλαιον λε´. Περὶ ἀπεθαμένου, ὅπου νὰ βρεθῇ ἀκέραιον τὸ σῶμα αὐτοῦ, μὴ ἔχον τρίχας».
- ιθ. (φ. 50^v-51^r) «Κεφάλαιον λς´. Περὶ κληρικοῦ, ἐὰν ὕβρισῇ τὸν ἄρχιερέα αὐτοῦ, καὶ κληρικὸς ἐὰν ὕβρισῃ πρεσβύτερον ἢ διάκονα».
- κ. (φ. 51^r) «Κεφάλαιον λζ´. **Ἰωάννου Νηστευτοῦ**, Ἐὰν τις ἢ Χριστιανὸς ὕβρισῃ ἱερέα ἢ δεῖρη».
- κα. (φ. 51^r-51^v) «Κεφάλαιον λη´. Περὶ ἐπισκόπων ἢ ἄλλου ἱερωμένου, ὅπου ἔρχονται εἰς ἁμαρτήματα καὶ ὁ λαὸς νὰ ἀποφεύγῃ ἐξ αὐτοῦ. ... Ἀπὸ τοῦ Πατερικοῦ».
- κβ. (φ. 46^r) «Κεφάλαιον μγ´. **Νικολάου**, Ἐρμηνεία τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖο εὐλογεῖ ὁ ἱερέας».
- κγ. (φ. 46^r) «Κεφάλαιον. Περὶ τί εἰκονίζει ὁ ἄρχιερεὺς ὅταν εὐλογῇ τὸν λαὸν μὲ τὰς δύο χεῖρας».
- κδ. (φ. 46^v) «Κεφάλαιον μδ´. Περὶ τί εἰκονίζει, περὶ τῆς σφραγίδος τοῦ ἱερέως ὅπου ἔχει εἰς τὴν κορυφὴν, τί δηλοῖ».
- κε. (φ. 46^v) «Κεφάλαιον με´. Περὶ τῆς στολῆς τοῦ ἱερέως, τί δηλοῖ». Σώζεται μόνον ἡ ἀρχὴ του.

- κζ. (φ. 49^ρ) Κεφάλαιο νγ'. Σώζεται μόνον τὸ τέλος του.
- κz. (φ. 49^ρ) «Κεφάλαιον νδ'. Περὶ ἱερέως, ἐὰν λούεται τὴν ἡμέραν ὅπου θέλει νὰ λειτουργήσῃ, ἢ λαϊκός, ὅπου νὰ πάγῃ εἰς λουτρὸν ἢ νὰ φλεβοτομήσῃ ἂν ἔναι καὶ μεταλαμβάνῃ».
- κη. (φ. 49^ρ-49^ν) «Κεφάλαιον νε'. **Συμεὼν τοῦ Θεσσαλονίκης**, Περὶ ἱερέως ὅπου νὰ εἰπῇ ἀπὸ τὸν θυμὸν του νὰ γένη ἀσεβῆς ἢ ἄλλος κοσμικός, καὶ ἐὰν δύναται αὐτὸς ὁ ἱερεὺς [[νὰ γένη ἱερεὺς]] νὰ ἱεουργήσῃ πλέον».
- κθ. (φ. 49^ν) «Κεφάλαιον νς'. **Γερμανοῦ πατριάρχου**, Ἐὰν ἀφιέρωσῃ τινὰς πράγματα εἰς ἐκκλησίαν ἢ εἰς μοναστήρι».
- λ. (φ. 49^ν) Κεφάλαιο νζ' (τίτλος κολ.). «Ὅτι τῶν μοναστηρίων καὶ ἐκκλησιῶν τὰ δικαιώματα ᾗ».
- Χάσματα στὸ κείμενο μεταξὺ τῶν φύλλων: α) 47^ν (τέλ.: *διὰ χρημάτων κτᾶσθαι*) καὶ 48^ρ (ἀρχ.: *καὶ νὰ διώχνεται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν ...*), β) 48^ν (τέλ.: *ἐὰν ἔχῃ παισιμον, ὅπου θέλῃ*) καὶ 44^ρ (ἀρχ.: *πῶχοι δὲν μαρτυροῦν ...*), γ) 45^ν (τέλ.: *χωρίζους τινὰν τῆς ἁγίας κοινῶ*) καὶ 50^ρ (ἀρχ.: *ταὶ ἀφωρισμένοι, ἤγουν τὰ σώματα ...*), δ) 51^ν (τέλ.: *καὶ ἀμείντον ἔναι καθὼς*) καὶ 46^ρ (ἀρχ.: *κυροῦ Νικολάου, κεφάλαιον μγ' ...*), ε) 46^ν (τέλ.: *ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους*) καὶ 49^ρ (ἀρχ.: *ἐγγυθητὴ αὐτὸν δὲν ἐμποδίζονται ...*).

ΓΡΑΦΗ: 1. (φ. 1^ρ-19^ν, 36^ρ) Γραφῆς α (τέλη 18ου αἰ.). Γραφὴ ἐλαφρῶς ἄτεχνη, δεξιοκλινής, ἀραιή, χωρὶς συντομογραφίες.

2. (φ. 20^ρ-34^ρ, 36^ρ-40^ν) Γραφῆς β, συνεργάτης τοῦ α (ἴσως τὸ ἴδιο πρόσωπο μὲ διαφορετικὸ ὕφος γραφῆς, ἀφοῦ ἐναλλάσσονται στὸ ἴδιο φύλλο, λ. x. φ. 36^ρ). Γραφὴ ἐπισευρμένη, χαλαρή, ἐλαφρῶς δεξιοκλινής, ἀραιή, μὲ ἐλάχιστες συντομογραφίες. Τὰ φ. 20-35 πιθανότατα προστέθηκαν ἀργότερα στὸν κώδικα.

Σύμφωνα μὲ τὸν Λ. Πολίτη (*Αναγραφὴ, 49), ὁ κώδικας ἔχει γραφεῖ ἀπὸ τὸν γραφέα τοῦ κώδ. 2 (Νικολάου Κωνσταντινίου). Ὡστόσο ἡ γραφὴ τῶν δύο κωδίκων εἶναι ἐντελῶς διαφορετικὴ.

3. (φ. 44^ρ-51^ν) Γραφῆς γ (17ος αἰ.). Γραφὴ περισσότερο ἐπιμελημένη, ὄρθια, πυκνή, μὲ λίγες συντομογραφίες. Τὰ φύλλα αὐτὰ προέρχονται ἀπὸ ἄλλο κώδικα.

*Ἄγραφα τὰ φ. 34^ν-35^ν, 41^ρ-43^ν, <α^ρ>.

ΥΛΗ: Χαρτὶ διαφόρων ποιοτήτων καὶ ἀποχρώσεων. Ὑδατοσημὸ χωρισμένο σὲ δύο τμήματα:

α) Μέσου πάχους, τραχύ, λευκὸ. Ἐμβλημα μὲ δύο κλειδιὰ καὶ γράμμα F στὴ βάση (βλ. φ. 2/3)· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/18 κλστ. (ἀνὰ δύο στενεὲς ὑδάτινες γραμμὲς μίᾳ μεγαλύτερου πλάτους)· πρβλ. Heawood 2828 (ἔτος 1793)· μὲ διαφορὲς στὸ σχῆμα καὶ χωρὶς γράμμα.

β) Μέσου πάχους, τραχύ, λευκὸ. Ἐμβλημα ἢ στέμμα μὲ γράμματα F C στὴ βάση (βλ. φ. 1/4)· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/18 κλστ.: πρβλ. Nikolaeen 589b (ἔτος 1775/1776) - μὲ

διαφορές στο μέγεθος και γράμματα G F – και 652 (έτος 1783) – με διαφορές στο στέμμα και γράμματα G F.

- γ) Λεπτό, τραχύ, λευκό. Τρία καπέλλα (βλ. φ. 16/19): πυκνότητα υδάτινων γραμμών 20/23 χλστ.
- δ) Λεπτό, τραχύ, λευκό. Ήμβλημα ή στέμμα με γράμματα F C στη βάση (βλ. φ. 20/23): πυκνότητα υδάτινων γραμμών 20/15 χλστ.: πρβλ. Nikolaen 708 (έτος 1789) – με γράμματα G F.
- ε) Λεπτό, τραχύ, λευκό. Ήμβλημα με λιοντάρι στο έσωτερικό και γράμμα F στη βάση (βλ. φ. 21/22): πυκνότητα υδάτινων γραμμών 20/15 χλστ.
- ς) Λεπτό, τραχύ, λευκό. Ήμβλημα ή στέμμα με γράμματα G F A στη βάση (βλ. φ. 28/35): πυκνότητα υδάτινων γραμμών 20/21 χλστ.: πρβλ. Stanković 512 (έτη 1785-1795) και Nikolaen 524b και 756 (έτη 1769/1770, 1792) – με διαφορές στο μέγεθος.
- z) Χονδρό, λίγο τραχύ, υποκίτρινο. Άγκυρα σε κύκλο, με τριφύλλι στην κορυφή (βλ. φ. 47/48): πυκνότητα υδάτινων γραμμών 20/27 χλστ.: χρησιμοποιείται στα τελευταία μόνο φύλλα πρβλ. Nikolaen 150 (έτος 1603).
- Μελάνι μαύρο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 4 (4), 4 (8), 4-1 (11: λείπει 1 φ. πριν το φ. 9, με πιθανό χάσμα στο κείμενο), 4 (15), 4 (19), 4 (23), 4 (27), 8 (35), 4 (39), 4 (43), 8 (51), 1 (<α> πφ. τέλους). Καμία άριθμηση τευχών. Παραπομπή μεταξύ σελίδων στην κάτω δεξιά γωνία, παράλληλα προς το κείμενο, έως το φ. 40.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Τίτλοι, πρωτογράμματα και βοηθητικές ένδειξεις με κόκκινο μελάνι. Ταινίες με μαύρο μελάνι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

– ράχι: α. (έτικετα τύπου α) 3

β. (κάτω από την έτικετα τύπου α έτικετα τύπου γ) 35

– έσωτ. πινακίδων άρχικς και τέλους, φ. <α>: (παλαιός ταξιν. άριθ., με κόκκινο μολύβι) 35

– φ. 1^ο: (παλαιός ταξιν. άριθ., με μολύβι) 35

2) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ά.:

– φ. 38^ο: (στο ύπόδειγμα συμμαρτυρίας, με κόκκινο μελάνι) Ήτος 1793 / (με μαύρο) αύγουστου (με κόκκινο) 23

– φ. 40^ο: (στο ύπόδειγμα κρεωστικού όμολόγου) 1794 / αύγουστου 14

ΣΤΑΧΩΣΗ: Πινακίδες από χαρτόνι και έπένδυση από σκούρο καστανό δέρμα με έκτυπο διάκοσμο. Καί στις δύο πινακίδες όρθογώνιο περιμετρικό πλαίσιο με πρόστυπες γραμμές, γεωμετρικό και φυτικό μοτίβο. Στο έσωτερικό διάχωρο κόσμημα σε σχήμα ροδιού (;) με

φυτικό διάκοσμο, μεγάλοι ρόδακες με καμπύλες ακτίνες και (στην πινακίδα άρχης μόνο) δύο κοσμήματα σε σχήμα σχηματοποιημένου ελάτου (;).

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Καλή. Άρκετοι ρύποι από ύγρασία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Άναγραφή, 49.

4

μέσα 16ου αι. χαρτ. 156x111 κλστ. [106x66 κλστ.] φφ. 87 στ. 15 άκέφ. Πιθανότατα άρχικά ένιαίος τόμος με τόν κώδ. 6.

Μανουήλ Μοσχόπουλου, Έρωτήματα (β΄ μέρος).

1. (φ. 1^r-86^r) **Μανουήλ Μοσχόπουλου**, Έρωτήματα άρχ. (άκέφ.): <Π>όθεν δώμα' εἰ μὲν σημαίνει τὸ διδόμενον ...' τέλ.: τοῦ τετυγομένου. *Έκδ. α΄: Δημητρίου Χαλκοκονδύλου Έρωτήματα συνοπτικά ... Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυροῦ Μανουήλ τοῦ Μοσκοπούλου διορθωθέντων ἐρωτημάτων, περὶ προσφιδῶν ..., Μιλάνο 1493 (= Παπαδόπουλος, άριθ. 1579), φ. <92^v=Δ8^v> (στ. 1) κ. έξ. Τὸ α΄ μέρος τοῦ κειμένου παραδίδεται ἀπὸ τὸν κώδ. 6, ἀλλὰ μεταξὺ τῶν δύο μερῶν ὑπάρχει χάσμα.
2. (φ. 86^v-87^v) «**Πλινθίου**» (;), στίχοι άρχ.: ἡ ἀκροστιχὶς τῶν στίχων τοῦ Πλινθίου ἐστὶν αὕτη. Δέξαι σεβαστὲ τὸ βραχὺ σπούδασμά μοι. Δειλῆ δὸς ἄδειν καρδία διάν ...' τέλ.: ἴζειν ἰλύι τὴν ἰτῶν ἴσχειν ἴλην. Vassis, 137.

ΓΡΑΦΗ: 1. (φ. 1^r-86^r) Γραφείας α (ὁ βασικός γραφείας τοῦ κώδικα), ὁ ἴδιος με τὸν γραφέα τοῦ κώδ. 6 καὶ με τὸν γραφέα α τοῦ κώδ. 7 (μέσα 16ου αι.). Γραφή ἐλαφρῶς ἐπισευρμένη, ὄρθια, πυκνή, με πολλές συντομογραφίες.

2. (φ. 86^v-87^v) Γραφείας β (σύγχρονος τοῦ α). Γραφή ἐπισευρμένη, χαλαρή, δεξιοκλινής, πυκνή, ἀνεπτυγμένη σὲ ὕψος, με ἐλάχιστες συντομογραφίες.

ΥΛΗ: Χαρτί μέσου πάχους, διαφόρων ποιοτήτων, λευκό. *Υδατόσημο στὴν ἄνω ἄκρη τοῦ φύλλου, χωρισμένο σὲ δύο τμήματα:

- α) Τραχὺ. Κεφάλι βοδιοῦ με σταυρὸ στὴν κορυφή (βλ. φ. 1/2)· πυκνότητα ὕδατινων γραμμῶν 20/25 κλστ.· ἀκριβῶς ἴδιο τὸ α τοῦ κώδ. 6 (με διαφορά στὴν πυκνότητα τῶν ὕδατινων γραμμῶν) καὶ τὸ α τοῦ κώδ. 7· πρβλ. Piccard Ochsenkopf Wasserzeichen XI 62-64, 68 (ἔπ. 1534-1563) - με μικρὲς διαφορὲς στὶς διαστάσεις.

β) Στιλπνό. Ἄγκυρα σὲ κύκλο, μὲ ἄστρο στὴν κορυφή (βλ. φ. 11/12): ἀντίσημο: γράμμα Η, τριφύλλι καὶ γράμμα S (βλ. φ. 37): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/20 κλστ.: ἀκριβῶς ἴδιο τὸ γ τοῦ κώδ. 7· πρβλ. Briquet 484, 485, 490 (ἔτμ 1530, 1547, 1511-1516) – μὲ μικρὲς διαφορὲς στὸ μέγεθος καὶ χωρὶς ἀντίσημο –, 506 (ἔτος 1528) – μὲ διαφορὲς στὸ ἀντίσημο–, Nikolaev 23, 29, 43, 56, 62, 64 (ἔτμ 1541, 1546, 1550, 1561, 1564/1565, 1565/1566) – χωρὶς ἀντίσημο–, Velkov 81 ἀριθ. 38 (ἔτος 1580) – μὲ διαφορὲς στὸ σχῆμα, ἀλλὰ ἴδιο ἀντίσημο.

γ) Τραχύ. Κεφάλι βοδιοῦ μὲ σταυρὸ καὶ φίδι στὴν κορυφή (βλ. φ. 51/52): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/25· ἀκριβῶς ἴδιο τὸ β τοῦ κώδ. 6 καὶ τὸ β τοῦ κώδ. 7· πρβλ. Nikolaev 36 καὶ 78 (ἔτος 1550, 1573) – μὲ διαφορὲς στὸ μέγεθος–, Piccard Ochsenkopf Wasserzeichen XVI 161, 162 (ἔτμ 1509-1513) – μὲ διαφορὲς στὸ σχέδιο.
Μελάνι μαῦρο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 8 (8 τὸ τεῦχος ἀποστακωμένο· τὰ φ. 1, 8 ἀποκομμένα ἀπὸ τὸ τεῦχος), 8 (16), 8 (24), 8 (32), 8 (40), 8 (48), 8 (56), 8 (64), 8 (72), 8 (80), 8-1 (87· λείπει τὸ τελευταῖο φύλλο τοῦ τεύχους). Καμία ἀρίθμηση τευχῶν. Ὁ κώδικας, κατὰ τὸν Λ. Πολίτη (*Αναγραφή, 49), πιθανότατα ἦταν ἐνωμένος μὲ τὸν κώδ. 6. Βλ. καὶ παραπάνω, 24.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Καμία ἐρυθρογραφία, ἐκτὸς τῶν φ. 41^r-42^v, 48^v, 57^r-59^v, 64^v, ὅπου ὑπάρχουν πρωτογράμματα μὲ κόκκινο μελάνι. Τὰ ὑπόλοιπα πρωτογράμματα παραλείφθηκαν γιὰ νὰ προστεθοῦν ἀργότερα (πιθανότατα μὲ κόκκινο μελάνι). Στὴν ἀρχὴ κεφαλαίων ἔχει μείνει κενὸς κῶρος, πιθανὸν γιὰ προσθήκη ἐπίτιτλων.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- φ. 1^r, 87^v: Ἴχνη τριῶν ἐτικετῶν τύπου γ.
- φ. 1^r, 9^r: α. (μὲ μπλε μελάνι, παλαιότερος ταξιν. ἀριθ.) 38
β. (παλαιότερος ταξιν. ἀριθ., μὲ μπλε μελάνι, ἴδιο x.) [[37]].
- φ. 87^v: (παλαιότερος ταξιν. ἀριθ., μὲ μπλε μελάνι) 37.

2) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ἄ.:

- φ. 57^v-58^r, 81^v, 87^v: δοκίμια κονδυλίου.
- φ. 87^v: πρόχειρα σκαριφήματα (πιπνὸ καὶ δένδρο).

ΣΤΑΧΩΣΗ: Ἀστάχτως. Φυλλάσσεται μεταξύ δύο νεώτατων ξύλινων πινακίδων, ποὺ συνδέονται μὲ κορδέλες. Διακρίνονται Ἴχνη τοῦ ὑφάσματος τῆς ράχης καὶ τῆς περγαμνῆς ἐπένδυσίς τῆς, πιθανότατα προερχόμενης ἀπὸ φύλλα λατινικοῦ κώδικα (μᾶλλον ἀπὸ τὸν ἴδιο καὶ ἡ ἐπένδυση τῆς πινακίδας τέλους τοῦ κώδ. 7). Τὸ πρῶτο τεῦχος ἀποστακωμένο.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Πολύ καλή. Λίγοι ρύποι από υγρασία. Λίγες φθορές από τη χρήση (σχισίματα). Ήλαχίστες φθορές από έντομα (βλ. λ.κ. φ. 54).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἀναγραφί, 49.

5

ἔτος 1611 χαρτ. 141x96 κλστ. [110/115x64 κλστ.] φφ. 144 στ. 15/20 ἀκέφ. κολ.

Βίοι ἁγίων καὶ πανηγυρικοὶ λόγοι.

1. (φ. 1^ρ-21^ρ) **Ἰωάννου Θεσσαλονίκης**, Ὁμιλία στὴν Κοίμηση τῆς Θεοτόκου ἄρκ. (ἀκέφ.): *ὕπο τοῦ ἀγγέλου πρὸς τὸ δοῦναι τοῖς ἀποστόλοις· καὶ λέγει αὐτῶ ...* τέλ.: *τῆς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ μεγάλης κλήσεως κληρονόμοι ἀναδειχθείημεν. Ὅτι τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς ἐστὶν ἡ τιμὴ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (CPG 7924b, BHG 1144d) Ἔκδ.: M. Jugie, *Homélie mariales byzantines*, (Patrologia Orientalis, 19), Turnhout 1926, 414 (στ. 15)-431.
Χάσμα στὸ κείμενο μεταξὺ τῶν φ. 4^ν (τέλ.: *καὶ πῶς ἐνταῦθα ἐξαίφνης ὁμοθυμαδόν* M. Jugie, ..., 417 στ. 29) καὶ 5^ρ (ἄρκ.: *καίρομεν πάνυ ἀκούοντές σου ...* M. Jugie, ..., 418 στ. 22).
2. (φ. 22^ρ-52^ν) Βίος τοῦ ἁγίου Νήφωνος σὲ ἀπλῆ ἐλληνικὴ ἄρκ. (ἀκέφ.): *ὄπισθεν καὶ ὁ θεῖος Νήφων, παιδίον ὑπάρχων τότε ...* τέλ.: *καὶ πάθη δυσκολοθεράπευτα ἰατροῦνται, εἰς δόξαν ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (πρβλ. BHG 1372).
Χάσμα στὸ κείμενο μεταξὺ τῶν φ. 36^ν (τέλ.: *ἀλλὰ πάντα τὰ ἐκλεκτότερα προσφέρομεν τῇ κοιλίᾳ ἡμῶν, ὅσα διὰ σαυρ[...]*) καὶ 37^ρ (ἄρκ.: *[...] καταθερμαίνοντας τὸν ἑαυτὸν σου, μὲ προσευχὴν καὶ νηστείαν ...*). Σώζεται μικρὸ μέρος τοῦ χαμένου φύλλου.
3. (φ. 53^ρ-100^ρ) **Λεοντίου Νεαπόλεως**, «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὀσίου Πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ διὰ Χριστὸν σαλοῦ» ἄρκ.: *Οἱ τὸ διδασκαλικὸν πρὸς ἀλλήλους σπεύδοντες ἀξίωμα ...* τέλ.: *ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, παρὰ τοῦ ἐπουρανοῦ βασιλέως Χριστοῦ, φῆ ἡ δόξα ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (BHG 1677d) Ἔκδ.: L. Rydén, *Leben des hl. Narren Symeon von Leontios von Neapolis*, Uppsala 1963, 31· βλ. καὶ A. J. Festugière, *Léontios de N., vie de Syméon le Fou*, Παρίσι 1974, 55-104 (στ. 26).
Χάσματα στὸ κείμενο: α) μεταξὺ τῶν φ. 53^ν (τέλ.: *πρὸς διδασκαλίας ὑπόθεσιν, τὰ δὲ ἀγαθὰ πάντα* Festugière, ..., 56 στ. 2) καὶ 54^ρ (ἄρκ.: *ἀφρονεστέροις καὶ*

καταφρονηταῖς ...: Festugière, ..., 56 στ. 28), β) μεταξύ τῶν φ. 57^v (τέλ.: *εὖρον τὴν θύραν ἀνεωγμένην, καὶ τὸν ἄββᾶν καθεζόμενον καί* Festugière, ..., 60 στ. 27) καὶ 58^r (ἀρχ.: *ώραῖος κάλλει παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων ...*: Festugière, ..., 61 στ. 22). Σώζεται μικρὸ μέρος τοῦ χαμένου φύλλου.

4. (φ. 101^r-102^r) Ὁμιλία σὲ ἀπλῆ ἑλληνικὴ ἀρχ.: Ἐκούσατε ἀδελφοί μου καὶ τέκνα ἠγαπημένα λόγον ἀγαθόν. Νουθεσίαν θέλω δὲ ...: τέλ.: *ὅτι οὐκ ἔστιν ἁμαρτία ἢ νικῶσα τῷ Θεῷ τῷ φιλανθρώπῳ. Τῷ δὲ Θεῷ πρέπει ... τῶν αἰώνων. Ἄμην.*
5. *α. (φ. 102^v) Τροπάριο πρὸς τὴν Θεοτόκο ἀρχ.: Ἐν τῇ συλλήψει σου σύλληψις ἄσπορος ...: τέλ.: *διπλοῦν συνέδραμε Θεοτόκε. Follieri, τομ. 1, 468.*
 *β. (φ. 104^r) Ψαλμὸς Ὁ Θεός, ἐν τῷ ὀνόματί σου σῶσόν με. Ψαλμὸς 53:3 (στ. 1).
 *γ. (φ. 104^v) Ψαλμὸς Ὁ Θεός, ἤλθοσαν ἔθνη εἰς τὴν κληρονομίαν σου, ἐμίαναν τὸν ν<σόν>. Ψαλμὸς 78:1 (στ. 2-3).
 *δ. (φ. 104^v) Γνωμικὸ ἔμμετρο Ἐνθρῶπε τὴν κλίνην σου ὡς τάφῳ βλέπε.
6. (φ. 106^r-117^r) «Διήγησις ψυχωφελῆς ἐκ τοῦ Λειμωναρίου περὶ ταπεινώσεως καὶ ὑποταγῆς γνησίου υἱοῦ πρὸς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα» ἀρχ.: *Περὶ τοῦ Φιλοθέου καὶ φιλοπάτορος υἱοῦ. Ἐν ταῖς ἡμέραις Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως ἦν τις ἀνὴρ ἐν Κωνσταντινουπόλει ...*: τέλ.: *ὅπως ἂν μὲ τὸ νὰ τύχωμεν τῆς μερίδος τῶν σωζομένων, νὰ ἀξιωθοῦμεν νὰ ὑμνοῦμεν καὶ νὰ δοξάζωμεν τὸν φιλάνθρωπον Κύριον ... τῶν αἰώνων. Ἄμην. (BHG 2373).*
 Χάσμα στὸ κείμενο μεταξύ τῶν φ. 111^v (τέλ.: *καὶ κατασχεῖν σε τὴν κληρονομίαν μου, πολλὴν οὖσαν καὶ μεγάλην σφόδρα; ματὰς*) καὶ 112^r (ἀρχ.: *Θεοτόκου τὴν ἐπωνομαζομένην τὸ παλαιὸν μυρέλαιον ...*).
 Τὸ κείμενο στὰ φ. 112^r-117^r μὲ ἀρκετὰ στοιχεῖα ἀπλῆς ἑλληνικῆς. Σύντομο ἀπόσπασμα τοῦ κειμένου τῶν φ. 116^r-116^v ἐπαναλαμβάνεται μὲ μικρὲς διαφορὲς στὰ φ. 117^r-117^v, μετὰ τὸ τέλος τοῦ βίου. Σύντομο ἀπόσπασμα τοῦ κειμένου τοῦ φ. 112^r ἐπαναλαμβάνεται στὸ φ. 130^v.
7. α. (φ. 119^r-122^v) Βίος τοῦ ἁγίου Γεωργίου σὲ ἀπλῆ ἑλληνικὴ προτάσσονται στίχοι πρὸς αὐτὸν («Τῷ αὐτῷ μνὴ κγ^η, μνήμη τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος ἐνδόξου Γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου») ἀρχ.: Ἐχθροὺς ὁ τέμνων Γεώργιος ἐν μάκαις ἐκῶν ... Ὁ ἐνδοξος καὶ θαυμαστός καὶ μέγας μάρτυς Γεώργιος, κατὰ τοὺς χρόνους ἤτον ...: τέλ.: *εἰς τὸ ἀγιώτατον αὐτοῦ μαρτύριον, ὅπου εἶναι ἐν τῷ δευτέρῳ. (πρβλ. BHG 680e).*
 Ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου ἐπαναλαμβάνεται στὸ φ. 118^v.
 β. (φ. 122^v-125^r) Διήγησις θαύματος τοῦ ἁγίου Γεωργίου σὲ ἀπλῆ ἑλληνικὴ («Ἐναγκαῖον δὲ εἶναι ἵνα διηγηθῶμεν μέρος ἐκ τῶν πολλῶν θαυμάτων τοῦ ἁγίου»)

- ἀρχ.: *Εἰς τὰ μέρη τῆς Συρίας κάστρον εἶναι ὅπου λέγεται Ῥάμελ ...*: τέλ.: *καὶ εἰς δόξαν τοῦ ἁγίου, διὰ τὴν ἔκκληξιν τοῦ θαύματος.* (πρβλ. BHG 691b).
- γ. (φ. 125^v-128^v) Διήγηση θαύματος τοῦ ἁγίου Γεωργίου σὲ ἀπλῆ ἐλληνικὴ («Ἐτερον θαῦμα»): ἀρχ.: *Τὸ δὲ θαῦμα ὅπου ἔγινεν εἰς τὴν Μυτιλήνην ...*: τέλ.: *τῷ παντοκράτορι Θεῷ ἀνέπεμπον, μεγαλύνοντες τὸν τούτου πανένδοξον μάρτυραν.* (πρβλ. BHG 691f).
- δ. (128^v-129^v) Διήγηση θαύματος τοῦ ἁγίου Γεωργίου σὲ ἀπλῆ ἐλληνικὴ («Ἐτερον»): ἀρχ.: *<Ε>ἰς τὸ θέμα τῆς Παφλαγονίας ...*: τέλ.: *ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν Ἴπποκέφαλον καὶ εἰς ἄλλα εὐκτήρια τοῦ ἁγίου.* (πρβλ. BHG 691g).
8. *α. (φ. 130^v) Τροπάριο (Ῥακοῆ): ἀρχ.: *Ἡ τοῦ ληστοῦ μετάνοια τὸν Παράδεισον ἐσύλησεν, ...*: τέλ.: *ὅτι ἀνέστη ὁ Κύριος, παρέχων τῷ κόσμῳ τὸ μέγα ἔλεος.* Follieri, τόμ. 2, 82: Παρακλητικὴ, 26 (ἦχος α', Κυριακὴ πρωί, Ὁρθρος).
- *β. (φ. 130^v) Μεγαλυνάριο: *Μεγάλυνον ψυχὴ μου τὸν ἐν τῇ ὀγδόῃ σαρκὶ περιτηθῆναι.* Follieri, τόμ. 2, 388: Μνηαῖον Ἰανουαρίου, 28 (1 Ἰανουαρίου).
- *γ. (φ. 130^v) Ψαλμός: ἀρχ.: *Κύριε, τί ἐπληθύνθησαν οἱ θλίβοντές με ...*: τέλ.: *λέγουσι τῇ ψυχῇ.* Ψαλμός 3:2-3 (στ. 1).
9. (φ. 131^r-137^v) «Ἀκολουθία τοῦ ἐνυπνιασμοῦ» ἀρχ.: *Βασιλεῦ οὐράνιε. Τρισάγιον. Παναγία ...*: τέλ.: *Δέσποινα πρόσδεξαι τὰς δεήσεις. Καὶ ἀπόλυσις. Εὐχολόγιον τὸ Μέγα τῆς κατὰ ἀνατολὰς ὀρθοδόξου ... Σπουδῆ καὶ ἐπιστασίᾳ Σπυριδῶνος Ζερβοῦ ... εἰς β' ἔκδοσιν ὑπὸ τοῦ ... «Ἀστῆρ» ..., Ἀθήνα 1980, 597-601. Τὸ κείμενο παρουσιάζει διαφορὰς σὲ σχέση μετὰ τὴν ἔντυπν ἔκδοσιν, στὴ σειρά τῶν τροπαρίων.*
- *10. (φ. 137^v) **Νείλου μοναχοῦ**, Στίχοι κατὰ ἀλφάβητο πρὸς ἀρχάριο μοναχὸν Ἄρχὴν ἀγαθὴν τὴν ξενιτεῖαν ποιῶ. *Βίον εὐκλεῖν, κοινόβιον λογίζου. Γαστέρα, γλῶσσαν, ὀφθαλμὸν παιδαγωγού.* Vassis, 80.
Τὸ τέλος τοῦ κειμένου ἐπαναλαμβάνεται στὸ φ. 130^v.
- *11. (φ. 138^r) Στιχηρὸ: ἀρχ.: *Τὸν φωτισμὸν ἡμῶν ὑπὸ δούλου βαπτισομένου ...*: τέλ. (κολ.): *ὑπάρχει ὁ ἀγαπῆτος ἐν ᾧ* Follieri, τόμ. 4, 271 (βλ. Τοῦ λυτρωτοῦ ἡμῶν ...): Μνηαῖον Ἰανουαρίου, 153 (6 Ἰανουαρίου).
12. (φ. 139^r-142^v) Κείμενο περὶ ἐλεημοσύνης σὲ ἀπλῆ ἐλληνικὴ («Περὶ ἐλεημοσύνης κεφάλαιον»): ἀρχ.: *Ὁ Σολομὼν λέγει, ὁ ἐλεῶν πτωχὸν ...*: τέλ.: *κληρονομίσατε τὴν ἵπποκασμένην ὑμῖν βασιλείαν. Ἀμήν.*

13. (φ. 142^v-144^v) Κείμενο περὶ προσευκῆς σὲ ἀπλῆ ἑλληνικῆ (ἄ«Περὶ προσευκῆς κεφάλαιον»): ἄρκ.: Ἔδα πολλοὺς νὰ προσεύχονται καὶ ἡ προσευκὴ τους δὲν ἦτον ...: τέλ. (κολ.): ἀπὸ τὰ πράγματα τὰ ἀνθρώπινα καὶ ὁ λογισμός του ὅ.

- ΓΡΑΦΗ: 1. (φ. 1^r-21^v, 112^r-117^r) Γραφῆς α (ἴσως ὁ Ναθαναὴλ Χίκας). Γραφὴ ἐπιμελημένη, ἐλαφρῶς δεξιοκλινής, ἀραιή, μὲ λίγες συντομογραφίες. Πρβλ. B. L. Fonkitch, *La chronique de Michel Glykas: note sur les origines du manuscrit de Leningrad, Θησαυρίσματα* 19, 1982, 85-87.
2. (φ. 22^r-100^r, 106^r-111^v, 139^r-144^v) Γραφῆς β (Μιχαὴλ Ἀνδρίστς, ἔτος 1611: βλ. φ. 100^r). Στὰ φ. 22^r-100^r ἐνδεχομένως ἐναλλάσσεται μὲ τὸν Ναθαναὴλ Ἑμπορο. Πρβλ.: E. Gamillscheg, D. Harlfinger καὶ P. Eleuteri, *Repertorium der griechischen Kopisten 800-1600*, (Österreichische Akademie der Wissenschaften. Veröffentlichungen der Kommission für Byzantinistik III/1-3). Τόμ. 1: *Handschriften aus Bibliotheken Grossbritanniens*, Βιέννη 1981, ἀριθ. 277· τόμ. 2: *Handschriften aus Bibliotheken Frankreichs und Nachträge zu den Bibliotheken Grossbritanniens*, Βιέννη 1989, ἀριθ. 378· τόμ. 3: *Handschriften aus Bibliotheken Roms mit dem Vatikan*, Βιέννη 1997, ἀριθ. 453· B. L. Fonkitch, ..., 82-89· Πολίτης-Πολίτη, Βιβλιογράφοι, 560, 564.
3. (φ. 101^r-102^r) Γραφῆς γ, σύγχρονος τοῦ Ἀνδρίστου. Γραφὴ ἐπιμελημένη, ὄρθια, πολὺ ἀραιή, μὲ πολλὲς συντομογραφίες.
4. (φ. 119^r-129^v) Γραφῆς δ (ἐνδεχομένως ὁ Μιχαὴλ Ἀνδρίστς). Γραφὴ ποὺ ὁμοιάζει πολὺ μὲ αὐτὴ τοῦ Ἀνδρίστου, ἀλλὰ περισσότερο ἐπισειομένη καὶ χαλαρή.
5. (φ. 131^r-137^v) Γραφῆς ε, σύγχρονος τοῦ Ἀνδρίστου. Γραφὴ ἐπιμελημένη, λειτουργικὴ (τύπου Μονῆς Ὁδηγῶν), δεξιοκλινής, πυκνὴ, μὲ λίγες συντομογραφίες. Ἄγραφα τὰ φ. 21^v, 100^v, 102^v-105^v, 117^v-118^v, 130^v, 138^v. Στὰ φ. 102^v, 104^v, 130^v, 137^v καὶ 138^r σύντομα κείμενα γραμμένα ἀπὸ ἀναγνώστες τοῦ κώδικα.

ΥΛΗ: Χαρτὶ διαφόρων ἀποχρώσεων, τραχύ. Ὑδατόσημο χωρισμένο σὲ δύο ἢ σὲ τέσσερα τμήματα:

- α) Λεπτό, λευκό. Βαλλίστρα σὲ κύκλο, μὲ τριφύλλι στὴν κορυφὴ (βλ. φ. 8/11): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/15 κλστ.: πρβλ. Briquet 763 (ἔτος 1597) - μὲ διαφορὲς στὸ μέγεθος.
- β) Λεπτό, ὑποκίτρινο. Βαλλίστρα (βλ. φ. 17/18): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/17 κλστ.: πρβλ. Briquet 732, 733, 736 (ἔτη 1593, 1595, 1598) - μὲ ἀντίσημο.
- γ) Λεπτό, λευκό. Ὑδατόσημο χωρισμένο σὲ τέσσερα τμήματα. Ἄγγελος ἢ ἀετός (βλ. φ. 23/24/25/26): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/19 κλστ.: διακρίνεται ἐλάχιστα πρβλ. Briquet 124, 155, 176 (ἀετός, ἔτη 1586-1599, 1593, 1592-1598) - μὲ διαφορὲς στὸ σχῆμα -, 681 (ἄγγελος, ἔτος 1596-1597) - μὲ μεγάλες διαφορὲς στὸ σχῆμα.
- δ) Χονδρὸ, ὑποκίτρινο. Ἄγκυρα σὲ κύκλο, μὲ γράμμα P στὴ βάση (βλ. φ. 54/62): ἀντίσημο: γράμμα P, τριφύλλι καὶ γράμμα A ἢ V (βλ. φ. 57): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/25

κλστ.· πρβλ. Nikolaev 154 και 155 (έτος 1609) – με διαφορές στο σχήμα και μικρές διαφορές στο αντίσημο.

- ε) Μέσου πάχους, υποκίτρινο. Άγκυρα σε κύκλο, με τριφύλλι στην κορυφή και γράμματα VV ñ MM τοποθετημένα αντίκριστά στη βάση (βλ. φ. 75/76)· αντίσημο: γράμμα P, τριφύλλι και γράμμα A ñ V, όπως άκριβως στο δ' πυκνότητα υδάτινων γραμμών 20/24 κλστ.· σχεδόν ταυτίζεται με το Velkon 111 αριθ. 174 (έτος 1614)· σχεδόν ίδιο με το Nikolaev 153 και 154 (έτος 1609) – με μικρές διαφορές μόνο στο αντίσημο.
Μελάνι μαύρο και καστανό.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 8-3 (5' λείπουν τα δύο πρώτα φύλλα του τεύχους και ένα φύλλο μετά το φ. 4, με χάσμα στο κείμενο· τα φ. 4 και 5 αποσταχωμένα· τα υπόλοιπα στερεώνονται μόνον από την étικετα ράχης· τα μόνα που σώζονται ως δίφυλλο είναι τα φ. 2/3), 8 (13· το φ. 6 αποσταχωμένο· το φ. 13 έχει ένωθει με το επόμενο τεύχος), 8 (21), 8-1 (28· λείπει 1 φ. πριν το φ. 22, με χάσμα στο κείμενο), 8 (36· το φ. 36 αποσταχωμένο), 8-1 (43· λείπει 1 φ. πριν το φ. 37, με χάσμα στο κείμενο· διακρίνονται ίχνη του), 8 (51), 8+1-2 (58· λείπει 1 φ. μετά το φ. 53 και 1 φ. πριν το φ. 58, με χάσματα στο κείμενο· το φ. 52 ένωμένο με το τεύχος), 8 (66), 8 (74), 8 (82), 8 (90), 8 (98), 8-1 (105· λείπει 1 φ. μετά το φ. 104), 6 (111), 6 (117· λείπει άγνωστος αριθ. φύλλων πριν το φ. 112 και μάλλον και μετά το φ. 117, με χάσματα στο κείμενο), 6 (123), 8-1; (130· πιθανόν λείπει ένα λευκό φύλλο μετά το φ. 130· το φ. 124 αποσταχωμένο), 12-4 ñ 4+1+1+1+1; (138· τα φ. 135-138 προστέθηκαν στο τέλος του τεύχους ñ λείπουν 4 φ. πριν το φ. 131), 6 (144). Καμία áριθμηση τευχών. Παραπομπή μεταξύ τευχών, μετά το φ. 28 και σε λίγα τεύχη, στην κάτω δεξιά γωνία του τελευταίου verso, παράλληλα προς το κείμενο.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Τίτλοι και πρωτογράμματα με κόκκινο μελάνι. Στο φ. 106' επίτιτλο με κόκκινο μελάνι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΩΔΙΚΟΓΡΑΦΙΚΑ:

- φ. 100': (x. γραφέα) (με κόκκινο μελάνι) 'E (με μαύρο μελάνι) *τελειώθη εν έτει ρισα^ω, δεκεμβρίω θ^ρ:-* (= 1611) / (με κόκκινο μελάνι) <Διά χειρό(ς) μικαήλ άνδρίστου:-.

2) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράχη: (étικετα τύπου α) 5.
- φ. 1': (με μπλε μελάνι, παλαιός ταξιν. áριθ.) 39.
- φ. 2', 7', 9': (με κόκκινο μολύβι, παλαιός ταξιν. áριθ.) 39.
- φ. 10': (με μολύβι, παλαιός ταξιν. áριθ.) 39.
- φ. 104': *† ετουω τω παρόν)· βηβλί(ον) εστι και [...] / παρθενεΐου ιερωμωναχου έξ[ξ 'A]/θεινών ι(ων) [δ]περ εκη καπιούς λ[δ]/γους άφελιμους και πτης / αποξενωσι απο τ*

εμου να ννε α/φορεμενος: αμνν:- / 1693: σεμπεβριου· / 11ⁿ εἶς το αγρος / (μονοκονδ.)
† παρθενιος ιερωμωναχος.

- φ. 104^v: † ετουττω τω / ετουττω τω χαρτη· νναι (= εἶναι) / καμου· παντωλεου ἰου παπ(α) / παρθεννου· [ἀ]θιναίου· κ(αι) πης / το αποξενουσι να ννε α/φορεμενος· κ(αι) ασιχόρως.
- φ. 105^v: το παρὸν βιβλι(ον) ὄνπερ ἔχι καπιους λόγους / οφελιμους υπαρχ(ει) καμου ἐλαχί-
στου προτο/παπ(α) αθην(αίου) ονομα μικ(αλλ) κουστούρι (ἐπαναλαμβάνεται πιὸ κάτω ἀπὸ
ἄλλο κ.).

3) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ᾄ:

- φ. 21^{rv}, 100^v, 102^v, 105^v, 117^{rv}, 118^v, 130^r, 137^v, 138^r: δοκίμια κονδυλίου.
- φ. 21^v: α. δια τοῦ παρῶντος· (και) ὁμολογητικοῦ γράμματος / δηλοπιη τὸ παρ(ὸν) γράμμα
τὸ πὸς ἐλαβα (ἐπαναλαμβάνεται ἀπὸ ἄλλο κ.).
β. † ἄρξου κείρ μου αγαθι γραπον γραματος.
γ. ἀμβρώσιος.
δ. (μονοκονδ.) μακαριος.
- φ. 102^v: α. [...]091 εν μυνη οκτομβρ.
β. † εγραφα ἐγω πάντολεος πὸς παπα πάρ/θενν: ἀθιναίου, τα ανωθεν γεγρα/μενα
και μαρτηρῶ οπειὸς τω ανα/γνοσι.
γ. πρόχειρο σκαρίφημα (μορφὴ ἀνθρώπου).
- φ. 103^{rv}: πρόχειρα σκαριφήματα (μορφές ἀνθρώπων).
- φ. 104^v: ἔγραφα ἐγὼ μικελίς· τρελός.
- φ. 105^r: (σὲ πρόχειρο διακοσμητικὸ σχέδιο) Ι(ΗΣΟΥ)Σ Χ(ΡΙΣΤΟ)Σ / ΝΙΚΑ / - 1674· σεπτε-
βρου - α / (μονοκονδ.) πανταιλαιος.
- φ. 105^v: πρόχειρα σκαριφήματα (φανταστικά ζῶα).
- φ. 138^v: πρόχειρο σκαρίφημα (ὀλόσωμη μορφή, ἴσως ὁ προφήτης Δαβίδ).

ΣΤΑΧΩΣΗ: Ἄστάχτως. Φυλάσσεται μεταξύ δύο νεώτατων ξύλινων πινακίδων ποὺ συνδέ-
ονται μὲ κορδέλες.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Μέτρια. Πολλοὶ ρύποι ἀπὸ ὑγρασία καὶ λίγοι ἀπὸ τὴ χρήση. Τὰ φ. 4, 5, 6, 36,
124 ἀποστακωμένα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἄναγραφή, 49.

6

μέσα 16ου αἰ. χαρτ. 156x100 κλστ. [109x68 κλστ.] φφ. 56 στ. 15 ἀκέφ. κολ. Πιθανότατα
ἀρχικὰ ἐνιαῖος τόμος μὲ τὸν κῶδ. 4.

Μανουήλ Μοσχόπουλου, 'Ερωτήματα (α' μέρος).

(φ. 1^r-56^v) **Μανουήλ Μοσχόπουλου, 'Ερωτήματα** ἀρχ. (ἀκέφ.): *καὶ τὸν Ἀριστοφάνην τὰ δὲ ἐπιθετα, καὶ αὐτοὶ ...*: τέλ.: *καὶ ἐπὶ πάσης πώσεως συνεσταλμένου τὸ δίσχρονον ἔχουσιν.* Ἔκδ. α': Δημητρίου Χαλκοκονδύλου *'Ερωτήματα συνοπτικά ... Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυροῦ Μανουήλ τοῦ Μοσκοπούλου διορθωθέντων ἐρωτημάτων, περὶ προσφωδιῶν ...*, Μιλάνο 1493 (= Παπαδόπουλος, ἀριθ. 1579), φ. <74^v=β6^v (στ. 21)-92^r=Δ8^r> (στ. 34).

Τὸ β' μέρος τοῦ κειμένου παραδίδεται ἀπὸ τὸν κώδ. 4.

ΓΡΑΦΗ: (φ. 1^r-56^v) Ἐνας γραφέας, ὁ ἴδιος μὲ τὸν γραφέα α τῶν κωδ. 4 καὶ 7 (μέσα 16ου αἰ.). Γραφή ἐλαφρῶς ἐπισευρμένη, ὄρθια, πυκνή, μὲ πολλές συντομογραφίες.

ΥΛΗ: Χαρτί μέσου πάχους, λίγο στιλπνό, λευκό. Ὑδατόσημο στὴν ἄνω ἄκρη τοῦ φύλλου, χωρισμένο σὲ δύο τμήματα:

- α) Κεφάλι βοδιοῦ μὲ σταυρὸ στὴν κορυφή (βλ. φ. 3/4): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/21 κλστ.: ἀκριβῶς ἴδιο τὸ α τοῦ κώδ. 4, ἀλλὰ μὲ διαφορὰ στὴν πυκνότητα τῶν ὑδάτινων γραμμῶν, καὶ τὸ α τοῦ κώδ. 7: πρβλ. Piccard Ochsenkopf Wasserzeichen XI 62-64, 68 (ἔπ 1534-1563) - μὲ μικρὲς διαφορὲς στὶς διαστάσεις.
- β) Κεφάλι βοδιοῦ μὲ σταυρὸ καὶ φίδι στὴν κορυφή (βλ. φ. 35/36): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/25 κλστ.: ἀκριβῶς ἴδιο τὸ γ τοῦ κώδ. 4 καὶ τὸ β τοῦ κώδ. 7: πρβλ. Nikolaev 36 καὶ 78 (ἔπ 1550, 1573) - μὲ διαφορὲς στὸ μέγεθος-, Piccard Ochsenkopf Wasserzeichen XVI 161 καὶ 162 (ἔπ 1509-1513) - μὲ διαφορὲς στὸ σχέδιο.

Μελάνι μαῦρο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 8 (8), 8 (16), 8 (24), 8 (32), 8 (40), 8 (48), 8 (56). Καμία ἀρίθμηση τευχῶν. Ὁ κώδικας, κατὰ τὸν Λ. Πολίτη ('Αναγραφὴ, 49), πιθανότατα ἦταν ἐνωμένος μὲ τὸν κώδ. 4. Βλ. καὶ παραπάνω, 24.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Καμία ἐρυθρογραφία. Τὰ πρωτογράμματα παραλείφθηκαν γιὰ νὰ προστεθοῦν ἀργότερα (πιθανότατα μὲ κόκκινο μελάνι). Στὰ φ. 43^r καὶ 55^v, στὴν ἀρχὴ τοῦ κειμένου, ἔχει μείνει κενὸς κῶρος, πιθανὸν γιὰ προσθήκη ἐπίτιλου.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ**ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:**

- φ. 1^r, 56^v : α. (ἐτικέτα τύπου γ) [6].

β. (κάτω ἀπὸ τὴν ἐτικέτα τύπου γ) ἴχνη ἐτικέτας ἴδιου τύπου.

- φ. 1^r: α. (ἐπάνω ἀπὸ τὴν ἐτικέτα τύπου γ νεώτατη λευκὴ μὲ μπλὲ στυλὸ) 6.

β. (παλαιότερος ταξιν. ἀριθ., μὲ μολύβι) 38.

ΣΤΑΧΩΣΗ: Ἀστάκωτος. Φύλλασσεται μεταξύ δύο νεώτατων ξύλινων πινακίδων πού συνδέονται μὲ κορδέλες. Σώζονται ἐλάχιστα ἴχνη τοῦ ὑφάσματος τῆς ράχης.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Πολὺ καλή. Ἐλάχιστοι ρύποι ἀπὸ ὑγρασία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἀναγραφή, 50.

7

μέσα 16ου αἰ. χαρτ. 157x110 χλστ. [114x67 χλστ.] φφ. 98 στ. 16 ἀκέφ. κολ.

Κωνσταντίνου Λασκάρεως, Ἐπιτομὴ γραμματικῆς.

1. (φ. 1^ρ-97^ν) **Κωνσταντίνου Λασκάρεως**, Ἐπιτομὴ γραμματικῆς ἄρκ. (ἀκέφ.): *ἡ δοτική, εἰς ὧ ἡ αἰτιατική, εἰς ν, μετὰ τοῦ φωνήεντος τῆς ὀνομαστικῆς:- ...* τέλ. (κολ.): *χορίαμβος -υυ- ἀντίσπαστος υ- υ.* Ἐκδ. α': Ἐπιτομὴ τῶν ὀκτῶ τοῦ λόγου μερῶν καὶ ἄλλων τινῶν ἀναγκαίων, συντεθεισα παρὰ Κωνσταντίνου Λασκάρεως τοῦ Βυζαντίου, Μιλάνο (Dionigi Paravicino) 1476-1480 (= Παπαδόπουλος, ἀριθ. 3420), φ. <6^ρ=α5^ρ> (στ. 19) κ. ἔξ. Τὸ κείμενο τοῦ κώδικα διαφέρεται ἀρκετὰ ἀπὸ αὐτὸ τῆς ἔκδοσης, ἰδίως μετὰ τὸ φ. 62^ρ.

Χάσματα στὸ κείμενο μεταξύ: α) τοῦ φ. 62^ν (τέλ.: *ἔμεθα-ἔσθε-ἔντο* Ἐπιτομὴ ..., φ. <4^ν> περ.) καὶ 63^ρ (ἀρκ.: <'Α>ντωνυμία ἐστὶ μέρος λόγου ... Ἐπιτομὴ ..., φ. <11^ρ> στ. 23), β) τοῦ φ. 82^ν (τέλ.: *ἀλλήλοισ-ἀλλήλους*) καὶ 83^ρ (ἀρκ.: *ἡ ὁμοιώσεως ἔνεκα ...*).

2. *α. (φ. 62^ν) Εὐκὴ τοῦ Ἑσπερινοῦ: *Τὰς ἔσπερινὰς ἡμῶν εὐχὰς πρόσδεξαι ἅγιε κύριε.*

*β. (φ. 63^ρ) Ψαλμός: ἀρκ.: *Ὁ Θεὸς ἐν τῷ ὀνόματί σου ...* τέλ.: *εἰς τὰ ὄρη.* Ψαλμός 53 (στ. 1), 120 (στ. 1-2).

*γ. (φ. 67^ν) Στίχος γραφῶν: *Ὡ Χριστέ μου τάχυνον καὶ εὐθυνον τὸν δρόμον τῆς χειρὸς μου.*

3. α. (φ. <1^ρ-8^ν> στὸ ἐσωτ. τῆς πινακίδας τέλους) «Ἐκθεσις κεφαλαίων παραινετικῶν [...] διαθεῖσα παρὰ Ἁγαπητοῦ **δ[ιακόνου ...]**» διακρίνεται ὁ τίτλος (φ. 8^ρ) καὶ ἀπόσπασμα (φ. <1^ρ>: [...] τῆς εὐνομίας τοὺς οἶακας, καὶ ἀπωθούμενος. (CPG 6900). PG 86, 1165 (στ. 7).

β. (φ. <1^ρ-8^ν> στὸ ἐσωτ. τῆς πινακίδας τέλους) Διάστιχη ἐρμηνεία τοῦ κειμένου διακρίνεται ἀπόσπασμα (φ. <1^ρ>): (ἀπωθούμενος) - ἀποδιώκων.

- ΓΡΑΦΗ: 1. (φ. 1^r-97^v) Ἔνας γραφέας, ὁ ἴδιος μὲ τὸν γραφέα α τοῦ κώδ. 4 καὶ μὲ τὸν γραφέα τοῦ κώδ. 6 (μέσα 16ου αἰ.). Γραφή ἐλαφρῶς ἐπισεισχυμένη, ὄρθια, πυκνή, μὲ πολλές συντομογραφίες.
2. (φ. <1^r-8^v> στὸ ἔσωτ. τῆς πινακίδας τέλους) Γραφή τοῦ 16ου-17ου αἰ., φιλολογικὴ, ὄρθια, πυκνή. Τὰ φύλλα αὐτὰ προέρχονται ἀπὸ ἄλλο κώδικα.
3. (ἐξῶφ. τῆς πινακίδα τέλους) Λατινικὴ γραφή μεγάλων διαστάσεων, κάθετα πρὸς τὸ κείμενο. Τὸ φύλλο αὐτὸ προέρχεται ἀπὸ περγαμινὸ λατινικὸ κώδικα.
- Στὰ φ. 62^v, 63^r καὶ 67^v σύνογραμμα κείμενα γραμμένα ἀπὸ ἀναγνώστες τοῦ κώδικα. Ἄγραφα τὰ φ. 24^v, 37^r, 44^r, 60^v, 67^v, 71^v, 74^v.

ΥΛΗ: Χαρτί διαφόρων ποιοτήτων, λευκὸ. Ὑδατόσημο στὴν ἄνω ἄκρη τοῦ φύλλου, χωρισμένο σὲ δύο τμήματα:

- α) Μέσου πάχους, τραχὺ. Κεφάλι βοδιοῦ μὲ σταυρὸ στὴν κορυφή (βλ. φ. 56/61): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/21 χλστ.: ἀκριβῶς ἴδιο τὸ α τοῦ κώδ. 4 (μὲ διαφορὸς στὴν πυκνότητα τῶν ὑδάτινων γραμμῶν) καὶ τὸ α τοῦ κώδ. 6: πρβλ. Piccard Ochsenkopf Wasserzeichen XI 62-64, 68 (ἔτη 1534-1563) - μὲ μικρὸς διαφορὸς στὶς διαστάσεις.
- β) Μέσου πάχους, τραχὺ. Κεφάλι βοδιοῦ μὲ σταυρὸ καὶ φιδί στὴν κορυφή (βλ. φ. 48/55): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/25 χλστ.: ἀκριβῶς ἴδιο τὸ γ τοῦ κώδ. 4 καὶ τὸ β τοῦ κώδ. 6: πρβλ. Nikolaeen 36 καὶ 78 (ἔτη 1550, 1573) - μὲ διαφορὸς στὸ μέγεθος-, Piccard Ochsenkopf Wasserzeichen XVI 161 καὶ 162 (ἔτη 1509-1513) - μὲ διαφορὸς στὸ σχέδιο.
- γ) Μέσου πάχους, στιλπνὸ. Ἄγκυρα σὲ κύκλο, μὲ ἄστρο στὴν κορυφή (βλ. φ. 9/13): ἀντίσημο: γράμμα Η, τριφύλλι καὶ γράμμα S (βλ. φ. 14): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/20 χλστ.: ἀκριβῶς ἴδιο τὸ β τοῦ κώδ. 4: πρβλ. Briquet 484, 485, 490 (ἔτη 1530, 1547, 1511-1516) - μὲ μικρὸς διαφορὸς στὸ μέγεθος καὶ χωρὶς ἀντίσημο -, 506 (ἔτος 1528) - μὲ διαφορὸς στὸ ἀντίσημο-, Nikolaeen 23, 29, 43, 56, 62, 64 (ἔτη 1541, 1546, 1550, 1561, 1564/1565, 1565/1566) - χωρὶς ἀντίσημο-, Velkon 81 ἀριθ. 38 (ἔτος 1580) - μὲ διαφορὸς στὸ σχῆμα, ἀλλὰ ἴδιο ἀντίσημο.
- δ) Χονδρὸ, στιλπνὸ. Ἀκαθόριστο σχέδιο σὲ κύκλο, ἴσως γράμμα ἢ ἀνθρώπινη φιγούρα (μόνο στὰ φ. 89-96: βλ. φ. 89/90): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/16 χλστ. περ. Μελάνι μαῦρο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 8 (8), 8 (16), 8 (24), 8-2 (30: λείπουν 2 φ. μετὰ τὸ φ. 30), 8 (38), 8 (45: μετὰ τὸ φ. 44 ἕνα φύλλο ἐκτὸς ἀρίθμησης [44a]), 8-1 (52: λείπει 1 φ. μετὰ τὸ φ. 48), 8 (60), 8-6 (62: λείπει 1 φ. μετὰ τὸ φ. 61 καὶ ἄλλα πέντε μετὰ τὸ φ. 62, μὲ κάσμα στὸ κείμενο), 8 (70), 8-2 (76: λείπουν 2 φ. μετὰ τὸ φ. 74), 8-2 (82: λείπουν 2 φ. μετὰ τὸ φ. 82, μὲ κάσμα στὸ κείμενο: τὸ μισὸ τοῦ φ. 81 ἔχει κοπεῖ, μὲ κάσμα στὸ κείμενο τοῦ φ. 81^v), 6 (88), 8 (96), 2 (ἐξῶφ. τέλους), 8; (8 σπαράγματα ἀπὸ ἄλλο κώδικα στὸ ἔσωτ. τῆς πινακίδας τέλους, τοποθετημένα κάθετα πρὸς τὸ κείμενο), 1 (σπάραγμα ἀπὸ περγαμινὸ λατινικὸ κώδικα στὸ ἐξῶφ. τέλους). Καμία ἀρίθμηση τευχῶν.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Τὰ πρωτογράμματα καὶ οἱ περισσότεροι τίτλοι παραλείφθηκαν γιὰ νὰ προστεθοῦν ἀργότερα (πιθανότατα μὲ κόκκινο μελάνι). Στὰ φ. 81^v-94^v τίτλοι, πρωτογράμματα, βοηθητικὲς ἐνδείξεις καὶ σύμβολα, καὶ ἐπεξηγηματικὰ σχήματα μὲ κόκκινο μελάνι. Στὴν ἀρχὴ τῶν κεφαλαίων ἔχει μείνει κενὸς κῶρος, πιθανὸν γιὰ προσθήκη ἐπιτίτλων. Στὰ φ. <1^r-8^v> τοῦ ἔσωτ. τῆς πινακίδας τέλους διάστικη ἔρμηνεια μὲ κόκκινο μελάνι. Στὸ ἐξῶφ. τῆς πινακίδας τέλους διακρίνεται πρωτόγραμμα μὲ κόκκινο μελάνι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράχι: ἴχνη λευκῆς ἐτικέτας.

- φ. 1^r: α. (ἐτικέτα τύπου α) 7.

β. (κάτω ἀπὸ τὴν ἐτικέτα τύπου α) ἴχνη ἐτικέτας τύπου γ.

2) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ἄ.:

- φ. 24^v: † φ... βαφ... ρεβαν,1 (;).

- φ. 31^r, 62^v: δοκίμια κονδυλίου.

- φ. 44^r: † υγες καί χερτίσματα απο / εμένα τω Γύνασκι χερτίσματα εις τω Γεοργη πολα σε πα/ρακαλα να με σιλις ενα ζευγα/ρι περιστερια και ικερετα με τω za/φери[[κε το διμο]] ναзу а Γεοργις τα πε/ριστερια να με τα σιλις ναзу ο Γεοργις σε / παρακαλο а каμετε πογatzes σιλιε / με και а γενουνε та арниθια σας / με σιλις αυγα ке [[ан ек]] ан биену / πινες να με σιλις ο πολα προσκι/νιματα το θιο μου· αλαν οχι κε ο θ/εος μετα σας:† και να με σιλις α/χунуs και σφουρδουκλους [...] / και γο παλε θελο σε σιλιо типотес ота / φερουνε απε τον αφети μου:- / (σὲ πρόχειρο σταυρὸ) εγo / για/νακис / Πλλ (= Παλαιολόγος) / ΠΧ (βλ. σημειώματα ἀπὸ τὸν ἴδιο καὶ στὰ φ. 60^v, 71^v-72^r, 74^v-75^r, 82^v).

- φ. 60^v: (στίχοι x. ὅπως στὸ φ. 44^r) † μὰ τ ἀβριο μὰ τα σιμέ/ρο μὰ τι κάρτερόσινι θορό κο/ρι κὸ πωνῆς με θορο ξαθι γε/λας με κε μεναν αβριο με / πουλου κε αβριο με [[πουλα / και αβριο]] σα та ριζου μιδε / γα χειλα (= γιὰ χίλια) με πουλου μιδε / γα διο χιλαλες (= γιὰ δύο χιλιάδες) μονο γα χιλ (= γιὰ χεῖλι) / κοκينو μονο γα χιλι κοκينو μο/νο για μαβρα тια (= μαῦρα μάτια)· dos τὰ κω/ρι μου και παρ με dos та κορι μου / και παρ με ξαθι ξαγο- ρασε με / να γενο γис να με παтис ке στραта / ν διαβενис ке περιβολин ε/μορφω να τευти (= πέφτει) να κιμα/ε (= κοιμάται) να πευтου та θια (= τὰ ἄνθια) απанου σου· та μιλα сти ποδια σου та кри/να ζ γαι γαροφαλα εις та προ/σκεφαλα σου:-

- φ. 71^v: α. (x. ὅπως στὸ φ. 44^r, ξενόγλωσσο σημ.) † νολαγειολου τερεβαντιζε / ασικουти- ληтiza νιεφетиππρ/сага пенιζεργ· γουзелνзе / манипкани μετενμεтен / ναzарекле γγιω- ρουνετeρο / тзубантзе манепηρзене / κλιτινε ελλετικорнουνани / μετενμεтен να[[zape]]paзeγλε / γпoupoуoтypoл тзубани:

- β. (ἴδιο x., στίχοι) † *ωτάν ιδίς την έμορφή κε / δέ σε σῆτικνεεις σταβρό δέ/σε τὰ κεργά σου (= χέρια σου) κέ καμὲ τρίς / μετάνειεις αν τίχι νά σε λη/πιθί να σέ γλικόφηλισοί:* (ἐπαναλαμβάνεται στὰ φ. 74^v-75^r).
- γ. (ἴδιο x., ξενόγλωσσο σημ.): † *μπεφαλιεκοορ μπανουσουν τζα/νπαστεμφασίς τζεστο.*
- φ. 71^v-72^r: (ἴδιο x., στίχοι) *μα τ άστρι μα τόν ουράνω μά / της άγαπίς τώ καυγιμον μάνα / δε πεδεβη γιω σα τώ μπεδεβη / το φηλι τω σπιτι σου νε προβω/λη κε να σ αρπαξο δε βολι ελά / να βαλωμε βουλι να φιλιθου/μι αναβι [[ελα να βο]] φηλας / με κε γλικανίς μ // κ ειστερα με πικρενίς τι με φε/λα το φιλημα μαζι με τι πικραδα γα (= Γιαννάκης Παλαιολόγος; βλ. φ. 44^r, 75^r).*
- φ. 74^r: (ξενόγλωσσο σημ.): *κελι τεργεσι τερλεμενουμ γιαρον / μιτος τζαμου μιτος τζανον μπα.*
- φ. 74^v: (x. ὅπως στὸ φ. 44^v, ξενόγλωσσο σημ.): † *μπέ φαλίε κούρπανουσουν / τζανή πάς μπεφασυτζεσ ο/τρικτουμίς κζους τεγαπρε / εζαλουμ πρεσκαφηρπα/γρίτας νολαπηρκεσ σορακελη/σουν χαλουβαρτζα μακαλ μα/τζαναλ μακτα ελιβαργλου / γουζουτεπηρ μουτε-βαρχα/λουμ βαργκαμαλιν πιας / οκλεριμαλιν ηρκας λαριν / τεπεσ σφας ναβας κλυ/νλην κροτενασκη κληρινα / κλισαλι νηρκηρ τανιτεγα / τανιτεκσα λινηρ γηο[[ξξ]]ξε/ζουφι παυλου μικυλινηρ:†.*
- φ. 74^v-75^r: (ἴδιο x., στίχοι) † *οταν ηδισ τιν ομορφι κε δε σε / σπιτικνε σταβρο δεσε τα κερ/γα (= χέρια) σου κε καμὲ τρίς μετανε (= μετάνοιες) // αν τίχι να σε λιπιθι να γλι/κοφι-λισοί: † Γανακίς Πλα/λεολογος ΠΛλ (ἐπαναλαμβάνεται στὸ φ. 71^v· βλ. καί φ. 44^r, 72^r).*
- φ. 82^v, ἐσώφ. τέλους: (x. ὅπως στὸ φ. 44^v) *ΠΧ ΠΛΛ κτζ (= Παλαιολόγος Καντακουζηνός;).*

ΣΤΑΧΩΣΗ: Ἡ πινακίδα ἀρχῆς ἐξέπεσε. Ἡ πινακίδα τέλους ἀπὸ καρτώα φύλλα ἄλλου κώδικα καὶ μὲ ἐπένδυση ἀπὸ σπάραγμα περγαμινοῦ λατινικοῦ κώδικα (πιθανότατα ἀπὸ τὸν ἴδιο καὶ ἡ ἐπένδυση τῆς ράχης τοῦ κώδ. 4).

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Καλή. Λίγοι ρύποι ἀπὸ ὑγρασία. Λίγες φθορὲς ἀπὸ τὴ χρήση (οξισίματα). Ἀρκετὲς φθορὲς ἀπὸ ἔντομα. Τὰ φ. 1 καὶ 8 ἀποστακωμένα (τὸ φ. 1 συγκρατεῖται ἀπὸ τὸν ἐτικέτα τῆς ράχης).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἀναγραφί, 50.

8

α΄ μισό 14ου αϊ. χαρτ. 225x153 κλστ. [155x95/100 κλστ.] φφ. 219 στ. 22 ἀκέφ. κολ.

Ἰσαὰκ τοῦ Σύρου, Ἐσκηπτικά.

(φ. 1^ρ-219^ν) **Ἰσαὰκ τοῦ Σύρου, Ἐσκηπτικά.**

Ἔκδ. (τῶν περισσοτέρων λόγων): *Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαὰκ, ... τοῦ Σύρου, τὰ εὐρεθέντα Ἐσκηπτικά, ... ἐπιμελεῖα δὲ Νικηφόρου ἱερομονάχου τοῦ Θεοτόκου, ..., Λειψία 1770 (= Παπαδόπουλος, ἀριθ. 2931), (ἀνατυπούμενα ἐπιμελεῖα Ἰωακείμ Σπετσιέρη, Ἐγιοταφίτου, Ἀθήνα 1895).*

Παραδίδονται οἱ ἑξῆς λόγοι:

- (φ. 1^ρ-11^ν)· ἀρχ. (ἀκέφ.): *ἀγάπησον ἐν ὑπομονῇ τὴν πτωχίαν ...*
Χάσμα στὸ κείμενο μεταξύ τῶν φ. 5^ν (τέλ.: *καὶ ἀπὸ πάσης κινήσεως καὶ αἰσθήσεως*) καὶ 6^ρ (ἀρχ.: *μάτων, καταπέτασμα σωφροσύνης ...*).
- α. (φ. 11^ν-176^ν) Βιβλίον α΄.
 - (φ. 11^ν-21^ρ) Λόγος 5 («Λόγος η΄. Περὶ τοῦ μακρύνεσθαι τοῦ κόσμου ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαὰκ, ... Θεοτόκου ..., 25-45, (Σπετσιέρη, 18-31).
 - (φ. 21^ρ-23^ν) «Λόγος θ΄. Περὶ μνήμης Θεοῦ καὶ ἐξαγορεύσεως ...».
 - (φ. 23^ν-24^ρ) «Λόγος ι΄. Περὶ ψευδωνύμων μοναστῶν ...».
 - (φ. 24^ρ-27^ρ) «Λόγος ια΄. Περὶ τιμῆς Θεοῦ καὶ δόξης καὶ τιμῆς ἀνθρώπων ...».
 - (φ. 27^ρ-29^ρ) Λόγος 56 («Λόγος ιβ΄. Ὅτι συμφερόντως συνεχώρησεν ὁ Θεὸς δεκτικὴν εἶναι ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαὰκ, ... Θεοτόκου ..., 327-343, (Σπετσιέρη, 221-232).
 - (φ. 29^ρ-34^ρ) «Λόγος ιγ΄. Κατήκσις ἀξία πολλῆς προσοχῆς ...».
 - (φ. 34^ρ-40^ρ) «Λόγος ιδ΄. Κατήκσις δεομένη πολλῆς προσοχῆς ...».
 - (φ. 40^ρ-42^ν) Λόγος 21 («Λόγος ιε΄. *Κεφάλαιον διδάσκον ὑπὸ τίνος ὠφελεῖται ὁ ἄνθρωπος ...*»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαὰκ, ... Θεοτόκου ..., 119-125, (Σπετσιέρη, 82-86).
 - (φ. 42^ν-45^ρ) «Λόγος ις΄. Περὶ ταπεινώσεως καὶ πειρασμῶν ...».
 - (φ. 45^ρ-49^ν) Λόγος 41 («Λόγος ιζ΄. Περὶ ἁμαρτιῶν τῶν γινομένων ἀπὸ τίνος συμβεβηκός ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαὰκ, ... Θεοτόκου ..., 251-256, (Σπετσιέρη, 170-173).
 - (φ. 49^ν-52^ρ) Λόγος 70 («Λόγος ιη΄. Περὶ τῶν λόγων τῆς θείας Γραφῆς τῶν πρὸς μετάνοιαν ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαὰκ, ... Θεοτόκου ..., 405-408, (Σπετσιέρη, 274-276).
 - (φ. 52^ρ-54^ρ) Λόγος 10 («Λόγος ιθ΄. Ἐν τίνι διαφυλάττεται τὸ κάλλος ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαὰκ, ... Θεοτόκου ..., 62-64, (Σπετσιέρη, 43-44).

- (φ. 54^r-54^v) Λόγος 14 («Λόγος κ'. Περί τῆς ἐναλλαγῆς καὶ τροπῆς ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 76-77, (Σπετσιέρης, 53).
- (φ. 54^v-57^r) Λόγος 15 («Λόγος κα'. Περί τῶν ἡσυχάζοντων ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 77-80, (Σπετσιέρης, 54-56).
- (φ. 57^r-59^r) Λόγος 11 («Λόγος κβ'. Περί τοῦ μὴ δεῖν τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 64-67, (Σπετσιέρης, 45-46).
- (φ. 59^r-63^r) Λόγος 22 («Λόγος κγ'. Περί τὸν τρόπον τῆς εἰς Θεὸν ἐλπίδος ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 126-130, (Σπετσιέρης, 87-90).
- (φ. 63^r-71^r) Λόγος 43 («Λόγος κδ'. Περί φυλακῆς καὶ τῆρσισεως ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 259-269, (Σπετσιέρης, 176-183).
- (φ. 71^r-72^r) Λόγος 2 («Λόγος κε'. Περί ἀποταγῆς κόσμου ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 12-16, (Σπετσιέρης, 8-11).
- (φ. 72^r-74^v) «Λόγος κς'. Περί δακρῶν».
- (φ. 74^v-78^r) «Λόγος κζ'. Περί τάξεως ἀρχαρίων κατήχησις ...».
- (φ. 78^r-79^v) Λόγος 9 («Λόγος κη'. Περί τάξεως ἀρχαρίων τῆς μοναχικῆς πολιτείας ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 59-62, (Σπετσιέρης, 41-43).
- (φ. 79^v-82^r) Λόγος 13 («Λόγος κθ'. Ὅτι οὐκ ὠφέλιμος τοῖς ἡσυχασταῖς ἡ ἀργία ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 72-75, (Σπετσιέρης, 50-53).
- (φ. 82^r-83^r) Λόγος 29 («Λόγος λ'. Περί τῶν ὁδῶν τῶν πλησιαζόντων τῷ Θεῷ ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 180-185, (Σπετσιέρης, 122-126).
- (φ. 83^r-86^v) «Λόγος λα'. Περί τῆς ἀνωφελοῦς ἀγρυπνίας τῆς νυκτὸς ...».
- (φ. 87^r-97^r) Λόγος 75 («Λόγος λβ'. Διήγησις ἀγίων ἀνδρῶν, καὶ λόγοι πανόσιοι ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 434-436, (Σπετσιέρης, 294-295).
- (φ. 97^r-99^v) Λόγος 31 («Λόγος λγ'. Περί διαφορᾶς τῆς ἐν τῇ ἡσυχίᾳ διακρίσεως ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 196-198, (Σπετσιέρης, 133-134).
- (φ. 99^v-105^v) «Περί ἀληθείας, κατὰ ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν».
- (φ. 105^v-111^v) Λόγος 42 («Λόγος λδ'. Περί δυνάμεως τῆς ἐνεργείας τῶν κακιῶν ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 256-259, (Σπετσιέρης, 173-175).
- (φ. 111^v-113^v) Λόγος 51 («Λόγος λε'. Περί διαφόρων τρόπων τοῦ πολέμου ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 309-311, (Σπετσιέρης, 209-210).

- (φ. 113^v-116^v) Λόγος 52 («Λόγος λζ'. Ἄλλος τρόπος δεύτερος τῶν πολέμων τοῦ ἐκθροῦ»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 312-315, (Σπετσιέρης, 211-213).
- (φ. 116^v-117^v) Λόγος 53 («Λόγος λζ'. Ἄλλος τρόπος τοῦ πολέμου τοῦ διαβόλου τρίτος ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 315-317, (Σπετσιέρης, 213-214).
- (φ. 117^v-121^v) Λόγος 54 («Λόγος λη'. Ἀντίρρησις ἄλλη τοῦ πολέμου τετάρτη ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 317-322, (Σπετσιέρης, 214-217).
- (φ. 121^v-124^v) Λόγος 27 («Λόγος λθ'. Περὶ κινήσεως τοῦ σώματος»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 172-175, (Σπετσιέρης, 117-119).
- (φ. 124^v-128^r) Λόγος 46 («Λόγος μ'. Περὶ τῶν εἰδῶν καὶ διαφόρων πειρασμῶν ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 280-288, (Σπετσιέρης, 190-195).
- (φ. 128^r-131^r) «Λόγος μα'. Διαίρεσις τῶν πειρασμῶν τούτων ...».
- (φ. 131^r-140^v) Λόγος 67 («Λόγος μβ'. Ὑπόθεσις τῆ ψυχῆ τῆ ζητούση τὴν βαθείαν θεωρίαν ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 390-396, (Σπετσιέρης, 264-268).
- (φ. 140^v-142^v) Λόγος 74 («Λόγος μγ'. Ὑπόδειγμα καὶ παραβολὴ περὶ τῆς κατὰ Κυριακὴν ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 431-434, (Σπετσιέρης, 292-294).
- (φ. 142^v-144^r) Λόγος 80 («Διήγησις περὶ τινος ἀδελφοῦ ἁγίου ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 449-451, (Σπετσιέρης, 304-305).
- (φ. 144^r-145^v) Λόγος 68 («Λόγος με'. Περὶ φυλακῆς καρδίας καὶ θεωρίας λεπτοτέρας»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 397-398, (Σπετσιέρης, 269-270).
- (φ. 145^v-146^v) Λόγος 24 («Λόγος μζ'. Περὶ σημείων καὶ ἐνεργημάτων τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 152-153, (Σπετσιέρης, 104-105).
- (φ. 146^v-156^r) Λόγος 16 («Λόγος μζ'. Περὶ τῶν τρόπων τῶν ἀρετῶν, καὶ τῶν τοιούτων»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 81-84, (Σπετσιέρης, 56-59).
- (φ. 156^r-174^r) «Λόγος μθ'. Περὶ νηστείας καὶ ἀγρυπνίας».
- (φ. 174^r-176^v) «Περὶ τῆς προνοίας τοῦ Θεοῦ».
- β. (φ. 176^v-219^v) «Βιβλίον δεύτερον τοῦ ἁγίου Ἰσαάκ τοῦ Σύρου ...».
- (φ. 177^r-178^v) Λόγος 39 («Λόγος περὶ τῆς ἀγγελικῆς κινήσεως τῆς πρὸς προκοπὴν ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 247-249, (Σπετσιέρης, 167-168).

- Στὸ φ. 176^v ὁ τίτλος τοῦ λόγου «Περὶ τῆς ἀδιακόπου νηστείας ...» διαγράφηκε ἀπὸ τὸν γραφέα.
- (178^v-179^v) Λόγος 40 («Περὶ τῆς δευτέρας ἐργασίας»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 249-251, (Σπετσιέρης, 169-170).
 - (φ. 179^v-181^r) Λόγος 57 («Περὶ τῆς ἀλλοιώσεως τῆς ἐν τῇ ψυχῇ γινομένης ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 344-346, (Σπετσιέρης, 232-233).
 - (φ. 182^r-190^r) Λόγος 26 («Βιβλίον δεύτερον τοῦ ἁγίου Ἰσαάκ ... Λόγος περὶ τῆς ἀδιαλείπτου νηστείας ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 159-171, (Σπετσιέρης, 109-117).
 - (φ. 190^r-190^v) «Λόγος β΄. Περὶ σιωπῆς καὶ ἡσυχίας».
 - (φ. 190^v-192^v) Ἐπιστολὴ 3 («Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ περὶ ἀγάπης, ἣν ἀπέστειλεν πρὸς τινα ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 533-540, (Σπετσιέρης, 361-366).
 - (φ. 192^v-195^v) «Περὶ τῶν σημείων τῆς ἡσυχίας ὧν εἶπον οἱ Πατέρες».
 - (φ. 195^v-200^r) Ἐπιστολὴ 1 («Λόγος ε΄. Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς τινα ἀδελφὸν ἀγαπῶντα τὴν ἡσυχίαν ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 525-530, (Σπετσιέρης, 356-360).
 - (φ. 200^r-202^v) Λόγος 25 («Λόγος ζ΄. Περὶ ὑπομονῆς τῆς ὑπὲρ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 154-158, (Σπετσιέρης, 105-108).
 - (φ. 202^v-212^r) Λόγος 73 («Τοῦ αὐτοῦ συμβουλία πεπληρωμένα ὠφελείας ...»). Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 419-430, (Σπετσιέρης, 284-292).
 - (φ. 212^r-219^v) Λόγος 58 («Λόγος ια΄. Τοῦ αὐτοῦ κεφάλαια μικρά, ἐν οἷς ὑπάρχουσιν νῶες παρηλλαγμένοι ...»)· τέλ. (κολ.): *καθὼς εἶπεν ὁ μακάριος Βασίλειος, εὐχὴ ἀμετέωριστός ἐστιν, ἡ ἐμποιοῦσα εἰς τὴν ψυχὴν*. Ἔκδ.: Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαάκ, ... Θεοτόκου ..., 346-357, (Σπετσιέρης, 234-241).

ΓΡΑΦΗ: (φ. 1^r-219^v) Ἕνας γραφέας (α΄ μισὸ 14ου αἰ.). Γραφὴ ἐπιμελημένη, ὄρθια, ἀραιή, ποὺ ἀκολουθεῖ τὴν παράδοση τῆς ἀνισοστρόγγυλης (μὲ γράμματα μικρῶν διαστάσεων καὶ ὀρισμένα, ὅπως τὰ ε, υ, β, ο, σ, φ, ποὺ ξεχωρίζουν σὲ ὄγκο), μὲ πολλὲς συντομογραφίες. Ἄγραφο τὸ φ. 181^v.

ΥΛΗ: Χαρτὶ κονδρό, τραχὺ καὶ ὑποκίτρινο. Ὑδατόσημο σχεδὸν στὸ κέντρο τοῦ φύλλου: Καμπάνα (βλ. φ. 10)· πυκνότητα ὕδατινων γραμμῶν 20/23 χλστ.: πρβλ. Briquet 3913 (ἔτος 1321), Mošin-Traljić 2782 (ἔτος 1315), 2800 (ἔτος 1332/3), 2816 (ἔτος 1347), Harlfinger 5 (ἔτος 1319).

Μελάνι μαῦρο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 8-3; (5^ο ἀριθ. <ε> λείπει τουλάχιστον 1 φ. μετά τὸ φ. 5, με κάσμα στὸ κείμενο· ἡ μέση τοῦ τεύχους μεταξύ τῶν φ. 2 καὶ 3), 8 (13^ο ἀριθ. ζ), 8 (21^ο ἀριθ. ζ), 8 (29^ο ἀριθ. η), 8 (37^ο ἀριθ. θ), 8 (45^ο ἀριθ. ι), 8 (53^ο ἀριθ. ια), 8 (61^ο ἀριθ. ιβ), 8 (69^ο ἀριθ. ιγ), 8 (77^ο ἀριθ. ιδ), 8 (85^ο ἀριθ. ιε), 8 (93^ο ἀριθ. ις), 8 (101^ο ἀριθ. ιζ), 8 (109^ο ἀριθ. ιη), 8 (117^ο ἀριθ. ιθ), 8 (125^ο ἀριθ. κ), 8 (133^ο ἀριθ. κα), 8 (141^ο ἀριθ. κβ), 8 (149^ο ἀριθ. κγ), 8 (157^ο ἀριθ. κδ), 8 (165^ο ἀριθ. κε), 8 (173^ο ἀριθ. κς), 8 (181^ο ἀριθ. κζ), 8 (189^ο ἀριθ. [[κζ]], κη), 8 (197^ο ἀριθ. κη, κθ), 8 (205^ο ἀριθ. λ), 8 (213^ο ἀριθ. λα), 8-2 (219^ο ἀριθ. λβ λείπουν 2 φ. μετά τὸ φ. 219). Ἀριθμηση τευχῶν με ἑλληνικά ψηφία, στὴ μέση τοῦ κάτω περιθωρίου τοῦ recto τοῦ πρώτου φύλλου. Στὰ τεύχη κη καὶ κθ διπλὴ ἀριθμηση τεύχους, στὸ ἴδιο σημεῖο καὶ με τὸν ἴδιο τρόπο· ἡ δεύτερη, με κόκκινο μελάνι, διορθώνει τὴν πρώτη πού εἶναι λαθασμένη.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Τίτλοι, πρωτογράμματα, βοηθητικὲς ἐνδείξεις καὶ χρωματισμὸς τῶν πυρηνῶν ὀρισμένων γραμμάτων με κόκκινο μελάνι. Σὲ ὀρισμένα περιθώρια διακρίνονται πολλὰ μικροῦ μεγέθους γράμματα πού δηλώνουν τὴ θέση ὅπου ἔπρεπε νὰ σχεδιασθοῦν πρωτογράμματα ἢ βοηθητικὲς ἐνδείξεις με κόκκινο μελάνι (λ.χ. φ. 135^ο, 159^ο). Στὰ φ. 176^ο καὶ 182^ο ἐπίτιλα με κόκκινο καὶ μαῦρο μελάνι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράχη: α. (ἐτικέτα τύπου α) δ.

β. ἴχνη ἐτικέτας τύπου γ.

- φ. <1>, 2^ο: (παλαιὸς ταξιν. ἀριθ., με μαῦρο, μπλε καὶ κόκκινο μολύβι) 32

2) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ᾠ:

- φ. 22^ο καὶ 29^ο: (σὲ λωρίδα χαρτί ἐπικολημένη στὸ φύλλο γιὰ συντήρηση) [...]*πάνων κ(αι) ἠλειόνειτε ἀπο τας χείρας του οὐτῶς κ(αι) ὁ πλοῦτος τοῦ κοσμου μω / στον τᾶ ἐπαρχῶντὰ σου ὁσπερ μισα κανεις τῶν εχρων τουκ κ(αι) μισσον κ(αι) τα μ(ντέ)ρα.*

- φ. 31^ο καὶ 36^ο: (σὲ λωρίδα χαρτί ἐπικολημένη στὸ φύλλο γιὰ συντήρηση) διακρίνονται γράμματα, μεταξύ τῶν ὁποίων ἡ λέξη [Σι]μωπ[ε]/τρίτ[...].

- φ. 38^ο καὶ 45^ο: (σὲ λωρίδα χαρτί ἐπικολημένη στὸ φύλλο γιὰ συντήρηση) π[αυ]τῶ διὰ τιν βασιλεια τον οὐ(ρα)νῶν ὅτι εἶπεν ὁ κ(ύριος)ς ὑτοις αγαπα πατερα ειν / [τε]κνα ει ακρουσ ου κ(αι) στην αξιος εινε μ[...].

- φ. 54^ο καὶ 61^ο: (σὲ λωρίδα χαρτί ἐπικολημένη στὸ φύλλο γιὰ συντήρηση· πιθανὸν ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς) [...]*κ(αι) υγιανεις τιν σ[...]*κ(αι) ωφ(ειλ)ομένη μετάνοιαν πειουμεν [...]*ησου ἀδηλως τοῦς λόγους ὅπου / [...]*λ[...]*ᾄμὲν γινῶσκαὶ ὦτι [...] εἰς τιν γῆ σποῦδάσων μι ἀμελήσις κ(αι) θές τῶν.*

- φ. 70^ο καὶ 77^ο: (σὲ λωρίδα χαρτί ἐπικολημένη στὸ φύλλο γιὰ συντήρηση) [...]*ου κ(αι) ἠσίσιας κ(αι) λογίσου [...]* ὑπαρχῶντα σὺ κ(αι) ὄλος [...] / *λογίζωντε ἐνηρωσθαι τα θετι ὁ κα ὁσπερ καπνῶνος ὁσπερ νὰ κρατη κανοις.*

ΣΤΑΧΩΣΗ: Ἀστάκωτος. Σώζεται μόνο τὸ ὕφασμα τῆς ράχης.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Μέτρια. Ἄρκετοί ρύποι ἀπὸ ὕγρασία καὶ ἀπὸ τὴ χρήση. Στὴν τομὴ τῶν φύλλων (ξάκρισμα) πιθανὰ ἴχνη ἀπὸ φωτιά. Παλαιότερη συντήρηση τῶν τευχῶν μὲ λωρίδες ἀπὸ χαρτί ἐπικολημένες στὴ μέση τους καὶ στὸ ἄνω περιθώριο τῶν φύλλων. Οἱ λωρίδες στὸ ἄνω περιθώριο ἔχουν ἀποκολληθεῖ σχεδὸν ἐντελῶς καὶ ἐξέχουν ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ βιβλίου. Ὅρισμένες φέρουν γραφὴ (βλ. κυρίως τὰ φ. 22^ρ καὶ 29^ν, 31^ρ καὶ 36^ν, 38^ρ, 45^ν, 46^ρ, 53^ν, 54^ρ, 61^ν, 62^ρ, 70^ρ, 77^ν, 92^ν, 157^ν). Τὰ φ. 5, 207, 212, 214 καὶ 215 ἀποστακωμένα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἐναγραφή, 50.

9

α' μισὸ 18ου αἰ. χαρτ. 218x159 κλστ. [160x100 κλστ.] σσ. 542 (IV+538) στ. 19/21

Μελετίου Μήτρου, Ἀστρονομία.

(σ. <II-IV>, 1-526) **Μελετίου (Μιχαὴλ) Ἀθηνῶν (Μήτρου)**, Ἀστρονομία (παραλλαγή).

Ἡ διάρθρωση τοῦ κειμένου:

- (σ. <II-IV>) «Πίναξ τῶν περιεχομένων κεφαλαίων ἐν τοῖς τρισὶ βιβλίοις τῆς παρούσης πραγματείας» ἀρχ.: *Βιβλίον α΄. Περὶ τῆς κρικωτῆς σφαίρας φύλλον - 1 ...* τέλ.: *Κεφάλαιον λη΄ Ἐκθεσις καὶ τοῦ γαλακτικοῦ κύκλου - - 523*
- (σ. 1-138) Βιβλίον α΄. «Σὺν τῇ τοῦ Θεοῦ παλάμῃ. Περὶ τῆς κρικωτῆς σφαίρας ἵτις εἰς τὸ μηχανικὸν μέρος τῆς Ἀστρονομίας ἀνάγεται».
 - (σ. 1-2) Εἰσαγωγή ἀρχ.: *Διχῶς εἶωθεν ἡ σφαῖρα λέγεσθαι ...* τέλ.: *περὶ κύκλου ὡς ἐν κεφαλαίῳ προανακροῦσα* (σ. 2-8) «Κεφάλαιον α΄. Περὶ κύκλου» ἀρχ.: *Κύκλος ἐστὶν (ὡς παρὰ τῷ στοιχείῳ ...* (σ. 8-19) «Κεφάλαιον β΄. Περὶ τῆς σφαίρας» (σ. 19-36) «Κεφάλαιον γ΄. Περὶ τοῦ ὀρίζοντος» (σ. 36-46) «Κεφάλαιον δ΄. Περὶ τοῦ μεσημβρινοῦ» (σ. 46-58) «Κεφάλαιον ε΄. Περὶ τοῦ ἰσημερινοῦ κύκλου» (σ. 58-86) «Κεφάλαιον ς΄. Περὶ τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου» (σ. 86-87) «Κεφάλαιον ζ΄. Περὶ τῶν δύο κολούρων» (σ. 87-91) «Κεφάλαιον η΄. Περὶ τῶν δ' ἐλασσόνων κύκλων» (σ. 92-103) «Κεφάλαιον θ΄. Περὶ διαφόρων ἄλλων κύκλων» (σ. 103-115) «Κεφάλαιον ι΄. Περὶ τῆς τριτῆς θέσεως τῆς σφαίρας» (σ. 115-118) «Κεφάλαιον ια΄. Κοινῶς περὶ τῶν ἀστέρων» (σ. 118-123) «Κεφάλαιον ιβ΄. Περὶ τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων κατὰ μέρος» (σ. 123-134) «Κεφάλαιον ιγ΄. Περὶ τῶν πλαν-

νητων» (σ. 134-138) «Κεφάλαιον ιδ΄. Περί των δυνάμεων και ιδιοσιτών των πλανητων αστέρων ως εν κεφαλαίω» τέλ.: *ως εν άλλοις, επιφόρου του καιρου πλαύτερον ρηθήσεται.*

- (σ. 139-227) «Βιβλίον β΄. Περί της στοιχειακής σφαιρας».

(σ. 139-141) Εισαγωγή ἄρκ.: *Δύο εισί τα γένη των ἀρχων ...* τέλ.: *τα περι των άλλων λεχθήσονται* (σ. 141-146) «Κεφάλαιον α΄. Περί του σχήματος της γης» ἄρκ.: *Εἰ καίτοι ἡ της γῆς ἐπιφάνεια ...* (σ. 147-159) «Κεφάλαιον β΄. Περί θέσεως και ἀκινήσεως της γης» (σ. 159-174) «Κεφάλαιον γ΄. Περί του μεγέθους της γης» (σ. 174-178) «Κεφάλαιον δ΄. Περί των της γης οικήσεων» (σ. 178-181) «Κεφάλαιον ε΄. Περί των κλιμάτων της γης» (σ. 181-196) «Κεφάλαιον ς΄. Περί μεθόδου του ἐφευρίσκειν τα μεταξύ των χωρίων διαστήματα» (σ. 197-200) «Κεφάλαιον ζ΄. Περί της σκιᾶς της γης» (σ. 201-202) «Κεφάλαιον η΄. Περί θαλάσσης, εἶπουν περι ὕδατος» (σ. 202-204) «Κεφάλαιον θ΄. Περί του μεγέθους του ὕδατος» (σ. 204-211) «Κεφάλαιον ι΄. Περί κινήσεως θαλάσσης» (σ. 211-213) «Κεφάλαιον ια΄. Περί ἀέρος μέχρι Σελήνης» (σ. 213-222) «Κεφάλαιον ιβ΄. Περί του της ἀτμοσφαιρας ὕψους» (σ. 222-227) «Κεφάλαιον ιγ΄. Περί του ὕψους του αἰθέρος» τέλ.: *ἐνταῦθα διακεκριμένως περι αὐτων οὐκ ἐλέχθη.*

- (σ. 228-526) «Βιβλίον γ΄. Περί της οὐρανίας σφαιρας».

(σ. 228) Εισαγωγή ἄρκ.: *Τὰ μέχρι τουδε περι της στοιχειακής σφαιρας ...* τέλ.: *κρεῖπτον ἐννοηθήσονται* (σ. 228-244) «Κεφάλαιον α΄. Πότερον ἡ οὐρανία σφαῖρα μία και μόνη ἐστίν ἢ πολυσχεδής» ἄρκ.: *Οὐχ οὕτω ράδιόν ἐστιν ...* (σ. 245-249) «Κεφάλαιον β΄. Πότερον τὸ οὐράνιον σῶμα στερεόν ἐστι ἢ ῥοῶδες» (σ. 249-259) «Κεφάλαιον γ΄. Περί της κινήσεως του οὐρανίου σώματος κατά την δόξαν των λεγόντων αὐτὸν εἶναι στερεόν» (σ. 259-270) «Κεφάλαιον δ΄. Περί της κινήσεως των οὐρανίων σωμάτων κατά την ἡμετέραν δόξαν και των λεγόντων πᾶν τὸ οὐράνιον σῶμα ῥοῶδες» (σ. 270-287) «Κεφάλαιον ε΄. Περί της των πλανητων τάξεως και διαφόρων συστημάτων του παντός» (σ. 287-288) «Κεφάλαιον ς΄. Περί Σελήνης» (σ. 288-299) «Κεφάλαιον ζ΄. Περί του φωτός της Σελήνης» (σ. 299-311) «Κεφάλαιον η΄. Περί της διαστάσεως της Σελήνης ἀπὸ του κέντρου της γης» (σ. 311-318) «Κεφάλαιον θ΄. Περί του μεγέθους της Σελήνης» (σ. 318-332) «Κεφάλαιον ι΄. Περί κινήσεως της Σελήνης» (σ. 332-337) «Κεφάλαιον ια΄. Περί της ἐκλείψεως της Σελήνης» (σ. 337-342) «Κεφάλαιον ιβ΄. Περί των ἀπορροίων ως ἐν τύπῳ της Σελήνης» (σ. 342-343) «Κεφάλαιον ιγ΄. Περί ἡλίου» (σ. 343-348) «Κεφάλαιον ιδ΄. Περί φωτός και σχήματος του ἡλίου» (σ. 348-356) «Κεφάλαιον ιε΄. Περί της ἀποστάσεως του ἡλίου ἀπὸ της γης» (σ. 356-361) «Κεφάλαιον ις΄. Περί του μεγέθους του ἡλίου» (σ. 361-372) «Κεφάλαιον ιζ΄. Περί της του ἡλίου κινήσεως» (σ. 372-379) «Κεφάλαιον ιη΄. Περί των του ἡλίου κηλίδων» (σ. 379-384) «Κεφάλαιον ιθ΄. Περί της του ἡλίου ἐκλείψεως»

(σ. 384–386) «Κεφάλαιον κ'. Περί τῶν ἀπορροϊῶν ὡς ἐν κεφαλαίῳ τοῦ ἡλίου» (σ. 387–395) «Κεφάλαιον κα'. Περί τῶν ἐλασσόνων πλανητῶν» (σ. 395–403) «Κεφάλαιον κβ'. Περί τοῦ τόπου τῶν ἐλασσόνων πλανητῶν» (σ. 403–407) «Κεφάλαιον κγ'. Περί τοῦ μεγέθους τῶν ἐλασσόνων πλανητῶν» (σ. 407–425) «Κεφάλαιον κδ'. Περί τῆς κινήσεως τῶν ἐλασσόνων πλανητῶν» (σ. 426–431) «Κεφάλαιον κε'. Περί τῶν δορυφόρων ἀστέρων τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Κρόνου» (σ. 431–438) «Κεφάλαιον κς'. Περί τῶν κομπῶν» (σ. 438–442) «Κεφάλαιον κζ'. Περί τῶν νέων ἀστέρων» (σ. 443–447) «Κεφάλαιον κη'. Περί τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων καὶ πῶτον περὶ τοῦ φωτὸς αὐτῶν» (σ. 447–452) «Κεφάλαιον κθ'. Περί τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων» (σ. 452–455) «Κεφάλαιον λ'. Περί τῆς τῶν ἀπλανῶν ἀποστάσεως» (σ. 456–460) «Κεφάλαιον λα'. Περί τοῦ μεγέθους τῶν ἀπλανῶν» (σ. 460–465) «Κεφάλαιον λβ'. Περί τῆς τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων κινήσεως» (σ. 466–487) «Κεφάλαιον λγ'. Περί τῆς περιγραφῆς, ὑποτυπώσεως καὶ πολυωνυμίας τῶν ἐν τῷ ζωδιακῷ ἀστερισμῶν» (σ. 487–498) «Κεφάλαιον λδ'. Περί τῶν ὁμόρων ἀστερισμῶν τοῖς ἐν τῷ ζωδιακῷ τῶν βορείων» (σ. 499–510) «Κεφάλαιον λε'. Περί τῶν περὶ τὸν βόρειον πόλον ἀστερισμῶν» (σ. 510–521) «Κεφάλαιον λς'. Περί τῶν νοτίων ἀστερισμῶν, τῶν ἐν τῷ ζωδιακῷ γεινιαζόντων» (σ. 521–523) «Κεφάλαιον λζ'. Περί τῶν νοτιωτάτων ἀστερισμῶν καὶ τοῖς παλαιοῖς ἀδήλων» (σ. 523–526) «Κεφάλαιον λη'. Ἐκθεσις καὶ τοῦ γαλακτικοῦ κύκλου» τέλ.: *τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἰῶν τοῦ Θεοῦ ἀπεκδεχόμενα, ὅτι (κατὰ τὸν μακάριον Παῦλον, κεφαλαίῳ π^ω Πρὸς Ῥωμαίους) καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ... δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας.*

Τὸ κείμενο συνοδεύεται ἀπὸ πίνακες, σχήματα καὶ σποραδικὲς παρασελίδιες σημειώσεις.

Γιὰ τὸ ἔργο βλ. Κ. Θ. Κυριακόπουλος, *Μελέτιος (Μῆτρος) Ἀθηνῶν, ὁ γεωγράφος (1661–1714). Συμβολὴ εἰς τὴν μελέτη τοῦ βίου καὶ τοῦ ἔργου του καὶ γενικότερα τῆς ἐποχῆς τοῦ πρώμου Διαφωτισμοῦ. Διδακτορικὴ διατριβή*, (Ἐθνικὸ καὶ Καποδιστριακὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν. Βιβλιοθήκη Σοφίας Ν. Σαρπῶλου 73), τόμ. 1–2 (ἐνιαία σελιδαριθμηση), Ἀθήνα 1990, 344–349.

ΓΡΑΦΗ: (σ. <II-IV>, 1–526) Ἕνας γραφέας (σ' μισὸ 18ου αἰ.). Γραφὴ ἐπισημασμένη, μικρῶν διαστάσεων (ὀρισμένα γράμματα, ὅπως τὸ τ καὶ τὸ δ, ξεχωρίζουν σὲ ὕψος), δεξιοκλινής, πυκνὴ, μὲ πολλὰς συντομογραφίας. Ἔγραφεσ οἱ σ. I καὶ 527–536.

ΥΛΗ: Χαρτὶ λεπτὸ, τραχὺ, λευκὸ. Ὑδατόσημο χωρισμένον σὲ δύο τμήματα:

- α) Τρία καπέλλα (βλ. σ. III/10): ἀντίσημο: γράμμα V, τριφύλλι καὶ γράμμα G (βλ. σ. 3): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/19 κλστ.· πρβλ. Nikolaen 384 καὶ 385 (ἔτος 1725) – μὲ διαφορὲς στὸ σχῆμα καὶ στὸ ἀντίσημο – καὶ Heawood 2597 (χωρὶς χρονολογία) – μὲ διαφορὲς στὸ μέγεθος καὶ στὸ ἀντίσημο.

- β) Τρία καπέλλα (βλ. σ. 209/214): αντίσημο: γράμμα Ρ, τριφύλλι και γράμμα V (βλ. σ. 212): πυκνότητα υδάτινων γραμμών 20/16 κλστ.: πρβλ. Stankonίc 967 (ἔτη 1700-1705) - με διαφορές στις διαστάσεις.
- γ) Ἐμβλημα με γράμματα ἢ ὄνομα A P P A P A στο ἔσωτερικό (βλ. σ. 271/281): πυκνότητα υδάτινων γραμμών 20/17 κλστ.: ἴδιο ἢ παρόμοιο με τὸ α τοῦ κώδ. 15, τὸ γ τοῦ κώδ. 28, τὸ α τοῦ κώδ. 29, τὸ α τοῦ κώδ. 32, τὸ α τοῦ κώδ. 35 και τὸ α τοῦ κώδ. 36 πρβλ. Stankonίc 135 (ἔτος 1703) - με διαφορές στο σχῆμα και στο μέγεθος.
- Μελάνι μαῦρο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 8 (12), 8 (28), 8 (44), 8 (60), 8 (76), 8 (92), 8 (108), 8 (124), 8 (140), 8 (156), 8 (171: ὁ ἀριθ. σελίδας 170 ἔχει δοθεῖ δύο φορές), 8 (187), 8 (203), 8 (219), 8 (235), 8 (251), 8 (267), 8 (283), 8 (299), 8 (315), 8 (331), 8 (347), 8 (363), 8 (378: ὁ ἀριθ. σελίδας 378 ἔχει δοθεῖ δύο φορές), 8 (394), 8 (410), 8 (426), 8 (442), 8 (458), 8 (474), 8 (490), 8 (506), 8 (522), 8-1 (536: λείπει ἓνα λευκὸ φύλλο μετὰ τὴ σ. 536). Καμία ἀρίθμηση τευχῶν. Παραπομπὴ μεταξὺ τευχῶν στὴν κάτω δεξιὰ γωνία τοῦ τελευταίου verso, παράλληλα πρὸς τὸ κείμενο.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Καμία ἐρυθρογραφία. Τίτλοι, πρωτογράμματα και σχέδια στο κείμενο (στὴ σ. 285 ὀλοσέλιδο) με μαῦρο μελάνι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- σ. 1: (κ. Λάμπρου Πάσχου): *βίβλος μαθηματικὴ ἐκ τῆς τυρνάβου σχολῆς*:-.

3) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ἄ.:

- ράκη: (ἐτικέτα τύπου α) 9.

- σ. <I, III> και ἄλλου: (παλαιὸς ταξιν. ἀριθ., με μολύβι) 28.

ΣΤΑΧΩΣΗ: Ἀστάχωτος. Φυλάσσεται μετὰξὺ δύο νεώτατων ξύλινων πινακίδων πού συνδέονται με κορδέλες.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Καλή. Πολλοὶ ρύποι ἀπὸ ὑγρασία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἀναγραφὴ, 50. Καρῶς, τόμ. 2, 248-250.

10

έτος 1675 περ. χαρτ. 215x160 χλστ. (φ. 56: 208x204 χλστ.) [160/170x97/115 χλστ.] φφ. 145 (II+138+ε) στ. 26/27 ἀκέφ. κολ. Ἀρχικά ἐνιαῖος τόμος μὲ τὸν κώδ. 17.

Συλλογὴ μαθηματικοῦ περιεχομένου (α' μέρος).

1. (φ. 1^Γ-4^Υ) Ἀθήλου, Πραγματεία Γεωμετρίας (θεωρήματα α'-ια'): ἀρχ. (ἀκέφ.): *μετέφρασε τις τοῦτο ἀπὸ τῆς τῶν Λατίνων φωνῆς, διὸ καὶ διαφέρει τῇ λέξει ἀπὸ τοῦ Εὐκλείδους. Ὑποκείσθω τὰς ἐξ ὀφθαλμοῦ ἐκπεπομένας ὁράσεις ...*: τέλ. ὅ ἐστι περαιτέρω χθαμαλωτέρα ὁραθήσεται.
2. α. (φ. 5^Γ-11^Υ) **Γεμίνου**, Στοιχεῖα Ἀστρονομίας («**Πρόκλου**, Σφαῖρα. Περί ἄξωνος καὶ πόλων»): ἀρχ.: *Ἄξων καλεῖται τοῦ κόσμου ἡ διάμετρος αὐτοῦ ...*: τέλ. (κολ.): *νότια δέ ἐστίν ὅσα τοῦ τῶν ζφθίων κύκλου πρὸς μεσημβρίαν κείται. Ἔκδ.: C. Manitius, Γεμίνου Εἰσαγωγή εἰς τὰ φαινόμενα. Gemini Elementa Astronomiae ..., Λειψία 1898, 42-68 (κεφ. 4-5), 160-162 (κεφ. 15), 36-40 στ. 12 (κεφ. 3).*
β. (φ. 5^Γ-10^Υ) Παρασελίδια σχόλια στὸ κείμενο: ἀρχ.: (Ἄξων) - *τὰ ἀκριβῶς ἄκρα ἐννοητέον πόλους λεγόμενα ...*: τέλ.: (πόλους) - *διαιρουμένου τοῦ κύκλου εἰς τριακοσίας ἐξήκοντα.*
γ. (φ. 12^Γ-13^Γ) «Ἐρμηνεῖα τινῶν κεφαλαίων τῆς τοῦ **Πρόκλου** Σφαῖρας» σὲ ἀπλῆ ἐλληνικὴ: ἀρχ.: (Περὶ δυνάμεως τῶν ε παραλλήλων κύκλων. Τοῖς δὲ ὑπὸ τὸν Ἰσημερινὸν οἰκοῦσι ...) - *λέγει νὰ εἶναι οἱ τρεῖς κύκλοι τῇ δυνάμει θερινοὶ τροπικοὶ ...*: τέλ.: (Περὶ κολούρων κύκλων. Γράφονται δὲ οὗτοι ...) - *ὄθεν καὶ λέγεται τοῖς ἀστρολόγοις τὸ ὄ δεῖνα σημεῖον κατὰ τὴν ὄ δεῖνα σφαῖραν.* Ἔκδ. (τοῦ κειμένου τοῦ Πρόκλου): G. Aujac, *Géminos. Introduction aux phénomènes*, Παρίσι 1975, κεφ. 5.
3. (φ. 13^Υ) Ἀστρονομικὲς παρατηρήσεις γιὰ τὸν Ἄρη καὶ τὸ Δία: ἀρχ.: *Φασὶν οἱ περὶ τὴν Ἀστρολογίαν δεῖναι ὅτι ὁ τοῦ Ἄρεως ἀστήρ ἐν τέτρασι χρόνοις ...*: τέλ.: *ὅπως ἰδόντας πιστώσασθαι καὶ δι' αἰσθήσεως τὸ λεγόμενον.*
4. α. (φ. 14^Γ-14^Υ) «Περὶ κλιμάτων»: ἀρχ.: *Μετὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν πέντε ζωνῶν ἀκόλουθόν ἐστι καὶ περὶ τῶν διαφόρων κλιμάτων ...*: τέλ.: *ὄρα δὲ ἐν τῷ διαγραφέντι κανονίῳ ταῦτα λεπτομερέστερον. Καὶ ταῦτα μὲν ὡς ἐν συντόμῳ περὶ κλιμάτων.*
β. (φ. 15^Γ) Πίνακας μὲ τὰ στοιχεῖα ὀκτώ κλιμάτων.
Ἀναφέρονται τὰ ἐξῆς (γιὰ κάθε κλίμα): α) ἀρχή, μέση, τελευτή, β) μέγιστη ἡμέρα, γ) ὕψωμα τοῦ πόλου, δ) μίλια, ε) ὀνομασίαι τῶν κλιμάτων.

5. (φ. 16^r-16^v) «Σχόλιον εἰς τὸ ε^{ον} Εὐκλείδου στοιχείων, συντεῖνον εἰς ἔρμηνείαν τῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ συνόψει τῆς Ἀριθμητικῆς λόγων τε καὶ ἀναλογιῶν» ἄρκ.: *Σκοπὸς τῶ ε^{ον} βιβλίου περὶ ἀναλογιῶν διαλαβεῖν ...*: τέλ.: *οἱ δὲ ἐξῆς καθολικώτεροι περὶ πάντων τῶν λόγων.* Ἔκδ.: E. S. Stamatis, (L. J. Heiberg), *Euclidis opera omnia*, τόμ. 5.1-5. 2, Λειψία 21977, βιβλ. 5, σκὸλ. 1.
6. (φ. 17^r-55^v) «Τοῦ σοφωτάτου **Ψελλοῦ** εὐσύννοπον σύνταγμα εἰς τὰς τέσσαρας μαθηματικὰς ἐπιστήμας, Ἀριθμητικὴν, Μουσικὴν, Γεωμετρίαν καὶ Ἀστρονομίαν» ἄρκ.: *Μέλλοντί μοι καὶ περὶ τῶν τεσσάρων μαθηματικῶν ἐν ἐπιτόμῳ τῶ λόγῳ διαλαβεῖν ...*: τέλ.: *ὡς οὐ πεπερασμένων τὴν ἔκθεσιν παραιτούμενος. Τῶν περὶ Ἀριθμητικῆς εἴληφε τέλος ἢ σύνοψις.*
Ἡ διάρθρωσις τοῦ κειμένου στὸν κώδικα:
- (φ. 17^r-24^r) Περὶ Ἀριθμητικῆς («Ἐνταῦθ' ἀριθμῶν συντομωτέρα φράσις»).
(φ. 17^v-24^r) Σχόλια καὶ σχήματα γιὰ τὴν κατανόησι τοῦ κειμένου στὰ περιθώρια ἄρκ.: *Πολλαπλασιασμός ἐστι τὸ τρις τρία ...*: τέλ.: *ἐνταῦθα ἀντὶ ὀρισμοῦ ληπτέον.*
 - (φ. 25^r-28^v) «Τῆς Μουσικῆς σύνοψις ἠκριβωμένη».
(φ. 25^v-26^r) Σύντομο σχόλιο καὶ σχήματα γιὰ τὴν κατανόησι τοῦ κειμένου στὰ περιθώρια ἄρκ.: *Δίεσις ἐστὶν ὁ μικρότατος φθόγγος ...*
 - (φ. 29^r-45^r) «Σύνοψις αὐτῆ Γεωμετρίας λόγων».
(φ. 29^r-41^v) Σχόλια καὶ σχήματα γιὰ τὴν κατανόησι τοῦ κειμένου στὰ περιθώρια ἄρκ.: (τεθέντι) - *τῶ βουλομένῳ συντιθέναι δὴλλον ἐστὶν*: τέλ.: *καὶ πάλιν τρις δ, ιβ, τρις ιβ, λζ.*
 - (φ. 45^v-55^v) «Ἐθροισις εὐσύννοπος Ἀστρονομίας».
(φ. 45^v) Ἐκτενὲς σχόλιο στὸ κείμενο στὰ περιθώρια ἄρκ.: *Τὸ ἡμέτερον μεσουράνημα ἀφίσταται ...*: τέλ.: *ὅσον ἀφίσταται ὁ πόλος τοῦ ὀρίζοντος.*
7. (φ. 56^r) Ὅλοσελίδου ἀναδιπλούμενος πίνακας μὲ τὴ διάταξι τῶν δώδεκα ζωδίων.
8. α. (φ. 57^r-113^v) «**Πρόκλου Διαδόχου**, Ὑποτύπωσις τῶν ἀστρονομικῶν ὑποθέσεων» ἄρκ.: *Πλάτων μὲν ὁ μέγας, ὃ ἔταϊρε, ...*: τέλ.: *ἴνα μένται καταληπτὸν τὸ μέτρον τῶν ἐν αὐτοῖς.* Ἔκδ.: C. Manitius, *Procli Diadochi hypotyposis astronomicarum positionum*, Λειψία 1909 (Stuttgart 21974).
- β. (φ. 57^r-110^v) Ἐκτενὴ σχόλια καὶ σχήματα γιὰ τὴν κατανόησι τοῦ κειμένου στὰ περιθώρια (καὶ λιγότερο μέσα στὸ κείμενο) ἄρκ.: *Οὗτος ὁ Πρόκλος Λύκιος ἦν Διάδοχος δὲ λέγεται ...*: τέλ.: (Ὅτι δὲ ἢ κατὰ τὸ περίγειον αὐτῆ διαφορότης) - *ὅτι δὲ αὐτὴ ἢ διαφορότης ποιεῖ καὶ τὰ ἐξῆς.*

9. (φ. 115^r-138^v) **Πρόκλου** (;), 'Ερμηνεία στοῦ ἀ' τῆς Ἀριθμητικῆς εἰσαγωγῆς τοῦ **Νικομάχου Γερασνοῦ** («Νικομάχου Γερασνοῦ, Ἀριθμητικῆς εἰσαγωγῆς τῶν εἰς δύο τὸ α^{ον}, ὅπερ ἐξηγεῖται ὁ φιλόσοφος Πρόκλος»): ἀρχ.: (Οἱ παλαιοὶ καὶ πρῶτοι μεθοδεύσαντες ἐπιστήμην ...) - Εἰσαγωγή ἐπιγέγραπται ὡς πρὸς τὰ γεγραμμένα αὐτῶ θεολογικὰ ...: τέλ. (κολ.): ὅτι ἀλλήλοις ἀνταποκρίνονται παρὰ μέρος, τουτέστιν. Σὲ ὀρισμένα φύλλα σχήματα γιὰ τὴν κατανόηση τοῦ κειμένου. Τὸ κείμενο συνεχίζει, μὲ χάσμα, στὸν κώδ. 17, φ. 1^r-109^v. Ἔκδ. (τοῦ κειμένου τοῦ Νικομάχου): R. Hoche, *Nicomachi Geraseni Pythagorei introductionis arithmeticae libri ii*, Λειψία 1866, βιβλ. 1, κεφ. 1:1 (στ. 1)-κεφ. 8:10 (στ. 16). Γιὰ τὴν ἐρμηνεία πρβλ. L. Tarán, *Asclepius of Tralles. Commentary to Nicomachus' introduction to arithmetic, Transactions of the American Philosophical Society*, N.S. 59/4, 1969, βιβλ. 1:1 (στ. 1)-1:69.

ΓΡΑΦΗ: (φ. 1^r-138^v) Ἔνας γραφέας (ἔτος 1675 βλ. φ. 5^r), ὁ ἴδιος μὲ τὸν γραφέα τοῦ κώδ. 17 (ἀρχικὰ οἱ δύο κώδικες ἦταν ἐνωμένοι). Γραφὴ ἐπισευρμένη, δεξιοκλινής, μικρῶν διαστάσεων (οἱ κεραεῖς ἀρκετῶν γραμμάτων ἐκτείνονται πρὸς τὰ κάτω, στὸ διάστιχο διάστημα), πυκνὴ, μὲ πολλὰ συντομογραφίες. Στὰ φ. 14^r-15^r ἡ γραφὴ τοῦ εἶναι περισσότερο χαλαρὰ καὶ ἀραιὰ καὶ μὲ μεγαλύτερες διαστάσεις. Ἄγραφα τὰ φ. I-IV, 15^v, 56^v, 114^v, α^r-ε^v.

ΥΛΗ: Χαρτί λεπτό, τραχύ, λευκό. Ὑδατόσημο χωρισμένο σὲ δύο τμήματα:

- α) Τρία καπέλλα (βλ. φ. I/II): δύο ἀντίσημα: γράμμα T, τριφύλλι καὶ γράμμα P (βλ. φ. 7) καὶ γράμματα B, V, τριφύλλι καὶ γράμμα C (βλ. φ. 120): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/19 χλστ.: ἴδιο μὲ τὸ α τοῦ κώδ. 17· πρβλ. Nikolaeen 247 (μόνον τὸ πρῶτο ἀντίσημο, ἔτος 1672), Heawood 2598 (ἔτος 1694) - μὲ διαφορὲς στὸ μέγεθος καὶ στὸ ἀντίσημο.
 - β) Ἐμβλημα μὲ δύο κλειδιά (βλ. φ. 56): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/18 χλστ.
 - γ) Ἄνθος (βλ. φ. α): ἀντίσημο: γράμμα A, τριφύλλι καὶ πιθανὸν ἄνθος (βλ. φ. ε): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/18 χλστ.: πρβλ. Heawood 1888, 1889 (ἔτη 1660 καὶ 1661) - χωρίς ἀντίσημο ἦ μὲ διαφορετικὸ ἀντίσημο καὶ διαφορὲς στὸ σχῆμα-, Nikolaeen 221 (ἔτος 1659) - μόνον τὸ ἀντίσημο καὶ μὲ διαφορὲς στὸ σχῆμα.
- Μελάνι σκοῦρο καστανό.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 4-1 (<II>· λείπει 1 φ. μετὰ τὸ πφ. II· τὸ πρῶτο φ. ἐσῶφ. ἀρχῆς), 6-2 (4· λείπουν 2 φ. μετὰ τὸ φ. 2· τὰ φ. 1 καὶ 4 ἀποσταχωμένα), 8-1 (11· λείπει 1 φ. μετὰ τὸ φ. 11, μὲ χάσμα στὸ κείμενο· τὸ φ. 5 ἀποσταχωμένο), 6-2 (15· λείπουν 2 φ. μετὰ τὸ φ. 13), 8 (23), 8 (31), 8 (39), 8 (47), 8+1 (56· τὸ φ. 56 ἀναδιπλούμενος -σήμερα ἀποσταχωμένος- πίνακας ποῦ προστέθηκε στὸ τέλος τοῦ τετραδίου), 8 (64), 8 (72), 8 (80), 8 (88), 8 (96), 8 (104· τὰ φ. 97 καὶ 104 ἀποσταχωμένα), 10 (114), 8 (122), 8 (130), 8 (138), 8-2

(<ς>· λείπει 1 φ. μετά τὸ φ. ε και ἄλλο ἓνα μετά τὸ φ. <ς>· τὸ φ. <ς>· ἐσώφ. τέλους· τὰ φ. α-δ ἄκοπα). Καμία ἀρίθμηση τευκῶν. Παραπομπή μεταξύ φύλλων στὴν κάτω δεξιά γωνία, παράλληλα πρὸς τὸ κείμενο. Ὁ κώδικας προφανῶς ἦταν ἐνωμένος με τὸν κῶδ. 17, στὸν ὁποῖο συνεχίζει τὸ κείμενό του.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Καμία ἐρυθρογραφία ἕως τὸ φ. 114. Τίτλοι, πρωτογράμματα και σχέδια στὸ κείμενο με μαῦρο μελάνι. Μετά τὸ φ. 115 τίτλοι, πρωτογράμματα, σχέδια στὸ κείμενο και βοηθητικὲς ἐνδείξεις με κόκκινο μελάνι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΩΔΙΚΟΓΡΑΦΙΚΑ:

- φ. 5^r: (κ. τοῦ γράφει) *αχοε νοεμβρίου α^ο* (= 1675).

2) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράκη: (ἐπικέτα τύπου α) [21].

- φ. <Γ, Π^v>: (παλαιὸς ταξιν. ἀριθ., με κόκκινο και με μαῦρο μολύβι) 20.

3) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ἄ.:

- ἐσώφ. ἀρχῆς: (ἔγγραφο;) *εἰς λάρισσαν: / [... ὦρα τὸ πρωῖ [...]/γὸν μυστικός [...]δης [...]δην τοῦ [...] / ὁ χριστόδουλος γεωργίου λαρισσαῖος· ὁ ἀναστάσιος οἰκονόμου Ἰωα[νν]ί/ντης, κ(αι) τις γεωρ[γι]ος [μ]ωραῖτης θεῶ τὸν βίον καθιερώσαν[τε]ς / ἀπῆλθον, εἰς ἐν τῷ μ[...]*ρίπιο* τῆς ἐν τῇ δημητριάδι κῶρας σε/λίτζαινης, οὗ τὸ ἐτέρ[...]*κα*ταλύσαντες ἔλ[αβο]ν μικρα / παρηγορίαν ἐκ τοῦ κῶ[...]*κα*(τὸ) τὴν αὐτῆ [ῆ]μέραν ὄ/δοιπορίας, ἐκεῖθεν δε εἰ[...]*τον* διαβῆναι εἰς κ[ῶ]ραν / καρίτζαν [...]*αὐ*τὴς τὸ πρωῖ κ(αι) διελθῆναι εἰς τὸ ὄρος / ακ(αι) [...]*τῆ* κ(α)τ(ὸ) τὴν δ[...]*αν* τῆς α[ῦ]τῆς νυκτὸς φθ[άσ]αν/τες οἱ δι[...]*τ*[...]*λ*[...]*λα*τοῦ [...] ὀπίσω αὐτὰ εὔρον / κοιμωμένους, κ[...]*τ*[α^{συν}] αυθεντικῆ κ(αι) στεφ[...]*ων*/τε[...]*αὐ*τοὺς ;με[...]*την* τριάδα ταῦτην εἰς / λάρισσαν [...]*π*ροῦπάντην ἐξῆλθον οὐκ [ὀ]/λίγοι, ὅπως μεθέξωσι τῆς παρ' αὐτῶν καρ(ᾶς).*

- φ. 13^v: α. (στὴν ἀστρονομικὴ παρατήρηση γιὰ τὸν Ἄρη) ... *τοιγάρτοι παρατηρήσας ὃν ἔφην τοῦ Ἄρεος ἀ/στέρα κ(α)τ(ὸ) τὸ χιλιοστὸν ἑξακοσιοστὸν ἑβδομηκοστὸν πέμ/πτον ἔτος τὸ σ(ω)τ(ή)ριον ἰαννουαρίου β^α φθίνοντος, εὔρον τὴν / ἐποχὴν τούτου ...*

β. (στὴν ἀστρονομικὴ παρατήρηση γιὰ τὸν Δία) ... *κ(α)τ(ὸ) τὸ αὐτὸ ἔτος τὸ / σ(ω)τ(ή)ριον, ἐν φῶ κ(αι) ὁ τοῦ Ἄρεος παρατεπύρηται, ἰαννουαρίου / ζ^η φθίνοντος δῶν δ' ὁ τῶν χρόνων ποιητῆς Κ(ύριο)ς, καταλα/βεῖν ἡμᾶς κ(αι) τὴν ἀποκατάστασιν ἐκείνων, τὴν μ(ε)τ(ὸ) δώδεκα / ἐνιαυτοὺς ἀποτελουμένην ὅπως ἰδόντας πιστώσασθαι κ(αι) δι αι/σθή-
σεως τὸ λεγόμενον.*

ΣΤΑΧΩΣΗ: Πινακίδες ἀπὸ χαρτόνι και ἐπένδυση ἀπὸ δέρμα χωρὶς ἔκτυπο διάκοσμο. Ἄπὸ τὸ δέρμα τῆς ράχης σώζεται μικρὸ μόνο σπάραγμα. Φυλάσσεται μεταξύ δύο νεώτατων ξύλινων πινακίδων ποὺ συνδέονται με κορδέλες. Ὁ κώδικας ἔχει σχεδὸν ἀποσπασθεῖ ἀπὸ τὴ στάχωση.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Καλή. Λίγοι ρύποι από ύγρασία (άρκετοί στα πρώτα και τελευταία φύλλα). Τά φ. 1, 4, 5, 56, 97, 104 άποσταχωμένα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἐναγραφή, 50. Καρᾶς, τόμ. 1, 189-191.

11

ἔτος 1611 χαρτ. 194x130 χλστ. [136x82 χλστ.] φφ. 238 στ. 29/33 ἀκέφ. κολ.

Σημειώσεις Λογικῆς καὶ Φιλοσοφίας στὰ λατινικά.

Ἡ διάρθρωση τοῦ κειμένου:

1. (φ. 11^r-22^v) Σημειώσεις Λογικῆς ἀρχ. (ἀκέφ.): *Zam speciem ita ut alia ...*
(φ. 11^r-15^r) Quaestio^r (φ. 15^r-22^v) «Quaestio ultima».
2. α. (φ. 24^r-33^v) «Tractatus de ente rationis. Questum an entia rationis sint. Utrum ens rationi sit pura demonstratio existantiae» (πιθανὸς τίτλος· βλ. φ. 20^r καὶ τὴν παραπομπὴ στὸ φ. 22^v)· ἀρχ. ἀκέφ.
(φ. 24^r-26^r) Quaestio 1^a (φ. 26^r-30^r) «Quaestio secunda»· (φ. 30^r-33^v) «Quaestio 3^a».
- β. (φ. 34^r-49^v) «Tractatus de ente rationis. An entia rationis sunt».
(φ. 34^r-37^v) Quaestiones 4^a-5^a (φ. 37^v-40^v) «Quaestio 6^a»· (φ. 41^r-42^r) «Quaestio 7^a»· (φ. 42^r-44^v) «Quaestio 8^a»· (φ. 44^v-49^v) «Quaestio 9^a».
3. (φ. 50^r-63^v) «De universalibus».
(φ. 50^r) Εἰσαγωγή· (φ. 50^r-53^r) «Quaestio prima»· (φ. 53^r-54^v) «Quaestio 2^a»· (φ. 55^r-61^r) «Quaestio 3^a»· (φ. 61^r-63^v) «Quaestio 4^a».
4. (φ. 63^v-121^v) «De praedicabilibus».
- α. (φ. 63^v-70^v) «Quaestiones prooemiales».
(φ. 63^v-65^r) «Quaestio prima»· (φ. 65^r-67^v) «Quaestio 2^a»· (φ. 67^v-69^v) «Quaestio 3^a»· (φ. 69^v-70^v) «Quaestio 4^a».
- β. (φ. 70^v-80^r) «Caput primum. De genere».
(φ. 70^v) Εἰσαγωγή· (φ. 70^v-72^v) «Quaestio prima»· (φ. 72^v-74^v) «Quaestio 2^a»· (φ. 75^r-77^r) «Quaestio 3^a»· (φ. 77^v-78^v) «Quaestio 4^a»· (φ. 78^v-80^r) «Quaestio 5^a».
- γ. (φ. 80^v-90^v) «Caput 2um. De specie».
(φ. 80^v-81^v) Εἰσαγωγή· (φ. 81^v-82^v) «Quaestio prima»· (φ. 82^v-84^r) «Quaestio

- 2^a· (φ. 84^r-88^v) «Quaestio 3^a· (φ. 88^v-89^v) «Quaestio 4^a· (φ. 89^v-90^v) «Quaestio 5^a·
- δ. (φ. 91^r-107^r) «Caput 3um. De differentia».
 (φ. 91^r-91^v) Εισαγωγή· (φ. 91^v-93^r) «Quaestio prima»· (φ. 93^r-95^r) «Quaestio 2^a· (φ. 95^r-100^r) «Quaestio 3^a· (φ. 100^r-102^v) «Quaestio 4^a· (φ. 103^r-107^r) «Quaestio 5»·
- ε. (φ. 107^r-111^r) «Caput 4um. De proprio».
 (φ. 107^r-107^v) Εισαγωγή· (φ. 107^v-108^v) «Quaestio» prima· (φ. 108^v-109^r) «Quaestio 2^a· (φ. 109^v-111^r) «Quaestio 3^a·
- ς. (φ. 111^v-112^r) Caput 5um.
 (φ. 111^v) Εισαγωγή· (φ. 111^v) «Quaestio prima»· (φ. 111^v) «Quaestio 2^a· (φ. 112^r) «Caput 3^a·
- ζ. (φ. 112^r-121^v) «Caput ultimum. De accidenti».
 (φ. 112^r) Εισαγωγή· (φ. 112^v-115^r) «Quaestio prima»· (φ. 115^r-117^r) «Quaestio 2^a· (φ. 117^r-120^v) «Quaestio 3^a· (φ. 120^v-121^v) «Quaestio 4^a·
5. (φ. 121^v-147^r) «De predicamentis».
- α. (φ. 122^r) Εισαγωγή· (φ. 122^r-124^v) «Quaestio» prima· (φ. 124^v-126^v) «Quaestio 2^a· (φ. 126^v-128^v) «Quaestio 3^a·
- β. (φ. 129^r-130^v) «De arte predicamentis caput unicum».
 (φ. 129^r-129^v) Εισαγωγή· (φ. 129^v) «De sinonimis seu univocis»· (φ. 129^v) «De paronimis seu de nominativis»· (φ. 129^v-130^v) «Circa 1mo de duabus divisionibus»·
- γ. (φ. 130^v-144^v) «De predicamentis».
 (φ. 130^v-131^r) «Caput primum. De entis divisione»· (φ. 131^r-135^v) «Caput 2um. De substantia»· (φ. 135^v-138^r) «Caput 3um. De quantitate»· (φ. 138^r-140^r) «Caput quartum. De ad aliquid seu relatione»· (φ. 140^r-142^v) «Caput 5um. De qualitate et quali»· (φ. 142^v-144^v) «Caput ultimum. De sex ultimis predicamentis»·
- δ. (φ. 145^r-147^r) «De postpraedicamentis».
 (φ. 145^r) Εισαγωγή· (φ. 145^r-146^v) «Caput primum. De oppositis»· (φ. 146^v-147^r) «Caput 2um. De priori»· (φ. 147^r) «Caput tertium. De simul»· (φ. 147^r) «Caput quartum. De motu»· (φ. 147^r) «Caput quintum et ultimum. De habere»·
6. (φ. 147^v-192^r) «In libros posteriorum alia expositio».
- α. (φ. 147^v-148^v) Εισαγωγή·
- β. (φ. 148^v-159^v) «Caput primum. De necessitate demonstrationis».
 (φ. 148^v-149^v) Εισαγωγή· (φ. 149^v-151^v) «Quaestio prima»· (φ. 151^v-153^v) «Quaestio 2^a· (φ. 153^v-154^v) «Quaestio 3^a· (φ. 155^r-155^v) «Quaestio 4^a· (φ.

- 155^v-157^r) «Quaestio 5^a» (φ. 157^r-158^r) «Quaestio 6^a» (φ. 158^r-159^v) «Quaestio 7^a».
- γ. (φ. 159^v-167^r) «Caput 2um. De demonstratione».
 (φ. 159^v-160^v) Εισαγωγή: (φ. 160^v-162^r) «Quaestio prima» (φ. 162^r-162^v) «Quaestio 2^a» (φ. 163^r-164^r) «Quaestio 3^a» (φ. 164^r-164^v) «Quaestio 4^a» (φ. 164^v-166^r) «Quaestio 5^a» (φ. 166^r-167^r) «Quaestio ultima».
- δ. (φ. 167^r-168^r) «Caput 3um. De duobus erroribus antiquorum».
 (φ. 167^r-167^v) Εισαγωγή: (φ. 167^v-168^r) «Quaestio unica».
- ε. (φ. 168^r-169^v) «Caput 4um. De omni per se et celi».
 (φ. 168^r-169^r) Εισαγωγή: (φ. 169^r-169^v) «Quaestio unica».
- ς. (φ. 170^r) «Caput 5um. De predicato cele».
- ζ. (φ. 170^r-172^r) «Caput 6um. Quod demonstratio constat ex necessariis».
 (φ. 170^r-170^v) Εισαγωγή: (φ. 170^v-172^r) «Quaestio unica».
- η. (φ. 172^r-174^v) «Caput 7um. Quod demonstratio constat ex ius ...».
 (φ. 172^r-172^v) Εισαγωγή: (φ. 172^v-174^v) «Quaestio unica».
- θ. (φ. 174^v-175^r) «Caput 8um. De usu con... principorum».
- ι. (φ. 175^r-175^v) «Caput 9um».
 (φ. 175^r) Εισαγωγή: (φ. 175^r-175^v) «Quaestio unica».
- ια. (φ. 175^v-179^r) «Caput 10um. De demonstratione quia».
 (φ. 175^v-176^r) Εισαγωγή: (φ. 176^r-177^r) «Quaestio prima» (φ. 177^r-178^r) «Quaestio 2^a» (φ. 178^r-179^r) «Quaestio 3^a».
- ιβ. (φ. 179^r-179^v) «Caput 11. De forma syllogistica demonstrationis».
- ιγ. (φ. 179^v) «Caput 12um. De ignorantia demonstrationis».
- ιδ. (φ. 179^v) «Caput 13um. De ignorantia circa ...».
- ιε. (φ. 179^v) «Caput 14um. De ignorantia simplicius ...».
- ις. (φ. 179^v-180^r) «Caput 15um. De quaestionibus circa ...».
- ιζ. (φ. 180^r) «Caput 19um».
- ιη. (φ. 180^r) «Caput 20um. De comparatione demonstrationis ...».
- ιθ. (φ. 180^r-180^v) «Caput 21um».
- κ. (φ. 180^v) «Caput 22um».
- κα. (φ. 180^v-183^r) «Caput 23um. De certitudine et unitate et diversitate ...».
- κβ. (φ. 183^v) «Caput 24um».
- κγ. (φ. 183^v) «Caput 25um».
- κδ. (φ. 183^v-185^v) «Caput 26um. De scientia et opinione».
 (φ. 183^v) Εισαγωγή: (φ. 184^r-185^v) «Quaestio unica».
- κε. (φ. 185^v-192^r) «Caput 27um et ultimum. De solertia».
 (φ. 185^v-186^r) Εισαγωγή: (φ. 186^r-188^r) «Quaestio prima» (φ. 188^r-190^r) «Quaestio 2^a» (φ. 190^r-192^r) «Quaestio ultima».

7. (φ. 193^r-237^v) «In naturalem philosophiam brevis expositio S. G».
- α. (φ. 193^r) Εισαγωγή.
- β. (φ. 193^r-206^r) «Prima pars quaestionum prooemialium. De philosophia in communi».
- (φ. 193^r-194^v) «Quaestio prima» (φ. 194^v-196^v) «Quaestio 2^a. An philosophia recte dividatur in speculativa et practica» (φ. 196^v-200^v) «Quaestio 3^a. An philosophia speculativa adaequate dividatur in Mathematicam, Metaphysicam et Physicam» (φ. 200^v-201^v) «Quaestio 4^a. An philosophia adaequate dividatur in Monasticam, Economicam et Politicam» (φ. 202^r-206^r) «Quaestio quinta. An obiectum philosophiae sit ens ut ens».
- γ. (φ. 206^r-237^v) «Secunda pars quaestionum prooemialium. De philosophia».
- (φ. 206^r-211^v) Quaestio 6^a. «An philosophia naturalis quae physica appellat sit vere et proprie scientia» (φ. 211^v-214^r) «Quaestio 7^a. An Physica sit scientia speculativa vel practica» (φ. 214^r-221^r) «Quaestio octava. An ens mobile sit obiectum adequatum Physicae» (φ. 221^r-232^r) «Quaestio 9^a. An ens mobile et certum mobile sit idem sa... apponendo» (φ. 232^v-236^v) «Quaestio decima. An Physica sit una scientia specio et genere» (φ. 236^v-237^v) «Quaestio undecima. An Physica subalternet Metaphysica» (φ. 237^v) «Quaestio duodecima. An in[...]s Philosophiae sit ordo aliquis» τέλ. κολ.
8. (φ. 238^r-240^r) Σημειώσεις σχετικά με τὰ ὀκτώ βιβλία Περί φυσικῆς ἀκροάσεως· ἀρχ. (ἀκέφ.): *conceptus remanet ...*
- (φ. 238^r-239^r) «Qua re ... hi octo libri physicorum specialiter inscribantur Περί τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως, id est de naturali auscultatione» (φ. 239^r-240^r) «An obiectum horum octo librorum sit ens nate».
9. (φ. 242^r-247^v, 10^r^v) «In octo libros Physicorum brevis expositio».
- α. (φ. 242^r-242^v) Εισαγωγή.
- β. (φ. 242^v-247^v) «Liber primus Physicorum».
- (φ. 242^v) Εισαγωγή· (φ. 242^v-247^v) «Caput primum» τέλ. κολ.
- Πιθανά κάσματα στο κείμενο μεταξύ τοῦ φ. 237^v καὶ 238^r, 244^r-245^r. Τὸ φ. 10, βάσει τοῦ περιεχομένου του, πρέπει νὰ τοποθετηθεῖ μᾶλλον μετὰ τὸ φ. 247.
- ΓΡΑΦΗ: (φ. 10^r-247^v) Ἕνας γραφέας (ἔτος 1611· βλ. φ. 192^r). Γραφή ἐπισευρμένη, καλαρή, δεξιοκλινής, πυκνή, μὲ πολλές συντομογραφίες. Ἔγγραφα τὰ φ. 19^v-20^r, 23^r^v, 45^r, 98^v-99^r, 192^v, 240^v-241^v, 244^v.

ΥΛΗ: Χαρτί λεπτό, τραχύ, ὑποκίτρινο. Ὑδατόσημο χωρισμένο σὲ δύο τμήματα:

*Άγκυρα σε κύκλο, με άστρο στην κορυφή (βλ. φ. 11/22): πυκνότητα υδάτινων γραμμών 20/22 κλστ.

Μελάνι μαύρο, όξινο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 12 (22: ἡ ἀρίθμηση τῶν φύλλων ἀρχίζει ἀπὸ τὸν ἀριθ. 10, ἀλλὰ τὸ φ. 10, τὸ ὁποῖο εἶναι ἀποσταχωμένο καὶ σκισμένο παράλληλα πρὸς τὸ κείμενο σὲ δύο τμήματα, ἀνήκει σὲ ἄλλο τεύχος· συνεπῶς λείπουν τουλάχιστον 10 φύλλα ἀπὸ τὴν ἀρχή), 12 (34), 12 (46), 6-3 (49: λείπουν 3 φ. μετὰ τὸ φ. 49), 12 (61), 12 (73), 12 (85), 12 (97), 12 (109), 12 (121), 12 (133), 1+12-2 (144: τὸ φ. 134 ἀποσταχωμένο καὶ παραποθετημένο· λείπουν 2 φ. μετὰ τὸ φ. 144), 12 (156), 8 (164), 12 (176), 12 (188), 8-4 (192: λείπουν 4 φ. μετὰ τὸ φ. 192), 8 (200), 14-1 (213: λείπει 1 φ. μετὰ τὸ φ. 213), 12 (225), 12 (237), 10 (247: ὄλο τὸ τεύχος ἀποσταχωμένο). Καμία ἀρίθμηση τευχῶν. Σὲ πολλὰ τεύχη παραπομπὴ μεταξὺ τευχῶν στὴν κάτω δεξιὰ γωνία τοῦ τελευταίου verso, παράλληλα πρὸς τὸ κείμενο.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Ἐπίτιλα, ταινίες, τίτλοι καὶ πρωτογράμματα μὲ μαῦρο μελάνι. Σὲ ὀρισμένα φύλλα (λ.κ. φ. 81^r, 89^v) χρῆσις γαλάζιου μελανιοῦ σὲ ἐπεξηγηματικὰ σχέδια ἢ γιὰ ἐπιχρωματισμὸ τίτλων καὶ πρωτογραμμάτων. Σὲ ὀρισμένα ἐπίτιπτα (λ.κ. φ. 193^r καὶ 206^r) διακρίνονται ἴχνη κόκκινου χρώματος.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΩΔΙΚΟΓΡΑΦΙΚΑ:

- φ. 192^r: *Et haec sint satis dicta pro complemento / totius Logica ad cuius felicem finem iam / Deo operante et cooperante pervenimus hac / die 13 augusti 1611 ad honorem Beatae / Virginis Mariae assumpta / Laus Deo.*

- φ. 240^r: *Finis / Laus Deo B(eatae) V(irg)ine / nec non B(eato) Georgio / et (omnibus) Sanctis.*

2) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράκη: (ἐτικέτα τύπου α) 11.

- φ. 13^r: (παλαιὸς ταξιν. ἀριθ., μὲ κόκκινο μολύβι) 31.

3) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ἄ.:

- φ. 72^r: (τρία κόκκινα ἀποτυπώματα σφραγίδων) α) καὶ β) S A.

γ) ὀβάλ σφραγίδα (διακρίνεται ἐλάχιστα).

ΣΤΑΧΩΣΗ: Ἄσταχτος. Ὁ κώδικας φυλάσσεται μεταξὺ δύο νεώτατων ξύλινων πινακίδων, ποὺ συνδέονται μὲ κορδέλες.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Μέτρια. Πολλοὶ ρύποι ἀπὸ ὑγρασία. Τὸ ὄξινο μελάνι σὲ ἀρκετὰ σημεῖα ἔχει διαβρώσει ἢ καὶ τρυπήσει τὸ χαρτί, μὲ χάσματα στὸ κείμενο. Ἀπὸ τὸ φ. 214 λείπει μικρὸ

μέρος, με κάσμα στον τίτλο του κειμένου. Τὰ φ. 10 και 134 και τὸ τελευταῖο τεύχος ἀποσταχωμένα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἐναγραφή, 50.

12

α΄ μισὸ 19ου αἰ. καρτ. 190x135 κλστ. [170x90/130 κλστ.] φφ. 90 (V+85) στ. 30/34 στήλ. 2/3

Ἑλληνογερμανικὸ Λεξικό.

*1. (φ. I^r-V^v, 61^r-84^v) Θεματικὸ εὐρετήριο με λήμματα ποικίλου ἐνδιαφέροντος («Ἀλφαβητικὸς πίναξ τῶν ἀπαντωμένων περιέργων εἰς διαφόρους ἐφημερίδας Αἰῶνα τῆς Σμύρνης καὶ λοιπᾶς»): ἀρχ.: Α. Ἀμπέλων *θειώσεως, περὶ* (Ἑλλης ἀριθμὸς 895) ...: τέλ.: (Π) - *Περιέργων, περὶ* (Αἰὼν ἀριθμὸς 1122).

Ἄνὰ δύο φύλλα ἓνα γράμμα τῆς ἀλφαβήτου γιὰ τὰ ἀντίστοιχα λήμματα, ἀλλὰ τελικὰ καταχωρήθηκαν ἐλάχιστα καὶ μόνο στὰ γράμματα Α, Γ, Δ, Ε, Κ, Λ, Μ, Π. Τὰ λήμματα προέρχονται ἀπὸ τὶς ἐφημερίδες «Αἰὼν», «Ἑλπίς», «Σμύρνη», «Λόγος». Στὴν παραπομπὴ κάθε λήμματος ἀναφέρεται καὶ ὁ ἀριθμὸς φύλλου τῆς ἐφημερίδας.

2. α. (φ. 1^r-27^v) Ἑλληνογερμανικὸ Λεξικό: ἀρχ.: *Θεός· Γγόττ· Gott ...*: τέλ.: *Μυριοστός· ντέρ τζέκεν τάουζενδστε*.

Τὰ λήμματα ὀργανώνονται θεματικὰ σὲ κεφάλαια. Γιὰ κάθε λῆμμα παρατίθενται (σὲ τρεῖς στήλες) ἡ ἑλληνικὴ λέξις, ἡ ἀντίστοιχη γερμανικὴ με ἑλληνικὰ γράμματα καὶ ἡ ἴδια με λατινικὰ (μόνο στὰ φ. 1^r-2^v, 10^r, 11^v). Ἡ διάταξις τῶν κεφαλαίων:

(φ. 1^r-1^v) «Κεφάλαιον α΄. Περί Θεοῦ καὶ τινῶν ἄλλων ἁγίων πραγμάτων» (φ. 1^v-2^r) «Κεφάλαιον β΄. Περί τινῶν μὴ ἁγίων» (φ. 2^r-3^r) «Κεφάλαιον γ΄. Περί τῶν στοιχείων καὶ τινῶν ἐξ αὐτῶν γινομένων καὶ ἄλλων» (φ. 3^r-3^v) «Κεφάλαιον δ΄. Περί χρόνου καὶ τῶν καιρῶν αὐτοῦ» (φ. 3^v-4^r) «Κεφάλαιον ε΄. Περί τῶν δώδεκα μηνῶν» (φ. 4^r-4^v) «Κεφάλαιον ς΄. Περί τῶν ἐπισημοτέρων ἑορτῶν τοῦ χρόνου» (φ. 4^v-6^r) «Κεφάλαιον ζ΄. Περί τοῦ ἀνθρώπου καὶ τινῶν μερῶν αὐτοῦ» (φ. 6^r-6^v) «Κεφάλαιον η΄. Περί τῶν ἠλικιῶν τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ἀρσενικοῦ γένους» (φ. 6^v-7^v) «Κεφάλαιον θ΄. Περί τῆς συγγενείας καὶ διαφόρου καταστάσεως τοῦ ἀνθρώπου» (φ. 7^v-8^v) «Κεφάλαιον ι΄. Περί τινῶν ἱματίων τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ἀρσενικοῦ γένους - Τοῦ θηλυκοῦ γένους» (φ. 8^v-9^v) «Κεφάλαιον ια΄. Περί τινῶν προτερημάτων τοῦ ἀνθρώπου» (φ. 9^v-10^r) «Κεφάλαιον ιβ΄. Περί τινῶν

ἀκουσίων ἐλαττωμάτων τοῦ ἀνθρώπου» (φ. 10^Γ-11^Γ) «Κεφάλαιον ιγ'. Περί πινων ἐκουσίων ἐλαττωμάτων τοῦ ἀνθρώπου» (φ. 11^Γ-11^Δ) «Κεφάλαιον ιδ'. Περί πινων ἀσθενειῶν τοῦ ἀνθρώπου» (φ. 11^Δ-12^Δ) «Κεφάλαιον ιε'. Περί πινων ἐπαγγελμάτων τοῦ ἀνθρώπου» (φ. 12^Δ-13^Δ) «Κεφάλαιον ις'. Περί πινων εὐρισκομένων ἐν τῇ οἰκίᾳ» (φ. 13^Δ-14^Δ) «Κεφάλαιον ιζ'. Περί τῆς τραπέζης καὶ πινων ἀνηκόντων αὐτῇ» (φ. 14^Δ-15^Δ) «Κεφάλαιον ιη'. Περί πινων ἐδωδίων, κρεῶν, ἰχθύων καὶ ὀσπρίων» (φ. 15^Δ-16^Δ) «Κεφάλαιον ιθ'. Περί πινων ἐν τῷ κήῳ εὐρισκομένων» (φ. 16^Δ-20^Δ) «Κεφάλαιον κ'. Περί πινων εὐρισκομένων ἐν τῇ ἐργαστηρίῳ» (φ. 20^Δ-21^Δ) «Κεφάλαιον κα'. Περί πινων δένδρων καὶ τῶν καρπῶν αὐτῶν» (φ. 21^Δ-21^Ε) «Κεφάλαιον κβ'. Περί πινων πτηνῶν» (φ. 21^Ε-22^Ε) «Κεφάλαιον κγ'. Περί πινων ζωφίων καὶ ἐρπετῶν» (φ. 22^Ε-23^Ε) «Κεφάλαιον κδ'. Περί πινων ζῶων» (φ. 23^Ε-24^Ε) «Κεφάλαιον κε'. Περί πινων περιεχομένων ἐν τῇ πόλει καὶ διαφόρων ἄλλων» (φ. 24^Ε-25^Ε) «Κεφάλαιον κς'. Περί πινων ἐπιθέτων» (φ. 25^Ε) «Κεφάλαιον κζ'. Περί διαφόρων χρωμάτων ἥτοι βαφῶν» (φ. 26^Ε-26^Ε) «Κεφάλαιον κη'. Περί τῶν ἀπολελυμένων ἀριθμητικῶν» (φ. 26^Ε-27^Ε) «Κεφάλαιον κθ'. Περί τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν».

β. (φ. 27^Ε-40^Ε) Ἑλληνογερμανικὸ Λεξικὸ ρημάτων («Ἀρχὴ τοῦ περὶ ῥημάτων διαλαμβάνοντος Λεξικοῦ») ἀρκ.: *Α. Ἀγαπῶ Ἰχ λίμπε ... τέλ.: Ὁφελῶ Νύτσε.*

Τὰ λήμματα διατάσσονται ἀλφαβητικά. Γιὰ κάθε λήμμα παρατίθενται (σὲ δύο στίλβες) ἡ ἐλληνικὴ λέξις καὶ ἡ ἀντίστοιχη γερμανικὴ μὲ ἐλληνικὰ γράμματα. Ἡ τρίτη στίλη, προφανῶς γιὰ τὴ γερμανικὴ λέξις μὲ λατινικὰ γράμματα, ἔχει μείνει ἄγραφη.

γ. (φ. 40^Ε-59^Ε) Ἑλληνογερμανικὸ Λεξικὸ φράσεων («Διάλογοι ἐκλεκτοὶ διαφόρων ὑποθέσεων») ἀρκ.: *Καλὴ ταχωνὴ (= ταχινὴ) αὐθέντα μου Γκοῦτεν μόργγκεν μάιν χέρρ ... τέλ.: καὶ τὴν ἄλλην μιστὴν μὲ 4 μῆνας ... χέλφιτε ἰν 4 μόνατεν.*

Οἱ φράσεις ὀργανώνονται θεματικὰ σὲ παραγράφους. Γιὰ κάθε φράση παρατίθενται (σὲ δύο στίλβες) ἡ ἐλληνικὴ καὶ ἡ γερμανικὴ ἀπόδοσις μὲ ἐλληνικὰ γράμματα. Ἡ τρίτη στίλη, προφανῶς γιὰ τὴ γερμανικὴ φράση μὲ λατινικὰ γράμματα, ἔχει μείνει ἄγραφη. Ἡ διάταξις τῶν παραγράφων:

(φ. 40^Ε) «§ α'. Πόσων λογίων λέγεται ἡ καλὴ ἡμέρα» (φ. 40^Ε-41^Ε) «§ β'. Διὰ τὴν καλὴν ἐσπέραν καὶ καλὴν νύκτα» (φ. 41^Ε-42^Ε) «§ γ'. Διὰ τὴν ἐρώτησιν τῆς ὑγιείας καὶ καιρεισιμῶς» (φ. 42^Ε) «§ δ'. Ὅταν θέλη διὰ τὴν ἀναχωρήσῃ τινὰς ἀπὸ τὸν φίλον του» (φ. 43^Ε-43^Ε) «§ ε'. Διὰ τὰς τερεμονίας τῆς ἐπισκέψεως» (φ. 43^Ε-44^Ε) «§ ς'. Ἰδοὺ καὶ κατ' ἄλλον τρόπον αἱ τερεμονίαι τῆς ἐπισκέψεως» (φ. 44^Ε-47^Ε) «§ ζ'. Διὰ τὴν ὁμιλίαν τῆς γερμανικῆς γλώσσης» (φ. 47^Ε-47^Ε) «§ η'. Διὰ τὰς παρακαλέσεις καὶ ἄλλας τερεμονίας» (φ. 48^Ε) «§ θ'. Διὰ τὸ φαγητὸν καὶ ποτόν» (φ. 48^Ε-50^Ε) «§ ι'. Διὰ τὴν ἐρώτησιν τοῦ καιροῦ, ἂν εἶναι καλὸς καιρὸς ἢ κακοκαιρία» (φ. 50^Ε-50^Ε) «§ ια'. Διὰ τὴν ἐρώτησιν τῶν ὥρων» (φ. 50^Ε-51^Ε) «§

ιβ'. Διὰ τὴν βεβαίωσιν καὶ ἄρνησιν τῶν πραγμάτων» (φ. 51^v-52^v) «§ ιγ'. Διὰ τὴν ἐρώτησιν διαφόρων πραγμάτων» (φ. 52^v-53^v) «§ ιδ'. Πῶς ἢμπορεῖ νὰ ὀμιλήσῃ τινὰς μὲ ἓνα πανδοχεῖα (βίρτην)» (φ. 53^v-55^r) «§ ιε'. Πῶς ἢμπορεῖ νὰ ὀμιλήσῃ τινὰς καὶ κατ' ἄλλον τρόπον μὲ ἓνα βίρτην, καὶ μὲ ἓνα ἀμαξᾶν» (φ. 55^r-57^v) «§ ις'. Πῶς ἢμπορεῖ νὰ ὀμιλήσῃ τινὰς καὶ κατ' ἄλλον τρόπον μὲ ἓνα ἀμαξᾶν» (φ. 57^v-59^v) «§ ιζ'. Πῶς ἢμπορεῖ νὰ ὀμιλήσῃ ἓνας πωλητὴς μὲ ἓναν ἀγοραστὴν».

*3. (φ. 84^v, 85^r) Ἐπίθετα ποῦ ἀρχίζουν ἀπὸ φ, σὲ σχετικὴ ἀλφabetικὴ διάταξη· ἀρχ.: *φερέοικος φαγέσωρος ...* τέλ.: *φιλόγαιος φιλογέλοιος φασφόρος*.

ΓΡΑΦΗ: (φ. 1^r-59^v) Ἐνας γραφέας (α' μισὸ 19ου αἰ.). Γραφὴ ἐπισημασμένη, χαλαρὰ, δεξιοκλινὴς, πυκνὴ, μὲ ἀρκετὰ γράμματα ποῦ ἀναπτύσσονται σὲ ὕψος, χωρὶς συντομογραφίες. Ἐγγραφα τὰ φ. 1^r-V^v, 25^r, 60^r-85^v. Τὸ κείμενο τῶν φ. 1^r-V^v, 61^r-85^r γραμμένο ἀπὸ ἀναγνώστη τοῦ κώδικα.

ΥΛΗ: Χαρτὶ λεπτὸ, τραχὺ, λευκὸ. Ὑδατόσημο χωρισμένο σὲ δύο τμήματα:

- α) Λέων (βλ. φ. V/1): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/21 χλστ.: πρβλ. Nikolaev 924 (ἔτος 1807) – μὲ μικρὲς διαφορὲς στὸ μέγεθος.
β) Γράμματα I M C (βλ. φ. 9/20): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/24 χλστ.: πρβλ. Nikolaev 986 (ἔτος 1813).
Μελάνι γκρίζο-μαῦρο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 2-1 (ἔσῳφ. ἀρχῆς· λείπει 1 φ. μετὰ τὸ ἔσῳφ. ἀρχῆς), 12-1 (6^ο λείπει 1 φ. πρὶν τὸ φ. I), 16 (22), 12 (34), 14 (48), 12 (60), 12 (72), 14-1 (85^ο λείπει 1 φ. μετὰ τὸ φ. 85), 2-1 (ἔσῳφ. τέλους· λείπει 1 φ. πρὶν τὸ ἔσῳφ. τέλους). Καμὶ ἀρίθμηση τευχῶν.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Καμὶ ἐρυθρογραφία. Μὲ μαῦρο μελάνι χαράσσονται οἱ γραμμὲς ποῦ ὁρίζουν τὴς στήλες τοῦ κειμένου.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΚΗΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ἔσῳφ. ἀρχῆς, ἔσῳφ. ἀρχῆς, φ. <I^r, II^r>: (παλαιὸς ταξιν. ἀριθ., μὲ κόκκινο μολύβι) 30.
- φ. 85^v: (παλαιὸς ταξιν. ἀριθ., μὲ μολύβι) 30.
- ράκη: α. (ἐτικέτα τύπου α) 12.
β. (κάτω ἀπὸ τὴν ἐτικέτα τύπου α, ἐτικέτα τύπου γ) 30.

ΣΤΑΧΩΣΗ: Πινακίδες ἀπὸ χαρτόνι καὶ ἐπένδυση ἀπὸ μαρμαρόκολλα. Μαῦρο δέρμα στὴ ράχη καὶ νεῦρα. Ἐσῳφ. ἀρχῆς καὶ τέλους ἀπὸ μπλὲ χαρτί. Κόκκινη τομὴ τῶν φύλλων (ξάκρισμα) καὶ στὴς τρεῖς πλευρὲς.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Πολύ καλή.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἐναγραφή, 50.

13

α΄ μισό 10ου αἰ. (φ. 281-285: ἔτος 1144/5) περγ. 213x138/150 χλστ. [163/172x85/100 χλστ.]
φρ. 285 στ. 22 ἀκέφ.

Τετραεὐάγγελο.

1. (φ. 1^r-80^v) Τὸ Κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιο· ἀρχ. (ἀκέφ.): *εὔρητε, ἀπαγγελιατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω ...* τέλ.: *ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. Ἀμίν.*
Μτ. 2:8 (στ. 3) κ. ἐξ.
Χάσμα στὸ κείμενο μεταξύ τῶν φ. 3^v (τέλ.: *καὶ σὺ ἔρχη πρὸς με; Μτ. 3:14* στ. 2) καὶ 4^r (ἀρχ.: *πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ...* Μτ. 5:11 στ. 2).

*2. (φ. 80^v) **Ρωμανοῦ Μελωδοῦ**, Ὕμνος· ἀρχ.: *[Οὐκ]έτι φλογίνη ῥομφαία φυλάττει ...* τέλ. (κολλ.): *τὸ κέντρον.* Ἔκδ.: J. Grosdidier de Matons, *Romanos le Mélode. Hymnes*, τόμ. 4, (Sources Chrétiennes 128), Παρίσι 1967, 284 (στ. 1-3).

3. α. (φ. 81^v) «Τοῦ Κατὰ Μᾶρκον Εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια»· ἀρχ.: *α. Περί τοῦ δαιμονιζομένου ...* τέλ. (κολλ.): *ιβ. Περί τῆς Φοινικίσσης.* Ἔκδ.: H. F. von Soden, *Die Schriften des Neuen Testaments in ihrer ältesten Textgestalt ...*, τόμ. 1, Βερολίνο 1902, 407-409.

β. (φ. 82^r-132^r) Τὸ Κατὰ Μᾶρκον Εὐαγγέλιο· ἀρχ. (ἀκέφ.): *ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας τεσσαράκοντα ...* τέλ.: *βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων.* Μρ. 1:13 (στ. 1) κ. ἐξ.

4. α. (φ. 132^v-134^v) «Τοῦ Κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια»· ἀρχ.: *α. Περί τῆς ἀπογραφῆς ...* τέλ.: *γγ. Περί Κλεόπα.* Ἔκδ.: H. F. von Soden, ..., 409-411.

β. (φ. 135^r-220^r) «Εὐαγγέλιον Κατὰ Λουκᾶν»· ἀρχ.: *Ἐπειδὴπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ...* τέλ.: *Αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν. Ἀμίν.*
Χάσματα στὸ κείμενο: α) μεταξύ τῶν φ. 170^v (τέλ.: *ὃ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη* Λκ. 9:41 στ. 3) καὶ 171^r (ἀρχ.: *του ἐστήριξεν τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ ...* Λκ. 9:51 στ. 3), β) μεταξύ τῶν φ. 176^v (τέλ.: *εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βελ-*

ζεβούλ ἐκβάλλω Λκ. 11:19 στ. 2) και 177^ε (ἀρχ.: *σεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν ...*; Λκ. 11:31 στ. 1).

5. α. (φ. 220^ν) «Τοῦ Κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια» ἀρχ.: *α. Περί τοῦ ἐν Κανᾷ γάμου ...*; τέλ.: *ιν. Περί τῆς αἰπίσεως τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου*. Ἔκδ.: H. F. von Soden, ..., 411.
- β. (φ. 221^ε-285^ν) «Εὐαγγέλιον Κατὰ Ἰωάννην» ἀρχ.: *Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος ...*; τέλ.: *χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία. Ἀμήν*.
- γ. (φ. 285^ν) Σημείωση γιὰ τὴ συγγραφὴ τοῦ Κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου καὶ τὸν ἀριθμὸ τῶν στίχων του ἀρχ.: *Εὐαγγέλιον Κατὰ Ἰωάννην. Ἐγράφη ἐλληνιστῆ ...*; τέλ.: *εἰς στίχους βκ*.
- *6. (φ. 285^ν) Ἀκάθιστος ὕμνος ἀρχ.: *Ἄγγελος πρωτοστάτης ...*; τέλ. (κολ.): *βαστάζεις τὸν βαστάζοντα πάντας*. Ἔκδ.: C. A. Trypanis, *Fourteen early byzantine cantica*, (Wiener Byzantinistische Studien 5), Βιέννη 1968, 30 (στ. 1-13).

ΓΡΑΦΗ: 1. (φ. 1^ε-81^ν, 112^ε-143^ν, 217^ε-280^ν) Γραφῆς α, ὁ βασικὸς γραφῆς τοῦ κώδικα (α' μισὸ 10ου αἰ.). Γραφὴ ἐξαιρετικὰ ἐπιμελημένη, ὄρθια, ἀραιή, γωνιώδης, χωρὶς ἀντιθέσεις στὸ μέγεθος τῶν γραμμάτων, με "γάντζους" στὴν ἀπόληξη τῶν περισσοτέρων κεραιῶν, κεραιῆς περιορισμένες σὲ μήκος, ἐλάχιστα γράμματα με τὴ μεγαλογράμματ μορφὴ τους (N καὶ C στὸ τέλος στίχου, B, Δ), μεγάλο διάστιχο διάστημα, ἐλάχιστα συμπλέγματα, χρῆση ὑφὲν (λ. χ. φ. 34^ν), σχεδὸν χωρὶς συντομογραφίαις.

2. (φ. 82^ε-111^ν) Γραφῆς β, μεταγενέστερος τοῦ α. Γραφὴ ποὺ μιμεῖται αὐτὴ τοῦ γραφῆ α, ἀλλὰ λιγότερο ἐπιμελημένη, περισσότερο ἐλεύθερη καὶ στρογγυλή, με συχνὴ ἀντίθεση στὸ μέγεθος τῶν γραμμάτων καὶ περισσότερα γράμματα σὲ μεγαλογράμματ μορφὴ (ἐμφανίζεται καὶ τὸ A, τὸ N πιὸ συχνὸ καὶ στὴ μέση τοῦ στίχου). Τὰ φύλλα αὐτὰ πιθανότατα προστέθηκαν στὸν κώδικα ἀργότερα (ἴσως ἀπὸ τὸν παλαιότερο συντηρητὴ) γιὰ ἀντικατάσταση χαμένων.

3. (φ. 144^ε-216^ν) Γραφῆς γ, πιθανὸν συνεργάτης τοῦ α. Γραφὴ σφαιρόληκτος (bouletée).

4. (φ. 281^ε-285^ν) Γραφῆς δ, (ἔτος 1144/5 βλ. φ. 285^ν). Γραφὴ στὴν παράδοση τῆς μαργαριτόπλεκτης (perlschrift), ἀρκετὰ ἐπιμελημένη, ἀραιή, με ἀντίθεση στὸ μέγεθος τῶν γραμμάτων (ξεχωρίζουν κυρίως τὰ β, δ, τ, ψ) καὶ λίγες συντομογραφίαις. Προφανῶς ἀναπληρώνει χαμένο κείμενο.

*Αναλυτικὴ παρουσίαση τῆς γραφῆς (με διαφορὲς ἀπὸ τὴν παρούσα): Maria Luisa Agati, *La minuscola «Bouletée»*. Prefazione di P. Canart, (Littera Antiqua 9.1-9.2), Βατικανὸ 1992, τόμ. 1, 138-139, 313, τόμ. 2, πιν. 90a-b.

*Ἄγραφα τὰ φ. 81^ε καὶ 185^ν. Στὰ φ. 80^ν καὶ 285^ν σύντομα κείμενα γραμμένα ἀπὸ ἀναγνώστες τοῦ κώδικα.

ΥΛΗ: Περγαμνή κονδρή, μέτριας-χαμηλής ποιότητας, χρώματος όποκίτρινου. Μελάني καστανό, εκτός των φ. 281^v-285^r, όπου είναι μαύρο. Χαράκωση: α) (φ. 1-143, 217-280) τύπου 44B1 (Leroy) και συστήματος 1 (2121.2121) (Sautel-Leroy), β) (φ. 144-216) τύπου 44B1 ñ C 23C1c (Leroy) και συστήματος 1 (2121.2121) (Sautel-Leroy), γ) (φ. 281-285) τύπου 10A1n (Leroy) και συστήματος 2 (1212.1212) (Sautel-Leroy).

Μελάني καστανό.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 8-5; (3 λείπουν μάλλον 3 φ. πριν τὸ φ. 1 καὶ 2 μετὰ τὸ φ. 3, μετὰ χάσμα στὸ κείμενο καὶ ἀκέφαλη ἀρχή), 8-1 (10^v λείπει 1 φ. πριν τὸ φ. 4, μετὰ χάσμα στὸ κείμενο), 8 (18^v ἀριθ. γ), 8 (26^v ἀριθ. δ), 8 (34^v ἀριθ. ε), 8 (42^v ἀριθ. ζ), 8 (50^v ἀριθ. ζ), 8 (58^v ἀριθ. η), 8 (66^v ἀριθ. θ), 8 (74^v ἀριθ. ι), 8-1 (81^v ἀριθ. ια λείπει 1 φ. μετὰ τὸ φ. 81, μετὰ χάσμα στὸ κείμενο), 8-1 (88^v ἀριθ. ιβ λείπει 1 φ. πριν τὸ φ. 82, μετὰ χάσμα στὸ κείμενο), 8 (96^v ἀριθ. ιγ), 8 (104^v ἀριθ. ιδ), 8 (112^v ἀριθ. ιε ὁ παλαιότερος συντηρητὴς τοῦ κώδικα ἀλλοίωσε τὴ σύνθεσιν τοῦ τετραδίου, ἐνώνοντας λανθασμένα ὀρισμένα φύλλα σὲ δίφυλλα [φ. 107 καὶ 108, 109 καὶ 110], χωρὶς διατάραξιν τῆς σειράς τοῦ κειμένου τὸ φ. 112 ἐνδεχομένως ἀποτελοῦσε τὸ πρῶτο φύλλο τοῦ ἐπόμενου τεύχους), 8-1 (119^v ἀριθ. ις λείπει 1 φ. πριν τὸ φ. 113, ἐνδεχομένως τὸ φ. 112, ποῦ ἀφοῦ κόπηκε, ἐνώθηκε ἀπὸ τὸν παλαιότερο συντηρητὴ μετὰ τὸ προηγούμενο τεῦχος), 8 (127^v ἀριθ. ιζ), 8 (135^v ἀριθ. ιη), 8 (143^v ἀριθ. ιθ), 8 (151^v ἀριθ. κ), 8 (159^v ἀριθ. κα), 8 (167^v ἀριθ. κβ), 8 (175^v ἀριθ. κγ), 8 (183^v ἀριθ. κδ), 8 (191^v ἀριθ. κε), 8 (199^v ἀριθ. κς), 8 (207^v ἀριθ. κζ), 8+1 (216^v τὸ φ. 209 δὲν σχηματίζει δίφυλλο), 8 (224^v ἀριθ. [κθ]), 8 (232^v ἀριθ. [λ]), 8 (240), 8 (248), 8 (256^v ἀριθ. λγ), 8 (264^v ἀριθ. λδ), 8 (272), 8 (280^v ἀριθ. λς), 4+1 (285^v ἀριθ. λζ τὸ φ. 282 δὲν σχηματίζει δίφυλλο). Ἀριθμηση τευχῶν μετὰ ἑλληνικὰ ψηφία, στὴν κάτω δεξιὰ γωνία τοῦ recto τοῦ πρῶτου φύλλου καὶ στὴν κάτω ἀριστερὴ τοῦ verso τοῦ τελευταίου. Ἀριθμηση τῶν φύλλων κάθε τεύχους μετὰ ἑλληνικὰ ψηφία, σὲ δύο τετράδες, ἀπὸ τὸ πρῶτο πρὸς τὸ τέταρτο φύλλο, στὴν κάτω ἀριστερὴ γωνία τοῦ verso κάθε φύλλου (λ.χ. 11^v= α, 12^v= β, 13^v= γ, 14^v= δ) καὶ κατόπιν ἀντιστρόφως, ἀπὸ τὸ ὄγδοο πρὸς τὸ πέμπτο φύλλο, στὴν κάτω δεξιὰ γωνία τοῦ recto κάθε φύλλου (λ.χ. φ. 15^r=δ, 16^r=γ, 17^r=β, 18^r=α).

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Τίτλοι, βοθητικὲς ἐνδείξεις, πίνακες τῶν κεφαλαίων καὶ μικρὰ στολιδία μετὰ κόκκινο μελάني. Στὰ φ. 82^r-111^v (ὅπου ἀπουσιάζει ἡ ἔρυθρογραφία), ἀλλὰ καὶ στὰ φύλλα τοῦ γραφέα γ ἐπικάλυψη ὀρισμένων τίτλων καὶ βοθητικῶν ἐνδείξεων στὰ περιθώρια μετὰ κίτρινη διαφανὴ χρωστικὴ οὐσία. Πρωτογράμματα (μεγάλου μεγέθους μόνο στὴν ἀρχὴ Εὐαγγελίου, λ.χ. στὸ φ. 135^r) καὶ μικρὰ στολιδία μετὰ μαῦρο μελάني.

Maria Luisa Agati, ..., τόμ. 1, 138-139, 321.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΩΔΙΚΟΓΡΑΦΙΚΑ:

- φ. 285^v: (κ. τοῦ γραφέα δ) † ΔΟΞΑ Τῶ Θ(Ε)Ω ἩΜ(ῶν) ΠΑΝΤ(ῶν) ἜΝΕΚΕΝ (μὲ κόκκινο μελάνι) Ἐ (μὲ μαῦρο μελάνι) τελε(ειώθη) / (μὲ κόκκινο μελάνι) [...a ...π...] / λ ἔτους ζκxv (= 1144/5) ευx(εσθε) υπ(έρ) τι(οῦ) [γράφαν]το(ς) ἀμπν.

2) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράχκ: α. (ἐτικέτα τύπου α) 13.
β. (κάτω ἀπὸ τὴν ἐτικέτα τύπου α, ἐτικέτα τύπου γ) 16.
- φ. 285^v: (στίχοι κ. τοῦ 13ου αἰ.) Αἰγύπτιοιο σὺν ἀλλησιν ἱεραῖς βιβλοισι / και πασῶν ἱερωτέραν τίνδε παρήγαγον ὄνιον / πρέσβις ἐκεῖσε μολῶν φιλήσις εἰς σύμβασ(ιν) ἄ[.]θρη(ον) / γεώργιος ἐκ μελισσινάων φύτλ(ης)· ἠδὲ σεβαστὸς / ἦν πᾶς ἀμπύσων καίτοι νοῦν πρὸς θε(ὸ)ν αἴρων / τὸν λύσιν ἀπλακίων ἴλασθω κάμοι δοῦναι [...]. (Κάποιος Γεώργιος Τζαούσιος Μελισσινὸς ὑπογράφει τὸ 1284 περ. ἔγγραφο τῆς Μονῆς Λεμβιώτισσας· βλ. *Prosopographisches Lexikon der Palaiologenzeit*, τόμ. 7, Βιέννη 1985, ἀριθ. 17.812).

3) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ᾄ:

- φ. 80^v: δύο πρόχειρα σκαριφήματα.
- φ. 92^r: δυσδιάκριτο σημ. μὲ ἀτεχν γραφή, ἐν μέρει κομμένο κατὰ τὸ ξάκρισμα τῶν φύλων διακρίνονται μόνον γράμματα.
- φ. 113^v: σημ. σὲ ἀραβικὴ γραφή.
- φ. 285^v: † εἰ μεν[τοι ο] β[ί]ος [...] (ἐπαναλαμβάνεται ἄλλες δύο φορές πιὸ κάτω, ἐκτενέστερο, ἀλλὰ δυσανάγνωστο· τῆ δευτέρῃ φορά διακρίνεται: † εἰ μεν [...] ο κοσμος ουτος [...] / [...]μφ[...]).
- ἔσωτ. πινακίδας τέλους: (ἐπάνω στὸ δέγμα, κάθετα πρὸς τὸ κείμενο· ὑπολογισμὸς τῶν φύλων τοῦ κώδικα, μὲ μολύβι, ἀπὸ νεώτατο κ.) ΦΥΛΛΑ / 285.

ΣΤΑΧΩΣΗ: Ξύλινες πινακίδες καὶ ἐπένδυση ἀπὸ καφὲ δέγμα μὲ ἔκτυπο διάκοσμο. Ἀπὸ τὴν ἐπένδυση τῆς πινακίδας ἀρχῆς σώζονται μόνο δύο κομμάτια. Σὲ αὐτὰ διακρίνεται ὀρθογώνιο περιμετρικὸ πλαίσιο ἀπὸ τριπλῆς πρόστυπες γραμμῆς, μικρὸ κόσμημα στὴ μέση τῆς ἄνω πλευρᾶς (προφανῶς ἴδιο μὲ αὐτὰ τῆς πινακίδας τέλους) καὶ διαγώνια τριπλῆ πρόστυπη γραμμὴ στὸ ἔσωτερικὸ. Στὴν πινακίδα τέλους ὀρθογώνιο περιμετρικὸ πλαίσιο ἀπὸ τριπλῆς πρόστυπες γραμμῆς. Τὸ ἔσωτερικὸ διάχωρο χωρίζεται (μὲ ὀριζόντιες, κάθετες καὶ διαγώνιες τριπλῆς πρόστυπες γραμμῆς) σὲ 16 τρίγωνα. Στὰ σημεῖα συνάντησης τῶν γραμμῶν διακοσμητικὰ μοτίβα (ρόμβοι μὲ φυτικὸ διάκοσμο). Οἱ ἴδιες ὀριζόντιες, κάθετες καὶ διαγώνιες πρόστυπες γραμμῆς καὶ στὴ ράχκ, ἀπὸ τὴν ἐπένδυση τῆς ὁποίας σώζεται τὸ ἦμισυ περ. Δύο πόρπες στὴ μεγάλη πλευρὰ τῆς πινακίδας ἀρχῆς καὶ ἴχνη ἀντιστοικῶν ἱμάτων στὴν πινακίδα τέλους. Ὑπερυψωμένο κεφαλάρι.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Καλῆ. Ἡ πινακίδα ἀρχῆς σχεδὸν ἀποκολλημένη ἀπὸ τὸν ὑπόλοιπο κώδικα. Ἀρκετοὶ ρύποι ὑγρασίας καὶ λιγότεροι ἀπὸ τὴ χρῆση. Πιθανὰ ἴχνη φωτιάς στὰ περιθώρια. Παλαιότερη συντήρηση μὲ λωρίδες ἀπὸ χαρτὶ ἢ περγαμνὴ στὴ μέση τῶν τευχῶν.

Όρισμένα φύλλα ἢ καὶ τεύχη σχεδὸν ἀποσταχωμένα. Τὰ φ. 34 καὶ 75 ἀποσταχωμένα. Κατὰ τὸ ξάκρισμα τῶν φύλλων σὲ μερικά σημεῖα, κόπκπαν τίτλοι καὶ βοηθητικὲς ἐνδείξεις.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἐναγραφή, 50. <Πολίτης>, Μικροφωτογραφίες.

14

17ος αἰ. χαρτ. 215x158 κλστ. [160x100/110 κλστ.] φφ. 215 στ. 18/28

Μαξίμου Πελοποννησίου, Κυριακοδρόμιο.

1. (φ. αΓ-σιγ^ν) **Μαξίμου Πελοποννησίου**, Κυριακοδρόμιο (σὲ ἀπλῆ ἑλληνική). Παραδίδονται ὁμιλίαι ἀπὸ τὴν Κυριακὴ τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου ἕως τὴν β΄ τοῦ Ματθαίου, ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὴν τοῦ Πάσχα:
 - (φ. αΓ-ιγ^ν) «Μαξίμου τοῦ σοφωτάτου ἀκροατοῦ γενομένου Μελετίου τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, Ὁμιλία εἰς τὴν Κυριακὴν τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου» ἀρχ.: Ἔνας γεωργὸς ὁποῦ νὰ ἐκοπίαζεν ὄλον τὸν χειμῶνα ... τέλ.: καὶ νὰ γένῃς ἄξιος τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἦς γένοιτο ... Ἀμήν.
 - (φ. ιδΓ-κ^ν) «Τοῦ αὐτοῦ ... Ὁμιλία εἰς τὴν Κυριακὴν τοῦ Ἀσώτου» ἀρχ.: Πολλὴν καὶ μεγάλην χαρὰν ἤθελε πάρει ... τέλ.: εἰς τὴν χαρὰν τὴν ἀτελεύτητον τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἦς γένοιτο ... Ἀμήν.
 - (φ. κΔ-λεΓ bis) «Τοῦ αὐτοῦ ... Ὁμιλία εἰς τὴν Κυριακὴν τῆς Ἀποκρέως» ἀρχ.: Εἶπεν ὁ Κύριος, ὅταν ἔλθῃ ... Ἔνας ἄνθρωπος, ἀδελφοί, ὁποῦ νὰ ἦτον δουλευτῆς ... τέλ.: τὸν γλυκύτατον, ὁποῦ θέλει εἰπεῖ πρὸς τοὺς δικαίους, δεῦτε οἱ εὐλογημένοι ... πρὸ καταβολῆς κόσμου. Ἦς γένοιτο ... Ἀμήν.
 - (φ. λε^ν bis-με^ν) «Τοῦ αὐτοῦ ... Λόγος εἰς τὴν Κυριακὴν τῆς Τυροφάγου» ἀρχ.: Πολλὰ ἤθελεν εἶσται ἄγνωστος ... τέλ.: καθὼς ἔκαμναν καὶ οἱ ἄγιοι ὄλοι, καὶ γίνεται ἄξιος τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν μετὰ πάντων τῶν ἁγίων ἐν Χριστῷ ... Ἀμήν.
 - (φ. με^Γ-νε^ν) «Τοῦ αὐτοῦ ... Ὁμιλία εἰς τὴν πρώτῃν Κυριακὴν τῆς ἁγίας Τεσσαρακοστῆς» ἀρχ.: Ὅποιοι ἄνθρωπος, ἀδελφοί, ἤθελεν λυπηθεῖ ... τέλ.: ἐκεὶ θέλει ἀπλώσει ὁ Θεὸς τὴν χάριν νὰ μᾶς βάλλῃ εἰς τὰ ἀγαθὰ τῆς βασιλείας του τῆς ἀτελεύτητου. Ἦς γένοιτο ... Ἀμήν.
 - (φ. νε^Γ-ξε^ν) «Τοῦ αὐτοῦ ... Ὁμιλία εἰς τὴν β΄ Κυριακὴν τῶν Νηστειῶν» ἀρχ.: Καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν ... Κατὰ ἔλεγεν ὁ προφήτης, Κύριε ἐν θλίψει ... τέλ.: ἐκεὶ ὁποῦ εἶναι ἡ κατοικία τῶν εὐφραينوμένων. Ἦς γένοιτο ... Ἀμήν.

Τὸ τέλος τῆς ὁμιλίας ἐπαναλαμβάνεται ἐλαφρῶς παραλλαγμένο στὸ φ. ρ4β^v.

- (φ. ξε^r-πδ^r) «Τοῦ αὐτοῦ ... Ὁμιλία εἰς τὴν τρίτην Κυριακὴν τῶν Νηστειῶν» ἀρχ.: Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ... Πολλὴν καὶ μεγάλην χάριν ἤθελεν ἔχει ἓνας ἄνθρωπος ...· τέλ.: ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς, εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ἦς γένοιτο ... Ἀμήν.
- (φ. πε^r-ρ^v) «Τοῦ αὐτοῦ ... Ὁμιλία εἰς τὴν τετάρτην Κυριακὴν τῶν Νηστειῶν» ἀρχ.: Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἄνθρωπος τις προσήλθεν ... Ἐνας ὁποῦ ἔχει ὀφθίκιον καὶ ἀξίωμα ...· τέλ.: καὶ τὸν νοῦν αὐτῶν. Καὶ μετὰ τούτα νὰ μᾶς ἀξιῶσθι τῆς αἰωνίου του καὶ ἀτελευτήτου βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ὡ ἡ δόξα ... Ἀμήν.
- (φ. ρα^r-ρ^z^v) «Τοῦ σοφωτάτου ... Ὁμιλία εἰς τὴν πέμπτην Κυριακὴν τῶν Νηστειῶν» ἀρχ.: Πολλὴν λύπην ἤθελε πάρει καθένας ...· τέλ.: νὰ συνοδοξασθοῦμε ὁμοῦ, καὶ τέτοιαις λογῆς θέλει μᾶς ἀξιῶσθι καὶ τῆς ἅως Ἱερουσαλήμ, τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἦς γένοιτο ... Ἀμήν.
- (φ. ρη^r-ριθ^r) «Τοῦ αὐτοῦ ... Ὁμιλία εἰς τὴν Κυριακὴν τῶν Βαῖων» ἀρχ.: Πρὸ ἑξ ἡμερῶν τοῦ Πάσχα ... Μία χώρα μεγάλη εὐσεβῶν ...· τέλ.: νὰ ἔλθουμε εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, τὴν ἅως Ἱερουσαλήμ, τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ἦς γένοιτο ... Ἀμήν.
- (φ. ριθ^v-ρκ^z^v) «Τοῦ αὐτοῦ ... Ὁμιλία εἰς τὴν Κυριακὴν τοῦ Θωμᾶ» ἀρχ.: Πολλὴν κατὰ ἀλήθειαν χαρὰν ἤθελε πάρει ...· τέλ.: νὰ ψηλαφήσῃ τὸν Χριστόν, καὶ νὰ εἰπῇ, Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου, δόξα σοι. Ὡ ἡ δόξα ... Ἀμήν.
- (φ. ρκη^r-ρλε^r) «Τοῦ αὐτοῦ ... Ὁμιλία εἰς τὴν Κυριακὴν τῶν Μυροφόρων» ἀρχ.: Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἔλθων ... Ἐνας ἄνθρωπος ὁποῦ θέλει (ἀδελφοί) νὰ κερδίσῃ ...· τέλ.: ὁποῦ θέλει νὰ εἶναι τὰ πάντα ἐκ πᾶσιν [...] ὁ Θεός. Ὡ ἡ δόξα ... Ἀμήν.
- (φ. ρλε^v-ρμδ^v) «Τοῦ αὐτοῦ ... Ὁμιλία εἰς τὴν Κυριακὴν τοῦ Παραλύτου» ἀρχ.: Ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ... Ἐνας ἄνθρωπος (ἀδελφοί) ὁποῦ νὰ εἶχε μίαν μεγάλην ...· τέλ.: ὁ ἱατρὸς ὁ ἀληθινός, ὁ Κύριος ἡμῶν, ἔγειρε, ἄρον τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει. Ὅτι αὐτῷ ... Ἀμήν.
- (φ. ρμε^r-ρνδ^v) «Τοῦ αὐτοῦ ... Ὁμιλία εἰς τὴν Κυριακὴν τῆς Σαμαρείτιδος» ἀρχ.: Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὕδριαν ... Καθὼς ἓνας ψαῤῃς (ἀδελφοί) ...· τέλ.: ἢ εἰς τὸ δίκτυον ἐκεῖνο τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἦς γένοιτο ... Ἀμήν.
- (φ. ρνε^r-ρο^v) «Τοῦ αὐτοῦ ... Ὁμιλία εἰς τὴν Κυριακὴν τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ» ἀρχ.: Οὔτε οὔτος ἤμαρτεν ... Ἐνας ἄνθρωπος (ἀδελφοί) ὁποῦ ἤθελεν εἶσθαι εἰς μίαν σκοτεινὴν φυλακὴν ...· τέλ.: ἐκείνης τῆς ἀνεσπέρου καὶ ἀτελευτήτου, ὅταν εἰπῇ ὁ Κύριος, δεῦτε οἱ εὐλογημένοι ... πρὸ καταβολῆς κόσμου. Ἦς γένοιτο ... Ἀμήν.
- (φ. ροα^r-ρηβ^r) «Τοῦ αὐτοῦ ... Ὁμιλία εἰς τὴν Κυριακὴν τῶν Πατέρων» ἀρχ.: Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ ... Ἄν εἶναι καὶ ἓνας ἄνθρωπος (ἀδελφοί) ὁποῦ θέλει νὰ ἔμῃρ ...· τέλ.: καὶ νὰ ἀκούσωμεν καὶ ἡμεῖς μετὰ τῶν δικαίων τὸν Κύριον, δεῦτε ... πρὸ καταβολῆς κόσμου. Ἦς γένοιτο ... Ἀμήν.

- (φ. ρηβ^τ-ρ^ζβ^τ) «Τοῦ σοφωτάτου αὐτοῦ ... Εἰς τὴν Κυριακὴν τῆς ἁγίας Πεντηκοστῆς» ἀρχ.: *Τῆ ἑσχατῆ ἡμέρα ... Ὅποταν ἕνας ἄνθρωπος (ἀδελφοί) ἤθελεν εὐρίσκεισθαι εἰς ἕνα τόπον ...* τέλ.: *κατάκρεων ἁμαρτίας. Καὶ μετὰ τοῦτο θέλομεν γενεῖ ἄξιον τῆς μελλούσης βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἦς γένοιτο ... Ἀμήν.*
 - (φ. ρ^ζγ^τ-σε^ν) «Τοῦ αὐτοῦ ... Ὁμιλία εἰς τὴν Κυριακὴν τῶν ἁγίων Πάντων» ἀρχ.: *Πᾶς ὅστις ὁμολογήσει ... Ἄν εἶναι καὶ κάθε εἷς ἄνθρωπος ἀγαπᾷ ...* τέλ.: *πὸς δὲν μᾶς ἠξεύρει, ἀμὴ νὰ μᾶς εἰπῆ, δεῦτε οἱ εὐλογημένοι ... πρὸ καταβολῆς κόσμου. Ἦ γένοιτο ... Ἀμήν.*
Τὸ κείμενο τοῦ φ. ρ^ζδ^ν διαγράφηκε καὶ ἐπαναλήφθηκε ὁλόκληρο στὸ φ. ρ^ζε^τ, πιθανότατα ἐξαιτίας σφάλματος.
 - (φ. σ^ζτ^ν-σιγ^ν) «Τοῦ αὐτοῦ ... Ὁμιλία εἰς τὴν δευτέρα Κυριακὴ τοῦ Ματθαίου» ἀρχ.: *Δεῦτε ὀπίσω μου ... Ὅταν θέλῃ ἕνας οἰκοδεσπότης ...* τέλ.: *καὶ νομῆν εὐρίσει τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ἦς γένοιτο ... Ἀμήν.*
Σὲ πολλὰ φύλλα διορθώσεις, προσθήκες καὶ σύντομες ἐρμηνεῖες τοῦ κειμένου, κυρίως στὰ περιθώρια.
2. *α. (φ. ρη^ζ) **Ὁμήρου**, Ὀδύσεια ἀρχ.: *Ἄνδρα μοι ἔνεπε ...* τέλ.: *καὶ νόστον ἑταίρων. Ὀδύσεια, α, στ. 1-5.*
Διάστιχη ἐρμηνεῖα σὲ δύο λέξεις τοῦ κειμένου.
- *β. (φ. ρη^ζ) **Ὁμήρου**, Ἰλιάδα ἀρχ.: *Ἐξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα ...* τέλ.: *Ἀχιλλεύς, Ἰλιάδα, Α, στ. 6-7.*
3. (ἔσῳφ. ἀρχῆς καὶ τέλους, σπαράγματα στὸ ἔσωτ. τῶν πινακίδων ἀρχῆς καὶ τέλους) **Ἰωάννου Στοβαίου**, Ἀνθολόγιο:
- (ἔσῳφ. ἀρχῆς) ἀρχ.: *Πλάτωνος ἐκ τῶν Εὐθύφρωνος. Λέγων ...* τέλ.: *ὁ ποιήσας.* Ἔκδ.: C. Wachsmuth, O. Hense, *Ioannis Stobaei anthologium*, τόμ. 1-5, Βερολίνο 1884-1912, βιβλ. 3, κεφ. 31:18 (στ. 1-3).
 - (ἔσῳφ. ἀρχῆς) ἀρχ.: *Πολλοὶ γάρ μοι δοκοῦσι ...* τέλ.: *ἔνθα καὶ αἰδώς.* Ἔκδ.: C. Wachsmuth, O. Hense, ..., βιβλ. 3, κεφ. 31:18 (στ. 8-15).
 - (ἔσῳφ. τέλους) *Αὐτὰρ ἀναιδείῃ γαῖαν ἐπέρχεσθ' ὁμῶς.* Ἔκδ.: C. Wachsmuth, O. Hense, ..., βιβλ. 3, κεφ. 32:8 (στ. 3).
 - (ἔσῳφ. τέλους) ἀρχ.: *Εὐριπίδου. Θάρσος τό[δ'] ἐστὶν οὐδ' εὐτολμ[...]* τέλ.: *μολῶν.* Ἔκδ.: C. Wachsmuth, O. Hense, ..., βιβλ. 3, κεφ. 32:1 (στ. 2-4).
 - (ἔσωτ. πινακίδας ἀρχῆς) ἀρχ.: *ἀλλ' ἵνα μὲν αἰδώς, ...* τέλ.: *ἔνθα καὶ ἀρι[θμός].* Ἔκδ.: C. Wachsmuth, O. Hense, ..., βιβλ. 3, κεφ. 31:18 (στ. 15-19).
 - (ἔσωτ. πινακίδας ἀρχῆς) ἀρχ.: *Δημοκρίτου. Φαῦλον κᾶν [...]* τέλ.: *μάθε δὲ πολὺ μᾶλ[λον].* Ἔκδ.: C. Wachsmuth, O. Hense, ..., βιβλ. 3, κεφ. 31:7 (στ. 1-3).
 - (ἔσωτ. πινακίδας τέλους) ἀρχ.: *[...μᾶ]λλον τοὺς συνόντας ...* τέλ.: *σέβας [...]. Θεο-*

φρά[στου ...]. Έκδ.: C. Wachsmuth, O. Hense, ..., βιβλ. 4, κεφ. 7:20 (στ. 2-3).
Τὸ κείμενο μὲ μεγάλο διάστιχο διάστημα, προφανῶς γιὰ τὴν προσθήκη ἑρμηνείας.

4. (σπαράγματα στὸ ἔσωτ. τῶν πινακίδων ἀρχῆς καὶ τέλους) Λειτουργικὰ κείμενα, πιθανότατα προερχόμενα ὅλα ἀπὸ Ὁρολόγιο. Διακρίνονται κυρίως τὰ ἑξῆς:
- (ἔσωτ. πινακίδας ἀρχῆς) Συναπτή ἀρχ.: [... ἰ]οῦ Θεοῦ Ἐκκλη[σιῶν καὶ τῆς τῶν] πάντων ἐνώσεως ...· τέλ.: Ὅτι πρέπει σοι πᾶσα δόξα [...].
 - (ἔσωτ. πινακίδας ἀρχῆς) Εὐχὴ τοῦ Ἑσπερινοῦ ἀρχ.: [... ἰ] κατὰ τὴν [π]αροῦσαν ἐσπέραν] καὶ τὴν ἐπιούσαν νύκτα ...] τέλ.: Εἶπὲν τὸ κράτος τῆς βασιλείας [...].
Έκδ.: Π. Α. Τρεμπέλας, *Μικρὸν Εὐχολόγιον*. Τόμ. 2: *Αἱ ἀκολουθίαι καὶ τάξεις Ἁγιασμοῦ ὑδάτων, Ἐγκαινίων, Ὁρθρου καὶ Ἑσπερινοῦ κατὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις ἰδίᾳ κώδικας*, Ἀθήνα 2¹998, 265 (στ. 6-10).
 - (ἔσωτ. πινακίδας ἀρχῆς) Ἀπόλυσις ἀρχ.: [... ἑ]λεῖμων καὶ φιλάνθρω[ω]πος Θεὸς ὑπάρχεις ... Τὸ Τρισάγιον. Δόξα. Τὴν τιμωτέραν, καὶ ἀπόλυσις. Καὶ ἡμεῖς στερεοῦμεν τὸ τοὺς βασιλεῖς λεγόμενον ...· τέλ.: καὶ ὀρθοδόξων Χριστιανῶν.
 - (ἔσωτ. πινακίδας ἀρχῆς) Αἶνοι ἀρχ.: Αἰνεῖτε [...] Σελήνη [...] πάντα τὰ ἄστρα ...· τέλ.: [... Αἰνεσάτω]σαν αὐτὸ[ν ...]. Ψαλμὸς 148:3-5.
 - (ἔσωτ. πινακίδας ἀρχῆς) Ὁγδόη ᾠδῆ- ὕμνος τῶν τριῶν παιδῶν ἀρχ.: [...] εἰς τοὺς αἰῶνας. Εὐλογεῖτε ἦλιος ...· τέλ.: δοῦλοι Κυρίου [...]. Ὁδὲς 8:61-85.
 - (ἔσωτ. πινακίδας ἀρχῆς) Ψαλμοί, πιθανότατα ἀπὸ τὸν Ἑσπερινὸ ἢ τὸ Μεσονυκτικὸ ἀρχ.: [...] ἁμαρτωλοί, κατὰ [μόν]ας ...· τέλ.: Ἐκκεῶ [ἐν]ώπιον αὐ[τοῦ] τὴν δ[ί]εσιν [...]. Ψαλμοὶ 140:10-141:3.
 - (ἔσωτ. πινακίδας ἀρχῆς) Προκείμενο, προφανῶς ἀπὸ Ὁρολόγιο ἀρχ.: Τῇ Πέμπτῃ ἐσπέρας [ἦχος] πλάγιος β΄. [Ἡ] βοήθειά μου ...· τέλ.: τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς [...].
 - (ἔσωτ. πινακίδας τέλους) Ἐβδόμη ᾠδῆ-προσευχὴ τῶν τριῶν παιδῶν ἀρχ.: [...] εἰς τοὺς αἰῶ[ν]ας]. Εὐλογημένος εἶ ὁ βλ[έπων] ἀ]βύσσους ...· τέλ.: ὁ ὑπε[ρ]ῦμνος [...].
5. (σπαράγματα ἐντύπου στὸ ἔσωτ. τῶν πινακίδων ἀρχῆς καὶ τέλους) Παρακλητικὴ. Διακρίνονται τὰ ἑξῆς:
- (ἔσωτ. πινακίδας ἀρχῆς) ἀρχ.: Ἄδου συνέτριψε, καὶ ὡς δεσπότης [ἀνέ]στη ...· τέλ.: ἀναμέλπουσα, Εὐλογημένος [...] τῆς δόξης σου Κύριε. Παρακλητικὴ, 379 (ἦχος δ΄, Κυριακὴ πρωί, Ὁρθρος).
 - (ἔσωτ. πινακίδας τέλους) ἀρχ.: [... Θ]εοῦ ὁ ὑπερένδοξος. Σὲ ἀναστάντα ...· τέλ.: φῶς ὁ ὑπε[ρ]ένδοξος ...]. Παρακλητικὴ, 724 (ἦχος πλάγιος γ΄, Κυριακὴ πρωί, Ὁρθρος).

6. (σπαράγματα κολλημένα σε διάφορα φύλλα του κώδικα για συντήρηση ή για τὸ σχηματισμὸ διφύλλων) Διακρίνονται πολὺ μικρὰ ἀποσπάσματα κειμένων.

- ΓΡΑΦΗ:** 1. (φ. σ^α-σιγ^ν, πιθανὸν καὶ ἐσώφ. ἀρχῆς καὶ τέλους καὶ σπαράγματα στὸ ἐσωτ. τῶν πινακίδων μὲ κείμενο τοῦ Στοβαίου) Ἔνας γραφέας (17ος αἰ.). Γραφὴ ἄτεχνη, ἐξαιρετικὰ καλαρῆ, δεξιοκλινῆς, ἀραιή (κατὰ τόπους πυκνὴ), μὲ γράμματα συνήθως μεγάλου μεγέθους καὶ πολλὰς συντομογραφίες. Τὸ ὕψος τῆς γραφῆς ἀλλάζει συχνά, συνήθως στὴν ἀρχὴ ὀμιλίας (λ. χ. φ. ιγ^ν-ιδ^τ, κ^ν-κα^τ, νγ^ν-νε^τ), πιθανότατα ἐπειδὴ ὁ κώδικας θὰ γράφηκε σταδιακὰ (μᾶλλον πρόκειται γιὰ συστάκωση ὀμιλιῶν ποὺ εἶχαν γραφεῖ πρόχειρα). Ἐντονα διαφοροποιεῖται ἡ γραφὴ στὰ φ. σ^ς-σιν^ν (ἐπιμελημένη, ἀραιή, μὲ μικροῦ μεγέθους γράμματα), ἂν καὶ τὰ ἐπιμέρους μορφολογικὰ στοιχεῖα δείχνουν ὅτι πρόκειται γιὰ τὸν ἴδιο γραφέα. Ἄλλωστε ὁ τίτλος τῆς ὀμιλίας (φ. σ^ς), οἱ προσθήκες καὶ οἱ διορθώσεις τοῦ κειμένου γράφκων ἀπὸ τὸν ἴδιο μὲ τὴ διαφοροποιημένη γραφὴ του. Πολλὰς διορθώσεις καὶ προσθήκες στὸ κείμενο ἀπὸ τὸν ἴδιο γραφέα. Στὸ τέλος πολλῶν ὀμιλιῶν ὁ γραφέας σημειώνει στὸ περιθώριο – κάθετα πρὸς τὸ κείμενο – τὴν ὀμιλία ποὺ πρέπει νὰ ἀκολουθήσει (*σὺρε εἰς τὴν Κυριακὴν ...*), προφανῶς γιὰ νὰ θυμᾶται πῶς νὰ συνεχίσει ἢ (σὲ περίπτωση ποὺ ἡ νέα ὀμιλία ἀρχίζει ἀπὸ νέο τεύχος) γιὰ νὰ τοποθετηθοῦν σωστὰ τὰ τεύχη.
2. (σπαράγματα στὸ ἐσωτ. τῶν πινακίδων μὲ λειτουργικὰ κείμενα) Ἔνας γραφέας (17ος αἰ.). Γραφὴ ἄτεχνη, ἐξαιρετικὰ καλαρῆ, ἐλαφρῶς δεξιοκλινῆς, πολὺ ἀραιή, μὲ γράμματα μεγάλου μεγέθους.
- Ἄγραφα τὰ φ. πδ^ν καὶ ρζ^{βν}. Στὸ φ. ρπ^{ςν} σύντομο κείμενο γραμμμένο ἀπὸ ἀναγνώστη τοῦ κώδικα.

ΥΛΗ: Χαρτὶ διαφόρων ποιοτήτων, λευκὸ. Ὑδατόσημο χωρισμένο σὲ δύο τμήματα:

- α) Χονδρὸ καὶ τραχὺ. Τρεῖς ἡμισέλνοι (βλ. φ. κδ/κε)· ἀντίσημο: φανὸς (βλ. φ. η)· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/30 χλστ. καὶ ἀλλοῦ 20/25 χλστ.· πρβλ. Heawood 865 (ἔτος 1600;) – χωρὶς ἀντίσημο.
- β) Χονδρὸ καὶ σιλιπνὸ. Τὸ ὑδατόσημο δὲν ἐμφανίζεται· ἀντίσημο: γράμμα Α ἢ V, τριφύλλι καὶ ἀριθμὸς 3 (βλ. φ. ρζ^ς)· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/27 χλστ. Μελάνι μαῦρο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 8 (η), 8+1+1 (ιν· τὰ φ. ιζ καὶ ιη ἔχουν προστεθεῖ στὸ τέλος τοῦ τεύχους), 1+1+8 (κπ· τὰ φ. ιθ καὶ κ ἔχουν προστεθεῖ στὴν ἀρχὴ τοῦ τεύχους), 8 (λε· ὁ ἀριθ. φύλλου λε ἔχει δοθεῖ δύο φορές), 8+1 (μδ· τὸ φ. μδ ἔχει προστεθεῖ στὸ τέλος τοῦ τεύχους), 1+8 (νγ· τὸ φ. με ἔχει προστεθεῖ στὴν ἀρχὴ τοῦ τεύχους), 8+1+1 (ξγ· τὰ φ. ξβ καὶ ξγ ἔχουν προστεθεῖ στὸ τέλος τοῦ τεύχους), 1+8 (οβ· τὸ φ. ξδ ἔχει προστεθεῖ στὴν ἀρχὴ τοῦ τεύχους), 8 (η), 6-2 (πδ· λείπει 1 φ. μετὰ τὸ φ. πα καὶ 1 φ. μετὰ τὸ φ. πη), 8 (ζβ), 8 (ρ), 1+1+1+4 (ρζ· τὰ φ. ρα, ρβ, ργ ἔχουν προστεθεῖ στὴν ἀρχὴ τοῦ τεύχους), 8 (ριδ· ὁ ἀριθ. φύλλου ριδ ἔχει δοθεῖ δύο φορές), 8 (ρκβ), 8 (ρλ), 8 (ρλη), 8 (ρμς), 4 (ρν), 8 (ρνη),

8 (ρξς), 16 (ρηβ), 4+1+1 (ρηη: τὰ φ. ρηζ και ρηη ἔχουν προστεθεῖ στο τέλος τοῦ τεύκους), 6 (ρξδ), 8+1+1 (σδ: τὰ φ. σγ και σδ ἔχουν προστεθεῖ στο τέλος τοῦ τεύκους: τὸ φ. σδ ἀποσταχωμένο), 8-1+2 (σιγ: λείπει 1 φ. μετὰ τὸ φ. σπ: τὸ δίφυλλο τῶν φ. σθ/σι ἔχει προστεθεῖ στο ἔσωτ. τοῦ τεύκους). Καμία ἀρίθμηση τευκῶν. Παραπομπή μεταξὺ σελίδων σὲ ἀρκετὰ φύλλα, παράλληλα πρὸς τὸ κείμενο (ἐνίοτε κάθετα, λ. κ. φ. ρλη^ν). Στο ἔσωτ. τῶν πινακίδων ἀρχῆς και τέλους μεγάλος ἀριθμὸς σπαράγματος ἀπὸ τουλάχιστον δύο ἄλλους χαρτώους κώδικες και ἕνα ἔντυπο. Μικρὰ χαρτῶα σπαράγματα ἀπὸ ἄλλα χειρόγραφα (κώδικες ἢ λυτὰ φύλλα) χρησιμοποιήθηκαν και στο ἔσωτ. τοῦ κώδικα. ὡς λωρίδες γιὰ τὴ συγκρότηση διφύλλων ἢ γιὰ συντήρηση (λ. κ. φ. β-γ, δ-ε, ιδ-ιε).

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Τίτλοι, πρωτογράμματα και διορθώσεις με κόκκινο μελάνι. *Επίτιλα, τίτλοι, πρωτογράμματα και με μαῦρο μελάνι. Σὲ πολλὰ ἀπὸ τὰ σπαράγματα με λειτουργικὸ περιεχόμενο, στο ἔσωτ. τῆς πινακίδας ἀρχῆς, πρωτογράμματα με κόκκινο μελάνι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράχη: α. (ἐτικέτα τύπου α) 14

β. ἴχνη ἐτικέτας τύπου γ.

2) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ἄ.:

- φ. κθ^ν: (κάθετα πρὸς τὸ κείμενο) *δέσπος: ι πουλιό: διμίτρι: γέργο: ιστάσιιν ἐνέ.*

- φ. ρξδ^ν: (κάθετα πρὸς τὸ κείμενο) *ἄρξου χίρ μου ἀγαθε μάθε γραματα καλα μὴν δαρθῆς κ(αι) λυπηθης κ(αι) ἐκ στερμαι.*

ΣΤΑΧΩΣΗ: Πινακίδες ἀπὸ σπαράγματα χαρτῶων χειρογράφων και ἔντυπων χωρὶς ἐπένδυση. Ἡ ράχη ἔχει ἐκπέσει ἐντελῶς. Πρόχειρος σελιδοδείκτης ἀπὸ σκονί. Τὸ φ. σδ ἀποσταχωμένο.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Μέτρια. Πολλοὶ ρύποι ἀπὸ ὑγρασία. Παλαιότερη συντήρηση με λωρίδες ἀπὸ χαρτί.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, *Αναγραφί, 50.

15

ἔτος 1733 χαρτ. 219x160 χλστ. [170/180x115/120 χλστ.] φφ. 355 (δ+351) στ. 29/30

Θεοφίλου Κορδυαλέως, Εἴσοδος Φυσικῆς ἀκροάσεως (*Υπομνήματα στο Περι φυσικῆς ἀκροάσεως τοῦ Ἄριστοτέλους).

1. (φ. 1^ρ-344^ν) **Θεοφίλου Κορυδαλέως**, Εἰσοδος Φυσικῆς ἀκροάσεως.
 Ἡ διάρθρωση τοῦ κειμένου στὸν κώδικα:
- (φ. 1^ρ-23^ρ) «Εἰς Φιλοσοφίαν Προδιοίκησης. Προοίμιον. Ὅποῖον τὸ τῆς Φιλοσοφίας ἀξίωμα, Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλέως» ἀρχ.: *Τῶν ὅσα θηράσιμα πέφυκε τοῖς ἀνθρώποις κατὰ ...* τέλ.: *τῶν λοιπῶν τοῦ φιλοσόφου συγγραμμάτων.*
 - (φ. 23^ν-28^ν) «Περὶ τῶν ὀκτὼ βιβλίων τῆς Φυσικῆς ἀκροάσεως» ἀρχ.: *Πρὸ πάντων τοιγαροῦν τῶν προτεθέντων μερῶν ...* τέλ.: *μᾶλλον δὲ περὶ εἰδούς.*
 - (φ. 28^ν-111^ρ) Βιβλίον α' («ὑπομνήματα εἰς τὸ α' τοῦ Περὶ φυσικῆς ἀκροάσεως») ἀρχ.: *Τρία δ' ἄν τις εὐλόγως θεῖη ...* τέλ.: *περὶ ὧν ἐπὶ τῆς ἐχομένης βιβλίου.*
 (φ. 28^ν) «Διαίσεις τοῦ βιβλίου» (φ. 28^ν-29^ρ) «Εἰς τὸ Προοίμιον προδιοίκησης» (φ. 29^ρ) «Διαίσεις τοῦ Προοιμίου» (φ. 29^ρ-51^ρ) Κεφάλαιον α' (φ. 51^ρ-65^ρ) «Κεφάλαιον β'» (φ. 65^ρ-70^ν) «Κεφάλαιον γ'» (φ. 70^ν-75^ν) «Κεφάλαιον δ'» (φ. 75^ν-83^ρ) «Κεφάλαιον ε'» (φ. 83^ρ-89^ρ) «Κεφάλαιον ζ'» (φ. 89^ρ-98^ν) «Κεφάλαιον ζ'» (φ. 99^ρ-105^ρ) «Κεφάλαιον η'» (φ. 105^ρ-111^ρ) «Κεφάλαιον θ'».
 - (φ. 111^ρ-171^ν) Βιβλίον β' («Εἰς τὸ β^{ον} τῶν Περὶ ἀρχῶν ὑπομνήματα») ἀρχ.: *Ἐν ἀρχῇ τοῦ προληφθέντος βιβλίου τὸν σκοπὸν ...* τέλ.: *ὄν φαμεν ὀρισμὸν τοῦ συναμφοτέρου.*
 (φ. 111^ρ-111^ν) Εἰσαγωγή (φ. 111^ν-124^ν) «Κεφάλαιον α'» (φ. 124^ν-135^ρ) «Κεφάλαιον β'» (φ. 135^ρ-143^ν) «Κεφάλαιον γ'» (φ. 143^ν-147^ν) «Κεφάλαιον δ'» (φ. 147^ν-153^ρ) «Κεφάλαιον ε'» (φ. 153^ρ-158^ρ) «Κεφάλαιον ζ'» (φ. 158^ρ-162^ν) «Κεφάλαιον ζ'» (φ. 162^ν-169^ρ) «Κεφάλαιον η'» (φ. 169^ρ-171^ν) «Κεφάλαιον θ'».
 - (φ. 171^ν-191^ν) «Βιβλίον γ^{ον}. Συνοπτικαὶ ὑπομνήσεις εἰς τὸ γ^{ον} τῆς Περὶ φυσικῆς ἀκροάσεως» ἀρχ.: *Διοριστάμενος ἐπὶ τῆς προληφθείσης βιβλίου ...* τέλ.: *οὐκ ἔσται ἄπειρος ἐνεργεῖα. Τέλος τοῦ γ^{ον} βιβλίου τῶν Φυσικῶν.*
 (φ. 171^ν-172^ν) Εἰσαγωγή (φ. 172^ν-178^ρ) «Κεφάλαιον α'» (φ. 178^ρ-180^ν) «Κεφάλαιον β'» (φ. 180^ν-184^ν) «Κεφάλαιον γ'» (φ. 184^ν-186^ν) «Τμήμα β'. Κεφάλαιον δ'» (φ. 186^ν-191^ν) «Κεφάλαιον ε'».
 - (φ. 191^ν-211^ν) Βιβλίον δ' («Εἰς τὸ δ' τῶν Φυσικῶν ὑπομνήσεις συνοπτικά») ἀρχ.: *Περάνας ὁ φιλόσοφος τὸν περὶ ἀείρου λόγον ...* τέλ.: *γινόμενοις καὶ φθειρομένοις. Καὶ ταῦτα περὶ χρόνου.*
 (φ. 191^ν-198^ν) Τμήμα α' (φ. 198^ν-211^ν) «Τμήμα β'».
 - (φ. 211^ν-242^ρ) Βιβλίον ε' («Εἰς τὸ ε^{ον} τῶν Φυσικῶν ὑπομνήματα») ἀρχ.: *Ἡ ἐπὶ τοῦ ε' βιβλίου θεωρία φαίνεται ἀμέσως ...* τέλ.: *πᾶν κινούμενον συνεχῆς εἶναι καὶ σῶμα.*
 (φ. 211^ν-213^ρ) Εἰσαγωγή (φ. 213^ρ-225^ρ) «Κεφάλαιον α'» (φ. 225^ρ-231^ρ) «Κεφάλαιον β'» (φ. 231^ρ-233^ρ) «Κεφάλαιον γ'» (φ. 233^ρ-236^ν) «Κεφάλαιον δ'» (φ. 236^ν-238^ρ) «Κεφάλαιον ε'» (φ. 238^ρ-242^ρ) «Κεφάλαιον ζ'».

- (φ. 242^v-276^r) Βιβλίο ζ' («Εἰς τὸ ζ' τῶν Περι φυσικῆς ἀκροάσεως ἔκθεσις συνοπτική»): ἀρχ.: *Τῶν ὀκτὼ Περι φυσικῆς ἀκροάσεως ἔκτη ἐστίν ...*: τέλ.: *διαρκούσα, τῷ ἀριθμῷ ἐπ' ἄπειρον πρόεισιν.*
(φ. 242^v-243^r) Εἰσαγωγή (φ. 243^r-246^v) «Κεφάλαιον α'» (φ. 246^v-251^r) «Κεφάλαιον β'» (φ. 251^r-252^v) «Κεφάλαιον γ'» (φ. 253^r-256^v) «Κεφάλαιον δ'» (φ. 256^v-260^r) «Κεφάλαιον ε'» (φ. 260^r-264^r) «Κεφάλαιον ζ'» (φ. 264^r-266^v) «Κεφάλαιον ζ'» (φ. 266^v-269^r) «Κεφάλαιον η'» (φ. 269^r-272^v) «Κεφάλαιον θ'» (φ. 272^v-276^r) «Κεφάλαιον ι'».
- (φ. 276^r-299^r) Βιβλίο ζ' («Εἰς τὸ η' τῶν Περι φυσικῆς ἀκροάσεως ὑπόμνημα»): ἀρχ.: *Τὴν ἐβδόμη ἐν τάξει τῶν Περι φυσικῆς ἀκροάσεως βιβλόν ...*: τέλ.: *κατὰ τε τὸν χρόνον καὶ τὸ διάστημα μέχρι τέλους.*
(φ. 276^r) Εἰσαγωγή (φ. 276^r-279^v) «Κεφάλαιον α'» (φ. 279^v-283^r) «Κεφάλαιον β'» (φ. 283^r-289^v) «Κεφάλαιον γ'» (φ. 289^v-295^v) «Κεφάλαιον δ'» (φ. 295^v-299^r) «Κεφάλαιον ε'».
- (φ. 299^v-343^v) «Βιβλίων η^{ον}. Εἰς τὸ θ' τῆς Φυσικῆς ἀκροάσεως» ἀρχ.: *Διαφόρους περὶ κινήσεως ζητήσεις ...*: τέλ.: *καὶ ὕλης εἰς τὸ παντελὲς ἀππληγμένον.*
(φ. 299^v-300^r) Εἰσαγωγή (φ. 300^r-306^v) «Κεφάλαιον α'» (φ. 306^v-307^v) «Κεφάλαιον β'» (φ. 307^v-310^r) «Κεφάλαιον γ'» (φ. 310^r-313^r) «Κεφάλαιον δ'» (φ. 313^r-318^v) «Κεφάλαιον ε'» (φ. 318^v-323^r) «Κεφάλαιον ζ'» (φ. 323^r-327^r) «Κεφάλαιον ζ'» (φ. 327^r-335^r) «Κεφάλαιον η'» (φ. 335^v-337^v) «Κεφάλαιον θ'» (φ. 337^v-343^v) «Κεφάλαιον ι'».
- (φ. 343^v-344^v) «Ἐπίλογος ἐπὶ τῆς Φυσικῆς ἀκροάσεως» ἀρχ.: *Παρασημιοῦται δὲ ὁ Συμπληκτικὸς ὅτι κατὰ Πλάτωνα ...*: τέλ.: *ἐπὶ τὴν ἄυλον καὶ ἀδιαίρετον καὶ νοερὰν ἀγαθότητα, αἰδίως ἅμα ὄλην οὖσαν ἀναδραμών, ἧ̄ πρέπει ... τῶν αἰώνων. Ἄμην. Ἔκδ. α': Εἴσοδος Φυσικῆς ἀκροάσεως κατ' Ἀριστοτέλην, συνεργησθεῖσα ὑπὸ ... Θεοφίλου τοῦ Κορυθαλέως ... ἰδίους ἀναλώμασι τοῦ ... ἀρχιεπισκόπου ... Κύπρου κυρίου Χρυσάνθου ... διορθωθεῖσα ἐπιστασίᾳ δὲ Κυπριανοῦ ἀρχιμανδρίτου Κυπρίου. Τόμος πρῶτος, Βενετία (Νικόλαος Γλυκὸς) 1779 (= Παπαδόπουλος, ἀριθ. 3202). Γιὰ τὸ ἔργο βλ. Tsourkas, 237-265.*
Λίγα σχήματα γιὰ τὴν κατανόηση τοῦ κειμένου καὶ σποραδικὰ παρασελίδια σχόλια.
2. (φ. 345^r) Σύντομο ἀπόσπασμα περὶ διαφορᾶς τῶν ὄρων φύσις, φυσικὸν καὶ φύσει, ἐνδεχομένως ἀπὸ τὸ ἔργο τοῦ **Θ. Κορυθαλέως**: ἀρχ.: *Φύσις καὶ φυσικὸν καὶ φύσει διαφέρουσι ...*: τέλ.: *μίτηρ, τροφός, δύναμις, παθητική, δυνάμει ὄν καὶ πάσχον.*

3. α. (φ. 351^v) Ὀνόματα προσώπων τῆς Π. Διαθήκης: *Περὶ Γεδεών, Βαράκτε καὶ Σαμφών καὶ Ἰεφθάε, Δαβὶδ καὶ Σαμουὴλ.*
- β. (φ. 351^v) Γνωμικὸ καὶ ἐρμηνεῖα του στὴν ἀπλῆ ἑλληνικὴ: Ὁ ἐσὺ μισεῖς ἐτέρφ μὴ ποιῆς. Ὡ ἀνθρώπε, ἐκεῖνο ὅπου μισεῖς ἐσὺ μὴ κάνεις ἐσὺ εἰς ἄλλον.
- *γ. (ἐσωτ. πινακίδας τέλους) Ὀνόματα ἀνθῶν καὶ μετάφρασή τους στὴν ἀπλῆ ἑλληνικὴ: Ὑάκινθος τὸ ζημπῆλι, νάρκισσος ζαρνακατέε.

ΓΡΑΦΗ: (φ. 1^r-345^r, 351^v) Ἔνας γραφέας (Ἀλέξιος παπᾶ Νικολάου, ἔτος 1733· βλ. φ. 344^v).

Γραφὴ ἐπισεισυρμένη, φιλολογικὴ, δεξιοκλινὴς, πυκνὴ, μὲ γράμματα μικροῦ μεγέθους καὶ λίγες συντομογραφίες. Στὸ φ. 22^r ἡ γραφὴ ἀλλάζει ὕφος (γράμματα μεγαλύτερων διαστάσεων- ἀλλὰ καὶ μεγαλύτερη ἀντίθεση μεταξὺ γραμμάτων μικροῦ καὶ μεγάλου μεγέθους- καὶ μὲ μεγαλύτερες κεραῖες - λ. χ. στὰ λ, μ, ρ, φ)· πρόκειται γιὰ τὴν ἴδια γραφὴ μὲ αὐτὴ ποὺ χρησιμοποιεῖται σὲ πολλοὺς τίτλους. Πολίτης-Πολίτη, Βιβλιογράφοι, 342.

*Ἄγραφα τὰ φ. α^r-δ^v, 345^r-351^v.

ΥΛΗ: Χαρτὶ λεπτὸ, τραχὺ καὶ λευκὸ.

- α) Ὑδατόσημο χωρισμένο σὲ δύο τμήματα. Ἐμβλημα μὲ γράμματα A P P A P A στὸ ἐσωτερικὸ (βλ. φ. β/γ)· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/18 χλστ.: ἴδιο ἢ παρόμοιο μὲ τὸ γ τοῦ κώδ. 9, τὸ γ τοῦ κώδ. 28, τὸ α τοῦ κώδ. 29, τὸ α τοῦ κώδ. 32, τὸ α τοῦ κώδ. 35 καὶ τὸ α τοῦ κώδ. 36· πρβλ. Stanković 135 (ἔτος 1703) - μὲ διαφορὲς στὸ σχῆμα καὶ στὸ μέγεθος.
- β) Ὑδατόσημο σχεδὸν στὸ κέντρο τοῦ φύλλου. Τρία καπέλλα (βλ. φ. δ)· ἀντίσημο: γράμμα A (βλ. φ. δ)· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/19 χλστ.: πρβλ. Heawood 2596-2599 (ἔτη 1685-1694) - μὲ διαφορετικὰ ἀντίσημα καὶ διαφορὲς στὸ μέγεθος.
- γ) Ὑδατόσημο χωρισμένο σὲ δύο τμήματα. Τρία καπέλλα (βλ. φ. 4/5)· ἀντίσημο: γράμμα L, τριφύλλι καὶ γράμμα S (βλ. φ. 3)· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/18 χλστ.: πρβλ. Heawood 2596-2599 (ἔτη 1685-1694) - μὲ διαφορετικὰ ἀντίσημα καὶ διαφορὲς στὸ μέγεθος.
- δ) Ὑδατόσημο χωρισμένο σὲ δύο τμήματα. Τρία καπέλλα (βλ. φ. 2/7)· ἀντίσημο: γράμμα C (βλ. φ. 1)· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/19 χλστ.: πρβλ. Heawood 2596-2599 (ἔτη 1685-1694) - μὲ διαφορετικὰ ἀντίσημα καὶ διαφορὲς στὸ μέγεθος.

Μελάνι μαῦρο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 4 (δ), 8 (8), 8 (16), 8 (24), 8 (32), 8 (40), 8 (48), 8 (56), 8 (64), 8 (72) στὸ φ. 65^r ἐπικολημένο κομμάτι χαρτὶ μὲ κείμενο ἀπὸ ἄλλο χ., γιὰ ἀντικατάσταση-διόρθωση τοῦ ὑπάρχοντος, 8 (80), 8 (88), 8 (96), 8 (104), 8-1 (111)· λείπει 1 φ. μετὰ τὸ φ. 108, 8 (119), 8 (127), 8 (135), 8 (143), 8 (151), 8 (159), 8 (167), 8 (175), 8 (183), 8 (191), 8 (199), 8 (207), 8 (215), 8 (223), 8 (231), 8 (239), 8 (247), 8 (255), 8 (263), 8 (271), 8

(279), 8 (287), 8 (295), 8 (303), 8 (311), 8 (319), 8 (327), 8 (335), 8 (343), 8 (351). Καμία ἀρίθμηση τευχῶν. Παραπομπή μεταξύ σελίδων στὴν κάτω δεξιὰ γωνία, παράλληλα πρὸς τὸ κείμενο.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Καμία ἐρυθρογραφία. Τίτλοι, πρωτογράμματα, βοηθητικές ἐνδείξεις μὲ μαῦρο μελάνι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΩΔΙΚΟΓΡΑΦΙΚΑ:

- φ. 344^v: *Τέλος τῶν ὀκτῶ τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως βιβλί(ων) / κ(αι) τῷ θεῷ ἡμῶν δόξα πολλή κ(αι) χάρις ἄπειρος / ἀπὸ χριστοῦ γεν[[έ]]ήσεως χιλιοστῶ ἑπτακοσιοστῶ / τριακοσιοστῶ τρίτῳ ἐλαφροβλιῶνος δεκάτῃ τετάρ:/τῃ [[Ἰσταμένου]] μεσοῦντος ἐν πόλει ἰωαννί(ων):- / μέμνησθε τοῦ γράψαντος / οἱ ἀναγινώσκοντες, / ἀλεξίου παπ(ᾶ) νικολάου:-.*

2) ΚΗΤΗΟΡΙΚΑ:

- ράχη: α. (ἐτικέτα τύπου α) 15.

β. (κάτω ἀπὸ τὴν ἐτικέτα τύπου α, ἐτικέτα τύπου ζ): 21.

- φ. α': (μὲ μπλὲ μελάνι, παλαιὸς ταξιν. ἀριθ.) 21 (ἐπαναλαμβάνεται).

- φ. 1^r: κ(αι) *τόδε πρὸς τοῖς ἄλλοις λαρίσι(ης) κύρ μελετίου: βου:-.*

3) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ᾶ:

- φ. α': *κόλας* - 86 (ἐπαναλαμβάνεται).

- φ. δ^v: *† ο γριγορπος εγγραφα μουναχος - 1794 ἀριλη/ου.*

- φ. 351^v: δοκίμια κονδυλίου καὶ ἀριθμητικές πράξεις.

ΣΤΑΧΩΣΗ: Πινακίδες ἀπὸ χαρτόνι χωρὶς ἐπένδυση. Τὸ χαρτόνι τῆς πινακίδας ἀρχῆς ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο τμήματα (δυσανάλογα σὲ μέγεθος) ραμμένα κάθετα πρὸς τὸ κείμενο. Τὸ ὄψασμα τῆς ράχης εἶναι ὄρατό.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Πολὺ καλή. Λίγοι ρύποι ἀπὸ ὕγρασία καὶ ἐλάχιστες φθορὲς ἀπὸ τὴ χρήση (λ.κ. φ. 52).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἐναγραφή, 50. Καρᾶς, τόμ. 2, 179.

16

ἔτος 1679 χαρτ. 219x160 κλστ. [165/170x110/120 κλστ.] φφ. 232 (n+224) στ. 26/28

Θεοφίλου Κορδυαλέως, Εἴσοδος Φυσικῆς ἀκροάσεως (*Υπομνήματα στὸ Περί φυσικῆς ἀκροάσεως τοῦ Ἄριστοτέλους), α' μέρος.

1. (φ. 1^ρ-223^ν) **Θεοφίλου Κορυθαλέως**, Εἴσοδος Φυσικῆς ἀκροάσεως.

Ἡ διάρθρωση τοῦ κειμένου στὸν κώδικα:

- (φ. 1^ρ-29^ν) «Τοῦ σοφωτάτου κυρίου Θεοφίλου τοῦ Κορυθαλέως εἰς Φιλοσοφίαν Προδιοίκησις. Ὅποῖον τὸ τῆς Φιλοσοφίας ἀξίωμα» ἀρχ.: *Τῶν ὅσα θηράσιμα πέφυκε τοῖς ἀνθρώποις καλὰ ...*: τέλ.: *τῶν λοιπῶν τοῦ φιλοσόφου συγγραμμάτων.*
 - (φ. 29^ν-36^ρ) «Περὶ τῶν ὀκτὼ βιβλίων τῆς Φυσικῆς ἀκροάσεως» ἀρχ.: *Πρὸ πάντων τοιγαροῦν τῶν [[φυσικῶν]] προτεθέντων μερῶν ...*: τέλ.: *μᾶλλον δὲ περὶ εἶδους.*
 - (φ. 36^ρ-126^ν) Βιβλίον α΄ («Ὑπομνήματα εἰς τὸ α^{ον} τῶν Περι φυσικῆς ἀκροάσεως») ἀρχ.: *Τρία δ' ἄν τις εὐλόγως θεῖη ...*: τέλ.: *Περὶ ὧν ἐπὶ τῆς ἐχομένης εἰρήσεται βιβλίου.*
 - (φ. 36^ρ-36^ν) «Διαίρεσις» (φ. 36^ν-37^ρ) «Εἰς τὸ Προοίμιον προδιοίκησις» (φ. 37^ρ) «Διαίρεσις τοῦ Προοιμίου» (φ. 37^ρ-63^ρ) Κεφάλαιον α΄ (φ. 63^ρ-78^ρ) «Κεφάλαιον β΄» (φ. 78^ρ-85^ρ) «Κεφάλαιον γ΄» (φ. 85^ρ-90^ρ) «Κεφάλαιον δ΄» (φ. 90^ρ-98^ν) «Κεφάλαιον ε΄» (φ. 98^ν-105^ν) «Κεφάλαιον ζ΄» (φ. 105^ν-115^ρ) «Κεφάλαιον ζ΄» (φ. 115^ρ-120^ρ) «Κεφάλαιον η΄» (φ. 120^ρ-126^ν) «Κεφάλαιον θ΄».
 - α. (φ. 126^ν) Πίνακας περιεχομένων τοῦ β΄ βιβλίου, χωρὶς ἔνδειξη φύλλων («Τοῦ δευτέρου βιβλίου τὰ κεφάλαια»).
 - β. (φ. 127^ρ-189^ν) Βιβλίον β΄ («Εἰς τὸ β^{ον} τῶν Περι φυσικῶν ἀρχῶν τοῦ Ἀριστοτέλους ὑπομνήματα») ἀρχ.: *Ἐν ἀρχῇ τοῦ προληφθέντος βιβλίου τὸν σκοπὸν ...*: τέλ.: *ὄν φαμεν ὀρισμὸν τοῦ συναμφοτέρου.*
 - (φ. 127^ρ) Εἰσαγωγή (φ. 127^ρ-127^ν) «Διαίρεσις τοῦ βιβλίου» (φ. 127^ν-141^ρ) «Κεφάλαιον α΄» (φ. 141^ρ-151^ν) «Κεφάλαιον β΄» (φ. 151^ν-159^ν) «Κεφάλαιον γ΄» (φ. 159^ν-163^ρ) «Κεφάλαιον δ΄» (φ. 163^ρ-169^ν) «Κεφάλαιον ε΄» (φ. 169^ν-174^ν) «Κεφάλαιον ζ΄» (φ. 174^ν-179^ρ) «Κεφάλαιον ζ΄» (φ. 179^ρ-186^ρ) «Κεφάλαιον η΄» (φ. 186^ρ-189^ρ) «Κεφάλαιον θ΄».
 - α. (φ. 189^ρ) Πίνακας περιεχομένων τοῦ γ΄ βιβλίου, χωρὶς ἔνδειξη φύλλων («Κεφάλαια τοῦ γ^{ου} βιβλίου»).
 - β. (φ. 189^ν-205^ν) «Βιβλίον γ^{ον}. Συνοπτικὴ ὑπόμνησις εἰς τὸ γ^{ον} τῆς Περι φυσικῆς ἀκροάσεως» ἀρχ.: *Διορισάμενος ἐπὶ τῆς προληφθείσης βιβλίου ...*: τέλ.: *οὐκ ἔσται ἄπειρος.*
 - (φ. 189^ν-190^ρ) Εἰσαγωγή (φ. 190^ρ-193^ν) «Κεφάλαιον α΄» (φ. 193^ν-195^ν) «Κεφάλαιον β΄» (φ. 195^ν-199^ν) «Κεφάλαιον γ΄» (φ. 199^ν-201^ρ) «Τμῆμα β΄. Κεφάλαιον δ΄» (φ. 201^ρ-205^ν) «Κεφάλαιον ε΄».
 - (φ. 205^ν-223^ρ) Βιβλίον δ΄ («Εἰς τὸ δ^{ον} τῶν Φυσικῶν ὑπομνήσεις συνοπτικά») ἀρχ.: *Πέρανας ὁ φιλόσοφος τὸν περὶ ἀπείρου λόγον ...*: τέλ.: *γινόμενοις τε καὶ φθειρομένοις. Καὶ ταῦτα περὶ χρόνου.*
 - (φ. 205^ν-211^ρ) Τμῆμα α΄ (φ. 211^ρ-223^ρ) «Τμῆμα β΄».
- Ἄρκετὲς διορθώσεις τοῦ κειμένου, προσθήκες καὶ σχόλια στὰ περιθώρια. Τὸ β΄

μέρος του κειμένου παραδίδεται από τον κώδ. 23. Έκδ. α': *Εἷσδος Φυσικῆς ἀκρόσεως κατ' Ἀριστοτέλην, συνεραμισθεῖσα ὑπὸ ... Θεοφίλου τοῦ Κορυθαλέως ... ἰδίους ἀναλώμασι τοῦ ... ἀρχιεπισκόπου ... Κύπρου κυρίου Χρυσάνθου ... διορθωθεῖσα ἐπιστάσι δὲ Κυπριανοῦ ἀρχιμανδρίτου Κυπρίου*. Τόμος πρῶτος, Βενετία (Νικόλαος Γλυκὺς) 1779 (= Παπαδόπουλος, ἀριθ. 3202). Γιὰ τὸ ἔργο βλ. Tsourkas, 237-265.

2. *α. (φ. 224^v) Θεοτοκίῳ: *Ἄχραντε Θεοτόκε, ἡ ἐν οὐρανοῖς εὐλογημένη καὶ ἐπὶ γῆς δοξασμένη, χαῖρε*. Follieri, τόμ. 1, 214 Παρακλητική, 954.
- *β. (φ. 224^v) Ἀπολυτίκιῳ ἀρχ.: *Θεοτόκε παρθένε, χαῖρε κεχαριτωμένη Μαρία, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ ...*: τέλ.: *ἔτεκες τῶν ψυχῶν ἡμῶν*. Follieri, τόμ. 2, 128. *Τριώδιον κατασκευτικὸν περιέχον ἅπασαν τὴν ἀνίκουσαν αὐτῷ ἀκολουθία ...*, Ἀθήνα (Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος) 1994, (1960), 163 (Κυριακὴ τῆς Τυρινῆς) κ. ἄ.

ΓΡΑΦΗ: (φ. 1^r-223^v) Ἐνας γραφέας, ὁ ἴδιος μὲ τὸν γραφέα τοῦ κώδ. 23 (Δαμιανὸς θύτης, ἔτος 1679 βλ. κώδ. 23, φ. 155^r). Γραφὴ ἐπισημασμένη, φιλολογικὴ, δεξιοκλινῆς, πυκνὴ, μὲ γράμματα μικρῶν διαστάσεων, στενὰ (ὀρισμένα ξεχωρίζουν σὲ ὕψος) καὶ πολλὰς συνομογραφίαι. Σὲ ὀρισμένα φύλλα (λ. κ. φ. 164^r) γραφὴ φιλολογικὴ, ἐλαφρῶς δεξιοκλινῆς, ἀραιά, μὲ γράμματα μικρῶν διαστάσεων, ἀλλὰ μορφολογικὰ διαφορετικὰ ἀπὸ αὐτὰ τῶν ὑπολοίπων φύλλων. Ὡστόσο τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἀλλαγὴ τῆς γραφῆς γίνεται πάντα στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ἴδιου φύλλου καὶ δὲν συμπίπτει μὲ ἀλλαγὴ κεφαλαίου, καθὼς καὶ ἡ ἐπαλήθη καὶ στὶς δύο γραφῆς ὀρισμένων βασικῶν χαρακτηριστικῶν (ἔστω καὶ μὲ διαφορετικὴ μορφή), ὅπως ἡ συνομογραφία ται, ἀποτελεῖ ἔνδειξη ὅτι πρόκειται γιὰ τὸν ἴδιο γραφέα. Ἡ ἴδια ἐναλλαγὴ γραφῆς παρατηρεῖται καὶ στὸν κώδ. 23. Μὲ αὐτοψία διαπιστώσαμε ὅτι ἀπὸ τὸν ἴδιο γραφέα προέρχεται καὶ ὁ κώδ. MIET, Συλλογὴ Πέζαρου 27, στὸ φ. 114^v τοῦ ὁποίου σημειώνει: *ἔτος σωτήρι(ον) ακοθ ὀκτωβρίου 1θ^η. / Δαμιανὸ ἱερομονάχου τοῦ εὐτελοῦς κ(αι) τόδε*. Πολίτης-Πολίτη, Βιβλιογράφου, 409 Καραῖς, τόμ. 2, 194, 531· Πολίτης, Ἀναγραφὴ, 56.

Ἄγραφα τὰ φ. στ^o-π^o καὶ 223^v-224^v. Στὸ φ. 224^v σύντομα κείμενα γραμμένα ἀπὸ ἀνάγνωστη τοῦ κώδικα.

ΥΛΗ: Χαρτὶ λεπτὸ, τραχὺ καὶ λευκὸ:

- α) Ὑδατόσημο χωρισμένο σὲ δύο τμήματα. Ἐμβλημα μὲ γράμματα G καὶ S στὴ βάση (βλ. φ. γ/ε): ἀντίσημο: γράμμα S (βλ. φ. ζ): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/19 χλστ.: χρησιμοποιεῖται μόνο στὰ παράφυλλα ἀρχῆς.
- β) Ὑδατόσημο χωρισμένο σὲ δύο τμήματα. Ἐμβλημα μὲ μικρὴ ἀνθρώπινη μορφή (:; στὴν κορυφὴ (βλ. φ. δ/ε): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/19 χλστ.: χρησιμοποιεῖται μόνο στὰ παράφυλλα ἀρχῆς.

- γ) Ὑδατόσημο χωρισμένο σὲ δύο τμήματα. Ἐμβλημα μὲ τρεῖς σταυροὺς ἢ κρινάνθημα στὸ ἔσωτερικὸ (βλ. φ. 2/7): ἀντίσημο: γράμμα Ε, τριφύλλι καὶ γράμμα С (βλ. φ. 3): πυκνόπτη ὑδάτινων γραμμῶν 20/18 κλστ.: παρόμοιο μὲ τὸ γ τοῦ κώδ. 17: πρβλ. Heawood 642 (ἔτος 1696) – μὲ διαφορὲς στὸ σχῆμα καὶ δεύτερο σχέδιο.
- δ) Ὑδατόσημο στὸ κέντρο τοῦ φύλλου. Ἐμβλημα (βλ. φ. 224): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/18 κλστ.: χρησιμοποιεῖται μόνον στὸ δίφυλλο 217/224 παρόμοιο μὲ τὸ ε τοῦ κώδ. 17 καὶ τὸ ι τοῦ κώδ. 21: πρβλ. Stanković 133 (ἔτη 1685–1700), Velkon 323, ἀριθ. 5 (ἔτος 1691) – μὲ μικρὲς διαφορὲς στὸ σχῆμα καὶ στὸ μέγεθος.
- Μελάνι καστανό.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 8 (η), 8 (8), 8 (16), 8 (24), 8 (32), 8 (40), 8 (48), 8 (56), 8 (64), 8 (72), 8 (80), 8 (88), 8 (96), 8 (104), 8 (112), 8 (120), 8 (128), 8 (136), 8 (144), 8 (152), 8 (160), 8 (168), 8 (176), 8 (184), 8 (192), 8 (200), 8 (208), 8 (216), 8 (224). Καμία ἀρίθμηση τευχῶν. Παραπομπὴ μεταξὺ σελίδων στὴν κάτω δεξιὰ γωνία, παράλληλα πρὸς τὸ κείμενο.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Καμία ἐρυθρογραφία. Ἐπίτιπλα, τίτλοι, πρωτογράμματα καὶ βοηθητικὲς ἐνδείξεις μὲ μαῦρο μελάνι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΚΗΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- φ. α', η': (παλαιὸς ταξιν. ἀριθ., μὲ μολύβι) 25.
- φ. α': κτῆμα βασιλείου ἱερέος (ἐπαναλαμβάνεται. Τὸ ἴδιο ἀκριβῶς σημεῖωμα, ἀπὸ τὸ ἴδιο κ., καὶ στὸν κώδ. ΜΙΕΤ, Συλλογὴ Πέζαρου 27, φ. ΙΔ^ν, ὁ ὁποῖος ἔχει γραφεῖ ἀπὸ τὸν ἴδιο γραφέα. Βλ. ΓΡΑΦΗ).
- φ. 1': *καὶ τότε σὺν τοῖς ἄλλοις νικηφόρου ἱεροδιακόνου ἀντωνοπούλου τοῦ Κυρίου:- / (ἄλλο κ.) νὺν δὲ τῆς σχολῆς τυρνάβου.*
- φ. 223': (κ. ὅπως στὸ φ. α') *κ(αι) τότε ἡς ἕτερον βασιλείου ἱερέος:-.*

ΣΤΑΧΩΣΗ: Πινακίδες ἀπὸ χαρτόνι χωρὶς ἐπένδυση. Τὸ ὕψος τῆς ράχης εἶναι ὀρατό.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Πολὺ καλή. Λίγοι ρύποι ἀπὸ ὑγρασία καὶ ἀπὸ τὴ χρῆση. Πολὺ λίγες φθορὲς ἀπὸ ἔντομα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἐναγραφή, 51. Καρῶς, τόμ. 2, 169.

17

ἔτος 1675 περ. καρτ. 217x160 χλστ. [170x115/110 χλστ.] φφ. 147 στ. 24/26 ἀκέφ. κολ.
Ἄρχικὰ ἐνιασίος τόμος μὲ τὸν κώδ. 10.

Συλλογὴ μαθηματικῶ περιεχομένου (β' μέρος).

1. (φ. 1^r-109^v) **Πρόκλου** (:), Ἑρμηνεία στὴν Ἀριθμητικὴ εἰσαγωγὴ τοῦ **Νικομά-
χου Γερασνοῦ**.

Ἡ διάρθρωση τοῦ κειμένου:

- (φ. 1^r-44^r) α' βιβλίον ἀρχ. (ἀκέφ.): (*z και οἱ λοιποὶ κατὰ τὴν αὐτῶν ποσότητα ...*) - *πγ'*. *Πρῶτον οὖν φησι καὶ ἀσύνθετόν ἐστι τὸ ὑπὸ μονάδος μόνης ...* τέλ.: *ἐπ' ἀλλήλους γίνεται*.

(φ. 1^r-2^r, 3^r-3^v) «Περὶ τοῦ β^{ου} καὶ συνθέτου» (φ. 2^r-3^r) «Περὶ τοῦ καθ' αὐτὸ μὲν συνθέτου, πρὸς ἄλλο δὲ ἀσυνθέτου» (φ. 3^v-9^r) «Περὶ τῆς γενέσεως τῶν γ τούτων εἰδῶν τοῦ περισσοῦ» (φ. 9^r-10^r) χωρὶς τίτλο· (φ. 10^r-11^r) «Περὶ τῶν τοῦ ἀρτίου εἰδῶν κατ' ἐπιδιαίρεσιν» (φ. 11^v) «Περὶ ὑπερτελοῦς ἀριθμοῦ» (φ. 11^v-12^r) «Περὶ ἀτελοῦς ἀριθμοῦ» (φ. 12^r-12^v) «Περὶ τελείου ἀριθμοῦ» (φ. 12^v-13^{α'}) «Περὶ γενέσεως τῶν τελείων» (φ. 13^{α'}-16^r) «Περὶ τοῦ πρὸς τι ποσοῦ» (φ. 16^r-19^r) «Περὶ τοῦ πολλαπλασίου καὶ τῶν τούτου εἰδῶν» (φ. 19^r-32^r) «Περὶ ἐπιμορίου» (φ. 32^v-36^r) «Περὶ πολλαπλασιασιμορίου» (φ. 36^r-44^r) «Περὶ πολλαπλασιασιμεροῦς».

- (φ. 44^r-109^v) β' βιβλίον («Τοῦ αὐτοῦ Ἀριθμητικῆς εἰσαγωγῆς τῶν εἰς δύο τὸ β^{ον}»): ἀρχ.: (*Ἐπεὶ δὲ στοιχεῖον λέγεται ...*) - *Εἴρηται ἡμῖν ἥδη ...* τέλ.: *καὶ πάντες οἱ ἐν τῷ τῆς μουσικῆς ὀργάνῳ τῶν συμφωνιῶν λόγοι ἀνελλιπεῖς*.

(φ. 44^r-68^r) χωρὶς τίτλο· (φ. 68^v) «Περὶ στερεῶν» (φ. 68^v-86^r) «Περὶ πυραμίδων» (φ. 86^r-89^r) «Περὶ ἀναλογιῶν» (φ. 89^v-92^v) «Περὶ τῆς ἀριθμητικῆς ἀναλογίας» (φ. 92^v-97^r) «Περὶ γεωμετρικῆς ἀναλογίας» (φ. 97^r-109^v) «Περὶ ἀρμονικῆς ἀναλογίας».

Σὲ ὀρισμένα φύλλα σχήματα γιὰ τὴν κατανόηση τοῦ κειμένου. Ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου στὸν κώδ. 10, φ. 115^v-138^v, ὅπου ἡ ἔρμηνεία ἀποδίδεται στὸν Πρόκλο. Ἔκδ. τοῦ κειμένου τοῦ Νικομάχου: R. Hoche, *Nicomachi Geraseni Pythagorei introductionis arithmeticae libri ii*. Λειψία 1866, βιβλ. 1, κεφ. 11:3 (στ. 6)-βιβλ. 2, κεφ. 29:5 (στ. 3). Γιὰ τὴν ἔρμηνεία πρβλ. L. Tarán, Asclepius of Tralles. Commentary to Nicomachus' introduction to arithmetic, *Transactions of the American Philosophical Society*, N.S. 59/4 (1969), βιβλ. 1:83 (στ. 6) κ. ἐξ.

2. (φ. 110^r) **Μανουὴλ Φιλιῶν**, Στίχοι («Τὸ κτιστὸν καὶ τὸ περιγραπτόν»): ἀρχ.: *Θεὸς τὸ διπτόν οὐκ ἔχων τῶν πνευμάτων ...* τέλ.: *τὸ σεπτὸν τῆς ἀρίστης ἐπάδοξ*.

Ἔκδ.: E. Miller, *Manuelis Philae carmina ...*, τόμ. 2, Παρίσι 1857, (Amsterdam 21967), 313-314.

3. (φ. 110^r) Ὁμάδες σημασιολογικά συγγενῶν λέξεων ἄρκ.: *Μῆκος, πλάτος καὶ βάθος ...*: τέλ.: *ἀλλοίωσις καὶ φθορά*.
4. (φ. 110^r-110^v) «Περὶ γεννήσεως τῶν βρεφῶν» ἄρκ.: *Διὰ τοῦ σκαλνοῦ ἀποδεικνύομεν τὰ ἐπαμνηαῖα ...*: τέλ.: *διὰ τοῦ δέκα γεννᾶται κατὰ ἀνακύκλωσιν*. Πρβλ. T. Gaisford, *Poetae minores Graeci*, τόμ. 2: *Scholia ad Hesiodum*, Λειψία 1823, 449-451.
5. α. (φ. 114^r-128^r) **Θεοφίλου Κορυθαλέως**, Γεωγραφία.
Ἡ διάθρωσις τοῦ κειμένου:
- (φ. 114^r-115^r) Προσφωνητικὴ ἐπιστολὴ («Σκαρλάτῳ τῷ πανευκλεεῖ ἀνδρὶ λογίῳ τε καὶ εὐγενεστάτῳ Θεοφίλῳ ὁ Κορυθαλέως»): ἄρκ.: *Δόγμα σοφῶν οὐκ ἦπτον ἢ παλαιὸν ...*: τέλ.: *οὐκ ἦπτον ἢ καὶ σοφῶν*.
 - (φ. 115^r) «Προοίμιον» ἄρκ.: *Πλάττει ταῖς μούσαις ὁ φυσικὸς μῦθος ...*: τέλ.: *τυπκῶς ἀπὸ τὴν σφαιρικῶν*.
 - (φ. 115^r-128^r) «Σύνοψις εἰσαγωγικωτέρα εἰς Γεωγραφίαν καὶ πρότερον εἰς θεωρίαν σφαιρικῆν, συγγραφεῖσα ἀπὸ φωνῆς τοῦ σοφωτάτου Θεοφίλου τοῦ Κορυθαλέως» ἄρκ.: *Ὅλος οὗτος ὁ αἰσθητὸς κόσμος ...*: τέλ.: *νὰ τῆς εἶναι καταθύμα*.
- (φ. 115^r-117^r) «Ἀπαριθμῖσις καὶ τάξις τῶν μερῶν τοῦ κόσμου» (φ. 117^r) «Σφαιρᾶς τόπος. Περὶ ἄξονος καὶ πόλων» (φ. 117^v-118^r) «Περὶ τῶν εὐνοουμένων παραλλήλων κύκλων τῆς σφαίρας τοῦ παντός» (φ. 118^r-119^v) «Περὶ κύκλων μὴ παραλλήλων» (φ. 119^v) «Περὶ ζωνῶν τῶν ἐν οὐρανῷ νοουμένων» (φ. 119^v-120^r) «Περὶ ζωνῶν ἐν τῇ γῆ» (φ. 120^r-120^v) «Ἰδιώματα τῶν κατοικήσεων διὰ τὸ σφαιροειδὲς τῆς γῆς καὶ τὴν τοῦ ἡλίου καῦσιν» (φ. 120^v-121^v) «Περὶ τῶν περιόικων, ἀντοίκων καὶ ἀντιπόδων» (φ. 121^v-123^r) «Περὶ διαφορᾶς ἡμερῶν καὶ νυκτῶν, καὶ περὶ ἐναλλαγῆς ὥρων τοῦ ἐνιαυτοῦ» (φ. 123^r-124^v) «Περὶ κλιμάτων ἢ περὶ διαφορᾶς ἡμερῶν καὶ νυκτῶν κατὰ μέρος ἐπὶ τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου» (φ. 124^v-128^r) «Εἰς Γεωγραφίαν ἰδίαν». Ἔκδ.: B. I. Τσιότρας, *Ἡ ἐξηγητικὴ παράδοσις τῆς «Γεωγραφικῆς ὑφήγησεως» τοῦ Κλαυδίου Πτολεμαίου. Οἱ ἐπὶ ἄνωμοι σχολιασταί*. Ἀθήνα 2006, 447-476, (γιά τὸ κείμενο τοῦ κώδ. καὶ τὴ σχέση του μὲ αὐτὸ τοῦ κώδ. EBE 4108 βλ. 276-277): Tsourkas, 381-382, 383-384 (ἔκδ. τμημάτων τοῦ κειμένου).
- β. (φ. 128^r-130^v) **Θεοφίλου Κορυθαλέως**, Ἀποκρίσις πρὸς τοὺς ζητήσαντας τὴν πρόγνωσιν τοῦ ἀέρος»: ἄρκ.: *Ἐκεῖνος ὁποῦ ζητεῖ τὴν πρόγνωσιν ...*: τέλ.: *τῶν κακῶν εἶναι πολλὰ κακῆ*. Ἔκδ.: B. I. Τσιότρας, ..., 477-481.

- γ. (φ. 131^r-135^v) «Τοῦ σοφωτάτου **Θεοφίλου τοῦ Κορυθαλέως**, τοῦ ὕστερον μετονομασθέντος Θεοδοσίου, καὶ χειροτονηθέντος μητροπολίτου Ἄρτης, Περὶ ἀστρολάβου» ἀρχ.: *Ἀστρολάβον καλεῖται τὸ κατ' ἐπίπεδον στρογγυλὸν ...* τέλ.: *καὶ βλέπε τὴν μέθοδον εἰς τὰ πρωῦτερα μαθήματα*. Ἑσωτερικὰ τὸ κείμενο διαιρεῖται σὲ 22 προβλήματα. Ἔκδ.: Β. Ἰ. Τσιότρας, Ἡ ἀνέκδοτη πραγματεία Περὶ ἀστρολάβου τοῦ Θεοφίλου Κορυθαλλέως, Ὁ Ἐρα- νιστὴς 22, 1999, 5-28.
6. α. (φ. 136^r) Πίνακας μὲ ἑλληνικὴ μετάφραση ἀραβικῶν ἀστρονομικῶν ὄρων («Οἱ κύκλοι ἑλληνιστὶ - ἀραβιστὶ») ἀρχ.: *Οἱ διὰ μέσων τῶν ζωδίων μεσημβρινοὶ - ἀημοῦδες ...* τέλ.: *τὸν βαθμὸν ἢ τὴν στιγμὴν κατ' ἀντικρὺς - ἀχμάν*.
β. (φ. 136^r) Πίνακας μὲ ἀραβικὴ μετάφραση ἑλληνικῶν φιλοσοφικῶν ὄρων («Τῆς Λογικῆς λέξεις ἐκ τῆς ἀραβικῆς βίβλου - ἑλληνικαὶ - ἀραβικαί») ἀρχ.: *Εἶδος - νεὺς ...* τέλ.: *στέρσις - τακαπουλατέμ*.
7. (φ. 136^v) «Αἱ τῶν πλανητῶν κινήσεις» σὲ ἀπλῆ ἑλληνικὴ ἀρχ.: *Ὁ Κρόνος εἰς λ χρόνους περνᾷ ...* τέλ.: *τὸν δράκοντα καὶ κεφαλὴν, καὶ οὐράν*. Τὸ περιεχόμενο τῶν φ. 114^r-136^v ταυτίζεται μὲ αὐτὸ τῶν φ. 1^r-21^r τοῦ κώδ. ΕΒΕ 4108^r βλ. Λ. Γ. Μπενάκης, Ἡ χειρόγραφη παράδοση τῶν σχολίων στὸ «Περὶ ψυχῆς» τοῦ Ἀριστοτέλη τῶν Νικολάου Κούρσουλα καὶ Γερασίμου Βλάχου, Δελ- τῖον τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας 2, 1986, 145-146.
8. α. (φ. 138^r-138^v) Ἀδήλου, Παράδειγμα χρήσης ἀστρονομικῶν κανόνων ἀρχ.: *Ἴνα δὲ καὶ δι' ὑποδείγματος φανερὸν ἡμῖν γένηται ἢ τῶν δω^{ον} κεφαλαίων ἔφο-δος ...* τέλ.: *ἔσχομεν ἐντεῦθεν τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀνατολικωτέραν ἐκείνης*.
β. (φ. 139^r-145^v) «**Μάρκου** τοῦ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου **Ἐφέσου**, Μέθοδος εἰς τοὺς κανόνας τοὺς προχείρους, οἷς ἢ ἐπιγραφῆ, Κύκλοι» ἀρχ.: *Ἡ τῶν κανόνων τούτων σύστασις ...* τέλ. (κολ.): *τουτέστιν ἢ τοῦ Μαΐου κζ^ο ζητηθεῖσα*. Ἡ διάρθρωση τοῦ κειμένου:
(φ. 139^r) «Προοίμιον. Περὶ συστάσεως τῶν κανόνων» (φ. 139^v) «Περὶ ὧν περιέ-χουσιν οἱ κανόνες» (φ. 139^v-141^v) «Μέθοδος δι' ἧς εὐρίσκεται ἡ συνοδική, ἧγουν σεληνιακὴ συζυγία» (φ. 141^v-142^r) «Περὶ ἐποχῆς τοῦ ἡλίου καὶ τῆς Σελήνης ἐν συζυγίᾳ» (φ. 142^r-142^v) «Περὶ εὐρέσεως τοῦ τῆς Σελήνης πλάτους» (φ. 142^v-143^r) «Περὶ ἐκλείψεως τῆς Σελήνης» (φ. 143^r-145^r) «Περὶ ἐκλείψεως τοῦ ἡλίου» (φ. 145^r-145^v) «Ἐπόδειγμα συνόδου καὶ πανσελήνου».

ΓΡΑΦΗ: (φ. 1^r-145^v) Ἐνας γραφέας, ὁ ἴδιος μὲ τὸν γραφέα τοῦ κώδ. 10 (ἔτος 1675 περ.: βλ. κώδ. 10, φ. 5^r). Γραφὴ ἐπισευρμένη, δεξιοκλινής, μικρῶν διαστάσεων (οἱ κεραῖες

άρκετων γραμμών εκτείνονται στο κάτω διάστιχο διάστημα), πυκνή, με πολλές συντομογραφίες. Παρά την έν μέρει ταύτιση του περιεχομένου του κώδικα με αυτό του κώδ. ΕΒΕ 4108 (ό οποίος γράφηκε το 1670 από τον Βησσαρίωνα Μακρή - βλ. Λ. Γ. Μπενάκης, ..., 145-146), τα δύο χειρόγραφα δεν προέρχονται από το ίδιο χέρι. *Αγγραφα τὰ φ. 111^r-113^v και 137^{rv}.

ΥΛΗ: Χαρτί λεπτό, τραχὺ καὶ λευκό:

- α) *Υδατόσημο χωρισμένο σε δύο τμήματα. Τρία καπέλλα (βλ. φ. 1/6): δύο αντίσημα: γράμμα Τ, τριφύλλι καὶ γράμμα Ρ (βλ. φ. 4) καὶ γράμματα Β, V, τριφύλλι καὶ γράμμα C (βλ. φ. 72): ἴδιο μετὰ τὸ α τοῦ κώδ. 10° πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/19 χλστ.: πρβλ. Nikolaev 247 (μόνον τὸ πρῶτο αντίσημο, ἔτος 1672), Heawood 2598 (ἔτος 1694) - με διαφορὲς στὸ μέγεθος καὶ στὸ ἀντίσημο.
- β) *Υδατόσημο χωρισμένο σε δύο τμήματα. Τρία καπέλλα (βλ. φ. 66/67): ἀντίσημο: γράμματα I, V, τριφύλλι καὶ γράμμα Β (βλ. φ. 63): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/19 χλστ.: πρβλ. Nikolaev 219 (ἔτος 1659) - μόνον τὸ ἀντίσημο καὶ χωρὶς τὸ γράμμα V.
- γ) *Υδατόσημο χωρισμένο σε δύο τμήματα. *Ἐμβλημα μετὰ τρεῖς σταυροὺς ἢ κρινάνθημα στὸ ἐσωτερικὸ (βλ. φ. 83/84): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/19 χλστ.: παρόμοιο μετὰ τὸ γ τοῦ κώδ. 16° πρβλ. Heawood 642 (με κρινάνθημα, ἔτος 1696) - με διαφορὲς στὸ σχῆμα καὶ δεύτερο σχέδιο.
- δ) *Υδατόσημο χωρισμένο σε δύο τμήματα. Τρία καπέλλα (βλ. φ. 79/88): ἀντίσημο: γράμμα G, τριφύλλι καὶ γράμματα b (ἢ P) καὶ F (βλ. φ. 88): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/20 χλστ.
- ε) *Υδατόσημο σχεδὸν στὸ κέντρο τοῦ φύλλου. *Ἐμβλημα (βλ. φ. 99): ἀντίσημο: γράμματα F, S, τριφύλλι καὶ γράμμα Β (βλ. φ. 110): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/16 χλστ.: παρόμοιο μετὰ τὸ δ τοῦ κώδ. 16 καὶ τὸ ι τοῦ κώδ. 21° πρβλ. Stanković 133 (ἔτη 1685-1700), Velkon 323, ἀριθ. 5 (ἔτος 1691) - με μικρὲς διαφορὲς στὸ σχῆμα καὶ στὸ μέγεθος καὶ χωρὶς ἀντίσημο.
- ς) *Υδατόσημο χωρισμένο σε δύο τμήματα. *Ἐμβλημα (βλ. φ. 117/118): ἀντίσημο: γράμμα E, τριφύλλι καὶ γράμμα V ἢ A (βλ. φ. 118): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/18 χλστ.
- z) *Υδατόσημο χωρισμένο σε δύο τμήματα. Τρία καπέλλα (βλ. φ. 139/144): ἀντίσημο: γράμμα S, τριφύλλι καὶ γράμμα S (βλ. φ. 143): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/18 χλστ.: χρησιμοποιεῖται μόνο στὰ τελευταῖα φύλλα τοῦ κώδικα πρβλ. Nikolaev 233, 259 (ἔτη 1669, 1677) - μόνον τὸ ἀντίσημο.

Μελάνι καστανό.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 8-1 (7° λείπει 1 φ. πρὶν τὸ φ. 1 καὶ τὸ κείμενο ἀρχίζει ἀκέφαλο· ὅλα τὰ φύλλα ἀποσταχωμένα), 8 (14° μετὰ τὸ φ. 13 ἕνα φύλλο ἐκτὸς ἀρίθμησης [φ. 13a]: τὸ φ. 8 ἀποσταχωμένο), 8 (22), 8 (30), 8 (38), 8 (46), 8 (54), 8 (62), 8 (70), 8 (78), 10 (88), 8 (96), 8 (103a μετὰ τὸ φ. 103 ἕνα φύλλο ἐκτὸς ἀρίθμησης [φ. 103a]), 10 (113), 8 (121),

8 (129), 8 (137), 8 (145). Καμία ἀρίθμηση τευχῶν. Παραπομπή μεταξύ φύλλων στὴν κάτω δεξιά γωνία, παράλληλα πρὸς τὸ κείμενο. Ὁ κώδικας προφανῶς ἦταν ἐνωμένος μὲ τὸν κώδ. 10, στὸν ὁποῖο ἀρχίζει τὸ κείμενό του.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Τίτλοι, πρωτογράμματα, βοηθητικὲς ἐνδείξεις καὶ ἐπεξηγηματικὰ σχέδια μὲ κόκκινο μελάνι. Στὰ φ. 114-136 καμία ἐρυθρογραφία.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράχη: ἴχνη ἐτικέτας τύπου γ.
- φ. 1^ρ: (παλαιὸς ταξιν. ἀριθ., μὲ μπλὲ μελάνι) 26
- φ. 8^ρ, 9^ρ καὶ ἄλλοι: (παλαιὸς ταξιν. ἀριθ., μὲ μπλὲ καὶ κόκκινο μολύβι) 26

ΣΤΑΧΟΣΗ: Ἀστάκωτος. Φυλάσσεται μεταξύ δύο νεώτατων ξύλινων πινακίδων ποὺ συνδέονται μὲ κορδέλες.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Πολλὴ καλή. Λίγοι ρύποι ἀπὸ ὑγρασία. Ἐλάχιστες φθορὲς ἀπὸ τὴ χρήση. Τὰ φ. 1-8 ἀποστακωμένα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἀναγραφὴ, 51. Καρᾶς, τόμ. 1, 210-211, τόμ. 2, 163, 522. Β. Ι. Τσιότρας, *Ἡ ἐξηγητικὴ παράδοση ...*, 273.

18

β' μισὸ 13ου αἰ. καὶ 15ος-16ος αἰ. χαρτ. 251x165 κλστ. [181x100 κλστ.] φφ. 546 (544+β) στ. 26/41

Νίκωνος Μαύρου Ὁρους (Μελανορείτου), Ἑρμηνεία τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου.

1. (φ. 1^ρ-537^ρ) **Νίκωνος Μελανορείτου**, «Ἑρμηνεία τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» (= Πανδέκτης).

Ἡ διάρθρωση τοῦ κειμένου:

- (φ. 1^ρ-8^ρ) Πίνακας περιεχομένων («[...] λόγοι πρὸς εἰδῆσιν τῶν φιλομαθῶν»): ἀρχ.: *Λόγ[ος ἀ' διαλαμβ]άνων [περὶ] τῆς ὑποθέσεως τοῦ βιβλίου τῶν ἐρμηνειῶν ...*: τέλ.: *(Λόγος ξγ' ...) ἔν τε ταῖς τοπικαῖς καὶ οἰκουμενικαῖς συνόδοις*. PG 106, 1359-1382.

- (φ. 9^ν-12^ν) «Λόγος α΄. Λόγος διαλαμβάνων περι τῆς ὑποθέσεως τοῦ βιβλίου» ἀρχ.: *Αὕτη ἡ βιβλος τὰς τοῦ Κυρίου μὲν ἐντολάς ...* (φ. 12^ν-32^ν) «Λόγος β΄. Προοίμιον τῆς βιβλίου τῶν ἐρμηνειῶν τῶν θείων ἐντολῶν τοῦ Κυρίου ...» (φ. 32^ν-37^ν) «Λόγος γ΄. Ἐρμηνεία τῶν θείων ἐντολῶν τοῦ Κυρίου ἐν ἐπιτομῇ ...» (φ. 37^ν-53^ν) «Λόγος δ΄. Περί ἀποταγῆς καὶ ὅτι κακὸν ἢ ἐπιβλαβὴς ὁμόνοια ...» (φ. 53^ν-56^ν) «Λόγος ε΄. Περί ἀποταγῆς δούλων ἐλθόντων εἰς τὸ μονάσαι ...» (φ. 56^ν-63^ν) «Λόγος ς΄. Περί τῶν ἀναχωρούντων ἀπὸ ἀδελφότητος ...» (φ. 63^ν-68^ν) «Λόγος ζ΄. Περί διαφορᾶς σκανδάλων ...» (φ. 68^ν-81^ν) «Λόγος η΄. Περί διδασκάλων διαφορῶν ...» (φ. 81^ν-86^ν) «Λόγος θ΄. Περί διαφορᾶς ὀργῆς καὶ θυμοῦ, εὐλόγου καὶ ἀλόγου ...» (φ. 86^ν-93^ν) «Λόγος ι΄. Περί λοιδορίας καὶ παντοίας ὕβρεως, καὶ ἀργολογίας ...» (φ. 93^ν-97^ν) «Λόγος ια΄. Περί τοῦ διαλλάττεσθαι τῷ πλησίον ...» (φ. 97^ν-108^ν) «Λόγος ιβ΄. Περί συγκαταθέσεως τῆς πορνείας καὶ τῶν ἰδιωμάτων αὐτῆς ...» (φ. 108^ν-115^ν) «Λόγος ιγ΄. Περί μοικείας καὶ πορνείας ...» (φ. 115^ν-121^ν) «Λόγος ιδ΄. Περί ὄρκου καὶ διαφορᾶς ψεύδους ...» (φ. 121^ν-139^ν) «Λόγος ιε΄. Περί ἀνεξικακίας καὶ ἀπροσπαθείας ...» (φ. 139^ν-144^ν) «Λόγος ις΄. Περί ἀκακίας καὶ ἀφελότητος ...» (φ. 144^ν-154^ν) «Λόγος ιζ΄. Περί ὑπακοῆς καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἐκλαμβάνειν τὸ ὄνομα τῆς ὑπακοῆς ...» (φ. 154^ν-162^ν) «Λόγος ιη΄. Περί θελημάτων οἰκείων καὶ ἀλλοτριῶν ...» (φ. 162^ν-165^ν) «Λόγος ιθ΄. Περί ἀγαθοῦ θελήματος ...» (φ. 165^ν-180^ν) «Λόγος κ΄. Περί ἐλεημοσύνης καὶ πῶς χρεῖ τὰς διαδόσεις ποιῆν ...» (φ. 180^ν-186^ν) «Λόγος κα΄. Ὅτι κρεῖσσόν ἐστιν εἰς τοὺς πένητας διανέμειν τὰ χρήματα ...» (φ. 186^ν-192^ν) «Λόγος κβ΄. Περί τῶν ποιούντων ἐλεημοσύνην ἐξ ἀδικίας ...» (φ. 192^ν-198^ν) «Λόγος κγ΄. Ὅτι ἐὰν σκοπῶ τοῦ δοῦναι τοῖς πτωχοῖς τὰ χρήματα τῶν πλουσίων σκορπίζη τις, οὐκ ἀμαρτάνει ...» (φ. 198^ν-205^ν) «Λόγος κδ΄. Περί ἀγάπης καὶ φιλανθρωπίας ...» (φ. 205^ν-209^ν) «Λόγος κε΄. Ὅτι οὐ δεῖ κακοποιεῖν ἢ μισεῖν οἰονδήποτε ἄνθρωπον ...» (φ. 209^ν-214^ν) «Λόγος κς΄. Ὅτι δεῖ εὐχεσθαι μᾶλλον ὑπὲρ τῶν ἀσεβῶν αἰρετικῶν τε καὶ ἐλλήνων ...» (φ. 214^ν-217^ν) «Λόγος κζ΄. Περί τοῦ πῶς χρῆ φανερωῆς τὴν ἐλεημοσύνην ποιεῖν ...» (φ. 217^ν-222^ν) «Λόγος κη΄. Περί προσευχῆς καὶ πῶς δεῖ εὐχεσθαι ...» (φ. 222^ν-238^ν) «Λόγος κθ΄. Τύπος προσευχῆς καὶ διαγωγῆ ἀναχωρητῶν ...» (φ. 238^ν-245^ν) «Λόγος λ΄. Τύπος προσευχῆς μετὰ ψαλμοφιδίας τοῖς ἐν συνοδείᾳ ...» (φ. 245^ν-253^ν) «Λόγος λα΄. Περί τῶν μετ’ εὐχῆς ἐν ὁδῷ ὀδευόντων ...» (φ. 253^ν-276^ν) «Λόγος λβ΄. Ὅτι ὁ εὐχὴν παρά τινων ἐπιζητῶν αὐτὸς δὲ ἀμελῶν, οὐδὲν ὠφελεῖται ...» (φ. 276^ν-282^ν) «Λόγος λγ΄. Περί ἀνθρωπαρεσκίας καὶ ὑποκρίσεως ...» (φ. 282^ν-290^ν) «Λόγος λδ΄. Περί [...]σύνης καὶ ὅτι τὸ περιπαῖσθαι ἐν τῷ προστάγματι τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστὶ μετεωρισμὸς ἄλλογος ...» (φ. 290^ν-305^ν) «Λόγος λε΄. Ὅτι οὐ δεῖ τὸν διδάσκαλον φ[...] δωρεὰν ἔλαβε τὴν θείου Πνεύματος χάριν ...» (φ. 305^ν-318^ν) «Λόγος λς΄. Ὅτι βλαβερὰ ἐστὶν ἡ συνομιλία τῶν μοναχῶν μετὰ τῶν κοσμικῶν ...» (φ. 318^ν-326^ν) «Λόγος λζ΄. Ὅτι

οὐ δεῖ κατηγορεῖν τιῶν ἔνεκεν τῆς ἀναγκαίας πρὸς τὸ ζῆν χρείας ...» (φ. 326^v-327^v) «Λόγος λη'. Περὶ πλοῦτου καὶ πενίας, καὶ πῶς δεῖ γνωρίζειν τὰ τοιαῦτα ...» (φ. 327^v-335^v) «Λόγος λθ'. Περὶ τοῦ μὴ ἀκριτῶς κρίνειν τὸν πλησίον, καθάπερ ἐποιοῦν οἱ ὑποκριταὶ φαρισαῖοι καὶ γραμματεῖς ...» (φ. 335^v-343^f) «Λόγος μα'. Ὅτι οὐ δεῖ κρίνειν τοὺς ἱερεῖς ἢ ἐξετάζειν αὐτοὺς ...» (φ. 343^f-348^v) «Λόγος μά'. Περὶ προχειρίσεως ἐξουσιῶν ...» (φ. 348^v-352^v) «Λόγος μβ'. Περὶ θεῖων κριμάτων ...» (φ. 352^v-373^f) «Λόγος μγ'. Περὶ τῶν ποιούντων σημεῖα καὶ προφητευόντων ...» (φ. 374^f-386^f) «Λόγος μδ'. Ὅτι καλὸν καὶ εὐαπόδεκτον τῷ Θεῷ τὸ ἐργάζεσθαι ...» (φ. 386^f-395^f) «Λόγος με'. Ποῖα τέχνη ἐπαγγέλλεται τῶν μοναχῶν ἀρμόζουσι ...» (φ. 395^v-399^f) «Λόγος μς'. Πῶς χρὴ τινα πωλεῖν καὶ ἀγοράζειν ἵνα μὴ προσκρούσῃ Θεῷ ...» (φ. 399^f-405^f) «Λόγος μζ'. Ποῖα τέχνη τοῖς κατὰ κόσμον ἀρμόζουσι ...» (φ. 405^f-408^f) «Λόγος μη'. Περὶ εὐνοῦκων διαφορᾶς ...» (φ. 408^f-425^f) «Λόγος μθ'. Περὶ ταπεινώσεως ...» (φ. 425^f-434^f) «Λόγος ν'. Ὅτι τὰς τοῦ Κυρίου ἐντολὰς προτιμᾶν δεῖ τῶν ἀνθρωπίνων παραδόσεων ...» (φ. 434^f-444^v) «Λόγος να'. Περὶ μετανοίας καὶ ἐξαγορεύσεως ἐκ τῶν θεῶν Γραφῶν μαρτυρία ...» (φ. 444^v-467^f) «Λόγος νβ'. Ὑπόδειγμα περὶ μετανοίας καὶ ἐξαγορεύσεως ...» (φ. 467^f-473^f) «Λόγος νγ'. Πῶς χρὴ μεταλαμβάνειν τῶν θεῶν μυστηρίων ...» (φ. 473^f-476^f) «Λόγος νδ'. Ὅτι φοβερὸν καὶ ἐπικίνδυνόν ἐστι τὸ τοὺς ἀσθενεῖς κατὰ ψυχὴν δέχεσθαι τινὰς ἐξαγορεῖας ...» (φ. 476^f-480^v) «Λόγος νε'. Ὅτι οὐ χρὴ ἄνευ ἱερέως δέχεσθαι ἐξαγορεύσεις ...» (φ. 481^f-486^v) «Λόγος νς'. Περὶ ἐπιτιμιῶν καὶ ἀφορισμῶν ...» (φ. 486^v-498^v) «Λόγος νζ'. Περὶ ἑορτῶν καὶ νηστειῶν καὶ γονυκλισιῶν τῶν κεκολυμένων ἢ ἐπιτετραμμένων γίνεσθαι ...» (φ. 498^v-505^v) «Λόγος νη'. Περὶ τῶν ἑορτῶν, ὅτι οὐκ ἔνεκα τρυφῆς καὶ ἀργίας τῶν ἀγαθῶν πραγμάτων αὐτὰ παρεδόθησαν ...» (φ. 505^v-510^f) «Λόγος νθ'. Περὶ τοῦ πότε χρὴ τὰς παραδεδομένας νηστείας ἐν τῷ κοινῷ ... καταλύειν ...» (φ. 510^f-514^f) «Λόγος ξ'. Περὶ βρώσεως καὶ πόσεως τῶν τοῖς μοναχοῖς προπόντων ...» (φ. 514^f-517^v) «Λόγος ξα'. Περὶ βρώσεως καὶ πόσεως τῶν ἀνγκόντων τοῖς κοινοβίοις ...» (φ. 517^v-522^f) «Λόγος ξβ'. Περὶ βρώσεως τῆς προσποικύσεως τοῖς κατὰ κόσμον βιωτικοῖς ...» (φ. 522^f-537^f) «Λόγος ξγ'. Περὶ χειροτονίας καὶ καθαιρέσεως κληρικῶν ...» τέλ.: *κατὰ τὸ ἀρμόζον συνετάξαμεν ὧδε. Ἐν Χριστῷ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.*

Στὰ περιθώρια λίγα σχόλια καὶ προσθήκες στὸ κείμενο (λ. x. φ. 25^r, 53^r). Παλαιότερα κάσματα τοῦ κειμένου ἐπισημαίνονται στὰ φ. 96^v, 98^r, 103^v. Ἐκδ. (τμημάτων τοῦ κειμένου): Augusta Longo, Il testo integrale della "Narrazione degli abati Giovanni e Sofronio" attraverso le "Ἑρμηνεῖαι" di Nicone, *Rivista di Studi Bizantini e Neoellenici* 2-3 (12-13), 1965-1966 (*Atti del I Congresso Nazionale, Ravenna, 23-25 Maggio 1965*), 223-267 (κείμενο στὶς σ. 251-267): C. De Clercq, Les Pandectes de Nicon de la Montagne Noire, *Archives d'Histoire du Droit*

- Oriental* 4, 1949, 187-203 (κείμενο στις σ. 191-203): PG 86, 69-74· PG 127, 513-516· Γ. Ἄ. Ράλλης-Μ. Ποτλῆς, *Σύνταγμα τῶν θεῶν καὶ ἱερῶν κανόνων ...*, τόμ. 4, Ἀθήνα 1854, (Θεσσαλονίκη 2002), 589-591· J. B. Pitra, *Spicilegium solesmense scriptorum ecclesiasticorum anecdota hactenus opera selectae graecis orientalibusque et latinis codicibus*, τόμ. 4, Παρίσι 1858, (21963), 445-455· Θ. Γιάγκου, Ἀποσπάσματα ἀγνώστου ἀγιορειτικού τυπικοῦ στὸ ἀνθολόγιο “Ἐρμηνεῖαι τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου”, *Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρίδα Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Τμήμα Ποιμαντικῆς* 1, 1990, 343-349. Ἐκδ. (τῶν τίτλων τῶν λόγων): Δ. Ζ. Σοφιανός, *Τὰ χειρόγραφα τῶν Μετεώρων. Κατάλογος περιγραφικὸς τῶν χειρογράφων κωδίκων τῶν ἀποκειμένων εἰς τὰς μονὰς τῶν Μετεώρων*. Τόμ. 3: *Τὰ χειρόγραφα τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Στεφάνου*, Ἀθήνα 1986, 213-224, 234-250. Γενικὰ γιὰ τὸ ἔργο: Θ. Ξ. Γιάγκου, *Κανονικολεητουργικά*, τόμ. 1, Θεσσαλονίκη 1999, 56-92.
2. α. (φ. 537^r-539^r) Κατάλογος πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως ἕως τὸ ἔτος 1170 («Ὅσοι ἐπεσκόπησαν ἐν τῷ Βυζαντίῳ»): ἀρχ.: α΄. Ὁ μέγας ἀπόστολος Ἀνδρέας ...: τέλ.: ριζ΄. Λουκάς μοναχὸς ὁ Χρυσοβέργης. Ἔτη β. V. Grumel, *La Chronologie*, (Traité d'Études Byzantines 1), Παρίσι 1958, 434-436.
- β. (φ. 539^v-539^v) Κατάλογος παπῶν Ρώμης ἕως τὸ ἔτος 615: ἀρχ.: α΄. Πέτρος ὁ ἀπόστολος. Ἔτη κβ ...: τέλ.: ξε΄. Βονιφάτιος ἄλλος. V. Grumel, ..., 430-431.
- γ. (φ. 539^v-540^r) Κατάλογος πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας ἕως τὸ ἔτος 651 («Καὶ ὅσοι ἐπεσκόπησαν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀπὸ Χριστοῦ καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων»): ἀρχ.: α΄. Μάρκος ὁ εὐαγγελιστής. Ἔτη β ...: τέλ.: νς΄. Πέτρος. Ἔτη ι. V. Grumel, ..., 442-443.
- δ. (φ. 540^r-540^v) Κατάλογος πατριαρχῶν Ἀντιοχείας ἕως τὸ ἔτος 609 («Καὶ ὅσοι ἐπεσκόπησαν ἐν Ἀντιοχείᾳ ἀπὸ Χριστοῦ καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων»): ἀρχ.: α΄. Πέτρος ὁ ἀπόστολος, ἔτη η ...: τέλ.: ξγ΄. Ἀναστάσιος ἕτερος, ἔτη θ. V. Grumel, ..., 446-447.
- ε. (φ. 540^v-541^r) Κατάλογος πατριαρχῶν Ἱεροσολύμων ἕως τὸ ἔτος 638 («Καὶ ὅσοι γενόνασι πατριάρχει ἐν Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ Χριστοῦ καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων»): ἀρχ.: α΄. Ἰάκωβος ὁ ἀδελφὸς τοῦ Κυρίου, ἔτη κς ...: τέλ.: νη΄. Σωφρόνιος, ἔτη. V. Grumel, ..., 451.
- ς. (φ. 541^r-541^v) Κατάλογος ἀρχιεπισκόπων Βουλγαρίας ἕως τὸ ἔτος 1081 περ. («Οἱ ἀρχιεπίσκοποι Βουλγαρίας»): ἀρχ.: Πρωτογενὴς ὁ ἀρχιεπίσκοπος Σαρδικῆς ...: τέλ.: ιζ΄. Ἰωάννης μοναχὸς ὁ Κομνηνός, ὁ ἐν τοῖς κοσμικοῖς Ἀδριανός ... καὶ τοῦ βασιλέως κύρ Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτου.
- *3. (φ. 15^v) Ψαλμός: ἀρχ.: *Εὐλόγει ἡ ψυχὴ μου ...*: τέλ.: *σφόδρα*. Ψαλμός 103:1.

- ΓΡΑΦΗ: 1. (φ. 1^ρ-6^ν, 9^ρ-32^ν, 37^ρ-80^ν, 82^ρ-87^ν, 89^ρ-96^ν, 98^ρ-103^ν, 105^ρ-326^ν) Γραφείας α, ὁ βασικός γραφείας τοῦ κώδικα (β' μισό 13ου αἰ.). Γραφή φιλολογική, ἐλαφρώς ἐπισεισυρμένη, ὄρθια, πυκνή, με γράμματα μικρῶν διαστάσεων (στά φ. 9^ρ-32^ν μεγαλύτερα σὲ μέγεθος), ὀρισμένα πού ξεχωρίζουν σὲ ὄγκο καὶ ὕψος (ο, φ, τ, γ) καὶ πολλὲς συντομογραφίες.
2. (φ. 7^ρ-8^ρ, 33^ρ-36^ν, 81^ρν, 88^ρν, 97^ρν, 104^ρν, 326α^ρ-350^ρ, 423^ν-428^ν, 530^ρ-541^ν) Γραφείας β, πού συμπληρώνει τὰ κάσματα στὸ κείμενο (τέλη 15ου-ἀρχὲς 16ου αἰ.). Γραφή φιλολογική, ἐπισεισυρμένη, "ἀκανθώδης", πυκνή, ὄρθια, με γράμματα μικρῶν διαστάσεων με μεγάλες κεραίες καὶ πολλὲς συντομογραφίες.
3. (φ. 350^ρ-423^ρ, 429^ρ-530^ρ) Γραφείας γ, συνεργάτης τοῦ β ἢ ἴσως καὶ τὸ ἴδιο πρόσωπο με αὐτόν. Γραφή ἐπιμελημένη, περισσότερο ἀραιή, ὄρθια, με γράμματα μικρῶν διαστάσεων. Στὴ γενικὴ εἰκόνα διαφέρει ἀρκετὰ ἀπὸ αὐτὴ τοῦ γραφέα β, ἀλλὰ στὰ ἐπιμέρους μορφολογικὰ στοιχεῖα μοιάζει πολλὴ με αὐτή. Σημαντικὲς διαφορὲς μεταξὺ τῶν δύο ἐντοπίζονται στὸ φ, στὸ β καὶ στὸ σύμπλεγμα ει. Ἡ ἐναλλαγὴ ἀπὸ τὴ μία γραφή στὴν ἄλλη γίνεται ἀκόμη καὶ μέσα στὸ ἴδιο φύλλο (λ. χ. φ. 350^ρ, 530^ρ) ἢ καὶ στὸν ἴδιο στίχο. Στὸ φ. 15^ν σύντομο κείμενο γραμμένο ἀπὸ ἀναγνώστη τοῦ κώδικα. Ἄγραφα τὰ φ. 8^ν, 373^ν, <α^ρ-β^ν>.

ΥΛΗ: 1) φ. 1-6, 9-32, 37-80, 82-87, 89-96, 98-103, 105-326: καρτί βομβύκινο, μέσου πάχους, στιπνὸ καὶ κτρινωπὸ, χωρὶς ὑδατόσημα, με λοξὲς ὑδάτινες γραμμὲς (παράλληλες πρὸς τὸ κείμενο) καὶ λοξὲς ραβδώσεις πού διακρίνονται ἐλάχιστα.

- 2) φ. 7-8, 33-36, 81, 88, 97, 104, 326α-541: καρτί διαφορῶν ποιότητων καὶ ἀποχρώσεων:
- α) Μέσου πάχους, στιπνὸ καὶ λευκὸ. Ὑδατόσημο χωρισμένο σὲ δύο τμήματα: Ἄγκυρα σὲ κύκλο, με ἄστρο στὴν κορυφή (βλ. φ. 7/8): πιθανῶς καὶ ἀντίσημο (βλ. β)· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/15 χλστ.: πρβλ. Briquet 490 (ἔτη 1511/1516), 493 (ἔτη 1524-1530), 502 (ἔτος 1520) - με ἀντίσημο-, 521 (ἔτος 1549)-με ἀντίσημο-, Harlfinger 21 (ἔτος 1504), 24 (ἔτος 1556), 31 (ἔτος 1561), 42 (ἔτος 1556)-με ἀντίσημο.
- β) Χονδρὸ, τραχὺ καὶ λευκὸ. Τὸ ὑδατόσημο δὲν ἐμφανίζεται: ἀντίσημο: γράμμα Β καὶ σχῆμα πού ἔχει κοπεῖ (μόνο σὲ λωρίδα ἀπὸ καρτί ἐπικολημένη στὸ φ. 135^ρ): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/20 χλστ. Ἐνδέχεται νὰ πρόκειται γιὰ τὸ ἴδιο καρτί με τὸ α, ἂν καὶ ἡ ποιότητα καὶ ἡ πυκνότητα τῶν ὑδάτινων γραμμῶν του διαφέρουν.
- γ) Λεπτὸ, τραχὺ καὶ λευκὸ. Ὑδατόσημο στὸ κέντρο τοῦ φύλλου: Ζυγαριὰ σὲ κύκλο, με ἄστρο στὴν κορυφή (βλ. φ. 328^ρ): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/17 χλστ.: σχεδὸν ταυτίζεται με τὰ Piccard Wasserzeichen Waage VI 123, 125-127 (ἔτη 1507-1515): βλ. καὶ Harlfinger 71 (ἔτος 1506).
- δ) Λεπτὸ, τραχὺ καὶ λευκὸ. Ὑδατόσημο στὸ κέντρο τοῦ φύλλου ἢ μετατοπισμένο πρὸς τὴν ἄκρη: Ζυγαριὰ σὲ κύκλο (βλ. φ. 336^ρ): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/17 χλστ. βλ. Harlfinger 12 (ἔτος 1502/1503), Wasserzeichen Waage V 21 (ἔτος 1500) - με μικρὲς διαφορὲς στὶς διαστάσεις.

- ε) Λεπτό, στιλπνό και λευκό. Ύδατόσημο στο κέντρο του φύλλου: Καπέλλο (βλ. φ. 340): πυκνότητα υδάτινων γραμμών 20/15 χλστ.: πρβλ. Harlfinger 35 (έτος 1502/1503), 36 (έτος 1506), Briquet 3404 (έτη 1503-1519 περ.).
- ς) Χονδρό, ελαφρώς στιλπνό και λευκό. Ύδατόσημο χωρισμένο σε δύο τμήματα: Άγκυρα σε κύκλο, με άστρο στην κορυφή (φ. 398/405): ίδιος τύπος με το α' πυκνότητα υδάτινων γραμμών 20/17 χλστ.: πρβλ. Briquet 479 (έτος 1507), 494 (έτος 1534). Το σχέδιο του υδατοσήμου έχει αποτυπωθεί με μολύβι από νεώτερο κέρι στο φ. 391/396.
- ζ) Χονδρό, στιλπνό και λευκό. Ύδατόσημο χωρισμένο σε δύο τμήματα: Στέμμα σε κύκλο (βλ. φ. 409/410): πυκνότητα υδάτινων γραμμών 20/15 χλστ.: πρβλ. Piccard Kronen-Wasserzeichen II 215 (έτος 1485) - με μικρές διαφορές στο σχέδιο και στις διαστάσεις.
- η) Χονδρό, τραχύ και κίτρινο. Ύδατόσημο στο κέντρο του φύλλου: άκαθόριστο σχέδιο, ίσως ζωο ἢ δράκος (βλ. φ. <β>).
- Μελάνι καστανό και μαύρο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 6 (6), 2 (8 δίφυλλο που προστέθηκε για την κάλυψη παλαιότερου κάσματος στο κείμενο μεταξύ των φ. 6^v και 9^r), 8 (16^v ἀριθ. α), 8 (24^v ἀριθ. β), 8 (32^v ἀριθ. γ), 8 (40^v ἀριθ. δ), 8 (48^v ἀριθ. ε), 8 (56^v ἀριθ. ς), 8 (64^v ἀριθ. ζ), 8 (72^v ἀριθ. η), 8 (80^v ἀριθ. θ), 8 (88^v ἀριθ. ι), 8 (96^v ἀριθ. ια), 8 (104^v ἀριθ. <ιβ>), 8 (112^v ἀριθ. ιγ), 8 (120^v ἀριθ. ιδ), 8 (128^v ἀριθ. ιε), 8 (136^v ἀριθ. ις), 8 (144^v ἀριθ. ιζ), 8 (152^v ἀριθ. ιη), 8 (160^v ἀριθ. ιθ), 8 (168^v ἀριθ. κ), 8 (176^v ἀριθ. κα), 8 (184^v ἀριθ. κβ), 8 (192^v ἀριθ. κγ), 8 (200^v ἀριθ. κδ), 8 (208^v ἀριθ. κε), 8 (216^v ἀριθ. κς), 8 (224^v ἀριθ. κζ), 8 (232^v ἀριθ. κη), 8 (240^v ἀριθ. κθ), 8 (248^v ἀριθ. λ), 8 (256^v ἀριθ. λα), 8 (264^v ἀριθ. λβ), 8 (272^v ἀριθ. λγ), 8 (280^v ἀριθ. λδ), 8 (288^v ἀριθ. λε), 8 (296^v ἀριθ. λς), 8 (304^v ἀριθ. λζ), 8 (312^v ἀριθ. λη), 8 (320^v), 6 (326), 8 (333^v μετά το φ. 326 1 φ. ἔκτος ἀριθμησης [= 326σ]), 8 (341), 8 (349), 8-1 (356^v λείπει 1 φ. μετά το φ. 356), 8 (364), 10-1 (373^v λείπει 1 φ. μετά το φ. 372), 8 (381), 8 (389), 8 (397), 8 (405), 8 (413), 8 (421), 8 (429), 8 (437), 8 (445), 8 (452^v ὁ ἀριθ. φύλλου 449 ἔχει δοθεῖ δύο φορές), 8 (459^v μετά το φ. 453 1 φ. χωρίς ἀριθμηση), 8 (467), 8 (475), 8 (483), 8 (491), 8 (499), 8 (507), 8 (515), 8 (523), 8 (531), 10 (541), 4-2 (<β> λείπουν τὰ δύο πρῶτα φύλλα τοῦ δυαδίου). Ἀριθμηση τευχῶν ἔως το φ. 312, με ἑλληνικά ψηφία, στήν κάτω ἀριστερή γωνία τοῦ recto τοῦ πρώτου φύλλου καὶ στήν κάτω δεξιά τοῦ verso τοῦ τελευταίου. Στὰ φ. 12^v-283^v (καὶ μόνο στὰ φύλλα τοῦ γραφέα α) ἀριθμηση τῶν λόγων με ἑλληνικά ψηφία, στήν ἄνω ἀριστερή γωνία τοῦ verso κάθε φύλλου (ἀριθ. β-λδ), καὶ ἐνίοτε καὶ στὴ μέση τοῦ ἄνω περιθωρίου τοῦ recto κάθε φύλλου (στὰ φ. 93^v-325^v), ἀπὸ ἄλλο κέρι. Στὰ φ. 161^v, 162^v, 163^v, 165^v, 166^v καὶ 167^v παραπομπὴ μεταξύ φύλλων στήν κάτω δεξιά γωνία, κάθετα πρὸς τὸ κείμενο (προφανῶς ἐπειδὴ τὰ φύλλα αὐτὰ εἶχαν ἀποστακωθεῖ καὶ ὅταν ἐπαναστακώθηκαν ἔπρεπε νὰ τοποθετηθοῦν στὴ σωστὴ σειρά). Τὸ ἴδιο κέρι καὶ γιὰ τὸν ἴδιο προφανῶς λόγο σημείωσε γιὰ δευτέρα φορά τὸν ἀριθμὸ τεύχους στὸ φ. 168^v.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Ταινίες, τίτλοι, πρωτογράμματα και βοηθητικές ένδειξεις με κόκκινο μελάνι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράχπ: α. (έτικέτα τύπου α) 18.

β. (κάτω από την έτικέτα τύπου α, έτικέτα τύπου γ) 14.

γ. (ίχνη λευκής έτικέτας) [...]τολ[...]ειος [...].

2) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ά.:

- φ. 1^ο: (άνάποδα προς τὸ κείμενο· πιθανὸν ξενόγλωσσο σημ.) α[κρ...]α[...καβ...]· νάγ[...] | [...] ἐλ φάᾱ· ουτόν βόν άκαφ., [...] | [...]αλυει ἐκ μάρώ· α[...] ὅκοπ̄· οἰς άφ̄η· βάρβάρ[...] | π̄λ[...] ὄ έχόμ· μ̄π̄· οἶρω[...]α [...] άλσαγ̄· μπιστράν βοῦ άμ[...] | δα[...]αμ̄ κ̄έλ[...]ε· σ̄ηνμ̄· αν̄η· η̄ζαλ· άμη[...].

- φ. 58^ο: (κάθετα προς τὸ κείμενο· κομμένο κατά τὸ ξάκρισμα τῶν φύλλων) † χ(ρι)στ(ε) μου βο[ήθει ...]ακα κ(αι) καρτοφ[υ]λα]κα.

- φ. 85^ο: Ανιη̄του.

- φ. 98^ο: (σὲ μπάλωμα, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴν πίσω ὄψη) † σεβασμιώτ(α)τ(ε) κ(αι) τιμωί(α)τ(ε) ἄγιε δέσποτα παπ(ά) κ̄υρ Θεόφ[...]λ[...] | [...] με]τάνιαν [...] σὺν π̄σι [...]·

- φ. 106^ο: (κομμένο κατά τὸ ξάκρισμα τῶν φύλλων) † ο ταπεινωσ σ[τ]η[...]κρ[...]· †.

- φ. 122^ο: κ(ύρι)ε βοηθ ημ(ῶν) | αμ̄ζυ κ(αι) αμ̄[...].

- φ. 129^ο: (κάθετα προς τὸ κείμενο· κομμένο κατά τὸ ξάκρισμα τῶν φύλλων) ίχνη σημ.

- φ. 175^ο: παπ̄ά γε[...]ιγιοῡ ἔχει ἐν[α] | πεδ̄υ· απα[...]· | παπα λατ[α][...]ρα ναμαθε[...]αβ (ἀκολουθοῦν δύο σκαριφήματα).

- φ. 183^ο: (κομμένο κατά τὸ ξάκρισμα τῶν φύλλων) [...]προσυδισης πρωσ: πανεντημοι[ατε] αφθεντ[α] | [κυρ] διμητρι.

- φ. 186^ο: παναγιοτ(α)τος αρχι(ε)πίσκοπος | της πρωτης υἱουσι(την)υαν(η̄ς) και | πασης βουλ-γαρι(ας) ακ.νυκ[...]· | αστιρ αστερα προταστε τρ[...]οφθεγγε.

- φ. 203^ο, 204^ο: ἐξίτπλα σκαριφήματα.

- φ. 218^ο: (κάθετα προς τὸ κείμενο) ἐξίτπλο σημ.

- φ. 298^ο: (δύο μονοκονδ.) † ο ιερα... κωνσταντη... παρ... † ...αγιωτ... ἀρχιεπισκο...·

- φ. 303^ο: (κάθετα προς τὸ κείμενο· κομμένο κατά τὸ ξάκρισμα τῶν φύλλων) σλαβικὸ σημ.

- φ. 320^ο: (κάθετα προς τὸ κείμενο) ΜΗΝΗ ΤΩ] ΑΥΤΟ ΕΙΣ ΤΑΣ Ϛ ΕΠΗ.Ηα τοῦ κ(υρί)ου ἡμ̄ων ι(ησο)ῦ χ(ρι)στο)ῦ | μεγα σαβ(α)το.

- φ. 321^ο: (σὲ λωρίδα χαρτί ἐπικολημένη στὸ φύλλο γιὰ συντήρηση, κάθετα προς τὸ κείμενο) † π(α)π(ά) κ̄[ρ] δοσι[θεε] σ[τ]ε[ι]λαμ̄ μ[ου ...].

φ. 321^ο: (στὴν ἴδια λωρίδα χαρτί, κάθετα προς τὸ κείμενο) [Χ]ριστοφόρο στέλνω τω τι[...].

- φ. 471^ο: (σὲ λωρίδα χαρτί ἐπικολημένη στὸ φύλλο γιὰ συντήρηση) μακαρίου μοναχοῦ | † δημητρι(ίου) † ιω(άννου).

- φ. 479^ο: (σὲ κομμάτι χαρτί ἐπικολημένο στὸ φύλλο γιὰ συντήρηση, ἀνάποδα προς τὸ κείμενο) [...] ἐ]δέχθηκε τοῦ προνοιάρη [...] | [...] ἔδ]ωκε κ(αι) ὁ τζερτζιώτης μ.

- φ. 493^v: (σὲ λωρίδα χαρτί ἐπικολλημένη στὸ φύλλο γιὰ συντήρηση, ἀνάποδα πρὸς τὸ κείμενο) † *δέσποτά μου*.
- φ. 519^r: † *τω θιω(ά)τω κ(αι) σεμνωπρ(ε)π(ε)στατω κ(αι) ἐν ἀρχωσπν ἐλογμμο κυρ(ίω) κομνηνα*.
- φ. <α^v>: (πίνακας ὀνομάτων) *ὁ χρυσύμαλος - κδ - ἀσυμιν(...)*

<i>ἀναστασιον</i>	<i>κωνστ(...)<u>ων</u></i>
<i>ἰγνατι(ον)</i>	<i>φιλον</i>
<i>δημ(ήτρι)ον</i>	<i>δάφνη</i>
- ἔσωτ. πινακίδας τέλους (στὸ ξύλο): (ἐγχάρακτο) ἀριθμητικὲς πράξεις.

ΣΤΑΧΩΣΗ: Ξύλινες πινακίδες καὶ ἐπένδυση ἀπὸ σκοῦρο κόκκινο δέρμα μὲ ἔκτυπο διάκωμο. Στὴν πινακίδα ἀρχῆς ὀρθογώνιο περιμετρικὸ πλαίσιο ἀπὸ τετραπλῆς πρόστυπες γραμμές. Τὸ ἔσωτερικὸ διάκωρο χωρίζεται μὲ τριπλῆς διαγώνιες πρόστυπες γραμμές σὲ τέσσερις ρόμβους καὶ ὀκτὼ τρίγωνα. Στὸ ἔσωτερικὸ κάθε ρόμβου ἔκτυπες διακοσμητικὲς σφραγίδες σὲ σταυροειδῆ διάταξη: στὸ κέντρο δικέφαλος αἰετός καὶ στὶς τέσσερις κεραίες ππινό. Στὸ ἔσωτερικὸ τῶν τριγῶνων δικέφαλος αἰετός. Στὰ σημεῖα συνάντησης τῶν πρόστυπων γραμμῶν σφραγίδα μὲ ππινό· στὰ σημεῖα συνάντησης τῶν πρόστυπων μὲ τὶς πλευρὲς τοῦ περιμετρικοῦ πλαισίου ὑπάρχει σφραγίδα μὲ λέοντα. Στὴν πινακίδα τέλους ὀρθογώνιο διπλὸ περιμετρικὸ πλαίσιο ἀπὸ τετραπλῆς πρόστυπες γραμμές καὶ ὀρθογώνια διάκωρα, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἔκτυπες σφραγίδες μὲ ππινὰ καὶ συντριβάνι. Τὸ ἔσωτερικὸ διάκωρο χωρίζεται μὲ μία ὀριζόντια καὶ διαγώνιες τριπλῆς καὶ τετραπλῆς πρόστυπες γραμμές σὲ δύο ρόμβους καὶ δώδεκα τρίγωνα. Στὰ σημεῖα συνάντησης τῶν πρόστυπων γραμμῶν ὑπάρχουν τὰ ἴδια ἀκριβῶς ἔκτυπα μοτίβα μὲ τὴν πινακίδα ἀρχῆς. Σὲ ἕνα ἀπὸ τοὺς ρόμβους ὑπάρχει ἡ σφραγίδα μὲ τὸ δικέφαλο αἰετό. Ἡ ράχη χωρίζεται μὲ ὀριζόντιες τετραπλῆς πρόστυπες γραμμές σὲ ἕξι ζῶνες. Σὲ κάθε ζώνη διαγώνιες τετραπλῆς πρόστυπες γραμμές σὲ διάταξη χιαστί (ἴδια διακόσμηση καὶ στὴ ράχη τοῦ κώδ. 21). Ὑπερυψωμένα κεφαλάρια, αὐλακες στὶς τρεῖς πλευρὲς τῶν πινακίδων, δύο πόρπες στὴν πινακίδα ἀρχῆς, ἴχνη ἀντίστοιχων ἱμάντων στὴν πινακίδα τέλους, πέντε γόμφοι στὴν πινακίδα ἀρχῆς (κρινάνθημα στὶς γωνίες καὶ στρογγυλὸς ρόδακας στὸ κέντρο) καὶ πέντε ἴδιοι στὴν πινακίδα τέλους (σώζεται ὁ κεντρικὸς καὶ ὁ κάτω ἀριστερά).

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Πολὺ καλή. Μικρὲς φθορὲς στὸ δέρμα τῆς ράχης ἀπὸ τὴ χρήση. Πολλοὶ ρύποι ἀπὸ ὑγρασία (μύκητες) στὰ περιθώρια (ἐνίοτε τὸ κείμενο τῶν σχολίων ἐξίπλο) καὶ λίγοι ἀπὸ τὴ χρήση. Παλαιότερη συντήρηση μὲ λωρίδες ἀπὸ χαρτί στὰ περιθώρια, στὴ μέση πολλῶν τευχῶν καὶ μπαλώματα. Πολλὰ φύλλα (ἰδίως πρὸς τὸ τέλος τοῦ κώδικα) συμπληρώθηκαν στὰ ἐξωτερικά τους περιθώρια μὲ λωρίδες ἀπὸ χαρτί γιὰ νὰ ἔχουν τὶς ἴδιες διαστάσεις μὲ τὰ ὑπόλοιπα. Σὲ πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ κομμάτια χαρτί διακρίνονται ἴχνη γραφῆς (βλ. φ. 2^v, 3^v, 4^v, 5^v, 72^v, 153^v, 171^v, 201^r, 208^v, 320^v, 321^v, 324^v, 325^r, 326^v, 407^r, 487^r-488^v, 493^v, 495^r καὶ 496^v). Τὰ φ. 7 καὶ 8 ἀποσταχωμένα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἐναγραφή, 51. <Πολίτης>, Μικροφωτογραφίες.

19

τέλη 15ου-α΄ μισό 16ου αἰ. χαρτ. 215x159 κλστ. [145/160x89/93 κλστ.] φφ. 460 στ. 22/31 (κυρίως 22, 27 καὶ 31) ἀκέφ.

Βίοι ἁγίων. Πανηγυρικοὶ λόγοι. Ἀσκητικὲς διηγήσεις.

1. (φ. 1^ρ-3^ν) **Ἰωάννου Χρυσοστόμου**, Περὶ τῆς ἀκαταλήπτου θείας φύσεως, κατὰ Ἐνομοίων ἄρχ. (ἀκέφ.): *μαρτίαν μετὰ ταπεινοφροσύνης· καὶ ὄγει τὸ ζεύγος ...* τέλ.: *ἐπιτευξόμεθα ἀγαθῶν. Ὡν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (CPG 4318). PG 48, 745 (στ. 17)-748.
2. (φ. 3^ν-12^ρ) **Ἰωάννου Χρυσοστόμου**, Ὁμιλία στὴν παραβολὴ τοῦ ἀσώτου («Εἰς τὸν ἄσωτον υἱόν»): ἄρχ.: *Ἀεὶ μὲν, ἀγαπτοί, τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν ...* τέλ.: *Εὐλογημένος ἐν ὀνόματι Κυρίου. Αὐτῷ ἡ δόξα ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (CPG 4577). PG 59, 515-522.
3. (φ. 12^ρ-17^ν) **Ἰωάννου Χρυσοστόμου**, Λόγος περὶ σωτηρίας τῆς ψυχῆς («Τῆ Κυριακῆ τῆς Ἀπόκριεω»): ἄρχ.: *Ὅσοι τὰ τοῦ βίου μάταια, καὶ ἀπολλυμένα ...* τέλ.: *διὰ τὸ ὄνομά σου τὸ ἅγιον. Καὶ σοὶ τὴν δόξαν ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (CPG 4031, BHG 2103n). PG 60, 735-738
4. (φ. 17^ν-37^ν) **Ἰωάννου Χρυσοστόμου**, Λόγος στὴ Γένεσι («Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου, Λόγος προτρεπτικὸς εἰς τὴν νηστείαν καὶ εἰς τὴν παράβασιν τοῦ Ἀδάμ, καὶ περὶ πονηρῶν καὶ ἀκολάστων γυναικῶν»): ἄρχ.: *Πρόκειται ἡμῖν, ἀγαπτοί, πνευματικὴ τράπεζα ...* τέλ.: *ἄλλης τὸ θεάρεστον ἵνα καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἀξιοθῆτε, χάριτι ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (CPG 4562). PG 56, 525-538.
5. (φ. 38^ρ-47^ρ) «Μαρτύριον τῶν ἁγίων μ μαρτύρων τῶν ἐν Σεβαστείᾳ τῆ λίμνη μαρτυρησάντων» ἄρχ.: *Κατὰ τοὺς καιροὺς Λικινίου τοῦ βασιλέως ...* τέλ.: *Ἐτελειώθη δὲ αὐτῶν ἡ μαρτυρία, μὴνὶ Μαρτίῳ θ΄, ἐν Χριστῷ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (πρβλ. BHG 1201d).
6. (φ. 47^ρ-51^ν) «Διήγησις θαυμαστὴ περὶ τοῦ γενομένου θαύματος ἐν Βηρυτῷ παρὰ τῆς ἁγίας εἰκόνας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, συγγραφεῖς (sic) ὑπὸ τοῦ **Μεγάλου**

- Ἐπιτομή** ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας· ἀρχ.: Ἄρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας ὑμῶν ...· τέλ.: καὶ τῆς αὐτοῦ ἐπιγνώσεως. Ἐν Χριστῷ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (CPG 2262, BHG 780+781). PG 28, 805-812.
7. (φ. 51^v-66^v) **Ἀναστασίου Σιναΐτου**, Λόγος περὶ τῆς ἁγίας συνάξεως· ἀρχ.: Ἀεὶ μὲν ἡ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος χάρις ...· τέλ.: ἵνα καταξιωθῶμεν καὶ τῶν αὐτοῦ ἀγαθῶν, ὅτι αὐτῷ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (CPG 7750). PG 89, 825-850.
8. (φ. 67^r-73^v) **Ἰωάννου Χρυσοστόμου**, Ὁμιλία περὶ μετανοίας καὶ στοῦ ἀνάγνωσμα τοῦ Δαβίδ· ἀρχ.: Ἰδοὺ σήμερον, ἀδελφοί, ἐπέστη ἡμῖν ...· τέλ.: δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ. Αὐτῷ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (CPG 4694). PG 64, 11-16.
9. α. (φ. 73^v-79^v, 88^r) **Ἀντωνίου μοναχοῦ**, «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Συμεῶν τοῦ Στυλῆτου»· ἀρχ.: Ἀγαπῆτοί, ξένον μυστήριον ἐπιγέγονεν ...· τέλ.: τῆς ἰσέως ἐτύγχανον. Καὶ ἀπίεσαν δοξάζοντες τὸν Κύριον τὸν δοξάζοντα τοὺς ἁγίους αὐτοῦ. Ὅτι αὐτῷ ... τῶν αἰώνων. ἀμήν. (CPG 6724, πρβλ. BHG 1682).
- β. (80^r-87^r) Μεταγενέστερη συμπλήρωση· ἀρχ. (συνέχεια τοῦ φ. 79^v): Καὶ τίθησιν τὸν νοῦν ὁ Σαρακηνὸς πρὸς αὐτὸν ...· τέλ.: θησαυρὸν ἄσυχλον ... φύλακα, ... πρεσβεύων ὑπὲρ τοῦ κόσμου πάντοτε, Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν, ὃ πρέπει ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (πρβλ. BHG 1684).
Ἀρχικὰ τὸ κείμενο τοῦ φ. 79^v συνέκρινε κανονικὰ καὶ τελείωσε στοῦ φ. 88^r. Μεταγενέστερα ὁ γραφέας δ πρόσθεσε τὰ φ. 80-87, συνέκρινε (μὲ διαφορτικὴ παραλλαγὴ) τὸ κείμενο τοῦ φ. 79^v στοῦ φ. 80^r καὶ τὸ τελείωσε στοῦ φ. 87^r. Τὸ κείμενο τοῦ φ. 88^r ἔχει διαγραφεῖ.
10. (φ. 88^v-93^r) Βίος τοῦ ἁγίου Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου· ἀρχ.: Ἦν τις ἀνὴρ μοναχός, ὀνόματι Ἀμφιλόχιος ...· τέλ.: πρὸς Κύριον ἐπεδήμησεν, δοξάζων Πατέρα ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (BHG 73). PG 39, 13-26.
11. (φ. 93^r-107^v) Πράξεις τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ («Βίος τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ τοῦ διδύμου»)· ἀρχ.: Ἐγένετο μετὰ τὸ ἀναστῆναι τὸν Κύριον ἡμῶν ...· τέλ.: ἕκαστος τὰ συμβεβηκότα αὐτοῖς. Τῷ δὲ Θεῷ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (BHG 1833+1834).
12. (φ. 107^v-114^r) «Μαρτύριον τῆς ἁγίας καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Παρασκευῆς»· ἀρχ.: Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις τοῦ ἑλληνισμοῦ ...· τέλ.: βασιλείας Ἀσκληπιοῦ, κατὰ δὲ ἡμᾶς βασιλεύοντος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃ ἡ δόξα ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (BHG 1420d).

13. (φ. 114^v-126^r) «Τοῦ ἐν ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως **τοῦ Χρυσσοτόμου**, Λόγος εἰς τὸν μακάριον Φιλογόνιον, γενόμενον ἀπὸ δικολόγον ἐπίσκοπον. Καὶ ὅτι τοῦ προνοεῖν τῶν κοινῇ συμφερόντων οὐδὲν ἴσον εἰς εὐδοκίμῃσιν παρὰ Θεῶ. Καὶ τῷ ῥαθύμως προσιέναι τοῖς μυστηρίοις, κόλασιν ἀφόρητον ἔχει, ἐὰν ἅπασι τοῦ ἐνιαυτοῦ τοῦτο τολμήσωμεν. Ἐλέχθη δὲ πρὸ πέντε ἡμερῶν τῆς Χριστοῦ γεννήσεως» ἀρχ.: *Ἐγὼ μὲν καὶ τήμερον παρεσκευαζόμεν ...* τέλ.: *τῆς ὑπακοῆς ταύτης τὰς ἀμοιβάς. Ὡν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι ... τῶν αἰώνων.* (CPG 4319, BHG 1532). PG 48, 747-756.
- *14. (φ. 126^v) Στιχηρό· ἀρχ.: *Δόξα, Καὶ νῦν, ἦχος πλάγιος δ΄. Δεῦτε λαοὶ τὴν τρισπόστατον θεότητα ...* τέλ.: *δι' Ἰησοῦ συνεργεία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.* Follieri, τόμ. 1, 288· Πεντηκοστάριον, 490, 522 (Μέγας Ἑσπερινὸς τῆς Κυριακῆς τῆς Πεντηκοστῆς, Ἑσπερινὸς τῆς Δευτέρας μετὰ τὴν Πεντηκοστή).
15. (φ. 127^r-137^v) Λόγος στὴ θυσία τοῦ Ἀβραάμ· ἀρχ.: *Τί δὲ ὁ Ἀβραάμ; Ἐκάλεσεν αὐτόν, φησὶ ...* τέλ.: *ἐναντίον τοῦ κήροντος αὐτὸν ἄφρονος. Αὐτῶ ... τῶν αἰώνων.* Ἀμίν.
16. (φ. 138^r-144^r) **Γερμανοῦ Κωνσταντινουπόλεως** (ἢ **Ἰωάννου Χρυσσοτόμου**), Ὁμιλία στὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου («Εἰς τὰ Εἰσόδια»)· ἀρχ.: *Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἕτερα πανήγυρις ...* τέλ.: *τεκοῦσα τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ δεσπότην, ὃ πρέπει ... τῶν αἰώνων.* Ἀμίν. (CPG 8008, BHG 1104). PG 98, 309-320.
17. (φ. 144^v-150^r) **Ἰωάννου Χρυσσοτόμου**, Ὁμιλία στὸν πλούσιο καὶ στὸν Λάζαρο («Τοῦ πτωχοῦ Λαζάρου»)· ἀρχ.: *Μέγιστόν ἐστι διδασκαλεῖον ...* τέλ.: *λημένα τῆς ἀναπαύσεως φθάσης, ἐν Χριστῶ ... τῶν αἰώνων.* Ἀμίν. (CPG 4590). PG 59, 591-596.
18. (φ. 150^r-164^v) «Τοῦ ἐν ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου τοῦ **Δαμασκνοῦ**, Λόγος εἰς τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» ἀρχ.: *Ὅποταν τὸ ἔαρ ἐπέλθῃ ...* τέλ.: *τῶ τεκθέντι νηπίῳ ... ὅτι τὸν ξένον ἐδόξασεν. Αὐτῶ ... τῶν αἰώνων.* Ἀμίν. (CPG 8067, BHG^a 1912).
19. *α. (φ. 165^r) **Ρωμανοῦ Μελωδοῦ**, Ὕμνος στὸν προφήτη Ἠλία· ἀρχ.: *Προφῆτα καὶ προόπτα ...* τέλ.: *τὸν μόνον φιλόανθρωπον.* Follieri, τόμ. 3, 372.

- *Εκδ.: J. Grosdidier de Matons, *Romanos le Mélode. Hymnes*, τόμ. 1, (Sources Chrétiennes 99), Παρίσι 1964, 308 (προοίμιο).
- *β. (φ. 165^r) Ἀπολυτίκιο στὸν προφήτη Ἡλία ἄρχ.: Ὁ ἔνσαρκος ἄγγελος, τῶν προφητῶν ἢ κρηπίς ...· τέλ.: καὶ τοῖς τιμῶσιν αὐτὸν βρῦει ἰάματα. Follieri, τόμ. 3, 27· Μνηαῖον Ἰουλίου, 260-261 (20 Ἰουλίου).
- *γ. (φ. 165^r) Ἀπολυτίκιο στὴ γέννηση τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου· ἄρχ.: Προφῆτα Θεοῦ καὶ πρόδρομε τῆς χάριτος, ἀξίως εὐφημῆσαί σε ...· τέλ.: καὶ σάρκωσις υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, κόσμῳ κηρύττεται. Follieri, τόμ. 3, 371· Μνηαῖον Ἰουνίου, 223 (24 Ἰουνίου).
- *δ. (φ. 165^r) **Ρωμανοῦ Μελωδοῦ**, Ὕμνος στὴ γέννηση τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου· ἄρχ.: Ἡ πρὶν στείρα σήμερον Χριστοῦ ...· τέλ.: κῆρυξ ὁμοῦ καὶ πρόδρομος. Follieri, τόμ. 2, 65. *Εκδ.: P. Maas-C. A. Trypanis, *Sancti Romani Melodi cantica. Cantica dubia*, Βερολίνο 1970, 9 (στ. 1-6).
20. (φ. 166^r-169^v) **Ἰωάννου Χρυσσοστόμου**, Ὁμιλία στὸν Εὐαγγελισμό τῆς Θεοτόκου· ἄρχ. (ἀκέφ.): θου· καὶ σκεπάρανθ ἀποτεμεῖ ...· τέλ.: ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. Ὅτι αὐτῷ ... νῦν καὶ ἀεί (CPG 4628, BHG 1085c). PG 60, 757 (στ. 35)-760.
21. (φ. 170^r-190^v) «**Νεοφύτου** μοναχοῦ καὶ **ἐγκλειστοῦ**, Λόγος εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ γέννησιν. Καθιστορία περὶ τῶν γενομένων σημείων ἐν τῷ περσικῷ ναῶ, καὶ πῶς ἐφάνη ὁ ἀστὴρ, καὶ περὶ τῶν μάγων» ἄρχ.: Χριστοῦ τὸ γενέθλιον ...· τέλ.: κληρονόμους ἀνάδειξον. Ὅτι πρέπει ... τῶν αἰῶνων. Ἀμίν. (BHG 1923).
22. α. (φ. 191^r-193^v) **Ἰωάννου Χρυσσοστόμου**, Ὁμιλία στὰ Θεοφάνια· ἄρχ. (ἀκέφ.): σίας ἐφόρτωσεν ἡμῶν τὰς ἀκοὰς ...· τέλ. (κολ.): ρύπον βαστάσω. (CPG 4522, BHG 1932). PG 50, 806 (στ. 20)-808 (στ. 9).
- β. (φ. 193^v-194^r) Συνέχεια τοῦ προηγούμενου· ἄρχ.: ἄνθρωπος γέγονα. Τί μέγα ...· τέλ.: ἔψαυσε μὲν τῆς τοῦ δεσπότη κεφαλῆς ὁ Ἰωάννης.
Τὸ κείμενο ἀπουσιάζει ἀπὸ τὴν PG.
- γ. (φ. 194^r-195^r) Συνέχεια τοῦ προηγούμενου: **Ἰωάννου Χρυσσοστόμου**, Ὁμιλία στὸν Ἰωάννη τὸν Πρόδρομο· ἄρχ. (ἀκέφ.): Καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἀνέβη ...· τέλ.: ἐπιφανεὶς δεσπότης Θεὸς ἡμῶν. (CPG 4521, BHG 853). PG 50, 804 (στ. 31)-805 (στ. 2).
- δ. (φ. 195^r-195^v) Συνέχεια τοῦ προηγούμενου· ἄρχ.: ὁ βαπτισθεὶς ἐν τῷ Ἰορδάνῃ καὶ χαρισάμενος ...· τέλ.: τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Αὐτοῦ ... τοὺς αἰῶνας. Ἀμίν.
Τὸ κείμενο ἀπουσιάζει ἀπὸ τὴν PG.

23. (φ. 195^v) «Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσοστόμου**, Λόγος εἰς τὸν Τελώνην καὶ εἰς τὸν Φαρισαῖον» ἀρχ.: *Ὅταν τὸ δένδρον ἐστί ξηρὸν ...*: τέλ. (κολ.): *ἔκβαλε πρῶτον τὸν σόν*. Τὸ κείμενο ἔχει διαγραφεῖ.
24. (φ. 196^r-200^v) «Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως <τοῦ **Χρυσοστόμου**>, Λόγος περὶ νηστείας καὶ ἐλεημοσύνης» ἀρχ.: *Καλὴ ἡ νηστεία· καλὴ καὶ ἡ τῶν Γραφῶν ...*: τέλ.: *τῶν ἀποκειμένων τοῖς ἁγίοις ἐπαπολάβωμεν. Χάριτι ... τῶν αἰώνων. Ἀμὴν*. (CPG 4502). PG 48, 1059-1062.
25. (φ. 201^r-203^v) «Κυριακὴ β΄ τῶν Νηστειῶν. Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως **τοῦ Χρυσοστόμου**, Λόγος περὶ νηστείας» ἀρχ.: *Σήμερον, ἀγαπτοί, τὸν ἱατρὸν προσκυνήσωμεν ...*: τέλ.: *τῆς αὐτῆς ἀξιώσει φωνῆς ἐπιτυχεῖν, χάριτι ... τῶν αἰώνων. Ἀμὴν*. (CPG 4619). PG 60, 717-720.
26. (φ. 204^r-222^v) **Σωφρονίου Ἱεροσολύμων**, Βίος τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας: ἀρχ. (ἀκέφ.): *τοῦτο τῷ γέροντι, καὶ μὴ τις ὁμωνυμίας τοῦ Ζωσιμᾶ νομισάτω με ...*: τέλ.: *Μαρίας ταύτης τῆς μακαρίας, περὶ ἧς ἡ διήγησις. Καὶ πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος εὐαρεστοσιάντων αὐτῷ, διὰ τε θεωρίας καὶ πράξεως. Ὅτι αὐτῷ ... τῶν αἰώνων. Ἀμὴν*. (CPG 7675, BHG 1042). PG 87, 3700 (στ. 1)-3726.
Χάσμα στὸ κείμενο μεταξὺ τῶν φ. 211^v (τέλ.: *τὰ κατ' ἐμαυτὴν οὐκ ᾔθελεν ἐξηγήσασθαι. Τί γὰρ ἔχω* PG 87, 3709 στ. 47) καὶ 212^r (ἀρχ.: *λον ἄββᾶ μου συγκώρησαν ἀπελθεῖν* PG 87, 3712 στ. 22).
27. (φ. 223^r-230^r) **Ἰωάννου Χρυσοστόμου**, Λόγος στὸν Λάзарο («Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου, Λόγος εἰς τὰ Βάσια») ἀρχ.: *Ἦδη τῆς δεσποτικῆς πανηγύρεως προλάμπει ...*: τέλ.: *ἐν ὀνόματι Κυρίου βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ. Αὐτῷ ... τῶν αἰώνων. Ἀμὴν*. (CPG 4643, BHG^a 2216a). PG 61, 715-718.
28. (φ. 231^r-236^v) **Ἰωάννου Χρυσοστόμου**, Ὁμιλία στὴν παραβολὴ τῶν δέκα παρθένων καὶ περὶ ἐλεημοσύνης («Τῆ ἁγία καὶ μεγάλη Τρίτη») ἀρχ.: *Ὅταν τὸ εὐδαπάνητον τῆς ζωῆς ἐννοήσω ...*: τέλ.: *καὶ μονὴν ἐν οὐρανοῖς ἐτοιμάσω σοι. Αὐτῷ ... τῶν αἰώνων. Ἀμὴν*. (CPG 4580). PG 59, 527-532.
29. (φ. 236^v-243^r) **Σεβηριανοῦ Γαβάλων**, Ὁμιλία στὴ Μαρία τῆ Μαγδαληνῆ («Τῆ ἁγία καὶ μεγάλη Τετάρτη. Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου

- Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσοστόμου**, Λόγος εἰς τὴν πόρνην καὶ εἰς τὸ μύρον»· ἀρχ.: *Πάντοτε μὲν ὁ Θεὸς ὡς φιλόνητος καιρὸν ...*· τέλ.: *ἀφέωνται σοὶ αἱ ἁμαρτίαι σου αἱ πολλαί. Σὺ γὰρ εἶ μόνος ἀναμάρτητος, καὶ ἀγαθὸς καὶ φιλόνητος, καὶ συγχωρῶν ἁμαρτίας. Καὶ σοὶ πρέπει ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (CPG 4199, BHG^a 1162f). PG 59, 531-536.
30. (φ. 243^r-250^v) «Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως **τοῦ Χρυσοστόμου**, Λόγος εἰς τὴν προδοσίαν τοῦ Ἰούδα καὶ εἰς τὴν παράδοσιν τῶν μυστηρίων, καὶ περὶ τοῦ μνησικακεῖν. Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Πέμπτῃ»· ἀρχ.: *Ὅλίγα ἀνάγκη σήμερον πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην ...*· τέλ. (κολ.): *ἐπέταξε τὸ Πάσχα ἐσθίειν; Ἀγνώμονες.* (CPG 4336). PG 49, 373-378 (στ. 63).
31. (φ. 251^r-255^v) «Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως **τοῦ Χρυσοστόμου**, Λόγος περὶ τοῦ Ἄδου καὶ τοῦ διαβόλου. Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Παρασκευῇ»· ἀρχ.: *Τῆς χθὲς ὑποσχέσεως, ἀγαπητοί, βούλομαι σήμερον ...*· τέλ.: *εἰς οὐρανοὺς ἀνεκάλεσεν, ἐκ νεκρῶν ἀναστάς. Αὐτῷ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (CPG 5526, BHG 635b). PG 62, 721-724.
32. (φ. 256^r-267^v) «Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἐπιφανίου** ἀρχιεπισκόπου **Κύπρου**, Λόγος εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ εἰς τὸν Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ἄριμαθέας, καὶ εἰς τὸν Νικόδημον, καὶ εἰς τὴν ἐν τῷ Ἄδῃ τοῦ Κυρίου κατάβασιν, μετὰ τὸ σωτήριο πάθος παραδόξως γεγεννημένην. Τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ Σαββάτῳ»· ἀρχ.: *Τί τοῦτο σήμερον; Σιγὴ πολλή ...*· τέλ. (κολ.): *καὶ ἄλλος, οἱ οἰκτιρμοὶ σ.* (CPG 3768, BHG^a 808e). PG 43, 440-453 (στ. 33).
33. *α. (φ. 268^v) Ἀπολυτίκιον τῶν Χριστουγέννων· ἀρχ.: *Ἡ γέννησίς σου, Χριστέ ὁ Θεὸς ...*· τέλ.: *ἐξ ὕψους Ἀνατολῆν. Κύριε δόξα σοι.* Follieri, τόμ. 2, 10· Μηνναῖον Δεκεμβρίου, 504 (25 Δεκεμβρίου).
- *β. (φ. 268^v) **Ρωμανοῦ Μελωδοῦ**, ὕμνος στὰ Χριστούγεννα («Κοντάκιον τῆς αὐτῆς ἑορτῆς»)· ἀρχ.: *Ἡ Παρθένος σήμερον ...*· τέλ.: *ὁ πρὸ αἰώνων ὑπάρχων.* Follieri, τόμ. 2, 58-60. Ἔκδ.: J. Grosdidier de Matons, *Romanos le Mélode. Hymnes*, τόμ. 2, (Sources Chrétiennes 99), Παρίσι 1964, ὕμνος ἀριθ. 10, προοίμιο, στ. 1-6.
- *γ. (φ. 268^v) Μεγαλυνάριο τῶν Θεοφανίων («Εἰς τὴν Βάπτισιν»)· ἀρχ.: *Μεγάλυνον ψυχὴν μου τὸν ἐν Ἰορδάνῃ ὑπὸ Ἰωάννου ἐλθόντα βαπτισθῆναι.* Follieri, τόμ. 2, 388· Μηνναῖον Ἰανουαρίου, 187 (6 Ἰανουαρίου).

- *δ. (269^ρ) Μεγαλυνάριο τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα («Εἰς τὴν ἐνάτην ὥδην τῆς λαμπρᾶς Κυριακῆς»): ἄρξ.: *Μεγάλυνον ψυχὴ μου τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα ...*: τέλ.: *καὶ ἐξαναστάντα τριήμερον ἐκ τάφου*. Πρβλ. Follieri, τόμ. 2, 388.
- *ε. (φ. 269^ρ) Μεγαλυνάριο τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα («Ἔτερον»): ἄρξ.: *Χριστὸς ἐκ τῶν μνημάτων ἤγειρε ...*: τέλ.: *πάντας τοὺς προφήτας*.
- *ς. (φ. 269^ρ) Μεγαλυνάριο τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα («Ἔτερον»): ἄρξ.: *Χριστὸς ἐπέστη λέγων τοῖς μαθηταῖς ...*: τέλ.: *ὅτι ἐγὼ ἀνέστην*.
- *z. (φ. 269^ρ) Μεγαλυνάριο τῶν Χριστουγέννων («Εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ»): ἄρξ.: *Μεγάλυνον ψυχὴ μου τὸν ἐν τῷ σπηλαίῳ ...*: τέλ.: *σαρκὶ φανεῖντα*. Follieri, τόμ. 2, 388· Μνηαῖον Δεκεμβρίου, 515 (25 Δεκεμβρίου).
- *η. (φ. 269^ρ) Μεγαλυνάριο τῆς Ὑπαναντῆς («Εἰς τὴν Ὑπαναντίν»): ἄρξ.: *Ἀγκαλίζεται κερσὶν ὁ πρεσβύτες Συμεὼν ...*: τέλ.: *καὶ δεσπότην τοῦ παντός*. Follieri, τόμ. 1, 31· Μνηαῖον Φεβρουαρίου, 37 (2 Φεβρουαρίου).
- *θ. (φ. 269^ρ) Μεγαλυνάριο τῆς Ὑπαναντῆς («Ἔτερον»): ἄρξ.: *Ἀκατάληπτόν ἐστι τὸ τελούμενον ...*: τέλ.: *μπροσάρθενε ἀγνί*. Follieri, τόμ. 1, 68· Μνηαῖον Φεβρουαρίου, 37 (2 Φεβρουαρίου).
- *ι. (φ. 269^ρ) Μεγαλυνάριο τῆς Ὑπαναντῆς («Ἔτερον»): ἄρξ.: *Ἄννα σώφρων γηραιὰ ἡ θυγάτηρ ...*: τέλ.: *τὸν δεσπότην τοῦ παντός*. Follieri, τόμ. 1, 122.
- *ια. (φ. 269^ν) Στιχηρὰ τῆς ἑορτῆς τῆς Ἀναλήψεως: ἄρξ.: *Ὁ Κύριος ἀνελήφθη εἰς οὐρανοὺς ἵνα πέμψῃ ...*: τέλ.: *ὅτι ἀνέβη Χριστὸς ὅπου ἦν τὸ πρότερον*. Follieri, τόμ. 3, 77· Πεντηκοστάριον, 391, 422 (Πέμπτη τῆς Ἀναλήψεως, Κυριακὴ τῶν Πατέρων κ. ἄ.).
- *ιβ. (φ. 269^ν) Στιχηρὰ τῆς ἑορτῆς τῆς Ἀναλήψεως: ἄρξ.: *Ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς ἁγίοις ...*: τέλ.: *τὴν ἔνδοξον Ἀνάληψιν δοξάζοντες, ἐλέησον ἡμᾶς*. Follieri, τόμ. 1, 470· Πεντηκοστάριον, 391, 422-423 (Πέμπτη τῆς Ἀναλήψεως, Κυριακὴ τῶν Πατέρων κ. ἄ.).
34. (φ. 270^ρ-270^ν) **Τιμοθέου Ἀλεξανδρείας**, Θαῦμα τοῦ ἁγίου Μηνᾶ, Περὶ τοῦ κλέψαντος τοὺς κοίρους: ἄρξ. (ἀκέφ.): *θλιος μὴ πιστεύσας τοῖς λόγοις τοῦ ἁγίου ...*: τέλ.: *δοξάζων τὸν Θεὸν καὶ τὸν ἅγιον αὐτοῦ Μηνᾶ, ταῖς αὐτοῦ πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς σῶσον πάντας ἡμᾶς*. (CPG 2527, BHG 1268).
35. (φ. 270^ν-284^ν) «Θαῦμα γενόμενον ὑπὸ τῶν ἁγίων ὁμολογητῶν Γουρία, Σαμωνᾶ καὶ Ἀβίκου, ἐν Ἐδέσσει τῇ πόλει»: ἄρξ.: *Nūn καιρὸς εὐπρόσδεκτος ...*: τέλ.: *φρσὶν γὰρ διὰ τοῦ προφήτου ὁ Κύριος, οὐ βούλομαι τὸν τοῦ ἀμαρτωλοῦ ... ζῆν αὐτόν. Αὐτῷ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν*. (πρβλ. BHG 739).
Χάσματα στὸ κείμενο μεταξύ: α) τοῦ φ. 275^ν (τέλ.: *ἐκεῖνος δὲ πάλιν ἀναισχυντῶν*) καὶ 276^ρ (ἄρξ.: *vai ἡδυτάτης ὁσμῆς*), β) τοῦ φ. 281^ν (τέλ.: *διὰ τοῦτο δὲ μάλλι*) καὶ 282^ρ (ἄρξ.: *ππτὸν καί, δέδωκε αὐτῶν εἰπῶν, ἀπελθε ...*).

36. (φ. 284^v-288^r) «Βίος σύντομος τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Εὐφροσύνου τοῦ μαγέ-
ρου» ἀρχ.: *Οὗτος ὁ ἐν ἁγίοις Πατὴρ ἡμῶν Εὐφρόσυνος ἐν γένει τινὶ ...*: τέλ.:
ἐκπλήξει γεγόναμεν. Δοξάζομεν καὶ εὐλογοῦντες Πατέρα ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
(BHG 628).
37. *α. (φ. 288^v) Τροπάριο στοὺς Τρεῖς Ἱεράρχες («Μ[...] εἰς τοὺς γ ἱεράρχας») ἀρχ.:
Χαίρετε τρισίλλιοι θεαυγεῖς ...: τέλ.: *ποιεῖτε ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς Θεόν.*
- *β. (φ. 288^v) Τροπάριο στοὺς Τρεῖς Ἱεράρχες ἀρχ.: *Δεῦτε εὐφημῶμεν οἱ πιστοὶ*
τοὺς τρεῖς Ἱεράρχας ...: τέλ.: *σὺν τούτοις Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον.* Follieri,
τόμ. 1, 286.
- *γ. (φ. 288^v) Τροπάριο στοὺς Τρεῖς Ἱεράρχες ἀρχ.: *Χαίρετε χρυσόρρευθοι ποταμοὶ*
...: τέλ.: *πόθω μᾶλλον αἰεὶ δοξάζομεν.*
- *δ. (φ. 288^v) Τροπάριο στοὺς Τρεῖς Ἱεράρχες ἀρχ.: *Τῶν ἀρχιερέων αἱ κορυφαί, καὶ*
τῶν ὀρθοδόξων ...: τέλ.: *Πατέρες θεοφόροι ἀξιοθαύμαστοι.*
38. (φ. 289^r-296^r) «Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἑφραὶμ <τοῦ Σύρου>, Λόγος κατα-
νυκτικός εἰς τὴν Δευτέραν Παρουσίαν» ἀρχ.: *Δεῦτε ἀγαπητοί, δεῦτε πατέρες ...*:
τέλ.: *τῆς μετὰ Χριστοῦ διαγωγῆς. Ὅτι αὐτῷ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (CPG 3908).
Ἔκδ.: Assemani, τόμ. 1, 28-40 Φραντζολᾶς, τόμ. 1, 96-121.
39. (φ. 296^r-302^r) «Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἑφραὶμ τοῦ Σύρου, Λόγος εἰς τὴν
Δευτέραν Παρουσίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, περὶ τοῦ Ἀντιχρίστου
καὶ τῆς συντελείας τοῦ κόσμου, λεχθεὶς τῇ Κυριακῇ τῆς Ἀπόκρεω» ἀρχ.: *Πῶς*
ἐγὼ ὁ ἐλάχιστος καὶ ἁμαρτωλὸς Ἑφραὶμ ...: τέλ.: *ὑμνοῦντες καὶ δοξάζοντες διὰ*
παντὸς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (CPG 3946). Ἔκδ.:
Assemani, τόμ. 2, 222-230 Φραντζολᾶς, τόμ. 4, 111-128.
40. (φ. 302^r-314^v) «Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας Θεοδόρας τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ»
ἀρχ.: *Ζήνων μὲν ἤδη τὴν αὐτοκράτορα ...*: τέλ.: *ἀπολαμβάνουσα τοὺς μισθοὺς ...*
τῆς τῶν σωζομένων γενέσθαι μερίδος. Χάρτι ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (BHG
1730). PG 115, 665-689.
41. (φ. 315^r-323^r) «Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας Εὐφροσύνης» ἀρχ.: *Ἄρτι τὰ Ῥωμαί-
ων σκῆπτρα Θεοδοσίου ...*: τέλ.: *τοῦ ταῦτα ᾠκονομήσαντος Θεοῦ, ᾧ πρέπει ... τῶν*
αἰώνων. Ἀμήν. (BHG 626). PG 114, 305-321.
42. (φ. 323^v-325^{βv}) «Θαῦμα τοῦ ἁγίου Νικολάου» ἀρχ.: *Ἀγροϊκὸς τις τῶν τὰς*
ἐσχατιὰς ...: τέλ. (κολ.): *ἐώρων συνόντα μοι.* (BHG 1355).

43. (φ. 326^r-341^r) **Συμεών Μεταφραστοῦ**, Ὑπόμνημα στὸν προφήτη Δανιὴλ καὶ στοὺς Τρεῖς Παῖδες ἄρχ. (ἀκέφ.): *καθ' ὅλου τῶν ἐμπύκων ἀπέχεσθαι ...*: τέλ.: *καὶ βοηθεῖν ἀριστάμενος. Εἰς δόξαν Πατρὸς ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (BHG 485). PG 115, 373 (στ. 14)-404.
44. (φ. 341^r-345^v) **Ἀμφιλοχίου Ἰκονίου**, Βίος τοῦ Βασιλείου Καισαρείας («Περὶ τοῦ ἀρνησαμένου ἐγγράφως τὸν Χριστόν. Τοῦ Μεγάλου Βασιλείου») ἄρχ.: *Ἑλλάδιος δὲ ὁ ἐν ὀσίᾳ τῇ μνήμῃ ...*: τέλ.: *τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἀσιγήτῳ στόματι, δοξάζοντα καὶ αἰνοῦντα τὸν Θεόν. Ἀμήν.* (CPG 3253, BHG 253).
45. (φ. 345^v-348^r) **Ἀμφιλοχίου Ἰκονίου**, Βίος καὶ θαύματα τοῦ Βασιλείου Καισαρείας («Περὶ τῆς γυναικός, ἡ γράψασα τὰς ἀμαρτίας αὐτῆς ἐν ἐπιστολῇ») ἄρχ.: *Ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ ἀγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Βασιλείου ...*: τέλ.: *τῶν ἐν πίστει προσερχομένων αὐτῷ ἀφιέναι.* (CPG 3253, BHG 258, BHG^a 258).
46. (φ. 348^r-349^v) **Ἀμφιλοχίου Ἰκονίου**, «Περὶ τὸ γενόμενον θαῦμα καὶ εἰς Πέτρον τὸν ἐπίσκοπον Σεβαστείας, ἀδελφὸν ὄντα τοῦ ὀσίου καὶ μεγάλου Πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου, μετὰ Μακρίναν τὴν πάντων αὐτῶν διδάσκαλόν τε καὶ ἀδελφὴν τὴν γέννησιν ἔχοντος» ἄρχ.: *Διηγήσασθαι βούλομαι τῇ ὑμῶν ἀγάπῃ, τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος ...*: τέλ.: *ὑπέστρεψεν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς πόλει, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεόν. Ἀμήν.* (CPG 3253, πρβλ. BHG 257a).
47. (φ. 350^r-354^v) «Διήγησις ψυχοφελῆς ἐκ τῆς Λειμωναρίου, περὶ ταπεινώσεως καὶ ὑποταγῆς γνησίου υἱοῦ πρὸς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα» ἄρχ.: *Ἐν ταῖς ἡμέραις Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως ἦν τις ἀνὴρ ἐν Κωνσταντινουπόλει ...*: τέλ.: *τῆς μερίδος τῶν ἁγίων καὶ τῆς οὐρανῶν βασιλείας καταξιοθῶμεν. Χάριτι ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (BHG 2373).
48. (φ. 354^v-358^r) «Μηνὶ Δεκεμβρίῳ ζ´. Πράξεις τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Νικολάου ἀρχιεπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας μητροπόλεως» ἄρχ.: *Ἐν τοῖς καιροῖς Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου βασιλέως ἀκαταστασία ...*: τέλ.: *ἐποίουν τοῦτο, δοξάζοντες αἰεὶ τὸν Θεὸν τὸν ποιοῦντα θαυμάσια διὰ τῶν ἁγίων αὐτοῦ. Αὐτῷ ἡ δόξα ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (πρβλ. BHG 1350).
49. (φ. 358^r-365^v) «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἁγίου Μακαρίου τοῦ Ῥωμαίου, τοῦ εὐρεθέντος ἀπὸ εἴκοσι μιλίων τοῦ Παραδείσου» ἄρχ.: *Παρακαλοῦμεν ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ ...*: τέλ.: *καὶ ἀναγινώσκοντες δοξάσωμεν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ᾧ ἡ δόξα ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (BHG^a 1005j).

50. (φ. 365^v-369^r) «Φευρουαρίου θ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Νικηφόρου, καὶ περὶ μνησικακίας ὁμοίως» ἄρχ.: *Ἐν τῷ καιρῷ καὶ χρόνῳ τοῦ διωγμοῦ ...* τέλ.: *τῆς μεγαλοσύνης καὶ χάριτος τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (πρβλ. BHG 1331).
51. (φ. 369^r-377^r) «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἁγίου Ἀλεξίου, τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ» ἄρχ.: *Ἐγένετο ἐν τοῖς καιροῖς ἐκείνοις ἀνὴρ ...* τέλ.: *παθῶν ἀππλλάγησαν, δοξάζοντες Πατέρα ... τὴν μίαν θεότητά τε καὶ βασιλείαν. Ὡ ἡ δόξα ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (BHG 52).
52. (φ. 377^v-385^r) «Βίος καὶ πολιτεία καὶ ἄσκησις τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Καλυβίτου» ἄρχ.: *Βίον καλὸν καὶ ἐνάρετον καὶ ἀμόλυντον ...* τέλ.: *σὺν πᾶσι τοῖς δικαίοις. Μεθ' οὗ καὶ ἡμεῖς εὐρεθεῖμεν ταῖς αὐτοῦ πρεσβείαις. Χάριτι ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (BHG 868, 868a). PG 114, 568-581.
53. (φ. 385^r-387^a) Ἀσκητικὴ διήγησις («Διήγημα φρικτὸν καὶ ξενίζον τὸν νοῦν») ἄρχ.: *Εἶπεν ὁ ἄββᾶς Μακάριος ὅτι ἐλθόντος μου ἐν Κωνσταντινουπόλει ...* τέλ.: *διέστη εἰς τὸν οὐρανόν. Τῷ δὲ Θεῷ εἶπ' ἡ δόξα ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (BHG 999η, BHG^a 999η). PG 34, 221-230.
54. (φ. 387^a^v-394^r) «Ἐκ τοῦ Βίου τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ Νέου, καὶ εἰς γυναικὰ τινα, ὀνόματι Θεοδώραν, διηγήσεις μερिकाί» ἄρχ.: *Ὅταν γὰρ ἦλθον εἰς τὸ χωρισθῆναι τοῦ σώματος ...* τέλ.: *τὸν σατανᾶν συνέτριπεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Αὐτῷ ἡ δόξα ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (BHG 264d).
55. (φ. 394^r-394^v) «Ἐρώτησις. Ποίῳ τρόπῳ ἡ ψυχὴ ἐκ τοῦ σώματος χωρίζεται; Ἀπόκρισις» ἄρχ.: *Ἐκ τεσσάρων δηλονότι πιστεύομεν τοῦ ἀνθρώπου ...* τέλ.: *Αἷμα δὲ οὐδαμῶς.*
56. (φ. 394^v-396^v) **Παύλου Νονεμβασίας**, Διήγησις περὶ ἐλεημοσύνης («Διήγησις ὠφέλιμος») ἄρχ.: *Μοναχός τις διηγήσατο ἡμῖν λέγων, ὅτι παραβαλόντος μου ποτε τῷ ἁγίῳ Θεοδωρῷ ...* τέλ.: *ἐν πάσῃ σφροδσύνη τε καὶ ἀγνεΐᾳ. Ὅτι αὐτῷ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (BHG 1449d).
57. (φ. 396^v-397^v) **Παύλου Εὐεργετινοῦ**, Συναγωγὴ θεοφθόγγων ρημάτων (ἀπόσπασμα) ἄρχ.: *Ἀδελφός παρέβαλε εἰς τὸ ὄρος τῆς Θέρμης ...* τέλ.: *ἐσῶθη ἡ ψυχὴ μου διὰ σοῦ. Εὐεργετινός, 274 (στ. 26)-275 (στ. 21).*
58. (φ. 397^v-401^r) «Κεφάλαια διάφορα τῶν ἁγίων».

- α. (φ. 397^v) **Παύλου Εϋεργετινοῦ**, Συναγωγή θεοφθόγγων ρημάτων (ἀπόσπασμα «Τοῦ ἁγίου Μαξίμου»): ἄρχ.: Ὁ πιστεύων τῷ Κυρίῳ φοβεῖται τὴν κόλασιν ...: τέλ.: ἔξει τὴν εἰς Θεὸν ἀγάπην. Εϋεργετινός, 863 (στ. 26 κ. ἐξ.).
- β. (φ. 397^v) Πατερικὸ ἀπόφθεγμα ἄρχ.: Ὁ γὰρ ἠτιώμενος βρώμασι αὔξει τὰς ἡδονὰς ...: τέλ.: ἡ παράχρησις ἐστὶν ἡ ἁμαρτία.
- γ. (φ. 397^v) Πατερικὸ ἀπόφθεγμα («Ἡσαΐου μοναχοῦ»): ἄρχ.: Μηδεὶς ἀπατήσει σε κενοῖς λόγοις ...: τέλ.: πολεμοῦσι τὸν ἄνθρωπον ἕως θανάτου.
- δ. (φ. 397^v-398^r) **Παύλου Εϋεργετινοῦ**, Συναγωγή θεοφθόγγων ρημάτων (ἀπόσπασμα «Τοῦ ἀββᾶ Ἰσαάκ»): ἄρχ.: Ὡσπερ νέφος καλύπτει τὸ φῶς ...: τέλ.: εἰς τέλος καταπεσεῖν. Εϋεργετινός, 391 (στ. 6-15).
- ε. (φ. 398^r) Πατερικὸ ἀπόφθεγμα («Τοῦ ἁγίου Μαξίμου»): ἄρχ.: Οὐ τὰ βρώματα κακά, ἀλλ' ἡ γαστριμαργία ...: τέλ.: περὶ τὴν φυσικὴν γεωργίαν.
- ς. (φ. 398^r) **Παύλου Εϋεργετινοῦ**, Συναγωγή θεοφθόγγων ρημάτων (ἀπόσπασμα «Τοῦ ἁγίου Ἰσαάκ»): ἄρχ.: Μὴ συγκρίνης τοὺς ποιούντας σημεῖα ...: τέλ.: ἡ εἰρηνεύειν τῇ διδαχῇ σου τοὺς διεστῶτας. Εϋεργετινός, 882 (στ. 1-8).
- ζ. (φ. 398^r) **Παύλου Εϋεργετινοῦ**, Συναγωγή θεοφθόγγων ρημάτων (ἀπόσπασμα «Τοῦ ἁγίου Ἐφραίμ»): ἄρχ.: Κρεῖσσον μοναχὸς πτωχὸς ἡσυχάζων ...: τέλ.: μετὰ ὑπερηφανίας καὶ φυσιώσεως. Εϋεργετινός, 824 (στ. 15-17).
- η. (φ. 398^r-400^v) Πατερικὸ ἀπόφθεγμα («Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσσοστόμου»): ἄρχ.: Ἐκζήτει καθ' ἡμέραν τοὺς βίους τῶν ἁγίων ...: τέλ.: ἄνθρωπος ἐστὶν ἀγαθὸς ... καὶ πεφωτισμένον νοῦν.
- θ. (φ. 400^v-401^r) Πατερικὸ ἀπόφθεγμα («Ἰωάννου τῆς Κλίμακος»): ἄρχ.: Πάντες οἱ τὰ τοῦ βίου καταλιπόντες ...: τέλ.: Ἐλοιδορήθης παρά τινος; ... καὶ μιμητὴς τοῦ πάθους αὐτοῦ γένης.
59. α. (φ. 401^r-401^v) Συγκωρητικὴ εὐχή («Εὐχή»): ἄρχ.: Κύριε Ἰησοῦ ... ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν ... συγκώρησόν μοι ὅσα ἥμαρτον ...: τέλ.: εἰς τὸ ὀρθρίζειν καὶ δοξολογεῖν καὶ προσκυνεῖν τὸ πάντιμον ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
- β. (φ. 401^v) Συγκωρητικὴ εὐχή («Εὐχὴ ἑτέρα»): ἄρχ.: Κύριε Ἰησοῦ ... ἐλέησόν με τὸν ἁμαρτωλὸν ...: τέλ.: ὑποβάλης, λυτρωτά, κολάσεων. Ὅτι εὐλογημένον ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
- γ. (φ. 401^v) Ὁδηγίης πρὸς ἱερεῖς ἄρχ.: Ὅταν λειτουργῇ ὁ ἱερεὺς οὐ πρέπει κραυγάζειν ...: τέλ.: τῶν ποιούντων ταῦτα ἐν φόβῳ Θεοῦ.
- δ. (φ. 401^v) Ὁδηγίης πρὸς ἱερεῖς ἄρχ.: Εἰ καὶ ἄνθρωπος ἐστὶν ὁ τὴν ἐξομολόγησιν δεχόμενος ...: τέλ.: καὶ τῇ μετανοίᾳ θαπτόμενα.
60. (φ. 402^r-411^r) «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου Ξενοφῶντος τοῦ συγκλητικῆ καὶ τῆς συμβίου αὐτοῦ Μαρίας καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν, Ἰωάννου καὶ Ἀρκαδίου»

- ἀρχ.: *Διηγίσαστό τις γέρων μέγας, λέγων ὅτι Ξενοφῶν τις ...* τέλ.: *τὰ ἴτοιμασμέ-
να ἡμῖν ἀγαθὰ ὑπὸ τοῦ Κυρίου ... Ὅτι αὐτῶ ... τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.* (BHG 1877y).
61. (φ. 411^r-413^r) Ἀσκητική διήγηση ἀρχ.: *Ἐν τοῖς χρόνοις Ἡρακλείου τοῦ βασι-
λέως καὶ Νικήτα ...* τέλ.: *προγνοῦς πρὸ τριῶν ἡμερῶν ... διηγίσαντο ὠφελείας
κάριν.* (πρβλ. BHG 1318a, BHG^a 1318bb).
62. (φ. 413^r-414^v) **Ἰωάννου Μόσχου**, Λειμωνάριο (ἀπόσπασμα) ἀρχ.: *Διηγίσασ-
τό τις τῶν Πατέρων ὅτι ἐν πόλει τινὶ ἦν γυνὴ χριστιανὴ καὶ θεωφελὴς ...* τέλ.:
καὶ τῇ συναίνεσει τῆς γυναίκος, δι' ἧς αὐτὸς γνῶναι Θεὸν κατηξίωται. (BHG^a
1442s). PG 87, 3057-3061.
63. (φ. 414^v-415^r) Ἀσκητική διήγηση ἀρχ.: *Εἶπε γέρων ὅτι ἐν Ἀλεξανδρείᾳ
ἄνθρωπός τις εἶχε κορδύλην ...* τέλ.: *ιάθη καὶ ἀφανὴς ἐγένετο.* (πρβλ. BHG
1444y).
64. α. (φ. 415^r) **Παύλου Εὐεργετινοῦ**, Συναγωγὴ θεοφθόγγων ρημάτων (ἀπό-
σπασμα) ἀρχ.: *Εἶπε γέρων, ἐὰν ἴδης ἀδελφὸν ἀμαρτάνοντα ...* τέλ.: *πάντες ἀπα-
τώμεθα.* Εὐεργετινός, 598 (στ. 24-29).
- β. (φ. 415^r) **Παύλου Εὐεργετινοῦ**, Συναγωγὴ θεοφθόγγων ρημάτων (ἀπόσπασμα)
ἀρχ.: *Εἶπε γέρων, ἐὰν ἴδης τινὰ γελῶντα ...* τέλ.: *καίρεται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ.* Εὐε-
ργετινός, 598 (στ. 21-23).
- γ. (φ. 415^r) **Παύλου Εὐεργετινοῦ**, Συναγωγὴ θεοφθόγγων ρημάτων (ἀπόσπασμα)
ἀρχ.: *Ἀνὴρ ἅγιος, θεωρήσας ἕτερον ἀμαρτάνοντα ...* τέλ.: *πάντως κἀγὼ αὐριον.*
Εὐεργετινός, 597 (στ. 14-15) καὶ 583 (στ. 32-34).
65. (φ. 415^r-416^v) **Ἰωάννου Μόσχου**, Λειμωνάριο (ἀπόσπασμα) ἀρχ.: *Ἐλεγέν τις
τῶν γερόντων ὅτι πρὸ ὀλίγου χρόνου ἦλθεν πρὸς με νεώτερός τις ...* τέλ.: *καὶ
ἀγωνιζόμενον ὑπὲρ τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς.* (BHG 1450i). PG 87, 2932-2936.
66. (φ. 416^v) «Τοῦ **Μεγάλου Βασιλείου**, Περὶ ἱερέων» ἀρχ.: *Οἱ μεμολυσμένοι λει-
τουργοῦντες ἱερεῖς ...* τέλ.: *καὶ οὕτως ἄρξῃται λειτουργεῖν.*
67. α. (φ. 417^r-417^v) «Ἐκ τοῦ Γερωντικοῦ» ἀρχ.: *Ἀδελφὸς ἐπεθύμει ἰδεῖν ψυχὴν
ἀμαρτωλοῦ ...* τέλ.: *καὶ ἀνελήφθη μετὰ χαρᾶς.* (BHG^a 1449w).
- β. (φ. 417^v-418^v) Ἀσκητική διήγηση «Περὶ ποιᾶ εἰσι, ὡς λέγει ἡ θεία Γραφή, τὰ κρί-
ματα τοῦ Θεοῦ. Ἄβυσσος πολλή» ἀρχ.: *Ἀναχωρητὴς τις ἅγιος παρεκάλει τὸν*

Θεόν, λέγων, Κύριε γνώρισόν μοι τὰ κρίματά σου ...: τέλ.: *ὑπέστρεψεν εἰς τὴν κέλλαν αὐτοῦ δοξάζων τὸν Θεόν.* (BHG 1442mb).

- γ. (φ. 418^v-419^v) **Παύλου Εὐεργετινοῦ**, Συναγωγὴ θεοφθόγγων ρημάτων (ἀπόσπασμα): ἄρκ.: *Συμφωνηταὶ δύο ἐμόνασαν. Οὗτοι ἄσκησιν ὑπερβάλλουσαν ...:* τέλ.: *ἐπίσταται τῶν κρίματων αὐτοῦ λόγους.* (πρβλ. BHG^a 1450xe). Εὐεργετινός, 875 (στ. 25 κ. ἐξ.).
- δ. (φ. 419^v-420^r) Ἄσκητικὴ διήγηση: ἄρκ.: *Διηγίσαστό τις γέρων, ὅτι ἴσταμένου μου ἐν τῇ συναξείᾳ ...:* τέλ.: *ὁ ταῦτα θεασάμενος καὶ ὠφελήθημεν σφόδρα.* (BHG 1445c).
- ε. (φ. 420^r-420^v) Ἄσκητικὴ διήγηση: ἄρκ.: *Τραχιάδες χωρίον ἐστὶν ἀπὸ δεκαπέντε σημείων Κωνσταντίας. Ἐν τούτῳ γέγονε τις πρεσβύτερος ...:* τέλ.: *ἐγὼ εἰμι ὁ προσφέρων καὶ μεταδιδούς αὐτοῖς.* (BHG 1444v).
- ς. (φ. 420^v-421^v) Ἄσκητικὴ διήγηση: ἄρκ.: *Ἄλλος πάλιν ἀποκριστᾶριος κοινοβίου μεγάλου ἦν, καὶ ἐν τῷ τὰς ἀποκρίσεις ποιεῖν ...:* τέλ.: *ὅτι ἐγγὺς Κύριος πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτὸν ἐν ἀληθείᾳ.* (BHG 1445h).
- ζ. (φ. 421^v) Ἄσκητικὴ διήγηση: ἄρκ.: *Διηγίσαστό τις τῶν Πατέρων ὅτι ἦν τις ἀναχωρητὴς εἰς τὴν ἔρημον Νειλουπόλεως ...:* τέλ.: *ἀπῆλθεν δοξάζων τὸν Θεὸν ἐπὶ τοῖς κρίμασιν αὐτοῦ.* (BHG^a 1440mc).
- η. (φ. 421^v-424^r) Ἄσκητικὴ διήγηση: ἄρκ.: *Διηγίσαστό τις γέρων ὅτι ἦν τις παρθένος πρεσβύτης τὴν ἡλικίαν ...:* τέλ.: *ἐν τῇ μοῖρα τῶν σφωρομένων.* (BHG^a 1322t).
- θ. (φ. 424^r-425^v) Ἄσκητικὴ διήγηση («Παύλου τοῦ ἀπλοῦς»): ἄρκ.: *Ὁ μακάριος Παῦλος ὁ ἀπλοῦς, ὁ τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου μαθητὴς, διηγίσαστο τοῖς Πατράσι πρᾶγμα τοιοῦτον ...:* τέλ.: *ὡς τὸ ἐπιστρέψαι καὶ ζῆν αὐτόν.* (BHG^a 1474u).
- ι. (φ. 425^v-426^r) Ἄσκητικὴ διήγηση: ἄρκ.: *Διηγίσαστό τις τῶν Πατέρων ὅτι τρία πράγματά εἰσιν ἐντίμα ...:* τέλ.: *πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε.* (BHG 1448d).
- ια. (φ. 426^r-426^v) Ἄσκητικὴ διήγηση: ἄρκ.: *Ἦν τις ἀναχωρητὴς ἔχων δύο κολόβια, ἐν συνακτικῶν ...:* τέλ.: *ἐχάρη ἐπὶ τῇ τοῦ Χριστοῦ οἰκονομίᾳ.* (BHG^a 1450zb).
- ιβ. (φ. 426^v-427^r) Ἄσκητικὴ διήγηση («Περὶ ταπεινοφροσύνης»): ἄρκ.: *Γέρων τις ἀναχωρητὴς πλαζόμενος ἐν τῇ ἐρήμῳ ...:* τέλ.: *ἀπέλυσεν αὐτὸν πάλιν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.* (BHG^a 1450xd).
- ιγ. (φ. 427^r-427^v) Ἄσκητικὴ διήγηση («Περὶ ὑπακοῆς»): ἄρκ.: *Διηγίσαστό τις τῶν Πατέρων ὅτι σχολαστικὸς τις ἀπὸ Θεουπόλεως ...:* τέλ.: *καὶ ἐθαύμασαν πάντες καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεόν.* (BHG 1445d).
68. (φ. 427^v-428^v) «Τῇ Πέμπτῃ τῆς Τυρινῆς. Ἐκ τοῦ λόγου τοῦ **Συναΐτου Ἀναστασίου**, τοῦ εἰς τὸν ζ' φαλμόν»: ἄρκ.: *Τίς γὰρ ἤμαρτεν ὡς ὁ Μανασσιῆς ἤμαρτε ...:* τέλ.: *τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἀξιωθῶμεν. Χάριτι ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (CPG 7751). PG 89, 1104 (στ. 10)-1116.

Χάσμα μεταξύ τῶν φ. 427^v (τέλ.: *ὥστε τὰς ὁδοὺς ἐκείνας* PG 89, 1112 στ. 8) καὶ 428^r (ἀρχ.: *λέγουσιν οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ δύο τοῦ φωτός ...*: PG 89, 1113 στ. 22).

69. (φ. 429^r-439^r) «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου Ἰακώβου πολλὴν ἔκων ψυχωφελῆ κατάνυξιν. Ἐναγινώσκειται δὲ εἰς τὰς πέντε τοῦ Μαρτίου μηνός» ἀρχ.: *Πολλῶν καὶ ἀνεκκληλίτων ἀγαθῶν καὶ ψυχωφελῶν εὐεργεσιῶν ...*: τέλ.: *τὰ πλείστα τῶν θαυμάτων εἰργάσατο. Εἰς δόξαν τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (πρβλ. BHG 770). PG 114, 1213-1224.
70. (φ. 439^r-444^v) **Ἰωάννου Εὐαγγελιστοῦ** («Τοῦ ἁγίου **Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου**, Περὶ τῆς Κοιμήσεως τῆς Παναγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας») ἀρχ.: *Τῆς ἁγίας ἐνδόξου καὶ Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας κατὰ τὸ εἶωθός ...*: τέλ.: *ἀντίληψιν καὶ προστασίαν, καὶ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Δοξάζοντες ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ τὸν μονογενῆ αὐτῆς Υἱόν, ἄμα ... Πνεύματι.* (BHG 1055).
71. (φ. 444^v-446^r) **Ἰωάννου Χρυσσοστόμου**, Ἑρμηνεία τοῦ «Πάτερ ἡμῶν» («Ἐπίλυσις σύντομος εἰς τὸ Πάτερ ἡμῶν ὃ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τοῦ **Ψελλοῦ**») ἀρχ.: *Πατέρα λέγεις, ἀνθρώπε, τὸν Θεόν; Καλῶς λέγεις ...*: τέλ.: *οὕτως καὶ τὸ ἔλεος Πάτερ παντοκράτορα. Ἀμήν.* (CPG 4596). PG 59, 627-628.
72. α. (φ. 446^r-448^v) **Παύλου Εὐεργετινοῦ**, Συναγωγὴ θεοφθόγγων ρημάτων (ἀπόσπασμα «Περὶ τῆς συκοφαντήσεως παρθένου καὶ μεταγνώσεως») ἀρχ.: *Πρεσβυτέρου πιδὸς θυγάτηρ παρθένος ἐν Καισαρείᾳ τῆς Παλαιστίνης ἐκπεσοῦσα ...*: τέλ.: *καὶ τοῖς ταύτην προσκατεροῦσιν οὐρανῶν βασιλείαν δωρούμενος. Εὐεργετινός, 549 κ. ἐξ.*
- β. (φ. 448^v-449^v) **Παλλαδίου Ἐλενουπόλεως**, Ἀσκητικὴ διήγηση («Περὶ τῆς ὑποκριναμένης μωριάν») ἀρχ.: *Ἐν τούτῳ τῷ μοναστηρίῳ παρθένος τις ἦν μία, Ἰσιδώρα καλουμένη ...*: τέλ.: *ἔγνω οὐδεὶς ἄχρι τῆς δεῦρο περὶ τῆς γενναίας ταύτης καὶ μακαρίας.* (πρβλ. BHG^a 958z).
- γ. (φ. 450^r) **Ἰωάννου Μόσχου**, Λειμωνάριο (ἀπόσπασμα) ἀρχ. (ἀκέφ.): *καὶ ὑπὸ τῶν Πατέρων ἐτάφη, κατ' οἰκονομίαν Θεοῦ οὐκ εὐρέθη ὁ λέων ἐκεῖσε ...*: τέλ.: *ἦν εἶκον πρὸς τοῖς τῷ Κυρίῳ δουλεύουσιν, καὶ τύχομεν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν.* (BHG^a 696e). PG 87, 2968 (στ. 50)-2969.
- δ. (φ. 450^v-451^v) Ἀσκητικὴ διήγηση («Περὶ τοῦ μεσίτου») ἀρχ.: *Ὅτι μεσίτην ὀνομάζουσιν αἱ ἅγιοι Γραφαὶ Χριστὸν τὸν Θεόν, πρόδηλον ...*: τέλ.: *λέγει χρεωστῶ σοι, εὐχαριστῶ σοι, ἀπολογουμαί σοι.* (BHG^a 801e).

73. (φ. 451^v-453^v) «Τοῦ **ἁγίου Βασιλείου**, Περὶ τῶν εἰσερχομένων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ»· ἄρχ.: *Δεῦτε πάλιν ἀκούσατε, ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί, οἱ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ εἰσερχόμενοι ...*· τέλ.: *κατάλληλον ἔχωμεν τὴν προσγορίαν.*
74. (φ. 453^v-455^v) Ἀσκητικὴ διήγησις («Περὶ τῆς ἁγίας Κοινωνίας»)· ἄρχ.: *Διηγέσαστο ὁ ἄββᾶς Δανιὴλ ὁ Φαρανίτης ὅτι ἦν τις γέρων ἐν σκήπτεῖ πρακτικὸς ...*· τέλ.: *ἀνεχώρησαν εἰς τὰ κελλία ἑαυτῶν, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν τὸν ποιῶντα μεγάλα θαυμάσια.* (BHGa 1450z). PG 65, 156-160.
- *75. (φ. 456^r) Εὐχὴ καθαγιασμοῦ τοῦ ἄρτου· ἄρχ.: *Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, εὐλόγησον τὸν ἄρτον τοῦτον ...*· τέλ.: *καὶ ἀξίωσον προσφορὰν ἱερὰν γενέσ[...].*
76. *α. (φ. 456^r) Ἀπολυτίκιο τῆς Ἀναλήψεως· ἄρχ.: *Ἀνελήφθης ἐν δόξῃ Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν χαροποιήσας τοὺς μαθητὰς ...*· τέλ.: *ὅτι σὺ εἶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ λυτρωτὴς τοῦ κόσμου.* Follieri, τόμ. 1, 111· Πεντηκοστάριον, 396 (Πέμπτη τῆς Ἀναλήψεως) κ. ᾗ.
- *β. (φ. 456^r) Κοντάκιο τῆς Ἀναλήψεως· ἄρχ.: *Τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πληρώσας οἶκον[ομίαν], καὶ τὰ ἐπὶ γῆς ἐνώσας ...*· τέλ.: *μεθ' ἡμῶν καὶ οὐδεὶς ἄλλος.* Follieri, τόμ. 4, 101-102· Πεντηκοστάριον, 404 (Πέμπτη τῆς Ἀναλήψεως) κ. ᾗ.

ΓΡΑΦΗ: 1. (φ. 1^r-37^v, 108^v-109^v, 110^v-114^r, 139^r) Γραφῆς α. Γραφὴ ἐπιμελημένη, λειτουργικὴ, δεξιοκλινής, πυκνὴ, μὲ γράμματα μικροῦ πλάτους, ὁμοίμορφα, μὲ ἀρκετὲς ἐπεκτάσεις στὰ περιθώρια καὶ ἐλάχιστες συντομογραφίες. Ὁμοιάζει ἀρκετὰ μὲ αὐτὴ τοῦ γραφέα θ.

2. (φ. 38^r-61^v) Γραφῆς β. Γραφὴ ἐπιμελημένη, λειτουργικὴ, ἀραιή, ὄρθια, μὲ γράμματα ὁμοίμορφα, μὲ μικρὰς κεραΐες καὶ λίγες συντομογραφίες.
3. (φ. 62^r-79^v, 88^r-108^r, 110^r, 114^v-138^v, 139^v-161^v) Γραφῆς γ. Γραφὴ περισσότερο χαλαρή, ἀραιή (στὰ φ. 74^r-79^v καὶ 88^r-91^v περισσότερο πυκνὴ καὶ μὲ περισσότερους στίχους), ὄρθια, μὲ γράμματα μικρῶν διαστάσεων καὶ λίγες συντομογραφίες.
4. (φ. 80^r-87^r, 162^r-164^v) Γραφῆς δ. Γραφὴ ἐπιμελημένη, πυκνὴ, ὄρθια, μὲ γράμματα μικροῦ μεγέθους (ἀρκετὰ ξεχωρίζουν σὲ ὕψος, ὅπως τὸ Γ) καὶ ἀρκετὲς συντομογραφίες.
5. (φ. 166^r-169^v, 191^r-250^v, 289^r-455^v) Γραφῆς ε. Γραφὴ ἐπιμελημένη, λειτουργικὴ, πυκνὴ, ὄρθια, μὲ ἐλάχιστες συντομογραφίες. Σὲ πολλὰ σημεῖα ἡ γενικὴ τῆς εἰκόνα ἀλλάζει σημαντικὰ (ἐλαφρὰ κλίσις, περισσότερο ἐπιμελημένη ἢ χαλαρή, ἐπιμέρους γράμματα μὲ διαφορετικὴ μορφή). Συνθιτισμένο χαρακτηριστικὸ γράμμα τὸ Γ ποὺ ἀποκτὰ ἰδιαίτερο ὕψος (κυρίως στὸν πρῶτο στίχο τοῦ φύλλου) καὶ ἡ συγκώνευσις ἐπ ἦ ετ, μὲ τὸ ε νὰ περιορίζεται σὲ μία ἀπλὴ γωνία 90°. Σὲ ἀρκετὰ σημεῖα ὁμοιάζει μὲ τὴ γραφὴ τοῦ γραφέα δ καὶ λιγότερο μὲ τοῦ α.

6. (φ. 170^r-190^v) Γραφείας ζ. Γραφή έπιμελημένη, λειτουργική, πού μιμείται γραφή τού 9ου-10ου αι.), όρθια, άραιή, με γράμματα με μεγάλες συνήθως κεραίες και ελάχιστες συντομογραφίες. Σέ έπιμέρους μορφολογικά στοιχεία όμοιάζει με αὐτή τού γραφέα β.
7. (φ. 251^r-255^v) Γραφείας z. Γραφή λειτουργική, έλαφρώς άτεκνη, όρθια, άραιή. Όμοιάζει με αὐτή τού γραφέα π.
8. (φ. 256^r-267^v) Γραφείας η. Γραφή καλαρή, όρθια, άραιή, άτεκνη. Όμοιάζει με αὐτή τού γραφέα z.
9. (φ. 270^r-288^r) Γραφείας θ. Γραφή έπιμελημένη, λειτουργική, δεξιοκλινής, με γράμματα μικρού πλάτους. Όμοιάζει με αὐτή τού γραφέα α, αλλά είναι πιό καλαρή.
10. (φ. 165^r, 268^v-269^v, 256^r) Γραφείας ι (Μαρίνος υίός τού παπά Σακελλαρίου και πρωτοκανόναρχος/οικονόμος Ναυπλίου, έτη 1605 και 1607· βλ. φ. 165^r, 268^v, 456^r). Γραφή έπισεσυρμένη, πυκνή, όρθια, με ελάχιστες συντομογραφίες. Πρόκειται για μεταγενέστερο αναγνώστη πού έγραψε λίγα ύμολογικά κείμενα σε λευκά φύλλα. Πολίτης-Πολίτη, Βιβλιογράφοι, 545.

Ό από τή μελέτη τών ύδατοσήμων προκίπτει ότι οί γραφείς α, γ, ε και ζ χρησιμοποιούν έν μέρος τά ίδια είδη καρτιού, όπως και ό δ με τόν ζ. Ό αντιθέτως οί γραφείς β, z, η και θ γράφουν σε διαφορετικό ό καθένας είδος καρτιού.

Ό Αγραφα τά φ. 87^v, 126^v, 165^v, 185^v, 230^v, 268^r-269^v, 288^v, 456^r. Στά φ. 126^v, 165^r, 268^v-269^v, 288^v, 456^r σύντομα κείμενα γραμμένα από αναγνώστες τού κώδικα.

ΥΛΗ: Χαρτί διαφόρων ποιητών και άποκρώσεων. Ό Υδατόσημο χωρισμένο σε δύο τμήματα:

- α) Χονδρό, τραχύ, ύποκίτρινο. Καπέλλο (βλ. φ. 7/10): αντίσημο: γράμμα Α, τριφύλλι και άλλο σχήμα, πιθανόν γράμμα C ή άριθμός 3 (βλ. φ. 6): πυκνότητα ύδάτινων γραμμών 20/19 χλστ.: πρβλ. Briquet 3500 (έτος 1535), 3484 (έτος 1527), Harlfinger 51 (έτος 1542)- όλα με σημαντικές διαφορές στο αντίσημο.
- β) Μέσου πάχους, τραχύ, ύποκίτρινο. Κεφάλι βοδιού (βλ. φ. 38/49): αντίσημο: γράμμα S (βλ. φ. 39): πυκνότητα ύδάτινων γραμμών 20/19 χλστ.: πρβλ. Briquet 14.476 (έτος 1558)- με διαφορετικό αντίσημο-, 14.471 (έτος 1556)- χωρίς αντίσημο.
- γ) Λεπτό, τραχύ, ύποκίτρινο. Ό Αγκυρα σε κύκλο, με άστρο στην κορυφή (βλ. φ. 62/73): αντίσημο: γράμμα Β (βλ. φ. 72): πυκνότητα ύδάτινων γραμμών 20/22 χλστ.: πρβλ. Briquet 502 (έτος 1520), 521 (έτος 1549)- με διαφορές στο αντίσημο-, 527 (έτος 1558) και Harlfinger 42 (έτος 1556)- με διαφορές στο αντίσημο.
- δ) Χονδρό, τραχύ, ύποκίτρινο. Ό Αγκυρα σε κύκλο, με άστρο στην κορυφή (βλ. φ. 81/86): αντίσημο: γράμμα Μ ή Α Α (βλ. φ. 82): πυκνότητα ύδάτινων γραμμών 20/25 χλστ.: πρβλ. Briquet 555 (έτος 1567)- με διαφορές στο αντίσημο, Harlfinger 67 (έτος 1567)- με διαφορές στο αντίσημο.
- ε) Χονδρό, τραχύ, ύποκίτρινο. Στέμμα (βλ. φ. 252/253: δέν διακρίνεται ή άνω άκρη τού σχήματος): πυκνότητα ύδάτινων γραμμών 20/19 χλστ.: πρβλ. Briquet 4902 (έτος 1520), 4922 (έτος 1506), Piccard Kronen-Wasserzeichen VIII 7-8 (έτη 1529-1550), XI 43 (έτη 1487-

1488), XII 10, 15, 16, 34-37, 48 (ἔτη 1488-1529), XIII 9, 12 (ἔτη 1496, 1523)- με περισσότερες ἢ λιγότερες διαφορές στο σχέδιο.

- ς) Μέσου πάχους, τραχύ, ὑποκίτρινο. Καπέλλο (βλ. φ. 257/263): ἀντίσημο: γράμμα V ἢ Λ (βλ. φ. 258): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/16 κλστ.: πρβλ. Briquet 3457 (ἔτος 1504), Harlfinger 52 (ἔτος 1521).
- z) Χονδρό, τραχύ, ὑποκίτρινο. Πιπνὸ (βλ. φ. 271/280): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/21 κλστ.: πρβλ. Briquet 12.167 (ἔτος 1534)- με σημαντικές διαφορές.
- n) Μέσου πάχους, στιλπνὸ, ὑποκίτρινο. Κεφάλι βοδιοῦ (βλ. φ. 296/297): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/22 κλστ.: πρβλ. Briquet 14.467 (ἔτος 1523), 14.471 (ἔτος 1556), 14.472 (ἔτος 1560).
- θ) Λεπτό, στιλπνὸ, λευκὸ. Ζυγαριά σὲ κύκλο, με ἄστρο στὴν κορυφή (βλ. φ. 310/311): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/21 κλστ.: πρβλ. Briquet 2520 (ἔτος 1555).
- i) Λεπτό, λίγο στιλπνὸ, ὑποκίτρινο. Ἄγκυρα σὲ κύκλο, με ἄστρο στὴν κορυφή (βλ. φ. 320/321), ἴδιο με τὸ γ πιθανῶς καὶ ἀντίσημο: γράμμα M ἢ A A (βλ. φ. 325), ἴδιο με τὸ ἀντίσημο τοῦ δ πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/21 κλστ.: πρβλ. Briquet 500 (ἔτος 1512), Harlfinger 32 (ἔτος 1505)- με διαφορές στο ἀντίσημο.
- ια) Χονδρό, λίγο τραχύ, ὑποκίτρινο: Ἄγκυρα σὲ κύκλο, με ἄστρο στὴν κορυφή (βλ. φ. 366/369), ἴδιο με τὸ δ ἀντίσημο: γράμμα C, τριφύλλι καὶ γράμμα S (βλ. φ. 364): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/24 κλστ.: πρβλ. Briquet 553 (ἔτος 1559), 563 (1583)- με μικρὲς διαφορές στο ἀντίσημο.
- ιβ) Χονδρό, λίγο τραχύ, ὑποκίτρινο. Ἄγκυρα σὲ κύκλο, με ἄστρο στὴν κορυφή (βλ. φ. 400/401), ἴδιο με τὸ δ ἀντίσημο: γράμμα B ἢ ἀριθμὸς 3, τριφύλλι καὶ γράμμα W ἢ M (βλ. φ. 399): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/24 κλστ.: πρβλ. Briquet 559 (ἔτος 1573).
Μελάνι μαῦρο (στὰ φύλλα με 31 στ.), καστανὸ (στὰ φύλλα με 22 στ.) καὶ γκριζο (στὰ φύλλα με 27 στ.).

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 1 (σπάραγμα ἀπὸ τὸ ἐσώφ. ἀρχῆς, 18-1; (17: λείπει τουλάχιστον 1 φ. πρὶν τὸ φ. 1 ἐνδεχομένως καὶ τὸ ἀποσταχωμένο φ. 18 νὰ ἀνήκει στο τεῦχος αὐτό), 20 (37), 12 (49), 12 (61), 12 (73), 20 (93), 12 (105), 12 (117), 12 (129), 8 (137), 12 (149), 12 (161), 4 (165), 4 (169), 8 (177), 8 (185), 8-3 (190: λείπουν 3 φ. μετὰ τὸ φ. 190, με χάσμα στο κείμενο), 6-1; (195: λείπει τουλάχιστον 1 φ. πρὶν τὸ φ. 191), 8 (203), 8; (211: λείπει ἄδηλος ἀριθμὸς φύλλων πρὶν τὸ φ. 204 καὶ μετὰ τὸ φ. 211, με χάσματα στο κείμενο), 12-1 (222: λείπει 1 φ. μετὰ τὸ φ. 222, με χάσμα στο κείμενο, ποῦ ὅμως ἀνεπλήρωσε νεότερο x. στο τέλος τοῦ φ. 222: μέρος του φύλλου αὐτοῦ ἀποτελεῖ ἡ λωρίδα ποῦ ὑπάρχει μεταξύ τῶν φ. 223 καὶ 224, στὴν ὁποία διακρίνονται συλλαβὲς ἀπὸ τὸ κείμενο: τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ recto καὶ τὸ verso τοῦ φύλλου αὐτοῦ ἦταν λευκὸ τὸ ἀποσταχωμένο φ. 223 πρέπει νὰ τοποθετηθεῖ μετὰ τὴ λωρίδα αὐτή), 8 (230: ἀπὸ τὸ φ. 230 λείπει περίπου τὸ ἥμισυ), 8 (238), 12 (250), 4 (254), 2-1 (255: λείπει 1 φ. μετὰ τὸ φ. 255), 12 (267), 2 (269),

8-2; (275' λείπει τουλάχιστον 1 φ. πριν τὸ φ. 270 και 1 φ. μετὰ τὸ φ. 275, με κάσματα στὸ κείμενο), 8-2; (281' λείπει τουλάχιστον 1 φ. πριν τὸ φ. 276 και 1 φ. μετὰ τὸ φ. 281, με κάσματα στὸ κείμενο), 8 (288' μετὰ τὸ φ. 282 1 φ. ἐκτὸς ἀρίθμησης [φ. 282β]), 16 (304), 12 (316' ἀριθ. β), 12-1 (325β' ἀριθ. γ μετὰ τὸ φ. 321 1 φ. ἐκτὸς ἀρίθμησης [φ. 321β] μετὰ τὸ φ. 325 1 φ. ἐκτὸς ἀρίθμησης [φ. 325β] μετὰ τὸ φ. 325β λείπει 1 φ., με κάσμα στὸ κείμενο), 8 (333' ἀριθ. δ), 8 (341' ἀριθ. ε), 8 (349' ἀριθ. ς), 12 (361' ἀριθ. ζ), 12 (373), 12 (385), 10 (394' μετὰ τὸ φ. 387 1 φ. ἐκτὸς ἀρίθμησης), 12 (406' ἀριθ. ια), 10 (416), 12-1 (427' λείπει 1 φ. μετὰ τὸ φ. 427, με κάσμα στὸ κείμενο), 12 (439' ἀριθ. ιδ), 10 (449), 12-3 (<β>' τὰ φ. 456, <α> και <β>' ἐσώφ. τέλους τὸ φ. <β> διακρίνεται ἐλάττωιστα κάτω ἀπὸ τὸ φ. <α>' πιθανότατα λείπουν 3 φ. μετὰ τὸ φ. <β>). Στὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ κώδικα καμία ἀρίθμηση τευχῶν. Στὴν ἄνω δεξιὰ γωνία τοῦ φ. 250^ν ὑπάρχει σταυρὸς και τὸ ψηφίο α, και στὴν ἀντίστοιχη θέση τοῦ φ. 267^ν τὸ ψηφίο β, με σταυρὸ στὴ μέση τοῦ ἄνω περιθωρίου. Συστηματικὴ ἀρίθμηση τευχῶν, με ἑλληνικὰ ψηφία, στὴν ἄνω δεξιὰ γωνία τοῦ πρώτου φύλλου recto, ἀπὸ τὸ φ. 305^κ κ. ἐξ. (ἀριθ. β-ιδ).

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Ἐπίτιλα, ταινίες, τίτλοι, πρωτογράμματα και βοηθητικὲς ἐνδείξεις με κόκκινο μελάνι. Ἐνίοτε χρωματισμὸς τῶν πυρίνων ὀρισμένων γραμμάτων με κόκκινο μελάνι (λ. x. φ. 256^ρ). Στὴν ἀρχὴ τῶν κειμένων κενὸς χώρος γιὰ τὴν προσθήκη ἐπίτιλων και ἐνίοτε και τίτλων, πού ὅμως δὲν σχεδιάσθηκαν (λ. x. φ. 67^ρ). Σὲ ὀρισμένα περιθώρια διακρίνονται πολλὰ μικρὰ μεγέθους γράμματα πού δηλώνουν τὴ θέση ὅπου ἔπρεπε νὰ σχεδιασθοῦν πρωτογράμματα με κόκκινο μελάνι (λ. x. φ. 152^ρ).

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΩΔΙΚΟΓΡΑΦΙΚΑ:

- φ. 165^ρ: (x. Μαρίνου υἱοῦ τοῦ παπα Σακελλαρίου) 1607 ἐν μηνί ἰουνίου 1^ς.
- φ. 268^ν: (ἴδιο x.) 1605, ἐν μηνί δεκεμβρίου, 23' ἐν τῷ ἀνάπλει.
- φ. 456^ρ: α. (ἴδιο x.) 1605, ἐν μηνί ἰουλλίου 13' ἐν τῷ ἀναῦπλι:
β. (μονοκοῦδ.: ἴδιο x.) ὁ ἐν † μαρινος 1...ς ο φύλαξ (= δικαιοφύλαξ;) (και) οκο- νόμος Ναυπλ(ίου).
γ. (ἴδιο x.) 1605, ἐν μηνί μαΐου, 14, ἐν τῷ ἀναῦπλι:-
δ. (ἴδιο x.) † μαρινος υἱος τοῦ παπα σακελαρίου, και πρωτοκανοναρχος / ναυπλί- ου, ἔγραψα

2) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- πινακίδα ἀρχῆς: (νεώτατη λευκὴ ἐτικέτα) 19
- ἄνω ξάκρυσμα τῶν φύλλων: ἴχνη γραφῆς.
- ἐστω. πινακίδας ἀρχῆς: (παλαιὸς ταξιν. ἀριθ., με κόκκινο μολύβι) 18
- ἐσώφ. ἀρχῆς: α. [...]σιον / [...]ς / [...]ρι ειτα / [...] μ(ε)π(α) του(τι)ου κα(α) / [κόσμον ... ἀπο]ξενόσι ἀ[π]ε αὐτοῦ / [...].

β. (ἄλλο κ. πού προφανῶς ἀντιγράφει τὸ προηγούμενο σημ.) [μ(ε)]π(ᾶ) του(τι)ου κατ(ᾶ) κῶσ/[μον ...] να εχι το / [...].

- φ. 1^τ (μὲ κόκκινο καὶ μπλὲ μολύβι, παλαιὸς ταξιν. ἀριθ.) 18
- φ. 455^ν καὶ 456^τ: (μὲ κόκκινο μολύβι, παλαιὸς ταξιν. ἀριθ.) 18
- φ. 455^ν: το παρον βιβλί(ων) υπάρχι απο το μ(ε)τόχιον των Ιβήρ(ων) κ(αί) μ(ε) / το ἔδοσαν να [[...]] διαβάζω.
- φ. 456^τ α.: † τὸ παρ^{ον} βιβλί(ων) ἔνε τοῦ τιμοι(άτου) ἐν ειερευσι πα[πᾶ] κῦρ στογ[ιάννου] / καὶ δικαιοφύλαξ ναυπλ(ίου)· (καὶ) π(ις) ἄρι αὐτό, χορ(ις) ἡδί(ας) μου βουλ(ῆς) καὶ πρ[ο]αίρέσεως· νάχει τὰς ἄρας τῶν ἄγιον τριακοσι(ων) δέ[[κα]] καὶ ὁ/κτῶ θεόφωρον π[ατέ]ρων· καὶ ἔστο καὶ ἀφορησμε[ν]ος καὶ μέτα / θάνατον, ἄλιτος αἰώνιος αμίν:-

3) ΕΝΘΥΜΗΣΙΣ κ. ᾶ:

- ἔσωφ. πινακίδας ἀρχῆς: (στὸ δίπλωμα τοῦ δέρματος) ἴχνη γραφῆς.
- ἔσῶφ. ἀρχῆς† (πρὸς τὴν πλευρὰ τῆς πινακίδας): α.: [...]/χω[...] / [...]λοπ[...] / [β]ο[η]θεία ελ[...] / ἠτίσαντο διε[...] / κ[α...απα...] / θ' ἡ[...αι]δη[...]σαν [...] / βεβ[α...] / ἔλεος ε[...]

β. (ἄλλο κ.) † ὁ οἰκονόμος ...]

γ. (ἄλλο κ.) οἱ ἐν τ[η ...] / υἱοὶ κ(α)τ(ᾶ) πν(εῦ)μα [...] / καὶ ἔλεον ε[υ...] / τῆ ἡμετε[ρα ...] / καὶ β[α...] / γ[...].

- ἔσῶφ. ἀρχῆς: α. [...]κτεφάνησαν [...] / [...]κισι κοσιπ[ρις].

β. (ἄλλο κ. πού ἀντιγράφει προφανῶς τὸ προηγούμενο σημ.) [... κτεφάνησαντα εἰς φη / [...].

- φ. 53^ν: σπουδέος ἔγραφα.
- φ. 87^ν: α. (κ. ὅπως στὸ ἀντίστοιχο σημ. τοῦ φ. 288^ν) † μοναχός τις διηγη παπα σακελ.
β. (ἄλλο κ.) † παναγιώτης, τοῦ παπα δημητρίου· τοῦ τετζάντε ο υἱὸς εγραφα.
γ. (ἄλλο κ.) † [[αμος ...]].
δ. (ἄλλο κ.) [[† γιακουμὸς ἀλμπαιρανταις εγραφα]].
ε. (ἴδιο κ.) [[1628 δαικαιβροιου 21 εγραφα]].

- φ. 126^ν: † παναγιώτης· ὁ ντετζαντευς ἔγραφα.
- φ. 165: † ἔγράρι ὁ κυρ ἰωάννης εἰς τὴν ἀγίαν πρῶθειςιν δι ασπρα φ' κ(αί) ἔδωσ(εν).
- φ. 169^ν: ὁπόταν ἦρθε ὁ παπ(ᾶ) κ(υρ) σάββας ὅπο τ αγιον ὄρος / ιουλιῶ δ ἡμέρα τρίτη ωρ(α) θ τῆς ημερ(ας): †.
- φ. 231^τ: ετος / ρηπ (=1680).
- φ. 255^ν: † εὐγίκα ἐνῶ ὁ παπ(ᾶ) Γρηγόρι(ος)· κ(αί) ὁ γῆρον ζωσιμᾶς / ιουλειῶ· z· να πάμε εἰς τὴν ἄρτα ἀπε τ/ν ἄρτα· ἀπο τὸν τοῦρναβον†.
- φ. 268^τ: α. † [[...]] (σβησμένο σημ· διακρίνεται ἡ χρονολογία 1616).

β. † ἀρχιερατεύοντος τοῦ πανιέρωτατοῦ μ(π)τροπολίτου ναυπλ(ίου) (καὶ) ἀργους κυροῦ θεοφάνους: [[ἔμβεν ο ιερ]] (ἡ πρώτη λέξη ἐπαναλαμβάνεται πιὸ κάτω ἀπὸ ἄλλο κ.).

γ. (ἴδιο κ. μὲ τὸ ἀντίστοιχο σημ. τοῦ φ. 87^ν) † Ἰακοβως, ἀλημεπεράντες ἔγραφα,

σ^ωχ^ωλ^ωβ^ω· εν μην / μαρτίου, 19 (=1632), εὐχέσθαι μοι ἀδελφοί δοῖα τ(όν) κ(ύριον) τοῦ
αμαρ/τολοῦ.

- φ. 269^v: (x. ὅπως στοῦ ἀντίστοιχο σημ. τοῦ φ. 87^v) † [[*ιακωβος αλιμπαιρανταις με γραφα*]].
- φ. 288^v: (x. ὅπως στοῦ ἀντίστοιχο σημ. τοῦ φ. 87^v) *παπα σακελαρίου*.
- φ. 324^v: *σταματωσ γαρούνοιος* (βλ. καί φ. 366^v).
- φ. 350^r: † *με σαμηρον προσ(εν) θ.κου (=)*.
- φ. 366^v: *σταμ(ά)τος ἱερεὺς / ω γαρούνοιος* (βλ. καί φ. 324^v).
- φ. 395^v: (x. ὅπως στοῦ σημ. τοῦ φ. 350^r) † *μετὰ μερων ρπουε (=)*.
- φ. 427^v: (x. ὅπως στοῦ ἀντίστοιχο σημ. τοῦ φ. 268^r) † *ιακοβος αλιμπαιρανταις εγραφαι δαι-
και/βρειου 21 1628*.
- φ. 455^v: α. (x. ὅπως στοῦ ἀντίστοιχο σημ. τοῦ φ. 268^r) † *Ιακοβος αλιμπαιρανταις εγραφα
β. (ἄλλο x.) 55811 / 23985 / (ἴδιο x.;) ἰωάννης / θομαεῖς / σταματοῦ / πουλουμενου
/ θεοδόρας, / γνανούλη / νυκολάου.*
γ. *δοκίμια κουδυλίου*.
- φ. 456^v: διακρίνεται γραφή, κατὰ πᾶσα πιθανότητα τροπάρια.
- φ. <α'>: διακρίνεται γραφή.

ΣΤΑΧΩΣΗ: Ξύλινες πινακίδες καὶ ἐπένδυση ἀπὸ μαῦρο δέρμα χωρὶς ἔκτυπο διάκοσμο. Ὑπε-
ρυφωμένο κεφαλᾶρι. Μία πόρπη στὴ μεγάλη πλευρὰ τῆς πινακίδας ἀρχῆς καὶ πιθανὰ ἴχνη
ἀντίστοιχου ἱμάντα στοῦ τέλος.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Κακὴ. Πολλοὶ ρύποι ἀπὸ ὑγρασία. Ἄρκετοὶ ρύποι ἀπὸ τὴ χρῆση. Λίγες
φθορὲς ἀπὸ ἔντομα. Ἐκτεταμένες φθορὲς ἀπὸ ἔντομα στοῦ ξύλο καὶ στοῦ δέρμα τῆς στά-
κωσης. Τὸ δέρμα τῆς ράχης ἐξέπεσε. Τὰ φ. 17, 18, 37, 38, 49, 195, 223, 230, 317, 350,
361 ἀποσταχωμένα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἐναγραφή, 51.

20

17ος αἰ. χαρτ. 218x157 χλστ. [160/165x105/115 χλστ.] φφ. 131 (I+127+γ) στ. 23/31 ἀκέφ.

Ἀναστασίου Σιναΐτου, Λόγοι στὴν πνευματικὴ ἀναγωγή τῆς ἑξαήμερου κτίσεως.

1. (ἐσώφ. ἀρχῆς, φ. 1^r-127^v) **Ἀναστασίου Σιναΐτου,** Λόγοι στὴν Ἐξαήμερο.

Παραδίδεται ἢ εἰσαγωγή καὶ οἱ λόγοι α'-z' καὶ ι'-ια' ἀπὸ τοὺς δώδεκα. Ἡ διάρ-
θρωση τοῦ κειμένου:

- (ἐσώφ. ἀρχῆς, φ. 1^Γ-2^Υ) Εἰσαγωγὴ ἀρχ. (ἀκέφ.): αὐτά, κατὰ τὰς θείας [ἐ[ρο]τελε-
στικωτάτας τῆς θεαρχικῆς κρυφιομυστίας τελετᾶς ...: τέλ.: εὐχεται λέγων, ἀποκάλυ-
ψον τοὺς ὀφθαλμούς σου ἵνα κατανοήσω τὰ θαυμάσια τοῦ νόμου σου.
Τὸ κείμενο στὸ ἐσώφ. ἀρχῆς προστέθηκε γιὰ νὰ ἀναπληρωθεῖ ἡ χαμένη ἀρχὴ τῆς
εἰσαγωγῆς.
- (φ. 3^Γ-12^Υ) Λόγος α': ἀρχ.: (Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς ... ἐπάνω τοῦ ὕδατος) -
"Ὅσαι καὶ οἶα πρὸς τὰ προσηγμένα τοῖς ἀνεκαθεν ἐξηγησόμενος ...: τέλ.: μίμημα
τῆς μιᾶς μονάδος τοῦ Ἰησοῦ φημι. Αὐτῶ ... τοὺς αἰῶνας. Ἄμην.
- (φ. 12^Υ-16^Γ) «Τοῦ αὐτοῦ ἀκολουθῶς εἰς τὴν δευτέραν ἡμέραν. Λόγος δευτέρος»
ἀρχ.: (Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, γενηθήτω στερέωμα ... ὕδατος) - Τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ ἐγένε-
το τοῦ ἀνωτέρου οὐρανοῦ καταπέτασμα ...: τέλ.: ἐκ μιᾶς πηγῆς τοῦ παναγίου
ἀναβλύζει Πνεύματος. Αὐτῶ ... τοὺς αἰῶνας. Ἄμην.
- (φ. 16^Γ-26^Υ) «Τοῦ αὐτοῦ ἀκολουθῶς λόγος γ^{ος}» ἀρχ.: Τὸν μὲν πρῶτον λόγον
ἐποίησάμην, ᾧ Θεόφιλε, περὶ τῶν κατὰ τὴν πρώτῃν ἡμέραν ὑπὸ Θεοῦ γεγενημέ-
νων ...: τέλ.: ὅταν τοῖς μαθηταῖς ἐνετέλλοντο, πορευθέντες κηρύξατε τὸ Εὐαγγέ-
λιον πάσῃ τῇ κτίσει. Αὐτῶ ... τοὺς αἰῶνας. Ἄμην.
- (φ. 27^Γ-42^Γ) «Τοῦ αὐτοῦ ἀκολουθῶς λόγος δ^{ος} εἰς τὴν τετάρτην ἡμέραν τῆς κτί-
σεως» ἀρχ.: (Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, γενηθήτωσαν φωστῆρες ... μέσον τῆς νυκτὸς) -
Εὐλογον πάσης ἀποδοκῆς ἄξιον καὶ ὠφελείας λογίζομαι ...: τέλ.: καὶ εἰργάσατο
σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς, μεσουσῆς τῆς ἡμέρας. Αὐτῶ ... τοὺς αἰῶνας. Ἄμην.
- (φ. 42^Γ-48^Υ) «Τοῦ αὐτοῦ ἀκολουθῶς εἰς τὴν ε' ἡμέραν τῆς ἑξαήμερου κτίσεως.
Λόγος ε^{ος}» ἀρχ.: Μόλις ἡμᾶς ποτε μετὰ πολλὰς περιόδους λογίων ἢ τετάρτη
ἡμέρα ...: τέλ.: καὶ δίδοντας ἡμῖν λόγον ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματος ἡμῶν ἐλευσό-
μεθα. Αὐτῶ ... τοὺς αἰῶνας. Ἄμην.
- (φ. 48^Υ-59^Υ) «Τοῦ αὐτοῦ ἀκολουθῶς εἰς τὴν ς' ἡμέραν τῆς ἑξαήμερου κτίσεως.
Λόγος ς^{ος}» ἀρχ.: Οἱ ἐκ λιμένων παγγαλίνων πρὸς τοὺς πελαγίους δρόμους
τοὺς θαλαττίους ...: τέλ.: ἀλλ' ἐν Χριστῶ ἀφθαρσίας ἐνδυσώμεθα. Αὐτῶ ... τοὺς
αἰῶνας. Ἄμην.
- (φ. 59^Υ-67^Γ) «Τοῦ αὐτοῦ ἀκολουθῶς εἰς τὴν μετὰ τὴν ἕκτην. Λόγος ζ^{ος}» ἀρχ.: (Καὶ
συντελεσθήσῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ... ᾧν ἐποίησε) - Διὰ γὰρ τούτου ἐμφαίνει καὶ
διδάσκει ἡμᾶς ἡ γραφὴ ...: τέλ.: ὡς τέλειος καὶ πλήρωμα νόμου, τοῦ δεκαλόγου
ὁ προαιώνιος λόγος καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Αὐτῶ ... τοὺς αἰῶνας. Ἄμην.
- (φ. 67^Γ-94^Γ) «Πλήρωμα λόγου 2^{ου} καὶ τέλος τῆς σωματικῆς ἑξαήμερου κτίσεως,
μεθ' ἣν λοιπὸν ἡ ἀρχὴ τῆς καινῆς κτίσεως κρείττονα παρὰ τὰ εἰρημένα ἔχουσα
νοήματα» ἀρχ.: (Αὕτη ἡ βίβλος Γενέσεως οὐρανοῦ καὶ γῆς ... τὸν οὐρανὸν καὶ
τὴν γῆν) - Ἄνοιγε τὰ ὄρα νουνεκῶς ἢ Ἐκκλησία. Πλατυνέτω τὴν καρδίαν ...:
τέλ.: ἐν ᾗ τὰ θηρία εἰσῆλθον τὰ ἔσχατα, ὅτι αὐτῶ ... τοὺς αἰῶνας. Ἄμην.
- (φ. 94^Γ-107^Υ) «Τοῦ αὐτοῦ ἀκολουθῶς. Λόγος θ^{ος}» ἀρχ.: (Αὕτη κληθῆσεται γυνή,
ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήφθη) - Καὶ διατὶ εὐθέως γυνὴ καὶ μὴ μᾶλλον κατὰ

τήν τάξιν ...: τέλ.: ἐπαίρομενον κατὰ τῆς γνώσεως καὶ πίστεως Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ᾧ ... τῶν αἰώνων. Ἄμίν.

- (φ. 107^v-127^v) ἀρχ.: <H>δη μὲν ὑμῖν πρὸ βραχέως ἀποδέδεικται ὅτι πρὸ τῆς βρώσεως δινωγιμένους εἶχον τοὺς ὀφθαλμούς ...: τέλ.: ἡμεῖς δὲ ἐνταῦθα τὸν λόγον διαναπαύσαντες, τῷ παμβασιλεῖ ... τῶν αἰώνων. Ἄμίν.
(CPG 7770). PG 89, 852-972, 1005-1052 (κεῖμενο μόνο σὲ λατινικὴ μετάφραση, ἐκτὸς σύντομων ἀποσπασμάτων).

- *2. (φ. α') **Μενάνδρου**, Γνώμες: Ὁ γραμμάτων ἄπειρος οὐ βλέπει βλέπων. Διπλοῦν γὰρ ὀρώσι οἱ μαθόντες γράμματα. Ἔκδ.: A. Meineke, *Fragmenta comoediae novae*, (Fragmenta Comicoorum Graecorum 4), Βερολῖνο 1841 (21970), 352 (στ. 438), 359 (στ. 657). S. Jaekel, *Menandri sententiae. Comparatio Menandri et Philistionis*, Λειψία 1964, 43 (στ. 180), 67 (στ. 586).

3. (σπαράγματα χειρογράφου στὸ ἐσωτ. τῆς πινακίδας ἀρχῆς) διακρίνονται ἴχνη γραφῆς μὲ μουσικὰ σημεῖα.

ΓΡΑΦΗ: 1. (ἐσώφ. ἀρχῆς) Γραφῆς α (18ος αἰ.). Γραφὴ ἐπιμελημένη, φιλολογικὴ, δεξιοκλινῆς, πυκνὴ, μὲ γράμματα μικροῦ μεγέθους (ξεχωρίζει σὲ ὕψος τὸ τ).

2. (φ. 1^r-127^v) Γραφῆς β (ὁ γραφῆς τοῦ κώδικα, 17ος αἰ.). Γραφὴ ἐπισευρμένη, καλαρή, δεξιοκλινῆς, πυκνὴ, μὲ ἀνισομεγέθη γράμματα (χαρακτηριστικὸ τὸ σύμπλεγμα σπ) καὶ ἐλάχιστες συνημογραφίες.

*Ἄγραφα τὰ φ. 1^v, α'-γ^v. Στὸ φ. α' σύντομο κείμενο γραμμένο ἀπὸ τὸν Σεραφεῖμ πού ὑπογράφει στὸ φ. 127^v.

ΥΛΗ: Χαρτί λεπτό, τραχύ, λευκό. Ὑδατόσημο χωρισμένο σὲ δύο τμήματα:

- α) Τὸ ὑδατόσημο δὲν ἐμφανίζεται ἀντίσημο: γράμμα Z καὶ τρία καπέλλα (βλ. φ. Γ τὰ τρία καπέλλα διακρίνονται κατὰ τὸ ἦμισυ)· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/17 κλστ.· χρησιμοποιεῖται μόνο στὸ πφ. ἀρχῆς· πρβλ. Nikolaev 385 (ἔτος 1725) - πιθανὸν μὲ ἄλλο γράμμα-, 273b (ἔτος 1688), 276 (ἔτος 1688/9), 286 (ἔτος 1694) - μόνον τὸ ἀντίσημο, χωρὶς τὰ καπέλλα.
β) Κυκλικὸ ἔμβλημα μὲ ἄλογο σὲ ὄρθια στάση καὶ δύο ἄστρα στὸ ἐσωτερικὸ (βλ. φ. 127/β)· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/18 κλστ.
γ) Κυκλικὸ ἔμβλημα μὲ κρινάνθεμο καὶ γράμματα G B S στὸ ἐσωτερικὸ καὶ τριφύλλι στὴν κορυφῆ (βλ. φ. α/γ)· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/17 κλστ.
Μελάνι μαῦρο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 2 (<I>· τὸ πρῶτο φ. ἐσώφ. ἀρχῆς), 12-1 (11· λείπει 1 φ. πρὶν τὸ φ. 1 καὶ τὸ κείμενο ἀρχίζει ἀέφαλο), 12 (23), 12 (35), 12 (47), 12 (59), 12 (71), 12 (83), 12

(95), 12 (107), 12 (119), 12 (έσωφ. τέλους). Καμία ἀρίθμηση τευχῶν. Παραπομπή μεταξύ φύλλων στὴν κάτω δεξιὰ γωνία, παράλληλα πρὸς τὸ κείμενο.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Καμία ἐρυθρογραφία. Ταινίες, τίτλοι καὶ πρωτογράμματα μὲ μαῦρο μελάνι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράχπ: α. (ἐτικέτα τύπου α) 20.

β. (κάτω ἀπὸ τὴν ἐτικέτα τύπου α, ἴχνη ἐτικέτας τύπου γ) 2[...].

- φ. Γ, Γ': (μὲ κόκκινο μολύβι, παλαιὸς ταξιν. ἀριθ.) 23.

- φ. Γ: κ(αι) *τόδε ἐκ τῆς σχολῆς τυρνάβου: †.*

- φ. 127^ν: α. *Και τόδε πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐκ τῆς σχολῆς τυρνάβου:†:-.*

β. (ἄλλο κ.) *Και τόδε ξὺν τοῖς ἄλλοις κτήμα πέλλει τῆς σχολῆς / τυρνάβου μετὰ τῶν φίλων καὶ ξυνίθων / ἀπάντων.*

γ. (μονοκουδ., ἴδιο κ.) *† ...όνου σεραφεῖμ καὶ ἐν χ(ριστ)ῶ εὐχέτης:.*

ΣΤΑΧΩΣΗ: Πινακίδες ἀπὸ χαρτόνι καὶ σπαράγματα χειρογράφου καὶ ἐπένδυση ἀπὸ σκούρο καφέ δέρμα μὲ ἔκτυπο διάκοσμο, ἴδιο καὶ στὶς δύο πινακίδες. Ὁρθογώνιο περιμετρικὸ πλαίσιο ἀπὸ δύο τετραπλῆς πρόστυπες γραμμές, μεταξύ τῶν ὁποίων φυτικὸς διάκοσμος. Στὸ ἐσωτερικὸ διάχωρο, στὶς γωνίες κρινάνθεμα καὶ στὸ κέντρο τρία ἄνθη. Ὁριζόντιες τετραπλῆς πρόστυπες γραμμές καὶ στὴ ράχπ.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Πολὺ καλή. Ἐλάχιστοι ρύποι ἀπὸ τὴ χρήση. Λίγοι ρύποι ἀπὸ ὑγρασία, στὰ πρῶτα κυρίως φύλλα. Φθορὰ ἀπὸ ἔντομα στὶς δύο πινακίδες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἐναγραφή, 51.

21

17ος αἰ. χαρτ. 193x144 χλστ. [135x85 χλστ.] φφ. 370 (III+364+γ) στ. 21/23 ἀκέφ. κολ.

Διδαχὲς (ὁμιλίες).

Παραδίδονται ὁμιλίες στὴν ἀπλῆ ἐλληνικὴ γιὰ διάφορες Κυριακὲς καὶ δεσποτικὲς ἐορτές, ἀπὸ τὰ Χριστούγεννα ἕως τὴν Κυριακὴ τοῦ Πάσχα, καὶ γιὰ συγκεκριμένες ἡμέρες τῆς Τεσσαρακοστῆς.

α. (φ. μ'–μδ') Διδαχὴ γιὰ ἄδηλη ἐορπὴ ἄρχ. (ἀκέφ.): *παρευθὺς καὶ ἔμπει μέσα ποτί-
ζει τὴν ψυχὴν, διώκνει τοὺς δαίμονας ...*: τέλ.: *να τὴν χαροῦμεν ὡσὰν θέλει ὁ*

Θεός, καὶ θέλομεν τύχειν καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἦς γένοιτο ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Τὸ φ. μα^{IV} παραποθετημένο, προέρχεται ἀπὸ τὰ τεύχη ποὺ λείπουν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ κώδικα ἀρκ. (ἀκέφ.): μὰ δὲ μπορῶ νὰ τὸ κάμω ἀλλέως. ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται ...' τέλ. (κολλ.): Δὲν δίδουσι τὰ καλὰ ἔργα τοῦ ἀνθρώπου.

- β. (φ. μδ^Γ-ξ^Γ) «Διδαχὴ γ', εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν. Ματθαῖον κεφάλαιον α'» ἀρκ.: (Τοῦ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ... τῶν Ἰουδαίων) - Ἐπειδὴ ἡμεῖς, εὐλογημένοι Χριστιανοί, ἀπορραγέντες ...' τέλ.: Καὶ θέλομεν καρεῖν ἐτούτην τὴν ζωὴν ὡσὰν θέλει ὁ Θεός. Καὶ θέλομεν τύχειν καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἦς ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
- γ. (φ. ξ^Γ-ξδ^ν) «Διδαχὴ γ', εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν. Προοίμιον» ἀρκ.: (Ἰδὼς ὁ κτίστης ὀλλύμενον τὸν ἄνθρωπον κερσὶν ὃν ἐποίησε ... δεδόξασται) - Ὅποταν ἕνας ἄνθρωπος, εὐλογημένοι Χριστιανοί, ᾗθελεν μέσα εἰς ἓνα τόπον ...' τέλ. (κολλ.): ἄς ἀνέβω εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ νὰ καθίσω εἰς τὰ ὄρη τὰ ὑψηλά.
- δ. (φ. ξε^Γ-πα^ν) «Διδαχὴ δ', τῆς ἀγίας Περιτομῆς» ἀρκ.: (Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες ... τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ἰησοῦς) - Κατὰ πὼς ὁ φιλεὺσπλαγχνος ἐκεῖνος Θεός, εὐλογημένοι Χριστιανοί ...' τέλ.: καὶ ταῖς ἑορταῖς μας, καθὼς θέλει ὁ Θεός. Καὶ θέλομεν τύχειν καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἦς ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
- ε. (φ. πα^ν-ζε^ν) «Διδαχὴ ε', εἰς τὰ ἅγια Φῶτα» ἀρκ.: (Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ... εὐδόκησα) - Ὅλοι οἱ πλεῖστοι ἀπὸ ἐμᾶς, ἀδελφοί μου, κατέχομεν ...' τέλ.: ἀπὸ ἐκθροῦς ψυχικοῦς καὶ σωματικοῦς. Καὶ θέλομεν τύχειν καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἦς ... τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.
- ς. (φ. ζς^Γ-ρια^Γ) «Τῆ Κυριακῇ τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου. Διδαχὴ. Λουκᾶ κεφάλαιον ξγ'» ἀρκ.: (Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην. Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν ... ὑψωθίσεται) - Μεγάλον καλὸν εἶναι, εὐλογημένοι Χριστιανοί, ἢ μετάνοια ...' τέλ.: καὶ νὰ ἀξιωθοῦμεν τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ παραστάσεως. Ἦς ... τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.
- z. (φ. ρια^Γ-ρκγ^ν) Ἄδηλου, παράφραση ὁμιλίας τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως **Γερμανοῦ Β'** (ἢ τοῦ **Ἰωάννου Ἀγαπητοῦ**) γιὰ τὴν Κυριακῇ τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου («Τῆ Κυριακῇ τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου. Διδαχὴ. Λουκᾶ κεφάλαιον ξγ'») ἀρκ.: (Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην. Ἄνθρωποι δύο ... ὁ ἕτερος τελώνης) - Ἡ παραβολὴ καὶ ἡ ὑπόθεσις τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου, εὐλογημένοι Χριστιανοί, ἐτάχθηκε ...' τέλ.: καὶ τὰ ἄχραντα μυστήρια. Καὶ θέλομεν τύχειν καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἦς ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν. Ἐκδ. (τοῦ πρωτοτύπου): Κ. Ἰ. Δυοβουνιώτης, Ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννης Θ' ὁ Ἀγαπητός, Ἐπετηρὶς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν 17, 1941, 138-143 Ζ. Κ. Ξηντάρης, Γερμανοῦ Β', Κυριακοδρόμιον ἤτοι Πατριαρχικὸν ὁμι-

λίριον, κατά τούς ἐν Παρισίοις κώδικας. Κριτική ἔκδοσις, (χωρίς τόπο ἔκδοσις) 1999, 1-5.

- η. (φ. ρκγ^v-ρλζ^τ) «Διδαχῇ τῆ Κυριακῇ τοῦ Ἄσώτου. Κατὰ Λουκᾶν» ἀρχ.: (Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην. Ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς ... ζῶν ἀσώτως) - Εὐλογημένοι Χριστιανοί, πάντοτε εἶναι πρέπον ...· τέλ.: ὀρδινιασμένην πρὸ καταβολῆς κόσμου, ἧς ἡξιωθήμεν ἅπαντες, ἐν Χριστῷ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
- θ. (φ. ρλζ^v-ρμν^v) «Τῆ Κυριακῇ τοῦ Ἄσώτου. Διδαχῇ. Κατὰ Λουκᾶν» ἀρχ.: (Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην. Ἄνθρωπός τις ... διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον) - Ὅλα τὰ κτίσματα καὶ ὅλα τὰ ποιήματα ...· τέλ.: ἡ τάξις τῶν Χριστιανῶν. Καὶ θέλωμεν τύχειν καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἦς ... τούσ αἰώνας. Ἀμήν.
- ι. (φ. ρμθ^τ-ρξε^v) Ἀδύλου, παράφραση ὁμιλίας τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως **Γερμανοῦ Β'** (ἢ τοῦ **Ἰωάννου Ἀγαπητοῦ**) γιὰ τὴν Κυριακῇ τῆς Ἀπόκρεω («Τῆ Κυριακῇ τῆς Ἀποκρέω. Διδαχῇ») ἀρχ.: (Εἶπεν ὁ Κύριος. Ὅταν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ... ἐξ εὐωνύμων) - Ὅποταν ἔλθῃ ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἢ φοβερά ...· τέλ.: ὀγιά νὰ ἀξιωθοῦμεν καὶ τούτων τῶν ἀγαθῶν καὶ ἀκόμη καὶ τῶν μελλόντων. Χάριτι ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν. Ἐκδ. (τοῦ πρωτοτύπου): Κ. Ξηντάρας, ..., 12-17· βλ. καὶ Κ. Ἰ. Δουβουνιώτης, ..., 132.
- ια. (φ. ρξε^v-ρπα^v) Ἀδύλου, παράφραση ὁμιλίας τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως **Γερμανοῦ Β'** (ἢ τοῦ **Ἰωάννου Ἀγαπητοῦ**) γιὰ τὴν Κυριακῇ τῆς Τυροφάγου («Τῆ Κυριακῇ τῆς Τυροφάγου. Διδαχῇ») ἀρχ.: (Εἶπεν ὁ Κύριος. Ἐὰν ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις ... τὰ παραπτώματα ὑμῶν) - Τὴν σήμερον ἡμέραν, εὐλογημένοι Χριστιανοί, ἀνοίγεται καὶ ἔρχεται ...· τέλ.: ψυχικαῖς καὶ σωματικαῖς. Καὶ θέλωμεν τύχειν καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἦς ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν. Ἐκδ. (τοῦ πρωτοτύπου): Κ. Ξηντάρας, ..., 17-23· βλ. καὶ Κ. Ἰ. Δουβουνιώτης, ..., 132.
- ιβ. (φ. ρπα^v-ργγ^v) «Τῆ Κυριακῇ τῆς α' ἑβδομάδος. Διδαχῇ» ἀρχ.: (Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠθέλησεν ὁ Θεὸς ἐξελεθῆν ... ἀκολουθεῖ μοι) - Ὁ θαυμάσιος καὶ σοφώτατος βασιλεὺς ὁ Σολομών, εὐλογημένοι Χριστιανοί ...· τέλ.: τὰ χρειάζομενα τῆς σάρκας, καὶ νὰ μᾶς ἀξιώσει καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἦς ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
- ιγ. (φ. ργγ^v-σζ^v) «Τῆ Κυριακῇ τῆς β' ἑβδομάδος. Διδαχῇ. Κατὰ Μάρκον» ἀρχ.: (Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσπλήθην ὁ Ἰησοῦς ... πρὸς τὴν θύραν) - Ὁ καιρὸς τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, εὐλογημένοι Χριστιανοί ...· τέλ.: πάγειν εἰς τὸ σπῆνι μας, ὅπου εἶναι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ἦς ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν. Πιθανὸν παράφραση ὁμιλίας τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως **Γερμανοῦ Β'** (ἢ τοῦ **Ἰωάννου Ἀγαπητοῦ**) γιὰ τὴν β' Κυριακῇ τῶν Νηστειῶν. Πρβλ. ἔκδ. (τοῦ πρωτοτύπου): Κ. Ξηντάρας, ..., 32-37· βλ. καὶ Κ. Ἰ. Δουβουνιώτης, ..., 132.
- ιδ. (φ. σπ^τ-σιδ^v) «Τῆ Τετάρτῃ τῆς γ' ἑβδομάδος. Διδαχῇ. Κατὰ Ἰωάννην» ἀρχ.: (Οὕτως ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον ... δι' αὐτοῦ) - Ἄν ἴσως καὶ θέλωμεν,

- εὐλογημένοι Χριστιανοί, νὰ κερδέσωμεν ...: τέλ. (κολ.): εἰς τὸν Ψαλμὸν ὁποῦ λέγει, βροχὴν ἐκούσιον ... οὐ δὲ κατηρίψω αὐτὴν.
- ιε. (φ. σιεΓ'-σκεΓ') «Τῇ Κυριακῇ τῆς γ' ἑβδομάδος. Διδαχὴ» ἄρκ.: (Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς. Ὅστις θέλει ... ἀκολουθεῖτω μοι) - Κατὰ πῶς ἕνας βασιλεὺς, εὐλογημένοι Χριστιανοί, ὅποταν θέλῃ νὰ πάγῃ εἰς πόλεμον ...: τέλ.: ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς λαμπρᾶς, καὶ νὰ τύχωμεν καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἦς ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
- ιζ. (φ. σκεΓ'-σλζΓ') «Διδαχὴ τῇ Κυριακῇ τῆς δ' ἑβδομάδος» ἄρκ.: (Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ ἀνθρώπος τις προσῆλθε ... καὶ οὐκ ἴσχυσαν) - Δὲν εἶναι κανέναν πράγμα ἰσχυρότερον, εὐλογημένοι Χριστιανοί ...: τέλ.: ὡς πρέπει Χριστιανοί, καὶ νὰ τύχωμεν καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἦς ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν. Ἡ ἀρχὴ τῆς διδαχῆς εἶναι παράφραση τῶν ἀρχῆς τῆς ὁμιλίας τοῦ πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως **Γερμανοῦ Β'** (ἡ τοῦ **Ἰωάννου Ἀγαπητοῦ**) γιὰ τὴν δ' Κυριακῇ τοῦ Ματθαίου. Ἐκδ. (τοῦ πρωτοτύπου): Κ. Ξεντάρης, ..., 109-110 (στ. 15): βλ. καὶ Κ. Ἰ. Δουβουγιώπης, ..., 134.
- ιz. (φ. σλζΓ'-σνηΓ') «Διδαχὴ τῇ Πέμπτῃ τῆς πέμπτης ἑβδομάδος, ἦγουν τοῦ Μεγάλου Κανόνος» ἄρκ.: (Ψυχὴ μου, ψυχὴ μου ἀνάστα ... καὶ τὰ πάντα πληρῶν) - Πολλοὺς καὶ διαφοροὺς τρόπους καὶ μόδους, εὐλογημένοι Χριστιανοί ...: τέλ.: νὰ καιρομίστανε ψυχικῶς καὶ σωματικῶς, καὶ θέλομεν τύχειν καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἦς ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
- ιη. (φ. σνηΓ'-σοδV) «Τῷ Σαββάτῳ τῆς Ἀκαθίστου. Διδαχὴ» ἄρκ.: (Πάτερ ἡμῶν ... ἀπὸ τοῦ πονηροῦ) - Ἐπειδὴ ἐγνωρίσαμεν καὶ ἐμάθαμεν, εὐλογημένοι Χριστιανοί ...: τέλ.: ὥσάν πρέπει τῶν Χριστιανῶν. Καὶ θέλομεν τύχειν καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἦς ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
- ιθ. (φ. σοδV-σπζΓ') «Τῇ Κυριακῇ τῆς ε' ἑβδομάδος. Διδαχὴ» ἄρκ.: (Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς ... συμβαίνειν) - Ὅλα τὰ θεόπνευστα καὶ θεϊκὰ λόγια, εὐλογημένοι Χριστιανοί ...: τέλ.: τῆς ἀγίας Ἀναστάσεως, καὶ νὰ τύχωμεν καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἦς ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
- κ. (φ. σπζΓ'-τβΓ') «Τῷ Σαββάτῳ τοῦ Λαζάρου. Διδαχὴ» ἄρκ.: (Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ ἦν τις ἀσθενῶν Λάzarος ... ἠσθένει) - Τὴν σήμερον ἡμέραν, εὐλογημένοι Χριστιανοί, ὁ Λάzarος ...: τέλ.: Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα. Ἦς ἀξιοθεῖμεν τύχειν, ἐν Χριστῷ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
- κα. (φ. τβΓ'-τιζΓ') «Τῇ Κυριακῇ Ϛ' τῶν Βαῖων. Διδαχὴ» ἄρκ.: (Ὅτε ἤγγισεν ὁ Ἰησοῦς ... ἀγάγετε) - Ὅποταν ἕνας ἀνθρώπος, εὐλογημένοι Χριστιανοί, θέλει κλίνειν τὸν νοῦν του ...: τέλ.: καὶ νὰ μὴ τῆς στερηθῇ τινας, ἐν Χριστῷ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
- κβ. (φ. τιζV-τλγΓ') «Τῇ ἀγία καὶ Μεγάλῃ Τετάρτῃ. Διδαχὴ» ἄρκ.: (Τοῦ Ἰησοῦ γενομένου ... ἀνακειμένου) - Εἰς πᾶσα καιρὸν καὶ ὥραν, εὐλογημένοι Χριστιανοί, εἶναι καλὴ ...: τέλ.: ἀνθρώποι ἔδωκεν ὁ Θεός. Ἦς ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

- κγ. (φ. τλγ^τ-τμε^ν) «Τῆ ἀγία καὶ Μεγάλῃ Πέμπτῃ. Διδαχὴ» ἀρχ.: *Τὰ μυστήρια τῆς ἀγίας Ἐκκλησίας, εὐλογημένοι Χριστιανοί, ἔναι ἐπὶ ...*: τέλ.: *τὴν ζωὴν τὴν ἀτελεύτητον, τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ἦς ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.*
- κδ. (φ. τμστ^τ-το^ν) «Τῆ ἀγία καὶ Μεγάλῃ Παρασκευῇ. Διδαχὴ» ἀρχ.: *(Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν οἰκίᾳ ... ἀνακειμένου) – Ἄν ἴσως, εὐλογημένοι Χριστιανοί, καὶ ὁ στρατιωτὴς δὲν ᾗθελεν ...*: τέλ.: *καὶ ἀληθινοὶ Χριστιανοί. Καὶ θέλομεν τύχειν καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἦς ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.*
- κε. (φ. το^ν-τπε^ν) «Τῷ ἀγίῳ καὶ Μεγάλῳ Σαββάτῳ. Διδαχὴ» ἀρχ.: *(Ὁψίας γενομένης, ἦλθεν ἄνθρωπος ... τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ) – Ἀπὸ ὄλους τοὺς χρόνους καὶ τοὺς καιροῦς, ὁποῦ εἶναι περασμένοι ...*: τέλ.: *δοξαζόμενον Θεὸν λόγον. Ἦς ... τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.*
- κς. (φ. τπε^ν-τζς^ν) «Τῆ ἀγία καὶ Μεγάλῃ Κυριακῇ τοῦ Πάσχα. Διδαχὴ» ἀρχ.: *(Αὕτη ἡ ἡμέρα ἦν ἐποίησεν ... ἐν αὐτῇ) – Τούτῃ ἡ ἡμέρα ἡ σημερινή, εὐλογημένοι Χριστιανοί, λέγεται καὶ εἶναι ...*: τέλ.: *καὶ νὰ λέγωμεν, ἅγιος ὁ Θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.*
- κζ. (φ. τζτ^τ-υ^ν) «Τῆ ἀγία καὶ Μεγάλῃ Κυριακῇ τοῦ Πάσχα. Διδαχὴ» ἀρχ.: *(Αὕτη ἡ ἡμέρα ... εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ) – Ἄν ἴσως καὶ ὁ θάνατος τοῦ Χριστοῦ μας, εὐλογημένοι Χριστιανοί, ἐγίνετον ...*: τέλ. (κολ.): *Ἀνεστάθηκεν ὁ Χριστὸς νὰ μᾶς δώσῃ.*

ΓΡΑΦΗ: (φ. μ^τ-υ^ν) Ἔνας γραφέας (17ος αἰ.). Γραφὴ ἐπιμελημένη, ὄρθια (ἐνίοτε ἐλαφρῶς δεξιοκλινίς), πυκνὴ, μὲ γράμματα μεγάλου μεγέθους καὶ ἐλάχιστες συντομογραφίες. Στὰ φ. τιθ^τ καὶ τκδ^τ ἡ γραφὴ δεξιοκλινίς, περισσότερο ἐπιμελημένη καὶ λιγότερο αὐθόρμητη. Ἄγραφα τὰ φ. Ι^τ-ΙΙ^ν, ρκ^ν-ρκ^α, σ^τ-γ^ν.

ΥΛΗ: Χαρτὶ λεπτὸ καὶ τραχύ, διαφόρων ἀποχρώσεων. Ὑδατόσημο χωρισμένο σὲ δύο τμήματα:

- α) Λευκό. Ἐμβλημα (βλ. φ. Ι/ΙΙ): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/21 κλστ.: πρβλ. Stankonić 133 (ἔτη 1685-1700), Velkon 323 ἀριθ. 5 (ἔτος 1691) – μὲ μικρὲς διαφορὲς στὸ σχῆμα καὶ στὸ μέγεθος.
- β) Ὑποκίτρινο. Ἄγκυρα (βλ. φ. μγ/μς, ρηδ/ρηθ): ἀντίσημο: γράμμα C, τριφύλλι καὶ γράμμα B ἢ ἀριθμὸς 3 (βλ. φ. με): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/19 κλστ.: πρβλ. Nikolaev 252 (ἔτος 1674) – μόνο τὸ ἀντίσημο καὶ μὲ διαφορὲς στὶς διαστάσεις.
- γ) Ὑποκίτρινο. Βαλλίστρα (βλ. φ. νβ/νγ): ἀντίσημο χωρισμένο σὲ δύο τμήματα: γράμμα V, τριφύλλι καὶ γράμμα V (βλ. φ. να/νδ): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/19 κλστ.
- δ) Ὑποκίτρινο. Βαλλίστρα σὲ κύκλο, μὲ τριφύλλι στὴν κορυφῇ (βλ. φ. ζβ/ζγ): δύο ἀντίσημα: γράμμα G, τριφύλλι καὶ γράμμα T (βλ. φ. πθ) καὶ τριφύλλι χωρὶς γράμματα (βλ. φ. σμδ): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/20 κλστ.: πρβλ. Piccard Wasserzeichen Werkzeug und

- Waffen 2247-2253 (ἔτη 1612-1630) - με διαφορετικά αντίσημα και διαφορές στις διαστάσεις.
- ε) Λευκό. Ἐμβλημα με ἄμυν στο ἔσωτερικό και γράμμα C στη βάση (βλ. φ. ρ/ρα): αντίσημο: γράμμα P και σταυρός (βλ. φ. ζθ): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/18 χλστ.: πρβλ. Velkon 56 ἀριθ. 9 (ἔτος 1651) - με διαφορές στο σχέδιο και παρόμοιο αντίσημο.
- ς) Λευκό. Ἐμβλημα με ἄμυν στο ἔσωτερικό (βλ. φ. σιε/σκβ): αντίσημο: γράμμα G, τριφύλλι και ἀριθμὸς 3 (βλ. φ. σιθ), σχεδὸν ἴδιο με τὸ αντίσημο τοῦ β' πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/19 χλστ.: σχεδὸν ἴδιο με τὸ Stankonίς 183 (ἔτη 1625-1635).
- z) Λευκό. Ἐμβλημα με ἄμυν στο ἔσωτερικό (βλ. φ. τμz/τνβ): αντίσημο: γράμμα G, τριφύλλι και γράμμα A (βλ. φ. τνγ): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/15 χλστ.: πρβλ. Velkon 59 ἀριθ. 17 (ἔτος 1659) - με μεγάλες διαφορές στο σχέδιο, ἀλλὰ ἴδιο αντίσημο.
- η) Λευκό. Βαλλίστρα σὲ κύκλο, με τριφύλλι στὴν κορυφή (βλ. φ. τνz/τνη): αντίσημο: γράμματα B, C (ἢ μικρὸς κύκλος), τριφύλλι και B (βλ. φ. τνς): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/16 χλστ.: πρβλ. Piccard Wasserzeichen Werkzeug und Waffen 2247-2253 (ἔτη 1612-1630) - με διαφορετικά αντίσημα και διαφορές στις διαστάσεις.
- θ) Λευκό. Πιπνὸ σὲ κύκλο, ἐπάνω σὲ τρία ὄρη (βλ. φ. τοa/τοe): αντίσημο: γράμμα P και τριφύλλι (βλ. φ. τογ): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/22 χλστ.: πρβλ. Stankonίς 759 (ἔτος 1632), Velkon 378 ἀριθ. 3 (ἔτος 1639) - με μικρὲς διαφορές στο σχῆμα και χωρὶς ἀντίσημο-, Piccard Dreieberg 1598 (ἔτος 1578) - με πολλὴ μικρὲς διαφορές στο σχέδιο και στις διαστάσεις και χωρὶς ἀντίσημο-, Heawood 161 (ἔτος 1646), 169 (χωρὶς ἔτος) - με διαφορές στο σχέδιο και στις διαστάσεις, και χωρὶς ἀντίσημο.
- ι) Λευκό. Ἐμβλημα (βλ. φ. β/γ): αντίσημο: τριφύλλι και πιθανὸν δύο γράμματα (βλ. φ. α'): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/19 χλστ.: χρησιμοποιεῖται μόνο στὰ πφ. τέλους: παρόμοιο με τὸ δ τοῦ κώδ. 16 και τὸ ε τοῦ κώδ. 17: πρβλ. Stankonίς 133 (ἔτη 1685-1700), Velkon 323 ἀριθ. 5 (ἔτος 1691) - με μικρὲς διαφορές στο σχῆμα και στο μέγεθος και χωρὶς ἀντίσημο.
- Μελάνι σκοῦρο καφέ.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 4 (III: τὸ πρῶτο φ. ἐσώφ. ἀρχῆς), 8+1 (μν: ἀριθ. ς: τὸ φ. μα παραποθετημένο, φέρει παλαιὸ ἀριθ. λδ: λείπουν τὰ πρῶτα 39 φύλλα τοῦ κώδικα), 8 (νς: ἀριθ. z), 8 (ξδ: ἀριθ. η), 8 (οβ: ἀριθ. θ), 8 (π: ἀριθ. ι), 8 (ππ: ἀριθ. ια), 8-1 (ζε: ἀριθ. ια λείπει τὸ φ. ζς), 8 (ρδ: ἀριθ. ιβ), 8 (ριβ: ἀριθ. ιγ), 8 (ριθ: ἀριθ. ιδ μετὰ τὸ φ. ριε 1 φ. ἐκτὸς ἀριθμησης [φ. ριε Ι]), 8 (ρκz: ἀριθ. ιε), 8 (ρλε: ἀριθ. ις), 8 (ρμγ: ἀριθ. ιz), 8 (ρνα: ἀριθ. ιη), 8 (ρνθ: ἀριθ. ιθ), 8 (ρξz: ἀριθ. κ), 8 (ροε: ἀριθ. κα), 8 (ρπγ: ἀριθ. κβ), 8 (ρζ: ἀριθ. κγ ὁ ἀριθ. φύλλου ρπδ ἔχει δοθεῖ δύο φορές), 8 (ρζη: ἀριθ. κδ), 8 (σς: ἀριθ. κε), 8 (σιδ: ἀριθ. κς), 8 (σκβ: ἀριθ. κz), 8 (σκθ: ἀριθ. κπ ὁ ἀριθ. φύλλου σκδ ἔχει δοθεῖ δύο φορές), 8 (σλz: ἀριθ. κθ), 8 (σμε: ἀριθ. λ), 8 (σνε: ἀριθ. λα οἱ ἀριθ. φύλλων σνγ-σνδ δὲν δόθηκαν: τὸ φ. σνβ παραποθετημένο στο ἐπόμενο τεῦχος, μετὰ τὸ φ. σςβ: τὸ φ. σνε παραποθετημέ-

νο στο έπόμενο τεύχος, μετά τὸ φ. συνς), 8 (σζγ' ἀριθ. λβ' τὰ φ. σνε καὶ συνβ ἀρχικά ἀνῆκαν στὸ προηγούμενο τεύχος: τὸ φ. σνε παραποθετημένο μετὰ τὸ φ. συνς καὶ τὸ φ. συνβ παραποθετημένο μετὰ τὸ φ. σξβ), 8 (σοα' ἀριθ. λγ), 10 (σπα' ἀριθ. λδ), 8 (σπη' ἀριθ. λε), 8 (σζζ' ἀριθ. λς), 8 (τε' ἀριθ. λζ), 8 (τιγ' ἀριθ. λη), 8 (τικα' ἀριθ. λθ), 8 (τικθ' ἀριθ. μ), 8 (τλζ' ἀριθ. μα), 8 (τιμε' ἀριθ. μβ), 8 (τιγγ' ἀριθ. μγ), 8 (τζα' ἀριθ. μδ), 8 (τζθ' ἀριθ. με), 8 (τος' ἀριθ. μς' ὁ ἀριθ. τοδ ἔχει δοθεῖ δύο φορές), 8 (τηδ' ἀριθ. μζ), 8 (τζβ' ἀριθ. μη), 8 (υ' ἀριθ. μθ), 4 (ἐσώφ. τέλους). Ἀρίθμηση τευχῶν, μὲ ἑλληνικά ψηφία, στὴν κάτω δεξιά γωνία τοῦ recto τοῦ πρώτου φύλλου. Παλαιὰ φυλλαρίθμηση, μὲ ἑλληνικά ψηφία, στὴν ἄνω δεξιά γωνία κάθε recto.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Τίτλοι καὶ πρωτογράμματα μὲ κόκκινο μελάνι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράχπ: α. (ἐτικέτα τύπου α) 21.
β. ἴχνη ἐτικέτας τύπου γ.

2) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ἄ.:

- ἐξώφ. ἀρχῆς: σπάραγμα ἐπικολημένου κομματιοῦ χαρτί μὲ ἴχνη γραφῆς.

ΣΤΑΧΩΣΗ: Πινακίδες ἀπὸ χαρτόνι καὶ ἐπένδυση ἀπὸ καφέ δέρμα μὲ ἔκτυπο διάκοσμο. Στὴν πινακίδα ἀρχῆς δύο ὀρθογώνια περιμετρικά πλαίσια μὲ διπλὲς πρόστυπες γραμμὲς καὶ πλοχμό. Στὸ κέντρο τοῦ ἐσωτ. διαχώρου ἑλλειψοειδὲς μετάλλιο μὲ παράσταση Ἀνάστασης (μὲ ἐπιγραφὴ *Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ*) καὶ μικροὶ διπλοὶ ὀμόκεντροι κύκλοι. Στὴν πινακίδα τέλους τὰ ἴδια ὀρθογώνια πλαίσια, οἱ ἴδιοι ὀμόκεντροι κύκλοι καὶ στὸ κέντρο ἑλλειψοειδὲς μετάλλιο μὲ γεωμετρικὸ κόσμημα ("κόμπο"). Ἰχνη τριπλῶν ὀριζόντιων καὶ διαγώνιων πρόστυπων γραμμῶν στὴ ράχπ (σὲ διάταξη χιαστί, ὅπως ἀκριβῶς στὸν κώδ. 18), τῆς ὁποίας ἡ ἐπένδυση κατὰ τὸ μεγαλύτερο μέρος ἐξέπεσε. Ἰχνη ἀπὸ νεῦρα στὴ ράχπ. Ἰχνη δύο κλειστῶν στὴ μεγάλη πλευρά.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Μέτρια. Πολλοὶ ρόποι ἀπὸ ὑγρασία. Ἀρκετὲς φθορὲς ἀπὸ τὴ χρῆση. Λίγες φθορὲς ἀπὸ ἔντομα, ἰδίως στὶς πινακίδες. Παλαιότερη συντήρηση μὲ λωρίδες ἀπὸ χαρτί.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἀναγραφὴ, 51.

22

18ος αἰ. χαρτ. 202x144 κλστ. [160/175x100/115 κλστ.] φφ. 202 (III+193+ς) στ. 26/30

Θεοφίλου Κορυθαλέως, Ὑπόμνημα στὸ ἀ΄ βιβλίον Περὶ οὐρανοῦ τοῦ Ἀριστοτέλους.

Νικολάου Κούρσουλα, Ὑπομνήματα στὸ Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς τοῦ Ἀριστοτέλους.

1. (φ. 1^ρ-98^ν) «Ὑπόμνημα συνοπτικὸν καὶ ζήτημα εἰς τὴν Περὶ οὐρανοῦ πραγματεῖαν **Θεοφίλου τοῦ Κορυθαλέως**».

Ἡ διάρθρωση τοῦ ἔργου στὸν κώδικα:

- (φ. 1^ρ-10^ν) «Προοίμιον» ἀρχ.: *Οἷόν τις νέηλος εἰς πόλιν μεγίστην τε καὶ μεγαλοπρεπεστάτην ...* τέλ.: *περὶ τῶν μερῶν τοῦ παντός γίνεται λόγος, ὃν τρόπον εἴρηται προσεχῶς.*

- (φ. 10^ν-14^ν) «Περὶ Οὐρανοῦ, βιβλίον ἀ΄, κεφάλαιον ἀ΄» ἀρχ.: (*Ἡ περὶ φύσεως σχεδὸν ἐπιστήμη ἢ πλείστη φαίνεται περὶ σώματα καὶ μεγέθη*) - Ἐπὶ τοῦ α^{ου} κεφαλαίου περιέχεται τὸ προοίμιον ὅλης τῆς πραγματείας ... (φ. 14^ν-19^ν) «Κεφάλαιον β΄» (φ. 19^ν-24^ρ) «Κεφάλαιον γ΄» (φ. 24^ρ-60^ν) «Κεφάλαιον δ΄» (φ. 61^ρ-66^ρ) «Κεφάλαιον ε΄» (φ. 66^ρ-70^ν) «Κεφάλαιον ς΄» (φ. 70^ν-76^ν) «Κεφάλαιον ζ΄» (φ. 76^ν-83^ρ) «Κεφάλαιον η΄» (φ. 83^ρ-98^ν) «Κεφάλαιον θ΄» τέλ.: *τῆς ἀπλουστάτης καὶ μοναδικῆς φύσεως νοουμένης τε καὶ νοήσεως.*

Τὸ κείμενο συνοδεύεται ἀπὸ πολλὰ παρασελίδια σχόλια. Γιὰ τὸ ἔργο βλ. Tsourkas, 291-309.

2. (φ. 100^ρ-192^ρ) **Νικολάου Κούρσουλα**, Ὑπομνήματα καὶ ζητήματα στὸ Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς.

Ἡ διάρθρωση τοῦ ἔργου στὸν κώδικα:

- (φ. 100^ρ-160^ν) «Ὑπομνήματα καὶ ζητήματα εἰς τὸ Ἀριστοτέλους Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς βιβλίον ἀ΄» ἀρχ.: *Ἀπορία τοῖς ἐξηγηταῖς οὐ μικρὰ ...* τέλ.: *Καὶ ταῦτα μὲν ἄλλος περὶ τοῦ πρώτου βιβλίου Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς.*

(φ. 100^ρ-105^ρ) «Κεφάλαιον ἀ΄» (φ. 105^ρ-110^ν) «Κεφάλαιον β΄» (φ. 110^ν-118^ν) «Κεφάλαιον γ΄» (φ. 118^ν-124^ν) «Κεφάλαιον δ΄» (φ. 124^ν-136^ρ) «Κεφάλαιον ε΄» (φ. 136^ρ-138^ρ) «Κεφάλαιον ς΄» (φ. 138^ρ-145^ρ) «Κεφάλαιον ζ΄» (φ. 145^ρ-151^ν) «Κεφάλαιον η΄» (φ. 151^ν-154^ρ) «Κεφάλαιον θ΄» (φ. 154^ρ-160^ν) «Κεφάλαιον ι΄».

- (φ. 161^ρ-192^ρ) «Ὑπομνήματα καὶ ζητήματα εἰς τὸ β^{ον} τοῦ Ἀριστοτέλους βιβλίου Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς» ἀρχ.: *Περὶ μὲν οὖν μίξεως καὶ ἀφῆς ...* τέλ.: *καὶ ῥαδίως διαλυθήσονται. Καὶ ταῦτα μὲν ἄλλος Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς.*

(φ. 161^r-165^r) «Κεφάλαιον α΄»· (φ. 165^r-168^v) «Κεφάλαιον β΄»· (φ. 168^v-176^r) «Κεφάλαιον γ΄»· (φ. 176^r-179^v) «Κεφάλαιον δ΄»· (φ. 179^v-183^v) «Κεφάλαιον ε΄»· (φ. 183^v-186^v) «Κεφάλαιον ζ΄»· (φ. 186^v-187^v) «Κεφάλαιο ζ΄»· (φ. 188^r-192^r) Κεφάλαιο ια΄.

Χάσμα στο κείμενο μεταξύ τῶν φ. 187^v (τέλ.: *ἡ μίξις ἀμφοῖν ἔσται σύνθεσις, ὡς λέγει κεφ. ζ΄, ἀρχὴ τοῦ ὕφους μῆ*) καὶ 188^r (ἀρχ.: *ἀνάγκη ἢ ἀπλῶς, ἀλλ' οὐδὲ τὸ ἐξ ὑποθέσεως κεφ. ια΄, ἀρχὴ τοῦ ὕφους ξη*).

ΓΡΑΦΗ: (φ. 1^r-192^r) Πιθανότατα ἕνας γραφέας (18ος αἰ.). Γραφὴ φιλολογικὴ, δεξιοκλινής, πυκνὴ. Τὸ ὕφος τῆς μεταβάλλεται συνεχῶς, ἀκόμη καὶ μέσα στὸ ἴδιο φύλλο (ἢ καὶ στὸν ἴδιο στίχο), καὶ γίνεται ἄλλοτε περισσότερο χαλαρὴ καὶ ἄλλοτε περισσότερο ἐπιμηλημένη (λ. x. φ. 119^v-120^r), ἄλλοτε μὲ γράμματα μικροῦ μεγέθους καὶ ἄλλοτε μὲ μεγαλύτερα, ἀνισομεγέθη ἢ ὁμοίμορφα. Ἡ συνεχὴς ἐναλλαγὴ ἀποτελεῖ ἔνδειξη ὅτι πρόκειται μᾶλλον γιὰ ἔργο ἐνὸς γραφέα. Ἐπιγραφα τὰ φ. I^r-III^v, 99^r, 192^v-ζ^v.

ΥΛΗ: Χαρτὶ λεπτὸ, τραχὺ καὶ λευκό:

- α) Ὑδατόσημο στὸ κέντρο τοῦ φύλλου. Δύο κλειδιά (βλ. φ. II): ἀντίσημο: γράμμα I, διακοσμητικὸ κόσμημα (κρινάνθεμο;) καὶ γράμμα P (βλ. φ. δ): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/19 χλστ.
- β) Ὑδατόσημο χωρισμένο σὲ δύο τμήματα. Ἐμβλημα, ἐνδεχομένως μὲ φίδι στὸ ἐσωτερικὸ καὶ γράμμα A στὴ βάση (βλ. φ. 4/9): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/22 χλστ.: χρησιμοποιεῖται μόνο στὸ πρῶτο τεῦχος τοῦ κώδικα.
- γ) Ὑδατόσημο χωρισμένο σὲ δύο τμήματα. Πτηνὸ ἐπάνω σὲ βᾶθρο (βλ. φ. 2/11): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/23 χλστ.: χρησιμοποιεῖται μόνο στὸ πρῶτο τεῦχος τοῦ κώδικα.
- δ) Ὑδατόσημο χωρισμένο σὲ δύο τμήματα. Ἀκαθόριστο σχῆμα, πιθανὸν πτηνὸ (βλ. φ. 27/28): ἀντίσημο: γράμματα A καὶ L (βλ. φ. 24): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/17 χλστ.: χρησιμοποιεῖται μόνο σὲ λίγα τεύχη τοῦ κώδικα.
- ε) Ὑδατόσημο χωρισμένο σὲ δύο τμήματα. Ἐμβλημα μὲ ἀκαθόριστο σχέδιο στὸ ἐσωτερικὸ (βλ. φ. 38/39): ἀντίσημο: γράμμα A καὶ κρινάνθεμο (βλ. φ. 35): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/13 χλστ.
- ς) Ὑδατόσημο χωρισμένο σὲ δύο τμήματα. Πτηνὸ (βλ. φ. 100/110): ἀντίσημο: γράμματα A καὶ B: πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/18 χλστ.
- ζ) Ὑδατόσημο χωρισμένο σὲ δύο τμήματα. Δικέφαλος αἰετὸς (:;) μὲ σταυρὸ στὸ ἐσωτερικὸ (βλ. φ. 115/116): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/18 χλστ.: χρησιμοποιεῖται σὲ ἐλάχιστα φύλλα.
- η) Ὑδατόσημο χωρισμένο σὲ δύο τμήματα. Ἐμβλημα μὲ πτηνὸ στὸ ἐσωτερικὸ καὶ στέμμα στὴν κορυφὴ (βλ. φ. 170/171): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/20 χλστ.
Μελάνι μαῦρο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 4 (III· τὸ πρῶτο φ. ἐσώφ. ἀρχῆς· τὰ φ. II-III ἄκοπα), 12 (12), 10 (22), 10 (32), 12 (44), 12 (55· μετὰ τὸ φ. 52 ἓνα φύλλο ἐκτὸς ἀρίθμησης [φ. 52α]), 8 (63), 12 (75), 12 (87), 12 (99), 12 (111), 8 (119), 8 (127), 16-2 (141· λείπουν 2 φ. πρὶν ἀπὸ τὸ φ. 128, τὰ ὁποῖα ἀφαιρέθηκαν, προφανῶς γιὰ τὴ διόρθωση σφάλματος, ἀφοῦ στὰ ὑπολείμματα τους διακρίνονται ἴχνη γραφῆς, χωρὶς νὰ ὑπάρχει χάσμα στὸ κείμενο), 12 (153), 12 (165), 10 (175), 12 (187), 12 (ἐσώφ. τέλους· λείπει περίπου ἓνα τεῦχος μετὰ τὸ φ. 187, με χάσμα στὸ κείμενο). Καμία ἀρίθμηση τευχῶν. Σὲ πολλὰ σημεῖα παραπομπὴ μεταξὺ σελίδων στὴν κάτω δεξιὰ γωνία, παράλληλα πρὸς τὸ κείμενο.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Καμία ἐρυθρογραφία. Τίτλοι καὶ πρωτογράμματα με μαῦρο μελάνι. Στὰ φ. 130^r-134^v πλαίσιο (μονὸ ἢ διπλὸ) γύρω ἀπὸ τὸ κείμενο με μαῦρο μελάνι. Ὅρισμένα πρωτογράμματα παραλείφθηκαν γιὰ νὰ συμπληρωθοῦν ἀργότερα με κόκκινο μελάνι (λ. κ. φ. 140^v).

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΚΗΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράχη: α. (ἴχνη ἐτικέτας τύπου γ) [...]⁴.
- β. ἴχνη παλαιότερης λευκῆς ἐτικέτας.
- φ. 1^r: *καὶ τότε πρὸς τοῖς ἄλλοις λάμπρου πάσχου τοῦ ἐξ ἰωαννίν(ων)*:-.

ΣΤΑΧΩΣΗ: Πινακίδες ἀπὸ χαρτόνι χωρὶς ἐπένδυση. Τὸ ὕφασμα τῆς ράχης εἶναι ὄρατό. Ὁ σταχωτῆς κατὰ τὸ ξάκρυσμα τοῦ ἐξωτερικοῦ περιθωρίου τῶν φύλλων ἀφῆσε ἄκοπα πολλὰ ἀπὸ τὰ σημεῖα, στὰ ὁποῖα εἶχαν γραφεῖ σκόλια στὸ κείμενο.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Καλὴ. Λίγοι ρύποι ἀπὸ ὑγρασία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἀναγραφή, 51. Καρᾶς, τόμ. 2, 200, 219.

23

ἔτος 1679 χαρτ. 202x150 κλστ. [160x105 κλστ.] φφ. 164 (δ+160) στ. 24/28

Θεοφίλου Κορυδαλέως, Εἴσοδος Φυσικῆς ἀκροάσεως (Ἐπομνήματα στὸ Περι φυσικῆς ἀκροάσεως τοῦ Ἀριστοτέλους), β' μέρος.

1. (φ. 1^r-155^r) **Θεοφίλου Κορυδαλέως,** Εἴσοδος Φυσικῆς ἀκροάσεως.
Ἡ διάρθρωση τοῦ κειμένου στὸν κώδικα:

- (φ. 1^ρ-34^ν) Βιβλίο ε' («Εἰς τὸ ε^{ον} τῶν Φυσικῶν ὑπομνήματα): ἀρχ.: *Ἦ ἐπὶ τοῦ ε' βιβλίου θεωρία φαίνεται ἀμέσως ...* τέλ.: *πάν κινούμενον συνεχές εἶναι σῶμα*. (φ. 1^ρ-2^ν) Εἰσαγωγή (φ. 2^ν-16^ν) «Κεφάλαιον α'» (φ. 16^ν-24^ρ) «Κεφάλαιον β'» (φ. 24^ρ-26^ρ) «Κεφάλαιον γ'» (φ. 26^ρ-29^ρ) «Κεφάλαιον δ'» (φ. 29^ρ-30^ρ) «Κεφάλαιον ε'» (φ. 30^ρ-34^ν) «Κεφάλαιον ζ'».
- (φ. 35^ρ-75^ρ) Βιβλίο ζ' («Εἰς τὸ ζ' τῶν Περί φυσικῆς ἀκροάσεως ἔκθεσις συνοπτική»): ἀρχ.: *Τῶν ὀκτώ Περί φυσικῆς ἀκροάσεως ἔκτι ἐστὶν ...* τέλ.: *διαρκούσα τῷ ἀριθμῷ ἐπ' ἀπειρον πρόεισιν*. (φ. 35^ρ-35^ν) Εἰσαγωγή (φ. 35^ν-39^ν) «Βιβλίων ζ^{ον} (sic). Κεφάλαιον α'» (φ. 39^ν-45^ρ) «Κεφάλαιον β'» (φ. 45^ρ-47^ρ) «Κεφάλαιον γ'» (φ. 47^ρ-51^ρ) «Κεφάλαιον δ'» (φ. 51^ρ-55^ρ) «Κεφάλαιον ε'» (φ. 55^ρ-59^ν) «Κεφάλαιον ζ'» (φ. 60^ρ-63^ρ) «Κεφάλαιον ζ'» (φ. 63^ρ-66^ρ) «Κεφάλαιον η'» (φ. 66^ρ-70^ν) «Κεφάλαιον θ'» (φ. 70^ν-75^ρ) «Κεφάλαιον ι'».
- (φ. 75^ρ-101^ν) Βιβλίο ζ' («Εἰς τὸ η' τῶν Περί φυσικῆς ἀκροάσεως ὑπόμνημα): ἀρχ.: *Τὴν ἑβδόμην ἐν τάξει τῶν Περί φυσικῆς ἀκροάσεως βίβλων ...* τέλ.: *τὸν χρόνον καὶ τὸ διάστημα μέχρι τέλους*. (φ. 75^ρ) Εἰσαγωγή (φ. 75^ρ-79^ρ) «Κεφάλαιον α'» (φ. 79^ρ-83^ν) «Κεφάλαιον β'» (φ. 83^ν-91^ρ) «Κεφάλαιον γ'» (φ. 91^ρ-98^ρ) «Κεφάλαιον δ'» (φ. 98^ρ-101^ν) «Κεφάλαιον ε'» (φ. 102^ρ) Σκῆμα γιὰ τὴν κατανόηση τοῦ κειμένου.
- (φ. 102^ν-153^ν) «Βιβλίων η^{ον}. Εἰς τὸ θ' τῆς Φυσικῆς ἀκροάσεως»: ἀρχ.: *Διαφοραὶ περὶ κινήσεως ζητήσεις ...* τέλ.: *εἰς τὸ παντελές ἀππλλαγμένον*. (φ. 102^ν-103^ρ) Εἰσαγωγή (φ. 103^ρ-110^ν) «Κεφάλαιον α'» (φ. 110^ν-112^ρ) «Κεφάλαιον β'» (φ. 112^ρ-115^ρ) «Κεφάλαιον γ'» (φ. 115^ρ-119^ρ) «Κεφάλαιον δ'» (φ. 119^ρ-125^ν) «Κεφάλαιον ε'» (φ. 125^ν-130^ν) «Κεφάλαιον ζ'» (φ. 130^ν-135^ν) «Κεφάλαιον ζ'» (φ. 135^ν-144^ρ) «Κεφάλαιον η'» (φ. 144^ρ-146^ν) «Κεφάλαιον θ'» (φ. 146^ν-153^ν) «Κεφάλαιον ι'».
- (φ. 153^ν-155^ρ) «Ἐπίλογος ἐπὶ τῆς Φυσικῆς ἀκροάσεως»: ἀρχ.: *Παρασημειοῦται δὲ ὁ Σιμπλίκιος ὅτι κατὰ Πλάτωνα ...* τέλ.: *ἐπὶ τὴν ἄυλον καὶ ἀδιαίρετον καὶ νοεράν ἀγαθότητα, ἀιδίως ὄλην οὖσαν ἀναδραμόν. Ἦ πρέπει ... αἰῶνας. Ἄμην*. Ἄρκετὰ παρασελιδία σχόλια, διορθώσεις καὶ προσθήκες στὸ κείμενο. Τὸ α' μέρος τοῦ κειμένου παραδίδεται ἀπὸ τὸν κώδ. 16. Ἔκδ. α': *Εἰσόδος Φυσικῆς ἀκροάσεως κατ' Ἀριστοτέλην, συνερανοθεῖσα ὑπὸ ... Θεοφίλου τοῦ Κορυθαλέως ... ἰδίως ἀναλώμασι τοῦ ... ἀρχιεπισκόπου ... Κύπρου κυρίου Χρυσάνθου ... διορθωθείσα ἐπιστάσι δὲ Κυπριανοῦ ἀρχιμανδρίτου Κυπρίου*. Τόμος πρῶτος, Βενετία (Νικόλαος Γλυκὸς) 1779 (= Παπαδόπουλος, ἀριθ. 3202). Γιὰ τὸ ἔργο βλ. Tsourkas, 237-265.

2. (δύο σπαράγματα ἐντύπου στοῦ ἐσώφ. ἀρχῆς καὶ ἓνα στοῦ ἐσώφ. τέλους) Διακρίνονται ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν α΄ Πρὸς Κορινθίους ἐπιστολή: α. ἀρχ.: *ἐστὶ. Καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα [...] μὴν περισσοτέραν ...*: τέλ.: *περισσοτέρων δοῦς τιμὴν. Πρὸς Κορινθίους α΄, 12 (στ. 22–24)*: β. ἀρχ.: *οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰμὴ [...] εἶπη ...*: τέλ.: *οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ. Πρὸς Κορινθίους α΄, 1 (στ. 14–17)*: γ.: *[...] ἤγεσθε ἀπαγόμενοι. Διὸ [...] γινώ. Πρὸς Κορινθίους α΄, 12 (στ. 2).*

ΓΡΑΦΗ: (φ. 1^ρ-156^ρ) Ἔνας γραφέας (Δαμιανὸς θύτης, ἔτος 1679^ρ βλ. φ. 155^ρ), ὁ ἴδιος μὲ τὸν γραφέα τοῦ κώδ. 16. Γραφή ἐπισεισχυμένη, φιλολογικὴ, δεξιοκλινὴς, πυκνὴ, μὲ γράμματα μικρῶν διαστάσεων καὶ στενὰ (ὀρισμένα ξεχωρίζουν σὲ ὕψος) καὶ πολλὰ συντομογραφίες. Στὸ φ. 34^ρ γραφὴ φιλολογικὴ, ἐλαφρῶς δεξιοκλινὴς, ἀραιή, μὲ γράμματα μικρῶν διαστάσεων, ἀλλὰ μορφολογικὰ διαφορετικὰ ἀπὸ αὐτὰ τῶν ὑπολοίπων φύλλων. Ὡστόσο τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἀλλαγὴ τῆς γραφῆς δὲν συμπίπτει μὲ ἀλλαγὴ κεφαλαίου, ὅπως καὶ ἡ ἐπανάληψη καὶ στὶς δύο ὀρισμένων βασικῶν χαρακτηριστικῶν (ἔστω καὶ μὲ διαφορετικὴ μορφή), ὅπως ἡ συντομογραφία ται, ἀποτελεῖ ἔνδειξη ὅτι πρόκειται γιὰ τὸν ἴδιο γραφέα. Ἡ ἴδια ἐναλλαγὴ γραφῆς παρατηρεῖται καὶ στὸν κώδ. 16, ἀλλὰ πάντα στοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ἴδιου φύλλου. Μὲ αὐτοψία διαπιστώσαμε ὅτι ἀπὸ τὸν ἴδιο γραφέα προέρχεται καὶ ὁ κώδ. ΜΙΕΤ, Συλλογὴ Πέζαρου 27, στοῦ φ. 114^ρ τοῦ ὁποίου σημειώνει: *ἔτος σωπύρι(ον) ἀχὸθ ὀκτωβρίου ιθ^ρ. / Δαμιανοῦ ἱερομονάχου τοῦ εὐτελοῦς κ(αί) τόδε*. Πολίτης-Πολίτη, Βιβλιογράφοι, 40^ρ Καρᾶς, τόμ. 2, 194, 531: Πολίτης, Ἐναγραφή, 56. Ἐναγραφή τὰ φ. α΄-δ΄, 155^ρ-159^ρ.

ΥΛΗ: Χαρτὶ λεπτό, τραχὺ καὶ λευκόν. Ὑδατόσημο χωρισμένον σὲ δύο τμήματα:

- α) Ἐνθεός μὲ δύο φύλλα (βλ. φ. β/γ): ἀντίσημο: γράμμα Ρ, τριφύλλι καὶ γράμμα Α (βλ. φ. δ): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/20 κλστ.
- β) Ἐμβλημα μὲ γράμμα Β στὴ βάση του (βλ. φ. 6/7): ἀντίσημο: γράμματα V, Β, τριφύλλι καὶ γράμμα C (βλ. φ. 1): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/19 κλστ.
- γ) Ἐμβλημα (βλ. φ. 131/132): ἀντίσημο: γράμμα F, τριφύλλι καὶ γράμμα Β (βλ. φ. 134): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/18 κλστ.

Μελάνι καστανό.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 6-1 (δ΄ λείπει 1 φ. μετὰ τὸ φ. δ΄ τὸ πρῶτο φ. ἐσώφ. ἀρχῆς), 12 (12), 12 (24), 12 (35^ρ μετὰ τὸ φ. 26 ἓνα φύλλο ἐκτὸς ἀριθμῆσης [φ. 26α]), 12 (47), 8 (55), 88 (63), 8 (71), 8 (79), 8 (87), 8 (95), 8 (103), 8 (111), 8 (119), 8 (127), 8 (135), 8 (143), 8 (151), 10-1 (ἐσώφ. τέλους) λείπει 1 φ. πρὶν τὸ φ. 152). Καμία ἀρίθμηση τευχῶν. Παραπομπὴ μεταξὺ σελίδων στὴν κάτω δεξιὰ γωνία, παράλληλα πρὸς τὸ κείμενο.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Καμία ἐρυθρογραφία. Τίτλοι καὶ πρωτογράμματα μὲ μαῦρο μελάνι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΩΔΙΚΟΓΡΑΦΙΚΑ:

- φ. 155^ν: Τέλος τῶν ὀκτῶ τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως βιβλίων, / κ(αι) τῷ θε(ε)ῷ ἡμῶν δόξα πολλῇ κ(αι) χάρις / ἄπειρος / μέμνησθε τοῦ γράμματος οἱ ἀναγινώσκοντες / δαμιανου ταπεινοῦ οἰκτροῦ κ(αι) θύτου / ἔτος / ρ^ωχ^ωσ^ωθ^ω μαρτίου κε^ο (= 1679).

2) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράχκ: α. (ἐτικέτα τύπου α) 23

β. (κάτω ἀπὸ τὴν ἐτικέτα τύπου α, ἐτικέτα τύπου γ) 22

- ἐξώφ. ἀρχῆς, πφ. ἀρχῆς <α':>: (παλαιὸς ταξιν. ἀριθ., μὲ μολύβι) 22

- ἐσώφ. ἀρχῆς: κτῆμα βασιλείου ἱερέως. (Τὸ ἴδιο ἀκριβῶς σημεῖωμα, ἀπὸ τὸ ἴδιο χ., καὶ στὸν κῶδ. ΜΙΕΤ, Συλλογὴ Πέζαρου 27, φ. ΙΑ^ν, ὁ ὁποῖος ἔχει γραφεῖ ἀπὸ τὸν ἴδιο γραφέα. Βλ. ΓΡΑΦΗ).

- φ. 1^ρ: νικηφόρου ἀντωνοπούλου (ἄλλο χ.) τῆς σχολῆς ἤδη: - τυρνάβου.

ΣΤΑΧΩΣΗ: Πινακίδες ἀπὸ χαρτόνι καὶ ἐπένδυση ἀπὸ περγαμνὴ χωρὶς διάκοσμο. Ἰχνη δύο κλείστρων στὴ μεγάλη πλευρά.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Πολὺ καλή. Λίγοι ρύποι ἀπὸ ὑγρασία. Λίγες φθορὲς ἀπὸ ἔντομα στὴ ράχκ. Παλαιότερη συντήρηση (ραφή) τῆς περγαμνῆς ἐπένδυσης τῆς πινακίδας τέλους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἐναγραφή, 51. Καρᾶς, τόμ. 2, 169.

24

μέσα 17ου αἰ. χαρτ. 201x148 χλστ. [140/160x90 χλστ.] φφ. 152 (I+151) στ. 18/20 ἀκέφ.

Βίοι ἁγίων. Ἀσκητικὲς διηγήσεις.

1. (φ. 1^ρ-7^ν) Μαρτύριο τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης σὲ ἀπλὴ ἑλληνικὴ ἀρχ. (ἀκέφ.): καὶ τὸν βασιλέα, διότι εἶναι σκληρὸς καὶ ἀπάνος τύραννος ...: τέλ.: εἰς βοήθειαν πάντων τῶν ἐπικαλουμένων αὐτὴν ὀλοψύχως καὶ τιμώντων. Εἰς δόξαν ... τῶν αἰώνων. Ἀμίν.

2. (φ. 7^ν-40^ν) «Λόγος θ'. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Παντελεήμονος», σὲ ἀπλὴ ἑλληνικὴ α. ἀρχ.: Αἱ ἐορταὶ καὶ αἱ πανηγύρεις τῆς Ἐκκλησίας μας ...: τέλ.: τοῦ σχολαστικοῦ Ἀδαμαντίνου ἔξω ἀπὸ τὸ κάστρον τῆς Νικομηδείας β. «Ἐπιλόγος» ἀρχ.: Τοῦτό ἐστι τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος

...: τέλ.: τότε και οί ἄγιοι μᾶς βοηθοῦν, και ὁ Θεὸς θέλει μᾶς ἀξιώσει τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἦς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ... τῶν αἰῶνων. Ἄμην.

3. (φ. 40^v-73^v) Ἀσκητικές διηγήσεις και Πατερικά ἀποφθέγματα («Θεωρία τοῦ ἁγίου Νήφωνος πολλὰ ψυχοφελεῖς»).
- Ἡ διάρθρωση τοῦ κειμένου στὸν κώδικα:
- (φ. 40^v-42^r) «Περὶ τοῦ Σολομῶντος» ἀρχ.: Ἔνας ἀδελφὸς ἠρώτησε τὸν ἅγιον Νήφωνα περὶ τοῦ σοφοῦ Σολομῶντος ...: τέλ.: ἡ καρδιά αὐτοῦ εὐφράνθη κατὰ πολλὰ.
 - (φ. 42^r-42^v) «Ὅτι οἱ παλαιοὶ Πατέρες εἶχαν ἀγάπην» ἀρχ.: Πάλιν λέγει αὐτῷ ὁ ἀδελφός· δέομαί σοι ἐπειδὴ ἄρχισα ...: τέλ.: ὄφελος δὲ και σωτηρίαν οὐδεποσῶς δίδει ἡμῖν.
 - (φ. 42^v-44^v) «Περὶ χωρισμοῦ ψυχῆς» ἀρχ.: Πάλιν λέγει αὐτῷ ὁ ἀδελφός. Δέομαί σοι νὰ μοῦ εἰπῆς ...: τέλ.: εἰς ἀπώλειαν φέρουσιν.
 - (φ. 44^v-50^v) «Θεωρία τοῦ ἁγίου Νήφωνος περὶ τῆς Δευτέρας Παρουσίας. Διὰ τοὺς ἀρχιερεῖς και μοναχοὺς» ἀρχ.: Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ ἀρχαγγέλῳ Μιχαὴλ ...: τέλ.: τὰ ὅποια δὲν ἠδυνήθη ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ Νήφων νὰ τὰ διηγηθῆ.
 - (φ. 50^v-53^v) «Περὶ τῶν ἐξερχομένων ψυχῶν ἀπὸ τὰ σώματα» ἀρχ.: Πάλιν ἄλλοτε προσευχομένων τοῦ ἁγίου Νήφωνος ...: τέλ.: παρὰ τοῦ δωρεὰν σῆζοντος τὸ πλάσμα αὐτοῦ.
 - (φ. 54^r-55^r) «Περὶ τῆς δικαίας ψυχῆς, πόσιν παρησίαν ἔχει εἰς τὸν Θεόν» ἀρχ.: Πάλιν βλέπει κατωτέρω ὁ μακάριος Νήφων ...: τέλ.: και οὕτως ἐφέρθη εἰς τὴν θείαν κατάπανσιν.
 - (φ. 55^r-55^v) «Περὶ τοῦ ταλαιπώρου κληρικοῦ» ἀρχ.: Ὁ δὲ δίκαιος, στεκόμενος εἰς τὴν θεωρίαν ...: τέλ.: οὐδὲ κἂν προσεγγίσει αὐτοὺς ποσῶς δύνασθεν.
 - (φ. 55^v-58^v) «Περὶ δωρεᾶς τοῦ σταυροῦ» ἀρχ.: Καὶ ἀκούσαντες οἱ λοιποὶ εἶπον ...: τέλ.: και εὐρεθεῖς ἀγνωστώσ τῷ Θεῷ πολεμῶν.
 - (φ. 58^v-61^r) «Περὶ τῆς θείας Λειτουργίας» ἀρχ.: Ἐν μᾶ τῶν ἡμερῶν ἀπλήθαμεν ἐν τῷ σεβασμῷ ναῶ ...: τέλ.: τὰ ὅποια μυστήρια εἶδεν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ.
 - (φ. 61^r-63^r) «Ὁφελιμον» ἀρχ.: Ἠρώτησέ τις ἀδελφός τὸν μακάριον Νήφωνα, λέγων· εἶπέ μοι, Πάτερ, λόγον ὠφελείας ...: τέλ.: ἐν πολλῇ ἡσυχία και καταστάσει.
 - (φ. 63^r-66^v) «Περὶ τῶν μοναχῶν τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος» ἀρχ.: Πάλιν ἠρώτησεν ὁ ἀδελφός τὸν ἅγιον, λέγων· τάχα ἕως τῶρα ἐπλήθυναν ...: τέλ.: και δυσωδιαν ἐν λουτρῷ προσκειμένην.
 - (φ. 67^r) «Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Νήφωνος» ἀρχ.: Ἐλεγεν ὁ μακάριος Νήφων ὅτι τὰ ὅσα δίδει νινὰς ...: τέλ.: τοῦ μεγάλου δράκοντος διαβόλου.
- Ὁ τίτλος μόνον ἐπαναλαμβάνεται και στὸ φ. 76^v, τοῦ ὁποίου τὸ ὑπόλοιπο ἔμεινε ἀγραφο.

- (φ. 67^r-73^v) «Περὶ τῆς χειροτονίας τοῦ αὐτοῦ ὀσίου» ἀρχ.: Ἐν μῆ, μετὰ τὴν συνήθη αὐτοῦ προσευχὴν ...: τέλ.: καὶ πολλὰ ἰατρεῖα γίνονται ἐκεῖ διὰ πρεσβειῶν τοῦ ἁγίου Νήφωνος. Εἰς δόξαν ... τῶν αἰώνων. Ἀμὴν.
4. α. (φ. 73^v-74^r) «Ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ λόγος ὠραῖος» ἀρχ.: Ἐνας ἀδελφός, ἀπελθὼν εἰς ἰατρόν, εἶπε· Τάχα εἶναι βότανόν τινα ...: τέλ.: καὶ ἐξαλείψης τῶν ἁμαρτιῶν σου τὰ πλήθη. (πρβλ. BHG^a 1450za).
- β. (φ. 74^r-75^r) Ἀσκητικὴ διήγησις («Περὶ ἱερωμένων καὶ μοναχῶν, τῶν ἀμελούντων τὴν ἅπασαν ἐκκλησιαστικὴν ἀκολουθίαν») ἀρχ.: Εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ εἶτόν τις μοναχὸς ὀνόματι Εὐτρόπιος ...: τέλ.: ὑπὸ τοῦ νόμου τῶν Πατέρων εἶναι ἀφορισμένος.
- γ. (φ. 75^r) Ἀσκητικὴ διήγησις ἀρχ.: Εἶπεν ὁ ἄββᾶς Μακάριος ὁ μέγας· ὅσον ἡ ψυχὴ ἀγαπᾷ τὴν δόξαν ...: τέλ.: οὐδὲ ὁ Θεὸς εὕρισκεται ἐκεῖ.
- δ. (φ. 75^v) Ἀσκητικὴ διήγησις ἀρχ.: Εἶπέ τις γέρων ὅτι ὡς ἀπῆλθεν ἐν τῇ πόλει πωλῆσαι ...: τέλ.: τὴν ἀθλίαν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπῆλθον. (BHG^a 1322hi).
- ε. (φ. 75^v-76^r) Ἀσκητικὴ διήγησις ἀρχ.: Εἶπέ τις τῶν μεγάλων Πατέρων ὅτι εἶναι πνεύματα ἐπὶ τῷ αὐτῷ ...: τέλ.: τῶν σκοτεινῶν δαιμόνων.
- ς. (φ. 76^r) **Παύλου Εὐεργετινοῦ**, Συναγωγὴ θεοφθόγγων ρημάτων (ἀπόσπασμα) ἀρχ.: Εἶπεν ὁ ἄββᾶς Ἰωάννης ὁ Κολοβός· ὁμοίός εἰμι ἀνθρώπων ...: τέλ.: καὶ λυτροῦμαι ὑπ' αὐτῶν. Εὐεργετινός, 886 (στ. 33-38).
5. (φ. 77^r-91^r) «Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἐκκαθάρτου ἁγίου Ἀναστασίου τοῦ Σινᾶ ὄρους, Λόγος εἰς κοιμηθέντας ἐν Χριστῷ ἀδελφοὺς ὠραῖος» ἀρχ.: Τί τοῦτον σήμερον, ἀγαπῆτοί; Σπουδαίως ὁμοῦ ἐσυνάχθημεν ...: τέλ.: καὶ κἄν ἀπὸ τῆν σήμερον ἀποχωρισθῆναι τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, καὶ τὸν δεσπότην παρακαλέσαι, καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἐπιτύχομεν. Χάρτι ... τῶν αἰώνων. Ἀμὴν. (CPG 7752, BHG 2103u). PG 89, 1192-1201.
6. α. (φ. 91^r-91^v) Ἀσκητικὴ διήγησις («Ἀπὸ τὸν Παράδεισον λόγος ὠραῖος») ἀρχ.: Ἐναν ἀδελφὸν ἐπέιραζον κατὰ πολλὰ οἱ πονηροὶ λογισμοὶ ...: τέλ.: ὡς ἁμαρτωλὸν καὶ ἀνάξιον.
- β. (φ. 92^r) Ἀσκητικὴ διήγησις ἀρχ.: Ἐρώτησεν ὁ ἄββᾶς Ἡσαΐας τὸν ἄββᾶν Μακάριον, λέγων· Τί ποιήσωμεν πρὸς σωτηρίαν ...: τέλ.: καὶ ὁ Θεὸς βοηθεῖ αὐτόν.
7. (φ. 93^r-100^v) «Λόγος κατ' ἐπιτομὴν διαλαμβάνων περὶ τῆς πρώτης καὶ δευτέρας καὶ τρίτης εὐρέσεως τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ τιμίου προφήτου Προδρόμου» ἀρχ.: Πάλιν εἰς ἡμᾶς, ἀδελφοί, ὁ μέγας ἐφανερώθη Πρόδρομος ...: τέλ. (κολ.): καὶ λαμπρότης ἐν αὐτῇ ἐπέλαμην ἄρρητος. Ἀλλ' ἐπειδὴ πάντοτε εἰς τὰ ὑπερ. (μετάφρασις τοῦ BHG 841).

8. (φ. 105^r-150^v) «**Θηκαρά μοναχοῦ**, Εὐκαὶ συλλεχθεῖσαι ἀπὸ τῆς θείας Γραφῆς, τὰ πλεῖστα δὲ ἀπὸ τοῦ ἁγίου **Ἐφραίμ <τοῦ Σύρου>**, τοῖς βουλομένοις πολεμῆσαι τὴν ἑαυτῶν πρὸς τὰ πάθη καὶ τὰς ἡδονὰς ἐγκειμένην προαίρεσιν». Ἡ διάρθρωση τοῦ ἔργου στὸν κώδικα:
 (φ. 105^r-109^r) «Πένθος τῆ Κυριακῆ ἐσπέρας» ἀρχ.: *Ὡς ἐνώπιον, Κύριε, τοῦ φοβεροῦ σου βήματος ἐστὼς ...*: (φ. 109^r-116^r) «Πένθος τῆ Δευτέρα ἐσπέρας» (φ. 116^v-123^v) «Πένθος τῆ Τρίτη ἐσπέρας» (φ. 123^v-130^v) «Πένθος τῆ Τετάρτη ἐσπέρας» (φ. 131^r-136^v) «Πένθος τῆ Πέμπτη ἐσπέρας» τέλ. (κολ.): *καὶ στενάξεις, ᾧ ψυχὴ ἐλευθέρη* (φ. 136^v-143^r) «Πένθος τῆ Παρασκευῆ ἐσπέρας» (φ. 143^v-150^v) «Πένθος τῷ Σαββάτῳ ἐσπέρας» τέλ.: *ἐπὶ πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου ἐν ἀληθείᾳ. Ὅτι εὐλογοῖς ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (CPG 4078).
 Ἔκδ.: Assemani, τόμ. 3, 492-519, 521-523· Φραντζολᾶς, τόμ. 6, 280-340, 344-352.

ΓΡΑΦΗ: (φ. 1^r-150^v) Ἕνας γραφέας (μέσα 17ου αἰ.). Γραφὴ ἐπιμελημένη, πυκνὴ, δεξιοκλινής, μὲ γράμματα μεγάλου μεγέθους καὶ ἐλάχιστες συντομογραφίες. Ἀπὸ τὸ φ. 105^r κ. ἔξ. παρατηρεῖται μεγαλύτερη ἀντίθεση μεταξὺ γραμμάτων μικροῦ καὶ μεγαλύτερου ὕψους, προστίθενται καὶ νέες μορφές γραμμάτων (τὸ Γ ποὺ ξεχωρίζει σὲ ὕψος, θ μικρογράμμα-το) καὶ αὐξάνονται οἱ συντομογραφίες. Ἄγραφα τὰ φ. Γ^v, 76^v, 92^v, 101^r-104^v.

ΥΛΗ: Χαρτὶ διαφόρων ποιότητων καὶ ἀποχρώσεων. Ὑδατοσίμω χωρισμένο σὲ δύο τμήματα:

- α) Χονδρό, στιλπνὸ καὶ λευκὸ. Τρεῖς ἡμισέληνοι (βλ. φ. 9/16): ἀντίσημο: γράμμα Ρ ἢ δ, τριφύλλι καὶ γράμμα Α ἢ V (βλ. φ. 10): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/27 κλστ.: πρβλ. Stanković 703 (ἔτη 1650-1660) - μὲ διαφορὲς στὶς διαστάσεις-, Nikolaev 218 (ἔτος 1658) - μόνον ἀντίσημο μὲ γράμματα V καὶ d-, 240 (ἔτος 1671) - μόνον ἀντίσημο μὲ γράμματα Ρ καὶ Α, ἀλλὰ μὲ ἀνάποδη φορὰ - καὶ 223 (ἔτος 1661) - μόνον τρεῖς ἡμισέληνοι, μὲ μικρὲς διαφορὲς στὶς διαστάσεις.
- β) Μέσου πάχους, στιλπνὸ καὶ ὑποκίτρινο. Στέμμα μὲ κύκλο καὶ ἄστρο στὴν κορυφὴ (βλ. φ. 77/84): ἀντίσημο: γράμμα G, τριφύλλι καὶ γράμμα T (βλ. φ. 83): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/25 κλστ.: ταυτίζεται μὲ τὸ Nikolaev 214 (ἔτος 1657) - χωρὶς ἀντίσημο.
- γ) Λεπτὸ, τραχὺ καὶ λευκὸ. Βαλλίστρα σὲ κύκλο, μὲ τριφύλλι στὴν κορυφὴ (βλ. φ. 96/97): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/18 κλστ.: παρόμοιο μὲ τὸ δ τοῦ κώδ. 21, ποὺ ὅμως ἔχει ἀντίσημο· πρβλ. Piccard Wasserzeichen Werkzeug und Waffen 2247-2253 (ἔτη 1612-1630) - μὲ ἀντίσημα καὶ διαφορὲς στὶς διαστάσεις.
- δ) Λεπτὸ, τραχὺ καὶ λευκὸ. Ἄνθος (βλ. φ. 95/98): ἀντίσημο: γράμματα G, B, τριφύλλι καὶ ἀριθμὸς 3 (βλ. φ. 93): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/18 κλστ.
- ε) Χονδρό, τραχὺ καὶ λευκὸ. Ἄγκυρα σὲ κύκλο, μὲ τριφύλλι στὴν κορυφὴ (βλ. φ. 101/104):

πυκνότητα υδάτινων γραμμών 20/30 κλστ.: χρησιμοποιείται μόνο σε ένα τεύχος· σχεδόν ταυτίζεται με τὰ Nikolaen 184 (ἔτος 1641), 196α (ἔτος 1645) καὶ 202 (ἔτος 1651).

ς) Χονδρό, τραχὺ καὶ λευκὸ. Τρεῖς ἡμισέληνοι (βλ. φ. 102/103): πυκνότητα υδάτινων γραμμών 20/29 κλστ.

Μελάνι μαῦρο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 2 (Γ· τὸ πρῶτο φ. ἐσώφ. ἀρχῆς), 8 (8), 8 (16᾽ ἀριθ. ιβ), 8 (24᾽ ἀριθ. ιγ), 8 (32᾽ ἀριθ. ιδ), 8 (40᾽ ἀριθ. ιε), 8 (48᾽ ἀριθ. ις), 8 (56᾽ ἀριθ. ιζ), 8 (64᾽ ἀριθ. ιη), 12 (76᾽ ἀριθ. ιθ), 8 (84᾽ ἀριθ. κ), 8 (92᾽ ἀριθ. κα), 8 (100), 4 (104), 8-1 (111᾽ λείπει 1 φ. πρὶν τὸ φ. 105), 8 (119), 8 (127), 8 (135), 8 (142᾽ πρὶν τὸ φ. 136 ἕνα φ. ἐκτὸς ἀρίθμησης [φ. 135α]), 10-1 (ἐσώφ. τέλους· λείπει 1 φ. πρὶν τὸ φ. 143᾽ τὸ τελευταῖο φύλλο ἐσώφ. τέλους). Στὰ φ. 9-81 ἀρίθμηση τευχῶν, με ἑλληνικὰ ψηφία, στὴν κάτω ἀριστερὴ γωνία τοῦ recto τοῦ πρώτου φύλλου καὶ στὴν κάτω δεξιὰ τοῦ verso τοῦ τελευταίου. Στὰ φ. 111᾽-143᾽ σήμανση τῶν τευχῶν με σταυρὸ στὴ μέση τοῦ ἄνω περιθωρίου τοῦ πρώτου recto καὶ τοῦ τελευταίου verso. Στὰ φ. 111᾽-142᾽ παραπομπὴ μεταξύ τευχῶν στὴν κάτω δεξιὰ γωνία τοῦ τελευταίου verso, κάθετα πρὸς τὸ κείμενο.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Ταίνιες, κοσμήματα, τίτλοι, πρωτογράμματα καὶ βοηθητικὰ σύμβολα με κόκκινο μελάνι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΗΤΗΟΡΙΚΑ:

- ράκη: α. (ἐτικέτα τύπου α) 24

β. (κάτω ἀπὸ τὴν ἐτικέτα τύπου α) ἴχνη ἐτικέτας τύπου γ.

γ. ἴχνη λευκῆς ἐτικέτας.

- ἐξώφ. ἀρχῆς: (ἐτικέτα τύπου α) [[17]].

- ἐξώφ. ἀρχῆς, πφ. ἀρχῆς I^v, φ. 1^r: (μὲ μαῦρο μολύβι, παλαιὸς ταξιν. ἀριθ.) 17 (ἐπαναλαμβάνεται).

- φ. 1^r: *λαρίσσης Γαβριήλ κ(αι) τόδε πρὸς τοῖς ἄλλοις.*

2) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ἄ.:

- φ. 1^r: (μὲ μπλε μελάνι) *Πορφύριος.*

- φ. 78^r: (μαῦρα ἀποτυπώματα δύο σφραγίδων) α) (κυκλικὴ) *ΑΘΑΝΑΣΙ Ο ΚΟΜ...*

β) (ὀκτάπλευρη) *π(α)π(ᾶ) ΣΤΑΜΑΤΗΣ / π(α)π(ᾶ) ΑΠΟΥΛΙΟΥ.*

ΣΤΑΧΩΣΗ: Πινακίδες ἀπὸ χαρτόνι καὶ ἐπένδυση ἀπὸ σκοῦρο καφέ δέρμα με ἔκτυπο διάκοσμο. Καὶ στίς δύο πινακίδες ὀρθογώνιο περιμετρικὸ πλαίσιο με σχηματοποιημένο φυτικὸ διάκοσμο μεταξύ δύο πρόστυπων γραμμών. Στὸ κέντρο τοῦ ἐσωτερικοῦ διακώρου ἑλλειψοειδὲς κόσμημα με φυτικὸ διάκοσμο.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Καλή. Λίγοι ρύποι από τη χρήση. Πολλές φθορές από έντομα στις πινακίδες αρχής και τέλους. Ἡ πινακίδα αρχής ἀποκολλημένη ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ κώδικα καὶ ἡ πινακίδα τέλους ἔτοιμη νὰ ἀποκολληθεῖ. Ἡ ἐπένδυση τῆς ράχης ἔχει ἐκπέσει κατὰ τὸ ἥμισυ. Ὅρισμένα φύλλα διάτρητα ἀπὸ τὸ ὄξινο μελάνι.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἐναγραφή, 51.

25

τελευταῖο τέταρτο 10ου καὶ β' μισὸ 11ου αἰ. (σ. 503 κ. ἐξ.) περγ. 245x197 χλστ. [215x175 χλστ. μαζί με τὰ σκόλια· μόνο τὸ κείμενο 90/147x60/120 χλστ. περ.: στὰ τελευταῖα φύλλα 170x120 χλστ.] σ. 566 στ. (τοῦ κυρίως κειμένου) 6/25 (σ. 1-502) 24 (σ. 503-564) ἀκέφ. κολ.

Ἑρμηνευτικὴ Σειρὰ σὲ βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης (Ἰώβ, Παροιμίαι, Ἐκκλησιαστής, Ἄσμα ἁσμάτων). Σοφία Σειράκ.

1. α. (σ. 1-193) Ἰώβ ἀρκ. (ἀκέφ.): *οὕτως οὖν ἐποίηε Ἰώβ πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ ὡς ἐγένετο ...*: τέλ.: *Σωφάρ ὁ Μιναιῶν βασιλεὺς*. Ἰώβ 1:5 (στ. 6) κ. ἐξ.

Ἡ διάταξη τῶν κεφαλαίων στὸν κώδικα:

(σ. 1-14) Πρῶτη διάλεξη τοῦ Ἰώβ (σ. 15-23) «Πρῶτη τοῦ Ἐλιφάζ πρὸς τὸν Ἰώβ ἀντίρρησης» (σ. 24-32) «Δευτέρα τοῦ Ἰώβ πρὸς τοὺς φίλους διάλεξις» (σ. 33-36) «Πρῶτη τοῦ Βαλδὰδ ...» (σ. 37-45) «Τρίτη τοῦ Ἰώβ ...» (σ. 46-49) «Πρῶτη τοῦ Σωφάρ ...» (σ. 50-61) «Τετάρτη τοῦ Ἰώβ ...» (σ. 62-67) «Δευτέρα τοῦ Ἐλιφάζ ...» (σ. 68-73) «Πέμπτη τοῦ Ἰώβ ...» (σ. 74-76) «Δευτέρα τοῦ Βαλδὰδ ...» (σ. 76-81) «Ἐκτὸ τοῦ Ἰώβ ...» (σ. 82-86) «Δευτέρα τοῦ Σωφάρ ...» (σ. 87-92) «Ἐβδόμη τοῦ Ἰώβ ...» (σ. 93-97) «Τρίτη τοῦ Ἐλιφάζ ...» (σ. 98-104) «Ὅγδοη τοῦ Ἰώβ ...» (σ. 105-106) «Τρίτη τοῦ Βαλδὰδ ...» (σ. 107-108) «Ἐνάτη τοῦ Ἰώβ ...» (σ. 109-117) «Δεκάτη τοῦ Ἰώβ ...» (σ. 118-136) «Ἐνδεκάτη τοῦ Ἰώβ ...» (σ. 137) «Πρῶτη τοῦ Ἐλιοῦς πρὸς τοὺς φίλους καὶ πρὸς Ἰώβ ἀντίρρησης» (σ. 138-144) «Δευτέρα τοῦ Ἐλιοῦς πρὸς τοὺς φίλους καὶ πρὸς Ἰώβ διάλεξις» (σ. 145-150) «Τρίτη τοῦ Ἐλιοῦς πρὸς τε τοὺς φίλους καὶ πρὸς Ἰώβ διάλεξις» (σ. 151-152) «Τετάρτη τοῦ Ἐλιοῦς πρὸς τε τοὺς φίλους καὶ πρὸς Ἰώβ διάλεξις» (σ. 153-164) «Πέμπτη τοῦ Ἐλιοῦς πρὸς τὸν Ἰώβ διάλεξις» (σ. 165-193) «Πρῶτη τοῦ Κυρίου πρὸς Ἰώβ διάλεξις».

Τὰ ἐρμηνευόμενα χωρία τοῦ κειμένου ἀριθμοῦνται κατὰ ἑκατοντάδα (α'-ρ). Μὲ τοὺς ἀριθμοὺς αὐτοῦς, ἀλλὰ καὶ μὲ διάφορα ἄλλα σύμβολα, γίνεται ἡ παραπομπὴ στὰ παρασελίδια ἐρμηνεύματα. Ἡ διάταξη τῶν ἑκατοντάδων στὸν κώδικα:

(σ. 1-16) α' εκατοντάδα (θ' κ. έξ.)· (σ. 16-44) β' εκατοντάδα· (σ. 44-72) γ' εκατοντάδα· (σ. 72-97) δ' εκατοντάδα· (σ. 97-124) ε' εκατοντάδα· (σ. 124-150) ς' εκατοντάδα· (σ. 150-170) ζ' εκατοντάδα· (σ. 170-187) η' εκατοντάδα· (σ. 187-193) θ' εκατοντάδα (μόνον α'-κε).

β. (σ. 1-193) Παρασελίδια έρμηνεία του κειμένου (Σειρά): άρχ.: *Δεκατίζει τον λόγον η γραφή ...* τέλ.: *σταθίσειται πάν ρήμα, φησι η θεία Γραφή.*

Παρατίθενται: α. έρμηνεύματα άνώουμα (συνήθως με ένδειξεις άλλως ..., συντόμως ..., έτερα αντίγραφα ... κ. ά.), β. έρμηνεύματα των συγγραφέων **Διδύμου, Εσαγρίου (Ποντικής), Ίουλιανού (Άλικαρνασσεώς), Ίωάννου (Χρυσσοτόμου), Μεθοδίου (Πατέρων), Μεθοδίου Σίδης** (; βλ. σ. 37), **Σεβηριανού Γαβάλων, Σεβηριανού πατριάρχου** (; βλ. σ. 59), γ. άποσπάσματα από τα Έξαπλά (συνήθως στο έσωτ. περιθώριο του φύλλου η σπανιότερα στο έξωτερικό), δ. άλλα σύντομα έρμηνεύματα και σχολία (στο έσωτ. η στο έξωτερικό περιθώριο). Στη σ. 26 το έρμίνευμα λζ επαναλαμβάνεται από χ. του 16ου αι. (πρβλ. CPG C 50, C 51).

2. α. (σ. 194-195) «Πρόλογος των Παροιμιών» άρχ.: *Μωύση μὲν Θεὸς ἐνεχείρισεν νόμον. Σαλομῶνι δὲ σοφίαν ἔδωκεν ...* τέλ.: *καὶ τὴν ἐκάστου τῶν λεγομένων δύναμιν βραχείως συνάγοντες.*

β. (σ. 196-200) **Άθανασιού Άλεξανδρείας** ἢ **Νικίτα Σεΐδου**, Σύνοψη τῆς θείας Γραφῆς («Έκ των **Εύσεβίου** εἰς τὰς Παροιμίας»): άρχ.: *Σολομών, ὁ υἱὸς Δαβὶδ, διαδεξάμενος τὴν βασιλείαν τοῦ πατρὸς, πύξαιτο ...* τέλ.: *ἀρκεσθεὶς τῷ σπουδαζομένῳ παραδείγματι.* (CPG 2249). PG 28, 340-348. Έκδ.: Π. Ν. Σιμωνῆς, *Νικίτα Σεΐδου Σύνοψις τῆς Άγίας Γραφῆς κατὰ τὸν ὕπ' ἀριθ. 483 κώδικα τῆς Έθνικῆς Βιβλιοθήκῆς τῆς Έλλάδος. Εἰσαγωγή, κείμενον, σχολία* (Άνάλεκτα Βλατάδων 42), Θεσσαλονίκη 1984, 243-248.

γ. (σ. 201-360) Παροιμίες Σολομώντος.

Ή διάταξη των κεφαλαίων στον κώδικα:

(σ. 201-209) «Παροιμιών κεφάλαιον α'» άρχ.: *Παροιμία Σαλομῶντος, υἱοῦ Δαβὶδ, ὃς ἐβασίλευσεν ...* (σ. 209-213) «Παροιμιών κεφάλαιον β'» τέλ. (κολ.): *ἄκακοι δὲ ὑποληφθήσονται ἐν αὐτῇ.* Παροιμ. 2:21, στ. 2' (σ. 214-220) «Παροιμιών κεφάλαιον γ'» (σ. 221-225) «Παροιμιών κεφάλαιον δ'» (σ. 226-230) «Παροιμιών κεφάλαιον ε'» (σ. 231-237) «Παροιμιών κεφάλαιον ς'» (σ. 237-241) «Παροιμιών κεφάλαιον ζ'» (σ. 241-247) «Παροιμιών κεφάλαιον η'» (σ. 247-251) «Παροιμιών κεφάλαιον θ'» (σ. 251-256) «Παροιμιών κεφάλαιον ι'» Άκολουθως δέν χωρίζονται κεφάλαια (σ. 360) τέλ.: *ἐν πύλαις ὁ ἀνήρ αὐτῆς* (σ. 361) «Θεόδωρος καὶ Άπολλινάριος ἐπὶ τέλει ἔχουσι καὶ τούτους τοὺς στίχους» άρχ.: *Ότι ὁδοὶ ἀνδρὸς πρὸ προσώπου ...* τέλ.: *τὸν αἰῶνα τῶν αἰῶνων.*

- Τὰ ἔρμηνευόμενα χωρία τοῦ κειμένου ἀριθμοῦνται κατὰ ἑκατοντάδα (α'-ρ). Μὲ τοὺς ἀριθμοὺς αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ μὲ διάφορα ἄλλα σύμβολα, γίνεται ἡ παραπομπὴ στὰ παρασελίδια ἔρμηνεύματα. Ἡ διάταξη τῶν ἑκατοντάδων στὸν κώδικα: (σ. 201-237) α' ἑκατοντάδα (σ. 237-251) β' ἑκατοντάδα (μόνον α'-λθ)· (σ. 251-282) γ' ἑκατοντάδα (σ. 282-313) δ' ἑκατοντάδα (σ. 313-330) ε' ἑκατοντάδα (σ. 330-345) ς' ἑκατοντάδα (σ. 345-360) ζ' ἑκατοντάδα (μόνον α'-οζ).
- δ. (σ. 201-360) Παρασελίδια ἔρμηνεία τοῦ κειμένου (Σειρά)· ἀρχ.: *Διδύμου. [E]ἰ μόνος ὁ σοφὸς οὗτος χρῆσάμενος ἦν τῷ παροιμακῶ εἶδει ...* τέλ.: *ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀτελεύτητον παραπέμπει ζωὴν.*
- Παρατίθενται: α. ἔρμηνεύματα ἀνόνημα (ἐνίοτε μὲ ἔνδειξη ἄλλως ... κ. ᾧ), β. ἔρμηνεύματα τῶν συγγραφέων **Ἄθανασιου (Ἄλεξανδρείας), Ἀπολλιναρίου, Βασιλείου (Καισαρείας), Διδύμου, Θεοδώρου Μοφουεστίας** (βλ. σ. 251 κ. ἐξ.), **Ἰππόλυτου, Ἰσιδώρου Πηλουσιώτη** (βλ. σ. 328), **ᾠριγίνους**, γ. ἀποσπάσματα ἀπὸ τὰ Ἑξαπλᾶ (συνθήκω στὸ ἔσωτ. περιθώριο ἢ σπανιότερα στὸ ἐξωτερικὸ), δ. ἄλλα σύντομα ἔρμηνεύματα καὶ σχόλια (στὸ ἔσωτ. ἢ στὸ ἐξωτερικὸ περιθώριο). Συχνὰ τὰ ἐπόνυμα ἔρμηνεύματα συνοδεύονται καὶ ἀπὸ τὸν τίτλο τοῦ ἔργου ἀπὸ τὸ ὁποῖο προέρχονται. Τὰ ἀποσπάσματα τοῦ Ἀπολλιναρίου, τοῦ Διδύμου καὶ τοῦ Θεοδώρου εἶναι τὰ περισσότερα. Τὰ ἀποσπάσματα τοῦ Θεοδώρου Μοφουεστίας δὲν φαίνεται νὰ εἶναι γνωστὰ ἀπὸ ἀλλοῦ. (πρβλ. CPG C 90-C 94).
3. α. (σ. 361-363) **Ἄθανασιου Ἄλεξανδρείας ἢ Νικήτα Σεΐδου**, Σύνοψη τῆς θείας Γραφῆς («Ἐκ τῶν **Εὐσεβίου** εἰς τὸν Ἐκκλησιαστὴν»)· ἀρχ.: *Ἐκκλησιαστὴν ἑαυτὸν ἐκάλεσεν ὁ Σαλωμῶν ...* τέλ.: *ἀλλ' ἐκ τῶν πράξεων ἐκάστου ἡ κρίσις γίνεται.* (CPG 2249). PG 28, 348-349. Ἔκδ.: Π. Ν. Σιμωτᾶς, ..., 249-251.
- β. (σ. 363-364) **ᾠλυμιοδώρου**, Ὑπομνήματα στὸν Ἐκκλησιαστὴ («Ἐκ τῶν **Διδύμου** ὑπόθεσις εἰς τὸν Ἐκκλησιαστὴν»)· ἀρχ.: *(Τῶν ὄντων τὴν γνῶσιν ἀψευδῆ πλουτήσας) - Σαλωμῶν ὁ τοῦ Δαβὶδ ...* τέλ.: *ποτὲ δὲ ἐκ προσώπου τοῦ περὶ τὸν κόσμον ἐπισημένου.* (CPG 7454). PG 93, 477-480.
- γ. (σ. 364-365) «Ἀνεπίγραφος ὑπόθεσις εἰς τὸν Ἐκκλησιαστὴν, ἦτοι πρόλογος»· ἀρχ.: *Αἰ μὲν Παροιμίαι τοῦ Σαλωμῶνος τὴν ἀνθρωπίνην ...* τέλ.: *διότι εἰς ἀνθρώπους συντελεῖ τοὺς παρερχομένους.*
- δ. (σ. 366) Ἐρμίνευμα στὸ α' χωρίο τοῦ Ἐκκλησιαστῆ («**Εὐαγγρίου**»)· ἀρχ.: *Ἐκκλησία ἐστὶν ψυχῶν καθαρῶν γνῶσις ἀληθῆς ...* τέλ.: *καὶ προσάγων αὐτὰ τῇ φυσικῇ θεωρίᾳ.* (CPG 2458.5). Ἔκδ.: P. Géhin, *Évangre le Pontique. Scholies à l'Écclésiaste*, (Sources Chrétiennes 397), Παρίσι 1993, σκόλιο 1.
- ε. (σ. 366) Ἐρμίνευμα στὸ α' χωρίο τοῦ Ἐκκλησιαστῆ· ἀρχ.: *(Α'. Ῥήματα Ἐκκλησιαστοῦ) - Οὐκ ἔτι ῥήματα Σαλωμῶντος ...* τέλ.: *συμβουλὴν δὲ τὰ ῥήματα ἐμφαίνει.*

- ζ. (σ. 366–367) Ἐρμίνευμα στὸ α΄ χωρίο τοῦ Ἐκκλησιαστῆ («**Γρηγορίου Νύσσης**»): ἄρκ.: *Ἐπὶ πολλῶν ἢ ματαιότης νοεῖται ...*: τέλ.: *εἴτε προσετάκη τῇ ὕλῃ θρηνεῖ τὸ ἀνωφελές.*
- ζ. (σ. 367–368) Ἐρμίνευμα στὸ ιζ΄ χωρίο τοῦ Ἐκκλησιαστῆ («**Εὐαγρίου**»): ἄρκ.: (Τοῦ Ιζ΄ ὅπου ἔχει: *διεστραμμένον οὐ δυνίσεται τοῦ ἐπικοσμηθῆναι*) – *Διεστραμμένον τὸν νοῦν τὸν ἀκάθαρτον λέγει ...*: τέλ.: *καὶ τὸ μὴ ἀριθμούμενον δι' αἰτίαν τινά* (CPG 2458.5). Ἔκδ.: P. Géhin, ..., σκόλια 5–6.
Τὰ ἐρμινεύματα τῶν σ. 366–368 προηγούνται τοῦ κειμένου τοῦ Ἐκκλησιαστῆ καὶ δὲν γράφηκαν ὡς παρασελίδια.
- η. (σ. 369–448) «Ἐκκλησιαστικός»: ἄρκ.: *Ῥήματα Ἐκκλησιαστοῦ υἱοῦ Δαβὶδ βασιλέως Ἰσραὴλ ...*: τέλ.: *ἐὰν ἀγαθὸν καὶ ἐὰν πονηρὸν.*
Τὰ ἐρμινεύματα χωρία τοῦ κειμένου ἀριθμοῦνται κατὰ ἑκατοντάδα (α΄–ρ). Μὲ τοὺς ἀριθμοὺς αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ μὲ διάφορα ἄλλα σύμβολα, γίνεται ἡ παραπομπὴ στὰ ἐρμινεύματα. Ἡ διάταξη τῶν ἑκατοντάδων στὸν κώδικα: (σ. 369–408) α΄ ἑκατοντάδα: (σ. 408–446) β΄ ἑκατοντάδα: (σ. 446–448) γ΄ ἑκατοντάδα.
θ. (σ. 369–449) Παρασελίδια ἐρμινεία τοῦ κειμένου (Σειρά): ἄρκ.: *Α. Διδύμου. Γένος ἑαυτοῦ καὶ ἀξίωμα φησιν ὁ Ἐκκλησιαστικός ...*: τέλ.: *ἐν οἰκτιρμοῖς κεῖται, καὶ τῇ τοῦ κριτοῦ φιλανθρωπία.* Τὸ πρῶτο ἐρμίνευμα: **Ὀλυμπίodorou**, Ἐρμινεία στὸν Ἐκκλησιαστῆ. (CPG 7454). PG 93, 480 (στ. 50)–481 (στ. 9). Τὸ τελευταῖο ἐρμίνευμα: **Ὀλυμπίodorou**, Ἐρμινεία στὸν Ἐκκλησιαστῆ. (CPG 7454). PG 93, 628 (στ. 29–33).
Παρατίθενται: α. ἐρμινεύματα ἀνώνυμα (συχνὰ μὲ ἔνδειξη ἄλλως ... κ. ἄ.), β. ἐρμινεύματα τῶν συγγραφέων **Γρηγορίου τοῦ Θαυματουργοῦ, Γρηγορίου Νύσσης, Διδύμου, Διονυσίου Ἀλεξανδρέως, Εὐαγρίου (Ποντικῆς)**, γ. ἀποσπάσματα ἀπὸ τὰ Ἐξαπλᾶ (συνήθως στὸ ἔσωτ. περιθώριο ἢ σπανιότερα στὸ ἐξωτερικὸ), δ. ἄλλα σύντομα ἐρμινεύματα καὶ σκόλια (στὸ ἔσωτ. περιθώριο). Τὰ ἀποσπάσματα τοῦ Εὐαγρίου εἶναι τὰ περισσότερα. (πρβλ. CPG C 100–C 105).
4. α. (σ. 449–455) **Ἀθανασίου Ἀλεξανδρείας ἢ Νικήτα Σεΐδου**, Σύνοψη τῆς θείας Γραφῆς («Ἐκ τῶν **Εὐσεβίου** εἰς τὸ Ἄσμα ἁσμάτων»): ἄρκ.: *Ἄσμα ἁσμάτων διὰ τοῦτο καλεῖται, ἐπειδὴ μετὰ μὲν ...*: τέλ.: *δύναται ἀπ' αὐτοῦ τοῦ βιβλίου τὰ ὅμοια τοῖς ὁμοίοις συνάπτειν κατὰ τὸν νοῦν. Ἔχει δὲ τὸ βιβλίον στίχους σπζ.* (CPG 2249). PG 28, 349–357. Ἔκδ.: Π. Ν. Σιωτᾶς, ..., 252–257.
- β. (σ. 455–456) «Ἐπιθέσεις εἰς τὸ Ἄσμα ἁσμάτων συμμιγής»: ἄρκ.: *Ἀφιερώσας τις τῷ Θεῷ τὸ ἑαυτοῦ φρόνημα ...*: τέλ.: *τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος.*
- γ. (σ. 457) **Γρηγορίου Νύσσης**, Ὁμιλίαι στὸ Ἄσμα ἁσμάτων («Ἐκ τῶν Γρηγορίου τοῦ Νύσσης. Σύντομος ὑπόθεσις»): ἄρκ.: *Ὅσοι λευχεμονεῖτε τοῖς καθαροῖς*

- τε και ἀμάντιος ...' τέλ.: προδιαγράφει δὲ τοῦ Εὐαγγελίου τὴν δύναμιν. (CPG 3158). Ἔκδ.: H. Langerbeck, *Gregorii Nysseni opera*, τόμ. 6, Leiden 1960, 201.
- δ. (σ. 457) «Ἑρμηνεία ἐβραϊκῶν λέξεων» ἀρκ.: Ἱερουσαλήμ, ὄρασις εἰρήνης. Ἰσραήλ, νοὺς ὁρῶν Θεὸν ...' τέλ.: Θαλιπῶθ, ἐπάλξεις ἢ ὑψηλά.
- ε. (σ. 459-502) Ἄσμα ἄσμάτων («Ἄσματα») ἀρκ.: Ἄσμα ἄσμάτων, ὃ ἐστὶν τῷ Σαλωμών. Φιλησάτω με ...' τέλ.: ἢ τῷ νεβρῶ τῶν ἐλάφων ἐπὶ τὰ ὄρη ἀρωμάτων. Τὰ ἐρμηνευόμενα χωρία τοῦ κειμένου ἀριθμοῦνται κατὰ ἑκατοντάδα (α'-ρ). Μὲ τοὺς ἀριθμοὺς αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ μὲ διάφορα ἄλλα σύμβολα, γίνεται ἡ παραπομπὴ στὰ παρασελίδια ἐρμηνευμάτων. Ἡ διάταξη τῶν ἑκατοντάδων στὸν κώδικα: (σ. 459-486) α' ἑκατοντάδα (σ. 487-502) β' ἑκατοντάδα.
- ς. (σ. 459-502) Παρασελίδια ἐρμηνεία τοῦ κειμένου (Σειρά) ἀρκ.: Α. Πηγὴ ζωῆς ἐστὶν ὁ νυμφίος βοῶν ...' τέλ.: τὰ ὑψιπετῆ τῶν δικαίων μεγέθη. Τὸ πρῶτο ἐρμηνευμα: **Προκοπίου Γαζαίου**, Ἑρμηνεία στὸ Ἄσμα ἄσμάτων. (CPG 7431). PG 87bis, 1548 (στ. 31-39).
- Παρατίθενται: α. ἐρμηνευμάτων ἀνώνυμα (ἐνίοτε μὲ τὴν ἔνδειξη ἄλλως ...), β. ἐρμηνευμάτων τῶν συγγραφέων Ἄθανασίου (Ἀλεξανδρείας), Φίλωνος (Καρπασίου), Ὠριγένους, γ. ἀποσπάσματα ἀπὸ τὰ Ἑξαπλά (συνθῆως στὸ ἔσωτ. περιθώριο), δ. ἄλλα σύντομα ἐρμηνευμάτων καὶ σχόλια (στὸ ἔσωτ. περιθώριο). Τὰ ἀποσπάσματα τοῦ Φίλωνος εἶναι τὰ περισσότερα. (πρβλ. CPG C 80-C 86, κυρίως C 83 καὶ C 84).
- *5. (σ. 458) Σύντομο σχόλιο στὸν Ψαλμὸ 110 Ἄρχὴ σοφίας φόβος Θεοῦ, φησὶ τις θεὸς ἀνὴρ. Εἰ οὖν καὶ σὺ ὦ παῖ σοφίας ἐρᾷς τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον ἐγκάτοικον σχεῖν τῇ σῇ ψυχῇ ἐπείχθητι.
6. (σ. 503-564) Σοφία Σειράκ.
- Ἡ διάρθρωση τοῦ ἔργου στὸν κώδικα:
- (σ. 503-504) «Πρόλογος τῆς ὄντως Σοφίας Ἰησοῦ υἱοῦ Σειράκ, ἐκτεθεὶς καὶ συγγραφεὶς παρ' αὐτοῦ εἰς πολλῶν ὠφέλειαν» ἀρκ.: Πολλῶν καὶ μεγάλων ἡμῖν διὰ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ...' τέλ.: τὰ ἦθη ἐννόμως βιοτεύειν (σ. 504-506) Κεφάλαιο α' («Ἀρχὴ τοῦ λόγου τῆς τούτου σοφίας») ἀρκ.: Πᾶσα σοφία παρὰ Κυρίου ...' (σ. 506-508) Κεφάλαιο β' (σ. 508-510) Κεφάλαιο γ' («Περὶ γονέων») (σ. 510-515) ἀρκ.: Τέκνον τὴν ζωὴν τοῦ πτωχοῦ ...' (σ. 515-522) ἀρκ.: Τέκνον, ἐκ νεότητός σου ...' (σ. 522-530) «Περὶ γυναικῶν» ἀρκ.: Μὴ δῶς γυναικὶ τὴν ψυχὴν σου ...' (σ. 530-545) «Περὶ ἐκθρῶν» ἀρκ.: Δὸς τῷ ἀγαθῷ ...' (σ. 545-548) «Περὶ ἐγκρατείας ψυχῆς λόγος τοῦ αὐτοῦ συναδόμενος δευτέρως» ἀρκ.: Ὅπισω τῶν ἐπιθυμιῶν σου ...' (σ. 548-554) «Λόγοι τοῦ αὐτοῦ ἕτεροι παραβολῶν» ἀρκ.: Ὁ σοφὸς ἐν λόγοις προάξει ...' (σ. 554-555) «Περὶ δάνους» ἀρκ.: Ὁ ποιῶν ἔλεος δανειεῖ ...' (σ. 555- 557) «Περὶ ἐλεημοσύνης» ἀρκ.: Πλὴν ἐπὶ

ταπεινῶ μακροθύμῃσιν ... (σ. 557-560) «Λόγος ἕτερος τοῦ αὐτοῦ περὶ τέκνων» ἀρχ.: Ὁ ἀγαπῶν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ... (σ. 560-564) «Περὶ οἰκετῶν» ἀρχ.: Χορτάσματα καὶ ῥάβδος ... τέλ. (κολ.): καὶ κρινεῖ δικαίους καὶ ποιή. Σοφ. Σειρ. 35:18 (στ. 2).

Χάσμα στὸ κείμενο μεταξὺ τῶν σ. 548 (τέλ.: τῆς πληγῆς αὐτῆς οὐκ ἔστιν Σοφ. Σειρ. 21:3) καὶ 549 (ἀρχ.: θήσεται κάππλος ἀπὸ ἀμαρτίας Σοφ. Σειρ. 26:29).

ΓΡΑΦΗ: 1. (σ. 1-502) Γραφῆς α (ὁ γραφῆς τοῦ κώδικα, τελευταῖο τέταρτο 10ου αἰ.). Γραφὴ τύπου Ἐφραΐμ, ἐπισεσυρμένη, δεξιοκλινής, ἀραιή (πυκνὴ στὸ κείμενο τῶν περιθωρίων), μὲ γράμματα μικρῶν διαστάσεων, ἀρκετὰ ἐλεύθερα συμπλέγματα (λ. χ. δε καὶ σε), μικρὲς κεραίες, ὀρισμένα γράμματα ποὺ ξεχωρίζουν σὲ ὕψος (B, z, K, λ, T, φ, ψ), τὸ K χωρισμένο σὲ δύο τμήματα καὶ πολλὲς συντομογραφίες (στὸ κείμενο τῶν περιθωρίων). Ὁ ἴδιος γραφῆς γράφει καὶ τὰ παρασελίδια ἐρμηνεύματα.

2. (σ. 503-564) Γραφῆς β (β' μισὸ 11ου αἰ., σὲ φύλλα ποὺ προέρχονται ἀπὸ ἄλλο κώδικα). Γραφὴ perlschrift (μαργαριτοπέλεκτ), ἐπιμελημένη, ἀραιή, ἐλαφρῶς δεξιοκλινής, συμμετρική, μὲ ἐλάχιστες συντομογραφίες.

*Αγραφὴ ἢ σ. 458, ἐκτὸς ἀπὸ σύντομο κείμενο γραμμένο ἀπὸ ἀναγνώστη τοῦ κώδικα.

ΥΛΗ: Περγαμνὴ χονδρὴ, λευκὴ, ἐλαφρῶς συρρικνωμένη. Στὰ τελευταῖα φύλλα ἐλάχιστα συρρικνωμένη, καλῆς ποιότητας. Χαράκωσι: α) τύπου 40D1x (Leroy), β) τύπου 60D1px (Leroy), γ) (σ. 503-564) τύπου 00C1 (Leroy). Γιὰ τὰ παρασελίδια ἐρμηνεύματα χαράσσονται συνθήκως ὀκτὼ γραμμὲς στὸ ἄνω περιθώριο καὶ ἑννέα στὸ κάτω, ποὺ ἐκτείνονται α) ἀπὸ τὴν ἀριστερὴ ἄκρη τοῦ φύλλου ἕως τὴ δεξιὰ γραμμὴ τοῦ περιθωρίου (στὰ φύλλα μὲ τὸν τύπο 40D1x), β) ἀπὸ τὴν ἀριστερὴ ἄκρη τοῦ φύλλου ἕως τὴ δεξιὰ (στὰ φύλλα μὲ τὸν τύπο 60D1px). Γιὰ τὰ παρασελίδια ἐρμηνεύματα στὸ ἀριστερὸ καὶ δεξιὸ περιθώριο δὲν ὑπάρχει χαράκωσι. Σύστημα χαράκωσις: 1 (2121.2121) (Sautel-Leroy). Μελάνι σκούρο καστανό.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 6 (12' ἀριθ. 1), 10-1 (30' ἀριθ. 2 λείπει 1 φ. μετὰ τὴ σ. 30, χωρὶς χάσμα στὸ κείμενο), 8 (46' ἀριθ. 3), 8 (62' ἀριθ. 4), 8 (78' ἀριθ. 5), 8 (94' ἀριθ. 6), 8 (110' ἀριθ. 7), 8 (126' ἀριθ. 8), 6+1+1 (142' ἀριθ. 9 τὰ φ. 131/132 καὶ 137/138 δὲν σχηματίζουν δίφυλλο), 8 (158' ἀριθ. 10), 6+1+1 (174' ἀριθ. 12 τὰ φ. 163/164 καὶ 169/170 δὲν σχηματίζουν δίφυλλο· ὁ ἀριθ. τεύχους 21 δὲν δόθηκε), 8 (190' ἀριθ. 13), 4+1+1 (200' ἀριθ. 14 μετὰ τὴ σ. 196 δύο σ. ἐκτὸς ἀριθμῆσις [σ. 196α/196β]· τὰ φ. 193/194 καὶ 197/198 δὲν σχηματίζουν δίφυλλο), 8 (216' ἀριθ. 15), 8 (232' ἀριθ. 16), 8 (248' ἀριθ. 17), 8 (264' ἀριθ. 18), 8 (280' ἀριθ. 19), 6+1+1 (296' ἀριθ. 20 τὰ φ. 285/286 καὶ 291/292 δὲν σχηματίζουν δίφυλλο), 8 (312' ἀριθ. 21), 8 (328' ἀριθ. 22), 8 (344' ἀριθ. 23), 8 (360' ἀριθ. 24), 2+1+1 (368' ἀριθ. 25 τὰ φ. 363/364 καὶ 365/366 δὲν σχηματίζουν δίφυλλο), 8 (384' ἀριθ. 26), 8 (400' ἀριθ. 27), 8 (416' ἀριθ. 28), 8 (432' ἀριθ. 29), 8 (448' ἀριθ. 30), 4+1

(458^α ἀριθ. 31 τὸ φ. 457/458 δὲν σχηματίζει δίφυλλο), 8 (474^α ἀριθ. 32), 8 (490^α ἀριθ. 33), 6 (502^α ἀριθ. 34), 8 (518^α ἀριθ. 35), 8 (534^α ἀριθ. 36), 6+1 (548^α ἀριθ. 37 τὸ φ. 537/538 δὲν σχηματίζει δίφυλλο μετὰ τὴ σ. 548 κάσμα στὸ κείμενο, χωρὶς νὰ φαίνεται νὰ λείπει φύλλο· πιθανῶς λείπει τὸ ἐξωτερικὸ δίφυλλο τοῦ τεύχους, ἂν καὶ μεταξὺ τῶν σ. 534-535 δὲν φαίνεται νὰ ὑπάρχει κάσμα, ἢ τὸ ἐξωτερικὸ δίφυλλο τοῦ ἐπόμενου τεύχους, μὲ τὸ ὁποῖο τελειώνει κολοβὸς ὁ κώδικας), 8 (564^α ἀριθ. 38). Ἀριθμηση τευχῶν, μὲ ἀραβικὰ ψηφία, στὴ μέση τοῦ κάτω περιθωρίου τοῦ recto τοῦ πρώτου φύλλου καὶ τοῦ verso τοῦ τελευταίου.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Ἐπίτιτλα-πύλες (κυρίως στὸ β' μέρος· αὐτὰ τοῦ πρώτου μέρους μᾶλλον ἀπὸ τὸ κ. τοῦ γραφέα β), ταινίες, πρωτογράμματα καὶ ἐνδείξεις στὸ κείμενο μὲ μαῦρο μελάνι. Σὲ μερικές σελίδες τοῦ α' μέρους (λ.χ. σ. 277 καὶ 279) ὀρισμένες μεταγενέστερες ἐνδείξεις στὸ κείμενο μὲ κόκκινο μελάνι. Γενικά καὶ στὰ δύο μέρη δὲν ὑπάρχει ἐρυθρογραφία. Ὡστόσο στὸ β' μέρος ἡ διακόσμηση εἶναι πολὺ πιὸ προσεγμένη, ἐνῶ στὸ α' εἶναι στοιχειώδης (λ.χ. τὰ πρωτογράμματα εἶναι ἀπλῶς μεγαλύτερα σὲ μέγεθος).

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράχνη: α. (ἐτικέτα τύπου α) 25
β. (κάτω ἀπὸ τὴν ἐτικέτα τύπου α, ἐτικέτα τύπου γ) 13
γ. (ἴχνη παλαιότερης λευκῆς ἐτικέτας) *σχ[ό]λια [...]* α εἰς *τὴν* / [...].
- δεξιὰ τομὴ τῶν φύλλων: ΠΑΛΑΙ' Α ΣΧΟΛ<ΙΑΣΤΙΚΗ>.
- ἔσωτ. τῆς πινακίδας ἀρχῆς: πρόχειρο σκαρίφημα (βάθρο μὲ τὰ σύμβολα τοῦ Πάθους) μὲ τίτλο: ΠΑΛΑΙ' Α ΣΧΟΛΙΑΣΤΙΚΗ:-.
- σ. 3: † *τῆς μονῆς* / *ἀντικνήσιως* (ἢ *ἀντικνήσιος*).

2) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ᾄ:

- ἔσωτ. τῆς πινακίδας ἀρχῆς: σημ. σὲ ἀραβικὴ γραφί.
- σ. 20: (κάθετα πρὸς τὸ κείμενο· βλ. καὶ σ. 112) [... π... *επισκοπος* ...].
- σ. 112: (ἀνάποδα πρὸς τὸ κείμενο· ἴδιο κ.) *[[Τα]] ταπινος επισκοπος* / *Δρινουπολεος Δανηλῆ*.
- σ. 113: (ἀνάποδα πρὸς τὸ κείμενο· ἴδιο κ.) *ταπινος επισκοπος Δρινου*.
- σ. 125: (ἀνάποδα πρὸς τὸ κείμενο· ἴδιο κ.) † *τα[η]νιος επισκοπίπος Δρινουπολεως*.
- σ. 201: † *χ(ριστι)ἔ σωσὸν τ(όν) αναξιὸν δούλον [σ]ου δια[...]*.
- σ. 483: ἀποξεσμένο σημ.

ΣΤΑΧΩΣΗ: Ξύλινες πινακίδες καὶ ἐπένδυση ἀπὸ σκοῦρο κόκκινο δέρμα μὲ ἔκτυπο διάκοσμο. Καὶ στὶς δύο πινακίδες δύο ὀρθογώνια περιμετρικὰ πλαίσια ἀπὸ γεωμετρικὸ μοτίβο μεταξὺ πενταπλῶν πρόστυπων γραμμῶν. Τὸ ἔσωτερικὸ διάχωρο διαιρεῖται μὲ διαγώνιες πενταπλῆς πρόστυπες γραμμὲς σὲ μικρότερα. Ἐπάνω στὶς πρόστυπες γραμμὲς ἔξι μεγάλα

ἄνθη, ἀνάμεσά τους (στό κέντρο) φυτικό ρομβοειδές κόσμημα, ἐνῶ σταυροειδῶς στίς τέσσερις γωνίες του μικρά ἀνθήματα. Τρεῖς γόμφοι σέ σχῆμα ἄνθους στήν πινακίδα τέλους (στίς κάτω καί στήν ἄνω ἀριστερή γωνία) καί ἴχνη ἄλλων δύο (στό κέντρο καί στήν ἄνω δεξιὰ γωνία). Ἰχνη ἐνός γόμφου στό κέντρο τῆς πινακίδας ἀρχῆς. Μία πόρπη καί ἴχνος μιᾶς δεύτερης στήν πινακίδα ἀρχῆς. Ἰχνη ἀντίστοιχων ἰμάντων στήν πινακίδα τέλους. Ὑπερυψωμένο κεφαλάρι. Αὐλάκες στίς τρεῖς πλευρές τῶν πινακίδων.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Πολύ καλή. Ἀρκετοί ρυποί ἀπό ὕγρασία καί ἀπό τή χρήση κυρίως στά πρῶτα φύλλα. Μικρές φθορές ἀπό ἔντομα στό ξύλο τῶν πινακίδων (ιδίως ἀρχῆς). Ἡ ἐπένδυση τῆς ράχης εἶναι ἕτοιμη νά ἀποκολληθεῖ τῆς λείπουν τά δύο ἄκρα. Ἡ πινακίδα τέλους ἀποκολλημένη ἀπό τόν ὑπόλοιπο κώδικα. Ἀπό τὸ φ. 196α/196β ἔχουν κοπεῖ τὸ ἄνω καί τὸ κάτω περιθώριο, χωρὶς κάσμα στό κείμενο. Σὲ πολὺ λίγα φύλλα ἴχνη παλαιότερης συντήρησης μὲ μικρά τεμάκια περγαμνῆς. Τά δύο τελευταῖα τεύχη ἕτοιμα νά ἀποσταχωθοῦν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἀναγραφή, 51. <Πολίτης>, Μικροφωτογραφίες.

26

18ος αἰ. χαρτ. 319x215 χλστ. [235/240x144 χλστ.] φφ. 190 (γ+185+<β>) στ. 35 κοιλ.

Θεοφίλου Κορυδαλέως, Ὑπομνήματα στή Λογική τοῦ Ἀριστοτέλους.

1. (φ. 1^ρ-185^ν) **Θεοφίλου Κορυδαλέως,** Ὑπομνήματα στή Λογική τοῦ Ἀριστοτέλους.
Ἡ διάρθρωση τοῦ ἔργου στὸν κώδικα:
 - (φ. 1^ρ) «Προοίμιον εἰς τὴν Λογικὴν πραγματείαν» ἀρχ.: *Ὅσα ἔνεκά του κινεῖται (τοιαῦτα τὰ τε φύσει ...* τέλ.: *ὡς ἐν βραχεῖ ληπτέον.*
 - (φ. 1^ρ-2^ρ) «Ἔτερον» ἀρχ.: *Οὐ μόνον καλῶς, ἀλλὰ καὶ λίαν ὀρθῶς ...* τέλ.: *ἐλπίδος ἀποπεπτόκαμεν.*
 - (φ. 2^ρ-33^ρ) «Προσδιορισμὸς τῶν λεχθησομένων καὶ ζητήματα τῆς ὅλης Λογικῆς πραγματείας» ἀρχ.: *Τῶν ζητουμένων περὶ ἐκάστου τῶν ὄντων ...* τέλ.: *ἀλλ' εἰσαγωγή εἰς αὐτήν.*
 - (φ. 33^ρ-52^ν) «Σχολαστικαὶ ἀποσημειώσεις εἰς τὴν τοῦ Πορφυρίου Εἰσαγωγὴν» ἀρχ.: *Κατὰ τὴν ἄρτι ἐκτεθεῖσαν ἡμῖν τάξιν ...* τέλ.: *εἰς τὸ Περὶ κατηγοριῶν μεταβῶμεν βιβλίον.*
 - (φ. 53^ρ-114^ν) «Ὑπόμνημα εἰς τὰς Ἀριστοτέλους Κατηγορίας» ἀρχ.: *Τῶ μέλλοντι συγγραμμάτων φιλοσόφων βάθεισιν ἐμβατεύειν ...* τέλ.: *περὶ ἑτέραν λέγονται.*

- (φ. 115^r-117^r) «Περὶ τῶν μετὰ τὰς Κατηγορίας» ἀρχ.: *Συμπληρώσαντες τὸν περὶ Κατηγοριῶν λόγον μέχρι τοῦδε ...*: τέλ.: *τοῦ ἔχειν γυναικα ἢ ὅτι συνοικεῖν* (φ. 117^v) Ἑπεξηγηματικὸ σχέδιο.
 - (φ. 118^r-138^r) «Εἰς τὸ Περὶ ἔρμηνείας τοῦ Ἀριστοτέλους ὑπόμνημα» ἀρχ.: *Ἀποκρώντως ἐπὶ τοῦ προλαβόντος τὴν τοῦ ὄντος διαίρεσιν ...*: τέλ.: *ἦτοι ἀπόφανσις* (φ. 138^r) Ἑπεξηγηματικὸ σχέδιο.
 - (φ. 139^r-162^v) «Εἰς τὰ Πρότερα ἀναλυτικὰ προθεωρία» ἀρχ.: *Ἰκανῶς ἐρμηνεύσαντες τὸ Περὶ ἔρμηνείας βιβλίον ...*: τέλ.: *οἶόν ἐστι τὸ τεκμήριον.*
 - (φ. 162^v-181^v) «Εἰς τὰ Ὑστερα ἀναλυτικὰ προθεωρία» ἀρχ.: *Εἰ καὶ τὸ ἐργῶδες τῆς πραγματείας δυσαντίβλητον ...*: τέλ.: *ἐξ ἧς πηγάζει πᾶσα εἰς ἀνθρώπους τελειότης τε καὶ εὐζωΐα, ἢ δόξα ... αἰῶνας. Ἀμήν.*
Ἔκδ. α': *Εἰς ἅπασαν τὴν Λογικὴν τοῦ Ἀριστοτέλους ὑπομνήματα καὶ ζητήματα ὑπὸ ... Θεοφίλου τοῦ Κορυθαλέως. Ἐκτεθέντα ... ἐκδοθέντα ... διορθωθέντα παρὰ ... Ἀλεξάνδρου Καγκελλαρίου, Βενετία (Νικόλαος Γλυκὸς) 1729 (= Παπαδόπουλος, ἀριθ. 3201). Γὰ τὸ ἔργο βλ. Tsourkas, 219-235.*
2. (φ. 182^r-185^v) «Ἐκλογαὶ ὀρισμῶν, ὑπογραφῶν, διαιρέσεων, ὑποδιαιρέσεων, παρεπομένων τε καὶ ἰδίων καὶ ἐτέρων ἀναγκαίων, ἐκ τῆς Λογικῆς πραγματείας εἰς πρόχειρον χρῆσίν τε καὶ ἀποστοματίσιν τῶν φιλομαθεστάτων» ἀρχ.: *Καὶ πρῶτον περὶ ὀρισμοῦ. Τί ἐστὶν ὀρισμός; Ὅρισμός ἐστι λόγος σύντομος ...*: τέλ. (κολ.): *ἢ ἕτερα ἔλλειπει πρότασις, εἴτε ἡμεῖ.*

- ΓΡΑΦΗ: 1. (φ. 1^r-181^v) Γραφῆς α (ὁ βασικὸς γραφῆς τοῦ κώδικα 18ος αἰ.). Γραφὴ ἐπιμελημένη, ἐλαφρῶς δεξιοκλινής, πυκνή, μὲ γράμματα μικρῶν διαστάσεων, μὲ μεγάλες κεραεῖς (λ. χ. μ, ρ, φ, ἢ ἀπόληξη τῶν συμπλεγμάτων αὐ καὶ εἰ) καὶ λίγες συντομογραφίαι.
2. (φ. γ^v, 182^r-185^v) Γραφῆς β (Ἀθανάσιος ἱεροδιάκονος Χίος, 18ος αἰ.: βλ. φ. γ^v). Γραφὴ λιγότερο ἐπιμελημένη, δεξιοκλινής, περισσότερο πυκνή, μὲ γράμματα μικρῶν διαστάσεων, μὲ μικρότερες κεραεῖς καὶ λίγες συντομογραφίαι.
3. Στὸ πρῶτο τετράδιο τοῦ κώδικα λωρίδες ἀπὸ χαρτί γιὰ ἐνίσχυση τῶν διφύλλων, μὲ ἴκηνη γραφῆς (λ. χ. φ. 5^v-6^r).
Ἄγραφα τὰ φ. α^r-γ^r, 138^v, <α^r-β^v>.

ΥΛΗ: Χαρτί λευκὸ, διαφόρων ποιοτήτων. Ὑδατόσημο στὸ κέντρο τοῦ φύλλου:

- α) Χονδρὸ, ἐλαφρῶς τραχύ. Τρεῖς ἡμισέληνοι μὲ γράμμα Α στὴ βάση (βλ. φ. α): ἀντίσημο: γράμμα Ζ (φ. γ): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/31 χλστ.: πρβλ. Nikolaen 304 (ἔτος 1705) – μὲ διαφορὲς στὸ γράμμα Α, ἐνῶ στὸ ἀντίσημο ὑπάρχει καὶ τριφύλλι καὶ ἴσως καὶ δεῦτερο γράμμα -, 326 (ἔτος 1714) – μὲ μικρὲς διαφορὲς στὶς διαστάσεις καὶ χωρὶς ἀντίσημο.

- β) Μέσου πάχους, στυλινό. Τρείς ήμισέλληνοι (βλ. φ. 57): πυκνότητα ύδατινων γραμμῶν 20/10 χλστ.: πρβλ. Heawood 869 (ἔτος 1747).
- γ) Χονδρό, τραχύ. Τρείς ήμισέλληνοι (βλ. φ. 76): αντίσημο: γράμματα C ἢ E, C καὶ P (βλ. φ. 74): πυκνότητα ύδατινων γραμμῶν 20/32 χλστ.: πρβλ. Heawood 873 (ἔτος 1710)- με μικρὲς διαφορὲς στὸ ἀντίσημο.
- δ) Χονδρό, τραχύ. Τρείς ήμισέλληνοι (βλ. φ. 125): ἀντίσημο: γράμμα C, τριφύλλι καὶ γράμμα C (βλ. φ. 120): πυκνότητα ύδατινων γραμμῶν 20/31 χλστ.
Μελάνι γκριζο-μαῦρο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 4 (γ' τὸ πρῶτο φ. ἐσῶφ. ἀρχῆς ἐνδεομένως κάποτε δίφυλλο με τὸ φ. γ), 8 (8), 8 (16), 8 (24), 8 (32), 8 (40), 8 (48), 8 (56), 8 (64), 8 (72), 8 (80), 8 (88), 8 (96), 8 (104), 8 (112), 8-1 (119) μετὰ τὸ φ. 119 λείπει 1 φ., χωρὶς χάσμα στὸ κείμενο), 8 (127), 8 (135), 8 (143), 6+1 (150) τὸ φ. 145 δὲν σχηματίζει δίφυλλο), 8-1 (157) μετὰ τὸ φ. 156 λείπει 1 φ., χωρὶς χάσμα στὸ κείμενο), 8 (165), 8 (173), 8 (181), 6 (<β>), 1 (ἐσῶφ. τέλους). Καμία ἀρίθμηση τευχῶν. Παραπομπὴ μεταξὺ τευχῶν στὴν κάτω δεξιὰ γωνία τοῦ verso τοῦ τελευταίου φύλλου, παράλληλα πρὸς τὸ κείμενο.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Ἐπίτιλα, ταινίες, τίτλοι, πρωτογράμματα καὶ κοσμήματα με κόκκινο καὶ μαῦρο μελάνι. Σχήματα γιὰ κατανόηση τοῦ κειμένου με μαῦρο μελάνι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΩΔΙΚΟΓΡΑΦΙΚΑ:

- φ. γ^ν: (x. τοῦ γραφέα β) *ἀθανασίου ἱεροδιακόνου τοῦ Χίου / ὡς ἐκ προσώπου τῆς βίβλου. / (στίχοι) » » Ὁργανον ἀξιέπαινον ἐγὼ σοφίης ζωθεῖο, / » μου δίχα οὐκ ἔνι τῷ ἴδμεναι ἀτρεκίν' / » Κτῆμα δ' ἔω Χιῶν ἱεροῦ ἀθανασίοιο / » χρήμασιν ἠδὲ πόνοις κτισαμένου ἰδίοις:- / Τοῦ αὐτοῦ ἀθανασίου ὅμοιοι / (στίχοι) Εἶ φίλος ἀτρεκῶς φιλέεις σοφίης φιλόμουσε / ὧτᾶν κεκλῆσθαι, πάμμεγα μου ἔχειο, / κἀγὼ θαυμασίως τῇ ἀκροπόλει σὲ ἀνάξω, / σύγχορον ἀτρεκίν' ἐμφανίσω σοφίης:-*

2) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράχη: (ἐτικέτα τύπου γ) II.
- φ. α' ἀρχῆς: (με μολύβι, x. ὅπως στὸν κῶδ. 32, φ. α' τέλους) *βιβλιοθήκη Τυρναβου.*
- φ. 1γ: *κ(αι) τότε πρὸς τοῖς ἄλλοις εἰς χρῆσιν λαρίσ(ης) Γαβριήλ.*

3) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ἄ:

- ἐσῶφ. ἀρχῆς: *1773^φ ἀπριλλίου κ^η / ἠρξάμεθα τῆς λογικῆς.*

ΣΤΑΧΩΣΗ: Πινακίδες ἀπὸ χαρτόνι καὶ ἐπένδυση ἀπὸ ἀνοικτὸ καφὲ δέρμα με ἔκτυπο διάκοσμο. Στὴν πινακίδα ἀρχῆς δύο ὀρθογώνια περιμετρικὰ πλαίσια με φυτικὸ μοτίβο μεταξὺ ἀπλῶν, διπλῶν καὶ τετραπλῶν πρόστυπων γραμμῶν. Στὸ ἐσωτερικὸ διάχωρο τέσσερα

γαμμάτια με μορφές Χερουβείμ στις γωνίες και στο κέντρο ρομβοειδές κόσμημα με μορφή Θεοτόκου βρεφοκρατούσας μέσα σε έλλειψοειδές μετάλλιο. Στην πινακίδα τέλους τὰ ἴδια περιμετρικά πλαίσια. Στο ἔσωτερικό διάχωρο τέσσερα γαμμάτια στις γωνίες με σχηματοποιημένο φυτικό μοτίβο και στο κέντρο ρομβοειδές κόσμημα με παράσταση Σταύρωσης, με τὴν Θεοτόκο και τὸν εὐαγγελιστὴ Ἰωάννη. Στὴ ράχη ἔκτυπος φυτικός διάκοσμος και νεῦρα. Τὸ φυτικό μοτίβο τῶν πλαισίων και τὰ δύο γαμμάτια (Χερουβείμ και φυτικό) χρησιμοποιοῦνται και στὴ στάκωση τῶν κωδ. 32 και 34, ἐνῶ μόνο στὸν 32 χρησιμοποιοῦνται και τὰ δύο κοσμήματα (Θεοτόκος και Σταύρωση). Δύο κλείστρα στὴ μεγάλη πλευρά, ἀποτελούμενα μόνον ἀπὸ ἰμάντες (τοῦ ἑνὸς σώζονται μόνον ἕτη).

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Πολὺ καλή. Ἐλάχιστοι ρύποι ἀπὸ ὕγρασία στὰ πρῶτα φύλλα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἐναγραφή, 52.

27

τέλη 17ου αἰ. χαρτ. 288x197 χλστ. [208x108 χλστ.] φφ. 354 (351+γ) στ. 33

Θεοφίλου Κορυδαλέως, Ὑπόμνημα στὸ ἀ΄ βιβλίον Περὶ οὐρανοῦ Ἀριστοτέλους. Ἄλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, Ἑρμηνεία στὸ Περὶ γενέσεως και φθορᾶς Ἀριστοτέλους.

Θεοφίλου Κορυδαλέως, Ρητορική.

- (φ. 9^r-92^v) «Ὑπόμνημα συνοπτικὸν τοῦ σοφωτάτου **Κορυδαλέως** και ζητήματα εἰς τὴν Περὶ οὐρανοῦ πραγματείαν». Ἡ διάρθρωση τοῦ ἔργου στὸν κώδικα:
 - (φ. 9^r-16^r) «Προοίμιον» ἀρχ.: *Οἶόν τις νέηλυσ εἰς πόλιν μεγίστην τε και μεγαλοπρεπεστάτην ...*: τέλ.: *περὶ τῶν μερῶν τοῦ παντὸς γίνεται λόγος, ὃν τρόπον εἴρηται προσεχῶς*.
 - (φ. 16^r-19^r) «Περὶ Οὐρανοῦ, βιβλίον ἀ΄, κεφάλαιον ἀ΄» ἀρχ.: (*Ἡ περὶ φύσεως ἐπιστήμη σχεδὸν ἢ πλείστη φαίνεται περὶ σώματα και μεγέθη*) - Ἐπὶ τοῦ α^{ου} κεφαλαίου περιέχεται τὸ προοίμιον ὅλης τῆς πραγματείας ...: (φ. 19^r-23^v) «Κεφάλαιον β΄» (φ. 23^v-27^v) «Κεφάλαιον γ΄» (φ. 27^v-60^v) «Κεφάλαιον δ΄» (φ. 60^v-65^r) «Κεφάλαιον ε΄» (φ. 65^r-69^r) «Κεφάλαιον ζ΄» (φ. 69^r-74^r) «Κεφάλαιον ζ΄» (φ. 74^r-80^r) «Κεφάλαιον η΄» (φ. 80^r-92^v) «Κεφάλαιον θ΄» τέλ.: *τῆς ἀπλουστάτης και μοναδικῆς φύσεως νοουμένης και νοούσης*.

Τὸ κείμενο συνοδεύεται ἀπὸ πολλὰ παρασελίδια σχόλια. Γιὰ τὸ ἔργο βλ. Tsourkas, 291-309.

2. (φ. 94^r-98^v) **Γεμίνου**, Στοιχειὰ Ἀστρονομίας («**Πρόκλου**, Σφαῖρα. Περί ἄξονος καὶ πόλων») ἀρχ.: Ἔξων καλεῖται τοῦ κόσμου ἡ διάμετρος αὐτοῦ ...· τέλ.: ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος μετεωρισμένοι φαίνεται.
Τὸ κείμενο συνοδεύεται ἀπὸ παρασελίδια σχόλια καὶ σχῆμα γιὰ τὴν κατανόησίν του (φ. 96^v). Ἔκδ.: C. Manitius, *Γεμίνου Εἰσαγωγή εἰς τὰ φαινόμενα. Gemini Elementa Astronomiae ...*, Λειψία 1898, 42 κ. ἐξ. (διάφορα ἀποσπάσματα).
3. (φ. 105^r-293^v) Ἄλεξάνδρου **Μαυροκορδάτου**, Ἑρμηνεῖα στὴν Περί γενέσεως καὶ φθορᾶς πραγματεία Ἀριστοτέλους.
Ἡ διάρθρωση τοῦ ἔργου στὸν κώδικα:
- (φ. 105^r-106^v) Προοίμιον ἀρχ.: *Περί τοιαύτην ἄρα καταγινόμεθα πραγματείαν ...*· τέλ.: *περὶ τῶν προηγουμένων τῆς πραγματείας ταύτης.*
 - (φ. 106^v-231^v) «Βιβλίον α΄» ἀρχ.: *Τὸ αὖν βιβλίον οὕτως διανεμένται ...*· τέλ.: *Καὶ ταῦτα μὲν ὡς ἐν κεφαλῇ περὶ μίξεως ἰκανῶς εἰρήσθω.*
- α. (φ. 106^v-107^r) Εἰσαγωγή· (φ. 107^r-111^v) «Παράφρασις τοῦ α΄ κεφαλαίου» (φ. 111^v-128^v) «Παράφρασις τοῦ β΄ κεφαλαίου» (φ. 128^v-137^v) «Κεφάλαιον γ΄» (φ. 137^v-169^r) «Κεφάλαιον δ΄» (φ. 169^r-193^v) «Κεφάλαιον ε΄» (φ. 193^v-195^r) «Κεφάλαιον ς΄» (φ. 195^r-197^r) «Κεφάλαιον ζ΄» (φ. 197^r-200^r) «Κεφάλαιον η΄» (φ. 200^r-201^r) «Κεφάλαιον θ΄».
- β. (φ. 201^r-202^r) «Κεφάλαιον α΄. Θεωρία τῶν περὶ τοῦ ἄπτεσθαι, τοῦ ποιεῖν καὶ τοῦ πάσχειν ἀμφιβαλλομένων» (φ. 202^r-203^r) «Κεφάλαιον β΄» (φ. 203^r-204^r) «Κεφάλαιον γ΄» (φ. 204^r-205^r) «Κεφάλαιον δ΄» (φ. 205^r-206^v) «Κεφάλαιον ε΄» (φ. 206^v-208^r) «Κεφάλαιον ς΄» (φ. 208^r-210^v) «Κεφάλαιον ζ΄» (φ. 210^v-214^r) «Κεφάλαιον η΄» (φ. 214^r-216^r) «Κεφάλαιον θ΄» (φ. 216^r-217^r) «Κεφάλαιον ι΄» (φ. 217^r-219^r) «Κεφάλαιον ια΄».
- γ. (φ. 219^r-221^v) «Κεφάλαιον ι΄ (= α΄). Ὅτι ἐστὶ μίξις καὶ διατί καὶ ποῖα μικτὰ τῶν ὄντων» (φ. 221^v-222^r) «Κεφάλαιον β΄» (φ. 222^r-223^v) «Κεφάλαιον γ΄» (φ. 223^v) «Κεφάλαιον δ΄» (φ. 223^v-227^v) «Κεφάλαιον ε΄» (φ. 227^v-228^v) «Κεφάλαιον ς΄» (φ. 228^v-231^v) «Κεφάλαιον ζ΄».
- (φ. 232^r-293^v) «Τοῦ β΄ βιβλίου Περί γενέσεως καὶ φθορᾶς παράφρασις».
- α. (φ. 232^r-233^r) «Κεφάλαιον α΄» ἀρχ.: *Περί μὲν οὖν μίξεως καὶ ἀφῆς καὶ τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν ...* (φ. 233^r-234^v) «Κεφάλαιον β΄» (φ. 234^v-235^v) «Κεφάλαιον γ΄» (φ. 235^v-237^r) «Κεφάλαιον δ΄» (φ. 237^r-240^v) «Κεφάλαιον ε΄» (φ. 240^v-243^v) «Κεφάλαιον ς΄» (φ. 243^v-245^r) «Κεφάλαιον ζ΄» (φ. 245^r-245^v) «Κεφάλαιον η΄».
- β. (φ. 245^v-246^r) «Σύντομος θεωρία περὶ τὰς πρώτας ποιότητας» (φ. 246^r-248^v) «Κεφάλαιον α΄. Πότερον αἱ πρώται ποιότητες τέσσαρές εἰσι;» (φ. 248^v-249^r) «Κεφάλαιον β΄» (φ. 249^r-249^v) «Κεφάλαιον γ΄» (φ. 249^v-250^r) «Κεφάλαιον δ΄»

- (φ. 250^r-252^r) «Κεφάλαιον ε΄» (φ. 252^r-253^r) «Κεφάλαιον ζ΄» (φ. 253^v) «Κεφάλαιον ζ΄».
- γ. (φ. 253^v-280^v) «Ἡ περὶ τῶν στοιχείων θεωρία».
 (φ. 253^v-254^v) «Κεφάλαιον α΄» (φ. 254^v-255^v) «Κεφάλαιον β΄» (φ. 255^v-261^v) «Κεφάλαιον γ΄. Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν στοιχείων» (φ. 261^v-262^v) «Κεφάλαιον. Πότερον τὸ μὲν ὕδωρ ἄκρως ψυχρόν, ὁ δὲ ἀήρ ἄκρως ὑγρόν;» (φ. 262^v-274^r) «Κεφάλαιον. Πότερον ἐν τοῖς στοιχείοις ἐκάτερα τῶν ποιοπέτων ἄκρως ὑπάρχει ἢ οὐ;» (φ. 274^r-276^r) «Κεφάλαιον θ΄» (φ. 276^r-279^r) «Κεφάλαιον ι΄» (φ. 279^r-280^v) «Κεφάλαιον ια΄».
- δ. (φ. 280^v-281^r) «Συνοπτικὴ πραγματεία περὶ τοῦ ὅτι α^{ος} ποικηκός ὁ αἰθὴρ τοῦ θνητοῦ σώματος» (φ. 281^r-283^r) «Κεφάλαιον α΄. Πότερον ποικηκαὶ εἰσιν αἱ νοεραὶ οὐσίαι κατὰ τὸν φιλόσοφον;» (φ. 283^r-284^v) «Κεφάλαιον β΄» (φ. 284^v-285^v) «Κεφάλαιον γ΄» (φ. 285^v-289^v) «Κεφάλαιον δ΄» (φ. 289^v-290^v) «Κεφάλαιον ε΄» (φ. 290^v-292^r) «Κεφάλαιον ζ΄» (φ. 292^r-293^v) «Κεφάλαιον ζ΄» τέλ.: *καὶ ταῖς γραφικαῖς παραίνεσεσι σῶμα τε καὶ ψυχὴν καθοσιούμενοι, καὶ Θεὸν ἐν ἀδιαιρέτῳ φύσει τρισυπόστατον προσκυνοῦντες, ᾧ δόξα ... αἰῶνας. Ἀμήν.*
 Τὸ κείμενο συνοδεύεται ἀπὸ παρασελίδια σχόλια.
4. (φ. 294^r-351^v) **Θεοφίλου Κορυθαλέως**, Ἔκθεσις περὶ Ῥητορικῆς.
 Ἡ διάρθρωσις τοῦ ἔργου στὸν κώδικα:
 - (φ. 294^r) «Εἰς τὴν Ῥητορικὴν τέχνην προοίμιον» ἀρχ.: *Τὴν ἔμφυτον ἐπιθυμίαν καὶ ἔφρασις ...* τέλ.: *τῶν πρώτων καθέστηκε καὶ ἀρίστην.*
 - (φ. 294^r-314^r) Ἑρμηνεῖα στὰ Προγυμνάσματα τοῦ Ἀφθονίου ἀρχ.: *Τί ἐστὶ Ῥητορικὴ; Ἔστι δὲ Ῥητορικὴ δύναμις τεχνικὴ ...* τέλ.: *τοῦ ἐν τῇ χρειᾷ καὶ γνώμῃ, ὡς ἐκείνῳ δεδιήλωται.*
 - (φ. 314^v-328^r) Βιβλίον α΄. Περὶ εὐρέσεως («Προοίμιον εἰς τὰς Στάσεις») ἀρχ.: *Ἰκανῶς περὶ τῶν Προγυμνασμάτων τοῦ Ἀφθονίου ἐξακριβώσαντες ...* τέλ.: *Καὶ τὸ μὲν α^{ον} βιβλίον ἐνταῦθα πέρας λαβέτω, ἵνα μὴ τῷ μήκει προσκορῆς γένοιτο.*
 - (φ. 328^r-342^v) «Βιβλίον β΄». Περὶ διαθέσεως.
 (φ. 328^r) Εἰσαγωγὴ ἀρχ.: *Τὸ α΄ βιβλίον περὶ εὐρέσεως ἦν, ἀτελὲς ὅμως ...* (φ. 328^r-342^v) «Κεφάλαιον α΄. Περὶ τῶν τοῦ λόγου μερῶν» ἀρχ.: *Τὰ μέρη τοῦ πολιτικοῦ λόγου οἱ μὲν πέντε ...* τέλ.: *Καὶ περὶ μὲν διαθέσεως τοσαῦτα. Ἐφεξῆς δὲ καὶ περὶ ἑρμηνείας πραγματευσόμεθα.*
 Μετὰ τὸ φ. 328^r δὲν ἀριθμοῦνται ἄλλα κεφάλαια.
 - (342^v-351^v) «Βιβλίον γ΄. Περὶ ἑρμηνείας.
 (φ. 342^v-343^r) «Κεφάλαιον α΄» ἀρχ.: *Τὸ γ΄ βιβλίον περὶ ἑρμηνείας ἐστὶ ... Ὡσπερ τὰ ἔπη τοῖς μέτροις ἀναπαύεται ...* (φ. 343^r-346^r) «Κεφάλαιον β΄, Κεφάλαιον γ΄, Κεφάλαιον δ΄, Κεφάλαιον ε΄» (φ. 346^r-351^v) «Κεφάλαιον ζ΄» τέλ.: *τῆς κατὰ Ῥητορικὴν τελειότητος ἐγκρατεῖς γενέσθαι.* Μετὰ τὸ φ. 346^r δὲν ἀριθμοῦνται ἄλλα κεφάλαια.

Τὸ κείμενο συνοδεύουν σποραδικὰ παρασελίδια σχόλια. Ἔκδ. α': *Τοῦ σοφωτάτου κυρίου Θεοφίλου τοῦ Κορυθαλέως Περὶ ἐπιστολικῶν τύπων ... Ἐκθεσις περὶ Ῥητορικῆς*, Λονδίνο 1625, 127 κ. ἐξ. (= Παπαδόπουλος, ἀριθ. 3203). Γιὰ τὸ ἔργο βλ. Tsourkas, 98–99, 165–166.

ΓΡΑΦΗ: (φ. 9^ρ–351^ν) Ἔνας γραφέας, ὁ ἴδιος μὲ τὸν γραφέα τοῦ κώδ. 28 (τέλη 17ου αἰ.).

Γραφὴ ἐπιμελημένη, δεξιοκλινής, πυκνή, μὲ γράμματα μικρῶν διαστάσεων, μεγάλες κεραίες καὶ ἀρκετὲς συντομογραφίες. Ἄγραφα τὰ φ. 1^ρ–8^ν, 93^ν, 99^ρ–104^ν, α^ρ–γ^ν.

ΥΛΗ: Χαρτί στιλπνὸ καὶ λευκὸ, διαφόρων ποιοτήτων. Ὑδατόσημο στὸ κέντρο τοῦ φύλλου:

- α) Λεπτό. Ἐμβλημα (βλ. φ. 3): ἀντίσημο: γράμμα Z, τριφύλλι καὶ γράμμα I ἢ T (βλ. φ. 4): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/17 κλστ.
- β) Χονδρὸ. Τρεῖς ἡμισέληνοι (βλ. φ. 8): ἀντίσημο: γράμμα B, τριφύλλι καὶ γράμμα I (βλ. φ. 13): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/20 κλστ.: χρησιμοποιεῖται μόνον σὲ ἓνα τεῦχος καὶ στὸ τελευταῖο παράφυλλο τοῦ κώδικα: πρβλ. Stankonίc 713 (ἔτος 1663) – μὲ ἀνάποδο ἀντίσημο.
- γ) Λεπτό. Ἐμβλημα, παρόμοιο μὲ τὸ α (βλ. φ. 21): ἀντίσημο: γράμμα T, τριφύλλι καὶ γράμμα P (βλ. φ. 18): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/19 κλστ.: πρβλ. Stankonίc 133 (ἔτη 1685–1700), Velkon 323 ἀριθ. 5 (ἔτος 1691) – μὲ μικρὲς διαφορὲς στὸ σχῆμα καὶ στὸ μέγεθος καὶ χωρὶς ἀντίσημο.
- δ) Λεπτό. Ἐμβλημα, σχεδὸν ἴδιο μὲ τὸ α (βλ. φ. 58): ἀντίσημο: γράμμα Z (βλ. φ. 55): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/17 κλστ.: πρβλ. Stankonίc 133 (ἔτη 1685–1700), Velkon 323 ἀριθ. 5 (ἔτος 1691) – μὲ μικρὲς διαφορὲς στὸ σχῆμα καὶ στὸ μέγεθος καὶ χωρὶς ἀντίσημο.
- ε) Λεπτό. Ἐμβλημα, πιθανὸν μὲ κρινάνθεμο στὴν κορυφὴ (βλ. φ. 104): ἀντίσημο: γράμμα C ἢ O, τριφύλλι καὶ γράμμα P (βλ. φ. 105): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/18 κλστ.
- ς) Λεπτό. Ἐμβλημα, σχεδὸν ἴδιο μὲ τὸ α (βλ. φ. 231): ἀντίσημο: γράμμα V, τριφύλλι καὶ γράμμα C ἢ G (βλ. φ. 218): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/18 κλστ.: πρβλ. Stankonίc 133 (ἔτη 1685–1700), Velkon 323 ἀριθ. 5 (ἔτος 1691) – μὲ μικρὲς διαφορὲς στὸ σχῆμα καὶ στὸ μέγεθος καὶ χωρὶς ἀντίσημο, Nikolaen 280b, 332 (ἔτη 1693 καὶ 1716) – μόνον ἀντίσημο, μὲ διαφορὲς στὸ σχῆμα καὶ στίς διαστάσεις.

Μελάνι μαῦρο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 10 (7· τὰ πρῶτα τρία φύλλα ἐσώφ. ἀρχῆς), 8 (15), 8 (23), 8 (31), 8 (39), 8 (47), 8 (55), 8 (63), 8 (71), 8 (79), 8 (87), 8 (95), 8 (103), 8 (111), 8 (119), 8 (127), 8 (135), 8 (143), 8 (151), 10 (161), 8 (169), 8 (177), 8 (185), 8 (193), 8 (201), 8 (209), 8 (217), 8 (225), 8 (233), 8 (241), 8 (249), 8 (257), 8 (265), 8 (273), 10 (283), 10 (293), 8 (301), 8 (309), 8 (317), 8 (325), 8 (333), 8 (341), 12 (β· τὰ πφ. α καὶ β ἄκοπα), 2 (ἐσώφ. τέλους). Καμιά ἀρίθμηση τευχῶν. Παραπομπὴ μεταξὺ τευχῶν στὴν κάτω δεξιὰ γωνία τοῦ τελευταίου φύλλου verso, παράλληλα πρὸς τὸ κείμενο.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Ταινίες, τίτλοι, πρωτογράμματα και μικρά κοσμήματα με κόκκινο μελάνι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράχπ: α. (έτικέτα τύπου α) 27.

β. (κάτω από την έτικέτα τύπου α) έτικέτα τύπου γ.

- φ. 8^v: κ(αι) τόδε πρὸς τοῖς ἄλλοις τῆς ἐν τυρνάβῳ σχολῆς.

- φ. 9^r: (χ. Λάμπρου Πάσχου;) ἐκ τῶν ἐν τῇ σχολῇ τυρνάβου καὶ ἦδε:-.

- φ. 351^v: (ἴδιο χ.) Τῆς ἐν τυρνάβῳ σχολῆς κ(αι) τόδε:-.

2) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ᾄ:

- φ. 1^r: μαργαριτι.

- φ. 104^v: ἠρξάμεθα τῆς τοῦ σταγειρίτου περὶ γενέσεως κ(αι) φθορᾶς τῆσδε ἀκροάσεως πραγ-
ματεῖ(ας), / κατὰ τὸ ἀχ⁴θ^{ov} (= 1699) ἀπὸ θεογονίας ἔτος, πνανεπιῶνος δεκάτη, ἡμέρα
τρίτη, / ἐν τῷ φροντιστηρίῳ τῆς καμπούλεως τυρνάβου, ἐνεργούντος ἐν αὐτῷ τοῦ σοφο-
λο/γιωτάτου ἡμετέρου εἰσηγητοῦ κυρίου μάρκου τοῦ κυρίου, κ(αι) ὀστιάριου τῆς μεγάλης
/ τοῦ χ(ριστο)ῦ ἐκκλησι(ας): (Πρόκειται γιὰ τὸν Μάρκο Πορφυρόπουλο, ὁ ὁποῖος διετέ-
λεσε καθηγητῆς στὴ Σκολῆ τοῦ Τυρνάβου).

ΣΤΑΧΩΣΗ: Πινακίδες ἀπὸ χαρτόνι καὶ ἐπένδυση ἀπὸ καφέ δέρμα μὲ ἔκτυπο διάκοσμο. Καὶ
στὶς δύο πινακίδες ὀρθογώνιο περιμετρικὸ πλαίσιο μὲ φυτικὰ μοτίβα μεταξὺ μιᾶς τετρα-
πλῆς καὶ μιᾶς τριπλῆς πρόστυπης γραμμῆς. Στὸ ἐσωτερικὸ διάχωρο, στὶς τέσσερις γωνίες
γαμμάτια μὲ φυτικὸ μοτίβο καὶ στὸ κέντρο ἑλλειψοειδῆς κόσμημα μὲ φυτικὸ διάκοσμο (ἴδια
γαμμάτια καὶ κόσμημα καὶ στὴ στάχωση τοῦ κῶδ. 28). Στὸν κενὸ κῶρο μικρὰ ρομβοειδῆς
φυτικὸ μοτίβο, σὲ διάφορα σημεῖα. Ἰκνη δύο κλειστῶν στὴ μεγάλη πλευρά. Νεῦρα στὴ
ράχπ.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Πολὺ καλὴ. Λίγοι ρύποι ἀπὸ τὴ χρῆση στὰ περιθώρια τῶν φύλλων. Μικρὲς
φθορὲς στὴ στάχωση ἀπὸ τὴ χρῆση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἐναγραφή, 52. Καρᾶς, τόμ. 2, 195, 230, 530-531.

28

τέλη 17ου αἰ. χαρτ. 308x215 χλστ. [210x124 χλστ.] φφ. 173 (II+169+β) στ. 33

Θεοφίλου Κορυδαλέως, Ὑπομνήματα στὸ Περὶ ψυχῆς Ἀριστοτέλους.

(φ. 1^r-169^r) **Θεοφίλου Κορυθαλέως**, *Υπομνήματα στο Περὶ ψυχῆς Ἀριστοτέλους.

*Ἡ διάρθρωση τοῦ κειμένου στὸν κώδικα:

- (φ. 1^r-2^v) «Τοῦ σοφωτάτου **Θεοφίλου Κορυθαλέως** Προλεγόμενα ἐν τῷ Περὶ ψυχῆς βιβλίῳ» ἀρκ.: *Τὸ φυσιολογικὸν τῆς θεωρίας μέρος ...*· τέλ.: *ἐννοεῖν καὶ φρονεῖν προβάλλεται λόγον.*
- (φ. 3^r-24^v) «Περὶ τῶν Περὶ ψυχῆς βιβλίων τὸ α^{ον}».
(φ. 3^r-7^v) «Κεφάλαιον α΄» ἀρκ.: *Τὸ α^{ον} κεφάλαιον τὸ προοίμιον περιέχει, ἐν ᾧ τρία ταῦτα ποιεῖται ... (Τῶν καλῶν καὶ τιμίων τὴν εἶδσιν ...) - Ἀρχόμενος τοιγαροῦν τοῦ λόγου ὁ φιλόσοφος, ὑπόθεσιν εὐθύς ποιεῖται ...* (φ. 7^v-10^v) «Κεφάλαιον β΄» (φ. 10^v-16^v) «Κεφάλαιον γ΄» (φ. 16^v-20^v) «Κεφάλαιον δ΄» (φ. 21^r-24^v) «Κεφάλαιον ε΄»· τέλ.: *αὕτη δὲ καὶ χωρὶς ἐκείνων.*
- (φ. 25^r-65^v) «Εἰς τὸ β^{ον} τῶν Περὶ ψυχῆς Ἀριστοτέλους ὑπομνήματα».
(φ. 25^r-29^r) «Βιβλίον β^{ον}. Κεφάλαιον α΄» ἀρκ.: *(Τὰ μὲν δὴ ὑπὸ τῶν προτέρων παραδεδομένα ...) - Παραδίδωσι τοιγαροῦν ὁ φιλόσοφος ...* (φ. 29^r-33^v) «Κεφάλαιον β΄» (φ. 33^v-35^r) «Κεφάλαιον γ΄» (φ. 35^r-40^r) «Κεφάλαιον δ΄» (φ. 40^r-42^v) «Κεφάλαιον ε΄» (φ. 42^v-43^r) «Κεφάλαιον ς΄» (φ. 43^r-51^r) «Κεφάλαιον ζ΄» (φ. 51^r-54^v) «Κεφάλαιον η΄» (φ. 54^v-58^r) «Κεφάλαιον θ΄» (φ. 58^r-59^v) «Κεφάλαιον ι΄» (φ. 59^v-63^v) «Κεφάλαιον ια΄» (φ. 63^v-65^v) «Κεφάλαιον ιβ΄»· τέλ.: *Ἔωσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων ἔχει.*
- (φ. 66^r-169^r) «Βιβλίον τρίτον Περὶ ψυχῆς».
(φ. 66^r-67^v) «Κεφάλαιον α^{ον}» ἀρκ.: *(Ἔστι οὐκ ἔστιν αἴσθησις ἕτέρα ...) - Συνάπτουσί τινες τῶν νεωτέρων τὴν προκειμένην βίβλον ...* (φ. 67^v-71^v) «Κεφάλαιον β΄» (φ. 71^v-77^v) «Κεφάλαιον γ΄» (φ. 78^r-121^v) «Κεφάλαιον δ΄» (φ. 121^v-139^v) «Κεφάλαιον ε΄» (φ. 139^v-147^r) «Κεφάλαιον ς΄» (φ. 147^r-155^v) «Κεφάλαιον ζ΄» (φ. 155^v-158^r) «Κεφάλαιον η΄» (φ. 158^r-162^v) «Κεφάλαιον θ΄» (φ. 162^v-167^r) «Κεφάλαιον ι΄» (φ. 167^r-169^r) «Κεφάλαιον ια΄»· τέλ.: *Ἄ καὶ καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς ἀναθεωρήσεται.* Γιὰ τὸ ἔργο βλ. Tsourkas, 311-352.

ΓΡΑΦΗ: (φ. 1^r-169^r) Ἐνας γραφέας, ὁ ἴδιος μὲ τὸν γραφέα τοῦ κώδ. 27 (τέλη 17ου αἰ.).

Γραφὴ ἐπιμελημένη, δεξιοκλινής, πυκνή, μὲ γράμματα μικρῶν διαστάσεων, μεγάλες κεραίες καὶ ἀρκετὲς συντομογραφίες. Στὰ φ. 83^r-87^v, 106^r-169^r ἡ γραφὴ διαφοροποιεῖται ἐλαφρώς. *Ἄγραφα τὰ φ. <1^r-11^v>, 169^v-<β^v>.

ΥΛΗ: Χαρτὶ λευκὸ, διαφόρων ποιοτήτων. *Υδατόσημο στὸ κέντρο τοῦ φύλλου:

- α) Χονδρὸ, τραχύ. Τρεῖς ἡμισέληνοι (βλ. φ. 1)· ἀντίσημο: γράμμα Η, τριφύλλι καὶ γράμμα Ζ (βλ. φ. 11)· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/32 κλστ.· σχεδὸν ταυτίζεται μὲ τὸ Stanković 712 (ἔτη 1685-1695).

- β) Χονδρό, τραχύ. Τρεις ήμισέλνοι (βλ. φ. 36): αντίσημο: γράμμα Ζ, σταυρός και γράμμα Η (βλ. φ. 35): πυκνότητα υδάτινων γραμμών 20/28 κλστ.
- γ) Μέσου πάχους, τραχύ. Έμβλημα με γράμματα Α Ρ Ρ Α Ρ Α στο έσωτερικό (βλ. φ. 72, 84): δεύτερο σχέδιο: τρία καπέλλα (βλ. φ. 83): πυκνότητα υδάτινων γραμμών 20/18 κλστ.: ίδιο ή παρόμοιο με τὸ γ τοῦ κώδ. 9, τὸ α τοῦ κώδ. 15, τὸ α τοῦ κώδ. 29, τὸ α τοῦ κώδ. 32, τὸ α τοῦ κώδ. 35 και τὸ α τοῦ κώδ. 36· πρβλ. Stankonici 135 (ἔτος 1703) – με διαφορὲς στὸ σχῆμα και στὸ μέγεθος.
- δ) Χονδρό, ἐλαφρῶς τραχύ. Τρεῖς ήμισέλνοι με γράμμα V στὴ βάση (βλ. φ. 110): αντίσημο: γράμμα Ζ και τριφύλλι (βλ. φ. 103): πυκνότητα υδάτινων γραμμών 20/26 κλστ.: πρβλ. Nikolaev 305 (ἔτος 1705) – σχεδὸν ἴδιο, ἀλλὰ χωρὶς αντίσημο και με μικρὲς διαφορὲς στὶς διαστάσεις.
Μελάνι καφέ και καστανὸ (καστανὸ στὰ φ. 83^r–87^v, 106^r–169^r).

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 1 (ἔσῳφ. ἀρχῆς), 10–1 (7· μετὰ τὸ φ. 7 λείπει 1 φ., χωρὶς χάσμα στὸ κείμενο), 8 (15), 8 (23), 8 (31), 8 (39), 8 (47), 8 (55), 8 (63), 8 (71), 12–1 (82· μετὰ τὸ φ. 82 λείπει 1 φ. χωρὶς χάσμα στὸ κείμενο), 10 (92), 10 (102), 8 (110), 10 (120), 8 (128), 8 (136), 8 (144), 8 (152), 8 (160), 8 (168), 2 (α), 2 (ἔσῳφ. τέλους). Καμία ἀρίθμηση τευχῶν. Παραπομπὴ μεταξὺ τευχῶν στὴν κάτω δεξιὰ γωνία τοῦ verso τοῦ τελευταίου φύλλου, παράλληλα πρὸς τὸ κείμενο. Σὲ ἀρκετὰ φύλλα συχνὰ και παραπομπὴ μεταξὺ φύλλων ἢ μεταξὺ σελίδων, ἢ στὴ μέση τοῦ τεύχους μεταξὺ φύλλων, στὴν κάτω δεξιὰ γωνία, παράλληλα πρὸς τὸ κείμενο.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Ἐπίτιλα, τίτλοι, πρωτογράμματα, κοσμήματα και βοηθητικὲς ἐνδείξεις με κόκκινο μελάνι (ὀρισμένα ἐπίτιλα και με μαῦρο μελάνι). Σὲ ὀρισμένα σημεῖα ὁ γραφέας ἄφησε χωρὸ γιὰ νὰ φιλοτεκνηθοῦν πρωτογράμματα, τὰ ὁποῖα τελικὰ παραλείφθηκαν (λ. x. φ. 106^r) ἢ σχεδιάσθηκαν με μαῦρο μελάνι (φ. 106^r–169^r, στὰ ὁποῖα δὲν ὑπάρχει σχεδὸν καμία ἐρυθρογραφία). Στὰ φ. 126^r και 126^v ἀφέθηκε κενὸς χώρος, πιθανότατα γιὰ σχεδιασμὸ σχήματος κατανόησης τοῦ κειμένου, ποὺ ὁμως παραλείφθηκε.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

– ράχη: α. (ἐτικέτα τύπου α) 28

β. (κάτω ἀπὸ τὴν ἐτικέτα τύπου α, ἐτικέτα τύπου γ) 10

γ. Ἴχνη παλαιότερης λευκῆς ἐτικέτας.

– φ. 1^r: Ἐκ τῶν τῆς ἐν τυρνάβῳ σχολῆς κ(αι) τόδε (ἄλλο x.) κ(αι) τόδε σὺν τοῖς ἄλλοις.

2) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ἄ.

– ἐξῳφ. τέλους: [...]ουδ π(...) τὸν [...].

ΣΤΑΧΩΣΗ: Πινακίδες από χαρτόνι και ἐπένδυση ἀπὸ σκοῦρο καφὲ δέρμα μὲ ἔκτυπο διάκοσμο. Καὶ στὶς δύο πινακίδες ὀρθογώνιο περιμετρικὸ πλαίσιο μὲ φυτικὸ μοτίβο μεταξὺ διπλῶν πρόστυπων γραμμῶν. Στὸ ἐσωτερικὸ διάκωρο, στὶς τέσσερις γωνίες γαμμάτια μὲ φυτικὸ μοτίβο (ἀπὸ λάθος στὴν πινακίδα τέλους προστέθηκε καὶ ἓνα πέμπτο) καὶ στὸ κέντρο ἑλλειψοειδὲς κόσμημα μὲ φυτικὸ διάκοσμο (ἴδια γαμμάτια καὶ κόσμημα καὶ στὴ στάκωση τοῦ κῶδ. 27). Στὸν κενὸ κῶρο τέσσερα μικρὰ ἄνθη, τὰ ὁποῖα ἐπαναλαμβάνονται καὶ στὴ ράχη. Νεῦρα στὴ ράχη.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Μέτρια. Πολλοὶ ρύποι ἀπὸ ὑγρασία καὶ φθορὲς στὰ πρῶτα καὶ τελευταῖα φύλλα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἐναγραφή, 52.

29

α΄ μισὸ 18ου αἰ. χαρτ. 312x210 κλστ. [235x130 κλστ.] φφ. 250 (<VII>+240+<γ>) στ. 33/37

Θεοφίλου Κορυθαλέως, Εἴσοδος Φυσικῆς ἀκροάσεως (Ἐπομνήματα στὸ Περὶ φυσικῆς ἀκροάσεως τοῦ Ἀριστοτέλους).

(φ. 1^ρ-240^ρ) **Θεοφίλου Κορυθαλέως,** Εἴσοδος Φυσικῆς ἀκροάσεως.

Ἡ διάρθρωση τοῦ κειμένου στὸν κώδικα:

- (φ. 1^ρ-19^ρ) «Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυρίου Θεοφίλου τοῦ Κορυθαλλέως, Εἰς Φιλοσοφίαν Προδιοικήσις. Ὅποῖον τὸ τῆς Φιλοσοφίας ἀξίωμα» ἀρχ.: *Τῶν ὅσα θηράσιμα πέφυκε τοῖς ἀνθρώποις καλὰ ...* τέλ.: *τῶν λοιπῶν τοῦ φιλοσόφου συγγραμμάτων. Μετὰ τὸ τέλος τῆς Προδιοικήσεως* (φ. 19^ρ) ἐπεξηγηματικὸ σχῆμα.
 - (φ. 19^ρ-24^ρ) «Περὶ τῶν ὀκτῶ βιβλίων τῆς Φυσικῆς ἀκροάσεως» ἀρχ.: *Πρὸ πάντων τοιγαροῦν τῶν προτεθέντων μερῶν ...* τέλ.: *καὶ μέθοδον παραδίδωσι, καθ' ἣν ἐγκρατεῖς γενόμεθα τῆς [...] τὸ δὲ γ^{ον} [...].*
 - (φ. 24^ρ-82^ν) «Βιβλίον α΄» ἀρχ.: *(Ἐπειδὴ τὸ εἶδέναι καὶ τὸ ἐπίστασθαι συμβαίνει ...)*- *Ἔστι τοιγαροῦν ὁ τοῦ φιλοσόφου σκοπὸς ...* τέλ.: *περὶ ὧν ἐπὶ τῆς ἐχομένης εἰρήσεται βιβλίου.*
- (φ. 24^ρ-41^ρ) Κεφάλαιο α΄ (φ. 41^ρ-51^ν) «Κεφάλαιον β΄» (φ. 51^ν-56^ρ) «Κεφάλαιον γ΄» (φ. 56^ρ-59^ρ) «Κεφάλαιον δ΄» (φ. 59^ν-64^ν) «Κεφάλαιον ε΄» (φ. 64^ν-68^ν) «Κεφάλαιον ζ΄» (φ. 69^ρ-75^ρ) «Κεφάλαιον ζ΄» (φ. 75^ρ-78^ν) «Κεφάλαιον η΄» (φ. 78^ν-82^ν) «Κεφάλαιον θ΄».

- Χάσμα στο κείμενο μεταξύ τῶν φ. 32^v (τέλ.: *ἐν κεφαλαίῳ 2^ῳ, εἰ δὴ κἀνταῦθα περὶ τῶν*) καὶ 33^r (ἀρχ.: *[[προάγειν ἀνάγκη, τὰ συγκεχυμένα μᾶλλον ... ταυτολογῶν.]] Ἐπειτα δὲ οὐδὲ ὁ συνάγουσι ...*). Ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου στὸ φ. 33^r ἔχει διαγραφεῖ.
- (φ. 82^v-123^r) Βιβλίον β' («Εἰς τὸ β^{ον} περὶ φυσικῶν ἀρχῶν τοῦ Ἀριστοτέλους ὑπομνήματα»).
(φ. 82^v) Πίνακας περιεχομένων τοῦ β' βιβλίου, χωρὶς ἔνδειξη φύλλων («Τοῦ β^{ου} βιβλίου κεφάλαια»); (83^r-92^v) «Κεφάλαιον α'»; ἀρχ.: *Ἐν ἀρχῇ τοῦ προληφθέντος βιβλίου τὸν σκοπὸν ...*; (φ. 92^v-99^r) «Κεφάλαιον β'»; (φ. 99^r-104^v) «Κεφάλαιον γ'»; (φ. 104^v-106^v) «Κεφάλαιον δ'»; (φ. 106^v-110^v) «Κεφάλαιον ε'»; (φ. 110^v-114^r) «Κεφάλαιον ζ'»; (φ. 114^r-116^v) «Κεφάλαιον ζ'»; (φ. 117^r-121^r) «Κεφάλαιον η'»; (φ. 121^r-123^r) «Κεφάλαιον θ'»; τέλ.: *ὅν φαμεν ὀρισμὸν τοῦ συναμφοτέρου.*
 - (φ. 123^r-135^v) Βιβλίον γ' («Εἰς τὸ γ^{ον} τῆς Περί φυσικῆς ἀκροάσεως συνοπτικὰ ὑπομνήσεις»); ἀρχ.: *Διορισάμενος ἐπὶ τῆς προληφθείσης βίβλου ...*; τέλ.: *οὐκ ἔστιν ἄπειρος ἐνεργεία.*
(φ. 123^v-126^v) «Κεφάλαιον α'»; (φ. 126^v-128^v) «Κεφάλαιον β'»; (φ. 128^v-131^r) «Κεφάλαιον γ'»; (φ. 131^r-132^r) «Τμήμα β^{ον}. Κεφάλαιον δ'»; (φ. 132^r-135^v) «Κεφάλαιον ε'».
 - (φ. 136^r-148^v) Βιβλίον δ' («Εἰς τὸ δ' τῶν Φυσικῶν ὑπομνήσεις συνοπτικά»); ἀρχ.: *Περάνας ὁ φιλόσοφος τὸν περὶ ἀπείρου λόγον ...*; τέλ.: *γιγνομένοις τε καὶ φθειρομένοις. Καὶ ταῦτα περὶ χρόνου.*
Δὲν χωρίζεται σὲ κεφάλαια.
 - (φ. 149^r-168^r) Βιβλίον ε' («Εἰς τὸ ε' τῶν Φυσικῶν ὑπομνήματα»);
(φ. 149^r-149^v) Εἰσαγωγή; ἀρχ.: *Ἡ ἐπὶ τοῦ ε' βιβλίου θεωρία φαίνεται ἀμέσως ...*
(φ. 149^v-157^r) «Κεφάλαιον α'»; (φ. 157^r-161^r) «Κεφάλαιον β'»; (φ. 161^r-162^r) «Κεφάλαιον γ'»; (φ. 162^r-164^v) «Κεφάλαιον δ'»; (φ. 164^v-165^r) «Κεφάλαιον ε'»; (φ. 165^r-168^r) «Κεφάλαιον ζ'»; τέλ.: *πάν τὸ κινούμενον συνεχῆς εἶναι καὶ σώμα.*
 - (φ. 168^r-190^v) Βιβλίον ζ' («Ἐκθεσις συνοπτικὴ τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου Κορυδαλέως τοῦ Ἀθηναίου. Εἰς τὸ ζ' τῶν Περί φυσικῆς ἀκροάσεως»);
(φ. 168^r) Εἰσαγωγή; ἀρχ.: *Τῶν ὀκτώ Περί φυσικῆς ἀκροάσεως ἕκτι ἐστὶν ...*; (φ. 168^r-170^v) «Κεφάλαιον α'»; (φ. 170^v-173^v) «Κεφάλαιον β'»; (φ. 173^v-174^v) «Κεφάλαιον γ'»; (φ. 174^v-177^r) «Κεφάλαιον δ'»; (φ. 177^r-179^r) «Κεφάλαιον ε'»; (φ. 179^r-182^r) «Κεφάλαιον ζ'»; (φ. 182^r-184^r) «Κεφάλαιον ζ'»; (φ. 184^r-185^v) «Κεφάλαιον η'»; (φ. 185^v-188^r) «Κεφάλαιον θ'»; (φ. 188^r-190^v) «Κεφάλαιον ι'»; τέλ.: *διαρκούσα τῷ ἀριθμῷ ἐπ' ἄπειρον πρόεισι.*
 - (φ. 191^r-207^v) Βιβλίον ζ' («Τοῦ αὐτοῦ, Εἰς τὸ η' συνοπτικὰ ὑπομνήματα»);
(φ. 191^r) Εἰσαγωγή; ἀρχ.: *Τὴν ἐβδόμην ἐν τάξει τῶν Περί φυσικῆς ἀκροάσεως*

βιβλων ... (φ. 191^Γ-193^Υ) «Κεφάλαιον α΄» (φ. 193^Υ-196^Γ) «Κεφάλαιον β΄» (φ. 196^Γ-200^Φ) «Κεφάλαιον γ΄» (φ. 200^Υ-204^Φ) «Κεφάλαιον δ΄» (φ. 204^Υ-207^Γ) «Κεφάλαιον ε΄»· τέλ.: *κατά τε τὸν χρόνον καὶ τὸ διάστημα μέχρι τέλους.*

Ἐκδ. α΄: Ἀπὸ σφάλμα στὸ φ. 207^Υ γράφηκε κείμενο ποὺ προηγεῖται τοῦ κειμένου τοῦ φ. 207^Γ (ὅπου καὶ τὸ τέλος τοῦ βιβλίου ζ΄). Τὸ φ. 206^Υ ἔμεινε λευκὸ καὶ στὴν κάτω γωνία του προστέθηκε σχετικὸ σημ.

- (φ. 208^Γ-239^Υ) «Βιβλίον ὄγδοον».

(φ. 208^Γ-208^Φ) «Εἰς τὸ θ΄ τῆς Φυσικῆς ἀκροάσεως εἰσαγωγή»· ἀρχ.: *Διαφόρους περὶ κινήσεως ζητήσεις ...* (φ. 208^Υ-213^Γ) «Κεφάλαιον α΄» (φ. 213^Γ-214^Γ) «Κεφάλαιον β΄» (φ. 214^Γ-216^Γ) «Κεφάλαιον γ΄» (φ. 216^Γ-218^Γ) «Κεφάλαιον δ΄» (φ. 218^Γ-221^Γ) «Κεφάλαιον ε΄» (φ. 222^Γ-225^Γ) «Κεφάλαιον ζ΄» (φ. 225^Γ-228^Γ) «Κεφάλαιον ζ΄» (φ. 228^Γ-233^Υ) «Κεφάλαιον η΄» (φ. 233^Υ-235^Υ) «Κεφάλαιον θ΄» (φ. 235^Υ-239^Υ) «Κεφάλαιον ι΄»· τέλ.: *καὶ ὕλης ἐς τὸ παντελὲς κεχωρισμένον.*

- (φ. 239^Υ-240^Γ) «Ἐπὶ τῆς Φυσικῆς ἀκροάσεως ἐπίλογος»· ἀρχ.: *Παρασπμειοῦται δὲ ὁ Συμπλήκιος, ὅτι κατὰ Πλάτωνα ...*· τέλ.: *ἐπὶ τὴν ἄυλον καὶ ἀδιάστατον καὶ νοερὰν ἀγαθότητα, ἀδιῶς ἅμα ὄλην οὖσαν ἀναδραμών, ἣ πρέπει ... αἰῶνος. Ἄμψιν.*

Ἐκδ. α΄: *Εἵσοδος Φυσικῆς ἀκροάσεως κατ' Ἀριστοτέλην, συνερανοσθεῖσα ὑπὸ ... Θεοφίλου τοῦ Κορυθαλέως ... ἰδίους ἀναλώμασι τοῦ ... ἀρχιεπισκόπου ... Κύπρου κυρίου Χρυσάνθου ... διορθωθεῖσα ἐπιστασίᾳ δὲ Κυπριανοῦ ἀρχιμανδρίτου Κυπρίου.* Τόμος πρῶτος, Βενετία (Νικόλαος Γλυκὺς) 1779 (= Παπαδόπουλος, ἀριθ. 3202). Γιὰ τὸ ἔργο βλ. Tsourkas, 237-265.

ΓΡΑΦΗ: (φ. 1^Γ-240^Γ) Ἐνας γραφέας (α΄ μισὸ 18ου αἰ.). Γραφὴ ἐπισσευρμένη, δεξιοκλινίς, πυκνή, μὲ γράμματα μικρῶν διαστάσεων, μὲ μεγάλης κεραΐες (ὀρισμένα συχνὰ ἐκτείνονται περισσότερο σὲ ὕψος, λ. κ. γ, Γ, ι, τ) καὶ ἀρκετὲς συντομογραφίες. Στὸ φ. 8^Υ (ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ στ. 1 κ. ἐξ.) ἡ γραφὴ διαφέρει σημαντικὰ (ἀραιή, μὲ μικρότερη κλίση, γράμματα ὁμοιόμορφα καὶ μικρὲς κεραΐες). Ὡστόσο μάλλον πρόκειται γιὰ τὸν ἴδιον γραφέα, δεδομένου ὅτι ἡ ἀλλαγὴ ἀπὸ τῆ μία στὴν ἄλλη γραφὴ γίνεται χωρὶς ἀλλαγὴ στίχου ἢ πρότασης. Ἄγραφα τὰ φ. <1^Γ-VII^Υ>, 206^Υ, 240^Υ-<γ^Υ>.

ΥΛΗ: Χαρτί μέσου πάχους, τραχύ, λευκὸ. Ὑδατόσημο στὸ κέντρο τοῦ φύλλου:

- α) Ἐμβλήματα μὲ γράμματα Α Ρ Ρ Α Ρ Α στὸ ἔσωτερικὸ (βλ. φ. IV)· δεῦτερο σχέδιο: τρία καπέλλα (βλ. φ. V)· ἀντίσημο: γράμμα Ζ (βλ. φ. V)· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/18 χλστ.· ἴδιο ἢ παρόμοιο μὲ τὸ γ τοῦ κῶδ. 9, τὸ α τοῦ κῶδ. 15, τὸ γ τοῦ κῶδ. 28, τὸ α τοῦ κῶδ. 32, τὸ α τοῦ κῶδ. 35 καὶ τὸ α τοῦ κῶδ. 36· πρβλ. Stanković 135 (ἔτος 1703) - μὲ διαφορὲς στὸ σχῆμα καὶ στὸ μέγεθος.
- β) Κέρας (βλ. φ. 35)· δεῦτερο σχέδιο τρία καπέλλα (βλ. φ. 36)· ἀντίσημο: γράμμα Τ, τριφύλλι καὶ γράμμα S (βλ. φ. 35)· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/17 χλστ.

γ) Τρία καπέλλα (βλ. φ. 44): αντίσημο: γράμμα C ñ E, σταυρός και γράμμα C (βλ. φ. 43): ἴδιο ἀκριβῶς μετὸ β τοῦ κώδ. 35· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/18 κλστ.
Μελάνι γκρίζο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 8 (<VII>· τὸ πρῶτο φ. ἐσῶφ. ἀρχῆς), 8 (8), 8 (16), 8 (24), 8 (32), 8-1 (39· λείπει 1 φ. πρὶν τὸ φ. 33, μετὰ χάσμα στὸ κείμενο), 8 (47), 8 (55), 8 (63), 8 (71), 8 (79), 12 (91), 4 (95), 12 (107), 4 (111), 14 (125), 4 (129), 12 (141), 4 (145), 12 (157), 4 (161), 12 (173), 4 (177), 14 (191), 4 (195), 12 (207), 4 (211), 12 (223), 4 (227), 12 (239), 4 (<γ>), 1 (ἐσῶφ. τέλους). Καμία ἀρίθμηση τευχῶν. Παραπομπή μεταξύ σελίδων στὰ περισσότερα φύλλα, στὴν κάτω δεξιὰ γωνία, παράλληλα πρὸς τὸ κείμενο.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: φ. 1^ο: πολυχρῶμο ζωόμορφο ἐπίτιλο καὶ πρωτόγραμμα. Καμία ἐρυθρογραφία. Πρωτογράμματα (ἐνίοτε διακοσμημένα, λ. χ. φ. 8^ο), ἐπίτιλα (λ. χ. φ. 19^ο) καὶ τίτλοι μετὰ μαῦρο μελάνι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράχη: α. (ἐτικέτα τύπου α) 29.
- β. (κάτω ἀπὸ τὴν ἐτικέτα τύπου α, ἐτικέτα τύπου γ) 7.

ΣΤΑΧΩΣΗ: Πινακίδες ἀπὸ χαρτόνι καὶ ἐπένδυση ἀπὸ σκούρο καφὲ δέρμα μετὰ ἔκτυπο διάκοσμο. Καὶ στὶς δύο πινακίδες ὀρθογώνιο περιμετρικὸ πλαίσιο μετὰ βοστρυχοειδῆς μοτίβο μεταξύ δύο τριπλῶν πρόστυπων γραμμῶν. Στὸ ἐσωτερικὸ διάχωρο, στὶς τέσσερις γωνίες γαμμάτια μετὰ φυτικὸ μοτίβο καὶ στὸ κέντρο ἑλλειψοειδῆς κόσμημα μετὰ φυτικὸ μοτίβο. Νεῦρα καὶ ὀριζόντιες πρόστυπες γραμμὲς στὴ ράχη. Ἰκνη δύο ἱμάντων στὴ μεγάλη πλευρά.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Μέτρια. Ρύποι ἀπὸ ὑγρασία στὸ ἄνω τμήμα ὅλων τῶν φύλλων (συχνὰ τὸ κείμενο ἐξίτηλο). Περισσότεροι ρύποι ὑγρασίας στὰ ἐσῶφ. καὶ φ. ἀρχῆς καὶ τέλους. Τὸ φ. 239 ἀποσταχωμένο. Λείπει μικρὸ μέρος τῆς ἐπένδυσης τῆς ράχης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἐναγραφή, 52. Καρῶς, τόμ. 2, 190.

30

ἀρχὲς 14ου αἰ. χαρτ. 222x147 κλστ. [168x98 κλστ.] φφ. 219 στ. 28/29

Λόγοι Πατέρων.

1. (φ. 1^τ-7^ν) **Φιλοθέου μοναχοῦ Σιναΐτου** τῆς Βάτου, Ἐσκηπτικά κεφάλαια («[... **Φιλοθέου μοναχοῦ ...]**»):
 Ἡ διάρθρωση τοῦ κειμένου στὸν κώδικα:
 α. (φ. 1^τ-1^ν, 4^ρ) ἄρχ.: Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθημεν, κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον, Χριστὸν ἐνδεδύμεθα, δηλονότι ἐξ ἡμέρας ...· τέλ.: φανεροὶ δὲ εἰσιν οἱ τὸν χρυσοῦν ἀνορύπτοντες. (CPG 7866.1). PG 98, 1369-1372 (μέρος μόνον τοῦ κειμένου).
 Χάσμα στὸ κείμενο μεταξὺ τῶν φ. 1^ν (τέλ.: πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς τῆς γῆς, καὶ ἐν ἐκστάσει καὶ ἐκτάσει) καὶ 4^ρ (ἄρχ.: παρὰ Θεῶ τῶ ἀπροσωπολήπτῳ κριτῇ ...). Ἐν μέρει τὸ ἴδιο κείμενο παραδίδεται ἀπὸ τὸν κώδ. EBE 2377, φ. 81^τ κ. ἐξ. (καὶ δεῖ τὸν τῆς εὐσεβείας ἐργάτην ...). Τὸ κείμενο τοῦ χάσματος ἐντοπίζεται στὰ φ. 81^ν κ. ἐξ. τοῦ κώδικα τῆς EBE (Καὶ ἐν ἐκστάσει καὶ ἐκτάσει τῆς πιστῆς τοῦ Θεοῦ μνήμης συγκόπτειν ...).
 β. (φ. 4^ρ-7^ν) «Τοῦ αὐτοῦ» ἄρχ.: Τὴν χάριν καὶ τὸν ἀρραβῶνα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος οἱ πιστοὶ ἐλάβομεν ...· τέλ. (κολ.): τοῦ πράγματος ἐγγίζειν αὐτοῖς μηχανῶνται. (CPG 7866.2). PG 98, 1372 (μόνον ἡ ἄρχὴ καὶ τὸ τέλος τοῦ κειμένου).
2. (φ. 3^τ-2^ν, 8^ρ) **Φιλοθέου μοναχοῦ Σιναΐτου** τῆς Βάτου, Λόγος περὶ τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἄρχ. (ἀκέφ.): δι' εὐκῆς μυστικῆς τε καὶ ἀπορρητῆς ...· τέλ.: καὶ μακαρισθήσεται ὑπὸ Κυρίου ἐν τῇ ἀπεράντῳ καὶ αἰδίῳ καὶ αἰωνίῳ ζωῇ. Ἐν Χριστῷ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (CPG 7865). PG 154, 737 (στ. 10)-741 (στ. 36). Τὰ φ. 2 καὶ 3 παραποθετημένα (τὸ φ. 3 πρέπει νὰ προηγηθεῖ τοῦ φ. 2).
3. (φ. 8^τ-8^ν) «Τοῦ **Χρυσοστόμου** ἀπὸ τῶν Μαργαριτῶν» ἄρχ.: Τῶν πονηρῶν λογισμῶν οἱ μὲν οὐδὲ ὄλως ἡμῶν ἐπιβαίνουσι τῆς ψυχῆς ...· τέλ.: κατεσκευάσαι τὰ φάρμακα. (CPG 4417, BHG^a 129n). Ἔκδ.: J. Dumortier, *Jean Chrysostome, Homélie sur Ozias (In illud, Vidi Dominum)*, (Sources Chrétiennes 277), Παρίσι 1981, 130 (στ. 9)-132 (στ. 33).
4. (φ. 8^ν) **Θεοδώρου Στουδίτου**, Κεφάλαια («Τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδιώτου»)· ἄρχ.: Οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἀσκητικὴ ζωὴ ...· τέλ.: καὶ πρὸς ἀπάθειαν ἀποβλέπειν. PG 99, 1681-1684 (στ. 13).
5. (φ. 9^τ-9^ν) **Θεοδώρου Στουδίτου**, Μικρὲς κατηχήσεις· ἄρχ. (ἀκέφ.): τῷ μὲν οὖν πρὸς τὸ κατὰ συνείδησιν ...· τέλ. (κολ.): ὄπερ φυλακτέον ἡμῶν κατὰ τὸν ἔνδον ἄνθρωπον. Ἔκδ.: E. Auvray, *Sancti Patris nostri et confessoris Theodori Studitis praepositi, Parva catechesis*, Παρίσι 1891, κατήχησις 63 (στ. 63)-κατήχησις 71 (στ. 36). Παραδίδονται ἀποσπάσματα ἀπὸ τῆς κατηχήσεως 63 καὶ 71.

6. (φ. 9^v-34^v) «**Ἡσυχίου πρεσβυτέρου**, Πρὸς Θεόδουλον λόγος ψυχοφελής, περὶ νήψεως καὶ ἀρετῆς, κεφαλαϊώδης ἀρχὴ φωτισμοῦ ψυχῆς, ἀληθεῖς ὑποθίκα. Τὰ λεγόμενα ἀντιρρητικά καὶ εὐκτικά κεφάλαια διακόσια» ἀρχ.: *Νῆψις ἐστὶν μέθοδος πνευματικῆ ἐμπαθῶν νοσημάτων ...* τέλ.: *τῆς λαμπρᾶς βασιλείας, εὐχαῖς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, τύχοιμεν καὶ εὐχαῖς τῶν ὁσίων Πατέρων ἡμῶν. Ὡ Θεῶ ἀκικίτω δόξα αἰώνιος. Ἀμήν.* (CPG 7862). PG 93, 1480-1544.
Ἡ διάταξη τῶν κεφαλαίων στὸν κώδικα:
(φ. 9^v-20^r) Κεφάλαια 1-100 (α-ρ)· (φ. 20^r-34^r) Κεφάλαια 101-200 (α-ρ)· (φ. 34^r-34^v) Κεφάλαια 201-205 (α-ε).
Χάσματα στὸ κείμενο μεταξὺ τῶν φύλλων: α) 13^v (τέλ.: *ἐκ δ' ἀμελείας εἰς καταφρόνησιν καὶ ῥαθυμίαν καὶ ἐπιθυ* PG 93, 1492 στ. 15) καὶ 14^r (ἀρχ.: *ἤγουν ἀναμῆς γινόμενοι οἱ ἡμῶν καὶ τῶν πονηρῶν δαιμόνων ...* PG 93, 1496 στ. 28), β) 28^v (τέλ.: *ἄβυσσος δὲ καρδίας ὑπὸ αὔρας Πνεύματος Ἁγίου* PG 93, 1529 στ. 27) καὶ 29^r (ἀρχ.: *Θεοῦ θέλημα τῶν ἐφ' ἡμῖν ἐστὶν, ἔφη ...* PG 93, 1532 στ. 36).
7. (φ. 34^v-35^r) «Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Παύλου τοῦ ἐν τῷ Λάτρῳ» ἀρχ.: *Ὅρων ὁ κλεινὸς οὗτος Συμεὼν τὸν μακάριον, ποτὲ μὲν χαρίεντα ...* τέλ.: *καὶ κοσμικαὶ μάλιστα ὀμιλίαι.* (BHG 1474). Ἔκδ.: H. Delehaye, *Monumenta latrensia hagiographica*, (Th. Wiegand, *Der Latmos*, [Milet 3.1]), Βερολίνο 1913, 127 (στ. 17-32).
8. (φ. 35^r-35^v) **Παύλου Εὐεργετινοῦ**, Συναγωγή θεοφθόγγων ρημάτων (ἀπόσπασμα)· ἀρχ.: *Διόκλητος τις ἦν ἀσκητὴς ἐν Θηβαῖδι, ἀπὸ Γραμματικῆς μὲν ...* τέλ.: *ἡ ψυχὴ ἐν νόμῳ εὐσεβεῖ καὶ θεῖῳ λογισμῷ μετὰ Θεοῦ ἐστὶν.* Εὐεργετινός, 907 (στ. 5-16).
9. (φ. 35^v-36^r) **Ἰωάννου Χρυσόστομου**, Ἐπιστολὴ πρὸς μοναχοὺς («Τοῦ Χρυσόστομου εἰς τὸν κε[...])· ἀρχ.: *Ὡσπερ οὐδὲν ὄφελος οἰκίας, οὐ πόλεως ...* τέλ.: *καὶ τῆς ἀρετῆς ἀπὸ τῆς καρδίας.* (CPG 4627). PG 60, 756 (στ. 4-29). Ἔκδ.: Π. Γ. Νικολόπουλος, *Αἱ εἰς τὸν Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον ἐσφαλμένως ἀποδιδόμεναι ἐπιστολαί. Διατριβὴ ἐπὶ διδακτορίᾳ ...*, (*Ἀθηνά. Σειρὰ Διατριβῶν καὶ Μελετημάτων 9), Ἀθῆνα 1973, 492 (στ. 236-256).
10. α. (φ. 36^r-44^r) **Ἡλίας Ἐκδικίου**, Ἀνθολόγιο γνωμικὸ («Ἔτερα κεφάλαια τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Μαξίμου. **Ὁμολογητοῦ Μαξίμου Πανοπόλεως**»)
Ἡ διάρθρωση τοῦ κειμένου στὸν κώδικα:
- (φ. 36^r-41^v) Κεφάλαια α-σθ («Στίχοι. Πηγὴν νόουσαν ἠθικῶν δρόσον λόγων, ἐνταυθ' ἐφεύροις, εἰ μετέλθεις γνησίως»)· ἀρχ.: *Ἐξεστὶ παντὶ Χριστιανῷ τῷ ὀρθῶς πιστεύοντι εἰς Θεὸν μὴ ἀμεριμεῖν ...*

- (φ. 41^v-44^r) Κεφάλαια π-ρθ («Τοῦ αὐτοῦ, Ψυχὴν ἔρωτι νυμφικῶ τετρωμένῃν, εὐχὴν συνάπτειν οἶδεν ὄδε νυμφίῳ. Ὅρα ὄδε»): ἀρχ.: *Τοῦ αἰσθητοῦ τε καὶ νοε-
ροῦ φωτὸς ἡ λογικῆ ...*: τέλ.: *εἰς τοῦτο ἐνάγει τὸν προσευχόμενον*. PG 127, 1129-1148.
- β. (φ. 44^r-55^r) **Ἡλία Ἐκδίκου**, Γνωστικά.
Ἡ διάρθρωση τοῦ κειμένου στὸν κώδικα:
- (φ. 44^r-46^v) Κεφάλαια ρι-ρλβ («Τοῦ αὐτοῦ, Φωτίζεται νοῦς γνωστικῆς θεωρίας πρὸς ὕψος ἀρθεῖς, τοῖσδ' ἐπεντυχῶν λόγοις»): ἀρχ.: *Ἀναγκαῖον εἶδέναι τὸν γνωστικὸν ...*
- (φ. 46^v-55^r) Κεφάλαια ρλγ-σμ («Τοῦ αὐτοῦ, Λειμὸν ἐνθάδε καρπῶν πεπληρωμέ-
νος, πνευματικῆς πράξεως καὶ θεωρίας»): ἀρχ.: *Ἀπαρχὰς ἄλωνος καὶ ληνοῦ ...*:
τέλ.: *ψυχὴν θεωρίας ταῖς ἐν Χριστῶ Ἰησοῦ, τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Ἀμίν*. PG 127, 1147-1176.
- Ἀρίθμηση τῶν κεφαλαίων στὸ περιθώριο ἀνὰ δεκάδα. Χάσμα στὸ κείμενο μεταξὺ τῶν φ. 51^v (τέλ.: *τετρωμένη ἀγάπης ἐγώ*; PG 127, 1165 στ. 31) καὶ 52^r (ἀρχ.: *κόσμος ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε ...*; PG 127, 1168 στ. 43).
11. (φ. 55^r-85^v) «Τοῦ μακαρίου ἀββᾶ **Διαδόχου, ἐπισκόπου Φωτικῆς** τῆς Ἡπείρου τοῦ Ἰλλυρικοῦ, Κεφάλαια παραινετικά, λόγοι κρίσεως καὶ διακρίσεως πνευματικῆς ρ» ἀρχ.: *Πάσης πνευματικῆς, ἀδελφοί, ἠγείσθω θεωρίας ...*: τέλ.: *ὁ πλοῦτος τῆς χρηστότητος τῆς βασιλείας αὐτοῦ, εἰς τὸν αἰῶνα ... τῶν αἰώνων. Ἀμίν*. (CPG 6106). Ἔκδ.: J. E. Rutherford, *One hundred practical texts of perception and spiritual discernment from Diadochos of Photike*, (Belfast Byzantine Texts and Translations 8), Belfast 2000, 14-154.
- Ἀρίθμηση τῶν κεφαλαίων στὸ περιθώριο (α-ρ). Χάσμα στὸ κείμενο μεταξὺ τῶν φ. 57^v (τέλ.: *ἡ ψυχὴ εἰς ἀγάπην ἐ* J. Rutherford, ..., 26 στ. 7) καὶ 58^r (ἀρχ.: *πίστε-
ως ἐπιτελεῖ ὁσίως ὦ*. Rutherford, ..., 30 στ. 15).
12. (φ. 85^v-86^r) «Τοῦ ἁγίου **Μακαρίου**, Περί διακοντίας» ἀρχ.: *Τοὺς μίμω δυνα-
μένους ἄκρω τὸ τῆς εὐχῆς ἔργον ...*: τέλ.: *ἀμέτοχος εἰς ἅπαν καὶ τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν γέννται*. (= **Ψευδο-Μακαρίου**, Ἐπιστολὴ πρὸς μοναχοὺς;) πρβλ. W. Jaeger, *Two rediscovered works of ancient christian literature. Gregory of Nyssa and Macarius*, Leiden 1954, 279 (στ. 21)-280 (στ. 11: ἡ συνέχεια ἐντελῶς δια-
φορετική).
13. (φ. 86^r-86^v) «Τοῦ **Χρυσοστόμου**» ἀρχ.: *Τὸ τῆς εὐχῆς καὶ τοῦ λόγου ἔργον ἀρμολόντως ...*: τέλ.: *τὴν ἑαυτοῦ κατεπίστευσεν οἰκονομίαν*. (= **Ψευδο-Μακα-
ρίου**, Ἐπιστολὴ πρὸς μοναχοὺς;) πρβλ. W. Jaeger, ..., 287 (στ. 16) κ. ἐξ. (μὲ
μεγάλες διαφορές).

14. (φ. 86^v-87^r) **Μαξίμου Ὁμολογητοῦ**, Κεφάλαια περὶ ἀγάπης («Μαξίμου»)· ἀρχ.: *Τὸ πνικαῦτα ὁ νοῦς τῆς πρὸς Θεὸν παρρησίας ἐκπίπτει ...*· τέλ.: *ὁ σοφὸς νοῦς, ὃν αἰεὶ καθαίρειν δεῖ καὶ κοσμεῖν πρὸς ὑποδοχὴν Θεοῦ*. (CPG 7693). PG 90, 964 (στ. 11-14), 969 (στ. 38-40), 984 (στ. 15-21), 1056 (στ. 44-46). Ἔκδ.: A. Ceresa-Gastaldo, *Massimo confessore, Capitoli sulla carità*, Ρώμη 1963, 1: 11, 1:50, 2:1, 4:40.
15. (φ. 87^r-98^r) **Ἄββᾶ Θαλασσίου**, Ἑκατοντάδες («Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν ἄββᾶ Θαλασσίου τοῦ Λίβυος καὶ Ἀφρικανοῦ, Περὶ ἀγάπης καὶ ἐγκρατείας καὶ τῆς κατὰ νοῦν πολιτείας πρὸς Παῦλον πρεσβύτερον»).
- Ἡ διάρθρωση τοῦ ἔργου στὸν κώδικα:
- (φ. 87^r-90^r) «Ἑκατοντὰς πρώτη, ἧς ἀκροστικὴς ἦδε. Πνευματικῶ ἀδελφῶ καὶ ἀγαπητῶ κυρίῳ Παύλῳ Θαλάσσιος τῷ μὲν φαινομένῳ ἴσυχαστῆς, τῇ δὲ ἀληθείᾳ πραγματευτῆς»· ἀρχ.: *Πόθος πρὸς Θεὸν ὀλικῶς τεταγμένος ...*
 - (φ. 90^r-93^r) «Τοῦ αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν Ἑκατοντὰς δευτέρα, ἧς ἡ ἀκροστικὴς ἦδε. Εὐξαι ὑπὲρ ἐμοῦ ἀδελφὲ τιμιώτατε, ὅτι μεγάλα κακὰ προσδοκῶ ἄξια τῆς ἐμῆς προαιρέσεως, λύπας τῇ ψυχῇ καὶ ὀδύνας τῷ σώματι»· ἀρχ.: *Εἰ θέλεις ὑφ' ἐν τῶν κακιῶν ἀπαλλαγῆναι ...*
 - (φ. 93^r-96^r) «Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν αὐτῶν Ἑκατοντὰς τρίτη, ἧς ἡ ἀκροστικὴς ἦδε. Πλὴν κακὰ κυρίως, οὐ τὰ τὴν σάρκα μὲν κακοῦντα, τὴν δὲ ψυχὴν καθαίροντα, τὰ δὲ τὴν συνειδησιν λυποῦντα, τέρποντα δὲ τὴν σάρκα»· ἀρχ.: *Περὶ τοῦ φύσει ἀγαθοῦ ...*
 - (φ. 96^r-98^r) «Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν αὐτῶν Ἑκατοντὰς δ', ἧς ἡ ἀκροστικὴς ἦδε. Ὅμως οὐν καὶ ἐκ τῶν κυρίως κακῶν καὶ τῶν μὴ κυρίως νομιζομένων δὲ εὐξαι ἐκτενωῶς πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν λυτρωθῆναι ἡμᾶς»· ἀρχ.: *Ὁ τῆς πρὸς τὴν σάρκα φιλίας ...*· τέλ.: *καὶ ὡς τῷ Πατρὶ, ὡς προεῖρηται, συναΐδια. Μεθ' ὧν ... τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν*. (CPG 7848). PG 91, 1428-1469.
- Ἀριθμηση τῶν κεφαλαίων στὸ περιθώριο ἀνὰ δεκάδα. Χάσμα στὸ κείμενο μεταξὺ τῶν φ. 97^v (τέλ.: *μηδὲ ἰδεῖν ἀνεχόμενος* PG 91, 1464 στ. 2) καὶ 98^r (ἀρχ.: *Ἡ ιδιότης πάλιν τῶν ὑποστάσεων ...* PG 91, 1469 στ. 11).
16. (φ. 98^r-102^v) **Μιχαὴλ Ψελλοῦ**, Διδασκαλία παντοδαπὴ («Τοῦ Ψελλοῦ πρὸς τὸν βασιλέα κύρ Μιχαὴλ τὸν Δούκα»)· ἀρχ.: *Πιστεύομεν εἰς ἓνα Πατέρα τῶν πάντων ἀρχὴν καὶ αἰτίαν ...*· τέλ.: *ὁ δὲ Θεὸς ἀνευνοήτως καὶ ὑπερουσίως*. PG 122, 688-697 (στ. 25), 717 (στ. 20-37). Ἔκδ.: L. G. Westerink, *Michael Psellus, De omnifaria doctrina. Critical text and introduction*, Utrecht-Nijmegen 1948, 17-23 (κεφ. 1-14), 29 (κεφ. 29), 43 (κεφ. 64).
- Ἡ διάταξη τῶν κεφαλαίων στὸν κώδικα:

(φ. 98^ρ-98^ν) Κεφάλαιο α΄ (φ. 98^ν) Κεφάλαιο β΄ («Περὶ ὀνομάτων πινῶν λεγομένων τῶ τῶν Χριστιανῶν δόγματι»)· (φ. 98^ν-99^ρ) Κεφάλαιο γ΄ καὶ δ΄ («Περὶ ἐνυποστάτων»)· (φ. 99^ρ-99^ν) Κεφάλαιο ε΄ («Περὶ ὁμοουσιῶν»)· (φ. 99^ν) Κεφάλαιο ζ΄ («Περὶ ὁμοὑποστάτου»)· (φ. 99^ν) Κεφάλαιο ζ΄ («Περὶ οὐσιώδους ἐνώσεως καὶ διαφορᾶς»)· (φ. 99^ν-100^ρ) Κεφάλαιο η΄ («Περὶ ὑποστατικῆς ἐνώσεως καὶ διαφορᾶς»)· (φ. 100^ρ) Κεφάλαιο θ΄ («Περὶ σχετικῆς ἐνώσεως»)· (φ. 100^ρ-100^ν) Κεφάλαιο ι΄ καὶ ια΄ («Περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος»)· (φ. 100^ν-101^ν) Κεφάλαιο ιβ΄ («Περὶ τρόπου τῆς ἀντιδόσεως»)· (φ. 101^ν) Κεφάλαιο ιγ΄ («Περὶ θείας ἐνώσεως»)· (φ. 101^ν-102^ρ) Κεφάλαιο ιδ΄ («Περὶ φύσεως»)· (φ. 102^ρ) Κεφάλαιο ιθ΄ («Περὶ νοῦ»)· (φ. 102^ρ-102^ν) Κεφάλαιο μζ΄ («Πρότερον ἢ ψυχὴ λύεται ἀπὸ τοῦ σώματος ἢ τὸ σῶμα ἀπὸ τῆς ψυχῆς»).

17. (φ. 102^ν-103^ρ) **Ἐφραίμ τοῦ Σύρου**, Περὶ ἀρετῶν καὶ παθῶν ἢ **Ἀθανασίου Ἀλεξανδρείας**, Σύνταγμα πρὸς τινα πολιτικὸν («**Στεφάνου μητροπολίτου Νικομηδείας**, σύντομος ἐξήγησις τοῦ τριμεροῦς τῆς ψυχῆς»)· ἀρχ.: *Ὅτι τρία μέρη τῆς ψυχῆς· λογισμός, θυμός καὶ ἐπιθυμία ...*: τέλ.: *εἰς αἰῶνας ἀπεράντους καταλαμπόμενος*. (CPG 2286, 4055). PG 28, 1397 (στ. 1)-1400 (στ. 36). Ἔκδ.: Φραντζολᾶς, τόμ. 5, 403 (στ. 10)-404 (στ. 14) καὶ 402 (στ. 14)-403 (στ. 9). Χάσμα στὸ κείμενο (μόνον τοῦ Ἀθανασίου Ἀλεξανδρείας) μεταξὺ τῶν φ. 102^ν (τέλ.: *τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεόν* PG 28, 1397 στ. 28· Φραντζολᾶς, τόμ. 5, 404 στ. 14) καὶ 103^ρ (ἀρχ.: *ὑπὸ δὲ τῆς ὑπομονῆς καὶ καρτερίας ...* PG 28, 1400 στ. 26· Φραντζολᾶς, τόμ. 5, 402 στ. 14). Στὸ κείμενο τοῦ Ἐφραίμ τοῦ Σύρου δὲν ὑπάρχει χάσμα, ἀλλὰ τὸ ἀπόσπασμα τοῦ φ. 103^ρ προηγεῖται αὐτοῦ τοῦ φ. 102^ν.
18. (φ. 103^ρ-105^ν) **Ἰωάννου τῆς Κλίμακος** (;) («Τοῦ Κλίμακος»)· ἀρχ.: *Πάντων θηρίων αἰσθητῶν ἀναιρετικὴ ἢ ἔλαφος ...*: τέλ.: *καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται. Αὐτῶ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν*.
19. (φ. 105^ν-113^ν, 195^ρ-195^ν) **Εὐαγρίου Ποντικῆς**, Λόγος περὶ προσευχῆς («Τοῦ ἁγίου **Νεΐλου**, Περὶ προσευχῆς κεφάλαια»)· ἀρχ.: *Εἴ τις βούλει τὸ εὐᾶδες θυμίαμα σκευάσαι ...*: τέλ.: *καὶ τὸ, ὑμεῖς προσευκόμενοι μὴ βαττολογεῖτε, καὶ τὰ ἐξῆς*. (CPG 2452). PG 79, 1168-1200 (στ. 19). Ἀριθμοῦνται στὸ περιθώριο ἀνὰ δεκάδες (ι-ρι). Τὸ φ. 195 παραποθετημένον ἢ ὀρθῆ του θέσει μετὰ τὸ φ. 113.
20. (φ. 114^ρ-114^ν) **Εὐαγρίου Ποντικῆς**, Παραίνεσις πρὸς μοναχοῦς· ἀρχ. (ἀκέφ.): *ἡμεροῦται, εἰ νόμφ Θεοῦ πολιτεύεται ...*: τέλ.: *μηδὲ συνεσθίειν καλόν*. (CPG 2454). PG 79, 1237 (στ. 6)-1240.

21. (φ. 114^v-124^v) **Εὐαγγρίου Ποντικῆς**, Περί διαφορῶν πονηρῶν λογισμῶν («Τοῦ αὐτοῦ, Περί λογισμῶν κεφάλαια»): ἀρχ.: *Τῶν ἀντικειμένων δαιμόνων τῆ πρακτικῆ πρώτοι ...*: τέλ. (κολ.): *καὶ φιλόπτωκον ὑποκρίνεται, καὶ τούς*. (CPG 2450). PG 79, 1200-1225 (στ. 15).
22. (φ. 125^r-129^v) Σύντομα θεολογικά κεφάλαια: ἀρχ. (ἀκέφ.): *Καὶ μηδεὶς διώκη σε τύραννος Ἑλλήν ...*: τέλ. (κολ.): *ἐπικαλοῦ τὸν Θεὸν εἰς τὸ βοηθῆσαι σοι*.
23. (φ. 130^r-133^v) **Μάρκου Ἐρημίτου**, Περί πνευματικοῦ νόμου: ἀρχ. (ἀκέφ.): *ὁ γὰρ ἀσκόπως ὁδοιπορῶν ματαιοποιήσει ...*: τέλ. (κολ.): *Ἀγαθῶν καὶ κακῶν τὰς μετε*. (CPG 6090). PG 65, 912 (στ. 42)-925 (στ. 3). Ἔκδ.: G.-M. de Durand, *Traité I*, (Sources Chrétiennes 445), Παρίσι 1999, κεφ. 54 (στ. 2)-160 (στ. 1).
24. (φ. 134^r-143^v) **Μάρκου Ἐρημίτου**, Περί τῶν οἰομένων ἐξ ἔργων δικαιοῦσθαι: ἀρχ. (ἀκέφ.): *Ὁ θλιβόμενος γὰρ καὶ ἀναπαυόμενος σαρκικῶς ...*: τέλ.: *τούς συνετῶς ψάλλοντας ἐν Κυρίῳ. Αὐτῶ ... τῶν αἰώνων. Ἀμίν*. (CPG 6091). PG 65, 936 (στ. 56)-965. Ἔκδ.: G.-M. de Durand, ..., παράγραφος 44 (στ. 1)-211.
25. (φ. 143^v-161^v) **Μάρκου Ἐρημίτου**, Περί τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος («Τοῦ αὐτοῦ, Ἐρωτήσεις περὶ τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος»): ἀρχ.: *Ἐπειδὴ οἱ μὲν τέλειον λέγουσι τὸ ἅγιον Βάπτισμα ...*: τέλ.: *ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα. Αὐτῶ ... τῶν αἰώνων. Ἀμίν*. (CPG 6093). PG 65, 985-1028. Ἔκδ.: G.-M. de Durand, ..., 296-396.
- Χάσματα στὸ κείμενο μεταξὺ τῶν φύλλων: α) 147^v (τέλ.: *ἵνα μὴ θηριάλωτα γένηται τὰ πρωτότοκα* PG 65, 993 στ. 56) καὶ 148^r (ἀρχ.: *φυλακῆς ἀκολουθίας τοῦτο φανερὸν καταστῆσαι ...*: PG 65, 996 στ. 54), β) 153^v (τέλ.: *κατὰ τὸν νοῦν ὃν εἰρήκαμεν* PG 65, 1009 στ. 10) καὶ 154^r (ἀρχ.: *ἦσαι τὸ μέτρον πῆς εἰς Χριστὸν πίστεως* PG 65, 1012 στ. 15).
26. (φ. 161^v-164^v) **Μάρκου Ἐρημίτου** («Τοῦ αὐτοῦ, Συμβουλία νοῦς πρὸς τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν»): ἀρχ.: *Ἄκουε ψυχὴ λογικὴ ...*: τέλ.: *εὐρήσει αὐτήν. Ἐν Χριστῶ ... τούς αἰῶνας. Ἀμίν*. (CPG 6098). PG 65, 1104-1109. Ἔκδ.: G.-M. de Durand, ..., 398-414.
27. (φ. 165^r-174^r) **Μάρκου Ἐρημίτου**, Ἐπιστολὴ πρὸς Νικόλαο («Τοῦ αὐτοῦ, Πρὸς Νικόλαον»): ἀρχ.: *Ἐπειδὴ πρόην πολλὸς ἧς φροντίζων ...*: τέλ.: *ἐν αὐτῇ καὶ φωτιζούσης αὐτήν. Ἐν Χριστῶ ... τῶν αἰώνων. Ἀμίν*. (CPG 6094). PG 65, 1028-1049. Ἔκδ.: G.-M. de Durand, *Traité II*, (Sources Chrétiennes 445), Παρίσι 1999, 106-154.

28. (φ. 174^v) **Εὐαγρίου**, Περί τὰς ἀντιζύγους τῶν ἀρετῶν κακίας ἀρχ.: Ἐναγκαῖον δὲ ἡγοῦμαι καὶ τὰς ἀντιζύγους τῶν ἀρετῶν ... τέλ. (κολλ.): φραγμαὶ συρίγγων. (CPG 2448). PG 79, 1140-1141 (στ. 18).
29. (φ. 175^r-175^v) **Βασιλείου Καισαρείας**, Ἀσκητικά ἀρχ. (ἀκέφ.): θήσεται πᾶν ῥῆμα, πολλῶν δηλονότι παγιώτερον ... τέλ.: αὐτοῖς ἅπαντα κοινά (CPG 2875). PG 31, 932 (στ. 39)-935 (στ. 40).
30. (φ. 175^v-185^v) **Ψευδο-Μακαρίου**, Ὁμιλίαι.
- α. (φ. 175^v-180^v) «Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Μακαρίου τοῦ Μεγάλου, Λόγος ν' εἰς πειρασμόν» ἀρχ.: Ὁ βουλόμενος Θεῶν εὐαρεστῆσαι ... τέλ.: ἵνα δόκιμοι καὶ ἄξιοι εὐρεθῆντες αὐτοῦ, σωτηρίας αἰωνίου τύχωμεν. Ἐν Χριστῶ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (CPG 2410). Ἔκδ.: H. Berthold, *Makarios / Symeon Reden und Briefe. Die Sammlung I des Vaticanus graecus 694 (B)*, τόμ. 2: *die Logoi B 30-64, Register*, (Die Griechischen Christlichen Schriftsteller), Βερολίνο 1973, 164-172. Πρβλ.: E. Klostermann - H. Berthold, *Neue Homilien des Makarios / Symeon*, (Texte und Untersuchungen 72), Βερολίνο 1961, ὁμιλία 9.
- β. (φ. 180^v-183^v) «Τοῦ αὐτοῦ, Λόγος κα'» ἀρχ.: Ὁ βουλόμενος προσελθεῖν τῷ Κυρίῳ ... τέλ.: καὶ ἰδίους ἀδελφοὺς προσαγορεύων. Δόξα τῷ Πατρὶ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (CPG 2413). PG 34, 836 (στ. 22)-841. Ἔκδ. (μὲ διαφορὰς ἀπὸ τὸ κεῖμενο τῆς PG): H. Berthold, *Makarios ...*, 173-178. H. Dörries - E. Klostermann - M. Kroeger, *Die 50 geistlichen Homilien des Makarios*, (Patristische Texte und Studien 4), Βερολίνο 1964, 182-187.
- γ. (φ. 184^r-185^v) «Τοῦ αὐτοῦ, Λόγος νζ'» ἀρχ.: Τί ἐστὶ μονάζων καὶ κατὰ τίνα τρόπον ... τέλ.: καὶ ἀγωνιζόμενοι μετὰ τοῦ Σατανᾶ. Δόξα τῷ Θεῶ. Ἀμήν. (CPG 2414). Ἔκδ.: G. L. Marriott, *Macarii anecdota. Seven unpublished Homilies of Macarius*, (Harvard Theological Studies 5), Cambridge Mass. 1918 (Νέα Ὑόρκη 21969), 44-46.
31. α. (φ. 185^v-186^r) «**Ἀντιόχου μοναχοῦ**, Λόγος περὶ νηστείας» ἀρχ.: Ἔοικεν ὁ νηστευτῆς τῷ τοῦ φοίνικος ἄνθει ... τέλ.: πρὸς ἡδονὴν τῶν παρακειμένων δεσμοῦσα. (CPG 7843). PG 89, 1453 (στ. 1-16).
- β. (φ. 186^r) **Ἀντιόχου μοναχοῦ**, Περί μεγαλοψυχίας («Τοῦ αὐτοῦ») ἀρχ.: Μεγάλῃς ψυχῆς ἐστὶ καὶ θεοφιλοῦς ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ... τέλ.: γεννηθήτω σοι ὡς θέλης. Αὐτῶ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν. PG 89, 1428-1849.
- γ. (φ. 186^r-187^v) **Ἀντιόχου μοναχοῦ** («Τοῦ αὐτοῦ, Περί τοῦ παραιτεῖσθαι τὰς ἀκαίρους τῶν κοσμικῶν ὁμιλίας») ἀρχ.: Καλὸν ἄγαν καὶ ἐπωφελεὲς τὸ παραιτεῖσθαι τὰς ἀκαίρους συντυχίας ... τέλ.: ἀλλὰ καὶ τὸν τῆς ἀκηδίας αὐτὸν παραδίδωσι δαίμονα. (CPG 7843). PG 89, 1740-1744 (στ. 18).

32. (φ. 187^v) **Ἄββᾶ Δωροθέου**, Διδασκαλία («**Δωροθέου**, Πῶς σταυροῦται ὁ ἄνθρωπος τῷ κόσμῳ καὶ ὁ κόσμος τῷ ἀνθρώπῳ»): ἄρχ.: *Σταυροῦται ὁ κόσμος τῷ ἀνθρώπῳ, ὅτε ἀποτάσσεται ...*: τέλ.: *ἐμοὶ κόσμῳ ἐσταύρωται, κἀγὼ τῷ κόσμῳ*. (CPG 7352). PG 88, 1629-1632. Ἔκδ.: L. Regnault - J. de Prévaille, *Dorothee de Gaza, oeuvres spirituelles*, (Sources Chrétiennes 92), Παρίσι 1963, 166.
33. (φ. 188^r) **Ἀναστασίου Σιναΐτου**, Ὀδηγὸς («Περὶ δυνάμεως ψυχῆς. Ἀναστασίου»): ἄρχ.: *Ψυχὴν τριμερῆ λέγουσι, ὡς ἔχουσα ὡσπερ τινὰ στοιχεῖα νοερά ...*: τέλ.: *τὰ τοιαῦτα μέρη, δι' ὧν συνέστηκεν*. (CPG 7745). Ἔκδ.: K.-H. Uthemann, *Anastasioi Sinaitae, Viae dux*, (Corpus Christianorum. Series Graeca 8), Turnhout 1981, 63 (στ. 56-64).
34. (φ. 188^r) Σύντομο κείμενο περὶ ψυχῆς: ἄρχ.: *Ψυχῆς, καθὼς λέγουσί εἰσι καὶ αἰσθήσεις ...*: τέλ.: *αἱ δὲ ζωτικά, αἱ δύο*.
35. (φ. 188^r-194^v, 196^r-200^v) **Θεοδώρητου Κύρου**, Φιλόθεος ἱστορία («Ἐκλογὴ μικρὰ ἐκ τῆς βίβλου τῆς Φιλοθέου ἱστορίας»): ἄρχ.: *Πρόλογος. Τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν καὶ τῆς ἀρετῆς ἀθλητῶν ...*: τέλ.: *τὸν στέφανον εὖροι παρὰ Κυρίου*. (CPG 6221, BHG^a 1440e). PG 82, 1284 κ. ἐξ. (ἀποσπάσματα). Ἔκδ.: P. Canivet - A. Leroy Molinghen, *Théodore de Cyr. Histoire des moines de Syrie*, τόμ. 1-2 (Sources Chrétiennes 234, 257), Παρίσι 1977, 1979, τόμ. 1, 124- τόμ. 2, 242 (ἀποσπάσματα). Γιὰ τὴ συγκεκριμένη ἐκλογὴ ἀποσπασμάτων ἀπὸ τὴ Φιλόθεο ἱστορία βλ. A. Leroy Molinghen, *De quelques abrégés et recueils d'extraits de l'«Histoire philothée», Byzantion* 35, 1965, 601-605 (βλ. κυρίως 602, τὰ σχετικὰ μὲ τὸν κώδ. Vat. gr. 703).
- Χάσματα στὸ κείμενο μεταξὺ τῶν φύλλων: α) 189^v (τέλ.: *καὶ οὕτως, σταθμῶ προσφερόμενος* P. Canivet - A. Leroy Molinghen, ..., τόμ. 1, 250) καὶ 190^r (ἄρχ.: *τῆς θείας ἔργον νομοθεσίας ...*: P. Canivet - A. Leroy Molinghen, ..., τόμ. 1, 272), β) 192^v (τέλ.: *καὶ πρὸς ἅπαντα καρτερῶν* P. Canivet - A. Leroy Molinghen, ..., τόμ. 2, 72) καὶ 193^r (ἄρχ.: *ἄσκησιν ὁ δὲ Θεὸς μείονα. Τοῦ γὰρ ὑπὲρ τῶν πόνων ...*: P. Canivet - A. Leroy Molinghen, ..., τόμ. 2, 86), γ) 194^v (τέλ.: *οὐ γὰρ οὕτως ὁ κηρὸς τῶν δακτυλίων* P. Canivet - A. Leroy Molinghen, ..., τόμ. 2, 142) καὶ 196^r (ἄρχ.: *εἰδῶς ὀραρυγμένον τὰς ἀποκρίσεις ποιούμενος ...*: P. Canivet - A. Leroy Molinghen, ..., τόμ. 2, 156). Τὸ φ. 195 παραποθημένο ἢ ὀρθὴ θέση τοῦ μετὰ τὸ φ. 113.
36. (φ. 200^v-204^v) «Βίος τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Μακαρίου τοῦ Ἀθηναίου τοῦ ἀσκήσαντος ἐν τῷ ὄρει τῆς Θράκης τῆς οὐσῆς ἐπέκεινα τῶν ἐνδοτάτων μερῶν

τῆς εἰσόδου Αἰθιοπίας, ἐπέκεινα τοῦ ἔθνους τῶν Χετταίων» ἀρχ.: *Διηγίσαστο ἡμῖν ὁ ἀββᾶς Σεραπίων, ὑπάρχων ἐν τῇ ἑσωτέρῃ ἐρήμῳ τῆς Αἰγύπτου ... ὅτι τεθέ-
μαι κατ' ὄναρ ...*· τέλ.: *μετὰ τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Μάρκου τοῦ ἀπὸ Ἀθηνῶν ὀρρωμένου. Πρεσβείαις ... τῶν ἀγίων. Ἀμήν.* (BHG 1039 καὶ 1040).

Χάσματα στὸ κείμενο μεταξὺ τῶν φύλλων: α) 200^v (τέλ.: *καὶ ποισασμένων ἡμῶν εὐχίν, ἠποασάμην αὐτὸν καὶ ὁ*) καὶ 201^r (ἀρχ.: *ἐπὶ Ἀλεξάνδρειαν, οὐσαν ὁδῶν ...*), β) 201^v (τέλ.: *οὕτε μεμόλυνται ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ Μακάριον*) καὶ 202^r (ἀρχ.: *ἐγενόμην, ὅτι οὐδὲ πρὸ τούτου ἑώρακα ...*).

37. (φ. 204^v-205^v) **Ἰωάννου Δαρσακνοῦ**, Περὶ τῶν ὀκτῶ τῆς πονηρίας πνευ-
μάτων ἀρχ.: *Ὀκτῶ εἰσι τὸν ἀριθμὸν οἱ πολεμοῦντες τὸν μοναχὸν περιεκτικοὶ
λογισμοὶ ...*· τέλ.: *μετὰ δακρῶν εὐχεσθαι, καὶ ἀπαλλαγίῃ τοῦ πάθους.* (CPG
8110). PG 95, 80-84 (στ. 18).

38. α. (φ. 205^v-211^r) **Ἀναστασίου Σιναΐτου** («Τοῦ ἐν ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἀνα-
στασίου πρεσβυτέρου τοῦ ἐν τῷ Σινᾷ ὄρει, Περὶ τοῦ κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοί-
ωσιν τῆς τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κατασκευῆς») ἢ **Γρηγορίου Νύσσης**,
Περὶ τοῦ τί ἐστὶ τὸ κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ καθ' ὁμοίωσιν ἀρχ.: *Οἱ τὴν ἑαυτῶν
ἀπλαῶς τοῦ προσώπου ...*· τέλ.: *γέγονε μεταδοτικὸς τῆς αὐτοῦ εἰκόνας. Τῷ δὲ
Θεῷ ... τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.* (CPG 3218, 7747). PG 44, 1328-1345. Ἐκδ.: Κ.-Η.
Uthemann, *Sermones duo in constitutionem hominis secundum imaginem Dei
necnon opuscula adversus Monotheletas*, (Corpus Christianorum. Series Graeca
12), Turnhout 1985, 3-31.

Χάσμα στὸ κείμενο μεταξὺ τῶν φ. 206^v (τέλ.: *πάσης τῆς ἀνθρωπότητος ὁμοού-
σιοι ὑπὸ PG 44, 1329 στ. 39*) καὶ 207^r (ἀρχ.: *καὶ τῷ νοῦ προσεῦξομαι καὶ τῷ
πνεύματι ...* PG 44, 1337 στ. 2).

β. (φ. 211^r-216^r) **Ἀναστασίου Σιναΐτου** («Τοῦ αὐτοῦ ἀκολουθῶς εἰς τὸ κατ'
εἰκόνα καὶ ἀπόδειξις ὅτι δι' οὐδὲν ἕτερον ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον ὁ Θεὸς σύν-
θετον ἐκ θνητῆς καὶ ἀθανάτου φύσεως, εἰ μὴ εἰς τύπον καὶ εἰκόνα τῆς ἐνανθρω-
πίσεως καὶ συνθέσεως τοῦ Χριστοῦ») ἀρχ.: *Ὅμμασι τοῖς νοεροῖς ὁμοῦ καὶ προ-
φητικοῖς ...*· τέλ.: *ὑπὲρ τῶν ἰδίων προβάτων. Αὐτῷ ... τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.* (CPG
7748). Ἐκδ.: Κ.-Η. Uthemann, ..., 35-48.

γ. (φ. 216^r-218^v) **Ἀναστασίου Σιναΐτου** («Τοῦ αὐτοῦ ἀκολουθῶς λόγος τρίτος.
Ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ δηλοῖ ὁ ἐξηγητὴς τὴν αἰτίαν, δι' ἣν αὐτῷ οἱ δύο λόγοι εἰς τὸ
κατ' εἰκόνα πᾶσαν πεποίννται φανεροὶ καὶ τὴν αἰτίαν, τὸ πόθεν τὴν ἀρχὴν ἔσχεν
ἢ περὶ ἐνεργειῶν καὶ θελημάτων κίνησις, εἴθ' οὕτως ἐξῆς δείκνυσι τίνες μὲν
εὐσεβῶς, τίνες δὲ οὐκ ὀρθῶς ταῦτα ἐν Χριστῷ δογματίζουσιν») ἀρχ.: *Ἰατρῶν
ἐχέφρονες καὶ σοφῶν γνωμόνων ἐπιστήμονες ...*· τέλ. (κολ.): *ὥστε τὸ σαρκικόν*

θέλημα. (CPG 7749). PG 89, 1152-1157 (στ. 50). Ήκδ.: K.-H. Uthemann, ..., 55-63 (στ. 49).

Τὸ περιεχόμενο τῶν φ. 1^ρ-218^ν σχεδὸν ταυτίζεται μὲ αὐτὸ τοῦ κώδικα Vat. gr. 703 (φ. 1^ρ-218^ν), στὸν ὁποῖο ἡ συλλογὴ ἐπιγράφεται «Λειμὼν εὐανθῆς καὶ παράδεισος ἄλλος ...» βλ. R. Devreesse, *Codices vaticani graeci*. Τόμ. 3: *Codices 604-866*, Βατικανὸ 1950, 181-184.

39. (φ. 219^ρ-219^ν) Πίνακας τῶν ἀναγινωσκομένων Εὐαγγελίων κατὰ ἑβδομάδες, ἀπὸ τὴν Δευτέρα μετὰ τὴν ε΄ Κυριακὴ τοῦ Λουκᾶ (= Κυριακὴ κβ΄) ἕως τὴν β΄ Κυριακὴ τῶν Ἡσυχίων ἀρχ. (φ. 219^ν: ἀκέφ.): (κβ΄) - Δευτέρα, *Εὐαγγέλιον Κατὰ Λουκᾶν, κεφάλαιον νβ΄. Τρίτη Εὐαγγέλιον ...*: τέλ. (φ. 219^ρ: κολλ.): *Κυριακὴ β΄, Εὐαγγέλιον Κατὰ Μάρκον, κεφάλαιον ζ΄*. Τὸ φ. 219 τοποθετημένο ἀνάποδα (πρῶτα τὸ verso).

- ΓΡΑΦΗ: 1. (φ. 1^ρ-1^ν, 4^ρ-7^ν) Γραφῆς α, σύγχρονος τοῦ β (ἀρχὲς 14ου αἰ.). Γραφὴ λόγια-“μοντέρνα”, ὄρθια, πυκνὴ, “ἀκανθώδης”, μὲ γράμματα ἀνισομεγέθη (ξεχωρίζουν σὲ ὄγκο τὰ α, β, ο, υ, φ καὶ σὲ ὕψος τὰ Γ, τ κ. ᾱ) καὶ πολλὰ συντομογραφεῖς.
2. (φ. 2^ρ-3^ν, 8^ρ-218^ν) Γραφῆς β, ὁ βασικὸς γραφῆς τοῦ κώδικα (ἀρχὲς 14ου αἰ.). Γραφὴ λόγια-“μοντέρνα”, ἐλαφρῶς δεξιοκλινῆς, πυκνὴ, λιγότερο “ἀκανθώδης” καὶ περισσότερο λιπὴ ἀπὸ αὐτὴ τοῦ γραφέα α, μὲ γράμματα μικροῦ μεγέθους (ξεχωρίζει σὲ ὄγκο τὸ β καὶ σὲ ὕψος τὸ Γ) καὶ πολλὰ συντομογραφεῖς.
3. (φ. 219^ρ-219^ν) Γραφῆς γ (φύλλο ἀπὸ ἄλλο κώδικα). Γραφὴ τίτλων (διακριτῆ), ὄρθια, ἀραιά. “Ὅλες οἱ λέξεις συντομογραφοῦνται.

ΥΛΗ: Χαρτὶ κονδρὸ καὶ τραχύ, μὲ ὑφὴ βομβύκινου, ὑποκίτρινο. Ὑδατόσημο μεταποτισμένο στὴν ἄκρη τοῦ φύλλου, ἐνῆστε χωρισμένο σὲ δύο τμήματα:

- α) Γράμματα Β (:): Α καὶ D A (βλ. φ. 15 καὶ 103): στὴ μέση τοῦ κάτω περιθωρίου ὀρισμένων φύλλων δεύτερο σχέδιο: σταυρὸς (βλ. φ. 104): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/36 κλστ. (διακρίνονται πολὺ λίγο): πρβλ. Mošin-Traljčić 5681 (ἔτη 1311-1313) καὶ Briquet 9393 (ἔτη 1312-1313)- σχεδὸν ἴδιο, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν πυκνότητα τῶν ραβδώσεων καὶ τῶν ὑδάτινων γραμμῶν.
- β) Γράμματα F (:): Α καὶ D A (φ. 39 καὶ 46): στὴ μέση τοῦ ἄνω περιθωρίου ὀρισμένων φύλλων δεύτερο σχέδιο: γράμμα M (βλ. φ. 97): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/36 κλστ. (διακρίνονται πολὺ λίγο): πρβλ. Mošin-Traljčić 5683 (ἔτος 1313, 1315) καὶ Briquet 9390 (ἔτος 1313, 1315)- σχεδὸν ἴδιο, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν πυκνότητα τῶν ραβδώσεων καὶ τῶν ὑδάτινων γραμμῶν.

Μελάνι μαῦρο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 1+1+1+1+1 (3· ἔξι φύλλα ἀποσταχωμένα· τὰ φ. 2-3 παραποθετημένα· ἡ ὀρθὴ σειρά τῶν φύλλων: 1-4-5-6-7-3· στὸ φ. 3 τελειώνει τὸ τεύχος β' τὸ φ. 2 πρέπει νὰ τοποθετηθεῖ στὴν ἀρχὴ τοῦ ἐπόμενου τεύχους· λείπει μᾶλλον 1 φ. μετὰ τὸ φ. 1 καὶ ἄγνωστος ἀριθμὸς φύλλων μεταξύ τῶν φ. 7 καὶ 3), 10-3; (13· ἀριθ. γ' λείπει τουλάχιστον 1 φ. μετὰ τὸ φ. 8 καὶ μᾶλλον 2 μετὰ τὸ φ. 13, με' κάσματα στὸ κείμενο· τὰ φ. 2, 8 καὶ 13 ἀποσταχωμένα), 8-1 (20· ἀριθ. δ' μᾶλλον λείπει 1 φ. πρὶν τὸ φ. 14, με' κάσμα στὸ κείμενο), 8 (28· ἀριθ. ε'), 8-1 (35· ἀριθ. ς' λείπει 1 φ. πρὶν τὸ φ. 29, με' κάσμα στὸ κείμενο), 8 (43· ἀριθ. ζ'), 8 (51· ἀριθ. η'), 8-2 (57· λείπει 1 φ. πρὶν τὸ φ. 52 καὶ 1 μετὰ τὸ φ. 57, με' κάσματα στὸ κείμενο), 8 (65· ἀριθ. θ'), 8 (73· ἀριθ. ια'), 8 (81· ἀριθ. ιβ'), 8 (89· ἀριθ. ιγ'), 8 (97· ἀριθ. ιδ'), 8-3 (102· λείπουν 2 φ. πρὶν τὸ φ. 98 καὶ 1 μετὰ τὸ φ. 102, με' κάσματα στὸ κείμενο), 8 (110· ἀριθ. ις'), 8-2; (116· ἀριθ. ιζ' μᾶλλον λείπουν 2 φ. μετὰ τὸ φ. 113, με' κάσμα στὸ κείμενο· τὸ ἓνα εἶναι τὸ φ. 195 ποὺ παραποθετήθηκε), 8 (124· ἀριθ. ιη'), 8-3 (129· λείπει 1 φ. πρὶν τὸ φ. 125 καὶ 2 μετὰ τὸ φ. 129, με' κάσματα στὸ κείμενο), 8-4 (133· λείπουν 2 φ. πρὶν τὸ φ. 130 καὶ 2 μετὰ τὸ φ. 133, με' κάσματα στὸ κείμενο), 8-2 (139· ἀριθ. κα' λείπουν 2 φ. πρὶν τὸ φ. 134, με' κάσμα στὸ κείμενο), 8 (147· ἀριθ. κβ'), 8-2 (153· λείπει 1 φ. πρὶν τὸ φ. 148 καὶ 1 μετὰ τὸ φ. 153, με' κάσματα στὸ κείμενο), 8 (161· ἀριθ. κδ'), 8 (169· ἀριθ. κε'), 6-1 ἢ 8-3 (174· λείπει 1 ἢ 3 φ. μετὰ τὸ φ. 174, με' κάσμα στὸ κείμενο· τὰ φ. 170-174 ἀποσταχωμένα, ἀλλὰ χωρὶς κάσματα μεταξύ τους ἢ με' τὸ φ. 169), 8-1 (181· ἀριθ. κζ' λείπει 1 φ. πρὶν τὸ φ. 175, με' κάσμα στὸ κείμενο), 8 (189· ἀριθ. κη'), 8-3 (194· λείπει 1 φ. πρὶν τὸ φ. 190, 1 μετὰ τὸ φ. 192 καὶ 1 μετὰ τὸ φ. 194, με' κάσματα στὸ κείμενο), 8-2 (201· λείπει 1 φ. πρὶν τὸ φ. 196 καὶ 1 μετὰ τὸ φ. 200, με' κάσματα στὸ κείμενο· τὸ φ. 195 παραποθετημένο· ἡ ὀρθὴ θέσις του μετὰ τὸ φ. 113), 8-3 (206· λείπει 1 φ. μετὰ τὸ φ. 201 καὶ 2 μετὰ τὸ φ. 206, με' κάσματα στὸ κείμενο), 6 (212), 1+1+1+1+1 (218· ἔξι φύλλα ἀποσταχωμένα, χωρὶς κάσματα στὸ κείμενο· μετὰ τὸ φ. 218 λείπει ἄγνωστος ἀριθμὸς φύλλων, με' κάσμα στὸ κείμενο), 1 (<219>· ἓνα φύλλο ἀποσταχωμένο· λείπει ἄγνωστος ἀριθμὸς φύλλων πρὶν καὶ μετὰ τὸ φ. 219, με' κάσματα στὸ κείμενο). Ἀρίθμηση τευχῶν, με' ἑλληνικὰ ψηφία ἀπὸ νεώτατο κέρι στὴ μέση τοῦ κάτω περιθωρίου τοῦ πρώτου φύλλου recto καὶ τοῦ τελευταίου verso. Ἄλλη παλαιότερη ἀρίθμηση τευχῶν, με' ἑλληνικὰ ψηφία στὴν κάτω δεξιὰ γωνία τοῦ recto τοῦ πρώτου φύλλου καὶ στὴν κάτω ἀριστερῇ τοῦ verso τοῦ τελευταίου. Τρίτη ἀρίθμηση τευχῶν, μᾶλλον ἀπὸ τὸ x. τοῦ γραφέα, με' ἑλληνικὰ ψηφία στὴν ἄνω δεξιὰ γωνία τοῦ recto τοῦ πρώτου φύλλου καὶ στὴ μέση τοῦ κάτω περιθωρίου τοῦ verso τοῦ τελευταίου (βλ. φ. 3^v, ἀριθ. β' φ. 58^r, ἀριθ. ι, φ. 73^v, ἀριθ. ια, 74^r, ἀριθ. ιβ'). Οἱ τρεῖς ἀριθμήσεις συμφωνοῦν μεταξύ τους καὶ διακρίνονται σὲ ἄρκετὰ τεύχη.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Ταινίες, τίτλοι, πρωτογράμματα, ἐνδείξεις στὸ κείμενο καὶ χρωματισμὸς τῶν πυρρίνων ὀρισμένων γραμμάτων (σπανίως· βλ. φ. 112^v) με' κόκκινο μελάνι. Με' κόκκινο μελάνι ὀλόκληρο τὸ κείμενο τοῦ φ. 219^v.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράχκ: α. (έτικέτα τύπου α) 30.

β. (κάτω από την έτικέτα τύπου α, έτικέτα τύπου γ) 2 / 2[9]0.

- έσωτ. τής πινακίδας άρχκς: α. *έκ τών του οικονομίου του άγιου δημητρίου*. (Πρόκειται για τή Μονή του 'Αγίου Δημητρίου- ή άλλιώς Κομνίνειο Μονή ή Μονή τής Θεοτόκου του Οικονομείου- στο Στόμιο τής 'Όσσας, για τήν όποία βλ.: J. Koder, F. Hild, *Tabula Imperii Byzantini 1. Hellas und Thessalia*, [Österreichische Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-Historische Klasse 125], Βιέννη 1976, 272-273 Γ. Α. Σωτηρίου, Βυζαντινά μνημεία τής Θεσσαλίας ΙΓ' και ΙΔ' αιώνας, [Συμβολή εις τήν βυζαντινήν άρχιτεκτονικήν τής τελευταίας περιόδου], *'Επετηρίς 'Εταιρείας Βυζαντινων Σπουδων* 5, 1928, 348-375 Νόννα Δ. Παπαδημητρίου, *'Η έπισκοπή Πλαταμώνος και Λυκοστομίου. Διδακτορική διατριβή*, 'Αθήνα 1984, 145-160. 'Ο κώδικας μέχρι τώρα παρέμενε άγνωστος και δέν ταυτίζεται με κανένα από όσους ειδαν στη μονή ό γάλλος περιηγητής Α. Mézières τό 1851 και ό ρώσος Πορφύριος Uspenskij τό 1859' βλ. Νόννα Δ. Παπαδημητρίου, ..., 153-159).

β. (με μολύβι' άλλο χ.: παλαιός ταξιν. άριθ.) 29.

- φ. 9^ρ, 21^ν, 218^ν, έσωτ. τής πινακίδας τέλους: (με μολύβι, παλαιός ταξιν. άριθ.) 29.

- φ. 28^ν: (με κόκκινο μολύβι, παλαιός ταξιν. άριθ.) 29.

2) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ά.:

- έσωτ. τής πινακίδας άρχκς: α. ίχνη γραφής.

β. ίχνη από δοκίμια κονδυλίου.

ΣΤΑΧΩΣΗ: Ξύλινες πινακίδες και έπένδυση από μαύρο δέρμα με έκτυπο διάκοσμο. Στην πινακίδα άρχκς δύο όρθογώνια περιμετρικά πλαίσια μεταξύ τριών τριπλών πρόστυπων γραμμών (με μικρούς όμόκεντρους κύκλους στις γωνίες και στη μέση των πλευρών τους), τό έξωτερικό από σχηματοποιημένο πλοχμό και τό έσωτερικό από σχηματοποιημένα άσθη. Τό έσωτερικό διάκωρο διαρείται, με διαγώνιες (σε διάταξη χιαστί) και μία όριζόντια διπλές πρόστυπες γραμμές, σε δύο ρόμβους και δώδεκα τρίγωνα. Στο έσωτερικό τους διακρίνονται άμυδρά έκτυπα κοσμήματα (άνθήμια και μικροί κύκλοι). Στην πινακίδα τέλους, περιμετρικά, άραιά επαναλαμβανόμενοι μικροί όμόκεντροι κύκλοι (στην έξωτερική πλευρά άνά τέσσερις, σε ρομβοειδή σχηματισμό, έναλλάσσονται με δύο ρομβοειδή έκτυπα μοτίβα - πιθανότατα δικέφαλος άετούς). 'Ακολουθεί όρθογώνιο περιμετρικό πλαίσιο από σχηματοποιημένα άσθη (ίδια με αυτά τής πινακίδας άρχκς) μεταξύ δύο τριπλών πρόστυπων γραμμών (με μικρούς κύκλους στις γωνίες). Τό έσωτερικό διάκωρο διαρείται όπως άκριβώς και αυτό τής πινακίδας άρχκς και διακοσμεείται με έκτυπα μοτίβα (λέων σε κύκλο, σχηματοποιημένο φωτικό κόσμημα σε τρίγωνο και ριπίδιο). 'Ιχνη πέντε γόμφων στην πινακίδα τέλους (στοργυλός στο κέντρο και πιθανότατα καρδιόσχημοι στις τέσσερις γωνίες). 'Υπερφωμένο κεφαλάρι, αΐλακες στις τρεις πλευρές των πινακίδων και ίχνη από

δύο πόρπες και αντίστοιχους ἱμάντες στὴ μεγάλη πλευρά. Δερμάτινοι φυλλοδεικτες στὰ φ. 55, 175 καὶ ἄλλοῦ.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Μέτρια. Ἄρκετοὶ ρύποι ἀπὸ τὴ χρήση καὶ ἀπὸ ὑγρασία στὰ περιθώρια τῶν φύλλων. Λίγες φθορὲς ἀπὸ ἔντομα. Τὰ φ. 1-8, 13, 20, 21, 28, 35, 44, 51, 102, 103, 110, 111, 115, 116, 125, 130, 133, 138-141, 146, 147, 154, 161, 162, 169-175, 180, 181, 192, 195, 196, 201-203, 206-208, 212-219 ἀποσταχωμένα. Σὲ ἄρκετὰ σημεῖα ἐξίτηλη ἐρυθρογραφία. Ἰκνη παλαιότερης συντήρησης μὲ λωρίδες ἀπὸ χαρτί στὰ περιθώρια ὀρισμένων φύλλων. Ἐκτεταμένες φθορὲς στὴ δερμάτινη ἐπένδυση τῆς στάχωσης (ὄπου καὶ ἴκνη παλαιότερης συντήρησης μὲ ράψιμο τοῦ δέρματος). Ἄπὸ τὸ δέρμα τῆς ράχης σώζεται μόνον τὸ ἥμισυ περ. Σώζεται μέρος τοῦ ἄνω κεφαλαρίου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἐναγραφή, 52.

31

ἔτος 1736 χαρτ. 345x234 χλστ. [263x185 χλστ.] φφ. 369 (I+368) στ. 40

Γεωργίου Κορεσίου, Θεολογικὸ καὶ Ἀπολογία πρὸς τὸν ἐν Ἀγγλίᾳ τῶν σοφῶν σύλλογον.

1. (φ. 1^ρ-321^ν) «Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου ἄκρου θεολόγου καὶ ἱατροῦ κυρίου **Γεωργίου Κορεσίου** τοῦ Χίου, Περί τῆς ἐξοχῆς τῆς Θεολογίας». Ἡ διάρθρωση τοῦ ἔργου στὸν κώδικα:
 - (φ. 1^ρ-2^ν) Ἐπιστολὴ τοῦ Κορεσίου πρὸς τὸν Κύριλλο Κωνσταντινουπόλεως (Κονταρῆ) («Τῷ παναγιωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ, τῷ ἐκ Βερροίας, Γεώργιος ὁ Κορέσιος, θεολόγος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, τὴν ὀφειλομένην εὐλάβειαν»): ἄρκ.: *Οἶδα, πάτερ ἐπιστάτα τῆς Ἐκκλησίας, παναγιώτατε ...*: τέλ.: *ἐς βίον μακραίωνα ἀφικομένων.*
 - (φ. 2^ν) Ἀπάντησις τοῦ πατριάρχῃ Κυρίλλῳ (Κονταρῆ) πρὸς τὸν Κορέσιον: ἄρκ.: *Ἐχρονίσασμεν γράψαι σοι, λογιώτατε καὶ σοφώτατε ἱατρὲ ...*: τέλ.: *αἰχλζ Φεβρουαρίου κς̅ ὁ Κωνσταντινουπόλεως.*
 - (φ. 2^ν-3^ρ) Εἰσαγωγή: ἄρκ.: *Ἡ Θεολογία παρὰ τῇ γραφῇ λέγεται σοφία τοῦ Θεοῦ ...*: τέλ.: *ἤγουν ἀγλαΐας θείας ἀνάμεστοι.*
 - (φ. 3^ρ-48^ρ) Βιβλίον α' («Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυρίου Γεωργίου Κορέσιου, θεολόγου κατὰ τὴν Μεγάλῃν Ἐκκλησίαν καὶ ἱατροῦ, Περί τῆς ἐξοχῆς τῆς Θεολογίας»): ἄρκ.: *Κεφάλαιον α^{ον}. Ἡ Θεολογία διπλή, θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ ...*: τέλ.: *Πατὴρ καὶ Υἱὸς δύο αἰτίαι τοῦ Πνεύματος.*

- (φ. 48^r-100^r) «Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κὺρ Γεωργίου Κορεσσίου, ἀκέστορος καὶ θεολόγου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, Βιβλίον β΄» ἄρχ.: *Κεφάλαιον λθ΄. Περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας*· ἄρχ.: *Περὶ ἐνσαρκώσεως ἡμῖν ὁ λόγος προτείνεται ...* τέλ.: *ἡ δ' ἑβδομὰς δηλοῖ ἑπτὰ ἔτη.*
 - (φ. 100^r-157^r) «Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κὺρ Γεωργίου Κορεσσίου, πρωτομαῖστορος τῆς Θεολογίας ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, Περὶ προορισμοῦ καὶ χάριτος. Βιβλίον γ΄» ἄρχ.: *Κεφάλαιον α^{ov}. Ὁ ἀγαθὸς καὶ ὑπεράγαθος Θεός, ὁ διὰ τὴν ἄκραν ἀγαθότητα ...* τέλ.: *ἀνάγκη δικαιοῦσθαι τὸν ἄνθρωπον ὑπὸ τῆς χάριτος.*
 - (φ. 157^v-245^r) «Τοῦ αὐτοῦ Κορεσσίου, θεολόγου, Γεωργίου τοῦ Χίου, Περὶ φυσικῶν ἰδιωμάτων τοῦ Θεοῦ. Βιβλίον δ΄» ἄρχ.: *Ἐπειδὴ ὅση δύναμις τοῖς προσωπικοῖς θεωρήμασι ...* τέλ.: *Καὶ ταῦτα μὲν μέχρι τοῦδε, ἀπὸ δὲ τοῦ νῦν περὶ ἀγγέλων.*
 - (φ. 245^v-275^r) Βιβλίον ε΄ («Τοῦ αὐτοῦ ἄκρου θεολόγου Κορέσση, Περὶ τῆς τῶν ἀγγέλων δημιουργίας») ἄρχ.: *Κεφάλαιον α^{ov}. Περιοδονομένης τῆς περὶ τῶν σωμάτων θεωρίας ...* τέλ.: *ἐδόξασαν τὴν σάρκωσιν τοῦ λόγου. Στὸ φ. 275^v σχόλια στὸ κείμενο.*
 - (φ. 276^r-321^v) Βιβλίον ς΄ («Πραγματεία περὶ τῶν μυστηρίων διαλαμβάνουσα») ἄρχ.: *Καὶ α^{ov} τί ἐστι μυστήριον. Τινὲς τὸ μυστήριον βούλονται εἶναι αἰσθητὸν σημεῖον ...* τέλ.: *(Περὶ μερῶν τῆς μετανοίας) ... ἐτέθησαν ἐν τῇ ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ, ἦγουν τρεῖς δεκάδες ἡμερῶν.*
Πολλὰ παρασελίδια σχόλια καὶ ἐρμηνεῖες στὸ κείμενο. Ἡ διάταξη τῶν κεφαλαίων συμφωνεῖ σχεδὸν ἀπόλυτα μὲ αὐτὴ πού παραθέτει ὁ Ν. Στουπάκης (Ν. Μ. Στουπάκης, *Γεώργιος Κορέσσιος [1570 ci-1659/60]. Ἡ ζωὴ, τὸ ἔργο του καὶ οἱ πνευματικοὶ ἀγῶνες τῆς ἐποχῆς του*, Χίος 2000, 296-305). Γιὰ τὶς προσπάθειες ἔκδοσης τοῦ κειμένου βλ. Ν. Μ. Στουπάκης, ..., 263-264. Ἔκδ. (μικροῦ μέρους τοῦ κειμένου): Ν. Μ. Στουπάκης, ..., 305-311. Ἔκδ. (τῶν δύο εἰσαγωγικῶν ἐπιστολῶν): Ν. Μ. Στουπάκης, ..., 115-116 (ἡ ἀπάντησις τοῦ πατριάρχου Κυρίλλου), 574-576 (ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Κορεσσίου).
2. (φ. 322^r-365^r) «αχλα, 1631, ἐν μηνὶ Ἀπριλίῳ κε. Ἀπολογία **Γεωργίου Κορεσσίου**, θεολόγου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας πρὸς τὸν ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ τῶν σοφῶν σύλλογον ὡς ἐκ μέρους τῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως κληρικῶν» ἄρχ.: *Πρῶτον φησὶ μὴ εἶναι ἀναγκαῖον τὴν ἀλήθειαν τοῦ μυστηρίου ...* τέλ.: *καὶ πρώτῳ τοῦ Ἰωάννου καὶ τετάρτῳ.*
Παρασελίδια σχόλια καὶ ἐρμηνεῖες στὸ κείμενο. Ἡ διάταξη τῶν κεφαλαίων συμφωνεῖ σὲ μεγάλο βαθμὸ μὲ αὐτὴ πού παραθέτει ὁ Ν. Στουπάκης (βλ. Ν. Μ. Στουπάκης, ..., 383-385).

3. (φ. 365^v-367^v) «Πίναξ τῶν κεφαλαίων» ἀρχ.: *Περὶ τῆς ἐξοχῆς τῆς Θεολογίας - φύλλον 2 ...* τέλ.: *Κατὰ τὴν γνώμην καὶ τὸ φρόνημα τῆς ἀνατολικῆς - τῶ αὐτῶ* Περιλαμβάνει τὰ κεφάλαια ἕως τὸ φ. 281^v-282^r. Ὡς φύλλο ὑπολογίζονται δύο ἀντικριστὲς σελίδες (ὁπως καὶ ἔχουν ἀριθμηθεῖ τὰ φύλλα) λ. χ. τὸ φ. 47 στὸν πίνακα ἀντιστοιχεῖ στὰ φ. 47^v-48^r.

*4. (φ. 368^v) 15 σύντομα ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ κείμενο τοῦ κώδικα μὲ παραπομπὴ στὰ ἀντίστοιχα φύλλα ἀρχ.: *ἐκ χειμάρρου ἐν ὁδῶ πῖται ...* τέλ.: *νοῦς, ἐπιστήμη καὶ αἴσθησις - φύλλον 254*.

Ἐπιτομὴ χειρόγραφη περιγραφὴ τοῦ περιεχομένου τοῦ κώδικα ἐντοπίσθηκε στὸ Τμῆμα Χειρογράφων καὶ Ὁμοιοτύπων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος (Ἄρχειο Τυρνάβου, Κουτὶ 4, ἀριθ. 1156, φ. <1^r-11^v>). Σὲ ἀρκετὰ σημεῖα τῆς περιγραφῆς ἀναφέρονται καὶ τὰ ἀντίστοιχα φύλλα τοῦ κώδ. 32. Πρόκειται γιὰ ἐξι συρραμμένα δίφυλλα γραμμένα ἀπὸ τὸν Ἀθανάσιο Δημητριάδη, ἔφορο ἀρχαιοτύπων Τυρνάβου τὸ διάστημα 1878-1885. Ἡ ταύτιση τοῦ γραφέα ἔγινε μὲ βάση τὰ σημειώματά του στὸν κώδ. 39, σ. <I> καὶ στὸν κώδ. 34, σ. I.

ΓΡΑΦΗ: Τέσσερις γραφεῖς ποὺ συνεργάζονται, καθὼς οἱ ἀλλαγὲς ἀπὸ τὸν ἕνα στὸν ἄλλο δὲν συμπίπτουν μὲ ἀλλαγὲς στὸ κείμενο.

1. (φ. 1^r-322^r, 326^v στ. 9-327^v, 350^r-352^v, 361^r-367^v) Γραφέας α. ὁ βασικὸς γραφέας τοῦ κώδικα (Ἀλέξανδρος Τυρναβίτης, ἔτος 1736 ταύτιση βάσει τοῦ κπιτορικοῦ σημειώματος, βλ. φ. 1^r, 365^r). Γραφὴ ἐπισεισυρμένη, δεξιοκλινὴς, πολὺ πυκνὴ, μὲ γράμματα μικρῶν διαστάσεων, μεγάλες κεραῖες καὶ ἀρκετὲς συντομογραφίαι. Στὰ φ. 365^v-367^v (πίνακας περιεχομένων) ἡ γραφὴ τοῦ ἀλλάζει ὕφος τουλάχιστον μία φορὰ (στὸ μέσο τοῦ φ. 365^v), πιθανότατα ἐπειδὴ ὁ πίνακας θὰ γράφηκε σὲ διαφορετικὲς χρονικὲς στιγμὲς. Ὁ ἴδιος μᾶλλον ἔγραψε καὶ τὰ περισσότερα παρασελίδια σχόλια. Πολίτης-Πολίτη, Βιβλιογράφοι, 342.
2. (φ. 322^v-326^v στ. 9, 329^r-335^r, 337^r-344^v) Γραφέας β. Γραφὴ φιλολογικὴ, ἐπιμελημένη, ἐλαφρῶς δεξιοκλινὴς, ἀραιή, μὲ γράμματα μικροῦ μεγέθους, μικρὲς κεραῖες καὶ λίγες συντομογραφίαι.
3. (φ. 345^r-349^v) Γραφέας γ. Γραφὴ ἐπισεισυρμένη, ἐλαφρῶς δεξιοκλινὴς, ἀραιή, μὲ γράμματα μεγάλου μεγέθους, μεγάλες καὶ κυρτὲς κεραῖες, ποὺ συχνὰ καταλήγουν σὲ γάντζους (γενικὴ εἰκόνα "ἀκανθώδους" γραφῆς), καὶ ἀρκετὲς συντομογραφίαι.
4. (φ. 353^r-360^v) Γραφέας δ. Γραφὴ φιλολογικὴ, ἐπιμελημένη, δεξιοκλινὴς, ἀραιή, μὲ γράμματα μεγάλου μεγέθους, μεγάλες κεραῖες ποὺ συχνὰ καταλήγουν σὲ γάντζους καὶ λίγες συντομογραφίαι.

Σύντομες παρατηρήσεις γιὰ τὴ γραφὴ τοῦ κώδικα στὴ χειρόγραφη περιγραφὴ του στὸ Ἄρχειο Τυρνάβου τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος (Ἄρχειο Τυρνάβου, ..., φ. <1^r>).

*Άγραφα τὰ φ. Γ^ν, 328^ν, 335^ν-336^ν, 368^ν. Στὸ φ. 368^ν σύντομα κείμενα γραμμένα ἀπὸ ἀναγνώστη τοῦ κώδικα.

ΥΛΗ: Χαρτί λεπτό, τραχὺ καὶ λευκό. *Υδατόσημο στὸ κέντρο τοῦ φύλλου:

- α) Τρία καπέλλα (βλ. φ. Ι)[·] πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/17 κλστ.[·] χρησιμοποιεῖται μόνον στὰ παράφυλλα καὶ ἐσώφυλλα ἀρχῆς καὶ τέλους.
- β) Λέων (βλ. φ. 328)[·] ἀντίσημο: γράμμα Α, τριφύλλι καὶ γράμμα F (βλ. φ. 335)[·] πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/17 κλστ.[·] πρβλ. Nikolaev 411b (ἔτος 1729/1730) - ἴδιο ἀντίσημο, ἀλλὰ μὲ διαφορετικὸ βασικὸ σχέδιο.
- Μελάνι μαῦρο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 2 (Γ τὸ πρῶτο φύλλο ἐσώφ. ἀρχῆς), 8 (8), 8 (16), 8 (24), 8 (32), 8 (40), 8 (48), 8 (56), 8 (64), 8 (72), 8 (80), 8 (88), 8 (96), 8 (104), 8 (112), 8 (120), 8 (128), 8 (136), 8 (144), 8 (152), 8 (160), 8 (168), 8 (176), 8 (184), 8 (192), 8 (200), 8 (208), 8 (216), 8 (224), 8 (232), 8 (240), 8 (248), 8 (256), 8 (264), 8 (272), 8 (280), 8 (288), 8 (296), 8 (304), 8 (312), 8 (320), 8 (328), 8+1 (337· τὸ φ. 337 ἐνωμένο μὲ τὸ τεῦχος), 6+1 (344· τὸ φ. 344 ἐνωμένο μὲ τὸ τεῦχος), 8 (352), 8 (360), 8-1 (367· μᾶλλον λείπει 1 φ. μετὰ τὸ φ. 367· βάσει τοῦ ὑδατόσημου, τὸ φ. 368 ἀντίκει στὸ ἐπόμενο τεῦχος, ἂν καὶ εἶναι ἐνωμένο μὲ τὸ παρόν), 2 (ἐσώφ. τέλους). *Αριθμηση φύλλων στὴν ἄνω ἀριστερῇ γωνίᾳ κάθε verso. Καμία ἀριθμηση τευχῶν. Παραπομπὴ μεταξὺ φύλλων (σπανιότατα μεταξὺ σελίδων), στὴν κάτω δεξιᾷ γωνίᾳ, παράλληλα πρὸς τὸ κείμενο. Παραπομπὴ μεταξὺ τευχῶν στὴν κάτω δεξιᾷ γωνίᾳ τοῦ verso τοῦ τελευταίου φύλλου, παράλληλα πρὸς τὸ κείμενο· περιορίζεται ἀπὸ γωνιώδη ἀγκύλη, ὅπως ἀκριβῶς καὶ στὸν κώδ. 32.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Καμία ἐρυθρογραφία. Τίτλοι καὶ πρωτογράμματα μὲ μαῦρο μελάνι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράχη: α. (ἐτικέτα τύπου α) 31.

β. (κάτω ἀπὸ τὴν ἐτικέτα τύπου α) ἐτικέτα τύπου γ.

γ. (ἴχνη λευκῆς ἐτικέτας) [Γεωρ]γίου Κορεσσίου [...] 1.

- φ. Γ[·]: (μὲ μολύβι) *βιβλιοθήκη Τυρνάβου*.

- φ. Γ[·]: α. *ἐκ τῶν τοῦ ἀλεξάνδρου δ(ι)δ(ασκάλου) τοῦ ἐκ τυρνάβου λαρίσσης καὶ τότε πρὸς τοῖς ἄλλοις* (ἄλλο κ.) *τὰ νῦν δὲ ἐκ τῶν τοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς Γερασίου κ(αι) σαρμιάτου.* (Γιὰ τὸν Γεράσιμο Σαρμιάτῃ βλ.: Πολίτης-Πολίτη, Βιβλιογράφοι, 384· *Ἀγγελικὴ Σκαρβέλη-Νικολοπούλου, *Τὰ μαθηματάρια τῶν ἐλληνικῶν σχολείων τῆς Τουρκοκρατίας. Διδασκόμενα κείμενα, σχολικὰ προγράμματα, διδακτικὲς μέθοδοι. Συμβολὴ στὴν ἱστορία τῆς νεοελληνικῆς παιδείας. Διδακτορικὴ διατριβή*, [Σύλλογος πρὸς Διάδοσιν Ὀφελίμων Βιβλίων 51]. Ἀθήνα 1993, 148).

β. *Καὶ τόδε ἐν τῶν τῆς Σκολῆς Τυρνάβου.*

- φ. 365^ν: *καὶ τόδε σὺν τοῖς ἄλλοις ἀλεξάνδρου διδασκάλου τοῦ ἐκ τυρνάβου· ἐν εἴτει / καθ' ὃ γέγραπται ἀμλϚ^ω (= 1736) θεολογικὸν τοῦ κορρυσίου γεωργίου.*

Τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ σημειώματα καταγράφονται στὴ χειρόγραφη περιγραφή τοῦ κώδικα (ΕΒΕ, Ἄρχειο Τυρνάβου, ..., φ. <1^ν>) καὶ ἀναφέρεται ὅτι ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ἔφερε ταξιν. ἀριθ. 1.

ΣΤΑΧΩΣΗ: Πινακίδες ἀπὸ χαρτόνι καὶ ἐπένδυση ἀπὸ καφὲ δέρμα μὲ ἔκτυπο διάκοσμο. Καὶ στὶς δύο πινακίδες ὀρθογώνιο περιμετρικὸ πλαίσιο ἀπὸ πρόστυπη γραμμὴ καὶ στὶς τέσσερις γωνίες φυτικὰ μοτίβα. Στὸ κέντρο τοῦ ἐσωτερικοῦ διακώρου ρομβοειδὲς φυτικὸ κόσμημα. Ἡ ράχη διαιρεῖται ἀπὸ τὰ νεῦρα σὲ διάκωρα, σὲ κάθε ἓνα ἀπὸ τὰ ὁποῖα περιμετρικὸ διακοσμητικὸ πλαίσιο ἀπὸ πρόστυπες γραμμὲς καὶ ζιγκ-ζάγκ, φυτικὸς διάκοσμος στὸ ἐσωτερικὸ καὶ στὸ κέντρο ρομβοειδὲς κόσμημα. Νεῦρα στὴ ράχη. Φυλλοδείκτης ἀπὸ σχοινί.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Καλὴ. Λίγοι ρύποι ἀπὸ τὴ χρῆση στὰ περιθώρια τῶν φύλλων. Ἄρκετοὶ ρύποι ἀπὸ ὕγρασία στὰ πρῶτα καὶ τελευταῖα φύλλα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἄναγραφή, 52. Βέης, 373. Ν. Μ. Στουπάκης, *Γεώργιος Κορέσιος (1570 ci-1659/60). Ἡ ζωὴ, τὸ ἔργο του καὶ οἱ πνευματικοὶ ἀγῶνες τῆς ἐποχῆς του*, Χίος 2000, 249-250. ΕΒΕ, Ἄρχειο Τυρνάβου (Ρ), Κουτὶ 4, ἀριθ. 1156.

32

α' μισὸ 18ου αἰ. χαρτ. 320x220 κλστ. [246/254x134/143 κλστ.] φφ. 602 (γ+598+α) στ. 34

Γεωργίου Κορρυσίου, Θεολογικὸ κ. ᾶ.

Δημητρίου Κυδῶνη, Μετάφραση τοῦ Κατὰ Ἑλλήνων Θωμᾶ Ἀκινάτι.

1. (φ. 1^ν-418^ν) «Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυρίου **Γεωργίου Κορέσιου**, θεολόγου κατὰ τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν, Περὶ τῆς ἐξοχῆς τῆς Θεολογίας».

Ἡ διάρθρωση τοῦ ἔργου στὸν κώδικα:

- (φ. 1^ν-78^ν) Βιβλίον α': ἀρχ.: *Κεφάλαιον α^{ον}. Ἡ Θεολογία κατὰ τὸν θεῖον Διονύσιον ...* τέλ.: *(Κεφάλαιον λθ'. Περὶ ἐνσάρκου οικονομίας) ... ἐὰν ἀτέλειαν τῷ κεκρημένῳ περιάπτῃ ἢ ἐνέργεια.*

- (φ. 78^ν-134^ν) Βιβλίον β': ἀρχ.: *Ἀπορήματα τῇ ἐνανθρωπήσει τοῦ Θεοῦ λόγου ἀντερόμενα, α^{ον}. Τὸ ἀμάρτημα τοῦ Ἀδάμ ὑπῆρχε πεπερασμένον ...* τέλ.:

- (Ἐνστάσεις τῶν Ἰουδαίων κατὰ τῶν ὑφ' ἡμῶν προβληθέντων) ... ἀπολογισμένων ἡμῶν, πέρας λαβέτω καὶ αὕτη ἡ ὑπόθεσις.
- (φ. 134^v-224^v) Βιβλίο γ' («Περὶ προορισμοῦ καὶ χάριτος»): ἀρχ.: *Κεφάλαιον α^{ov}. Ὁ ἀγαθὸς καὶ ὑπεράγαθος Θεός, ὁ διὰ τὴν ἄκραν ἀγαθότητα ...*: τέλ.: (*Περὶ ἀποδοκίμασις*) ... ἀποτέλεσμα δὲ στέρσις Θεοῦ καὶ ποιητὴ αἰδῖος.
- (φ. 224^v-262^v) Βιβλίο δ' («Περὶ τῶν φυσικῶν ἰδιωμάτων τοῦ Θεοῦ»): ἀρχ.: *Ἐπειδὴ ὅσα δύναμις τοῖς προσωπικοῖς θεωρήμασι ...*: τέλ.: (*Ἐγκώμιον τῆς Παρθένου*) ... ὃν ἡ Παρθένος ἔτεκε. *Χαῖρε ἄρα κεχαριτωμένη Μαρία καὶ ἡμῖν τὸ χαῖρειν διὰ τοῦ σοῦ μονογενοῦς δώρησαι, ὅπως ἀπολαύσωμεν τῆς αἰωνίου βασιλείας, ἧς γένητο ἡμῖν ἐπιτυχεῖν πάντοτε καὶ εἰς αἰῶνας.*
- (φ. 262^v-330^v) Βιβλίο ε' («Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυρίου Γεωργίου Κορέσσι, Περὶ τῆς τῶν ἀγγέλων δημιουργίας»): ἀρχ.: *Κεφάλαιον α^{ov}. Περιουδευμένης τῆς περὶ τῶν σωμάτων θεωρίας ...*: τέλ.: *ἐδόξασαν τὴν σάρκωσιν τοῦ λόγου.*
- (φ. 330^a-418^v) Βιβλίο ζ' («Πραγματεία περὶ τῶν μυστηρίων διαλαμβάνουσα»): ἀρχ.: *Καὶ α^{ov} τί ἐστὶ μυστήριον. Τινὲς τὸ μυστήριον βούλονται εἶναι αἰσθητὸν σημεῖον ...*: τέλ.: (*Περὶ τῶν μερῶν τῆς μετανοίας*) ... *διὰ τῶν λυόντων ἐκείνων καλῶν.*
- Σποραδικὰ παρασελίδια σχόλια, διορθώσεις καὶ συμπληρώσεις στὸ κείμενο. Ἡ διάταξη τῶν κεφαλαίων συμφωνεῖ στὰ περισσότερα σημεῖα μὲ αὐτὴ πού παραθετεῖ ὁ Ν. Στουπάκης (Ν. Μ. Στουπάκης, *Γεώργιος Κορέσσιος (1570 ci-1659/60). Ἡ ζωὴ, τὸ ἔργο του καὶ οἱ πνευματικοὶ ἀγῶνες τῆς ἐποχῆς του*, Χίος, 2000, 296-305), ἀλλὰ παραδίδονται καὶ ἐπιπλέον κεφάλαια, ἐνῶ ὀρισμένα ἀπουσιάζουν. Γιὰ τὴς προσπάθειες ἔκδοσης τοῦ κειμένου βλ. Ν. Μ. Στουπάκης, ..., 263-264. Ἐκδ. (μικροῦ μέρους τοῦ κειμένου): Ν. Μ. Στουπάκης, ..., 305-311.
2. (φ. 418^v-421^r) **Γεωργίου Κορεσίου**, Περὶ τοῦ Ἄντιχρίστου («Περὶ τοῦ Ἄντιχρίστου ἡμῖν διεξιμένα μέλλουσιν οἶμαι προσήκειν σκοπεῖν σημεῖα, φύσιν, ἔναρξιν, θρησκείαν, βίον ἀποβησόμενον, περὶ τῆς κοινῆς θυσίας, φόνον, καιρὸν κρίσεως καὶ σωτηρίαν Ἰουδαίων καὶ ὕστατα περὶ τοῦ χαρακτῆρος»): ἀρχ.: *Περὶ τῶν σημείων, Γεωργίου Κορέσσι. Τῶν σημείων περὶ τοῦ Ἄντιχρίστου ἐδήλωσεν ἡ Γραφή ...*: τέλ.: *τὸ τοῦ Ἄντιχρίστου ὄνομα, ᾧ βούλεται χαρακτηρίζεσθαι.*
- Λίγα παρασελίδια σχόλια καὶ διορθώσεις στὸ κείμενο. Γιὰ τὸ ἔργο βλ. Ν. Μ. Στουπάκης, ..., 328-329.
3. (φ. 421^r-455^r) **Γεωργίου Κορεσίου**, Περὶ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος, ἁμαρτίας, ἐκλογῆς, πίστεως: ἀρχ.: *Περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ Ἄδὰμ καὶ τῆς Εὐας. Ἐδει μὲν τὴν τε Εὐάν καὶ τὸν Ἄδὰμ τοῦ θεσμοῦ ...*: τέλ.: *πάντως πολλῶ τῷ μέτρῳ ὑπερῆκόντισε.*

Λίγα παρασελίδια σχόλια και διορθώσεις στο κείμενο. Ἡ διάταξη τῶν κεφαλαίων συμφωνεῖ μὲ αὐτὴ πού παραθέτει ὁ Ν. Στουπάκης (βλ. Ν. Μ. Στουπάκης, ..., 323). Ἔκδ. (ἀποσπασμάτων): Ν. Μ. Στουπάκης, ..., 327–328.

4. (φ. 455^r–484^r) **Γεωργίου Κορεσίου**, Σχεδιάσματα ἐκκλησιαστικῶν λόγων («Περὶ εὐαγγελικοῦ κήρυκος»).

Ἡ διάταξη τῶν κεφαλαίων στὸν κώδικα:

- (φ. 455^r) «Περὶ εὐαγγελικοῦ κήρυκος» ἀρχ.: *Ὁφείλει ὁ εὐαγγελικὸς κήρυξ ...* τέλ.: *καὶ ὕλη βοηθημάτων.*
- (φ. 455^v) «Ὡς προδιηγήσεις ὀφειλόμεναι προαγορευέσθαι εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν καὶ εἰς τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσία καὶ εἰς τὴν Ἀνάστασιν καὶ εἰς τὰ Βαία» ἀρχ.: *Οὕτως ὁ Θεὸς ἠγάπησε τὸν κόσμον ...* (φ. 455^v–456^r) «Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν» (φ. 456^r) «Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, Σκόπει τὰ τοῦ καλοῦ ποιμένους» (φ. 456^r–456^v) «Περὶ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ» (φ. 456^v) «Εἰς τὰ τοῦ Χριστοῦ θαύματα. Περὶ τοῦ ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας γάμου» (φ. 456^v) «Περὶ τοῦ λεπροῦ. 8 τοῦ Ματθαίου» (φ. 456^v–457^r) «18 τοῦ Λουκᾶ. Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα. Εἰς Ἀποστόλους ἢ εἰς Πάθον» (φ. 457^r) «Τοῦ Ματθαίου. Περὶ νηστείας» (φ. 457^r) «Τοῦ Ματθαίου, 8. Ὅταν εἰσῆλθον ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Καπερναοῦμ» (φ. 457^r–457^v) «Ἐγκώμιον εἰς τὴν Παρθένον» (φ. 457^v) «Τοῦ Ἰωάννου, 8. Ἐγὼ πορευόμεαι» (φ. 457^v–458^r) «Ἐπὶ τῆς καθέδρας» (φ. 458^r) «Ἀνθρώπος τις ἔσχε δύο υἱούς. 12 τοῦ Λουκᾶ» (φ. 458^r–458^v) «Καὶ ἦν ὁ Ἰησοῦς ἐκβάλλων δαιμόνιον. Τοῦ Λουκᾶ» (φ. 458^v) «Ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα ἐν τῇ Καπερναοῦμ. 4 τοῦ Λουκᾶ. 2 τῆς Ἐξόδου. Μωϋσῆς ὁ Χριστός. Τοῦ Ματθαίου, 18. Ἐὰν ἀμάρτη εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου» (φ. 458^v) «Προσῆλθον τῷ Ἰησοῦ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι» (φ. 458^v) «Εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος τοῦ λεπροῦ» (φ. 458^v–459^r) «Τοῦ Ἰωάννου, 9. Εἶδεν ἄνθρωπον τυφλόν» (φ. 459^r) «Τοῦ Λουκᾶ, 14. Εἰσῆλθον ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν ἐνὸς ἀρχηγοῦ τῶν Φαρισαίων» (φ. 459^r–459^v) «22 τοῦ Ματθαίου. Διδάσκαλε τί γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ» (φ. 459^v–460^r) «Εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν» (φ. 460^r) «Εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Πανάγνου» (φ. 460^r–460^v) «Πέμπτον τὸν Λάζαρον» (φ. 460^v–461^r) «Εἰς τὴν Περιτομίν. 2 τοῦ Λουκᾶ» (φ. 461^r–461^v) «Εἰς τὸν μέγαν Γεώργιον τὸν μάρτυρα» (φ. 461^v–462^r) «Εἰς τὴν ἀποτομὴν τοῦ Προδρόμου» (φ. 462^r–462^v) «16 τοῦ Λουκᾶ. Ἀνθρώπος τις ἦν πλούσιος καὶ ἐνεδιδύσκειτο» (φ. 462^v–463^r) «Τοῦ Μάρκου, 6. Περὶ τῆς νεῶς τῆς οὐσῆς ἐν μέσῳ τῆς θαλάττης» (φ. 463^r) «Τοῦ Λουκᾶ, 7. Ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Ναῖν» (φ. 463^r–463^v) «Τοῦ Ἰωάννου, 8. Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου» (φ. 463^v) «Τοῦ Ἰωάννου, 6. Ὁ Χριστὸς ἀναμάρτος» (φ. 463^v–464^r) «Τοῦ Λουκᾶ, 19. Περὶ τῆς Μαγδαληνῆς Μαρίας» (φ. 464^r) «Εἰς τὴν Κυριακὴν τῶν ἐλαιῶν» (φ. 464^v–465^r) «Τοῦ Ἰωάννου, 19. Περὶ

του κυριακού Πάθους» (φ. 465^r-465^v) «Περὶ τῆς Ἀναστάσεως» (φ. 465^v) «Τοῦ Μάρκου, 6. Ὅτι οὐδεὶς δύναται δυοῖς κυρίοις δουλεύειν» (φ. 465^v-466^v) «Τοῦ Ματθαίου, 20. Οὐκ ἔστιν ἕμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἠτοίμασαι» (φ. 466^v-467^r) «Τοῦ Λουκᾶ, 7. Περὶ τῆς Μαгдаλνηῆς» (φ. 467^r) «4 τοῦ Ματθαίου. Περὶ τοῦ πειρασμοῦ τοῦ διαβόλου» (φ. 467^r-468^r) «22 τοῦ Ματθαίου. Περὶ κρίσεως» (φ. 468^r-469^v) «Σκληρὰ ἢ ὁδὸς ἢ ἀπάγουσα εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν» (φ. 469^r-469^v) «Διδάσκαλε, θέλομεν παρὰ σοῦ σημεῖον εἰδεῖν» (φ. 469^v-470^r) «Περὶ ἐλεημοσύνης. Περὶ τῶν δέκα παρθένων» (φ. 470^r-470^v) «Οὐ μὴ ἐπιμεῖνη ὁ ἥλιος ἐπὶ τῷ παροργισμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου» (φ. 470^v-471^r) «Περὶ φθόνου» (φ. 471^r-471^v) «Τῷ δὲ βλασφημήσαντι εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον» (φ. 471^v) «Περὶ ἐπιπορικίας εἰς τὴν ἀποτομὴν τοῦ Βαπτιστοῦ» (φ. 472^r) «Περὶ προσευχῆς» (φ. 472^r-472^v) «Περὶ ψεύδους» (φ. 472^v-473^v) «1ε τοῦ Ματθαίου. Ἐλέησόν με υἱὲ Δαβίδ. Περὶ πίστεως» (φ. 473^v-474^v) «Περὶ ἐξομολογήσεως» (φ. 474^v-475^r) «Περὶ ὑπερηφανίας» (φ. 475^r-475^v) «Περὶ πλούτου» (φ. 475^v-476^v) «Περὶ παραλυτικοῦ» (φ. 476^v-477^v) «Περὶ ἁμαρτίας. 12 τοῦ Ματθαίου» (φ. 477^v-484^r) «Εἰς ἐγκώμιον ἁγίων καὶ μαρτύρων» τέλ.: ὄντως οἱ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ οἱ μαρτυρήσαντες. 8 Πρὸς Ῥωμαίους, καὶ ἀδελφοί. 23 τοῦ Ματθαίου, καὶ τὰ ἐξῆς.

Χάσμα στὸ κείμενο μεταξὺ τῶν φ. 466^v (τέλ.: δι' οὗ οἱ ἱερεῖς ἔνιπτον τὸ προσω) καὶ 467^r (ἀρχ.: [[ἦλθεν ὁ Μεσσίας]], 4 τοῦ Ματθαίου. Περὶ τοῦ πειρασμοῦ τοῦ διαβόλου ...). Παραδίδονται πολλὰ ἀπὸ τὰ σχεδιάσματα ποῦ ἀναφέρει ὁ Ν. Στουπάκης (Ν. Μ. Στουπάκης, ..., 545-554). *Ἐκδ. (τοῦ προλόγου Περὶ εὐαγγελικοῦ κήρυκος): Ν. Μ. Στουπάκης, ..., 545.

5. (φ. 484^r-492^v) **Μαξίμου Μαργουνίου**, διδακὴ σὲ ἀπλὴ ἑλληνικὴ («Ἰησοῦ μου προφητοῦς. Σημείωσαι πῶς τὴν διδακὴν τούτην ἦκαμα μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐγὼ Μάξιμος, ὕστερα ἀπὸ τὸ σύγγραμμα τῶν τριῶν λόγων, Ἀπολογία ὑπὲρ τοῦ δόγματός μου κατὰ τοῦ συκοφαντήσαντός με ἀδίκως ἀρχιερέως Φιλαδελφείας ἀφγ' ἔτει, Αὐγούστου κδ'»).
- (φ. 484^r-485^r) «Προσίμιον» ἀρχ. (φ. 484^r): *(Καρδιά μὲν πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν) - Ἡ Θεολογία, ὁ λόγος ὅπου γίνεται διὰ τὰ πράγματα τῆς θεότητος, Χριστιανοί, ...* τέλ.: *καταστράπτεις καὶ νοῦν καὶ διάνοιαν, ὡσὰν καὶ δι' ἡμῶν τῶν ἀναξίων δοξάζεται σου τὸ πανάγιον ὄνομα σὺν τῷ Πατρὶ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.*
 - (φ. 485^r-487^r) «Καρδιά μὲν πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν» ἀρχ.: *Δύο πράγματα μᾶς διδάσκει ὁ μακάριος Παῦλος, ὁσώτατε πνευματικῆ καὶ οἰκονόμει, ...* τέλ.: *παρ' οὗ ἐκπορεύεται τὸ Πνεῦμα, καὶ τὸν Υἱόν, ὅτι καὶ τοῦ Υἱοῦ ἐστὶ τὸ Πνεῦμα.*

- (φ. 487^r-492^v) «Ἴδου γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγίστην, ἥτις ἐστὶ παντὶ τῷ λαῷ» ἄρχ.: *Πόσῃν λύπῃν τοῦ προπάτορός μας Ἰσὺν ...* τέλ.: *συντρέχει καὶ ἐκεῖνος ὅπου τὰ φουσσάνια.*
6. (φ. 492^v-502^v) **Γεωργίου Κορεσίου**, Περὶ εἰκόνων καὶ περὶ τῆς τῶν ἁγίων ἀπολαύσεως.
Παραδίδονται τὰ ἐξῆς κεφάλαια τοῦ ἔργου:
- (φ. 492^v-497^v) «Περὶ θείας θεωρίας» ἄρχ.: *Ἐπειδὴ ὁ ὕστατος τῶν προορισμῶν αἰπῆται τοῖς μακαρίοις ...* τέλ.: *οὔτε οἱ ἄγγελοι εἶδον.*
- (φ. 497^v-502^v) «Πότερον ὁρᾷ τὰ προσόντα τῷ Θεῷ ὁ μακάριος» ἄρχ.: *Τινὲς ὄδε συλλογίζονται τὰ προσόντα τῷ Θεῷ ...* τέλ.: *καὶ τὴν μονάδα ἐν τριάδι. Αὕτη δ' ὑπάρχει ἢ κρείττων ὡς ἀληθῶς δόξα.*
Παρασελίδια σχόλια στὸ κείμενο. Βλ. Ν. Μ. Στουπάκης, ..., 422-423.
7. (φ. 503^r-611^v) **Δημητρίου Κυδώνη**, Μετάφραση τοῦ δ' βιβλίου Κατὰ Ἑλλήνων τοῦ **Θωμᾶ Ἀκινάτη** («Τοῦ αὐτοῦ Θωμᾶ, Κατὰ Ἑλλήνων, βιβλίον δ'») ἄρχ.: *Ἴδου ταῦτα ἐκ μέρους τῶν αὐτῶν ὁδῶν εἶρηται ...* τέλ.: *λαμπρότητός τινος καὶ δόξης ὡς αὐτῇ προσήκει τυχεῖν, ἐντευθέν ἐστὶ τὸ λεγόμενον ... ἀλλὰ χαρίσεσθε καὶ ἀγαλλιάσεσθε ἕως τοῦ αἰῶνος. Ἀμήν.* Τὸ κείμενο συνοδεύεται ἀπὸ λίγα παρασελίδια σχόλια.
Τὸ ἴδιο κείμενο παραδίδεται ἀπὸ τὸν κῶδ. 354 (226), φ. 399 κ. ἐξ. τῆς Ρουμανικῆς Ἀκαδημίας τοῦ Βουκουρεστίου· βλ. C. Litzica, *Biblioteca Academiei Române. Catalogul manuscriselor grecești*, Βουκουρεστί 1909, 187.
8. α. (φ. 613^r-613^v) «Ἐπίγραμμα. Πρὸς τὸν εὐκλεέστατον, σοφώτατον καὶ θεολογικώτατον καὶ ἐν ἱατροῖς ἄριστον κύριον κύριον Γεώργιον τὸν Κορέσσιον, ἐλλάδι τε καὶ λατινίδι φωνῇ κεκοσμημένον, ἄνδρα τῷ ὄντι εὐσεβεῖα, σωφροσύνη, νοῦ καθαρότητι καὶ φιλανθρωπία διαπρεπῆ, πολλῶν ἀντάξιον ἄλλων» ἄρχ.: *Οὐρανὸς ἐπτάζωνος χάρισιν εἴ γλυκερῆσιν ...* τέλ.: *τελέθες φέρτατος ἐκ μερόπων.*
Ἔκδ.: Ν. Μ. Στουπάκης, ..., 259-262.
- β. (φ. 613^v) **Νεκταρίου Ἱεροσολύμων**, Ἐπίγραμμα πρὸς τὸν Γεώργιο Κορέσσιο («Εἰς τὸν αὐτόν») ἄρχ.: *Πνευματορρύτων ἐκ φρεάτων ὁ Κορέσσιος ἀντιλῶν ...* τέλ.: *οἷα λόγων νέκταρος ἡδυτέρων.*
Ἔκδ.: Ν. Μ. Στουπάκης, ..., 111.
9. α. (φ. 614^r-616^v) **Γεωργίου Κορεσίου**, Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Κύριλλο Κωνσταντινουπόλεως (Κονταρῆ) («Τῷ παναγιωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχη Κυρίλλῳ τῷ ἐκ Βερροίας, Γεώργιος ὁ Κορέσσιος, θεολόγος τῆς

Μεγάλης Ἐκκλησίας, τὴν ὀφειλομένην εὐλάβειαν)· ἀρχ.: *Οἶδα, πάτερ ἐπιστάτα τῆς Ἐκκλησίας, παναγιώτατε ...*· τέλ.: *εἶπ τῶν ἐς βίον μακραίων ἀφικομένων.*

- β. (φ. 617^α) **Κυρίλλου Κωνσταντινουπόλεως (Κονταρῆ)**, Ἐπίσκοπος πρὸς τὸν Κορέσσιο («Κύριλλος οἰκουμενικὸς πατριάρχης»)· ἀρχ.: *Ἐχρονίσασμεν γράψαι σοι, λογιώτατε καὶ σοφώτατε ἰατρὲ ...*· τέλ.: *οὐ ἡ χάρις μετὰ τῆς σῆς λογιότητος. ακηπ΄, Φεβρουαρίου ζ΄. Ὁ Κωνσταντινουπόλεως.*

Ἔκδ.: Ν. Μ. Στουπάκης, ..., 115-116 (ἡ ἀπάντησι τοῦ Κυρίλλου), 574-576 (ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Κορεσσίου). Ὁ Ν. Στουπάκης (Ν. Μ. Στουπάκης, ..., 250) ἀναφέρει τὴν ὑπαρξὴν στὸν κώδικα ἄλλων δύο ἀνεπίγραφων κειμένων μετὰ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Κορεσσίου, τὰ ὅποια δὲν βρέθηκαν. Στὴ χειρόγραφη περιγραφή τοῦ κώδ. 31, (Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη τῆς Ἑλλάδος, Ἀρχεῖο Τυρνάβου, Κουτὶ 4, ἀριθ. 1156), δίπλα στοὺς ἀριθμοὺς φύλλων σημειώνονται, σὲ ὀριζόμενα σημεῖα, καὶ οἱ ἀντίστοιχοι τοῦ κώδ. 32.

ΓΡΑΦΗ: (φ. 1^α-617^α) Ἐνας γραφέας (Κωνσταντῖνος Σπάρταλης ἀναγνώστης, α΄ μισὸ 18ου αἰ.: βλ. φ. 617^α). Γραφὴ φιλολογικὴ, ἐπιμελημένη, δεξιοκλινής, πυκνὴ, μὲ γράμματα μικροῦ μεγέθους, μεγάλες κεραεῖες καὶ λίγες συντομογραφίες. Ἄγραφα τὰ φ. α^α-γ^α, 612^α, 617^α-α^α.

ΥΛΗ: Χαρτὶ λεπτὸ, τραχὺ καὶ λευκὸ. Ὑδατόσημο στὸ κέντρο τοῦ φύλλου:

- α) Ἐμβλημα μὲ γράμματα Α Ρ Ρ Α Ρ Α στὸ ἐσωτερικὸ (βλ. φ. 612) καὶ ἐνίοτε γράμμα Β στὴ βάση (βλ. φ. 153)· δευτέρου σχέδιου: τρία καπέλλα (βλ. φ. 596), ἐνίοτε μὲ γράμμα Β στὴ βάση (βλ. φ. α τέλους)· ἀντίσημο: γράμμα Ζ (βλ. φ. 604)· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/18 κλισ.: ἴδιο ἢ παρόμοιο μὲ τὸ γ τοῦ κώδ. 9, τὸ α τοῦ κώδ. 15, τὸ γ τοῦ κώδ. 28, τὸ α τοῦ κώδ. 29, τὸ α τοῦ κώδ. 35 καὶ τὸ α τοῦ κώδ. 36· πρβλ. Stanković 135 (ἔτος 1703) – μὲ διαφορὰς στὸ σχῆμα καὶ στὸ μέγεθος.
- β) Τρία καπέλλα (βλ. φ. β)· ἀντίσημο: γράμματα Α καὶ F (βλ. φ. α ἀρχῆς).
Μελάνι μαῦρο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 4 (γ' τὸ πρῶτο φύλλο ἐσώφ. ἀρχῆς), 8 (8), 8 (16), 8 (24), 10 (34), 8 (42), 8 (50), 8 (58), 8 (66), 8 (74), 6 (80), 8 (88), 8 (96), 8 (104), 8 (111· ὁ ἀριθ. φύλλου 105 ἔχει δοθεῖ δύο φορές), 8 (119), 8 (127), 8 (135), 8 (143), 8 (151), 8 (159), 8 (177· οἱ ἀριθ. φύλλων 160-169 δὲν δόθηκαν), 8 (185), 8 (193), 8 (201), 8 (209), 8 (217), 8 (226· ὁ ἀριθ. φύλλου 222 δὲν δόθηκε), 8 (234), 8 (242), 8 (250), 8 (258), 8 (266), 8 (274), 8 (282), 8 (290), 8 (298), 8 (307· ὁ ἀριθ. φύλλου 299 δὲν δόθηκε), 8 (315), 8 (323), 8 (330α μετὰ τὸ φ. 330 ἔνα φύλλο ἐκτὸς ἀρίθμησης [330α]), 8 (338), 8 (346), 8 (354), 8 (362), 8 (370), 8 (378), 8 (386), 8 (394), 8 (402), 8 (410), 8 (418), 8 (426), 8 (434), 8 (442), 8 (450), 8 (458), 8 (466), 8 (474· χάσμα στὸ κείμενο μεταξὺ τῶν φ. 466-467), 8 (482), 8 (490), 8

(498), 8 (506), 8 (514), 8 (522), 8 (530), 8 (538), 8 (546), 8 (554), 8 (572· οί ἀριθ. φύλλων 560-569 δὲν δόθηκαν), 8 (580), 8 (587· ὁ ἀριθ. φύλλου 582 δόθηκε δύο φορές [582α]), 8 (595), 8 (603), 8+1 (612· τὸ φ. 612 ἐνωμένο μετὸ τεῦχος), 6 (α), 1 (ἐσώφ. τέλους). Καμία ἀρίθμηση τευχῶν. Παραπομπή μεταξύ σελίδων, σποραδικά, στὴν κάτω δεξιὰ γωνία, παράλληλα πρὸς τὸ κείμενο. Σχεδὸν πάντα παραπομπή μεταξύ τευχῶν, στὴν κάτω δεξιὰ γωνία τοῦ verso τοῦ τελευταίου φύλλου, παράλληλα πρὸς τὸ κείμενο· περιορίζεται ἀπὸ γωνιώδη ἀγκύλη, ὅπως ἀκριβῶς καὶ στὸν κώδ. 31.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Τίτλοι καὶ πρωτογράμματα μετὸ κόκκινο μελάνι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΩΔΙΚΟΓΡΑΦΙΚΑ

- φ. 617^ρ: (x. τοῦ γραφέα) *Κωνσταντῖνος σπάρταλης ἀναγνώστης γράφα.*

2) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράχμ: α. (ἐτικέτα τύπου α) 32

β. (κάτω ἀπὸ τὴν ἐτικέτα τύπου α, ἐτικέτα τύπου γ) 2

γ. (λευκὴ ἐτικέτα) *Γεωργίου Κορεσσίου Περί θεολογίας 2*

- φ. γ^ρ ἀρχῆς: (x. Λάμπρου Πάσκου;) *Καὶ τόδε πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐκ τῆς σχολῆς τυρνάβου: †.*

- φ. 1^ρ: (ἴδιο x.) *Ἐκ τῶν τῆς σχολῆς τυρνάβου κ(α)ὶ τόδε: †.*

- φ. α^ρ τέλους: (μετὸ μολύβι, x. ὅπως στὸν κώδ. 26, φ. α^ρ ἀρχῆς) *καὶ τόδε σὺν τοῖς ἄλλοις βιβλιοθη(ρ)ικῆς Τυρνάβου.*

ΣΤΑΧΩΣΗ: Πινακίδες ἀπὸ χαρτόνι καὶ ἐπένδυση ἀπὸ σκοῦρο καφεὲ δέρμα μετὸ ἔκτυπο διάκοσμο. Καὶ στῆς δύο πινακίδες δύο περιμετρικὰ ὀρθογώνια πλαίσια μετὸ φυτικὸ μοτίβο ἀνάμεσα σὲ ἀπλὲς καὶ διπλὲς πρόστυπες γραμμές. Στὸ κεντρικὸ διάχωρο, στῆς γωνίες τέσσερα γαμμάτια (μετὸ φυτικὸ μοτίβο στὴν πινακίδα ἀρχῆς καὶ Χερουβεῖμ στὴν πινακίδα τέλους) καὶ στὸ κέντρο ρομβοειδῆς εἰκόνα Θεοτόκου (στὴν πινακίδα ἀρχῆς) καὶ παράσταση Σταύρωσης (στὴν πινακίδα τέλους). Τὸ φυτικὸ μοτίβο τῶν πλαισίων καὶ τὰ δύο γαμμάτια (Χερουβεῖμ καὶ φυτικὸ) χρησιμοποιοῦνται καὶ στὴ στάχωση τῶν κωδ. 26 καὶ 34, ἐνῶ μόνο στὸν 26 χρησιμοποιοῦνται καὶ τὰ δύο κοσμήματα (Θεοτόκος καὶ Σταύρωση). Ἰκνη κόκκινου χρώματος στὴν τομὴ τῶν φύλλων (ξάκρισμα).

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Πολὺ καλὴ. Πολὺ λίγοι ρύποι ἀπὸ τὴ χρῆση στὰ περιθώρια τῶν φύλλων καὶ ἐλάχιστοι ἀπὸ ὑγρασία. Παλαιότερη συντήρηση ὀρισμένων τευχῶν μετὸ μικρὲς λωρίδες χαρτί. Τὰ πρῶτα φύλλα ἔτοιμα νὰ ἀποσπασθοῦν ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ κώδικα. Τὸ φ. γ ἀποσταχωμένο. Ἐλάχιστες φθορὲς στὴ στάχωση ἀπὸ τὴ χρῆση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἐναγραφή, 52. Ν. Μ. Στουπάκης, *Γεώργιος Κορεσσίος (1570-1659/60). Ἡ ζωὴ, τὸ ἔργο του καὶ οἱ πνευματικοὶ ἀγῶνες τῆς ἐποχῆς του*, Χίος 2000, 250.

33

ἔτος 1561/2 χαρτ. 314x219 κλστ. [210/215x125/130 κλστ.] φφ. 329 στ. 23/25 ἀκέφ.

Πανηγυρικοί λόγοι γιὰ τὴν περίοδο ἀπὸ τὴν Κυριακὴ τοῦ Ζακχαίου ἕως τὴν Κυριακὴ τῶν ἁγίων Πάντων.

1. (φ. 2^ρ-5^ρ) **Ἰωάννου Χρυσσοστόμου**, Ὁμιλία στὸν ἀρχιεπελὼνη Ζακχαῖο ἀρχ. (ἀκέφ.): *νατο βλέπειν τὸν Κύριον τοσοῦτον πρὸς τὸν πόθον ἐφλέγετο ...* τέλ.: *μμιπτάς τοῦ Ζακχαίου ἀπεργαζόμενος ἐν Χριστῷ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (CPG 4658, BHG 2472). Πρβλ. PG 61, 767 (στ. 47)-768.
2. (φ. 5^ρ-10^ρ) «Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσσοστόμου** καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστῆρος, Ὁμιλία εἰς τὸν Τελώνην καὶ Φαρισαῖον. Λόγος β΄» ἀρχ.: *Οἱ πόρρωθεν τοὺς λειμῶνας θεασάμενοι ...* τέλ.: *ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν. Αὐτῷ ἡ δόξα ... τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.* (CPG 4591). PG 59, 595-600.
3. (φ. 10^ρ-14^ρ) «Τοῦ αὐτοῦ μεγάλου Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου τοῦ Χρυσσοστόμου**, Ὁμιλία εἰς τὸν ἄσωτον υἱόν. Λόγος γ΄» ἀρχ.: *Πάλιν οἱ κόλποι τοῦ Χριστοῦ ἀπαύστως ...* τέλ.: *καὶ τῶν ἐπουρανίων ἀγαθῶν μετόχους ποιήσοι. Ὡν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν ἐν Χριστῷ ... τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.* (CPG 4661). PG 61, 781-784.
4. (φ. 14^ρ-19^ν) «Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως **τοῦ Χρυσσοστόμου** καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστῆρος, Λόγος τοῦ μὴ πενθεῖν σφοδρῶς τοὺς τελευτῶντας, ἀλλὰ μνήμας καὶ εὐχὰς καὶ ἐλεημοσύνας ὑπὲρ αὐτῶν ἐμπόνως ποιῆσθαι καὶ συνεχῶς, εἴ γε βουλόμεθα τούτους ὠφελῆσθαι, ὡς μεγάλα δι΄ αὐτῶν εὐεργετούμενους. Ἀναγινώσκειται τῷ Σαββάτῳ τῆς Ἀπόκρεω. Λόγος δ΄» ἀρχ.: *Μὴ πενθῶμεν πικρῶς, ἀγαπητοί, τοὺς τελευτῶντας ...* τέλ.: *ἵνα κάκεῖνοι καὶ ἡμεῖς τύχωμεν τῶν ἐπιγγελημένων ἀγαθῶν. Μεθ' οὗ χάριτι ... καὶ εἰς τοὺς.* (CPG 4684). PG 63, 887-892.
5. (φ. 19^ν-23^ν) «Τῇ Κυριακῇ τῆς Ἀποκρέου. Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσσοστόμου**, Ὁμιλία περὶ τῆς μελλούσης φοβερᾶς κρίσεως καὶ τῆς αἰωνίου καὶ ἀτελευτήτου κολάσεως καὶ περὶ τοῦ πῶς δεῖ μετανοεῖν. Λόγος ε΄» ἀρχ.: *Μηδამῶς, ᾧ ἀδελφοί, ἵνα μίαν ῥοπήν*

τρυφήσωμεν ...' τέλ.: ἵνα τῶν αἰώνιων ἀπολαύσωμεν ἀγαθῶν. Χάριτι ... καὶ εἰς τοὺς. (CPG 4954). Πρβλ. PG 61, 464 (στ. 46 κ. ἐξ.) καὶ 63, 882 (στ. 43 κ. ἐξ.).

6. (φ. 23^v-26^v) «Τῷ Σαββάτῳ τῆς Τυρινῆς. Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν **Ἐφραίμ τοῦ Σύρου**, Ὁμιλία εἰς τοὺς ἁγίους Πατέρας, τελειωθέντας ἐν τοῖς χρόνοις αὐτοῦ. Λόγος ζ'» ἀρχ.: *Τὴν καρδίαν μου ἀλγῶ. Συμπαθήσατέ μοι ἀδελφοὶ εὐλογημένοι ...* τέλ.: *ποιῆσαι συντελείαν αἰῶνος τοῦ ματαίου. Ὅτι αὐτῷ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (CPG 3921, BHG^a 2103tc). Ἔκδ.: Assemani, τόμ. 1, 172-175· Φραντζολᾶς, τόμ. 2, 9-16.
7. (φ. 26^v-31^r) «Τοῦ αὐτοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν **Ἐφραίμ <τοῦ Σύρου>**, Λόγος δεῦτερος πρὸς ἀπελθόντας Πατέρας. Λόγος ζ'» ἀρχ.: *Ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ καὶ εὐσήμε ...* τέλ.: *καὶ ἐστὲ κληρονόμοι τῆς βασιλείας αὐτοῦ.* (CPG 3922, BHG^a 2103e). Ἔκδ.: Assemani, τόμ. 1, 175-180· Φραντζολᾶς, τόμ. 2, 17-28.
8. (φ. 31^r-32^r) **Ἐφραίμ τοῦ Σύρου**, Λόγος τετρασύλλαβος· ἀρχ.: *Νικηθεὶς δὲ κατὰ κράτος ὁ διάβολος ...* τέλ.: *ἐν τῷ πυρὶ τῷ ἀσβέστῳ.* (CPG 3923). Ἔκδ.: Assemani, τόμ. 1, 181-182· Φραντζολᾶς, τόμ. 2, 29-31.
9. (φ. 32^r-32^v) **Ἐφραίμ τοῦ Σύρου**, Λόγος ἐπτασύλλαβος· ἀρχ.: *Εἰδότες οὖν, ἀδελφοί, τὴν ἀσθένειαν αὐτοῦ ...* τέλ.: *ἦν ἵπωμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. Αὐτῷ ... αἰῶνας τῶν.* (CPG 3924). Ἔκδ.: Assemani, τόμ. 1, 182· Φραντζολᾶς, τόμ. 2, 32-33.
10. (φ. 32^v-35^r) «Κυριακὴ α¹ τῶν Νηστειῶν. Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσσοστόμου** καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστῆρος, Ὁμιλία περὶ ἐγκρατείας καὶ νηστείας, καὶ τίς μὲν κατὰ ἕκ τούτων ἡμῖν προσγινομένη ὠφέλεια, τίς δὲ ἢ ἐκ τρυφῆς βλάβη. Λόγος η'
- » ἀρχ.: *Ἐπὶ θεραπείαν σήμερον ὁ Θεὸς τὸ γένος ...* τέλ.: *ἐαυτοὺς δὲ διὰ μετανοίας ἀνακαινίσαντας, χάριτι ... τοὺς αἰῶνας.* (CPG 4619). PG 60, 711-714.
11. (φ. 35^r-39^v) **Θεοφάνους Κεραμέως**, («Ἐκ τῆς βίβλου τοῦ σοφωτάτου καὶ ῥητορικωτάτου ἀρχιεπισκόπου πόλεως Ἀρμενίου τῆς Καλαβρίας τοῦ **Κεραμέωτου**, Λόγος περὶ τῆς σεβασμίας προσκυνήσεως τῶν ἁγίων καὶ σεπτῶν εἰκόνων. Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας. Λόγος θ'») ἀρχ.: *Λαμπρὰ ἐορτὴ καὶ πανήγυρις ἐπέστη σήμερον τοῖς φιλεόρτοις ἡμῖν ...* τέλ.: *ἰδεῖν τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ πρέπει ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (BHG 1394). PG 132, 425-441.

12. (φ. 39^v-48^v) «Κυριακή β^a τῶν ἁγίων Νηστειῶν. Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Βασιλείου τοῦ Μεγάλου**, Ὁμιλία διδασκαλική καὶ ἴλιαν ψυχοφελῆς εἰς τὸ μωσαϊκὸν ῥήτῶν τὸ λέγον, πρόσεξε σεαυτῷ. Λόγος ι´» ἀρχ.: *Τοῦ λόγου τὴν χρῆσιν δέδωκεν ἡμῖν ὁ κτίσας ἡμᾶς ...*· τέλ.: *πρόσεξε οὖν σεαυτῷ, ἵνα προσέχης Θεῷ, ᾧ ἡ δόξα ... τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.* (CPG 2847). PG 31, 197-217.
13. (φ. 48^v-57^v) **Ἰωάννου Χρυσοστόμου**, Ὁμιλία στὴν προσκύνηση τοῦ Σταυροῦ· Λόγος ε´ περὶ νηστείας· Ὁμιλία με´ στὸ Κατὰ Ματθαῖον («Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστῆρος, Ὁμιλία εἰς τὴν προσκύνησιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ, καὶ εἰς τὸ εὐαγγελικὸν ῥήτῶν τό, εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν. Κυριακή γ´ τῶν ἁγίων Νηστειῶν. Λόγος ια´»)· ἀρχ.: *Ἦκεν ἡμῖν ἐνιαύσιος ἡμέρα ...*· τέλ.: *καὶ τῶν ἐνταῦθα καὶ τῶν ἐκεῖ ἀπολαύσωμεν ἀγαθῶν. Ὡν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν. Χάρτι ... τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.* (CPG 4539, BHG 419). PG 52, 835-840 (= φ. 48^v-54^v)· πρβλ. 60, 717-719 (στ. 12) (= φ. 55^f-55^v)· 58, 474 (στ. 6)-476 (= φ. 55^v-57^v).
14. (φ. 57^v-61^v) «Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσοστόμου** καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστῆρος, Ὁμιλία εἰς τὸ ψαλμικὸν ῥήτῶν τό, πλὴν μάπν ταράσσειται πᾶς ἄνθρωπος ζῶν. Κυριακή δ´ τῶν Νηστειῶν. Λόγος ιβ´» ἀρχ.: *Προτρέπεται καὶ κόλλπος βύθιος ...*· τέλ.: *ὅτι ὁ διδοὺς πτωχῷ δανεῖζει Θεῷ. Αὐτῷ ... εἰς τοὺς.* (CPG 4543). PG 55, 559-561 (στ. 71).
15. (φ. 61^v-76^v) «Κυριακή ε´ τῶν Νηστειῶν. Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου τοῦ **Χρυσοστόμου**, Ὁμιλία διδασκαλική ἀκριβῶς ἀποδεικνύουσα ὅτι κατὰ τὰς ἁγίας ἡμέρας τῆς Τεσσαρακοστῆς οὐ δεῖ τὸ τῆς νηστείας χρῆσιμον μόνον τὰ διώκειν (= μεταδιώκειν) καὶ ἐπὶ τούτῳ θαρρεῖν, τῶν δὲ λοιπῶν ἀρετῶν καταμελεῖν. Καὶ ὅτι τοῖς ἀδικοῦσιν, ἢ ἄλλως πῶς ἐμπρεάζουσιν ἡμᾶς οὐ μνησικακεῖν χρῆ. Ὀλέθριον γάρ τοῦτο, συγχωρεῖν δὲ μᾶλλον αὐτοῖς ἐκ ψυχῆς καὶ ἀφιέναι τὰ παραπτώματα, ἵνα καὶ ἡμῖν ἐκ Θεοῦ τὰ οἰκεία συγχωρηθῶσιν. Οὐ μόνον δὲ συγχωρεῖν αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ προσλαμβάνειν αὐτοὺς καὶ ἔλκειν ὡς οἶον τε παντὶ τρόπῳ, καὶ μὴ βουλομένους εἰς τὴν προτέραν ὁμόνοιαν καὶ εἰρήνην. Ἐπι δὲ καὶ περὶ τοῦ μὴ ὀμνύων ὄλως. Λόγος ιγ´» ἀρχ.: *Πρὸς τὸ τέλος ἡμῖν λοιπὸν τῆς νηστείας ...*· τέλ.: *τὰ ἐλαττώματα διορθώσαντας, τυχεῖν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Χάρτι ... τοὺς αἰῶνας.* (CPG 4330). PG 49, 197-212.

16. (φ. 77^r-87^r) «Σαββάτω ἕκτω. Τοῦ σοφωτάτου καὶ ῥητορικωτάτου ἀρχιεπισκόπου πόλεως Ῥοσοῦ τῆς ἐν Καλαβρία, <Θεοφάνους> τοῦ ἐπὶ κλην **Κεραμέως**, Ὁμιλία εἰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ ὀσίου καὶ δικαίου Λαζάρου. Λόγος 1δ'» ἀρχ.: *Πολλὴν πανδαισίαν ἡμῖν ὁ ἐπιστῆθιος εὐαγγελιστὴς ...* τέλ.: *ὀλοσχερῶς ἐπειγόμενος. Ὅτι αὐτῇ ... αἰῶνας τῶν.* (BHG 2223). PG 132, 512-541.
17. (φ. 87^r-91^r) «Τοῦ ἐν ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσσοτόμου** καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστῆρος, Λόγος εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ ὀσίου καὶ δικαίου Λαζάρου. Λόγος 1ε'» ἀρχ.: *Ὡσπερ μήτηρ φιλότεκνος ...* τέλ.: *ὁ ἐποίησε σημεῖον ὁ Ἰησοῦς, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.* (CPG 4681, BHG 2231). PG 62, 775-778. Τὸ κείμενο τοῦ κώδικα ἐκτενέστερο ἀπὸ αὐτὸ τῆς PG.
18. (φ. 91^v-97^v) «Τοῦ ἐν ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσσοτόμου** καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστῆρος, Ὁμιλία τῇ Κυριακῇ τῶν Βαΐων. Λόγος 1ς'» ἀρχ.: *Ἦδη τῆς δεσποτικῆς πανηγύρεως προλάμπει...* τέλ.: *εὐλογημένοι ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου βασιλέως τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ἐπέφανε ἡμῖν. Αὐτῶ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (CPG 4643, BHG^a 2216a). PG 61, 715-720.
19. (φ. 97^v-106^v) «Τοῦ ἐν ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου τοῦ **Δαμασκνοῦ**, Λόγος τῇ Κυριακῇ τῶν Βαΐων. Λόγος 1ζ'» ἀρχ.: *Φαιδρὰ ἢ παροῦσα ἑορτὴ καὶ πανίγυρις ...* τέλ.: *ὡσαννὰ ἐκβοῶντες, εὐλογημένοι ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου. Αὐτῶ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (CPG 8086).
20. (φ. 106^v-111^r) «Τῇ ἀγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Δευτέρᾳ. Τοῦ ἐν ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσσοτόμου** καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστῆρος, Ὁμιλία εἰς τὸν σῶφρονα Ἰωσήφ τὸν πάγκαλον. Λόγος 1η'» ἀρχ.: *Οἱ ἐκ μεγάλου πελάγους ἀλιεύοντες κυβερνήται ...* τέλ.: *ἐνταῦθα τὸν λόγον καταπαύσωμεν, ὅτι αὐτῶ πρέπει δόξα αἰεὶ. Ἀμήν.* (CPG 4566, BHG 2201). PG 56, 587-590.
21. (φ. 111^v-117^v) «Καὶ οὗτος ὁ λόγος τῇ ἀγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Δευτέρᾳ. Τοῦ ἐν ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσσοτόμου** καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστῆρος, Ὁμιλία εἰς τὴν μακαρίαν καὶ σωφρονεστάτην Σωσάνναν. Λόγος 1θ'» ἀρχ.: *Ἦκομεν ὑμῖν εὐγνώμονες ὀφείλεται ...* τέλ.: *ταύτην ζηλώσασα γυναῖκες, ἵνα καὶ ὑμεῖς τῆς αὐτῆς τιμῆς ἀξιώθητε παρὰ Θεῶ, ἐν Χριστῶ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (CPG 4567, BHG 2406). PG 56, 589-594.

22. (φ. 117^v-123^v) «Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσσοτόμου** καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστῆρος, Ὁμιλία περὶ τῆς ξηρανθείσης συκῆς. Λόγος κ'» ἀρχ.: Ὁφθαλμὸς μὲν ὀρώων ἢ δένδρον ἀνθηφόρον ... τέλ.: σεμνύνουσι τὸν ἐπ' αὐτῷ σταυρωθέντα Χριστόν. Αὐτῶ ... αἰῶνας. Ἀμίν. (CPG 4588). PG 59, 585-590.
23. (φ. 123^v-129^r) «Τῆ ἁγία καὶ Μεγάλῃ Τρίτῃ. Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσσοτόμου** καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστῆρος, Ὁμιλία εἰς τὰς δέκα παρθένους καὶ εἰς τὴν τοῦ Κυρίου Δευτέραν Παρουσίαν. Λόγος κα'» ἀρχ.: Ὅταν τὸ εὐδαπάντητον τῆς ζωῆς ἡμῶν θεωρήσω ... τέλ.: καὶ μόνην ἐν οὐρανοῖς ἐτοιμάσαι. Ὅτι αὐτῶν ἡ δόξα ... αἰῶνας. Ἀμίν. (CPG 4580). PG 59, 527-532.
24. (φ. 129^r-131^r) «Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσσοτόμου** καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστῆρος, Ὁμιλία εἰς τὴν πόρνην. Λόγος κβ'» ἀρχ.: Σήμερον ὁ Φαρισαῖος εἰς ἄριστον ... τέλ.: Ἴδε ὁ ἄμνος τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. Αὐτῶ ... αἰῶνας. Ἀμίν. (CPG 4641, BHG^a 1162i). PG 61, 709-712.
25. (φ. 131^r-136^v) **Σεβηριανοῦ Γαβάλων**, («Οὗτος ὁ λόγος τῆ Μεγάλῃ Τετάρτῃ. Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσσοτόμου** καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστῆρος, ἕτερα Ὁμιλία εἰς τὴν πόρνην. Λόγος κγ'») ἀρχ.: Πάντοτε μὲν ὁ Θεὸς ὡς φιλόνηθρωπος ... τέλ.: ἀφένοντά σου αἱ ἁμαρτίαι σου. Σὺ γὰρ εἶ μόνος ἀναμάρτητος καὶ ἀγαθὸς καὶ φιλόνηθρωπος καὶ συγχωρῶν ἁμαρτίας. Καὶ σοὶ ... τῶν αἰώνων. Ἀμίν. (CPG 4199, BHG^a 1162f). PG 59, 531-536.
26. (φ. 136^v-144^v) «Τῆ ἁγία καὶ Μεγάλῃ Πέμπτῃ. Τοῦ αὐτοῦ μεγάλου Πατρὸς ἡμῶν **Χρυσσοτόμου**, Ὁμιλία εἰς τὸ ἀποστολικὸν ῥητὸν τὸ λέγον, ἐγὼ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου ὁ καὶ παρέδωκα ἡμῖν. Ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἧ παρεδίδοτο, λαβὼν ἄρτον καὶ εὐχαριστήσας, ἔκλασεν καὶ εἶπε, λάβετε φάγετε, τοῦτό μου ἐστί τὸ σῶμα, τὸ ὑπὲρ ἡμῶν κλόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Κατεγράφη δὲ περὶ τῶν ἀναξίως κοινωνούντων. Ὅτι περ βαρυτάτη αὐτοῖς ἐπήρτηται κόλασις. Ἀναξίως δὲ κοινωνεῖ καὶ ὁ τὸν πλησίον μνησικακῶν καὶ μὴ διαλλαττόμενος, καὶ ὁ τοῖς δεομένοις κατὰ δύναμιν τὰ χρειώδη μὴ ἀποδιδούς. Καὶ ὅτι δεῖ μὲν καὶ πρὸ τούτου, μάλιστα δὲ μετὰ τὴν θείαν μετάληψιν, νήφειν ἐν πᾶσι καὶ ἑαυτοὺς ἀσφαλίζεσθαι. Λόγος κδ'» ἀρχ.: Εἰ ὄντως σὺ ἀγαπᾷς ἐπ' εὐχαριστία ... τέλ.: καὶ τῶν αἰώνων ἀγαθῶν ἀπολαύσομεν. Χάρτι ... τῶν αἰώνων. Ἀμίν. (CPG 4892). PG 61, 229 (στ. 49)-232 (στ. 45), 203 (στ. 2)-206.

27. (φ. 144^v-152^r) **Σεβηριανού Γαβάλων**, («Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσοστόμου** καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστῆρος, Ὁμιλία εἰς τὸν Μυστικὸν δεῖπνον καὶ εἰς τὸν Νιπτήρα. Λόγος κε'»)· ἀρχ.: *Ἐβουλόμην εἰς τέλος διανύσαι ...* τέλ.: *κοινωνοὶ καὶ τῆς Ἀναστάσεως ἐσόμεθα. Ὅτι αὐτῶ ... αἰῶνας.* (CPG 4205, BHG^a 415tb). PG 59, 713-720.
28. (φ. 152^r-154^v) **Ψευδο-Εὐσεβίου Ἀλεξανδρείας**, («Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσοστόμου** καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστῆρος, Ὁμιλία εἰς τὴν προδοσίαν τοῦ Ἰούδα. Λόγος κς'»)· ἀρχ.: *Δεῦρο τοίνυν, ἀγαπητέ, καὶ τὸν περὶ τῆς προδοσίας ...* τέλ.: *τὰ λείποντα τῇ πραγματείᾳ διηγησόμεθα. Ὅτι τῶ Θεῶ ... τῶν αἰώνων.* Ἀμήν. (CPG 5523.3, BHG^a 635vc).
29. (φ. 154^v-158^r) «Τοῦ αὐτοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου Πατρὸς ἡμῶν **Χρυσοστόμου**, Ὁμιλία εἰς τὴν προδοσίαν τοῦ Ἰούδα»· ἀρχ.: *Νῦν ἡ δάφνη τερπνῆ καὶ θεοφιλῆς ...* τέλ.: *αὐτὸς ὑπάρχει ποιμὴν καὶ ἄμνός. Αὐτῶ ... αἰῶνας.* Ἀμήν. (CPG 4511, BHG^a 423k). PG 50, 715-720.
30. (φ. 158^r-161^r) **Βασιλείου Σελευκείας ἢ Ἀθανασίου Ἀλεξανδρείας**, («Τοῦ αὐτοῦ μεγάλου Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου**, ἑτέρα Ὁμιλία εἰς τὴν προδοσίαν τοῦ Ἰούδα»)· ἀρχ.: *Τοῦ Σωτῆρος τὰ πάθη πένθος μὲν ἰουδαϊκόν ἐστιν ...* τέλ.: *τῆς δυνάμεως ὁ χορηγός. Αὐτῶ ... τῶν αἰώνων.* Ἀμήν. (CPG 6661, BHG 447n). PG 28, 1048-1053.
31. (φ. 161^v-168^r) «Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσοστόμου** καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστῆρος, Ὁμιλία εἰς τὸ εὐαγγελικὸν ῥητὸν τὸ λέγον, Πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ. Λόγος κζ'»)· ἀρχ.: *Οὐδὲν ἀπεοίκασιν οἱ τῆς Ἐκκλησίας διδάσκαλοι ...* τέλ.: *δόξα Θεῶ ἀναπεμφθῆ. Νῦν ... τῶν αἰώνων.* Ἀμήν. (CPG 4654, BHG^a 427v). PG 61, 751-756.
32. (φ. 168^r-191^r) «Τοῦ σοφωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ταυρουμενίας τῆς Σικελίας <**Θεοφάνους**>, τοῦ ἐπὶ κλην **Κεραμέως**, Ὁμιλία εἰς τὰ εὐαγγέλια τοῦ σωτηρίου πάθους τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Λόγος κη'»)· ἀρχ.: *Ἴσως μὲν ἐπαχθῆς δόξω ...* τέλ.: *ἀπαθανάτισαντος ἡμᾶς. Ὅτι αὐτῶ ... τῶν αἰώνων.* Ἀμήν. (BHG 420f). PG 132, 549-605.

33. (φ. 191^r-208^v) «**Γεωργίου ῥήτορος**, μητροπολίτου **Νικομηδείας**, Λόγος εἰς τὸ, εἰσπῆκεσαν παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἢ μήτηρ αὐτοῦ. Λόγος κθ'» ἄρκ.: *Πρὸς ὑψηλοτάτην ἀναδραμῶν ἡμῖν ὁ λόγος ...* τέλ.: *ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ, τῷ γλυκυτάτῳ ἡμῶν φωτί. Ὅτι αὐτῷ ... αἰῶνας.* (BHG 1139). PG 100, 1457-1489.
34. (φ. 208^v-221^r) «Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἐπιφανίου** ἀρχιεπισκόπου **Κύπρου**, Λόγος εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὸν ἀπὸ Ἀριμαθείας Ἰωσήφ καὶ Νικόδημον, καὶ εἰς τὴν ἐν τῷ Ἄδῃ τοῦ Κυρίου κατὰβασιν, μετὰ τὸ σωτήριο Πάθος παραδόξως γεγεννημένην. Λόγος λ'» ἄρκ.: *Τί τοῦτο σήμερον; Σιγὴ πολλὴ ἐν τῇ γῆ ...* τέλ.: *τὸν ἐκ τῆς φθορᾶς ἡμᾶς ἀναστήσαντα Χριστόν. Αὐτῷ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (CPG 3768, BHG^a 808e). PG 43, 440-464.
35. (φ. 221^r-226^r) «Τοῦ εὐσεβοῦς καὶ σοφωτάτου αυτοκράτορος βασιλέως Ῥωμαίων κῦρ **Θεοδώρου Δούκα τοῦ Λάσκαρι**, Εἰς τε τὸ Μέγα Σάββατον καὶ εἰς τὸ Πάθος τοῦ Κυρίου καὶ εἰς τὴν ἁγίαν Ἀνάστασιν. Καὶ οὗτος μετὰ τὴν τῆς βασιλείας, ἦتون μοναρχίας αὐτοῦ ἀποκατάστασιν» ἄρκ.: *Πένθιμος ἡμέρα, χαρᾶς μεγίστης παραίτιος ...* τέλ. (κολλ.): *πόθεν ἂν καταπεμφθεῖν ἢ τῶν αἰτημάτων χάρις.* Ἔκδ.: Θεοδώρου Λασκάρεως, Λόγος εἰς τὸ Μέγα Σάββατον καὶ εἰς τὸ Πάθος τοῦ Κυρίου καὶ εἰς τὴν ἁγίαν Ἀνάστασιν (ἔκδοσις τῆς Ἰ. Μ. Χρυσοποδαριτίσσης Πατρῶν δὲν μου εἶναι προσιτή).
36. (φ. 227^r-229^r) «Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσσοτόμου** καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστῆρος, Ὁμιλία εἰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὸ εὐαγγελικὸν ῥητὸν τὸ, ὁπὲ Σαββάτων τῆ ἐπιφωσκούση εἰς μίαν Σαββάτων ἦλθε Μαρία ἢ Μαγδαληνή» ἄρκ.: *Σφόδρα μοι καὶ νῦν ὡς αἰ κρατεῖ ...* τέλ.: *ὄν ζητεῖτε μετ' ἔξουσίας ἀνέστη. Αὐτῷ ... καὶ αἰ καί.* (CPG 4673). PG 62, 753-756.
37. (φ. 229^r-232^r) **Γρηγορίου Νύσσης**, («Τοῦ αὐτοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου Πατρὸς **Χρυσσοτόμου**, Ὁμιλία εἰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ») ἄρκ.: *Εὐλογητὸς ὁ Θεός. Εὐφημίσωμεν σήμερον ...* τέλ.: *εὐφρανθήτωσαν νῆσοι πολλαί. Αὐτῷ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν.* (CPG 3177). PG 46, 684-689.
38. (φ. 232^r-239^r) «Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσσοτόμου** καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστῆρος, Ὁμιλία εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα. Ἀναγινώσκειται εἰς τὴν δ^{nv} τοῦ κανόνος, εἰ οὐκ ἔστι Θεολόγος» ἄρκ.: *Εὐκαιρον σήμερον ἅπαντας ἡμᾶς ἀναβοῆσαι ...* τέλ.: *ἀνώ-*

τεροι καταστάντες, τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν. Χάριτι ... αἰῶνας τῶν. (CPG 4408). PG 52, 765-772.

39. (φ. 239^r-251^v) **Ἰωάννου Χρυσοστόμου**, Ὁμιλία στὸ Πάσχα ἀρχ.: [N]ικῆ καὶ μόνη ἢ ὄψις τῆς ἐορτῆς ...· τέλ.: ἔχων τὴν τελειότητα τοῦ Πατρός. Αὐτῷ ...τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (CPG 4957). Πρβλ. PG 64, 1371 (μόνον ἢ ἀρχὴ τοῦ κειμένου).
40. (φ. 251^v-253^r) «Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσοστόμου** καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστῆρος, Ὁμιλία εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα» ἀρχ.: *Λαμπρὰ μὲν ἡμῖν τῆς δεσποτικῆς Ἀναστάσεως ...*· τέλ.: *ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένῃ, φωτίσαντος. Μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ ... τῶν αἰώνων.* Ἀμήν. (CPG 4740).
41. (φ. 253^r-254^v) «Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Πρόκλου** ἀρχιεπισκόπου **Κωνσταντινουπόλεως**, Ὁμιλία εἰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» ἀρχ.: *Λαμπρὰ ἡμῖν ἢ τοῦ Πάσχα πανήγυρις ...*· τέλ.: *μετὰ τῶν ἀγγέλων λέγοντες, ὁ Κύριος ἐβασίλευσεν, εὐρέπειαν ἐνεδύσατο. Αὐτῷ ... τῶν αἰώνων.* Ἀμήν. (CPG 5813). PG 65, 796-800.
42. (φ. 255^r-268^v) «Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσοστόμου**, Ὁμιλία εἰς τὴν Νέαν Κυριακὴν καὶ εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον Θωμᾶν» ἀρχ.: *Φαιδρῶς ὁμοῦ καὶ θεοφιλῶς ...*· τέλ.: *τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἀξιούμενοι, ἧς καὶ γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν. Χάριτι ... καὶ αἰεὶ καί.* (CPG 5058, BHG 1837b). Πρβλ. PG 64, 1419 (μόνον ἢ ἀρχὴ τοῦ κειμένου).
43. (φ. 268^v-274^r) «Τοῦ αὐτοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου**, Ὁμιλία εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον Θωμᾶν καὶ εἰς τὴν αὐτοῦ ἀπιστίαν» ἀρχ.: *Ἦκω τὸ περιληφθὲν ὄφλημα ...*· τέλ.: *ἔχεις λόγον σιδήρου τομώτερον. Αὐτῷ ... τῶν αἰώνων.* Ἀμήν. (CPG 4689, BHG 1837). PG 63, 927-930 (στ. 48).
44. (φ. 274^r-279^r) «Τοῦ σοφωτάτου ἀρχιεπισκόπου πόλεως Ῥωσοῦ τῆς Καλαβρίας <**Θεοφάνους**> **τοῦ Κεραμέως**, Ὁμιλία τῆ Κυριακῆ τῶν Μυροφόρων, εἰς τε τὸ ἑωθινὸν δευτέρον εὐαγγέλιον καὶ εἰς αὐτὰς τὰς θεοφόρας καὶ μακαρίας γυναῖκας ταῖς Μυροφόρους» ἀρχ.: *Τέρπει μὲν τὰς ὄψεις ἐκ τῆς ἐώας ...*· τέλ.: *ἀναστίσοι ἡμᾶς καὶ ἀξιώσοι τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Ὅτι αὐτῷ ... αἰῶνας.* Ἀμήν. PG 132, 617-629.

45. (φ. 279^r-284^v) **Ἀμφιλοχίου Ἰκονίου**, Ὁμιλία γιὰ τὴ Μεσοπεντηκοστή, («Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως <τοῦ **Χρυσσοτόμου**> καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστῆρος, Ὁμιλία εἰς τὸν παράλυτον. Κυριακῇ τρίτῃ τῆς Μεσοπεντηκοστῆς»): ἀρχ.: Ὡσπερ ἡ φασεφόρος Σελήνη τὰ τῆς νυκτὸς ...: τέλ.: ὅπως καὶ τῆς αἰωνίου γενένης τὴν τιμωρίαν ἐκφύγωμεν. Ἐν Χριστῷ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (CPG 3236). Ἔκδ.: C. Datema, *Amphilochii Iconiensis opera*, Turnhout 1978, 251-262· PG 39, 120-129 (μὲ διαφορῆτικὴ ἀρχή)· 61, 777-782.
46. (φ. 284^v-287^v) «Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσσοτόμου** καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστῆρος, Ὁμιλία εἰς τὴν ἁγίαν ἡμέραν τῆς Μεσοπεντηκοστῆς» ἀρχ.: Ὑπερμεγέθης ἡ τοῦ δεσπότου Χριστοῦ περὶ τὸ γένος ...: τέλ.: τοὺς τῆς διδασκαλίας ὀκετοῦς ἐπικλείσσοσι. Χάριτι ... νῦν καὶ. (CPG 5055). Πρβλ. PG 64, 1417 (μόνον ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου).
47. (φ. 287^v-296^r) «Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσσοτόμου** καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστῆρος, Ὁμιλία εἰς τὴν Σαμαρείτην καὶ τί ἐρμηνεύεται Μεσσίας» ἀρχ.: Σήμερον ἡμῖν ὁ Χριστὸς τοὺς ἄθλους ...: τέλ.: τῶν ἀπορρήτων καὶ αἰώνιων ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν. Χάριτι ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (CPG 4581). PG 59, 535-542.
48. (φ. 296^r-300^r) «Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσσοτόμου** καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστῆρος, Ὁμιλία εἰς τὸν ἐκ γενετῆς τυφλόν» ἀρχ.: Ἐπι μου τοῖς ἀδύτοις τῆς ψυχῆς ὁ τυφλὸς ...: τέλ.: πιστεύομεν Κύριε καὶ προσκυνουμέν σοι. Καὶ νῦν ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (CPG 4918). Πρβλ. PG 64, 1351 (μόνον ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου).
49. (φ. 300^r-303^v) **Ψευδο-Εὐσεβίου Ἀλεξανδρείας**, («Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσσοτόμου**, Ὁμιλία εἰς τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡ<μῶν>») ἀρχ.: Ἐπειδὴ χάριτι Θεοῦ τὸν λόγον τὸν περὶ τοῦ Πάθους ...: τέλ.: διανύσσομεν καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχομεν ἀγαθῶν. Ἐν Χριστῷ ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (CPG 5528, BHG 635t). PG 64, 45 κ. ἐξ. (μέρος τοῦ κειμένου μόνον ταυτίζεται)· 86.1, 421.
50. (φ. 303^v-308^r) **Βασιλείου Σελευκείας**, («Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσσοτόμου** καὶ οἰκουμενικοῦ

μεγάλου φωστήρος, Ὁμιλία τῆ Κυριακῆ τῆς ἁγίας Πεντηκοστῆς, ἥτοι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος)· ἀρχ.: *Ἡ τὰς γλώσσας σήμερον διανείμασα χάρις ...*· τέλ.: *ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. Αὐτῷ ... αἰῶνας. Ἀμήν.* (CPG 6666· πρβλ. 4538). PG 64, 417-424· 52, 809-812. Ἡ ἴδια ὁμιλία καὶ στὰ φ. 319^v-323^v.

51. (φ. 308^r-310^v) «Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσοστόμου** καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστήρος, Ὁμιλία εἰς τὴν ἁγίαν Πεντηκοστίν»· ἀρχ.: *Ἐπεφοίτησεν ἡ τοῦ Πνεύματος χάρις ...*· τέλ. (κολ.): *ἐρῶν μανθάνει Θεοῦ, ἦς.* (CPG 4537). PG 52, 807-810 (στ. 12). Μέρος τῆς ὁμιλίας ταυτίζεται μὲ αὐτὴ τῶν φ. 323^v-327^r.
52. (φ. 311^r-312^v) Ὁμιλία στὴν Ἀνάληψη· ἀρχ. (ἀκέφ.): *τὰς πλάκας, τὴν στάμμον τὴν χρυσῆν, τὴν ἔκουσαν τὸ μάννα ...*· τέλ.: *ἀκατάληπτος διαμένουσα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.*
53. (φ. 312^v-315^r) «Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου**, Ὁμιλία εἰς τὴν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς οὐρανοὺς Ἀνάληψιν»· ἀρχ.: *Θεία τις, ὡς ἔοικεν, ἡ παρούσα πανήγυρις ...*· τέλ.: *καὶ τῶν τοῦ Κυρίου δωρεῶν ἀπολαύσωμεν. Χάριτι ... τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.* (CPG 4739).
54. (φ. 315^v-319^v) «Τοῦ αὐτοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου**, Ὁμιλία εἰς τὴν ἔνδοξον Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ»· ἀρχ.: *Εὐκαιρον σήμερον ἀναβοᾶσαι πάντας ἡμᾶς τὸ προφητικὸν ...*· τέλ.: *ἐνεργείας ἀπολαβόντες καὶ τὸν παρόντα βίον ἀλύπως διανύσωμεν καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν. Ἐν Χριστῷ ... τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.* (CPG 4532). PG 52, 793-796.
55. (φ. 319^v-323^v) **Βασιλείου Σελευκείας**, («Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσοστόμου** καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστήρος, Ὁμιλία τῆ Κυριακῆ τῆς ἁγίας Πεντηκοστῆς, ἥτοι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος)· ἀρχ.: *Ἡ τὰς γλώσσας σήμερον διανείμασα χάρις ...*· τέλ.: *ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. Αὐτῷ ... αἰῶνας. Ἀμήν.* (CPG 6666· πρβλ. 4538). PG 64, 417-424· 52, 809-812. Ἡ ἴδια ὁμιλία καὶ στὰ φ. 303^v-308^r.
56. (φ. 323^v-327^r) «Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου** ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ **Χρυσοστόμου** καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστήρος, Ὁμιλία εἰς τὴν ἁγίαν Πεντηκοστίν»· ἀρχ.: *Ἐπεφοίτησεν ἡ τοῦ Πνεύματος χάρις*

...: τέλ.: δι' ἀστραπῆς θεασάμενος, γίνεται Θεοῦ μαθητῆς. Αὐτῷ ... τῶν αἰώνων. Ἄμην. (CPG 4537). PG 52, 807-809. Μέρος τῆς ὁμιλίας ταυτίζεται με αὐτὴ τῶν φ. 308^r-310^v.

57. (φ. 327^r-332^v) «Ἐκ τῆς βίβλου τοῦ σοφωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ταυρομενίας τῆς Σικελίας <Θεοφάνους> τοῦ Κεραμέως, Ὁμιλία εἰς τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» ἀρχ.: Ὁρῶν σήμερον τὸν ἀγιώτατον τῆς πανάγου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου ναὸν ...: τέλ.: χαρᾶς ἀλήκτου ἀξίωσον. Ὅτι σοὶ ... καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς. PG 132, 764-784.
58. (φ. 332^v-340^r) «Τοῦ ἐν ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσσοστόμου καὶ οἰκουμενικοῦ μεγάλου φωστῆρος, Ὁμιλία εἰς τοὺς ἁγίους Πάντας» ἀρχ.: Ἐξ οὗ τὴν ἱερὰν πανήγυριν τῆς Πεντηκοστῆς ...: τέλ.: μετὰ τὴν ἐντεῦθεν ἐκδημίαν εἰς τὰς αἰωνίους σκηνὰς ἀποδεχθῆναι. Ἐν Χριστῷ ... τῶν αἰώνων. (CPG 4365, BHG 1188). PG 50, 705-712. Τὸ ἴδιο σχεδὸν περιεχόμενον ἔχει καὶ ὁ κῶδ. 2 τῆς Μονῆς Ἁγίων Πάντων Πατρῶν βλ. Ἄ. Τσελίκας, Τὰ χειρόγραφα τῆς Μονῆς Ἁγίων Πάντων Πατρῶν, *Μέλισσα τῶν Βιβλίων* 2, 1975-1976, 14-19*.

ΓΡΑΦΗ: (φ. 2^r-340^r) Ἕνας γραφέας (Γρηγόριος ἱερομόναχος, ἔτος 1561/2 βλ. φ. 340^r). Γραφὴ τύπου Μονῆς Ὁδινῶν, ἐπιμελημένη, ἐλαφρῶς δεξιοκλινῆς, ἀραιή, γωνιώδης, με γράμματα ἀρκετὰ μεγάλων διαστάσεων (ξεχωρίζουν σὲ μέγεθος τὰ Β, Θ, Ξ, Τ, φ, ω). Ὁ ἴδιος γραφέας ἔγραψε καὶ τὸν κῶδ. 2 τῆς Μονῆς Ἁγίων Πάντων Πατρῶν. Ἄγραφο τὸ φ. 226^v.

ΥΛΗ: Χαρτὶ διαφόρων ποιότητων καὶ ἀποχρώσεων. Ὑδατόσημο στὸ κέντρο τοῦ φύλλου:

- α) Χονδρὸ, τραχὺ, ὑποκίτρινο. Κεφάλι βοδιοῦ με σταυρὸ καὶ φίδι στὴν κορυφὴ (βλ. φ. 10)¹ πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/23 κλστ.² πρβλ. Briquet 15.378 (ἔτος 1523) καὶ 15.380 (ἔτος 1525/1526) – με διαφορὲς στὶς διαστάσεις καὶ τὰ δύο.
- β) Χονδρὸ, ἐλαφρῶς στιλπνὸ, ὑποκίτρινο. Καπέλλο με σταυρὸ στὴν κορυφὴ (βλ. φ. 26)³ ἀντίσημο: γράμμα Β, τριφύλλι καὶ γράμμα C (βλ. φ. 25)⁴ πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/18 κλστ.⁵ ταυτίζεται με τὸ Stanković 960 (ἔτη 1550-1560).
- γ) Χονδρὸ, ἐλαφρῶς στιλπνὸ, λευκὸ. Ἄγκυρα σὲ κύκλω, με ἄστρο στὴν κορυφὴ (βλ. φ. 93)⁶ ἀντίσημο: γράμμα Τ, τριφύλλι καὶ γράμμα C (βλ. φ. 92)⁷ πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν

* Τὴν ἐπισήμανση τῆς ὁμοιότητας τοῦ περιεχομένου με αὐτὸ τοῦ κώδικα τῆς Μονῆς Ἁγίων Πάντων ὀφείλω στὸν κο Ἄ. Τσελίκας, ποῦ μοῦ ὑπέδειξε καὶ τὸ σχετικὸ δημοσίευσμά του. Κατὰ τὴν ἀντιπαραβολὴ τῶν δύο κωδικῶν διαπιστώσαμε ὅτι ἦταν σχεδὸν ὅμοιοι καὶ προέρχονταν ἀπὸ τὸν ἴδιο γραφέα. Τὸν εὐχαριστῶ θερμά.

20/23 χλστ.: σε πολλά φύλλα άπουσιάζει τὸ ἀντίσπμο καὶ τὸ καρτὶ εἶναι πὸ τραχύ· ἴδιο μετὸ Harlfinger 57 (ἔτος 1556)· βλ. καὶ Nikolaen 23 καὶ 43 (ἔτη 1541 καὶ 1555/1556) – ἴδια, ἀλλὰ χωρὶς ἀντίσπμο.

- δ) Μέσου πάχους, ἐλαφρῶς στιλπνὸ, λευκὸ. Ἄγγελος μετὸ ἄστρο ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι (βλ. φ. 106)· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/24 χλστ.: σχεδὸν ταυτίζεται μετὸ Stanković 1 (ἔτος 1561).
- ε) Μέσου πάχους, στιλπνὸ, ὑποκίτρινο. Κεφάλι βοδιοῦ μετὸ ἄνθος στὴν κορυφὴ (βλ. φ. 265)· ἀντίσπμο: γράμματα Β καὶ Μ (βλ. φ. 267)· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/19 χλστ.: πρβλ. Briquet 14.776 (ἔτη 1588-1591)– μετὰ διαφορὰς στὸ σχέδιο καὶ στὸ ἀντίσπμο.
- ς) Χονδρὸ, τραχὺ, ὑποκίτρινο. Ἄγκυρα σὲ κύκλω, μετὸ ἄστρο στὴν κορυφὴ καὶ γράμμα Α στὴ βάση (βλ. φ. 295)· ἀντίσπμο: γράμμα Η, τριφύλλι καὶ γράμμα S (βλ. φ. 297)· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/23 χλστ.: πρβλ. Nikolaen 64 (ἔτος 1565/1566) – χωρὶς ἀντίσπμο– καὶ Briquet 530 (ἔτη 1531-1533)– μετὰ διαφορὰς στὸ γράμμα καὶ χωρὶς ἀντίσπμο-, 532 (ἔτη 1553-1557)– μετὰ διαφορὰς στὸ γράμμα καὶ χωρὶς ἀντίσπμο.
Μελάνι μαῦρο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 1 (ἑσώφ. ἀρχῆς), 8-1 (8 ἀριθ. α λείπει τὸ φ. 1, ὁ κῶδ. ἀρκίζει ἀπὸ τὸ φ. 2), 8 (16^ο ἀριθ. β), 8 (24^ο ἀριθ. γ), 8 (32^ο ἀριθ. δ), 8 (40^ο ἀριθ. ε), 8 (48^ο ἀριθ. ς), 8 (56^ο ἀριθ. ζ), 8 (64^ο ἀριθ. η), 8 (72^ο ἀριθ. θ), 8 (80^ο ἀριθ. ι), 8 (88^ο ἀριθ. ια), 8 (96^ο ἀριθ. ιβ), 6 (102^ο ἀριθ. ιγ), 8 (110^ο ἀριθ. ιδ), 8 (118^ο ἀριθ. ιε), 8 (126^ο ἀριθ. ις), 8 (134^ο ἀριθ. ιζ), 8 (142^ο ἀριθ. ιη), 8 (150^ο ἀριθ. ιθ), 8 (158^ο ἀριθ. κ), 8 (166^ο ἀριθ. κα), 8 (174^ο ἀριθ. κβ), 8 (182^ο ἀριθ. κγ), 8 (190^ο ἀριθ. κδ), 8 (198^ο ἀριθ. κε), 8 (206^ο ἀριθ. κς), 8 (214^ο ἀριθ. κζ), 6 (220^ο ἀριθ. κη), 8 (228^ο ἀριθ. κθ), 8 (236^ο ἀριθ. λ), 8 (254^ο ἀριθ. λσ οἱ ἀριθ. φύλλων 240-249 δὲν δόθηκαν), 8 (262^ο ἀριθ. λβ), 8 (270^ο ἀριθ. λγ), 8 (278^ο ἀριθ. λδ), 8 (286^ο ἀριθ. λε), 8 (294^ο ἀριθ. λς), 8 (302^ο ἀριθ. λζ), 8 (310^ο ἀριθ. λη), 8 (318^ο ἀριθ. λθ), 8 (326^ο ἀριθ. μ), 8 (334^ο ἀριθ. μα), 8-2 (340^ο ἀριθ. μβ λείπουν 2 φ. μετὰ τὸ φ. 340 μικρὰ ὑπολείμματα τοὺς διακρίνονται κάτω ἀπὸ τὸ φ. 340 τὸ φ. 340 ἐπικολημένο στὴν πινακίδα τέλους· ἐπάνω στὸ φ. 340 ἔχει ἐπικοληθεῖ κομμάτι καρτὶ, ἴσο μετὰ τὰ 2/3 τοῦ φύλλου). Ἀρίθμηση τευχῶν, μετὰ ἑλληνικὰ ψηφία, στὴ μέση τοῦ κάτω περιθωρίου τοῦ verso τοῦ τελευταίου φύλλου· στὰ τεύχη λη καὶ μ-μβ ὁ ἀριθμὸς ἀναγράφεται στὸ ἴδιο σημεῖο τοῦ recto τοῦ πρώτου φύλλου. Ἀρίθμηση φύλλων μετὰ ἀραβικὰ ψηφία. Προφανῶς ἡ ἀρίθμηση ἔγινε ἐνῶ ὑπῆρχε ἀκόμη τὸ φ. 1, ἀφοῦ ὁ κῶδικας ἀρκίζει ἀπὸ τὸ φ. 2. Ἀρίθμηση λόγων μετὰ κόκκινα ἑλληνικὰ ψηφία, ἀπὸ τὸν γραφέα, στὴν ἀρχὴ τῶν τριῶν πρώτων λόγων. Ἀκολουθῶς ἀπὸ μεταγενέστερο χερί, μετὰ ἑλληνικὰ ψηφία, στὸ ἴδιο σημεῖο, μετὰ καστανὸ μελάνι.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Ταίνιες, τίτλοι, πρωτογράμματα, βοηθητικὲς ἐνδείξεις καὶ χρωματισμὸς τῶν πυρρίνων ὀρισμένων γραμμάτων μετὰ κόκκινο μελάνι. Κοσμήματα στὴν ἀρχὴ ὁμιλιῶν μετὰ μαῦρο καὶ κόκκινο μελάνι. Σὲ ὀρισμένα σημεῖα διακρίνονται μικροῦ μεγέθους γράμματα

στο περιθώριο που υποδηλώνουν τη θέση όπου έπρεπε να σχεδιασθούν τὰ κόκκινα πρωτογράμματα (λ. χ. φ. 50^ρ). Στο φ. 239^ρ ὁ γραφέας ἄφησε κενὸ κῶρο γιὰ τὸν τίτλο τῆς ὁμιλίας πού ἀρχίζει στὸ φύλλο αὐτό, ὁ ὁποῖος ὅμως δὲν προστέθηκε. Τὸ ἴδιο ἔγινε καὶ μὲ μέρος τῆς διακοσμητικῆς ταινίας, τῆς ὁποίας φαίνεται ὅτι λείπει τὸ τμήμα πού θὰ σχεδιάζοταν μὲ κόκκινο μελάνι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΩΔΙΚΟΓΡΑΦΙΚΑ:

- φ. 340^ρ: α. (χ. τοῦ γραφέα, μὲ κόκκινο μελάνι) *δόξα σοι ὁ θε(ο)ς ἡμῶν δόξα σοι:- / σωθῆ ὁ γράψας ἐλεθῆ ὁ ἔκων:- / ἔτι(ους) 2^ο (= 1561/2) γρηγόριος ἱερο(μόν)αχ(ος):-*

2) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράχπ: α. (ἐτικέτα τύπου α) 33

β. (κάτω ἀπὸ τὴν ἐτικέτα τύπου α) ἴχνη ἐτικέτας τύπου γ.

γ. ἴχνη λευκῆς ἐτικέτας.

- φ. <1> (ἔσῳφ. ἀρχῆς): α. *χρυσσοτόμου ὁμιλία εἰς τὸν ζακχαῖον: φύλλα: ι.*

β. *† Τὸ παρῶν βιβλί(ον) ὑπάρχει ἐμοῦ τοῦ τα/πινου· φιλοθέου ἀρχιερέ(ως)· ἐκ κῶ/ρας τουρνάβου· κ(αι) τὸ ἐπροσίλοσα / εἰς τὸ να(ὸν), τῶν ἀγί(ου) ἐνδόξων κ(αι) πανευφύ/μων ἀποστόλων πρωτοκοριφέ(ον), πέ/τρου· κ(αι) πάβλου, τῆς αὐτῆς κῶρ(ας)· νά / ευρίσκει(αι), εἰς μνημόσυνῶν μου· κ(αι) εἴτης / τολμῆση να τὸ ἀποξενώσει, ἐξ αὐτοῦ / ἔχαμέν τον ἀφορησμέν(ον)· κ(αι) καταρά/μέν(ον), κ(αι) ασυγκῶρητον, κ(αι) μετα θάνα/τον αλιτον, κ(αι) τύμπανιῶν κ(αι) ἡ μερής / του μ(ει)α τοῦ προδότου ιουδα, μόν(ον) / να ευρίσκει(αι), εἰς αὐτὸν τὸν να(ὸν) ὅπου / εἴπαμεν, οὕτως ἀποφενόμεθα, / κ(αι) ἐν αγιου ἐντελόμεθα πν(εύμα)ι:- 2^ο (= 1626) ιν(δικτιῶν)ος θ: φευρουαρίου· δι-(μονοκονδ.) † λεοδαρικού, φιλόθεος υἱὸς του ἡλίου:-.*

- φ. 226^ν: (ἴδιο χ.) † εἴτης τὸ ἀποξενόση, ἐκ του ναοῦ· τῶν ἀγί(ων) ἀποστόλων, εἰς το τούρναβο, / ἔστω ἀφορησμενος, παρὰ θε(ο)ῦ π(α)τρ(ό)ς· κ(αι) υἱοῦ κ(αι) ἀγίου, πν(εύμα)τος, τῆς μι(ᾶς), θεότητος:- / (μονοκονδ.) † ταπινός, ἐπίσκοπος, λεοδαρικού, φιλόθεος: †.

- φ. 327^ρ: † [ε]τουτος μαι / ο χρυσσοτομο εενε / του αγιου νικολ[ά]ου απο τον [πρ]αλο:- (= Μπράλλο:).

- φ. 339^ν: α. (μονοκονδ.: χ. ὅπως στὸ φ. 226^ν) † *λεοδαρικού φιλόθεος / εκ πολειτε(ας) τουρνάβου:-* (ἡ λέξη *δαρικού* ἐπαναλαμβάνεται περισσότερες φορές ἀπὸ ἄλλο χ.).

β. (ἄλλο χ.) † *τω παρω β[ιβ]λί(ον) το λεγωμενον του τιμιου χρυσσοτουμου υπαρχει κ<α>μου του / ταπινου.*

- φ. 340^ρ: (σὲ ἐπικολημένο κομμάτι χαρτί χ. ὅπως στὸ φ. 226^ν) † *Το παρῶν βιβλί(ον): το λεγώμέν(ον) τίμιου χρυσώτομος· ὑπάρχει ἐμοῦ / του ταπινου, φιλοθέου αρχιερέ(ως)· ἐκ πολιτε(ας) τουρνάβου· / υἱὸς τοῦ ἡλίου· κ(αι) ὅπως τὸ πάρι κωρῆς τὸ ἐμοῦ θελίματος· ἔστω ἀφορησμένος παρα θε(ο)ῦ κ(υ)ρίου παντοκράτωρος, ἀμίν: ιν(δικτιῶν)ος 2^ο· δεκεμβρ(η)ου· γ / (μὲ ἄλλο μελάνι, ἴδιο χ.) 2^ο (= 1622) / (μονοκονδ.: μὲ τὸ πρῶτο μελάνι) †*

ταπινός, ἐπίσκοπος, λεοδαρικού, φιλοθεος †: (μὲ μπλὲ στυλὸ νεώτατο x. ὑπογράμμισε τὸν μῆνα καὶ τὴν ἡμέρα).

3) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ἄ.:

- φ. <1> (ἐσώφ. ἀρχῆς): ἀριθμητικὲς πράξεις.
- φ. 274^r: (x. τοῦ γραφέα, στὸ περιθώριο) [[λοί(ει) φύλ(λου) ἔν / διό(τι) ἐκλά(η)]].
- φ. 303^v: 1758 νοευρίου: 26 / εἰς ταῖς ἡμέρῃς· τοῦ παπᾶ / σοιράκουγλου· που ἦταν ἐπὶ/τρό-
πως μας ἔκαμι ἀργούς / δια κατίρ· τοῦ σοιναίτη·.
- φ. 338^r: ἔν αἴτει· χιλίους· ἐφτάκοῦσους σαράτα τρῖς (δίπλα νεώτατο x. σημειώνει, μὲ μπλὲ στυλὸ, τὸ ἔτος μὲ ἀραβικοὺς ἀριθμούς, σὲ παρένθεση) / ἔν μινειου φεύρουαρίου· 10 ταρα-
κτῆκιν ει γῖς ταραχ[...]/ τοῦ ἀγίου καρἀλάπος· / μάργαριτῖς· εἴπογράφος.
- φ. 339^v: α. (μονοκοנד.) † ευσταθιος.
β. (ἄλλο x.) εὐλαβεστατε κε ρις χρισμοτατε αρκων.
- φ. 340^r: α. φίλα τλ:-
β. (σὲ ἐπικολημένο κομμάτι χαρτί) ἐπανάληψη τῆς μονοκοנד. δωρικίου καὶ φιλό-
θεος περισσότερες φορές, διάφορα δοκίμια κονδυλίου καὶ πρόχειρα σκαριφήματα.
γ. (κάτω ἀπὸ τὸ ἐπικολημένο χαρτί) ἴχνη γραφῆς.

ΣΤΑΧΩΣΗ: Ξύλινες πινακίδες καὶ ἐπένδυση ἀπὸ μαῦρο δέρμα μὲ ἔκτυπο διάκοσμο. Καὶ στὶς δύο πινακίδες ὀρθογώνιο περιμετρικὸ πλαίσιο ἀπὸ δύο τριπλὲς πρόστυπες γραμμές. Ὁ ἐνδιάμεσος κῶρος διαιρεῖται, μὲ τριπλὲς πρόστυπες γραμμές, σὲ μικρὰ τετράγωνα, μὲ διά-
σπαρτα ἔκτυπα μοτίβα (ὀμόκεντροι ρόμβοι καὶ σπανιότερα ἀνθέμιο). Τὸ ἐσωτερικὸ διά-
χωρο διαιρεῖται σὲ μικρότερα τριγωνικὰ μὲ τριπλὲς πρόστυπες γραμμές διατεταγμένες κια-
στί καὶ σταυροειδῶς. Τὰ διάχωρα αὐτὰ διακοσμοῦνται μὲ ἔκτυπα μοτίβα, ὅμοια μὲ αὐτὰ
τοῦ περιμετρικοῦ πλαισίου. Πέντε μεγάλοι ἡμισφαιρικοὶ γόμφοι σὲ κάθε πινακίδα (στὴν
πινακίδα τέλους ἔχει ἐκπέσει ὁ ἕνας), σὲ διάταξη χιαστί. Δύο πόρπες στὴ μεγάλη πλευρὰ
τῆς πινακίδας ἀρχῆς καὶ ἴχνη ἀντίστοιχων ἰμάτων σὲ αὐτὴ τοῦ τέλους. Ὑπερυψωμένα
κεφαλάρια.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Πολὺ καλή. Λίγοι ρύποι ἀπὸ τὴ χρήση καὶ ὑγρασία. Ἐλάχιστες φθορὲς ἀπὸ
ἔντομα. Ἀρκετὲς φθορὲς ἀπὸ τὴ χρήση στὸ δέρμα τῆς στάχωσης καὶ ἀπὸ ἔντομα στὸ
ξύλο τῆς πινακίδας τέλους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἐναγραφή, 52. Βέης, 380-386.

34

18ος αἰ. καρτ. 310x208 κλστ. [250x138 κλστ.] σσ. 434 (XII+422) στ. 73

Φωτίου Κωνσταντινουπόλεως, Ἀμφιλόχεια.

- *α. (σ. I, II) Ἐννέα ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ κείμενο τῶν Ἀμφιλοχίων καὶ παραπομπές στὶς ἀντίστοιχες σελίδες τοῦ κώδικα ἢ σὲ κεφάλαια ἀρχ.: *Μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως ...*: τέλ.: *πάνυ πρόσφορα. Ὅρα φύλλον 149.* Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὰ Ἀμφιλόχεια (μὲ τὴ σειρὰ τοῦ κώδικα): 157 (B. Laourdas, L. G. Westerink, *Photii patriarchae Constantinopolitani epistulae et Amphilochia*, τόμ. 5, 205 στ. 110-111), 24 (B. Laourdas, L. G. Westerink, ..., τόμ. 4, 86 στ. 26-28 καὶ 91 στ. 205-207), 30 (B. Laourdas, L. G. Westerink, ..., τόμ. 4, 116 στ. 104-106), 35 (B. Laourdas, L. G. Westerink, ..., τόμ. 4, 130 στ. 26-28), 26 (B. Laourdas, L. G. Westerink, ..., τόμ. 4, 98 στ. 65-67), 70 (B. Laourdas, L. G. Westerink, ..., τόμ. 5, 69 στ. 18-22), 71 (B. Laourdas, L. G. Westerink, ..., τόμ. 5, 72 στ. 18-21), 62 (B. Laourdas, L. G. Westerink, ..., τόμ. 5, 52 στ. 1-2), μὲ σύντομη ἐρμηνεία.
- *β. (σ. III) «Πίναξ τῶν ἐν ταύτῃ τῇ ἱερᾷ βίβλῳ περιεχομένων ζητημάτων». Μόνον ὁ τίτλος τοῦ πίνακα περιεχομένων· οἱ ἐπόμενες σελίδες, τὶς ὁποῖες θὰ κατελάμβανε, ἔμειναν ἄγραφες.
- γ. (σ. 1-401) «Τὰ Ἀμφιλόχεια ἢ λόγων ἱερῶν καὶ ζητημάτων ἱερολογία πρὸς Ἀμφιλόχιον, τὸν ὀσιώτατον μητροπολίτην Κυζίκου ἐν τῷ καιρῷ τῶν πειρασμῶν, ζητημάτων διαφόρων εἰς ἀριθμὸν τριακοσίων συντεινόντων ἐπίλυσιν αἰσπόμενον». Ἡ διάρθρωση τοῦ ἔργου στὸν κώδικα:
- (σ. 1) Πρόλογος: ἀρχ.: <T>*ἧς σπουδῆς σου τὸ γνήσιον δυσωπηθεῖς ...*: τέλ.: *ὀφθεῖς μοι σπουδαιότερος.*
 - (σ. 1-163) Βιβλίον α'. Ἀμφιλόχεια 1-76' ἀρχ.: *Πρώτη ἐπιστολὴ Ἀμφιλοχίῳ μητροπολίτῃ Κυζίκου, ἐν ἧ' ζητήματα τῆς θείας Γραφῆς διαλύεται ...* <Π>*ολλὰ τῶν ἀπορημάτων προκατασκευῆς ...*: τέλ.: *ἐξ ὑπερβαλλούσης ἀπονοίας ἀπεστέρησαν.*
 - (σ. 164-169) «Πίναξ τοῦ β' βιβλίου ἀρχομένου ἀπὸ ρα' κεφαλαίου» ἀρχ.: *ρα. Περὶ τῆς περιτομῆς τοῦ Ἀβραάμ ...*: τέλ.: *σζβ. Διατί ἐν τῇ βάτῳ καὶ οὐκ ἐν ἐτέρῳ φυτῷ τῷ Μωσεῖ ὀπτάνεται ὁ Θεός; ...* ιβ. *Περὶ τοῦ Ἰακῶβ καὶ τῆς Λείας.* Ἀναφέρονται τὰ Ἀμφιλόχεια 105-313 (ρα-σζβ, α-ιβ), ἐκτὸς τῶν 165 (τὸ ὅποιο ὅμως ὑπάρχει στὸ κείμενο), 206 (ἀκέφαλο στὸ κείμενο), 214 (ἀπουσιάζει, λόγῳ χάσματος, καὶ ἀπὸ τὸ κείμενο), 215 (ἀκέφαλο στὸ κείμενο) καὶ 311 (στὸ κείμενο σώζεται μόνον τὸ τέλος του).
 - (σ. 171-401) Βιβλίον β'.

(σ. 171-351) Ἐμφιλόχεια 110-259 («ρς-σνγ»): ἄρκ.: *Διατί πρό τῆς Γαλιλαίας ὁ Σωτήρ ... Συντέμνει τὴν ὑπόσχεσιν ὁ Σωτήρ ...*: τέλ.: *ἐφάνη κἀνταῦθα τῷ Ἰακώβ* (σ. 351-363) Ἐμφιλόχεια 301-313 («α-ιβ»): ἄρκ.: *Πειρατέον δὲ καὶ τῆς δευτέρας ἀπορίας ... Τὸ μὲν οὖν διαπορηθέν σοι ...*: τέλ.: *λόγον συγκατατίττεται* (σ. 363-368) Ἐμφιλόχεια 78 («ἘΑπορία καὶ λύσεις ἐκ τοῦ περὶ Υἱοῦ δευτέρου λόγου τοῦ Θεολόγου Γρηγορίου ...»): ἄρκ.: *Οὐκ ἤξιον ἔγωγε ῥημάτων ...*: τέλ.: *ὀλιγορεῖν ἡμᾶς νόμιζε* (σ. 368-374) Ἐμφιλόχεια 93-95 ἄρκ.: *Ζητήματα διάφορα τοῦ ἀποστόλου ... Ἐπειδὴπερ οὐ μόνον καίρων ἀνομολογεῖς ...*: τέλ.: *τοῦ ζητηθέντος τὴν μάθησιν* (σ. 374-381) Ἐμφιλόχεια 100-101: ἄρκ.: *Διατί μὴ πρό τοῦ πεσεῖν τὸν Ἰωσήφ ... Ὅτε εἰς ἀπορίαν λογισμῶν ...*: τέλ.: *πρὸς τὴν τῆς ἀπορίας ἐπίλυσιν* (σ. 381-392) Ἐμφιλόχεια 80 («Ποῖα δεῖ λέγειν ἐπὶ Χριστοῦ γνωμικὰ θελήματα ...»): ἄρκ.: *Ὁ περὶ τῶν γνωμικῶν θελημάτων ...*: τέλ.: *διδασκάλους νομίζεσθαι* (σ. 392-401) Ἐμφιλόχεια 90-92: ἄρκ.: *Εἰ μὴ ἦν ἄρρητον τὸ θεῖον ... Ὡς καλῆ σου ἡ ἀπορία ...*: τέλ.: *περὶ τούτων σοι διαλεξόμεθα*.

Σποραδικὰ παρασελίδια σχόλια. Στὸ περιθώριο τῆς σ. 364 σκῆμα γιὰ τὴν κατανόηση τοῦ κειμένου. Χάσματα στὸ κείμενο στὶς σ. 281 (τέλ.: *ροβ. Τί ἐστὶ μοικοὶ καὶ μοικαλίδες ... ἀναδέχεσθαι πολὺ* Ἐμφιλόχεια 178 B. Laourdas, L. G. Westerink, ..., τόμ. 5, 229 στ. 15) ἄρκ.: *διὰ ταύτης τῆς παραινέσεως ...* Ἐμφιλόχεια 179 B. Laourdas, L. G. Westerink, ..., τόμ. 5, 231 στ. 35) καὶ 362 (τέλ.: *τὸ σωτήριον Πάθος Χριστός* Ἐμφιλόχεια 310 B. Laourdas, L. G. Westerink, ..., τόμ. 6.1, 110 στ. 3) ἄρκ.: *εὐλικρινές καὶ ἀπαράτρωτον ...* Ἐμφιλόχεια 311 B. Laourdas, L. G. Westerink, ..., τόμ. 6.1, 112 στ. 41). Χάσματα στὸ κείμενο μεταξύ τῶν σελίδων: α) 304 (τέλ.: *τῶν σεβασμίων παραπλήσια* Ἐμφιλόχεια 205 B. Laourdas, L. G. Westerink, ..., τόμ. 1, 109 στ. 28-29) καὶ 306 (ἄρκ.: *καὶ ἐν αὐτῇ καὶ ὑπόκενον ...* Ἐμφιλόχεια 206 B. Laourdas, L. G. Westerink, ..., τόμ. 1, 115 στ. 6), β) 313 (τέλ.: *ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσι* Ἐμφιλόχεια 213 B. Laourdas, L. G. Westerink, ..., τόμ. 1, 166 στ. 49) καὶ 314 (ἄρκ.: *τῇ γεννησαμένη ἀληθῶς ...* Ἐμφιλόχεια 215 B. Laourdas, L. G. Westerink, ..., τόμ. 1, 170 στ. 9).

*δ. (σ. 412) Δύο ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ κείμενο τῶν Ἐμφιλοχίων καὶ παραπομπὴ στὶς ἀντίστοιχες σελίδες τοῦ κώδικα ἄρκ.: *ἐξελεύσεται ὡς ἐκ στέατος ...*: τέλ.: *ἀλλ' ἐπὶ τὰ πέρατα τῆς γῆς φύλλον 271*.

Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὰ Ἐμφιλόχεια 149 (B. Laourdas, L. G. Westerink, ..., τόμ. 5, 185 στ. 591), μὲ σύντομη ἐρμηνεῖα, καὶ 164 (B. Laourdas, L. G. Westerink, ..., τόμ. 5, 216 στ. 12-16).

Ἔκδ.: B. Laourdas, L. G. Westerink, *Photii patriarchae Constantinopolitani epistulae et Amphilochia*, τόμ. 1-6.2, Λειψία 1983-1988. Ὁ κώδικας χρησιμοποιήθηκε γιὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν Ἐμφιλοχίων τοῦ Σοφοκλέους Κ. ἐξ Οἰκονόμων (κῶδ. ΧΤ): βλ. *Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Φωτίου ... Κωνσταντινουπόλεως τὰ*

*Ἀμφιλόχεια, ἢ λόγων ἱερῶν συλλογί, ἐν ἧ ζητήματα τῆς θείας Γραφῆς διαλύε-
ται. Ἐκ κώδικος τῆς ... Μεγάλης Λαύρας. Ἐκδίδοντος Σοφοκλέους Κ. τοῦ ἐξ
Οικονόμων. ... Ἀθήνα (Φ. Καραμπίνης, Κ. Βάφας) 1858 (=Γκίνης-Μέξας, ἀριθ.
7748), νδ' (βλ. καὶ νβ')· βλ. καὶ σχετικὸ σημ. στὴ σ. I τοῦ κώδικα.*

ΓΡΑΦΗ: (σ. 1-401) Ἔνας γραφέας (18ος αἰ.). Γραφὴ ἐπισευρμένη, δεξιοκλίνης, πυκνὴ, μὲ
γράμματα μικροῦ μεγέθους, ὁμοίμορφα, μεγάλες κεραῖες καὶ ἐλάχιστες συντομογραφίες.
Σὲ ὀρισμένες σελίδες (λ. κ. σ. 347) οἱ συντομογραφίες εἶναι ἄρκετες. Ἄγγραφες οἱ σ. I-
XII, 170, 305, 402-412. Στὶς σ. I-III καὶ 412 σύντομα κείμενα γραμμένα ἀπὸ ἀνανῶστες
τοῦ κώδικα.

ΥΛΗ: Χαρτὶ λεπτὸ, τραχὺ καὶ λευκὸ. Ὑδατόσημο στὸ κέντρο τοῦ φύλλου:

- α) Τρία καπέλλα καὶ γράμμα S στὴ βάση (βλ. σ. V-VI)· ἀντίσημο: γράμμα b, τριφύλλι καὶ
γράμμα V (βλ. σ. I-II)· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/19 χλστ.· χρησιμοποιεῖται μόνο
στὰ πφ. ἀρχῆς καὶ τέλους.
- β) Κέρας (βλ. σ. 1-2)· δεύτερο σχέδιο: τρία καπέλλα (βλ. σ. XI-XII)· ἀντίσημο: γράμμα S, τρι-
φύλλι καὶ γράμμα S (βλ. σ. 1-2)· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/17 χλστ.
- γ) Ἄνθος μὲ δύο φύλλα (βλ. σ. 373-374)· δεύτερο σχέδιο: τρία καπέλλα (βλ. σ. 403-404)·
ἀντίσημο: σταυρὸς καὶ γράμμα C στὴν κορυφὴ (βλ. σ. 373-374)· πυκνότητα ὑδάτινων
γραμμῶν 20/18 χλστ.· πρβλ. Nikolaen 1895 (ἔτος 1730) - χωρὶς δεύτερο σχέδιο, μὲ δια-
φορετικὸ ἀντίσημο καὶ μὲ διαφορὰς στὶς διαστάσεις.
Μελάνι μαῦρο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 6 (X· τὸ πρῶτο φύλλο ἐσώφ. ἀρχῆς), 8 (14), 8 (30), 8 (46), 8 (62), 8
(78), 8 (94), 8 (110), 8 (126), 8 (142), 8 (158), 8 (164· οἱ ἀριθ. σελίδων 152-161 ἔχουν
δοθεῖ δύο φορές), 8 (180), 8 (196), 8 (212), 8 (228), 8 (244), 8 (260), 8 (276), 8 (292), 8
(308), 8 (324), 8 (340), 8 (356), 8 (372), 8 (388), 8 (404), 4 (412), 1 (ἐσώφ. τέλους). Καμία
ἀρίθμηση τευχῶν. Παραπομπὴ μεταξὺ φύλλων στὴν κάτω δεξιὰ γωνία, παράλληλα πρὸς
τὸ κείμενο. Ἀρίθμηση σελίδων.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Τίτλοι καὶ πρωτογράμματα μὲ κόκκινο μελάνι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράκη: α. (ἐτικέτα τύπου α) 34

β. (κάτω ἀπὸ τὴν ἐτικέτα τύπου α, ἐτικέτα τύπου γ) 5.

- σ. I: α. καὶ τότε πρὸς τοῖς ἄλλοις· ἐκ τῆς σχολῆς τυρνάβου.

β. Τὸ παρὸν σύγγραμμα τοῦ ἀγιωτάτου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Φωτίου, τὰ

Ἐπιφιλία, / ἐξευπόθη[...] τὸ 1857 ἐντελεῖς ἐκ κώδικος / τῆς μεγάλης Λαύρας ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ ἀοιδίου Κ. Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων (ἐκ Τσαρι/τσάνης), οὐ μὴ φθάντος τὴν ἐντελῆ ἐκτύπωσιν, ἀπε/περάτωσεν αὐτὴν ὁ υἱὸς Σοφοκλῆς ὁ ἐξ Οἰκονόμων / Ἰατρὸς, παραβάτων ἐκεῖνον τὸν κώδικα κ(αι) πρὸς τὸν / παρόντα, ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ ἐν τῇ τῆς Τυρνάβου / Σχολῆ ὑπὲρ τριακονταεῖαν διδάσκοντος Δημητρίου / Κ(ωνσταντι-νου) Τυρνάβιτου, ὡς αὐτὸς ὁ ἐκδότης ἐν τῷ ἐκτενεῖ κ(αι) ἀξι/ολόγω αὐτοῦ προλόγω μνημονεύει, περιγράφων κατὰ / τὸ περιεχόμενον κ(αι) τὸν παρόντα κώδικα ἀνθ' ὧν / κ(αι) ἐδωρήσατο τῇ Σχολῆ ἐν ἀντίτυπον τῶν Ἀμφιλοχιῶν / ἕνα Σιωνίτην προσκυντήν, μίαν Ἐπίκρισιν τοῦ Βάμβα / κ(αι) δύο τόμους τῆς Τετραβίβλου Συγγράμματα τοῦ [[ᾶ]] / ἀοιδίου Πατρὸς του. 1859. Σεπτεβρίου· 6 ἐν Τυρνάβῳ / Ἀθανάσιος Δημητριάδης. (Γιὰ τὴν ἀποστολὴν τοῦ κώδικα στὸν Σοφ. ἐξ Οἰκονόμων βλ. Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Φωτίου ..., νδ', σημ. α. Τὸ ἀντίτυπο τῆς ἐκδοσῆς τῶν Ἀμφιλοχιῶν ποὺ δώρησε στὴ Σχολῆ τοῦ Τυρνάβου ὁ Σοφοκλῆς ἐξ Οἰκονόμων πιθανότατα εἶναι αὐτὸ ποὺ φυλάσσεται σήμερον στὴ Δημοτικὴ Βιβλιοθήκη τῆς πόλεως. Ὁ «Σιωνίτης προσκυντής» ταυτίζεται μὲ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Κωνσταντίνου ἐξ Οἰκονόμων «Σιωνίτης προσκυντής. Ἦτοι τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης αἱ περὶ τῶν Ἱεροσολύμων ... ἐπιστολαὶ ..., Ἀθήνα 1850» [= Γκίνης-Μέξας, ἀριθ. 5301]. Ἡ «Ἐπίκρισις τοῦ Βάμβα» ταυτίζεται μὲ τὸ ἔργο τοῦ Κ. ἐξ Οἰκονόμων «Ἐπίκρισις εἰς τὴν περὶ Νεοελληνικῆς Ἐκκλησιαστικῆς σύνομιον ἀπάντησιν τοῦ ... Νεοφύτου Βάμβα ..., Ἀθήνα 1839» [= Γκίνης-Μέξας, ἀριθ. 3124]. Ἐνα ἀντίτυπο τοῦ ἔργου αὐτοῦ φυλάσσεται στὴ Δημοτικὴ Βιβλιοθήκη Τυρνάβου, ἀλλὰ σύμφωνα μὲ σημ. στὴ σελίδα τίτλου, δωρήθηκε τὸ 1840 ἀπὸ τὸν ἐκδότη στὸν Ἀλέξανδρο Πέζαρο. Ἡ «Τετραβίβλος» τοῦ Κ. ἐξ Οἰκονόμων ταυτίζεται προφανῶς μὲ τὸ ἔργο τοῦ «Γραμματικῶν ἢ ἐγκυκλίων παιδευμάτων βιβλία δ ..., Βιέννη 1817» [= Γκίνης-Μέξας, ἀριθ. 956], τοῦ ὁποῦ ὁμοῦ ἐκδόθηκε μόνον ὁ πρῶτος τόμος. Γιὰ τὸν Τυρνάβιτη διδάσκαλο Δημήτριον Κωνσταντίνου βλ. Σ. Β. Κουγέας, Τυρνάβιτες πνευματικοὶ πρόγονοι τοῦ Ἀχιλλέως Τζαριζάνου, *Θεσσαλικά Χρονικά* 7-8, 1959, 363-366. Γιὰ τὸν γιό του, Ἀθανάσιον Δημητριάδην, ἀρχαιολόγον καὶ ἔφορον ἀρχαιοτήτων Τυρνάβου τὴν περίοδον 1878-1885, ὅπως καὶ γιὰ τὴν σχέσιν του μὲ τὸν Σοφ. ἐξ Οἰκονόμων καὶ μὲ τὸν Κωνσταντίνον Οἰκονόμον ἐξ Οἰκονόμων βλ. Σ. Β. Κουγέας, ..., 366-369).

- σ. 1: (x. Λάμπρου Πάσκου;) καὶ τόδε πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐκ τῆς σχολῆς τυρνάβου:

2) ΕΝΘΥΜΗΣΙΣ κ. ᾶ:

- σ. I: (ἀνάποδα πρὸς τὸ κείμενον) Κωνσταντί.

- σ. 412: δοκίμια κονδυλίου.

- ἐσῳφ. τέλους: ἀριθμητικὴς πράξεις.

ΣΤΑΧΩΣΗ: Πινακίδες ἀπὸ χαρτόνι καὶ ἐπένδυση ἀπὸ καφεῖ δέρμα μὲ ἔκτυπο διάκοσμο. Καὶ στὶς δύο πινακίδες δύο ὀρθογώνια περιμετρικὰ πλαίσια μὲ φυτικὰ μοτίβα μεταξὺ τριῶν τριπλῶν καὶ τετραπλῶν πρόστυπων γραμμῶν. Στὸ ἐσωτερικὸ διάχωρο τέσσερα γαμμάτια

μέ Χερουβείμ (στήν πινακίδα ἀρχῆς) καί φυτικό μοτίβο (στήν πινακίδα τέλους). Στό κέντρο ρομβοειδές κόσμημα μέ φυτικό κόσμημα καί περιμετρικά του μικρά ἄνθη. Τò φυτικό μοτίβο τοῦ ἔξωτερικοῦ πλαισίου καί τὰ δύο γαμμάτια (Χερουβείμ καί φυτικό) κρημοποιοῦνται καί στίς σταχώσεις τῶν κωδ. 26 καί 32. Σελιδοδείκτης ἀπό σχοινί.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Καλή. Πολλοί ρύποι ἀπό ὑγρασία. Πολύ λίγοι ρύποι ἀπό τή χρήση στά περιθώρια. Πολλές φθορές ἀπό τή χρήση στή στάκωση (κυρίως στή ράχη).

ΒΙΒΛ: Πολίτης, Ἐναγραφή, 52. Βέης, 379-380.

35

α΄ μισό 18ου αἰ. χαρτ. 309x216 κλστ. [235x128 κλστ.] φφ. 186 (IV+182) στ. 35

Θεοφίλου Κορυθαλέως, Ὑπομνήματα στή Λογική τοῦ Ἀριστοτέλους.

(φ. 1^ρ-179^ν) **Θεοφίλου Κορυθαλέως**, Ὑπομνήματα στή Λογική τοῦ Ἀριστοτέλους.

Ἡ διάρθρωση τοῦ ἔργου στὸν κώδικα:

- (φ. 1^ρ) «Προοίμιον» ἀρχ.: *Ὅσα ἔνεκά του κινεῖται (τοιαῦτα τά τε φύσει ...* τέλ.: *ὡς ἐν βραχεῖ ληπτέον.*
- (φ. 1^ρ-2^ρ) «Προοίμιον εἰς τὴν Λογικὴν πραγματείαν» ἀρχ.: *Οὐ μόνον καλῶς, ἀλλὰ καὶ λίαν ὀρθῶς ...* τέλ.: *ἐλπίδος ἀποπετώκαμεν.*
- (φ. 2^ρ-32^ρ) «Προσδιορισμὸς τῶν λεχθησομένων καὶ ζητήματα τῆς ὅλης Λογικῆς πραγματείας» ἀρχ.: *Τῶν ζητουμένων περὶ ἐκάστου τῶν ὄντων ...* τέλ.: *ἀλλ' εἰσαγωγή εἰς αὐτήν.*
- (φ. 32^ρ-49^ν) «Σχολαστικά ἀποσημειώσεις εἰς τὴν τοῦ Πορφυρίου Εἰσαγωγὴν» ἀρχ.: *Κατὰ τὴν ἄρτι ἐκτεθεῖσαν ἡμῖν τάξιν ...* τέλ.: *εἰς τὸ Περὶ κατηγοριῶν μεταβῶμεν βιβλίον.*
- (φ. 50^ρ-104^ν) «Ὑπόμνημα εἰς τὰς Ἀριστοτέλους Κατηγορίας» ἀρχ.: *Τῶ μέλλοντι συγγραμμάτων φιλοσόφων βάθεισιν ἐμβατεύειν ...* τέλ.: *περὶ ἑτέραν λέγονται.*
- (φ. 105^ρ-107^ν) «Περὶ τῶν μετὰ τὰς Κατηγορίας» ἀρχ.: *Συμπληρώσαντες τὸν περὶ Κατηγοριῶν λόγον μέχρι τοῦδε ...* τέλ.: *τοῦ ἔχειν γυναῖκα ἢ ὅτι συνοικεῖν* (φ. 107^ν) Ἐπεξηγηματικὸ σχέδιο.
- (φ. 108^ρ-129^ρ) «Εἰς τὸ Περὶ ἐρμηνείας τοῦ Ἀριστοτέλους ὑπόμνημα» ἀρχ.: *Ἀποκρώντως ἐπὶ τοῦ προλαβόντος τὴν τοῦ ὄντος διαίρεσιν ...* τέλ.: *ἦτοι ἀπόφανσις* (φ. 129^ρ) Ἐπεξηγηματικὸ σχέδιο.

- (φ. 129^v-157^r) «Εἰς τὰ Πρότερα ἀναλυτικά προθεωρία» ἀρχ.: *Ἰκανῶς ἐρμηνεύσαντες τὸ Περί ἐρμηνείας βιβλίον ...*: τέλ.: *οἶόν ἐστι τὸ τεκμήριον* (φ. 157^r) Ἑπεξηγηματικὸ σχέδιο.
- (φ. 157^v-179^v) «Εἰς τὰ Ὑστερα ἀναλυτικά» ἀρχ.: *Εἰ καὶ τὸ ἐργῶδες τῆς πραγματείας δυσαντίβλητον ...*: τέλ.: *ἐξ ἧς πηγάζει πᾶσα εἰς ἀνθρώπους τελειότης τε καὶ εὐζωία, ἧ δόξα ... αἰῶνας*. Ἀμύν.
Ἔκδ. α': *Εἰς ἅπασαν τὴν Λογικὴν τοῦ Ἀριστοτέλους ὑπομνήματα καὶ ζητήματα ὑπὸ ... Θεοφίλου τοῦ Κορυθαλέως. Ἐκτεθέντα ... ἐκδοθέντα ... διορθωθέντα παρὰ ... Ἀλεξάνδρου Καγκελλαρίου*, Βενετία (Νικόλαος Γλυκὺς) 1729 (= Παπαδόπουλος, ἀριθ. 3201). Γιὰ τὸ ἔργο βλ. Tsourkas, 219-235.

ΓΡΑΦΗ: (φ. 1^r-179^v) Ἐνας γραφέας (α' μισὸ 18ου αἰ.). Γραφὴ φιλολογικὴ, ἐπιμελημένη, δεξιοκλινής, ἀρκετὰ ἀραιή, μὲ γράμματα μικροῦ μεγέθους, μὲ σχετικὰ μεγάλες κεραίες καὶ ἀρκετὲς συντομογραφίες. Ἄγραφα τὰ φ. <I^r-IV^v>, 180^r-182^v.

ΥΛΗ: Χαρτί μέσου πάχους, στιλπνὸ, λευκὸ. Ὑδατόσημο στὸ κέντρο τοῦ φύλλου:

- α) Ἐμβλημα μὲ γράμματα A P P A P A στὸ ἐσωτερικὸ (βλ. φ. III): δεῦτερο σχέδιο: τρία καπέλλα (βλ. φ. II): ἀντίσημο: γράμμα Z (βλ. φ. 1): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/16 χλστ.: ἴδιο ἢ παρόμοιο μὲ τὸ γ τοῦ κώδ. 9, τὸ α τοῦ κώδ. 15, τὸ γ τοῦ κώδ. 28, τὸ α τοῦ κώδ. 29, τὸ α τοῦ κώδ. 32 καὶ τὸ α τοῦ κώδ. 36· πρβλ. Stanković 135 (ἔτος 1703) – μὲ διαφορὲς στὸ σχῆμα καὶ στὸ μέγεθος.
- β) Τρία καπέλλα (βλ. φ. 34, 141): ἀντίσημο: γράμμα C ἢ E, σταυρὸς καὶ γράμμα C (βλ. φ. 32): ἴδιο ἀκριβῶς μὲ τὸ γ τοῦ κώδ. 29· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/17 χλστ.
Μελάνι καστανό.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 4+1 (V· τὸ πρῶτο φ. ἐσώφ. ἀρχῆς: τὸ φ. V ἐνωμένο μὲ τὸ δυάδιο), 6 (5· λείπει 1 φ. μετὰ τὸ φ. V), 1+8 (14· τὸ φ. 6 ἐνωμένο μὲ τὸ τετράδιο), 8 (22), 8 (30), 8 (38), 8 (46), 8 (54), 8 (62), 8 (70), 8 (78), 8 (86), 8 (94), 8 (102), 8 (110), 8 (118), 8 (126), 10 (136), 8 (144), 14-1 (157· λείπει 1 φ. μετὰ τὸ φ. 145), 8 (165), 8+1 (174· τὸ φ. 174 ἐνωμένο μὲ τὸ τετράδιο), 8 (182), 1+1+1+1 (<δ>· 4 φύλλα στὸ ἐσωτ. τῆς πινακίδας, πρὶν τὸ χαρτόνι). Καμία ἀρίθμηση τευχῶν. Παραπομπὴ μεταξὺ σελίδων στὰ περισσότερα φύλλα, στὴν ἀρχὴ τοῦ τόμου (ἕως τὸ φ. 30 περ.), στὴν κάτω δεξιὰ γωνία, παράλληλα πρὸς τὸ κείμενο. Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο παραπομπὴ μεταξὺ τευχῶν, σὲ ὅλα τὰ τεύχη. Μετὰ τὸ φ. 55, καὶ ἀνὰ 10 περ. φύλλα τὸ x. πού ἀριθμεῖ τὰ φύλλα ὑπογράφει μὲ μολύβι.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Τίτλοι, πρωτογράμματα καὶ σύμβολα στὰ σχήματα γιὰ τὴν κατανόηση τοῦ κειμένου μὲ κόκκινο μελάνι (σπανίως καὶ καστανό). Τὸ κείμενο στὰ σχήματα γιὰ τὴν κατανόηση τοῦ κειμένου μὲ καστανό μελάνι. Διάφορα κοσμήματα μὲ κόκκινο καὶ

καστανό μελάνι. Στο φ. 1^ρ πολύχρωμο επίπιτλο και πρωτόγραμμα. Στο φ. 105^ρ κόκκινο επίπιτλο.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράχπ: α. (έτικέτα τύπου α) 35

β. (κάτω από την έτικέτα τύπου α, έτικέτα τύπου γ) 3

2) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ᾶ:

- φ. 1^ρ: (με κόκκινο μελάνι) στο κάτω περιθώριο ἴχνη από μονοκουδ. (:), κομμένη στο μεγαλύτερο μέρος της κατά τὸ ξάκρισμα τῶν φύλλων.

- φ. 182^ν: *Τῷ ἐνδοξοτάτῳ [καί] ἐκλαμπρό<τατῳ> κυρίῳ κῦρ μηχα[ήλ]* (ἀπό κάτω ἐπαναλαμβάνονται τὰ πρῶτα γράμματα).

- φ. <β^ν> (πρῶτο φύλλο μετὰ τὸ ἐσῶφ. τέλους· μονοκουδ.): † ὁ ῥόδου παρθένιος. (Στὸ φύλλο αὐτὸ διακρίνονται ἴχνη καὶ ἀπὸ ἄλλης ὑπογραφῆς, πού ὅμως δὲν μποροῦν νὰ διαβασθοῦν ἂν δὲν ἀποκολληθεῖ ἀπὸ τὴν πινακίδα τέλους).

- φ. <δ^ρ> (τρίτο φύλλο μετὰ τὸ ἐσῶφ. τέλους): δοκίμια κονδυλίου.

ΣΤΑΧΩΣΗ: Πινακίδες ἀπὸ χαρτόνι καὶ ἐπένδυση ἀπὸ καφέ δέρμα μὲ ἔκτυπο διάκοσμο. Στὴν πινακίδα ἀρχῆς ὀρθογώνιο περιμετρικὸ πλαίσιο ἀπὸ μία τριπλῆ καὶ μία διπλῆ πρόστυπη γραμμῆ, χωρὶς νὰ διακρίνεται διάκοσμος στὸν ἐνδιάμεσο χῶρο. Στὸ ἐσωτερικὸ διάχωρο, στὴν κάτω ἀριστερῇ γωνίᾳ διακρίνεται γαμμάτιο μὲ φυτικὸ μοτίβο (ἐνδεχομένως ὑπῆρχαν καὶ ἄλλα τρία στὶς ὑπόλοιπες γωνίες, πού ὅμως λόγῳ φθορᾶς δὲν διακρίνονται) καὶ στὸ κέντρο ρομβοειδῆς κόσμημα μὲ φυτικὸ μοτίβο. Στὴν πινακίδα τέλους ὀρθογώνιο περιμετρικὸ πλαίσιο ἀπὸ τετραπλῆς, τριπλῆς καὶ διπλῆς πρόστυπες γραμμῆς καὶ ἀνάμεσά τους σχηματισμένο φυτικὸ μοτίβο. Στὸ ἐσωτερικὸ διάχωρο, στὶς γωνίες τέσσερα γαμμάτια (ἴδια μὲ αὐτὸ τῆς πινακίδας ἀρχῆς) καὶ στὸ κέντρο ρομβοειδῆς κόσμημα (πιθανότατα ἴδιο μὲ αὐτὸ τῆς πινακίδας ἀρχῆς). Στὴ ράχπ νεῦρα καὶ ἴχνη ἀπὸ ἔκτυπο διάκοσμο. Ἰχνη ἀπὸ δύο κλειστὰ στὴ μεγάλη πλευρά, ἀποτελούμενα ἀπὸ ἰμάντες. Πολύχρωμοι πλεκτοὶ φυλλοδείκτες.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Καλῆ. Ρῦποι ἀπὸ ὑγρασία, κυρίως στὰ πρῶτα καὶ τελευταῖα φύλλα. Τὸ φ. <Π> (πφ. 1) ἀποστακωμένο. Μικρῆς φθορῆς στὸ δέρμα τῆς ράχπς καὶ τῶν πινακίδων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἐναγραφή, 52. Βένς, 378-379.

36

α΄ μισό 18ου αἰ. χαρτ. 312x205 κλστ. [242x135/144 κλστ.] φφ. 242 (239+<γ>) στ. 35

Γερασίμου ᾽Αλεξανδρείας τοῦ Παλλαδά, Ρητορικῆ.

(φ. 5^Γ-238^Γ) **Γερασίμου ᾽Αλεξανδρείας τοῦ Παλλαδά**, ᾽Εκθεσις ἀπάσης ρητορικῆς τέχνης.

Ἡ διάρθρωση τοῦ ἔργου στὸν κώδικα:

α. (φ. 5^Γ-5^ν) Ἐπιστολὴ τοῦ Γερασίμου πρὸς τὸν Ἰωάννην Μπασαράμπα («Γεράσιμος ἐλέει θεῖω πάπας καὶ πατριάρχης ᾽Αλεξανδρείας. Τῷ ἐκλαμπροτάτῳ, γαλπνοτάτῳ καὶ ὑψηλοτάτῳ καθηγεμόνι ᾽Ρωμανίας, μεγαλοπρεπεῖ καὶ ἀρίστῳ ἐξάρχῳ ᾽Ερδελίας τῆς καὶ Τρανσυλβανίας τε καὶ πάσης Οὐγκρίας, πρώτης καὶ δευτέρας κυρίῳ κυρίῳ Ἰωάννη Κωνσταντίνῳ βοεβόνδα τὴν ἐν Θεῶ εὐκῆν καὶ πᾶσαν τῇ αὐτοῦ χάριτι εὐδαιμονίαν»)· ἀρχ.: *Δίκαιον καὶ πρέπον ἐλογίασα ...*· τέλ.: *εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου, εὐλογῶν καὶ ὑμνῶν τὸν Θεὸν σὺν τοῖς χοροῖς τῶν ἀγγέλων εἰς τοὺς αἰῶνας.*

β. (φ. 6^Γ) «Τῶν τῆς ᾽Ρητορικῆς ἀπάσης σοφῶν κατάλογος, κατὰ ἀλφάβητον»· ἀρχ.:
α. *Ἀβραὰμ ᾽Αγθθίος ᾽Αθανάσιος Αἰλιανός ...*· τέλ.: *χ. Χαλκρικτιώνιος Χρῦσις ἱερεὺς Χρῦσιππος.*

γ. (φ. 7^Γ-10^Γ) «Πίναξ πάντων τῶν κεφαλαίων τῶν ἐν τῇδε τῆς ᾽Ρητορικῆς βίβλῳ, ὅποσα δεικνύων κεφάλαια ἐν ἐκάστη περιέχεται»· ἀρχ.: *Ἐν τοῖς προλεγόμενοις κατὰ τὸ πρῶτον βιβλίον τὸ Περί εὐρέσεως λεγόμενον. Περί ἐτυμολογίας κεφάλαιον α^{ον} ...*· τέλ.: *Περί τοῦ τρόπου τῆς ἐκφωνήσεως κεφάλαιον δ^{ον}.*

δ. (φ. 11^Γ-15^Γ) Εἰσαγωγὴ («Γερασίμου πατριάρχου ᾽Αλεξανδρείας, ᾽Εκθεσις ἀπάσης ῥητορικῆς τέχνης ἀφιερωθεῖσα τῷ Θεῷ καὶ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ»)· ἀρχ.: *Οἱ τῆς σοφῆς τετραμμένοι παιδεύσεως ...*· τέλ.: *ἀπεικόνισμα μετέκωσιν εἰς δόξαν Θεοῦ ... εἰς τοὺς αἰῶνας.*

ε. (φ. 15^ν-99^ν) «Βιβλίον ᾽Ρητορικῆς πρῶτον».

- (φ. 15^ν-25^ν) Προλεγόμενα.

(φ. 15^ν-16^Γ) «Προοίμιον»· ἀρχ.: *Τεθαύμασαι παρὰ τοῖς πολλοῖς τὸ ποικίλον ...*· τέλ.: *τὴν ἐρμηνείαν ἀποδώσομεν* (φ. 16^Γ-25^ν) Κεφάλαια α΄-ια΄· ἀρχ.: *Κεφάλαιον α^{ον}. Περί ἐτυμολογίας. Ἐπιγνόντες οἱ τῇ σοφίᾳ τὰ μέγιστα εὐδοκίμησαντες ...*· τέλ.: *ἐπ' ἀφθαρσίᾳ δυναστεύειν.*

- (φ. 25^ν-99^ν) «Βιβλίον α^{ον} ᾽Ρητορικῆς. Περί εὐρέσεως».

(φ. 25^ν) «Προοίμιον»· ἀρχ.: *Ὡσπερ ἡδύθυμον τὴν χαρὰν ἐν σκιρτίμασιν ...*· τέλ.: *ὡς εἰκόσ ἐστιν ἀποδιδόντες* (φ. 25^ν-99^ν) Κεφάλαια α΄-μα΄· ἀρχ.: *Κεφάλαιον α^{ον}.*

- Περὶ τοῦ ὄρου τῆς εὐρέσεως. Τὸν τῆς εὐρέσεως ἀποδιδόντες ὀρισμὸν ...* τέλ.: *τῶν καιριωτάτων ἀποσιωπηθέντων.*
- ζ. (φ. 100^r-161^v) «Βιβλίον δεύτερον τῆς ῥητορικῆς πραγματείας. Περὶ διαθέσεως».
- (φ. 100^r-100^v) Προοίμιο· ἄρκ.: *Τὴν ῥητόρων ἅπασαν πραγματείαν ...* τέλ.: *εἰπεὶν περὶ αὐτῶν.*
- (φ. 100^v-161^v) Κεφάλαια α'-μγ'· ἄρκ.: *Κεφάλαιον σ^{ον}. Περὶ εὐταξίας καὶ χρησιμότητος τῆς διαθέσεως. Ἐκ τοῦ ἀποδοθέντος ὀρισμοῦ ...* τέλ.: *ἐν τοῖς τῆς ψυχῆς γευσόμεθα χεῖλεσιν.*
- z. (φ. 162^r-213^r) «Βιβλίον γ^{ον} τῆς Ῥητορικῆς τέχνης. Περὶ ἔρμηνείας ἢ καὶ εὐφραδείας».
- (φ. 162^r-174^v) Κεφάλαια α'-ι'· ἄρκ.: *Κεφάλαιον σ^{ον}. Περὶ τῶν τεσσάρων ὧν ἐπιζητεῖται τῇ ἔρμηνείᾳ. Οὐ πάντῃ ἀπλῶς καὶ ἀκόσμως ...* τέλ.: *καὶ χάριν ἔξομεν τὴν αἰδίον.*
- (φ. 175^r-191^v) «Περὶ τῶν ῥητορικῶν σχημάτων». Κεφάλαια α'-π'· ἄρκ.: *Κεφάλαιον σ^{ον}. Τὰ ῥητορικὰ σχήματα πέφυκεν ...* τέλ.: *ἐρμηνεύομεν τῆς μάλιστα ἀναγκαιότητας.*
- (φ. 191^v-205^r) «Περὶ τῶν τῆς Ῥητορικῆς ἰδεῶν ἔρμηνεία».
- (φ. 191^v) Εἰσαγωγή· ἄρκ.: *Παντοίοις εἶδεν ὄπλοισι ...* τέλ.: *τοῖς τῶν λόγων ἀποδύομεν ἔρασταίς* (φ. 191^v-205^r) Κεφάλαια α'-ιβ'· ἄρκ.: *Κεφάλαιον σ^{ον}. Περὶ χρησιμότητος τῶν ἰδεῶν. Τρία τινὰ δύνανται ἂν τὴν χρησιμότητα ...* τέλ.: *τὰ ἐλλείποντά μοι ὡς ἀληθῶς εὐρήσωσιν.*
- (φ. 205^r-213^r) «Περὶ τοῦ ποίας ἰδεῶν ὁ ῥήτωρ κρᾶται ἐν τοῖς ὑποδιαρουμένοις τῷ πολιτικῷ λόγῳ εἶδеси, καὶ περὶ τῆς αὐτῶν συνθέσεως. Ἐν ᾧ παραδείγματα τινὰ ἐγκωμιστικῶν τίθενται λόγων συνοπτικῶ χαρακτῆρι». Κεφάλαια α'-γ'· ἄρκ.: *Κεφάλαιον σ^{ον}. Περὶ διαιρέσεως τοῦ πολιτικοῦ λόγου. Πολλὰκις ἐν τοῖς ὀπισθεν ...* τέλ.: *τῆς ἀθανάτου ἐπιτύχοι λαμπρότης, ἀλλὰ καὶ πάντες σὺν αὐτῇ δοξάζοντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν. Ἀμὴν.*
- π. (φ. 213^r-230^r) «Βιβλίον δ^{ον} τῆς Ῥητορικῆς. Περὶ μνήμης καὶ ἀναμνήσεως».
- (φ. 213^r) Εἰσαγωγή· ἄρκ.: *Ἐπειδήπερ ἡ τῆς Ῥητορικῆς πραγματεία ὅλον τι ἀποφαίνεσθαι ...* τέλ.: *σχῶμεν ἀμεταμέλητον.*
- (φ. 213^r-230^r) Κεφάλαια α'-ιζ'· ἄρκ.: *Κεφάλαιον σ^{ον}. Περὶ τῆς σημασίας μνήμης καὶ ἀναμνήσεως καὶ περὶ τῆς διαφορᾶς αὐτῶν. Ἡ μὲν μνήμη ἔστιν τινὰ καὶ πάθος ...* τέλ.: *τὴν ἅπασαν ῥητορικὴν εὐρυθμίαν ἀκουσόμεθα.*
- θ. (φ. 230^v-238^r) «Βιβλίον ε^{ον} τῆς Ῥητορικῆς. Περὶ ἐκφωνήσεως». Κεφάλαια α'-δ'· ἄρκ.: *Κεφάλαιον σ^{ον}. Περὶ ἀναγκαιότητος καὶ χρησιμότητος τῆς ἐκφωνήσεως. Τοὺς νυμφροστόλους ἀκουστὸν ἐπειδὰν γένηται ...* τέλ.: *καὶ διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ τοῦ ποιηρίου εἰς τὴν βασιλείαν σου τὴν ἀτελεύτητον. Ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν αἰνοῦντας καὶ εὐλογοῦντας Πατέρα ... αἰῶνας. Ἀμὴν.*

Για τὸ ἔργο βλ. Ἑλένη Σ. Χατζόγλου-Μπαλιτᾶ, *Γεράσιμος Β΄ Παλλαδάς πατριάρχης Ἀλεξανδρείας (1625/30-1714). Ὁ βίος καὶ τὸ συγγραφικόν του ἔργον*, Ἀθήνα 2006, 134-146 (στὶς σ. 139-146 ἀναλυτικὴ καταγραφή τοῦ περιεχομένου τοῦ κώδικα), 294-295, 347-348.

ΓΡΑΦΗ: (φ. 5^r-238^r) Ἔνας γραφέας (α΄ μισὸ 18ου αἰ.). Γραφή ἐπισευρμένη, δεξιοκλινής, πυκνή, μὲ γράμματα μικροῦ (ἐνίοτε μεγαλύτερου) μεγέθους καὶ ἐλάχιστες συντομογραφίες. Ἄγραφα τὰ φ. 1^r-4^v, 6^v, 10^v, 238^v-<γ^v>.

ΥΛΗ: Χαρτὶ μέσου πάχους, τραχύ, λευκό. Ὑδατόσημο στὸ κέντρο τοῦ φύλλου:

Ἐμβλήματα μὲ γράμματα Α Ρ Ρ Α Ρ Α στὸ ἐσωτερικὸ (βλ. φ. 1) καὶ ἐνίοτε γράμμα Β στὴ βάση (βλ. φ. <α>): δεύτερο σχέδιο: τρία καπέλλα (βλ. φ. 2), ἐνίοτε μὲ γράμμα Β στὴ βάση (βλ. φ. 10, 233): ἀντίσημο: γράμμα Ζ (βλ. φ. 225): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/18 κλστ.: ἴδιο ἢ παρόμοιο μὲ τὸ γ τοῦ κώδ. 9, τὸ α τοῦ κώδ. 15, τὸ γ τοῦ κώδ. 28, τὸ α τοῦ κώδ. 29, τὸ α τοῦ κώδ. 32 καὶ τὸ α τοῦ κώδ. 35· πρβλ. Stankonić 135 (ἔτος 1703) - μὲ διαφορὰς στὸ σχῆμα καὶ στὸ μέγεθος.
Μελάνι μαῦρο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 4 (3· τὸ πρῶτο φ. ἐσόφ. ἀρχῆς), 8 (11· ἀριθ. α), 8 (19· ἀριθ. β), 8 (27· ἀριθ. γ), 8 (35· ἀριθ. δ), 8 (43· ἀριθ. ε), 8 (<50α>· ἀριθ. ζ· μετὰ τὸ φ. 50 ἕνα φύλλο χωρὶς ἀρίθμηση), 8 (58· ἀριθ. ζ), 8 (66· ἀριθ. η), 8 (74· ἀριθ. θ), 8 (82· ἀριθ. ι), 8 (90· ἀριθ. κ), 8 (98· ἀριθ. λ), 8 (106· ἀριθ. μ), 8 (114· ἀριθ. ν), 8 (122· ἀριθ. ξ), 8 (130· ἀριθ. σ), 8 (138· ἀριθ. η), 8 (146· ἀριθ. ρ), 8 (154· ἀριθ. σ), 8 (162· ἀριθ. τ), 8 (170· ἀριθ. υ), 8 (178· ἀριθ. φ), 8 (186· ἀριθ. χ), 8 (194· ἀριθ. ψ), 10-2 (202· ἀριθ. ω μετὰ τὸ φ. 196 λείπει 1 φ. [μᾶλλον τὸ ἀντίστοιχο τοῦ φ. 200]), χωρὶς κάσμα στὸ κείμενο· στὸ ὑπόλειμμα του διακρίνονται ἴχνη γραφῆς, ἀπὸ τὰ ὁποῖα γίνεται φανερό ὅτι στὸ φύλλο αὐτὸ εἶχε γραφεῖ τὸ ἴδιο κείμενο μὲ τὸ φ. 197· ἐκ παραδρομῆς μετὰ τὸ φ. 199 λείπει 1 φ. [μᾶλλον τὸ ἀντίστοιχο τοῦ φ. 197], χωρὶς κάσμα στὸ κείμενο), 8 (210· ἀριθ. κε), 8 (218· ἀριθ. κς), 8 (226· ἀριθ. κζ), 6 (232· ἀριθ. κη), 6 (238· ἀριθ. κθ), 4 (ἐσόφ. τέλους). Ἀρίθμηση τευχῶν, μὲ γράμματα (καὶ ὄχι ψηφία, ἀν καὶ ὑπάρχει τὸ ζ) τοῦ ἐλληνικοῦ ἀλφαβήτου (α-ω) καὶ στὴ συνέχεια μὲ ἐλληνικὰ ψηφία (κε-κθ), στὴν ἄνω δεξιὰ γωνία τοῦ recto τοῦ πρώτου φύλλου καὶ στὴν ἄνω ἀριστερῆ τοῦ verso τοῦ τελευταίου. Δεύτερη ἀρίθμηση τευχῶν μὲ ἰδιόρρυθμα (ἀραβικά;) ψηφία στὴν ἄνω δεξιὰ γωνία τοῦ recto τοῦ πρώτου φύλλου. Παραπομπὴ μεταξὺ σελίδων στὰ περισσότερα φύλλα.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Τίτλοι καὶ πρωτογράμματα μὲ μαῦρο μελάνι. Καμία ἐρυθρογραφία.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράχη: α. (έτικέτα τύπου α) 36.
β. (κάτω από την έτικέτα τύπου α) ίχνη έτικέτας τύπου γ.
- φ. 5^ο: κ(αι) τόδε πρὸς τοῖς ἄλλοις λαρίσσης Γαβριηλ:

2) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ἄ.:

- φ. 1^ο: δοκίμια κονδυλίου.
- φ. 238^ο: (ύπογραφή με μολύβι, από τὸ νεώτερο χέρι ποὺ ἀρίθμησε τὰ φύλλα):
- ἐσώφ. τέλους: ἀριθμητικές πράξεις.

ΣΤΑΧΩΣΗ: Πινακίδες ἀπὸ χαρτόνι καὶ ἐπένδυση ἀπὸ καφὲ δέρμα μὲ ἔκτυπο διάκοσμο. Καὶ στὶς δύο πινακίδες ὀρθογώνιο περιμετρικὸ πλαίσιο ἀπὸ τετραπλὲς καὶ τριπλὲς πρόστυπες γραμμὲς καὶ φυτικὸ μοτίβο στὸν ἐνδιάμεσο κῶρο. Στὸ ἐσωτερικὸ διάκωρο, στὶς γωνίες τέσσερα γαμμάτια μὲ Χερουβείμ καὶ στὸ κέντρο ὀρθογώνιο κόσμημα μὲ φυτικὸ μοτίβο. Στὸν ἐνδιάμεσο κῶρο δύο εἴδη ρομβοειδῶν καὶ φυλλόσχημων φυτικῶν μοτίβων. Στὴ ράχη τριπλὲς πρόστυπες γραμμὲς σὲ διάταξη χιαστί. Κάτω ἀπὸ τὴ δερμάτινη ἐπένδυση τῶν πινακίδων διακρίνεται παλαιότερη μὲ ἔκτυπο διάκοσμο, πιθανότατα ἴδιο μὲ τὸν μεταγενέστερο. Ἰχνη δύο κλειστῶν ἀποτελούμενων ἀπὸ ἱμάντες στὴ μεγάλη πλευρά.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Πολὺ καλή. Λίγοι ρύποι ἀπὸ ὑγρασία στὰ πρῶτα καὶ τελευταῖα φύλλα.
Ἄρκετὲς φθορὲς στὸ δέρμα τῆς ράχης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἄναγραφή, 52.

37

ἀρχὲς 17ου αἰ. χαρτ. 301x204 κλστ. [220x125 κλστ.] φφ. 262 (III+259) στ. 29

Ψευδο-Δωροθέου, Χρονογράφος.

- *1. (φ. III^ο) «Προφητεία γεγραμμένη ἐβραϊκῇ διαλέκτῳ, λατινισθὶ μεταφρασθεῖσα, ἐν τῇ κῶρᾳ τοῦ Παρηγίου, ἐπὶ τινι μαρμάρῳ τὸ μῆκος πῆχες ιβ καὶ τὸ πλάτος ζ, καταβαλλόντων τῶν θεμελίων τοῦ ὑψηλοτάτου πύργου τοῦ ἁγίου Διονυσίου, διὰ προστάγματος τῆς ἐκεῖσε συνόδου ἔχει δὲ οὕτω» ἀρκ.: αχκ (=ἔτος 1620)· *Ναβάρα, Ἄνγκλυα, Γκαλύα, Τζίπιε, Οὐλάνδα, Γερμάνια, ἐκ πίστεως ἀποστήσονται ...*: τέλ.: αχλ (=ἔτος 1630)· *μία ποιμνη, εἰς ποιμὴν ἔσεται. Σάρρος, 417.* Τὸ ἴδιο κείμενο στὸν κῶδ. Μεταμορφώσεως Μετεώρων 47· βλ. Ν. Α. Βένς, *Τὰ χειρόγραφα*

τῶν Μετεώρων. Κατάλογος περιγραφικός τῶν χειρογράφων κωδίκων τῶν ἀποκειμένων εἰς τὰς μονὰς τῶν Μετεώρων. Τόμ. 1: Τὰ χειρόγραφα τῆς Μονῆς Μεταμορφώσεως. Προλεγόμενα-προσθήκαι Λ. Βρανούση, Δ. Ζ. Σοφιανοῦ, Ἀθήνα 21998, 69-70· πρβλ. Βένς, 370.

- *2. (φ. III^v) «Γνωμικόν»: ἀρκ.: *Εἰ τὸ φέρον σε φέρει ...*: τέλ.: *καὶ τὸ φέρον σε φέρει*. Vassis, 203.
3. (φ. 1^r-255^v) **Ψευδο-Δωροθέου**, Χρονογράφος («Σύνοψις ἱστοριῶν ἀρχομένη ἀπὸ κτίσεως κόσμου μέχρι τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου τοῦ ἐσχάτου βασιλέως τῶν Ῥωμαίων. Ἔτι περιέουσα καὶ τῆς βασιλείας τῶν Τούρκων μέχρι τοῦ νῦν ἔτι δὲ καὶ περὶ τῆς Βενετίας, πότε ἐκτίσθη καὶ πόσοι τῶν δουκῶν ὥρισαν αὐτήν, καὶ πόσα κάστρη ἔλαβον. Ἔτι δὲ καὶ περὶ τῶν πατριαρχῶν, καὶ πῶς ἐπατριάρχευσαν ἐν τῷ θρόνῳ τῆς ἀγιωτάτης τοῦ Θεοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας. Συνταχθέντα ταῦτα πάντα ἐκ διαφόρων βιβλίων τὰ ἀναγκαϊότερα καὶ γλυκύτερα, καὶ εἰς πεζὴν φράσιν γραφέντα»).
- Ἡ διάρθρωση τοῦ ἔργου στὸν κώδικα:
- (φ. 1^r-54^v) Διήγησι ἀπὸ τῆ δημιουργία τοῦ κόσμου ἕως τὸ θάνατο τοῦ Βαβυλωνίου βασιλιᾷ Βαλτάσαρ· ἀρκ.: *Θέλων ὁ σοφὸς Δημιουργός, ὁ Κύριος ἡμῶν καὶ Θεός, νὰ κάμῃ τὸν κόσμον ...*: τέλ.: *καὶ ἐθανάτωσαν τὸν ὑπερίφανον βασιλέα Βαλτάσαρ, κατὰ τὸν λόγον τοῦ προφήτου Δανιήλ*.
Χάσμα στὸ κείμενο στὰ φ. 31^v-32^r (τέλ.: *Τὰ ὀνόματα τῶν δώδεκα φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ, τὰ ὁποῖα σημαίνουν τοὺς ἄνωθεν λίθους τοὺς ἐκλεκτοὺς* ἀρκ.: *Ὅμως ἐκεῖ ὅπου ἐμίλησεν ὁ Θεὸς τοῦ Μωϋσέως τοῦ εἶπεν ...*). Ἡ ἀρχὴ τοῦ φ. 32^r ἔκει μείνει ἄγραφη, προφανῶς γιὰ νὰ προστεθοῦν τὰ ὀνόματα τῶν φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ.
 - (φ. 54^v-58^r) Πέρσες βασιλεῖς ἀπὸ τὸν Δαρεῖο τὸν Μῆδο ἕως τὸν Ἀρταξέρξη Α΄· ἀρκ.: *Θάνατος Βαλτάσαρ, κατάλυσις βασιλείας Περσῶν ὑποτάξαντος αὐτὴν Δαρείου Ἀστυαγοῦ υἱοῦ Ἀσουῆ*. Ἐλαβε δὲ τὴν βασιλείαν αὐτὸς ὁ Δαρεῖος ὁ Μήδης ...: τέλ.: *καὶ ἐγένοντο χρόνοι διακόσιοι τριάντα. Τέλος τῆς βασιλείας τῶν Περσῶν*.
 - (φ. 58^r-65^r) Μακεδόνες βασιλεῖς, Πτολεμαῖοι καὶ Τρωϊκὸς πόλεμος («Βασιλείας ἀρχὴ Ἑλλήνων καὶ ὄθεν ἤρξαντο»)· ἀρκ.: *Ἐν δὲ τοῖς χρόνοις ἐκείνοις ἐβασίλευσεν ἡ χώρα τῶν Μακεδόνων ...*: τέλ.: *ὄλην τὴν γῆν ἀπὸ Ἀνατολῆς ἕως Δύσεως. Τέλος τὰ περὶ τῆς Τρωάδος*.
 - (φ. 65^r-65^r) Ἀναγραφὴ τῶν βασιλέων καὶ τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Ρώμης ἀπὸ τὸν Ρωμύλο ἕως τὸν Μέγα Κωνσταντῖνο («Περὶ τῶν βασιλέων Ῥωμαίων ἤγουν τῆς παλαιᾶς Ῥώμης»)· ἀρκ.: *α. Ῥωμύλος ὅπου ἔκτισε τὴν Ῥώμην ...*: τέλ.: *ἐνίκησεν αὐτὸν τὸν Μαξέντιον καὶ ἔλαβε τὴν βασιλείαν*.
 - (φ. 65^r-66^r) Ἀναγραφὴ τῶν αὐτοκρατόρων Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τὸν Μέγα Κωνσταντῖνο ἕως τὸν Κωνσταντῖνο ΙΑ΄ Παλαιολόγο καὶ τῶν σουλτάνων ἀπὸ τὸν

- Μωάμεθ Β΄ ἕως τὸν Μαχμούτ, γιὸ τοῦ Μωάμεθ Γ΄ («Περὶ τῆς βασιλείας ἡγουν τῶν βασιλέων τῆς Κωνσταντινίου πόλεως, τῆς Νέας Ῥώμης») ἀρχ.: *α. Κωνσταντίνος ὁ Μέγας, αὐτὸς ὁ ἅγιος καὶ φιλόχριστος ...* τέλ.: *ἽΟ υἱὸς αὐτοῦ σουλιτάν Ἄκουμάτ ,ζριβ (= ἔτος 1603/4).*
- (φ. 66^ν-67^ν) Ἐναγραφή τῶν πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τὸν ἅγιο Στάχυ ἕως τὸν Ραφαήλ Β΄ («Περὶ τῶν πατριαρχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ πόσους χρόνους ἔζησε ὁ καθέ[...]]καστος») ἀρχ.: *Στάχυς ἐκ τῶν ο ἔζησε χρόνους 15 ...* τέλ.: *Ῥαφαήλ ,ζριβ (= ἔτος 1603/4).*
 - (φ. 67^ν-82^ρ) Βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορες τῆς Ῥώμης ἀπὸ τὸν Αἰνεΐα ἕως τὸν Μαξέ-ντιο («Περὶ τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας καὶ περὶ τοῦ Αἰνεΐου τοῦ στρατηγοῦ, ὃς ἐπορεύθη εἰς Ἰταλίαν») ἀρχ.: *Μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς Τρωάδος ...* τέλ.: *καὶ ἐπροσκύνησαν αὐτὸν ὡς βασιλέα μετὰ μεγάλης τιμῆς.*
 - (φ. 82^ρ-225^ν) Αὐτοκράτορες Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τὸν Μέγα Κωνσταντῖνο ἕως τὸν Ἰωάννη Η΄ Παλαιολόγο ἀρχ.: *Θάνατος κακὸς Μαξεντίου. Βασιλεία Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου καὶ ἰσαποστόλου αὐτοκράτορος. Κωνσταντίνος ὁ Μέγας βασιλεὺς βασιλεύει ...* τέλ.: *ἐκάθησεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ἔχων ὄλην τὴν βασιλείαν.*
 - (φ. 225^ν-248^ρ) Ἰθωμανοὶ σουλιτάνοι ἀπὸ τὸν Ἰοσμάν Α΄ ἕως τὸν Σελίμ Β΄ («Ἐδῶ γράφομεν περὶ τῆς βασιλείας τῶν Τούρκων, οἱ ὅποιοι ἐλέγονταν Ἀτμανλίδες») ἀρχ.: *Ἦξεύρεται ὅτι πλέον παρὰ ἑξακόσιοι χρόνοι ...* τέλ.: *καὶ ἐπῆράν τιν εἰς αῤοα (= ἔτος 1571), Αὐγούστω α΄ ... καὶ ἐν ἔτει ,ζλη (= ἔτος 1430) ἔλαβαν οἱ Τούρκοι τὰ Ἰωάννινα.*
 - (φ. 248^ρ-251^ρ) Πατριάρχες Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τὸν Θεόληπτο Α΄ ἕως τὸν Μιτροφάνη Γ΄ («Ἵδε ἀναφέρονμεν καὶ περὶ τῶν λοιπῶν πατριαρχῶν, οὕτως») ἀρχ.: *Μετὰ τὸν κύρ Παχώμιον ἔγινεν πατριάρχης ὁ κύρ Θεόληπτος ...* τέλ.: *καὶ πρᾶξιν ἀνθρωπίνην, πλὴν σῶφρων.*
 - (φ. 253^ρ-253^ν) «Ἐδῶ ἐρμηνεύει περὶ πότε ἐκτίσθη ἡ Βενετία καὶ περὶ τῶν ὀρθοδοξοτάτων δουκῶν ὅπου ἔγιναν εἰς αὐτὴν καὶ ποίῳ χρόνῳ ἐγίνον ὁ καθένας καὶ πόσους χρόνους ἔζησεν εἰς τὴν αὐθεντίαν καὶ περὶ τὰ κάστηρ ὅπου ἔλαβαν καὶ ἐν ποίῳ χρόνῳ» ἀρχ.: *Εἰς τοὺς υκα χρόνους ἀπὸ Χριστοῦ καταβάσεως ...* τέλ.: *καὶ τὸ κάλλος τῆς τοιαύτης πόλεως τῶν Βενετιῶν.*
 - (φ. 253^ν-255^ν) Ἐναγραφή τῶν ἡγεμόνων τῆς Βενετίας ἀπὸ τὸ Παῦλο Ἐνατζάτο (ἔτος 706) ἕως τὸν Πέτρο Λανδο («Οἱ δὲ ἐνδοξότατοι δούκιδες ὅπου ἔγιναν ἀπ' ἀρχῆς εἰς τὴν λαμπροτάτην Βενετίαν εἶναι αὐτοὶ οἱ κάτωθεν ὑπογεγραμμένοι. Εἰς ποῖον χρόνον ἔγινεν καθ' ἕνας καὶ πόσον χρόνον ἔζησεν, καὶ ἀφέντευσεν») ἀρχ.: *Ἵ δὲ πρῶτος δούκας ὅπου ἔγινεν ἦτον Παῦλος Ἐνατζάτος ...* τέλ.: *ἦτον δὲ εἰς τὰ αῤμ (= ἔτος 1540), Νοεμβρίῳ κ.*
- Γιὰ τὸ ἔργο βλ.: Σ. Στανίτσας, Τὸ «Χρονικὸ τοῦ 1570» καὶ οἱ παραλλαγές του: τὰ Χρονικὰ Ψευδο-Δωροθέου καὶ Μανουὴλ Μαλαζοῦ, *Πελοποννησιακὰ* 16, 1985-

1986, 593–633 (ὁ κώδικας θεωρεῖται ἀπὸ τοὺς παλαιότερους πού παραδίδουν τὸν Χρονογράφο): I. N. Lebedeva, *Pozdnie grecheskie khroniki i ikh russkie i vostochnie perevodi*, (Palestinskij Sbornik vpusk 18 [81]), Πετρούπολη 1968 (γιὰ τὴ θέση τοῦ κώδικα στὴν παράδοση τοῦ κειμένου βλ. 39, 46–47, 63). Γιὰ τὶς ἐκδόσεις τοῦ ἔργου βλ.: T. E. Σκλαβενίτης, Βιβλιολογικὰ Α', *Μνημῶν* 8, 1980–1982, 337–349 Δ. Β. Οἰκονομίδης, «Χρονογράφου» τοῦ Δωροθέου τὰ λαογραφικά, *Λαογραφία* 18, 1959, 124–131.

ΓΡΑΦΗ: (φ. 1^ρ-255^ν) Ἔνας γραφέας (ἀρχές 17ου αἰ.). Γραφὴ ἐπιμελής, ἐλαφρῶς δεξιοκλινής, πυκνή, μὲ γράμματα μικροῦ μεγέθους (ὀρισμένα ξεχωρίζουν σὲ ὕψος, κυρίως τὰ Γ καὶ τ) καὶ ἀρκετὲς συντομογραφίες. Μετὰ τὸ φ. 213^ρ ἡ γραφὴ συχνὰ γίνεται ἐλεύθερη καὶ “ἀκανθώδης”, ἐλαφρῶς ἐπισεισυρμένη, δεξιοκλινής, μὲ γράμματα μεγαλύτερου μεγέθους. Σὲ ἐπιμέρους σημεῖα τοῦ κειμένου τῶν φ. 180^ν, 186^ρ, 188^ν, 190^ν, 192^ρ καὶ 193^ρ ὁ γραφέας ἀλλάζει ἐντελῶς ὕψος, μιμούμενος λειτουργικὴ γραφὴ τοῦ 14ου αἰ., ἀραιή, ὄρθια, μὲ γράμματα μεγάλου μεγέθους (ξεχωρίζει τὸ β).

Κατὰ τὸν Σ. Στανίτσα (Σ. Στανίτσας, ..., 598), πού παραπέμπει στὴ μελέτη τῆς I. Lebedeva (I. N. Lebedeva, ..., 40–61, βλ. 46–47), ὁ κώδικας γράφηκε ἀπὸ τὸν Ἀρσένιο Βαρθολομαῖο, προφανῶς αὐτὸν πού σημειώνει τὸ ὄνομά του στὰ φ. 11^ρ καὶ 98^ρ (βλ. ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ). Ὡστόσο οὔτε ἡ Lebedeva ἀναφέρει τὰ σημειώματα αὐτὰ (ὅπως δὲν ἀναφέρει κανένα ὄνομα γραφέα γιὰ τὸν κώδικα), οὔτε ὁ γραφέας τῶν σημειωμάτων ταυτίζεται μὲ αὐτὸν τοῦ κώδικα.

*Ἄγραφα τὰ φ. 1^ρ-III^ν, 251^ν-252^ν, 257^ρ-260^ν. Στὸ φ. III^ν σύντομα κείμενα γραμμένα ἀπὸ ἀναγνώστη τοῦ κώδικα.

ΥΛΗ: Χαρτί διαφόρων ποιότητων καὶ ἀποχρώσεων. Ὑδατόσημο στὸ κέντρο τοῦ φύλλου:

- α) Λεπτό, στιλπνὸ καὶ λευκό. Βαλλίστρα σὲ κύκλο, μὲ γράμματα Α καὶ С ἐκατέρωθεν τῆς καὶ τριφύλλι στὴν κορυφή (βλ. φ. 46): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/16 χλστ.: χρησιμοποιεῖται μόνο σὲ ἓνα τεῦχος τοῦ κώδικα.
- β) Χονδρό, στιλπνὸ καὶ υπόλευκο. Στέμμα μὲ ἄστρο καὶ ἡμισέληνο στὴν κορυφή (βλ. φ. 114): ἀντίσημο: γράμμα С καὶ ἀριθμὸς 3 (βλ. φ. 115): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/24 χλστ.: πρβλ. Nikolaev 159 (ἔτος 1611) – χωρὶς ἀντίσημο καὶ μὲ διαφορὲς στὶς διαστάσεις.
- γ) Χονδρὸ ἢ λεπτό, στιλπνὸ καὶ υπόλευκο ἢ λευκό. Ἄγκυρα σὲ κύκλο, μὲ τριφύλλι στὴν κορυφή (βλ. φ. 248): συνοδεύεται ἀπὸ ἕξι ἀντίσημα: γράμμα F, τριφύλλι καὶ ἀριθμὸς 3 (:) (βλ. φ. 76, 253), κάθετη γραμμὴ (:), τριφύλλι καὶ κάθετη γραμμὴ (:) (βλ. φ. 80), ἀριθμὸς 3 καὶ γράμματα M καὶ B (βλ. φ. 88), γράμμα C, τριφύλλι καὶ γράμμα V (βλ. φ. 184), γράμμα N, τριφύλλι καὶ γράμμα C (βλ. φ. 198), γράμμα V, τριφύλλι καὶ γράμμα d (βλ. φ. 224): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/27 καὶ ἐνίοτε 20/24 χλστ.: πρβλ. Nikolaev 150, 157 (ἔτη 1603, 1610) – χωρὶς ἀντίσημο καὶ μὲ μικρὲς διαφορὲς στὶς διαστάσεις – καὶ 154 (ἔτος

- 1609) – μόνον τὸ ἀντίσημο μὲ τὰ γράμματα V καὶ d, καὶ μὲ μικρὲς διαφορὲς στὶς διαστάσεις.
- δ) Χονδρό, στιλπνὸ καὶ λευκὸ. Ἄγκυρα σὲ κύκλο, μὲ γράμμα M στὴ βάση (βλ. φ. 257): ἀντίσημο: φανὸς (βλ. φ. 252): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/27 κλστ.: πρβλ. Velkon 117 ἀριθ. 203 (ἔτος 1623) – μὲ διαφορὲς στὶς διαστάσεις, χωρὶς τὸ γράμμα M, ἀλλὰ μὲ ἴδιο ἀντίσημο.
- ε) Χονδρό, τραχὺ καὶ λευκὸ. Βαλλίστρα σὲ κύκλο, μὲ γράμματα G καὶ B ἐκατέρωθέν τῆς καὶ τριφύλλι στὴν κορυφὴ (βλ. φ. 258): χρησιμοποιεῖται μόνον στὰ πφ. ἀρχῆς καὶ τέλους: πρβλ. Stankonίς 26 καὶ 27 (ἔτη 1600-1615) – μὲ μικρὲς διαφορὲς στὶς διαστάσεις, Velkon 145 ἀριθ. 8 καὶ 146 ἀριθ. 10 (ἔτος 1605) – μὲ μικρὲς διαφορὲς στὶς διαστάσεις.
Μελάνι μαῦρο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 4-1 (III^ο λείπει 1 φ. πρὶν τὸ φ. I), 8 (8^ο ἀριθ. α), 8 (16^ο ἀριθ. β), 8 (24^ο ἀριθ. γ), 6 (30^ο ἀριθ. δ), 8 (38^ο ἀριθ. ε), 10 (48^ο ἀριθ. ζ), 12 (60^ο ἀριθ. η), 12 (72^ο ἀριθ. θ), 10 (96^ο ἀριθ. ι), 12 (108^ο ἀριθ. ια), 12 (120^ο ἀριθ. ιβ), 12 (132^ο ἀριθ. ιγ), 12 (144^ο ἀριθ. ιδ), 12 (156^ο ἀριθ. ιε), 12 (168^ο ἀριθ. ις), 12 (180^ο ἀριθ. ιζ), 8 (188^ο ἀριθ. ιη), 12 (200^ο ἀριθ. ιθ), 12 (212^ο ἀριθ. κ), 8 (220^ο ἀριθ. κα), 8 (228^ο ἀριθ. κβ), 8 (236^ο ἀριθ. κγ), 8 (244^ο ἀριθ. κδ τὰ φ. 237 καὶ 244 τεκμηριωτὸ δίφυλλο), 12 (257^ο ὁ ἀριθ. φύλλου 256 δὲν δόθηκε), 4-1 (260^ο λείπει 1 φ. μετὰ τὸ φ. 260^ο τὸ φ. 257 ἐνωμένο μὲ τὸ τεῦχος). Ἀριθμηση τευχῶν, μὲ ἑλληνικὰ ψηφία, στὴ μέση τοῦ κάτω περιθωρίου τοῦ recto τοῦ πρώτου φύλλου καὶ ἐνίστη τοῦ verso τοῦ τελευταίου. Ἀριθμηση φύλλων ἀπὸ τὸν Δ. Σάρρο στὸ recto, μὲ ρὸζ μελάνι βλ. σημ. στὸ φ. 258^ο καὶ Σάρρος, 415.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Ταινίες, τίτλοι, πρωτογράμματα καὶ βοηθητικὲς ἐνδείξεις μὲ κόκκινο μελάνι. Στὸ φ. I^ο πολυχρῶμο ἐπίτιτλο. Στὸ φ. 255^ο κόσμημα στὸ τέλος τοῦ κειμένου. Στὴν ἀρχὴ κάθε κεφαλαίου κενὸς χώρος γιὰ προσθήκη ἐπίτιτλου.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράκη: α. (ἐτικέτα τύπου α): 37.
β. (κάτω ἀπὸ τὴν ἐτικέτα τύπου α, ἴχνη ἐτικέτας τύπου γ) 2.
γ. (ἴχνη λευκῆς ἐτικέτας) [...] ΙΣΤ[...].
- φ. I^ο: † ὁ παρὼν χρονογράφος ἦπαρχη τον αγιον παν/τον (ἄλλο κ.) ἐπικεκλημένον βαρ-
λαὰμ τῶν μετεόρων (ἀρχικὸ κ.) κ(αι) ἤτη βουληθη να τον αποξηνοσι απ' (ἐπαναλαμβάνεται ἀπὸ ἄλλο κ.).
- φ. III^ο: † ὁ παρὼν χρονογράφος εἰπάρχη τοῦ ἀγίου άχυ/λήιου κ(αι) ὁποιος τὸν απωξενόσι να ἔχοι τὴν κατάραν.
- φ. 257^ο: † Τὸ παρὼν βιβλίον ἦπάρχει τῆς ἱερᾶς κ(αι) σε(βασμίας) μον(ῆς) τῶν ἀγί(ων) πάντ(ων), εἴτοι τοῦ βαρλαάμ / Καὶ ὁ ἀποξενώσ(ας) αὐτῶ ἐκ τὴν θεί(αν) ταῦτην

σε(βασμίαν) μον(ίν), να ἔχει τὰς ἀρᾶς τῶν τρικωσίων δέκα / κ(αι) η θεοφόρων ἀγίων π(ατέ)ρων κ(αι) τὸν χριστὸν ἀντίμαχον εἰς τὴν Δευτέραν αὐτοῦ παρουσίαν. (μονοκονδ.)
† ἀρσένιος ἱερο(μου)αχ(ος).

- φ. 259^v: † Ἐτοῦτος ὁ χρονογράφος εἶναι τ(ῆς) τιμωτ(ά)τ(ης) ἀρχοντίσ(ης) κυρί(ας) μπα-
νέσ(ης). / κ(αι) ἦτης τὸν ἀπόξενωσ(ει) ἐξ αὐτ(ῆς) ἄνευ θελήματος αὐτῆς, να κληρωνο-
μίσ(ει) τὴν ἀγκών(ην) / τοῦ ἰουδα κ(αι) τὴν ὀργὴν τοῦ θε(ο)ῦ κ(αι) πάντ(ων) τῶν αγί(ων):-
ἀμῆν. (ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἀρχὴ τοῦ σημ.).

2) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ᾶ:

- ἐσωτ. τῆς πινακίδας ἀρχῆς: α. δοκίμια κονδυλίου καὶ ἴχνη κόκκινου κεραιοῦ.
β. παῖσιος (μονοκονδ.) ἐλ(...).
- φ. Γ: α. δοκίμια κονδυλίου.
β. † αλ' φ' σσ' τ.
γ. πάρθενίου. (Πιθανῶς ὁ Παρθένιος Σταγῶν, κατὰ τὸν Ν. Βέντ' βλ. Βέντ, 375).
δ. (ἀνάποδα πρὸς τὸ κείμενο): παῖσιος ἐλέου θεοῦ ἀρχί/ἐπίσκοπος κοσταντίνου/
πόλεως.
- φ. Ι': ἀπὸ τὸ μπεράτι / αμνθ (= 1759): μνι ὀκτωβρίω, ὁ ἐπάρατος ἰσμαῖλ πασᾶς: / εἰς
Ἰωάννινα ἔσφαξεν ἀπανθρώπως δύο ἐν/τίμους, κ(αι) ἀξίους χριστιανούς ὡς φίλους τοῦ
ἐκτροῦ: / αὐτοῦ σουλεϊμάν πασᾶ ἀπὸ Ἰωαννίνων, τὸν τε / Γεώργιον μίσιον, κ(αι) τὸν
ζῶνν χαραμίν, οἷς / ὁ φιλάνθρωπος δεσπότης χαρίσασαι ζωὴν τὴν ἀληκτον (βλ. Σάρρος,
416 καὶ σημ. 1).
- φ. ΙΙ': α. ἀρσενίου ἡερέος / βαλθολομέου μοναχου (ἐπαναλαμβάνεται στὸ φ. 98^r, ἀνάπο-
δα πρὸς τὸ κείμενο' βλ. ΓΡΑΦΗ).
β. (ἀνάποδα πρὸς τὸ κείμενο): † παπ(ά) ὁ ψάλλων εἰς τὸ Γέρμπεσι κ(αι) λοιποὶ χρι-
στανοὶ χάρις ἦει ὑμῖν / κ(αι) ἤρῃνει ἀπὸ θεοῦ ὁ Ἰωάννης ἀνέφερεν ὑμῖν ὅτι καποι/οι χρι-
στανοὶ τὸν θεον μη φοβούμενοι.
- φ. ΙV': Πανοσιώτατε ἡμέτερε πρωτοσύγκελλε / ἐν ἀγίῳ πνεύματι υἱὲ ἀγαππτε ταπεινότετε
/ (ἄλλο χ.) Πανοσιώτατε ἡμέτερε πρωτοσύγγελλε / ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαππτε ἡμῶν ἀδελ-
φῆ / καὶ σειλλεΐτουργε καὶ ἐντιμότατοι κληρικοὶ μετὰ / πασῶν τῶν ἐπουρανί(ων) αὐτῆς
δυνάμει.
- φ. ΙΙΓ', 255^v, 257^r: ἐξίτηλο ἀποτύπωμα στρογγυλῆς σφραγίδας.
- φ. ΙΙV': [[1618]] / Προφητεία, γεγραμμένη, ... ἐγράφη δὲ ἐν τῷ πα/ρόντι χρονογράφῳ παρ'
ἐμοῦ Ἰωάννου ἐμμανουὴλ τοῦ μελάνδρου / ἐν τῷ χιλιοσιῶ ἔξακοσιοσιῶ δεκάτῳ ὀγδόῳ
ἔτει τῷ σωπτρίῳ - ... ἐγράφησαν τὰ παρόντα, παρὰ Ἰω(άννου) μελάνδρου τοῦ ἐκ τρίκ/κῆς
τῆς θεταλί(ας): ἐν τῷ αχιν^ω (= 1618) ἔτει τῷ σ(ωπ)τρίῳ ἐν τῇ σεβασμία / μονῇ τοῦ μονα-
στηρίου βαρλαάμ.
- φ. 98^v: α. τῷ λογιωτ(ά)τῳ καὶ / χρῆσιμοτ(ά)τῳ ἄρ/χοντι λογοθέτῃ / καὶ ἐπιτρόφῳ λα/ρίσις.
β. (ἴδιο χ.) τῷ πανιερωτάτῳ ἀγίῳ λαρίσις, κυρίῳ κυρίῳ γαβριήλ:-.
- φ. 100^r: ἐξίτηλο σημ.

- φ. 107^v: † διδάσκαλος δημίτριος.
- φ. 138^v: (μονοκονδ.) Ζητουίνου Ἄνθιμος.
- φ. 188^v: ἐξίπλητα ἀποτυπώματα δύο στρογγυλῶν σφραγίδων.
- φ. 257^v: *αὐτὸν ἰν(δικτιῶν)ος εἰς· ἐν ἔτει ακκβ^ω (= 1622)· ἔγινεν μεγάλη ἀκρίβεια ὥστε ἐπω-
λίθη(ν) / τὸ φορτομα τρικάλου· τῷ σιάρη· ἄσπρ(α) [[κ(αἰ) τὸ λ γρό(σ)α]]] χιλία· τὸ μπου-
τζηκι / ἀσπρ(α) ἑκατον εἴκοσι πεντε· κ(αἰ) τὸ γροσ(ι) ἀσπρ(α) ἑκατὸν δέκα ὁμοῖως κ(αἰ)
εἰς / τὰ ἄλλα γενήμ(α)τ(α) μεγάλη ἀκρίβεια· ἔγινεν (δὲ) κ(αἰ) συσμός· ακκσ^ω (= 1621)
φευ(ου)αρ(ίου) κδ / κ(αἰ) ἑκράτη ὁ συσμός ἕως τῆς κη τοῦ φευ(ου)αρ(ι)ου· κ(αἰ) σύονταν
τὴν ἡμέρα κ(αἰ) τὴν / νύκτα· κ(αἰ) ἡ ἀκρίβεια ἄρχησεν τῷ ακκσ^ω (= 1621)· κ(αἰ) ἐπολήθη(ν)
πενήντα το μπουτζήκι / διότι ἐγένη πολλη βροχια. Καὶ δὲν ἔσπηραν κ(αἰ) ἀπὸ τὸ ἀλῶνη
ἀρχησεν κ(αἰ) ἀνέβενεν τὸ σιαρη κ(αἰ) ἔγινεν ἡ μεγάλη ἀκρί/βεια· ἀκρηβεια ἦτον (δὲ)
κ(αἰ) οὐκί πῆνα. Διότι τῶν μάϊον μίνα· ἐξέπεσεν τὸ σιάρη κ(αἰ) ἦλθεν ἕκα/τον κ(αἰ) ενε-
νίκοινα τὸ μπουτζηκι.*
- φ. 258^r: α. (μὲ μπλὲ στυλὸ) Ἀριθμησε τὸν κώδικα τοῦ Χρονικοῦ τοῦ Ψευδαρθοῦ ὁ Δημ.
Σάρρος ἐκπαιδ. Σύμβουλος / τῆ 6 Ἰουλίου 1934.
β. δοκίμια κονδυλίου.
- φ. 260^r: α. *κωνσταντῆ ιερομοναχο.*
β. ἐλαβάμε ἀπὸ τὸν χασάνη τὸν μουτασουφ. γρόσ(ια)· 14.
- φ. 260^v: α. (ἀνάποδα πρὸς τὸ κείμενο) *ωσποτα(αἰ) ἐν περομονάχης κ(αἰ) πνευματικο)ίς·
κ(ῦρ) πα(πᾶ) / Δάνηλ κέρης ἐν κ(υρ)ῶ· τῷ ἀληθινῷ θιῶ εἰμ(ῶν).*
β. δοκίμια κονδυλίου.

ΣΤΑΧΩΣΗ: Ἐύλινες πινακίδες καὶ ἐπένδυση ἀπὸ ἀνοικτὸ καφέ δέρμα μὲ ἔκτυπο διάκοσμο.

Στὴν πινακίδα ἀρχῆς δύο ὀρθογώνια περιμετρικὰ πλαίσια μὲ φυτικά μοτίβα, μεταξὺ δύο διπλῶν πρόστυπων γραμμῶν (στὴν ἐξωτερικὴ πλευρὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ πλαισίου δὲν ὑπάρχει πρόστυπη γραμμὴ). Τὸ ἐσωτερικὸ διάχωρο διαιρεῖται σὲ μικρότερα τριγωνικὰ μὲ διπλῆς διαγώνιες πρόστυπες γραμμές. Στὴν ἄνω καὶ κάτω πλευρὰ τοῦ διαχωροῦ δύο ὀριζόντιες ταινίες μὲ φυτικὸ διάκοσμο μεταξὺ δύο διπλῶν πρόστυπων γραμμῶν, στὶς γωνίες τοῦ μικρὰ φυτικά κοσμήματα καὶ στὸ κέντρο τὰ ἴδια κοσμήματα σὲ σταυροειδῆ διάταξη. Στὰ σημεῖα συνάντησης ὄλων τῶν πρόστυπων γραμμῶν μικροὶ ὁμόκεντροι κύκλοι. Στὴν πινακίδα τέλους ὀρθογώνιο περιμετρικὸ πλαίσιο μὲ φυτικὸ μοτίβο (ἴδιο μὲ αὐτὸ τοῦ ἐξωτερικοῦ πλαισίου τῆς πινακίδας ἀρχῆς) μεταξὺ δύο διπλῶν πρόστυπων γραμμῶν. Τὸ ἐσωτερικὸ διάχωρο χωρίζεται σὲ μικρότερα τριγωνικὰ μὲ διπλῆς διαγώνιες πρόστυπες γραμμές καὶ διακοσμῆται μὲ μικρὰ φυτικά κοσμήματα (τὰ ἴδια μὲ αὐτὰ τῆς πινακίδας ἀρχῆς) σὲ σταυροειδῆ διάταξη. Στὰ σημεῖα συνάντησης ὄλων τῶν πρόστυπων γραμμῶν μικροὶ ὁμόκεντροι κύκλοι. Στὴ ράχη τὰ ἴδια φυτικά κοσμήματα μὲ τὶς πινακίδες σὲ σταυροειδῆ διάταξη. Αὐλακες στὶς τρεῖς πλευρὲς τῶν πινακίδων καὶ ἴχνη δύο κλειστῶν στὴ μεγάλη πλευρά.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Μέτρια. Πολλοί ρύποι από υγρασία και από τη χρήση. Ἐλάχιστες φθορές από ἔντομα στα περιθώρια. Πολλὰ φύλλα ἔτοιμα νὰ ἀποσπασθοῦν ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ κώδικα. Τὸ δέρμα τῆς στάκωσης πολὺ φθαρμένο ἀπὸ τὴ χρήση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἐναγραφή, 53. Βέης, 373-378. Σάρρος, 415-418. I. N. Lebedeva, ..., 46-47.

38

τέλη 11ου αἰ. περγ. 262x190 κλστ. [διαστάσεις στήλης 180/185x55 κλστ.] φφ. 186 στ. 25 στήλ. 2 ἀκέφ. κολ.

Εὐαγγελιστάριο.

1. (σπάραγμα ἀπὸ ἔντυπο ἐπικολημένο στὸ φ. 1^ρ) Μηναιὸ Ἐπριλίου διακρίνεται κείμενο: [...] *ων. χ[...]* | [...] *μεινω[.] ου[...]* | [...] *τως κα[...]* | [...] *αθλα δρεπό[...]* | [...] (μὲ κόκκινο) *θ ζ[...]* *οιον [...]* | [...] (μὲ μαῦρο) *υκῆς ὄτ[...]* *ἐνοίσω [...]* | [...] *ίματα το[...]* *τω δὲ τὸ [...]* | [...] *αριου [κ]αι [...]*. Μηναιὸν Ἐπριλίου, 28-29 (3 Ἐπριλίου).
2. (φ. 1^ρ-187^ν) Εὐαγγελιστάριο.
 - α. (φ. 1^ρ-132^ν) Οἱ Εὐαγγελικὲς περικοπὲς ἀπὸ τὴν Κυριακὴ τοῦ Τυφλοῦ ἕως τὸ Μεγάλου Σάββατο· ἀρκ. (ἀκέφ.): [...] *νίψατ[...]* | *εν βλεπα[...]*. Ἰω. 9:7· τέλ. (κολ.): *καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν*. Μτ. 28:20.
Χάσματα στὸ κείμενο μεταξὺ τῶν φ.: α) 49^ν (τέλ.: *τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξεληθεῖν* Λκ. 8:29) καὶ 50^ρ (ἀρκ.: [...] *ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κόμας ...* Λκ. 9:6), β) 110^ν (τέλ.: *καὶ καίεται. Ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοί* Ἰω. 15:7) καὶ 111^ρ (ἀρκ.: *κ οἶδασι τὸν πέμψαντά με ...* Ἰω. 15:21), γ) 116^ν (τέλ.: *ἐρώτησον τοὺς ἀκηκσ* Ἰω. 18:21) καὶ 102^ρ (ἀρκ.: *σου καταμαρτυροῦσιν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα ...* Μτ. 26:62· τὸ φ. 102 πρέπει νὰ τοποθετηθεῖ πρὶν ἀπὸ τὸ φ. 117^ν).
 - β. (φ. 133^ρ-136^ν) Τὰ ἔνδεκα Ἐωθινὰ εὐαγγέλια· ἀρκ. (ἀκέφ.): *Τῷ καιρῷ [...]* *Μαρία τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ...* Μρ. 16:9· Ἐωθινὸ γ'· τέλ. (κολ.): *τῷ πλοιο-αρίῳ ἤλθον*. Ἰω. 21:8· Ἐωθινὸ ἰ'.
 - γ. (φ. 137^ρ-187^ν) Μηνολόγιο ἀπὸ τὴν 1η Σεπτεμβρίου ἕως τὴν 29η Αὐγούστου· ἀρκ. (ἀκέφ.): *μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς*. Μτ. 5:12· τέλ. (κολ.): *τῇ μητρὶ [...]*. *Καὶ ἀκ[...]* *οἱ μα[...]*. Μρ. 6:29.

ΓΡΑΦΗ: (φ. 1^Γ-187^ν) Ἔνας γραφέας (τέλη 11ου αἰ.). Γραφή ἐπαρχιακή, ἀρκαίχουσα, ὄρθια, ἀραιή, μὲ γράμματα μεγάλου μεγέθους (ξεχωρίζουν τὰ Κ, λ καὶ φ καὶ ἐνίοτε καὶ τὰ Γ καὶ ι), μὲ κόνδρους ἢ γάντζους στὶς ἀπολήξεις τους καὶ συχνὰ «μυοῦκλες» (βλ. κυρίως τὸ Ν). Τὰ πνεύματα εἶναι πάντα καμπύλα. Ἐλάχιστα συμπλέγματα γραμμάτων καὶ συντομογραφίες. Ἐκφωνητικά σημεῖα στὸ διάστιχο.

ΥΛΗ: Περγαμνὴ μέσου πάχους λευκή, συρρικνωμένη, μᾶλλον μέτριας ποιότητας. Χαράκωσθ τύπου 00E2 (Leroy) καὶ συστήματος 9 (2112.2112) (Sautel-Leroy). Μελάνι καστανό.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: ; (48^ς φύλλα κολλημένα μεταξύ τους· ἀδύνατον νὰ διακριθοῦν τεύχη· πιθανῶς πρόκειται γιὰ πέντε τεύχη, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴ ράχη), 8-1 (55^ς λείπει 1 φ. μετὰ τὸ φ. 49, μὲ χάσμα στὸ κείμενο), 8 (63^ς τὰ φ. 58 καὶ 61 δὲν σχηματίζουν δίφυλλο), 8 (71), 8 (79^ς τὰ φ. 73 καὶ 78 δὲν σχηματίζουν δίφυλλο), ; (85^ς φύλλα κολλημένα μεταξύ τους· ἀδύνατον νὰ διακριθοῦν τεύχη), 8 (93), 8 (101), 8 (110^ς τὸ φ. 102 ἀποσταχωμένο καὶ παραποθετημένο· ἡ θέση του πρὶν ἀπὸ τὸ φ. 117, βάσει τοῦ κειμένου· τὰ φ. 104 καὶ 109 δὲν σχηματίζουν δίφυλλο), 8-2; (116^ς λείπει 1 φ. πρὶν τὸ φ. 111 καὶ 1 μετὰ τὸ φ. 116, μὲ χάσματα στὸ κείμενο· ἡ προσθήκη τοῦ φ. 102 μετὰ τὸ φ. 116 δὲν καλύπτει πλήρως τὸ χάσμα, ἀφοῦ τὸ φ. 102 ἀνῆκε στὸ ἐπόμενο τεῦχος), 8-1 (123^ς λείπει 1 φ. πρὶν ἀπὸ τὸ φ. 117, μὲ χάσμα στὸ κείμενο· πρόκειται γιὰ τὸ φ. 102 ποὺ παραποθετήθηκε), 8 (131), 10-4 (137^ς λείπουν 2 φ. μετὰ τὸ φ. 132 καὶ 2 μετὰ τὸ φ. 136, μὲ χάσματα στὸ κείμενο), 8 (144^ς τὰ φ. 140 καὶ 143 δὲν σχηματίζουν δίφυλλο· μετὰ τὸ φ. 143 1 φ. ἐκτός ἀρίθμησης [φ. 143a]), 8 (152), 6+1 (159^ς τὸ φ. 155 δὲν σχηματίζει δίφυλλο), 8 (167), 8 (175), 8 (183), 1+2 (186^ς ἀπ' ὅσο φαίνεται, πρόκειται γιὰ 1 φ. [φ. 184] καὶ ἓνα δίφυλλο [φ. 185-186] κολλημένα μεταξύ τους· γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ δὲν μπορούμε νὰ διακρίνουμε ἂν ὑπάρχουν χάσματα στὸ κείμενο). Ἀρίθμηση τευχῶν, ἀπ' ὅσο μπορεῖ νὰ δεῖ κανεὶς, δὲν ὑπάρχει. Τὰ φύλλα τοῦ κώδικα ἀριθμῆθηκαν ἀπὸ ἐμᾶς.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Ἐπαρχιακή. Ἐπίτιτλα (βλ. φ. 178^ν), ταινίες, τίτλοι καὶ πρωτογράμματα ἀρχικά ζωγραφισμένα μὲ ἀγνώστου χρώματος μελάνι (μᾶλλον κόκκινο-καφέ μὲ γέμισμα κίτρινο καὶ μπλέ, βλ. φ. 126^ν καὶ 139^ν), τὸ ὁποῖο ἀποχρωματίσθηκε. Σὲ πολλὰ σημεῖα νεώτερο κ. ἐπιζωγράφισε πρόχειρα τὰ περιγράμματά τους μὲ ἄλλα χρώματα, κυρίως πράσινο. Ἐνδείξεις στὸ κείμενο, παλαιῆς καὶ νεώτερες, μὲ κόκκινο μελάνι (λ. κ. φ. 23^ς καὶ 48^ν). Στὸ φ. 85^ν πρόχειρο μεταγενέστερο σκαρίφημα (Χριστὸς ποὺ εὐλογεῖ).

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- φ. 1^Γ: (ἐπικέτα τύπου α) 38

2) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ἄ.:

- φ. 85^v: (x. ἀγορῆκο· ἐπάνω στό ἐξίτηλο κείμενο) [...] *τω εθεμα* / [...] *νγκωλαου* / [...] *μονακου*.

ΣΤΑΧΩΣΗ: Ἐπιτάκιως. Στό φ. 186^v διακρίνονται ἐπικολημένα μικρά κομμάτια μαύρου δέρματος, προφανώς ἀπό τήν ἐπένδυση τῆς πινακίδας τέλους. Μεταξύ τῶν φ. 99 καί 100 ὑπάρχει φυλλοδείκτης ἀπό σοκινί.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Ἐθλια. Τά περισσότερα φύλλα κολημένα μεταξύ τους ἀπό τήν ὑγρασία. Μελάني ἐξίτηλο στό μεγαλύτερο μέρος τοῦ κώδικα. Σέ πολλά σημεῖα τὸ ὄξινο μελάني τρύπησε τήν περγαμνῆ. Ἐπί πολλά φύλλα, ἰδίως στήν ἀρχή, σώζεται μόνον ἕνα μέρος τους. Σέ ὀρισμένα σημεῖα ἴχνη παλαιᾶς συντήρησης μέ ραφή τῆς περγαμνῆς (λ. x. φ. 15 καί 71). Πολλά φύλλα ἀποστακωμένα. Σέ ἄρκετά σημεῖα τὸ κείμενο (καί ἡ διακόσμηση) ξαναγράφκε ἐπάνω ἀπό τὸ παλαιὸ ἀπό μεταγενέστερο χέρι (λ. x. φ. 96^r).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἐναγραφή, 53.

39

ἔτος 1756 χαρτ. 288x209 xλστ. [183x110 xλστ.] σ. 56 (<I>+53<β>) στ. 30

Ἐκολουθία τῶν ἁγίων Ἐθανασίου καί Κυρίλλου Ἐλεξανδρείας (18 Ἰανουαρίου).
Ἐκολουθία τοῦ ἁγίου Ἐθανασίου Ἐλεξανδρείας (2 Μαΐου).

1. (σ. 2-31) Ἐκολουθία τῶν ἁγίων Ἐθανασίου καί Κυρίλλου Ἐλεξανδρείας- 18 Ἰανουαρίου («Ἐν μνηί Ἰανουαρίῳ ἡ'. Τῶν ἐν ἁγίοις Πατέρων ἡμῶν καί ἀρχιεπισκόπων Ἐλεξανδρείας Ἐθανασίου καί Κυρίλλου»).
- α. (σ. 2-10) Ἐσπερινός («Ἐίς τὸν Ἐσπερινὸν τὸ πρῶτον Ἐντίφωνον τό, Μακάριος ἀνήρ. Ἐίς τό, Κύριε ἐκέκραξα ἰστώμεν στίχους ζ»).
- (σ. 2-4) «Στιχηρὰ προσόμοια» ἀρχ.: *Ἦχος δ'. Ὡς γενναῖον ἐν μάρτυρσιν. Διωγμοὺς ἐκατέρησας καί κινδύνους ...*
- (σ. 4-6) Ἐναγνώσματα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης («Ἐἵσοδος. Τὸ Προκείμενον τῆς ἡμέρας καί τὰ ἀναγνώσματα») ἀρχ.: *Παροιμιῶν τὸ ἀνάγνωσμα. Μνήμη δικαίου μετ' ἐγκωμίων ...*
- (σ. 7-8) «Ἐίς τὴν Λιτὴν Στιχηρὰ ἰδιόμελα» ἀρχ.: *Ποίημα τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἐλεξανδρείας κυρίου Γερασίμου. Ἦχος α'. Ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ τὰς ἐν κόσμῳ θλίψεις ...*

- (σ. 9-10) «Εἰς τὸν στίχον Στικηρὰ προσόμοια» ἀρχ.: Ἦχος πλάγιος α΄. Χαίροις ἀσκητικῶν ἀληθῶς. Χαίροις τῶν ἀρετῶν ὁ κανὼν ...· τέλ.: ἐλυτρώσατο ἡμᾶς ἐκ φθορᾶς ὡς φιλάνθρωπος. Καὶ Ἀπόλυσις.
- β. (σ. 11-31) Ὅρθρος («Εἰς τὸν Ὅρθρον»).
- (σ. 11-12) Καθίσματα ἀρχ.: Μετὰ τὴν α΄ Στιχολογία, Κάθισμα. Ἦχος γ΄. Τὴν ἁραιότητα. Τὴν τῶν αἰρέσεων πλάνην διπλεγξας ...
- (σ. 12-13, 14, 16, 18, 19-20, 24, 26, 27-28) «Ὁ Κανὼν τῆς Θεοτόκου μετὰ τῶν Εἰρμῶν εἰς ζ ... Ὁ Κανὼν τῆς Θεοτόκου» ἀρχ.: Ὡδὴ α΄. Ἦχος πλάγιος δ΄. Ὁ Εἰρμός. Ὑγρὰν διοδεύσας ὡσεὶ ξηρὰν ... Τροπάριον. Πολλοῖς συνεχόμενος πειρασμοῖς
- (σ. 13, 14-15, 16-17, 18-19, 20, 24-25, 26-27, 28-29) «Ὁ Κανὼν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, οὗ ἡ ἀκροστικίς, ἄνευ τῶν Θεοτοκίων, Ἀθανάσιος εὐχὸς ὀρθοδοξίας ἔφυσ» ἀρχ.: Ὡδὴ α΄. Ἦχος πλάγιος δ΄. Ἀρμαπλάτην Φαραῶ ἐβύθισε. Ποίημα Θεοφάνους. Ἀθανασίῳ προσκομίζων ἔπαινον ...
- (σ. 13-14, 15, 17, 19, 20-21, 25-26, 27, 29) «Ἐτερος Κανὼν τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, οὗ ἡ ἀκροστικίς, ἄνευ τῶν Θεοτοκίων, Θεωριῶν Κύριλλος ἐνθέων λύρα» ἀρχ.: Ὡδὴ α΄. Ἦχος δ΄. Θαλάσσης τὸ ἐρυθραῖον πέλαγος. Θεόθεν τὴν φωτοδοτὴν Κύριλλε ...
- (σ. 15) «Κοντάκιον τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου. Ἦχος β΄» ἀρχ.: Τοῖς τῶν αἱμάτων σου. Ὁρθοδοξίας φυτεύσας τὰ δόγματα ...
- (σ. 15-16) Καθίσματα («Εἶτα Κάθισμα») ἀρχ.: Ἦχος γ΄. Θείας πίστεως. Θείοις δόγμασι τὴν Ἐκκλησίαν ...
- (σ. 21) «Κοντάκιον. Ἦχος δ΄» ἀρχ.: Ἐπεφάνης σήμερον. Ἱεράρχαι μέγιστοι τῆς εὐσεβείας ...
- (σ. 21-23) Στίχοι στοῦς ἁγίους καὶ Συναξάριο («Τῷ αὐτῷ μνηί μ΄. Μνήμη τῶν ἐν ἁγίοις Πατέρων ἡμῶν Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου, πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας») ἀρχ.: Στίχοι. Ἀθανάσιον καὶ θανόντα ... Τούτων ὁ μὲν ἅγιος Ἀθανάσιος ἦν ἐπὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως ...· τέλ.: σύναξις ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ.
- (σ. 23-24) «Ἀπὸ τὸν Συναξαριστίν. Τῷ αὐτῷ μνηί ὀγδόη καὶ δεκάτη μνήμη τῶν ἐν ἁγίοις Πατέρων ἡμῶν Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου, πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας» ἀρχ.: Ἀπὸ τούτους ὁ μὲν ἅγιος Ἀθανάσιος ἦτον εἰς τὸν καιρὸν...· τέλ.: Γίνεται δὲ ἡ σύναξις τῶν ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ. Ταῖς αὐτῶν ... σωσον ἡμᾶς. Ἀμήν.
- (σ. 29-30) Ἐξαποστειλάρια ἀρχ.: Ἐξαποστειλάριον. Τοῖς μαθηταῖς συνέλθωμεν. Τῆς ὑπερθέου πάνσοφοι ἀνεδείχθητε ...
- (σ. 30) «Εἰς τοὺς Αἴνους Πᾶσα νηοί. Ἰστώμεν στίχους ζ΄. Ἦχος δ΄» ἀρχ.: Ὡς γενναῖον ἐν μάρτυρσιν. Τῇ τῶν λόγων λαμπρότητι ...
- (σ. 30-31) «Εἶτα τὸ παρὸν Ἰδιόμेलον. Ἦχος γ΄. Γερμανοῦ πατριάρχου» ἀρχ.: Ἡ

μεγάλη τῆς Ἐκκλησίας σάλπιγξ ... ἰ τέλ.: Δέσποινα πρόσδεξαι καὶ ἡμῶν τὰς δεῖσεις. Δοξολογία μεγάλη καὶ Ἀπόλυσις.

- γ. (σ. 31) Λειτουργία («Εἰς τὴν Λειτουργίαν»): ἄρχ.: *Τυπικὰ καὶ ἐκ τοῦ Κανόνος ...* τέλ.: *Κοινωνικόν. Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον.*
Μηναιῖον Ἰανουαρίου, 348-368 (18 Ἰανουαρίου). Σὲ σχέση μετὰ τὸ κείμενο τοῦ κώδικα παρατηροῦνται μικρὲς διαφορὲς σὲ Στιχηρὰ προσόμοια τοῦ Ἑσπερινοῦ, ἀρκετὲς διαφορὲς στὰ Στιχηρὰ ἰδιόμελα τῆς Λιτῆς καὶ διαφέρουν ἐντελῶς τὰ ἀναγνώσματα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τὰ Στιχηρὰ προσόμοια στὸ Στίχο, τὸ Ἀπολυτίκιο, τὰ Καθίσματα τοῦ Ὁρθροῦ καὶ τὰ Στιχηρὰ τῶν Αἰνῶν. Τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ τροπάρια ποὺ λείπουν ἀπὸ τὸ Μηναιῖο τοῦ Ἰανουαρίου ἐντοπίζονται στὸ Μηναιῖο τοῦ Μαΐου, στὴν Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου. Βλ. καὶ L. Petit, *Bibliographie des acolouthies grecques*, (Subsidia Hagiographica 16), Βρυξέλλες 1926, 17.
2. (σ. 32-51) Ἀκολουθία τῆς ἀνακομιδῆς τοῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου Ἀλεξανδρείας- 2 Μαΐου («Μηνὶ Μαΐω β΄. Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου, πατριάρχου Ἀλεξανδρείας»).
- α. (σ. 32-35) Ἑσπερινὸς («Εἰς τὸν Ἑσπερινὸν τό, Μακάριος ἀνὴρ, τὸ ἀ΄ Ἀντίφωνον, εἰς τό, Κύριε ἐκέκραξα ἰστώμεν στίχους ζ, Προσόμοια τῆς ἑορτῆς γ καὶ τοῦ ἁγίου γ»).
- (σ. 32-33) «Στιχηρὰ τοῦ ἁγίου. Ἦχος δ΄» ἄρχ.: *Ὡς γενναῖον ἐν μάρτυρσιν. Διωγμὸς ἐκαρτέρησας καὶ κινδύνους ...*
 - (σ. 33-34) «Εἰς τὴν Λιτὴν Ἰδιόμελα» ἄρχ.: *Ποίημα τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κυρίου Γερασίμου. Ἦχος ἀ΄. Ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ τὰς ἐν κόσμῳ θλίψεις ...*
 - (σ. 34-35) «Εἰς τὸν στίχον Στιχηρὰ προσόμοια» ἄρχ.: *Ἦχος πλάγιος ἀ΄. Χαίροις ἀσκητικῶν ἀληθῶς. Χαίροις τῶν ἀρετῶν ὁ κανὼν ...* τέλ.: *δορῆσασθαί ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος. Καὶ τῆς ἑορτῆς. Καὶ Ἀπόλυσις.*
- β. (σ. 36-50) Ὁρθρος («Εἰς τὸν Ὁρθρον»).
- (σ. 36) Καθίσματα ἄρχ.: *Μετὰ τὴν ἀ΄ Στιχολογίαν, Κάθισμα. Ἦχος γ΄. Θείας πίστεως. Θεῖαν ἔλλαμψιν κεκληρωμένος ...*
 - (σ. 36-37, 38-39, 47-48) «Ὁ Κανὼν τῆς ἑορτῆς μετὰ τῶν Εἰρμῶν εἰς ζ καὶ τοῦ ἁγίου εἰς ζ. Ὁ Κανὼν τοῦ ἁγίου» ἄρχ.: *Ὡδὴ ἀ΄. Ἦχος γ΄. Ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ. Ὡς ἀθάνατον ἐν Ἐκκλησίᾳ κεκτημένον ...*
 - (σ. 37-38) «Κάθισμα τοῦ ἁγίου» ἄρχ.: *Ἦχος γ΄. Τὴν ὠραιότητα. Τὴν τῶν αἵρέσεων πλάνην διήλεγξας ...*
 - (σ. 39) «Κοντάκιον τοῦ ἁγίου. Ἦχος β΄» ἄρχ.: *Τοῖς τῶν αἱμάτων σου ρείθροις. Ὁρθοδοξίας φυτεύσας τὰ δόγματα ...*

- (σ. 39-43) Στίχοι στὸν ἅγιο καὶ Συναξάριο («Τῷ αὐτῷ μηνί β'. Μνήμη τοῦ ἐν ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας τοῦ Μεγάλου») ἄρχ.: *Στίχοι. Ἀθανάσιε ποῦ κομίζη μοι πάλιν ... Οὗτος ὁ ἅγιος ἀγγελικὸν βίον ἐπὶ γῆς ... Ἀθανάσιος, ὁ τῆς ἀθανασίας ἐπώνυμος, πατρίδα μὲν ἔσχε ...* τέλ.: *ἐν γῆρᾳ καλῶ καταλύει τὸν βίον.*
- (σ. 43-47) «Ἀπὸ τὸν Συναξαριστίν. Τῷ αὐτῷ μηνί δευτέρα. Μνήμη τοῦ ἐν ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας τοῦ Μεγάλου» ἄρχ.: *Οὗτος ὁ ἅγιος ἐπέρασεν εἰς τὴν γῆν μίαν ζωὴν ... Ὁ Ἀθανάσιος, ὁ τῆς ἀθανασίας ἐπώνυμος, εἶχε μὲν πατρίδα ...* τέλ.: *τελειώνει ἐν γῆρᾳ καλῶ τὴν ζωὴν του.*
- (σ. 48-49) «Ἐξαποστειλάριον» ἄρχ.: *Ὁ οὐρανὸν τοῖς ἄστροις. Ἀρχιερέων τὸ κλέος καὶ τῆς Αἰγύπτου ...*
- (σ. 49-50) «Εἰς τοὺς Αἴνους τό, Πᾶσα πνοή. Ἰστώμεν στίχους δ καὶ ψάλλομεν Στιχηρὰ προσόμοια τοῦ ἁγίου. Ἦχος δ΄» ἄρχ.: *Ὡς γενναῖον ἐν μάρτυρσιν. Τοῖς πυρίνοις σου δόγμασι ...* τέλ.: *πρεσβεύει ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν. Καὶ νῦν, τῆς ἑορτῆς. Δοξολογία μεγάλη καὶ Ἀπόλυσις.*

γ. (σ. 50-51) Λειτουργία («Εἰς τὴν Λειτουργίαν»).

(σ. 50-51) Ὁ Ἀπόστολος: ἄρχ.: *Τυπικὰ καὶ ἐκ τοῦ Κανόνος τῆς ἑορτῆς. Ὡδὴ γ', καὶ ἐκ τοῦ ἁγίου, Ὡδὴ ζ'. Προκείμενον τοῦ ἀποστόλου. Τὸ στόμα μου λαλήσει σοφίαν ... Πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς Παύλου. Ἀδελφοί, οἱ ἐν σαρκὶ ὄντες...:* τέλ.: *ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον. Εἶπεν ὁ Κύριος, Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Κοινωνικόν. Εἰς μνημόσυνον.*

Μηναιὸν Μαΐου, 15-26 (2 Μαΐου). Σὲ σχέση μὲ τὸ κείμενο τοῦ κώδικα παρατηροῦνται σημαντικὲς διαφορὲς στὰ Στιχηρὰ ἰδιόμοια τῆς Λιτῆς καὶ στὰ Καθίσματα τοῦ Ὁρθρου, καὶ μικρὲς διαφορὲς στὰ Στιχηρὰ προσόμοια τοῦ Στίχου. Τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ τροπάρια ποῦ λείπουν ἀπὸ τὸ Μηναιὸ τοῦ Μαΐου ἐντοπίζονται στὸ Μηναιὸ τοῦ Ἰανουαρίου, στὴν Ἀκολουθία τῶν ἁγίων Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου. Οἱ ἐκδόσεις Ἀκολουθιῶν τοῦ Μ. Ἀθανασίου ποῦ κατέγραψε ὁ Petit (L. Petit, ..., 16-17) ἔχουν διαφορετικοὺς Κανόνες.

- *3. (ἔσωφ. τέλους) Σύντομο σχόλιο σὲ Ψαλμό: ἄρχ.: *Καθὼς γέγραπται. Ὅτι ἐνεκά σου θανατούμεθα ... πρόβατα σφαγῆς. Ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν ...* τέλ.: *οὔτε ἀρχαί, οὔτε δυνάμεις, οὔτε ἐνεστώτα, οὔτε ὕψωμα. Ψαλμὸς 43.*

ΓΡΑΦΗ: (σ. 1-51) Ἔνας γραφέας (Λάμπρος Τυρναβίτης, ἔτος 1756' βλ. σ. 1). Γραφὴ ἐξαιρετικὰ ἐπιμελημένη (πιστὴ ἀπομίμηση τυπογραφικῶν χαρακτῆρων), ὄρθια, ἀραιή, συμμετρική. Πολίτης-Πολίτη, Βιβλιογράφοι, 530-531.

Ἄγραφες οἱ σ. <1>, 52-<β>. Στὸ ἔσωφ. τέλους σύντομο κείμενο γραμμένο ἀπὸ ἀναγνώστη τοῦ κώδικα (Μαργαρίτης παπὰ Μανώλης' πρβλ. σημ. στή σ. 1).

ΥΛΗ: Χαρτί τραχύ και λευκό. Ύδατόσημο στο κέντρο του φύλλου:

- α) Χονδρό. Τρεις ήμισέληνοι (βλ. σ. 1-2): αντίσημο: γράμμα Α και ἄστρο ἐπάνω ἀπὸ αὐτὸ (βλ. σ. 5-6): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/34 χλστ.
- β) Χονδρό. Τὸ ὑδατόσημο δὲν ἐμφανίζεται· αντίσημο: γράμμα Β, τριφύλλι και γράμμα C (βλ. σ. 9-10): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/29 χλστ· χρησιμοποιεῖται μόνο σὲ ἓνα δίφυλλο.
- γ) Μέσου πάχους. Τρεῖς ήμισέληνοι - ἡ μικρότερη ἀπομακρυσμένη ἀπὸ τὶς ἄλλες δύο- (βλ. σ. 19-20): αντίσημο: γράμματα L (;) και Α (βλ. σ. 21-22): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/28 χλστ.
- Μελάνι μαῦρο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 1 (ἔσώφ. ἀρχῆς), 4 (7), 2 (11), 8 (27), 8+1 (45· τὸ φ. 44/45 ἐνωμένο μὲ τὸ τεῦχος), 6-1 (<β>· λείπει 1 φ. μετὰ τὴ σ. 53), 1 (ἔσώφ. τέλους). Καμία ἀρίθμηση τευχῶν. Παραπομπὴ μεταξὺ σελίδων στὴν κάτω δεξιὰ γωνία, παράλληλα πρὸς τὸ κείμενο.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Ἐξαιρετική. Τὸ κείμενο κάθε σελίδας περικλείεται ἀπὸ πλαίσιο μὲ κόκκινο και μαῦρο μελάνι. Ἐξαιρετικῆς ποιότητας ἐπίτιλα, πύλες, πρωτογράμματα και κοσμήματα στὸ τέλος ἐνοπίτων μὲ κόκκινο μελάνι. Στὴ σ. 1 ὁλόκληρο τὸ κείμενο περιβάλλεται ἀπὸ περίτεχνο πλαίσιο μὲ φυτικὸ διάκοσμο και σταυρούς. Τίτλοι και βοηθητικὲς ἐνδείξεις μὲ κόκκινο μελάνι. Στὴ σ. 51 πολύχρωμο κόσμημα στὸ τέλος τοῦ κειμένου.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΩΔΙΚΟΓΡΑΦΙΚΑ:

- σ. 1: (χ. τοῦ γραφέα) *ἘΓΡΑΦΗΣΑΝ / Αἱ παροῦσαι δύο αὐται Ἀκολουθίαι τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου τοῦ μεγάλου, Ἰαννουαρίου τε, / και Μαῖου. Διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ / ταπεινοῦ Λάμπρου Τυρναβίτου. / ἘΠΙ ΤΗΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΣ / Τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λαρίσης Κυρίου Μελετίου, / Διὰ συνδρομῆς, και ἐπιμελείας / τοῦ αὐτοῦ. / ΚΑΙ ΔΙ' ΕΞΟΔΩΝ / Τοῦ ἡγουμενεύοντος ἐν τῇ Μο/νῇ τοῦ αὐτοῦ Ἀγίου Πατρὸς Ἀθανασίου, κῦρ Μεθοδίου· εἰς ἣν ἀνετέθη ἡ παροῦσα Βίβλος ἐν / Ἐτει Σωτηρίῳ αμνς· 1756 / Ἰαννουαρίου· ν'.* (Γὰ τὴ Μονὴ τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου, νοτιοδυτικὰ τοῦ Τυρνάβου, βλ.: Σοφία Σδρόλια, Οἱ μεταβυζαντινοὶ ναοὶ τοῦ Τυρνάβου, *Πρακτικὰ Πρώτου Συνεδρίου Τυρναβητικῶν Σπουδῶν. Τύρναβος 9-10 Σεπτεμβρίου 1990*, Τύρναβος 1991, 87· Ν. Ι. Γιαννόπουλος, Ἐπιγραφαὶ Τυρνάβου, *Ἀρμονία 2*, 1901, 218-219, 221-222 [τὰ δύο βιβλία ποὺ εἶδε ὁ Ν. Γιαννόπουλος στὸ ναὸ τῆς μονῆς δὲν ἐντοπίζονται στὴ Δημοτικὴ Βιβλιοθήκη]· βλ. και παραπάνω 22).

2) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράχμ: α. (ἐτικέτα τύπου α) 39
β. (κάτω ἀπὸ τὴν ἐτικέτα τύπου α) ἴχνη ἐτικέτας τύπου γ.

- σ. <1>: α. (με μπλε μελάνι, παλαιότερος ταξιν. ἀριθ.) 12

β. *Αί παρούσαι ἀκολουθίαι / Ἀριστούργημα καλλιγραφίας / τοῦ ᾠοιδίου λάμπρου Τυρναβίτου / Ἀφαιρεθεῖσαι ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Μοναστηρίου / τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ ἐν Τυρνάβῳ / ἀπετέθησαν κειμήλια / Τυρναβιτικῆς Καλλιτεχνίας / ἐν τῇ τοῦ Σχολείου Βιβλιοθήκῃ / τῇ 2 Μαρτίου 1881 / Προσέρχεται δ' ἐν τέλει κ(αι) ἡ ἀρχὴ Προ...ς / ἦν κατὰ μίμησιν τῆς ἀκολουθίας ἔγραψε τῷ 1836 / ὁ μακαρίτης Μαργαρίτης Παπᾶ Μανώλης ἀλλὰ ἀλὼ / ὑπολείπεται ἡ καλλιγραφία αὐτοῦ / Ἀθανάσιος Δημητριάδης. (*Αναφορά στο σύντομο κείμενο τοῦ ἐσώφ. τέλους. Ὁ Μαργαρίτης παπᾶ Μανώλης ἔγραψε καὶ τὸν κῶδ. MIET, Συλλογὴ Ἰωάννου Πέζαρου 2' βλ. Πολίτης, Ἀναγραφή, 53. Γιὰ τὸν ἴδιο βλ. καὶ Κ. Λάππας-Ρόδη Σταμούλη (ἐπιμέλεια), *Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων. Ἀλληλογραφία*, τόμ. 2: 1818-1822, Ἀθήνα 2002, 373-374. Γιὰ τὸν Ἀθανάσιο Δημητριάδη, ἀρχαιολόγο καὶ ἔφορο ἀρχειοτήτων Τυρνάβου τὴν περίοδο 1878-1885, βλ. Σ. Β. Κουγέας, *Τυρναβίτες πνευματικοὶ πρόγονοι τοῦ Ἀχιλλέως Τζαρτζάνου, Θεσσαλικά Χρονικά* 7-8, 1959, 366-369).*

- σ. 53: *Καὶ τόδε Πέφεκεν / Κτῆμα [...]] / Τοῦ Κυρ. λάμπρου Τυρναβίτη.*

- ἐσώφ. τέλους: *ἐτοῦτοι ἡ ἐφιλάδα εἶναι τοῦ ἁγίου ἀθανασίου· καὶ ὁποῖος τὴν πάρη νὰ ἔχει τὴν κατάραν τοῦ ἁγίου.*

3) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ᾶ:

- ἐσώφ. τέλους: α. *Ἐν εἵτει Σωτηρίῳ αἰξῶδ'. 1864. μνηὶ Μαῖῳ 2. ἐν Τυρνάβῳ / χρηματίσας Ἀλληλοδιδάσκαλος ὁ Γεώργιος Καπηλαρίδης / ἐνταῦθα, τῇ κατὰ τὴν ἐνορίαν τῆς Ἁγίας Φανερωμένης / Ἀλληλοδιδασκτικῇ Σκολῇ, κ(αι) ἔστω εἰς μνημόσυνον αἰώνιον. (*Ὁ [Χατζῆ] Γεώργιος Καπηλαρίδης, ἢ Καπελαρίδης, δίδαξε καὶ σὲ ἄλλα σχολεῖα τῆς Θεσσαλίας· βλ. Δ. Κ. Ἀγραφιώτης, *Τὸ σχολεῖο τοῦ Μεταξοχωρίου καὶ οἱ δάσκαλοι του* [1735-1880], *Θεσσαλικὸ Ἡμερολόγιον* 33, 1998, 279. Εἶναι γνωστὸς καὶ ὡς γραφέας μιᾶς χειρόγραφης Ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου Ἀχιλλίου [τὸ 1872], ὅπως καὶ ὡς βιβλιοδέτης ἑνὸς Ψαλτηρίου [τὸ 1862]· βλ.: Δ. Κ. Ἀγραφιώτης, ..., 284· Ἀφροδίτη Ἀ. Πασαλιῆ, *Τὸ καθολικὸ τῆς μονῆς τοῦ Προφήτη Ἡλία στὸν Τύρναβο, Βυζαντινά* 21, 2000, 604).*

β. (ἴδιο κ. με τὸ κτητορικὸ σημ. αὐτοῦ τοῦ φύλλου): *ευεργετικωτατέ μοι πάτερ σὲ προσκυνῶ.*

ΣΤΑΧΩΣΗ: Πινακίδες ἀπὸ χαρτόνι καὶ ἐπένδυση ἀπὸ καφεὲ δέρμα με ἔκτυπο διάκοσμο. Καὶ στὶς δύο πινακίδες ὀρθογώνιο περιμετρικὸ πλαίσιο με φυτικὸ μοτίβο ἀνάμεσα σὲ δύο τριπλῆς πρόστυπες γραμμές. Τὸ ἐσωτερικὸ διάχωρο χωρὶς διάκοσμο. Τριπλῆς πρόστυπες γραμμές στὶς τρεῖς πλευρές τῆς ἐσωτερικῆς ὄψης κάθε πινακίδας. Στὴ ράχη νεῦρα καὶ διακόσμηση με ὀριζόντιες πρόστυπες γραμμές ἐκατέρωθεν τῶν νεύρων. Σελιδοδείκτης ἀπὸ δίχρωμη κλωστή.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Καλή. Πολλοὶ ρύποι ἀπὸ τὴ χρήση στὰ περιθώρια τῶν φύλλων. Ὅρισμένα φύλλα ἔτοιμα νὰ ἀποσπασθοῦν ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ κώδικα. Τὸ φ. 44/45 κολημένο στὸ τεῦχος με λωρίδα ἀπὸ χαρτί.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἐναγραφή, 53.

40

μέσα 17ου αἰ. καρτ. 240x172 κλστ. [150x103 κλστ.] σ. 528 στ. 21 ἀκέφ. κολ.

Μαξίμου Πελοποννησίου, Ἐποκάλυψη τοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καὶ ἔρμηνεία σὲ ἀπλή ἑλληνική.

- α. (σ. 3-532) **Μαξίμου Πελοποννησίου**, Ἐρμηνεία τῆς Ἐποκάλυψης τοῦ Ἰωάννου σὲ ἀπλή ἑλληνική· ἀρχ. (ἀκέφ.): *νὸς ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, ἔχοντας πάντα ὅσα ἔχει καὶ ὁ Πατὴρ ...*: τέλ. (κολ.): *θέλει ἐβγάλει πῦρ φλέγοντος τὸν πειρασμὸν τοῦ*. Ἐποκ. 1 στ. 1-5 κ. ἐξ.
- β. (σ. 4-521) **Μαξίμου Πελοποννησίου**, Μετάφραση τῆς Ἐποκάλυψης σὲ ἀπλή ἑλληνική· ἀρχ. (ἀκέφ.): *Καὶ ἐφανέρωσεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τοῦ δούλου του τοῦ Ἰωάννου ...*: τέλ.: *Λέγει ἐκεῖνος ὁποῦ μαρτυρᾷ ἐτοῦτα· ναὶ ἔρχομαι ὀγγίγωρα. Ἀμήν, ναὶ ἔρχομαι Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ... Ἀμήν*. Ἐποκ. 1 στ. 5 κ. ἐξ. Ἐκδ.: E. Cadman Colwell, *The Elizabeth Day McCormick Apocalypse*. Τόμ. 2: *History and Text, with an english version of prefaces of three early greek translators by J. Merle Rife*, Σικάγο 1940, 73 (στ. 4)-105· βλ. καὶ Ἐλένη Κακουλίδου-Πάνου, Μάξιμος Πελοποννησίος, Ἐποκάλυψις, *Πορευθέντες. Χριστιάνος τόμος πρὸς τιμὴν τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀλβανίας Ἀναστασίου (Γιαννουλάτου)*, Ἀθήνα 1997, 403-409.
- Ἡ μετάφραση τοῦ κειμένου τῆς Ἐποκάλυψης χωρίζεται σὲ σύντομα χωρία («Κείμενον»). Μετὰ ἀπὸ κάθε χωρίο ἀκολουθεῖ ἡ ἔρμηνεία του («Ἐξηγήσεις»): (σ. 3-20) Λόγος α', κεφάλαιον α'. Ἐποκ. 1:1-9 (σ. 20-38) «Λόγος β', κεφάλαιον β'». Ὅπτασία, εἰς τὴν ὁποίαν εἶδε τὸν Κύριον ἀνάμεσα εἰς ἐπτά λυχνίας ἐνδυσμένον ποδῆρη». Ἐποκ. 1:10-20 (σ. 38-47) «Κεφάλαιον γ'. Τὰ ὅσα ἐγράφησαν εἰς τὸν ἄγγελον τῆς Ἐφεσίων Ἐκκλησίας». Ἐποκ. 2:1-7 (σ. 47-52) «Κεφάλαιον δ'. Τὰ ὅσα ἔγραψε πρὸς τὸν ἄγγελον τῆς Συμυρναίων Ἐκκλησίας». Ἐποκ. 2:8-11 (σ. 52-59) «Κεφάλαιον ε'. Τὰ ὅσα ἐδηλώθησαν καὶ ἐγράφησαν τῷ ἀγγέλῳ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν Πέργαμον». Ἐποκ. 2:12-17 (σ. 59-72) «Κεφάλαιον ς'. [Τὰ ὅσα ἐ]γράφησαν τοῦ ἀγγέλου ὁποῦ ἦτον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν [τὸν Θυα]τεῖρον». Ἐποκ. 2:18-29 (σ. 73-81) «Λόγος γ', κεφάλαιον ζ'. Τὰ δηλωθέντα τῷ ἀγγέλῳ ἐν Σάρδεσιν Ἐκκλησίας». Ἐποκ. 3:1-6 (σ. 81-91) «Κεφάλαιον η'. Τὰ ὅσα ἐδηλώθησαν τῷ ἀγγέλῳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Φιλαδελφείας». Ἐποκ. 3:7-13 (σ. 91-103) «Κεφάλαιον θ'. Τὰ ὅσα ἐγράφησαν πρὸς τὸν ἄγγελον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Λαοδικείας». Ἐποκ. 3:14-22 (σ. 103-119) «Λόγος δ', κεφάλαιον

ον ι'. Περὶ τῆς ὄραθεισῆς θύρας ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τῶν κδ πρεσβυτέρων». Ἐποκ. 4:1-11' (σ. 120-126) «Λόγος ε', κεφάλαιον ια'. Περὶ τοῦ βιβλίου ὅπου ἦτον ἐσφραγισμένον μὲ ἐπτά σφραγίδες, τὸ ὅποιον οὐδένας ὅσοι εἶναι τῆς κτιστῆς φύσεως δύναται νὰ τὸ ἀνοίξῃ». Ἐποκ. 5:1-5' (σ. 126-138) «Κεφάλαιον ιβ'. Περὶ τῆς ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν δ ζῶων θεωρίας». Ἐποκ. 5:6-14' (σ. 138-144) «Λόγος ε', κεφάλαιον ιγ'. Λύσις τῆς πρώτης σφραγίδος, ἡ ὁποία σημαίνει τὴν ἀποστολικὴν διδασχίν». Ἐποκ. 6:1-2' (σ. 144-147) «Κεφάλαιον ιδ'. Λύσις τῆς δευτέρας σφραγίδος, δηλοῦσα τὸν τῶν ἀπίστων κατὰ τῶν πιστῶν πόλεμον». Ἐποκ. 6:3-4' (σ. 148-153) «Κεφάλαιον ιε'. Λύσις τῆς τρίτης σφραγίδος, ἡ ὁποία δηλοῖ ἐκεῖνων ὅπου δὲν πιστεύουν στερεὰ εἰς τὸν Χριστόν, τὸ πέσμα ὅπου θέλουν πέσει ἀπ' αὐτόν». Ἐποκ. 6:5-6' (σ. 153-157) «Κεφάλαιον ις'. Λύσις τῆς τετάρτης σφραγίδος, ἡ ὁποία δείκνει ταῖς τιμωρίας ὅπου ἔρχονται ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τοὺς ἀσεβεῖς». Ἐποκ. 6:7-8' (σ. 158-162) «Λόγος ζ', κεφάλαιον ιζ'. Λύσις τῆς πέμπτης σφραγίδος, ἡ ὁποία δηλοῖ τῶν ἀγίων ψυχῶν πρὸς τὸν Κύριον, περὶ τῆς συντελείας καταβόσιν». Ἐποκ. 6:9-11' (σ. 163-173) «Κεφάλαιον ιη'. Λύσις τῆς ἕκτης σφραγίδος, ἡ ὁποία δηλοῖ καὶ δείκνει ταῖς τιμωρίας ὅπου μέλλουν νὰ ἔλθουν εἰς τὸν καιρὸν τῆς συντελείας». Ἐποκ. 6:12-17' (σ. 173-179) «Λόγος ζ', κεφάλαιον ιθ'. Περὶ τῶν σφωζομένων ἀπὸ τὴν πληγὴν ὅπου θέλουν νὰ κάμουν οἱ τέσσαροι ἄγγελοι ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσάρων χιλιάδων». Ἐποκ. 7:1-3' (σ. 179-185) «Κεφάλαιον κ'». Ἐποκ. 7:4-8' (σ. 186-194) «Κεφάλαιον κα'. Περὶ τοῦ ἀναριθμήτου ὄχλου τῶν ἐξ ἔθνων λαμπροφορούντων». Ἐποκ. 7:9-17' (σ. 194-201) «Κεφάλαιον κβ'. Λύσις τῆς ἑβδόμης σφραγίδος, ἡ ὁποία δηλοῖ πῶς ἄγγελικαὶ δυνάμεις προσφέρουν εἰς τὸν Θεὸν τὰς προσευκὰς τῶν ἀγίων ὡσὰν θυμιάματα». Ἐποκ. 8:1-6' (σ. 202-205) «Λόγος η', κεφάλαιον κγ'. Περὶ τῶν ἐπτά ἀγγέλων, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὡσὰν ἐσάλπισεν ὁ πρῶτος, ἐκατέβη εἰς τὴν γῆν καλᾶζι, καὶ φωτία, καὶ αἶμα». Ἐποκ. 8:7' (σ. 205-208) «Κεφάλαιον κδ'. Περὶ τοῦ δευτέρου ἀγγέλου καὶ τῆς ἐν θαλάσσῃ ἀπωλείας τῶν ἐμψύχων». Ἐποκ. 8:8-9' (σ. 208-212) «Κεφάλαιον κε'. Περὶ τοῦ τρίτου ἀγγέλου καὶ τοῦ πικρασμοῦ τῶν ποταμίων ὑδάτων». Ἐποκ. 8:10-11' (σ. 212-215) «Λόγος θ', κεφάλαιον κς'. Περὶ τοῦ τετάρτου ἀγγέλου καὶ τοῦ σκοπισμοῦ τῶν φωστήρων». Ἐποκ. 8:12-13' (σ. 216-225) «Κεφάλαιον κζ'. Περὶ τοῦ πέμπτου ἀγγέλου, καὶ τῶν νοπτῶν ἀκριδῶν, καὶ τοῦ ποικίλου τῆς μορφῆς αὐτῶν». Ἐποκ. 9:1-12' (σ. 226-235) «Κεφάλαιον κη'. Περὶ τοῦ ἕκτου ἀγγέλου καὶ τῶν ἐπὶ τῷ Εὐφράτῃ λυομένων ἀγγέλων». Ἐποκ. 9:13-21' (σ. 236-243) «Λόγος ι', κεφάλαιον κθ'. Περὶ τοῦ ἀγγέλου ὅπου ἦτον φορεμένος σύννεφον καὶ δόξαν, ὅπου ἐπρομήνυε τὴν συντέλειαν». Ἐποκ. 10:1-7' (σ. 243-252) «Κεφάλαιον λ'. Ὅτι πῶς ὁ εὐαγγελιστῆς ἐπῆρεν ἀπὸ τὸν ἄγγελον τὸ βιβλαρίδιον». Ἐποκ. 10:8-11:2' (σ. 252-259) «Κεφάλαιον λα'. Περὶ Ἐνὼκ καὶ Ἡλίας». Ἐποκ. 11:3-10' (σ. 260-263) «Λόγος

ια', κεφάλαιον λβ'. "Ότι πῶς οἱ δύο ἐτοῦτοι προφῆται, ὁποῦ ἐφρονεῦθισαν, ἔχουν νὰ ἀναστηθοῦν». Ἐποκ. 11:11-14 (σ. 263-266) «Κεφάλαιον λγ'. Περὶ τῆς ἐβδόμης σάλπιγγος καὶ περὶ τῶν ὑμνούντων τὸν Θεὸν ἀγίων εἰς τὴν μέλλουσαν κρίσιν». Ἐποκ. 11:15-18' (σ. 266-280) «Κεφάλαιον λδ'. Περὶ τῶν διωγμῶν τῆς Ἐκκλησίας τῶν προτέρων καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ Ἄντιχρίστου». Ἐποκ. 11:19-12:6' (σ. 281-287) «Λόγος ιβ', κεφάλαιον λε'. Περὶ τοῦ πολέμου τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν δαιμόνων καὶ περὶ τῆς τοῦ Σατανᾶ καταπτώσεως». Ἐποκ. 12:7-12' (σ. 287-292) «Κεφάλαιον λς'. "Όπως ὁ διάβολος δὲν παύει νὰ διώκῃ τὴν Ἐκκλησίαν». Ἐποκ. 12:13-17' (σ. 293-302) «Κεφάλαιον λζ'. Περὶ τοῦ θηρίου τοῦ δεκακεράτου καὶ ἑπτακεφάλου». Ἐποκ. 13:1-10' (σ. 302-308) «Λόγος ιγ', κεφάλαιον λη'. Περὶ τοῦ ψευδοπροφήτου». Ἐποκ. 13:11-17' (σ. 309-310) «Κεφάλαιον λθ'. Περὶ τοῦ μιανοῦ ὀνόματος τοῦ Ἄντιχρίστου». Ἐποκ. 13:18' (σ. 311-317) «Κεφάλαιον μ'. Περὶ τοῦ ἀρνίου καὶ τῶν ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσάρων χιλιάδων». Ἐποκ. 14:1-5' (σ. 317-319) «Λόγος ιδ', κεφάλαιον μα'. Περὶ ἀγγέλου προαγορεύοντος τὴν ἐγγύτητα τῆς μελλούσης κρίσεως». Ἐποκ. 14:6-7' (σ. 319-321) «Κεφάλαιον μβ'. Περὶ τοῦ ἀγγέλου ὁποῦ κηρύσσει τὸ πέσιμον τῆς Βαβυλώνας». Ἐποκ. 14:8' (σ. 321-328) «Κεφάλαιον μγ'. Περὶ ἄλλου ἀγγέλου βεβαιώνοντος τοὺς πιστοὺς νὰ μὴ δεκτοῦν τὸν Ἄντιχριστον». Ἐποκ. 14:9-13' (σ. 329-332) «Λόγος ιε', κεφάλαιον μδ'. "Όπως ὁ ἐν τῇ νεφέλῃ καθήμενος τῷ δρεπάνῳ συντελέσει τὰ ἐκ τῆς γῆς βλαστάνοντα». Ἐποκ. 14:14-16' (σ. 332-338) «Κεφάλαιον με'. Περὶ τοῦ ἀγγέλου ὁποῦ ἐτρυγᾷ τὸ ἀμπέλι τῆς πικρίας». Ἐποκ. 14:17-20' (σ. 338-346) «Κεφάλαιον μς'. Περὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων ὁποῦ φέρνουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους πρὶν νὰ ἔλθῃ ἡ συντέλεια ταῖς πληγαῖς, καὶ περὶ τῆς ὑαλίνης θαλάσσης». Ἐποκ. 15:1-9' (σ. 347-349) «Λόγος ις', κεφάλαιον μζ'. "Ότι μὲ τὸ νὰ κυθῆ ἡ πρώτη γράφα γίνεται πληγὴ ἐναντίον τῶν ἀποστατῶν». Ἐποκ. 16:1-2' (σ. 349-351) «Κεφάλαιον μη'. Πληγὴ δευτέρα ἐναντία τῶν ἀνθρώπων, ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν θάλασσαν». Ἐποκ. 16:3' (σ. 351-358) «Κεφάλαιον μηθ'. "Ότι πῶς οἱ ποταμοὶ μὲ τὴν τρίτην πληγὴν εἰς αἶμα θέλουν σμίξει». Ἐποκ. 16:4-7' (σ. 358-360) «Λόγος ιζ', κεφάλαιον ν'. "Ότι πῶς μὲ τὴν τετάρτην πληγὴν καυματίζονται οἱ ἄνθρωποι». Ἐποκ. 16:8-9' (σ. 361-363) «Κεφάλαιον να'. "Ότι πῶς μὲ τὴν πέμπτην πληγὴν σκοτίζεται ἡ βασιλεία τοῦ θηρίου». Ἐποκ. 16:10-11' (σ. 364-370) «Κεφάλαιον νβ'. "Ότι πῶς μὲ τὴν ἕκτην φιάλην ἡ στράτα ἀπὸ τὸν Εὐφράτην ἀνοίγεται εἰς τοὺς βασιλεῖς ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου». Ἐποκ. 16:12-16' (σ. 371-378) «Λόγος ιη', κεφάλαιον νγ'. "Ότι πῶς ἀπὸ τὴν ἐβδόμην πληγὴν ἐγίνεν ἐναντίον τῶν ἀνθρώπων χαλάσι καὶ σεισμός». Ἐποκ. 16:17-21' (σ. 378-384) «Κεφάλαιον νδ'. Περὶ τοῦ ἐνός τῶν ἑπτὰ ἀγίων ἀγγέλων, ὁποῦ ἔδειξε τοῦ μακαρίου Ἰωάννου τὸν ἀφανισμόν τῆς πόρνης πόλεως, καὶ περὶ τῶν ἑπτὰ κεφαλῶν καὶ τῶν δέκα κεράτων». Ἐποκ. 17:1-5' (σ. 384-396) «Κεφάλαιον νε'. "Ότι πῶς

ὁ ἄγγελος τοῦ ἐρμήνευσε τὸ μυστήριον ὅπου εἶδεν». Ἐποκ. 17:6-18' (σ. 397-414) «Λόγος ιθ', κεφάλαιον νζ'. Περὶ ἐτέρου ἀγγέλου τὴν πῶσιν Βαβυλῶνος δηλοῦντος, καὶ οὐρανοῦ φωνῆς τὴν ἐκ τῆς πόλεως φυγὴν ἐντελλομένης, καὶ περὶ τῆς ἀποβολῆς τῶν τερπνῶν, ὧν πρὶν ἐκέκντο». Ἐποκ. 18:1-24' (σ. 415-419) «Κεφάλαιον νζ'. Περὶ τῆς τῶν ἁγίων ὑμνωδίας καὶ τοῦ τριπλοῦ ἀλληλουῖα, ὅπερ ἐπὶ τῇ καθαιρέσει Βαβυλῶνος ἄδουσιν οἱ ἅγιοι». Ἐποκ. 19:1-7 (στ. 4)' (σ. 420-424) «Κεφάλαιον νη'. Περὶ τοῦ μυστικοῦ γάμου καὶ τοῦ δείπνου τοῦ ἁρνί-ου». Ἐποκ. 19:7 (στ. 4)-10' (σ. 425-431) «Λόγος κ', κεφάλαιον νθ'. Ὅτι πῶς εἶδεν ὁ εὐαγγελιστὴς καβελάρην εἰς ἄλογον τὸν Χριστόν, ὁμοῦ μὲ δυνάμεις ἀγγελικαῖς». Ἐποκ. 19:11-16' (σ. 432-440) «Κεφάλαιον ξ'. Περὶ τοῦ Ἀντιχρί-στου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, ὅπου βάνονται εἰς τὴν γέενναν». Ἐποκ. 19:17-21' (σ. 440-442) «Κεφάλαιον ξα'. Ὅτι πῶς ἐδέθη ὁ Σατανᾶς ἀπὸ τὸν καιρὸν τῆς Σταυ-ρώσεως τοῦ Χριστοῦ ἕως τῆς συντελείας». Ἐποκ. 20:1-3' (σ. 443-445) «Λόγος κα', κεφάλαιον ξβ'. Περὶ τῶν ἵτοιμασμένων θρόνων τοῖς φυλάξαι τὴν Χριστοῦ ὁμολογίαν ἀνεξάρτητον». Ἐποκ. 20:4' (σ. 446-449) «Κεφάλαιον ξγ'. Ποία εἶναι ἡ πρώτη ἀνάστασις καὶ ποῖος ὁ δεύτερος θάνατος». Ἐποκ. 20:5-6' (σ. 449-455) «Κεφάλαιον ξδ'. Περὶ τοῦ Γῶγ καὶ Μαγῶγ». Ἐποκ. 20:7-10' (σ. 455-462) «Λόγος κβ', κεφάλαιον ξε'. Περὶ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῆς κοινῆς ἀναστάσεως καὶ κρίσεως». Ἐποκ. 20:11-15' (σ. 462-468) «Κεφάλαιον ξς'. Περὶ οὐρανοῦ καινοῦ καὶ γῆς καινῆς καὶ τῆς ἄνω Ἱερουσαλήμ». Ἐποκ. 21:1-4' (σ. 468-472) «Κεφάλαιον ζζ'. Περὶ ὧν εἶπεν ὁ ἐν τῷ θρόνῳ καθημένος». Ἐποκ. 21:5-8' (σ. 473-485) «Λόγος κγ', κεφάλαιον ζη'. Περὶ ἀγγέλου, ὅπου ἔδεικνε τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ὅπου ἐμέτρα τὸ κάστρον τῆς ὁμοῦ μὲ ταῖς πόρταις τῆς». Ἐποκ. 21:9-19 (στ. 3)' (σ. 485-496) «Κεφάλαιον ζθ'. Καὶ οὕτως γίνωσκε τὴν δηλοῦσιν οἱ δώδεκα λίθοι». Ἐποκ. 21:19 (στ. 3)-27' (σ. 497-502) «Κεφάλαιον σ'. Περὶ τοῦ καθαροῦ ποταμοῦ, ὅπου ἐφάνη, πῶς ἔβγαίνεν ἀπὸ τὸν θρόνον». Ἐποκ. 22:1-5' (σ. 503-508) «Κεφάλαιον σα'. Ὅτι Θεὸς εἶναι τῶν προφητῶν ὁ Χριστός, καὶ δεσπότης τῶν ἀγγέλων». Ἐποκ. 22:6-7' (σ. 508-510) «Λόγος κδ', κεφάλαιον σβ'. Περὶ τοῦ ἀξιοπίστου εἰς ἐκεῖνα ὅπου εἶδεν ὁ ἀπόστολος». Ἐποκ. 22:8-9' (σ. 510-516) «Κεφάλαιον σγ'. Ὅτι πῶς ἐπροστάχθηκε νὰ μὴ τὴν φυλάξῃ, ἀλλὰ νὰ τὴν κηρύξῃ τὴν Ἀποκάλυψιν». Ἐποκ. 22:10-15' (σ. 516-532) «Κεφά-λαιον σδ'. Ὅτι πῶς ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ πνευμά τῆς, προσκαλοῦνται τὴν ἐνδο-ξον τοῦ Χριστοῦ ἐπιφάνειαν, καὶ περὶ τῆς κατάρας εἰς τὴν ὁποίαν καταδικάζου-νται ὅσοι χαλοῦν καὶ ἄθετοῦν τὸ βιβλίον ἐτοῦτο τῆς Ἀποκαλύψεως». Ἐποκ. 22:16-21.

Γιὰ τὴν μετάφραση τοῦ Μαξίμου βλ. E. Cadman Colwell, ..., 21-40, 63-72 καὶ κυρίως 122-127. Γιὰ τὴν ἐρμηνεία τοῦ ἰδίου βλ.: E. Cadman Colwell, ..., 106-121 (118-119: ἐκδ. σύντομου ἀποσπάσματος)· A. Argyriou, *Les exégèses grecques de*

l'Apocalypse à l'époque turque (1453-1821). Esquisse d'une histoire des courants idéologiques au sein du peuple grec asservi, ('Εταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν. 'Επιστημονικὰ πραγματεῖα 15), Θεσσαλονίκη 1982, 127-157.

ΓΡΑΦΗ: (σ. 3-532) Ἐνας γραφέας (μέσα 17ου αἰ.). Γραφή ἐπιμελημένη, ἐλαφρῶς ἐπισεσυρμένη, δεξιοκλινής, πυκνή, μὲ γράμματα μεγάλων διαστάσεων, μὲ μεγάλες κεραίες, καὶ ἐλάχιστες συντομογραφίες. Βλ. καὶ Α. Αργυρίου, ..., 130, 132-133. Ἡ γραφή τοῦ κώδικα ὁμοιάζει μὲ αὐτὴ τοῦ κώδ. Chicago Univers. 931 (κώδ. Elizabeth Day McCormick), πού παραδίδει τὸ ἴδιο κείμενο, χωρὶς ὅμως νὰ προέρχονται ἀπὸ τὸ ἴδιο κέρι. Γιὰ τὸν κώδικα τοῦ Σικάγου (καὶ τὴν εἰκονογράφησή του) βλ.: Η. R. Willoughby, *The Elizabeth Day McCormick Apocalypse*. Τόμ. 1: *A greek Corpus of Revelation Iconography, with an Introduction by Juliette Renaud*, Σικάγο 1940· E. Cadman Colwell, ..., 41-62, 137-151.

ΥΛΗ: Χαρτί κονδρὸ καὶ ὑποκίτρινο:

- α) Τραχύ. Ὑδατόσημο χωρισμένο σὲ δύο τμήματα: κεφάλι ἀνθρώπου μὲ στέμμα, σὲ κύκλο (βλ. σ. 3-4 καὶ 5-6)· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/27 χλστ.· σχεδὸν ταυτίζεται μὲ τὸ Heawood 2607 (ἔτος 1646).
- β) Τραχύ. Ὑδατόσημο χωρισμένο σὲ δύο ἄνισα τμήματα: ἄγκυρα ἐπάνω ἀπὸ ὄρος (βλ. σ. 7-8 καὶ 9-10)· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/26 χλστ.· ταυτίζεται μὲ τὸ Heawood 2837 (χωρὶς χρονολογία), πού ὅμως ἔχει καὶ δεῦτερο σχέδιο (ἄμνὸ).
- γ) Σπιλινό. Ὑδατόσημο χωρισμένο σὲ δύο τμήματα: κεφάλι ἀλόγου μὲ στέμμα, σὲ κύκλο (βλ. σ. 420-421/422-423)· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/23 χλστ.
- Μελάνι μαῦρο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 6-1 (12 ἀριθ. α βάσει τῆς σελιδαρίθμησης λείπει τὸ πρῶτο φύλλο [σ. 1-2]· σί σ. 3-10 ἀποσταχωμένες), 8 (28 ἀριθ. β), 8 (44 ἀριθ. γ), 8 (60 ἀριθ. δ), 8 (76 ἀριθ. ε), 8 (92 ἀριθ. ζ), 8 (108 ἀριθ. ζ), 8 (124 ἀριθ. η), 8 (140 ἀριθ. θ), 8 (156 ἀριθ. ι), 8 (172 ἀριθ. ια), 8 (188 ἀριθ. ιβ), 8 (204 ἀριθ. ιγ), 8 (220 ἀριθ. ιδ), 8 (236 ἀριθ. ιε), 8 (252 ἀριθ. ις), 8 (268 ἀριθ. ιζ), 8 (285 ἀριθ. ιη) ὁ ἀριθ. σελίδας 278 δὲν δόθηκε), 8 (301 ἀριθ. ιθ), 8 (317 ἀριθ. κ), 8 (333 ἀριθ. κα), 8 (349 ἀριθ. κβ), 8 (365 ἀριθ. κγ), 8 (381 ἀριθ. κδ), 8 (397 ἀριθ. κε), 8 (413 ἀριθ. κς), 8 (429 ἀριθ. κζ), 8 (445 ἀριθ. κη), 8 (461 ἀριθ. κθ), 8 (477 ἀριθ. λ), 8 (493 ἀριθ. λα), 8 (509 ἀριθ. λβ), 8 (526 ἀριθ. λγ) ὁ ἀριθ. σελίδας 515 δὲν δόθηκε), 3 (532) λείπει ἄγνωστος ἀριθμὸς φύλλων μετὰ τὴ σ. 532). Ἀριθμηση τευχῶν, μὲ ἐλληνικὰ ψηφία (καὶ σταυρὸ στὴ μέση τοῦ ἄνω περιθωρίου), στὴν ἄνω δεξιὰ γωνία τοῦ recto τοῦ πρώτου φύλλου καὶ τοῦ verso τοῦ τελευταίου. Παραπομπὴ μεταξὺ τευχῶν, στὴν κάτω δεξιὰ γωνία τοῦ verso τοῦ τελευταίου φύλλου, κάθετα πρὸς τὸ κείμενο.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Πλούσια. Ἐπίτιλα, ταινίες, τίτλοι, πρωτογράμματα, ἐνδείξεις στό κείμενο, μικρά κοσμήματα καί χρωματισμός τῶν πυρήνων ὀρισμένων γραμμάτων μέ κόκκινο μελά-νι. Στήν ἀρχή σχεδόν κάθε κεφαλαίου ὑπάρχει μία πολύχρωμη μικρογραφία («ἱστορία»), ἡ ὁποία συνήθως καταλαμβάνει ἕκταση μιᾶς σελίδας (σπανίως ὀλοσέλιδη) καί ἀποδίδει εἰκονογραφικά τὸ περιεχόμενο τοῦ κεφαλαίου. Οἱ μικρογραφίες αὐτές εἶναι οἱ ἑξῆς:

(σ. 14) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 1-7 (σ. 20) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 1:13-16 (σ. 38) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 2:1 (σ. 47) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 2:8 (σ. 52) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 2:12 (σ. 60) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 2:18 (σ. 73) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 3:1 (σ. 81) Πιθανὸν ἀπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 3:7 (σ. 91) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 3:20 ἢ 3:7 (σ. 103) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 4:1-8 (σ. 120) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 5:1-5 (σ. 127) «Ἱστορία τοῦ θρόνου καὶ τῶν δ' αὐτῶν». Ἐποκ. 5:6-7 (σ. 139) «Ἱστορία τῆς πρώτης σφραγίδος». Ἐποκ. 6:1-2 (σ. 145) «Ἱστορία τῆς δευτέρας σφραγίδος». Ἐποκ. 6:3-4 (σ. 148) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 6:5 («Καὶ ἡ ἱστορία αὐτῆς») (σ. 154) «Ἱστορία τῆς δ' σφραγίδος». Ἐποκ. 6:8 (σ. 158) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 6:9-11 («Καὶ ἡ ἱστορία τῆς») (σ. 163) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 6:12-16 («Καὶ ἡ ἱστορία τῆς») (σ. 174) «Ἱστορία τῶν ἀγγέλων ὅπου πληγῶνουν». Ἐποκ. 7:1-2 (σ. 186) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 7:9-11 («Ἡ ἱστορία») (σ. 195) «Ἱστορία τῶν ἐπὶ ἀγγέλων μετὰ φιαλῶν». Ἐποκ. 8:2-4 (σ. 202) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 8:7 («Καὶ ἡ ἱστορία αὐτῶν») (σ. 205) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 8:8 («Καὶ ἡ ἱστορία») (σ. 209) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 8:10 («Περὶ τῆς ἱστορίας αὐτοῦ») (σ. 213) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 8:12 («Περὶ τῆς ἱστορίας αὐτοῦ») (σ. 216) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 9:1-10 («Καὶ τῆς ἱστορίας αὐτῶν») (σ. 226) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 9:13-17 («Καὶ ἡ ἱστορία αὐτῶν») (σ. 236) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 10:1-2 («Καὶ περὶ τῆς ἱστορίας του») (σ. 244) «Ἱστορία πῶς ἔλαβε τὸ βιβλίδιον». Ἐποκ. 10:9-11:1 (σ. 254) «Ἱστορία Ἐνῶχ καὶ Ἡλία, ὅπου ἐβγαίνει φωτιά ἀπὸ τὸ στόμα τους». Ἐποκ. 11:3-7 (σ. 260) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 11:11-13 («Καὶ ἡ ἱστορία αὐτῶν») (σ. 263) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 11:15-16 (σ. 267) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 12:1-5 («Καὶ ἡ ἱστορία αὐτῶν κατὰ τὴν τάξιν τους») (σ. 281) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 12:7-9 («Καὶ ἡ ἱστορία αὐτῶν») (σ. 288) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 12:14-16 («Καὶ ἡ ἱστορία αὐτῶν οὕτως») (σ. 293) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 13:1-4 («Καὶ ἡ ἱστορία αὐτοῦ») (σ. 302) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 13:11-18 («Καὶ ἡ ἱστορία») (σ. 311) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 14:1-3 («Καὶ περὶ τῆς ἱστορίας αὐτῶν») (σ. 317) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 14:6 («Καὶ ἡ ἱστορία αὐτῶν») (σ. 319) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 14:8 («Καὶ ἡ ἱστορία αὐτῶν») (σ. 321) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 14:9-10 («Καὶ ἡ ἱστορία αὐτῶν») (σ. 329) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 14:14-16 («Καὶ ἡ ἱστορία αὐτῶν») (σ. 332) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 14:17-20 («Καὶ τῆς ἱστορίας αὐτοῦ») (σ. 338) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου Ἐποκ. 15:1-7 («Καὶ ἡ ἱστορία αὐτῶν») (σ. 347) Ἐπεικόνισι τοῦ κωρίου

ου Ἐποκ. 16:2 («Καὶ ἡ ἱστορία αὐτῶν») (σ. 349) Ἐπεικόνισι τοῦ χωρίου Ἐποκ. 16:3 («Καὶ ἡ ἱστορία αὐτῶν») (σ. 352) Ἐπεικόνισι τοῦ χωρίου Ἐποκ. 16:4-7 («Καὶ περὶ τῆς ἱστορίας αὐτῶν») (σ. 358) Ἐπεικόνισι τοῦ χωρίου Ἐποκ. 16:8-9 («Καὶ ἡ ἱστορία αὐτῶν») (σ. 361) Ἐπεικόνισι τοῦ χωρίου Ἐποκ. 16:10 («Καὶ ἡ ἱστορία αὐτοῦ») (σ. 364) Ἐπεικόνισι τοῦ χωρίου Ἐποκ. 16:12-14 («Καὶ ἡ ἱστορία αὐτῶν») (σ. 371) Ἐπεικόνισι τοῦ χωρίου Ἐποκ. 16:17-21 («Καὶ ἡ ἱστορία αὐτῶν») (σ. 379) Ἐπερὶ τῆς ἱστορίας τῆς πόρνης γυναικὸς ἦγον τῆς πόλεως. Ἐποκ. 17:1-4 (σ. 384) Ἐπεικόνισι τοῦ χωρίου Ἐποκ. 17:7 («Καὶ ἡ ἱστορία αὐτῶν») (σ. 397) Ἐπεικόνισι τοῦ χωρίου Ἐποκ. 18:1-2 («Καὶ τῆς ἱστορίας αὐτοῦ») (σ. 415) Ἐπεικόνισι τοῦ χωρίου Ἐποκ. 19:1-4 («Καὶ περὶ τῆς ἱστορίας αὐτῶν») (σ. 420) Ἐπεικόνισι τοῦ χωρίου Ἐποκ. 19:8-9 («Καὶ τῆς ἱστορίας αὐτῶν») (σ. 425) Ἐπεικόνισι τοῦ χωρίου Ἐποκ. 19:11-15 («Καὶ ἡ ἱστορία αὐτῶν») (σ. 432) Ἐπεικόνισι τοῦ χωρίου Ἐποκ. 19:17-21 («Καὶ περὶ τῆς ἱστορίας αὐτῶν») (σ. 441) Ἐπεικόνισι τοῦ χωρίου Ἐποκ. 20:1-3 («Καὶ περὶ τῆς ἱστορίας αὐτοῦ») (σ. 443) Ἐπεικόνισι τοῦ χωρίου Ἐποκ. 20:4 («Καὶ περὶ τῆς ἱστορίας αὐτῶν») (σ. 446) Ἐπεικόνισι τοῦ χωρίου Ἐποκ. 20:5-6 («Καὶ περὶ τῆς ἱστορίας αὐτῶν») (σ. 450) Ἐπεικόνισι τοῦ χωρίου Ἐποκ. 20:8-9 («Περὶ τῆς ἱστορίας αὐτῶν») (σ. 455) Ἐπεικόνισι τοῦ χωρίου Ἐποκ. 20:11-13 («Καὶ τῆς ἱστορίας αὐτοῦ») (σ. 466) Ἐπεικόνισι τοῦ χωρίου Ἐποκ. 21:2 («Καὶ περὶ τῆς ἱστορίας αὐτῆς») (σ. 468) Ἐπεικόνισι τοῦ χωρίου Ἐποκ. 21:5 («Καὶ περὶ τῆς ἱστορίας αὐτῶν») (σ. 473) Ἐπεικόνισι τοῦ χωρίου Ἐποκ. 21:9-15 («Καὶ ἡ ἱστορία») (σ. 497) Ἐπεικόνισι τοῦ χωρίου Ἐποκ. 22:1-2 («Καὶ ἡ ἱστορία αὐτῶν») (σ. 503) Ἐπεικόνισι τοῦ χωρίου Ἐποκ. 22:6 («Καὶ ἡ ἱστορία») (σ. 508) Ἐπεικόνισι τοῦ χωρίου Ἐποκ. 22:8-9 («Καὶ ἡ ἱστορία») (σ. 510) Ἐπεικόνισι τοῦ χωρίου Ἐποκ. 22:10 («Καὶ ἡ ἱστορία αὐτῶν») (σ. 516) Ἐπεικόνισι τοῦ χωρίου Ἐποκ. 22:16-17 («Καὶ ἡ ἱστορία»). Βλ. καὶ A. Argyriou, ..., 132-132 Πρβλ. καί: E. Cadman Colwell, ... 137-151: H. R. Willoughby, ..., 85 κ. ἐξ.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΚΗΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράχη: α. (ἐτικέτα τύπου α) 40.

β. (κάτω ἀπὸ τὴν ἐτικέτα τύπου α) ἴχνη ἐτικέτας τύπου γ.

ΣΤΑΧΩΣΗ: Ἄσταχωτος. Σώζεται μόνον ἡ ράχη, μὲ καφὲ δερμάτινη ἐπένδυση.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Κακὴ. Πολλοὶ ρόποι ἀπὸ τὴ χρῆσι καὶ ἀπὸ ὕγρασι. Σημαντικὲς φθορὲς σὲ ὄλες τῆς μικρογραφίης ἀπὸ τὸ ὄξινο μελάνι (διάτρηση τοῦ χαρτιοῦ). Πολλὴ λίγες φθορὲς ἀπὸ ἔντομα. Οἱ σ. 3-10 καὶ 529-532 ἀποσταχωμένες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἐναγραφή, 53. A. Argyriou, ..., 130-134.

41

α' μισθό-μέσα 14ου αἰ. περγ. 110x80 κλστ. [84/89x52/55 κλστ.] φφ. 299 (VI+286+z) στ. 18/20 ἀκέφ. κολ.

Βίοι ἁγίων. Ἀσκητικὲς διηγήσεις.

1. (φ. II^v-III^r) Πίνακας περιεχομένων με τὴν ἀρχὴ κάθε βίου, χωρὶς ἔνδειξη φύλλων («Πίναξ τοῦ παρόντος βιβλίου κατὰ τοὺς λόγους»): ἀρχ.: *Τῆς ὁσίας Μητρὸς ἡμῶν Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας ...* τέλ.: *Τῶν ὁσίων Πατέρων ἐκλογή τοῦ Πατερικοῦ.*
2. (φ. 1^r-33^v) **Σωφρονίου Ἱεροσολύμων**, Βίος τῆς ἁγίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας: ἀρχ. (ἀκέφ.): *Ἡμερῶν δὲ διεληθουσῶν ἱκανῶν, ἤγγισεν ὁ καιρὸς ...* τέλ.: *καὶ πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος εὐαρεστησάντων αὐτῷ διὰ θεωρίας καὶ πράξεως. Δῶμεν οὖν καὶ ἡμεῖς δόξα τῷ Θεῷ τῷ παμβασιλεῖ τῶν αἰώνων, ὅπως καὶ ἡμᾶς καταξίωση ἐλέους τυχεῖν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως. Ἐν Χριστῷ ... αἰώνων. Ἀμήν.* (BHG 1042, CPG 7675). PG 87, 3697-3726.
3. (φ. 34^r-106^v) «Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας Μητρὸς ἡμῶν Εἰρήνης, ἡγουμένης γενομένης τῆς μονῆς τοῦ Χρυσοβαλάνου (sic)»: ἀρχ.: *Ἦδη μὲν οὖν ἐπέπαυτο ὁ κατὰ τῶν προσκυνητῶν ...* τέλ.: *ὥστε γινώσκεισθαι πᾶσιν ἡμᾶς ἀπ' αὐτῆς μαθητὰς τοῦ Χριστοῦ, ὃ πρέπει ... αἰώνων. Ἀμήν.* (BHG 952).
4. (φ. 107^v-133^v) «Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας Μητρὸς ἡμῶν Θεοδώρας, τῆς μετονομασθείσης Θεόδωρος»: ἀρχ.: *Ζίνων μὲν ἦδη τὴν αὐτοκράτορα Ῥωμαίους διεῖπεν ἀρχὴν ...* τέλ.: *τοσοῦτων πόνων ἀπολαμβάνουσα τοὺς μισθοὺς. Ἦς ταῖς πρεσβείαις καὶ ἡμᾶς γένοιτο τῆς τῶν σφωζομένων γενέσθαι μερίδος. Χάρτι ... αἰώνων. Ἀμήν.* (BHG 1730). PG 115, 665-689.
5. (φ. 134^v-151^v) «Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας Μητρὸς ἡμῶν Εὐφροσύνης, τῆς μετονομασθείσης Σμάραδος»: ἀρχ.: *Ἄρτι τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα Θεοδοσίου τοῦ παιδὸς Ἀρκαδίου ...* τέλ.: *εἰς μνήμην διπνεκῆ καὶ δόξαν τοῦ ταῦτα ὀκονομικότος Θεοῦ, ὃ πρέπει ... αἰώνων. Ἀμήν.* (BHG 626). PG 114, 305-321.
6. (φ. 153^r-195^v) «Βίος καὶ πολιτεία καὶ ἀθλησις τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Εὐσταθίου καὶ τῆς συνοδείας αὐτοῦ»: ἀρχ.: *Τραϊανοῦ τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα διέποντος ...* τέλ.: *καὶ εὐκτῆριον οἶκον οἰκοδομοῦσι τοῖς καλλινίκους, δοξάζοντες Πατέρα ... καὶ βασιλείαν, ἧς πρέπει ... αἰώνων. Ἀμήν.* (BHG 642).

7. (φ. 196^v-220^r) «Βίος και πολιτεία τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ διὰ Χριστὸν πτωχοῦ, ὀνομασθέντος δὲ καὶ Καλυβίτου» ἀρχ.: *Τυραννικόν τι χρῆμα τεκόντων στοργῇ ...* τέλ.: *τὰ δὲ διαδόντες τοῖς δεομένοις, ἴν' ἔχοι τι καὶ τὸ δένδρον ἀκόλουθον τῷ καρπῷ, εἰς δόξαν ... αἰώνων. Ἀμήν.* (BHG 869).
8. (φ. 221^r-287^v) «Ἐκ τοῦ Γερωντικοῦ καὶ τῶν Πατερικῶν ἐκλογαὶ διάφοροι».
- α. (φ. 221^r-222^v) Ἀσκητικὴ διήγησις ἀρχ.: *α. Διηγίσαστο ὁ ἀββᾶς Βασίλειος ὁ βοσκὸς ὅτι καθημένον μου ποτε ...* τέλ.: *καγὰ ἀνεχώρησα εἰς τόπον μου, εὐχαριστῶν τῷ Θεῷ.*
- β. (φ. 222^v-223^v) Ἰωάννου Μόσχου, Λειμωνάριο (ἀπόσπασμα) ἀρχ.: *[β.] Μιμὸς τις ἦν ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας ὀνόματι Βαβύλας ...* τέλ.: *συμπαθῆς καὶ ἐλεήμων, ὁμοίως δὲ καὶ αὐταί.* (CPG 7376). PG 87, 2880-2881.
- γ. (φ. 223^v-224^v) Ἰωάννου Μόσχου, Λειμωνάριο (ἀπόσπασμα) ἀρχ.: *γ. Γέρων τις ἐκάθητο ἔξω τῆς Θηβαΐδος μέγας ...* τέλ.: *ἐπάνω ἴσταμαι κορυφῆς ἐπισκόπου.* (CPG 7376). PG 87, 2897-2900.
- δ. (φ. 224^v-225^v) Ἰωάννου Μόσχου, Λειμωνάριο (ἀπόσπασμα) ἀρχ.: *[δ.] Ἐλεγεν ὁ ἀββᾶς Θεόδωρος ὅτι ἦν τις ἐγκλειστὸς εἰς τὸ Ὄρος τῶν Ἐλαιῶν ...* τέλ.: *σοῦ δὲ οὐκ ἀκούσομαι.* (BHG^a 1444u, CPG 7376). PG 87, 2900.
- ε. (φ. 225^v-228^r) Ἀσκητικὴ διήγησις ἀρχ.: *ε. Ἦν τις μοναχὸς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὀνόματι Δανιὴλ ...* τέλ.: *ἐπορεύθη μεθ' ἡδονῆς εἰς τὸ κελλίον αὐτοῦ.* (BHG^a 2102e πρβλ. BHG^a 1438h).
- ς. (φ. 228^v-230^v) Ἰωάννου Μόσχου, Λειμωνάριο (ἀπόσπασμα) ἀρχ.: *[ς.] Διηγίσαστο ὁ ἅγιος Παλλάδιος ὅτι ἀκρίκῶς τις ...* τέλ.: *διὰ δεκαπέντε ἡμερῶν.* (BHG^a 1450ib, CPG 7376). PG 87, 2928-2929.
- z. (φ. 230^v-232^r) Ἰωάννου Μόσχου, Λειμωνάριο (ἀπόσπασμα) ἀρχ.: *z. Ἐγὼ καὶ ὁ κύριός μου Σωφρόνιος ἐν μιᾷ ἀπύλλομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ φιλοσόφου Στεφάνου ...* τέλ.: *ὄντως κύριε ἀββᾶ Ἰωάννη, μεγάλως ὠφελήθημεν. Ἐγράψαμεν δὲ τοῦτο καὶ εἰς ἐτέρων ὠφέλειαν.* (BHG 1450j, CPG 7376). PG 87, 2929-2932 (στ. 44).
- η. (φ. 232^v-236^v) Ἰωάννου Μόσχου, Λειμωνάριο (ἀπόσπασμα) ἀρχ.: *η. Καὶ τοῦ μὲν λεχθέντος διηγήματος ἡμεῖς αὐτίκοι ...* τέλ.: *καὶ ἀγωνιζόμενον ὑπὲρ τῆς ἰδίας ψυχῆς.* (BHG^a 1450i, CPG 7376). PG 87, 2932 (στ. 45)-2936.
- θ. (φ. 236^v-241^v) Ἀσκητικὴ διήγησις ἀρχ.: *[θ.] Ἐν τοῖς χρόνοις Νικίτα τοῦ πατρικίου, ἐν Καρθαγένῃ τῆς Ἀφρικῆς ...* τέλ.: *καὶ ἐωρακότες ἀξιόπιστοι πατέρες, ὠφελείας χάριν, ὡς καὶ ἡμεῖς, ὠφελείας ἔνεκεν γραφῇ τοῦτο παραδεδώκαμεν.* (BHG 1318, CPG 7758.A.42).
- ι. (φ. 241^v-243^v) Ἰωάννου Μόσχου, Λειμωνάριο (ἀπόσπασμα) ἀρχ.: *ι. Ἐλεγεν ὁ ἀββᾶς Ἰωάννης ὁ ἀναχωρητὴς ὅτι ἀκρίκει διηγούμενον τοῦ ἀββᾶ Στεφάνου ...* τέλ.: *ἴνα καὶ αὐτὸς ἐκεῖ τελειωθῇ.* (BHG^a 1322z, CPG 7376). PG 87, 2956-2957.

- ια. (φ. 243^v-245^v) **Ἰωάννου Μόσχου**, Λειμωνάριο (ἀπόσπασμα)· ἀρχ.: *ια. Διηγίστατο ἡμῖν ὁ ἀββᾶς Θεόδωρος ὁ Ῥωμαῖος, λέγων ὅτι ἀπὸ τριάκοντα μιλίων ...*· τέλ.: *ἀλλὰ μετὰ πολλῆς σκέψεως καὶ μακροθυμίας.* (BHGA 1440kn, CPG 7376). PG 87, 3013-3016.
- ιβ. (φ. 245^v-251^r) **Ἰωάννου Μόσχου**, Λειμωνάριο (ἀπόσπασμα)· ἀρχ.: *ιβ. Παρεβάλομεν ἐγὼ καὶ ὁ σοφιστὴς Σωφρόνιος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πρὸς τὸν ἀββᾶν Παῦλον ...*· τέλ.: *ἐδοξάσαμεν τὸν Θεόν. Ἐγράψαμεν δὲ καὶ τοῦτο πρὸς τὴν τῶν ἐντυχανόντων ὠφέλειαν.* (BHG 1442p, CPG 7376). Πρβλ. PG 87, 2920 (στ. 4-8), 2921 (στ. 11 κ. ἐξ.).
- ιγ. (φ. 251^r-253^v) Ἀσκητικὴ διήγησις· ἀρχ.: *[ιγ.] Ἦν τις μαγιστριανός. Οὗτος πεμφθεὶς εἰς ἀπόκρισιν βασιλικὴν ...*· τέλ.: *ἐξάισιον θαῦμα Θεοῦ, καὶ ἐδόξασαν πάντες τὸν Θεόν. Ἐγράψαμεν δὲ καὶ τοῦτο πρὸς τὴν τῶν ἐντυχανόντων ὠφέλειαν.* (BHG 1445x, CPG 5561).
- ιδ. (φ. 253^v-254^r) Ἀσκητικὴ διήγησις· ἀρχ.: *ιδ. Ἥλθέ τις ποτε εἰς τὴν σκῆτιν δαιμονῶν ...*· τέλ.: *ἄλλος οὐ δύναται πρὸς σέ. Ἔκδ.: F. Nau, Histoires des solitaires égyptiens, Revue de l'Orient Chrétien 12, 1907, 52.*
- ιε. (φ. 254^r-254^v) Ἀσκητικὴ διήγησις· ἀρχ.: *ιε. Ἥλθέ ποτε ὁ ἀββᾶς Ἀχιλλῶς πρὸς τὸν ἀββᾶν Ἡσαΐαν ...*· τέλ.: *ὑπαγε εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἔκδ.: J. C. Guy, Les apophtegmes des pères. Collection systématique. Chapitres I-IX, (Sources Chrétiennes 387), Παρίσι 1993, 188.*
- ις. (φ. 254^v-255^r) **Παύλου Εὐεργετινοῦ**, Συναγωγὴ θεοφθόγγων ρημάτων (ἀπόσπασμα)· ἀρχ.: *[ις.] Μοναστηριά τις ἐκ τοῦ μοναστηρίου οὗ ὁ μέγας Αἰκίτιος προΐστατο ...*· τέλ.: *καὶ οὐδαμῶς αὐτῇ τοῦ λοιποῦ προσεγγίσει ἐτόλμησεν. Εὐεργετινός, 411 (στ. 5-16).*
- ιζ. (φ. 255^r-256^r) **Παύλου Εὐεργετινοῦ**, Συναγωγὴ θεοφθόγγων ρημάτων (ἀπόσπασμα)· ἀρχ.: *[ιζ.] Ἠνέκθησάν ποτε σταφυλαὶ τῷ ἀββᾷ Μακαρίῳ ...*· τέλ.: *ἐπὶ τῇ τοσαύτῃ ἐγκρατείᾳ τῶν ἀδελφῶν.* (BHGA 999g). Ἔκδ.: A. J. Festugière, *Historia monachorum in Aegypto. Édition critique du texte grec*, (Subsidia Hagiographica 34), Βρυξέλλες 1961, 126-127 (στ. 67-79)· Εὐεργετινός, 418 (στ. 8-22).
- ιη. (φ. 256^r-256^v) Ἀσκητικὴ διήγησις· ἀρχ.: *ιη. Ἠσθένησέ τις τῶν γερόντων καὶ μὴ δυνάμενος δέξασθαι τροφὴν ...*· τέλ.: *μέλι εἶχες βαλεῖν.* (BHGA 1440ku). Ἔκδ.: F. Nau, ..., *Revue de l'Orient Chrétien* 13, 1908, 51· J. C. Guy, ..., 220-222.
- ιθ. (φ. 257^r) **Ἐφραὶμ Σύρου**, Κατὰ μίμησιν τῶν παροιμιῶν· ἀρχ.: *ιθ. Εἶπεν ὁ ἅγιος Ἐφραὶμ· κρεῖσσον ἐσθίειν καὶ εὐχαριστεῖν ...*· τέλ.: *καὶ εὐχαριστοῦντας.* (CPG 3911). Ἔκδ.: Φραντζολᾶς, τόμ. 1, 209 (στ. 11-12).
- κ. (φ. 257^r-257^v) Ἀσκητικὴ διήγησις· ἀρχ.: *Ἀδελφός τις ἦν ἀγωνιστὴς ἐν σκίπτε ...*· τέλ.: *ἐξ αὐτοῦ κατηργήθη ὁ πόλεμος. Ἔκδ.: F. Nau, ..., Revue de l'Orient Chrétien, 13, 1908, 55-56.*

- κα. (φ. 257^v-262^v) **Παλλαδίου Ἐλενουπόλεως**, Λαυσαϊκή ἱστορία (ἀπόσπασμα) ἄρκ.: κα. *Εὐλόγιός τις σχολαστικός Ἀλεξανδρεὺς, ἔρωτι θείῳ τρωθεὶς ...* τέλ.: *ἐτέραν γλῶσσαν ἐπιστάμενος.* (BHG^a 140t, CPG 6036). PG 34, 1073 (στ. 19)-1076 (στ. 13).
- κβ. (φ. 262^v-263^r) **Παύλου Εὐεργετινοῦ**, Συναγωγή θεοφθόγγων ρημάτων (ἀπόσπασμα) ἄρκ.: [κβ.] *Γέροντός τινος πλησίον ὄκει ἀδελφὸς ἀμελέστερος ...* τέλ.: *καὶ παρευθὺς ἐκοιμήθη.* Εὐεργετινός, 591 (στ. 2 κ. ἐξ.).
- κγ. (φ. 263^r) **Παλλαδίου Ἐλενουπόλεως**, Ἀσκητικὴ διήγησις ἄρκ.: [κγ.] *Ἀδελφῷ τινι πεσόντι εἰς ἁμαρτίαν ἐφάνη ὁ Σατανᾶς ...* τέλ.: *καὶ δόκιμος γέγονε.*
- κδ. (φ. 263^r-263^v) Ἀσκητικὴ διήγησις ἄρκ.: [κδ.] *Ἀπῆλθόν τινές ποτε πρὸς τὸν ἀββᾶν Ἀγάθωνα ...* τέλ.: *καὶ ἀπῆλθον οἰκοδομηθέντες.* (CPG 5560). PG 65, 109.
- κε. (φ. 263^v-264^r) **Παύλου Εὐεργετινοῦ**, Συναγωγή θεοφθόγγων ρημάτων (ἀπόσπασμα) ἄρκ.: [κε.] *Ἀδελφὸς πολεμούμενος εἰς πορνείαν παρέβαλε γέροντι ...* τέλ.: *ἤγουν ἄχρι κόρου καὶ ὑποκόρου.* (Πρβλ. CPG 7350). Εὐεργετινός, 122 (στ. 5-16).
- κς. (φ. 264^v) **Παύλου Εὐεργετινοῦ**, Συναγωγή θεοφθόγγων ρημάτων (ἀπόσπασμα) ἄρκ.: [κς.] *Διηγήσατό τις γέρων ὅτι ἀδελφὸς ποτε ἐν Αἰγύπτῳ διάγων, περιεπάτει ἐν ὁδῷ ...* τέλ.: *πολεμοῦντας ἡμᾶς νύκτα καὶ ἡμέραν.* Εὐεργετινός, 171 (στ. 26-34).
- κζ. (φ. 264^v) **Παύλου Εὐεργετινοῦ**, Συναγωγή θεοφθόγγων ρημάτων (ἀπόσπασμα) ἄρκ.: [κζ.] *Εἶπεν γέρων ὁ ἔχων ταπεινώσιν ταπεινοὶ τοὺς δαίμονας ...* τέλ.: *καταπαίζεται ὑπ' αὐτῶν.* Εὐεργετινός, 284 (στ. 13-14).
- κη. (φ. 265^r) **Παύλου Εὐεργετινοῦ**, Συναγωγή θεοφθόγγων ρημάτων (ἀπόσπασμα) ἄρκ.: [κη.] *Εἶπεν γέρων ἐμίσησα τ[ῶν] νέων τὰς κενοδοξίας ...* τέλ.: *Καὶ ἀκούσαντες εἶπον ὄντως οὕτως ἔχει.* Εὐεργετινός, 1085 (στ. 23-31).
- κθ. (φ. 265^v-270^r) Ἀσκητικὴ διήγησις ἄρκ.: [κθ.] *Διηγήσατό τις περὶ τινος μοναχοῦ ὅτι παρεκάλει τὸν Θεὸν ἵνα ἀζιώσῃ αὐτὸν γενέσθαι ὡς τὸν Ἰσαὰκ ...* τέλ.: *χλευασθεὶς διὰ τὴν αὐτοῦ ὑψηλοφροσύνην.* (BHG 1450κ).
- λ. (φ. 270^r) **Ἐφραιμ Σύρου**, Κεφάλαια στό "Πρόσεχε σεαυτῷ" ἄρκ.: [λ.] *Οὐ μόνον τοὺς διὰ ξίφους θανόντας ...* τέλ.: *ὑπέμειναν τὴν κακουχίαν καὶ τὴν ἄσκησιν.* (CPG 3932). Ἐκδ.: Φραντζολᾶς, τόμ. 2, 179 (στ. 6-10).
- λα. (φ. 270^v-271^r) **Ἰωάννου Χρυσσοστόμου**, Ὁμιλία στὴ β' Πρὸς Κορινθίους ἐπιστολὴ ἢ Λόγος περὶ παιδῶν ἀνατροφῆς («Τοῦ Χρυσσοστόμου») ἄρκ.: [λα.] *Δῆσον τὸν πλημμελήσαντα, ἵνα ἐξιλεώσῃ τὸν Θεὸν ...* τέλ.: *τοῦ δεδεμένου τὸ κέρδος.* (CPG 4429, 4684). PG 61, 502 (στ. 9-28) καὶ 63, 767 (στ. 64)-768 (στ. 13).

- λβ. (φ. 271^Γ) **Ἀββᾶ Ζωσιμᾶ**, Διαλογισμοί ἀρχ.: [λβ.] Ὁ ἀββᾶς Ζωσιμᾶς ἔλεγεν οὕτως· ὅτι ἐὰν ἴδωσιν οἱ δαίμονες ὅτι ὑβρίσθη τις ...· τέλ.: περιπατεῖν κατὰ τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. (CPG 7361, BHG 1448x). PG 78, 1681 (στ. 40–46).
- λγ. (φ. 271^Γ–272^Γ) **Ἀββᾶ Ζωσιμᾶ**, Διαλογισμοί ἀρχ.: [λγ.] Πάλιν εἶπεν ὅτι ἐὰν λάβῃ τις νόημα θλίψαντος αὐτὸν ...· τέλ.: καὶ τί λοιπὸν ποιήσει ὁ Κύριος τῇ τοιαύτῃ ψυχῇ. (CPG 7361, BHG 1448x). PG 78, 1684 (στ. 29–54).
- λδ. (φ. 272^Γ) **Ἀββᾶ Ζωσιμᾶ**, Ἀσκητικὴ διήγησις ἀρχ.: [λδ.] Ὁ ἀββᾶς Ζωσιμᾶς ἔλεγεν οὕτως· οὐκ οἶδαμεν οἱ ἄνθρωποι ἀγαπᾶσθαι ...· τέλ.: αὐτὴν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἐκδ.: Αὐγουστίνος Μοναχὸς Ἰορδανίτης, Τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἀββᾶ Ζωσιμᾶ κεφάλαια πάνυ ὠφέλιμα (Κῶδιξ ὑπ’ ἀρ. 180 αἰῶνος Γ’. Συλλογὴ ἁγίου Σάβα, φύλ. 12α–30α), Νέα Σιῶν 12, 1912, 865 (στ. 13–17).
- λε. (φ. 272^Γ–272^Δ) **Νικολάου Κατασκεπνοῦ**, Βίος τοῦ ἁγίου Κυρίλλου τοῦ Φιλεώτου ἀρχ.: [λε.] Ἐὰν μεριμνᾷς περὶ τῶν ἐντολῶν ...· τέλ.: διὰ τοῦ μετεωρισμοῦ καὶ τοῦ κόρου. (BHG^a 468). Ἐκδ.: Ἐ. Sargologos, *La vie de saint Cyrille le Philéote moine byzantin († 1110)*, (Subsidia Hagiographica 39), Βρυξέλλες 1964, 239.
- λς. (φ. 272^Δ) **Νικολάου Κατασκεπνοῦ**, Βίος τοῦ ἁγίου Κυρίλλου τοῦ Φιλεώτου καὶ σχόλια στὸν Ἰωάννη τῆς Κλίμακος ἀρχ.: [λς.] Ἡ μὲν ἀνάπαυσις τοὺς νέους ...· τέλ.: καὶ τοὺς τελείους καὶ τοὺς γέροντας. (BHG^a 468). Ἐκδ.: Ἐ. Sargologos, ..., 52. PG 88, 873 (στ. 38–40).
- λζ. (φ. 273^Γ–273^Δ) **Ἰωάννου Δαμασκνοῦ**, Ἱερὰ Παράλληλα· πρβλ. **Εὐσεβίου Καισαρείας** («Εὐσεβίου») ἀρχ.: [λζ.] Πᾶσα μὲν ἀμαρτία δεινὴ ἐστὶ ...· τέλ.: ἐκθρόν ἔχων τὸ ἴδιον συνειδός. (CPG 8056.2). PG 95, 1148 (στ. 17–37).
- λη. (φ. 273^Δ–274^Α) **Μαξίμου Ὁμολογητοῦ**, Κεφάλαια περὶ ἀγάπης («Τοῦ ἁγίου Μαξίμου») ἀρχ.: [λη.] Ὁ ἴκνος μίσους βλέπων ...· τέλ.: μίσους παντελῶς ἀπίλλεκται. (CPG 7693). PG 90, 964 (στ. 33–37).
- λη. (φ. 274^Α) **Μαξίμου Ὁμολογητοῦ**, Κεφάλαια περὶ ἀγάπης ἀρχ.: [λη.] Ὁ ἀγαπῶν με, φησὶν ὁ Κύριος, τὰς ἐντολὰς μου τηρήσει. Αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ ...· τέλ.: οὐδέ τὸν Κύριον ἀγαπᾶσαι δύναται. (CPG 7693). PG 90, 964 (στ. 38–42).
- μ. (φ. 274^Α) **Μαξίμου Ὁμολογητοῦ**, Κεφάλαια περὶ ἀγάπης ἀρχ.: [μ.] Μακάριος ἄνθρωπος ὁ πάντα ἄνθρωπον ἐξίσου ἀγαπᾶσαι δυνηθεὶς ...· τέλ.: ἢ προσκαίρῳ προσκείμενος. (CPG 7693). PG 90, 964 (στ. 43–46).
- μα. (φ. 274^Α–274^Β) **Μαξίμου Ὁμολογητοῦ**, Κεφάλαια περὶ ἀγάπης ἀρχ.: [μα.] Ὡσπερ ὁ Θεὸς φύσει ὦν ἀγαθὸς καὶ ἀπαθὴς ...· τέλ.: καὶ ἐν σκότει διαπορευόμενον. (CPG 7693). PG 90, 965 (στ. 19–29).
- μβ. (φ. 274^Β) **Μαξίμου Ὁμολογητοῦ**, Κεφάλαια περὶ ἀγάπης ἀρχ.: [μβ.] Ὅταν ὑβρισθῆς παρά τινος ...· τέλ.: ἐν τῇ χάρᾳ τοῦ μίσους καταστήσῃσιν. (CPG 7693). PG 90, 965 (στ. 44–47).

- μγ. (φ. 274^v) **Μαξίμου Ὁμολογητοῦ**, Κεφάλαια περὶ ἀγάπης· ἀρκ.: Ὅταν ἐφ' ὕβρει ἢ ἀτιμία σφόδρα πονέσης ...· τέλ.: οἰκονομικῶς ἀπὸ σοῦ ἐκβληθείσης. (CPG 7693). PG 90, 965 (στ. 48-50).
- μδ. (φ. 274^v) **Μαξίμου Ὁμολογητοῦ**, Κεφάλαια περὶ ἀγάπης· ἀρκ.: Ὡσπερ μνήμη πυρὸς οὐ θερμαίνει σῶμα...· τέλ.: τὸν τῆς γνώσεως φωτισμόν. (CPG 7693). PG 90, 968 (στ. 1-3).
- με. (φ. 274^v-275^r) **Μαξίμου Ὁμολογητοῦ**, Κεφάλαια περὶ ἀγάπης· ἀρκ.: Εἰ θέλεις τῶν λογισμῶν περιγενέσθαι ...· τέλ.: ὑπὲρ τοῦ λυπήσαντος, καὶ ἀπαλλάττη. (CPG 7693). PG 90, 1020 (στ. 36-43).
- μζ. (φ. 275^r-280^v) Ἀσκητικὴ διήγησις· ἀρκ.: Διηγίσαστο ὁ ἀββᾶς Δανιὴλ ὅτι γέγονέ τις μοναχὸς ὄνομα Δουλάς ...· τέλ.: ὑπομένοντες ἐξουδένωσιν καὶ πειρασμόν. (BHG 2101a).
- μz. (φ. 280^v) Πατερικὸ ἀπόφθεγμα· ἀρκ.: Τρία φοβοῦμαι, τὶς τῶν Πατέρων ἔφη· τὴν ἀποδημίαν ...· τέλ.: ἐν τῇ κρίσει καταλεγίσομαι.
- μπ. (φ. 281^r-281^v) **Ἰωάννου Μόσχου**, Λειμωνάριο (ἀπόσπασμα)· ἀρκ.: Πόλις ἐστὶν ἐν Θηβαΐδι, ἐν ἧ ἄκει γέρων τις ὄνομα Ἰσαὰκ ...· τέλ. (κολ.): ὅπου τὴν μετάνοιαν ἔβαλον διὰ τὸ φθο. (CPG 7376). PG 87, 3028-3029 (στ. 18).
- μθ. (φ. 283^r) Ἀποφθέγματα Πατέρων· ἀρκ. (ἀκέφ.): εἶπεν τριακοστὸν ὄγδοον ἔτος ἔχω εἰς τὸ σπύλιον τοῦτο ...· τέλ.: καὶ κηδεύσαντες τὸ ἅγιον αὐτῆς λείψανον, ἀνεκώρψαν δοξάζοντες τὸν Θεόν. (BHG^a 1322eb). Ἔκδ.: F. Nau, Le chapitre Peri tῶn ἀναχωρητῶν ἀγίων et les sources de la vie de Saint Paul de Thebes, *Révue de l'Orient Chrétien* 10, 1905, 414 (στ. 5-10).
- ν. (φ. 283^r-283^v) Ἀποφθέγματα Πατέρων· ἀρκ.: Τὶς γέρων ἐξῆλθεν εἰς τὴν ἔρημον ...· τέλ.: εἰ θέλεις σωθῆναι, γενουὶ ὡς ἐμέ. Ἔκδ.: F. Nau, Le chapitre ..., 414 (στ. 11 κ. ἐξ.).
- να. (φ. 284^r-284^v) Ἀσκητικὴ διήγησις· ἀρκ.: Τὶς ἀναχωρητὴς πελαζόμενος ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔλεγεν ὅτι κατάρθωσε τὰς ἀρετὰς ...· τέλ.: ἀπέλυσεν αὐτὸν εἰς τὴν ἔρημον, εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. (BHG^a 1450xd).
- νβ. (φ. 284^v-287^v) **Παλλαδίου Ἐλευνοπόλεως**, Λαυσαϊκὴ ἱστορία (ἀπόσπασμα) «Βίος Ἰσιδώρου πρεσβυτέρου τοῦ ξενοδόκου»· ἀρκ.: Πρῶτος τοίνυν πατίσας ἐγὼ τὴν Ἀλεξανδρέων πόλιν ...· τέλ. (κολ.): οὐ καθευδίσαντα ἐξεπίτη. (CPG 6036, BHG 1438). PG 34, 1009-1011 (στ. 27).
- *9. (φ. ζ^v) Ἀπόσπασμα ἀπὸ Σιικηρό· *ωντος υροτατος* (= ὄντως ἱερώτατος) *καὶ φωτοφῶς εἰδείχθη*. Follieri, τόμ. 3, 97· Μηνναῖον Ἰουνίου, 33 (4 Ἰουνίου).

ΓΡΑΦΗ: 1. (φ. II^v-III^r) Γραφῆς α (16ος αἰ.). Γραφὴ ἐπισεσυρμένη, δεξιοκλινὴς, ἀραιή, μὲ γράμματα μικροῦ μεγέθους (ὀρισμένα, ὅπως τὰ Γ, λ καὶ τ ξεχωρίζουν) καὶ πολλὲς συντομογραφίες.

2. (φ. 1^ρ-262^ν) Γραφείας β (ό γραφείας του κώδικα, α' μισό 14ου αι.). Γραφή στο στυλ "της γραμματείας των Παλαιολόγων", ὄρθια, ἀραιή, με γράμματα μικρού μεγέθους (ἀρκετά, ὅπως τὰ ο, ς, τ και φ, ξεχωρίζουν σὲ ὄγκο) και με μικρὲς κεραιὲς, και με ἀρκετὲς συντομογραφίες. Συχνὰ ὀρισμένα γράμματα περικλείονται ἀπὸ ἄλλα, μερικὰ ἐπεκτείνονται στὰ περιθώρια, χρησιμοποιεῖται τὸ ς (με τὴ μορφή του τελικοῦ), ἀλλὰ ὄχι και τὸ ν.
3. (φ. 263^ρ-287^ν) Γραφείας γ (σύγχρονος του β). Γραφή λόγια, ὄρθια (ἐνίοτε ἐλαφρῶς δεξιοκλινής), πυκνή, με ἀντίθεση γραμμάτων μικροῦ και μεγάλου μεγέθους (ξεχωρίζουν κυρίως τὰ Γ, Κ και τ) και με ἀρκετὲς συντομογραφίες. Χρησιμοποιεῖται τὸ ν, ἀλλὰ ὄχι τὸ ς (με τὴ μορφή του τελικοῦ). Στὰ φ. 265^ρ, 267^ν-268^ρ ἡ γραφή εἶναι ἐλαφρῶς δεξιοκλινής, ἀραιή, με γράμματα μικρότερου μεγέθους και ἐλάχιστα συντομογραφίες, ἐνὼ και ἡ μορφή ὀρισμένων γραμμάτων (λ. κ. τὸ τ) ἀλλάζει αἰσθητὰ. Ὡστόσο πρόκειται για τὸν ἴδιο γραφέα, καθὼς ἡ ἀλλαγὴ ἀπὸ τὸ ἕνα ὕφος γραφῆς στὸ ἄλλο, τουλάχιστον στὸ φ. 267^ν, γίνεται μέσα στὴν ἴδια σελίδα και χωρὶς ἀλλαγὴ κειμένου ἢ παραγράφου.
- *Αγγραφα τὰ φ. I-VI^ν (ἐκτὸς του πίνακα περιεχομένων στὰ φ. II-III^ρ), 107^ρ, 134^ρ, 152^ν, 196^ρ, 220^ν, α^ρ-ζ^ν. Στὸ φ. ζ^ν σύντομο ἀπόσπασμα κειμένου γραμμένο ἀπὸ ἀναγνώστη τοῦ κώδικα.

ΥΛΗ: Περιγραμνὴ λεπτὴ ἢ μέσου πάχους, ὑποκίτρινη, καλῆς ποιότητας. Χαράκωση τύπου U 00/1 (Leroy).

Τὰ φ.: ἐσώφ. ἀρχῆς-VI, 265-ἐσώφ. τέλους ἀπὸ χαρτὶ διαφόρων ἀποχρώσεων και ποιοτήτων. Ὑδατόσημο στὸ κέντρο του φύλλου:

- α) Χονδρό, τραχὺ και ὑπόλευκο. Τὸ ὑδατόσημο δὲν ἐμφανίζεται· ἀντίσημο: γράμματα Α και Ρ (βλ. φ. δ): πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/25 κλστ.: χρησιμοποιεῖται μόνο στὰ φφ. ἀρχῆς και τέλους.
- β) Μέσου πάχους, στιλπνὸ και ὑπόλευκο. Κεφάλι βοδιοῦ (βλ. φ. 274)· ἀντίσημο: ἄνθος (βλ. φ. 277)· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/19 κλστ.: χρησιμοποιεῖται μόνο στὰ φ. 265-287· πρβλ. Briquet 14.459 (ἔτος 1541) - χωρὶς ἀντίσημο και με μικρὲς διαφορὲς στὸ σχέδιο και στὶς διαστάσεις- και 14.736 (ἔτος 1531) - σχεδὸν ἴδιο ἀντίσημο, ἀλλὰ ἀρκετὰ διαφορετικὸ βασικὸ σχέδιο.
- Μελάνι καστανό.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 8-1 (VI: τὸ πρῶτο φ. ἐσώφ. ἀρχῆς· λείπει 1 φ. μετὰ τὸ ἐσώφ. ἀρχῆς), 8 (8 ἀριθ. β), 8 (16 ἀριθ. γ), 8 (24 ἀριθ. δ), 8 (32 ἀριθ. ε), 8 (40 ἀριθ. ς), 8 (48 ἀριθ. ζ), 8 (56 ἀριθ. η), 8 (64 ἀριθ. θ), 8 (72 ἀριθ. ι), 8 (80 ἀριθ. ια), 8 (88 ἀριθ. ιβ), 8 (96 ἀριθ. ιγ), 8 (104), 8 (112 ἀριθ. ιε), 8 (120 ἀριθ. ις), 8 (128 ἀριθ. ιζ), 8 (136), 8 (144 ἀριθ. ιθ), 8 (152 ἀριθ. κ), 8 (160 ἀριθ. κα), 8 (168 ἀριθ. κβ), 8 (176 ἀριθ. κγ), 8 (184 ἀριθ. κδ), 8 (192), 8 (200 ἀριθ. κς), 8 (208 ἀριθ. κζ), 8 (216 ἀριθ. κη) τὰ φ. 211 και 214 δὲν σχηματίζουν δίφυλλο), 8 (224), 8 (232), 8-1+1 (240 λείπει 1 φ. μετὰ τὸ φ. 238 τὸ φ. 239

δὲν ἐνώνεται μὲ τὸ τεῦχος), 8 (248· ἀριθ. λβ), 8 (256· ἀριθ. λγ), 8 (264· ἀριθ. λδ τὰ φ. 257 καὶ 264 σχηματίζουν τεκνητὸ δίφυλλο· τὰ φ. 258 καὶ 263 δὲν σχηματίζουν δίφυλλο), 8 (272· ἀριθ. λε), 8 (280· ἀριθ. λς), 8-2 (287· λείπει τὸ φ. 282 μὲ κάσμα στὸ κείμενο· λείπει 1 φ. μετὰ τὸ φ. 287), 8 (ἐσώφ. τέλους· μετὰ τὸ φ. α 1 φ. ἐκτὸς ἀρίθμησης, ἄκοπο ἀπὸ τὸ φ. α). Ἀρίθμηση τευχῶν, μὲ ἑλληνικὰ ψηφία στὴν κάτω ἀριστερὴ γωνία τοῦ verso τοῦ τελευταίου φύλλου.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Ταινίες, τίτλοι, πρωτογράμματα καὶ βοηθητικὲς ἐνδείξεις μὲ κόκκινο μελάνι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράκη: (ἐτικέτα τύπου γ) 33
- ἐσώφ. ἀρχῆς, φ. IV, V, VI, I, α, α', β, ε', ζ, ἐσώφ. τέλους: (παλαιὸς ταξιν. ἀριθ., μὲ κόκκινο ἢ μπλὲ μολύβι) 33

2) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ἄ.:

- φ. VI: (μονοκοנד.) † *ναθαναήλ ἱερο(μον)αχος*.
- σ. 134: (ἐξίτηλο σημ.) † [...]*μος*.

ΣΤΑΧΩΣΗ: Ξύλινες πινακίδες καὶ ἐπένδυση ἀπὸ σκοῦρο καφὲ δέρμα μὲ ἔκτυπο διάκοσμο.

Καὶ στὶς δύο πινακίδες ὀρθογώνιο περιμετρικὸ πλαίσιο ἀπὸ μία διπλὴ καὶ μία τριπλὴ πρόστυπη γραμμὴ, μεταξὺ τῶν ὁποίων φυτικὸς διάκοσμος. Στὶς τέσσερις γωνίες τῶν πρόστυπων γραμμῶν μικροὶ ὁμόκεντροι κύκλοι. Στὸ ἐσωτερικὸ διάχωρο διακρίνονται ἀμυδρὰ τέσσερα μικρὰ ριπίδια στὶς γωνίες καὶ στὸ κέντρο, γύρω ἀπὸ μικροὺς ὁμόκεντρος κύκλους. Ἴδιοι ὁμόκεντροι κύκλοι καὶ στὸ πάχος τῶν πινακίδων. Αὐλακες στὶς τρεῖς πλευρὲς τῶν πινακίδων καὶ ὑπερψωμένο κεφαλάρι. Ἴχνη ἀπὸ δύο πόρπες καὶ ἀντίστοιχους ἱμάντες στὴ μεγάλη πλευρὰ τῶν πινακίδων. Ἴχνη παλαιότερης συντήρησης μὲ λωρίδα ἀπὸ χαρτὶ στὸ φ. 263.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Καλὴ. Ἀρκετοὶ ρύποι ἀπὸ τὴ χρῆση στὰ περιθώρια τῶν φύλλων καὶ λιγότεροι ἀπὸ ὑγρασία, ἰδίως στὰ χαρτῶα. Πολὺ λίγες φθορὲς ἀπὸ ἔντομα στὰ φφ. τέλους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Πολίτης, Ἀναγραφή, 53.

42

Χειρόγραφα φύλλα ποὺ προστέθηκαν στὸ τέλος ἐντύπου τῆς βιβλιοθήκης.

άρχες 19ου αἰ. (τὸ ἔντυπο ἔτος 1799) καρτ. 210x124 χλστ. [132/160x91 χλστ.] φφ. 33 (32+<a>) στ. 20/22

Κανόνας παρακλητικός και Οἶκοι κατὰ ἀλφάβητο στὸν Ἰωάννη τὸ Θεολόγο.

1. (φ. 1^Γ-3^Υ) «Κανὼν παρακλητικός. Ποίημα τοῦ μακαριωτάτου **πατριάρχου Ἱεροσολύμων κυρίου Ἐφραίμ**, φέρων ἀκροστιχίδα πίνδε, "Φιλῶ σε τὸν φίλτατον Χριστοῦ μου φίλον"».
 - (φ. 1^Γ) «Ῥδὴ ἀ΄, ἦχος πλάγιος δ΄. Ὑγρὰν διοδεύσας ὡσεὶ» ἀρχ.: *Φιλῶ σε τὸν φίλον τοῦ Ἰησοῦ ...* · τέλ.: *καὶ τῆς τεκούσης αὐτὸν Θεομήτορος.*
 - (φ. 1^Γ-1^Υ) «Ῥδὴ γ΄. Οὐρανίας ἀψίδος» ἀρχ.: *Σὲ φρουρὸν κεκτημένος Ἰωάννην ἄγρυπνον ...* · τέλ.: *ὄν ὑμῶ σὺν μητρὶ Θεομήτορι.*
 - (φ. 1^Υ-2^Γ) «Ῥδὴ δ΄. Εἰσακήκοα Κύριε» ἀρχ.: *Νοῦν κάμου σὺ καθάρισον ...* · τέλ.: *ἐν Σταυρῷ υἱόν τε Θεομήτορος.*
 - (φ. 2^Γ) «Ῥδὴ ε΄. Φώτισον ἡμᾶς» ἀρχ.: *Τήρησον ἡμῶν τὰς καρδίας εἰς τὸν φόβον σου ...* · τέλ.: *καὶ τῆς δυσλήπτου ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως.*
 - (φ. 2^Γ-2^Υ) «Ῥδὴ ς΄. Τὴν δέσπιν ἐκκεῶ» ἀρχ.: *Νοεῖν που οὐδαμῶς ἐξίσχυσα ...* · τέλ.: *καὶ θεράπων πιστὸς Θεομήτορος.*
 - (φ. 2^Υ-3^Γ) «Ῥδὴ ζ΄. Οἱ ἐκ τῆς Ἰουδαίας» ἀρχ.: *Σὲ τὸν φίλον Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ φιλανθρώπου Σωτῆρός μου ἐκδυσωπῶ ...* · τέλ.: *καὶ φίλος Χριστοῦ τοῦ τῶν παρθένων φίλου.*
 - (φ. 3^Γ) «Ῥδὴ η΄. Τὸν βασιλέα τῶν οὐρανῶν» ἀρχ.: *Μὴ ὦν παρθένος τοῖς λογισμοῖς καὶ ἐννοίαις ...* · τέλ.: *ὡς τοῦ Χριστοῦ φίλος καὶ υἱὸς Παρθένου.*
 - (φ. 3^Γ-3^Υ) «Ῥδὴ θ΄. Κυρίως Θεοτόκον» ἀρχ.: *Ἴσχυς καὶ προστασία γενοῦ Παρθένε ...* · τέλ.: *καὶ λύτρωσε, σὺν Θεοτόκῳ Παρθένῳ, πάσης κολάσεως.*
Ἔκδ.: *Βίβλος περιέχουσα Κανόνας μερικῶν τινῶν ἁγίων, ἐν ἧ προσετέθη ... Ἔτι, καὶ τινα τροπάρια κατανυκτικά, μετὰ τριῶν παρακλητικῶν Κανόνων, Βενετία (Antonio Bortoli) 1756 (= Παπαδόπουλος, ἀριθ. 1341), 62-64.*
2. (φ. 3^Υ-6^Υ, 7^Γ-9^Γ) Εὐχές.
 - α. (φ. 3^Υ) «Εὐχὴ εἰς ἀσθενοῦντα» ἀρχ.: *Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὰ χρόνια καὶ δεινὰ πάθη ... αὐτὸς καὶ νῦν, Δέσποτα, ἴασαι τὸν δοῦλόν σου ...* · τέλ.: *τελείαν ἴασιν καὶ ὑγείαν. Ὅτι σὺ ὁ ἰατρὸς τῶν σωμάτων καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν. Goar, ..., 549-550.*
 - β. (φ. 4^Γ) Εὐχὴ γιὰ ἀσθενεῖς («Εὐχὴ εἰς βασκανίαν») ἀρχ.: *Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν. Δέσποτα Κύριε Σαβαώθ, ὁ Θεὸς ἡμῶν ... δέξαι με προσερχόμενον ...* · τέλ.: *τὸ ἐλεεῖν καὶ σῶζειν ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ σοὶ τὴν δόξαν ... τῶν αἰώνων. Ἀμήν. Goar, ..., 550.*

- γ. (φ. 4^v-5^r) «Εὐχή εἰς βασκανίαν» ἀρχ.: Τοῦ Κυρίου δευθῶμεν. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ βασιλεὺς τῶν αἰώνων ... σοῦ δεόμεθα καὶ σὲ παρακαλοῦμεν, ἀπόστησον ...· τέλ.: παντὸς κακοῦ διαφύλαξον πρεσβείαις ... καὶ πάντων σου τῶν ἁγίων. Ἄμην. Ἔκδ.: Μικρὸν Εὐχολόγιον ἢ Ἁγιασματάριον, Ἀθήνα (Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος) 162004, 346-347.
- δ. (φ. 5^r-6^v) «Τῶν ἁγίων ἐπὶ παίδων εἰς ἀσθενῆ» ἀρχ.: Ὁ Θεὸς ὁ μέγας καὶ αἰνετὸς καὶ ἀκατάληπτος ... ἐπιφάνηθι ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου ...· τέλ.: καὶ εὐρωστίαν διὰ τῆς σῆς ἀγαθότητος. Ὅτι παρὰ σοῦ ἐστὶ πᾶσα δόσις ἀγαθῆ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον. Σὺ γὰρ ὁ ἰατρός τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν, Χριστέ ὁ Θεός, καὶ σοὶ ... τῶν αἰώνων. Ἄμην. Goar, ..., 559-560.
- ε. (φ. 7^r-7^v) Εὐχή γιὰ μετανοοῦντες («Εὐχή ἐπὶ πᾶν εἶδος ἀρρωστίας») ἀρχ.: Ὁ Θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν, ὁ διὰ τοῦ προφήτου σου Νάθαν ... αὐτὸς καὶ τὸν δοῦλόν σου () μετανοοῦντα ...· τέλ.: τίς ὑποσπίσεται; Ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεὸς τῶν μετανοοῦντων καὶ σοὶ ... τῶν αἰώνων. Ἄμην. Goar, ..., 536.
- ς. (φ. 7^v-8^r) Εὐχή γιὰ μετανοοῦντες ἀρχ.: Τοῦ Κυρίου δευθῶμεν. Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος ... αὐτὸς Δέσποτα ἄνεσ, ἄφεσις ...· τέλ.: ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ. {Καὶ ἀξιώσον αὐτὸν ἀκατακρίτως μετασκεῖν ... Ὅτι σὺ εἶ μόνος ἀναμάρτητος καὶ δυνάμενος ἀφιέναι ἁμαρτίας. Καὶ σοὶ πρέπει ... τῶν αἰώνων. Ἄμην}. Ὅτι σὺ εἶ μόνος ἀναμάρτητος καὶ σοὶ τὴν δόξαν ... τῶν αἰώνων. Ἄμην. Goar, ..., 536-537. Τὸ κείμενο μέσα στὶς ἀγκύλες { } προσθήκη ἀπὸ τὸν γραφέα μετὰ τὸ τέλος.
- ζ. (φ. 8^v-9^r) Συγχωρητικὴ εὐχή γιὰ κεκοιμημένους ἀρχ.: Δέσποτα πολυέλεε, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὰς κλεῖς ... Αὐτὸς πανάγαθε βασιλεῦ, δι' ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ ...· τέλ.: τὸ δὲ σῶμα τῆ παρὰ σοῦ δημιουργηθείσῃ φύσει δοθῆναι. Ὅτι σὺ εὐλογητὸς καὶ δεδοξασμένος ὑπάρχεις εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἄμην. Goar, ..., 546.
3. (φ. 6^v-7^r) «Ἐκ τοῦ Κατὰ Μάρκον ἁγίου εὐαγγελίου τὸ ἀνάγνωσμα κεφάλαιον ε΄» ἀρχ.: Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠκολούθη τῷ Ἰησοῦ ὄχλος πολλὸς ...· τέλ.: ὑγιῆς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου. Μρ. 5:24-34.
4. (φ. 10^r-18^r) «Οἴκοι χαριστήριον πρὸς τὸν ἀπόστολον καὶ θεολόγον Ἰωάννην, ἐφαρμοζόμενοι τοῖς ἐξαιρέτοις αὐτοῦ αὐχήμασιν».
- α. (φ. 10^r) Πίνακας περιεχομένων ἀρχ.: α-β. Ἡ ἀπὸ Χριστοῦ πρόσκλησις. γ-δ. Ἡ ἐξαιρετος πρὸς Χριστὸν φιλία ...· τέλ.: ψ-ω. Ἡ πρὸς αὐτὸν παράκλησις.
- β. (φ. 10^r-10^v) «Τροπάριον πρὸς τό, Τῆ ὑπερμάχῳ στρατιγῷ τὰ νικητήρια» ἀρχ.: Τὸν αἰτὸν θεολογίας τὸν ὑψίδρομον ...· τέλ.: τὸν νοῦν πρὸς ὕμνωδιαν σου, ἵνα κράζω σοι, Χαῖρε Λόγου ἐπιστήθιε.

- γ. (φ. 10^v-18^r) Οί 24 οἴκοι κατ' ἀλφάβητο· ἀρχ.: *Ἡ ἀπὸ Χριστοῦ πρόσκλησις. Ἄχρονος ὧν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ Ἰωάννη ...*: τέλ.: *κάνταῦθα σῶζε, ὡς καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, ἡμᾶς βοῶντας, Ἀλληλοῦα.*
5. (φ. 18^r-18^v) Τροπάρια γιὰ τὴν προσκύνηση εἰκόνας τοῦ Ἰωάννη τοῦ Θεολόγου («Ἐν τῇ προσκυνήσει τῆς ἁγίας εἰκόνας. Ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου σὲ νεκρόν»): ἀρχ.: *Φίλε ἐπιστήθιε Χριστοῦ, τοὺς τὴν σεβασμίαν εἰκόνα σου ...*: τέλ.: *κατ' ἄμφω κάθαρν, Παναγία χαριτόβρυτε, καὶ ἁγίων κοινωνόν με ποίησον.*
6. (φ. 19^r-24^v) «Ἀκολουθία τοῦ Μικροῦ Ἁγιασμοῦ»: ἀρχ.: *Κύριε εἰσάκουσον τῆς προσευκῆς μου. Εἶπα τό, Θεὸς Κύριος καὶ τὰ τροπάρια ἦχος δ' ...*: τέλ.: *Ἐλέησον ἡμᾶς ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου. Καὶ ποιεῖ ἀπόλυσιν. Gora, ..., 358-362.*
7. (φ. 25^r-27^r) Εὐχὴ τοῦ Ἁγιασμοῦ: ἀρχ.: *Ὁ Θεὸς ὁ μέγας, ὁ ὕψιστος, ὁ ἐν τριάδι ... Αὐτὸς φιλόνηρος Δέσποτα, ὁ τῶν πρὸ αἰῶνων ... ἐπίβλεπον καὶ τανῦν ἐφ' ἡμᾶς ...*: τέλ.: *πάσης ἀνάγκης ρύόμενος. Ὅτι σὺ εἶ ἡ πηγὴ τῶν ἱαμάτων, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ σοὶ ... τῶν αἰῶνων. Ἀμήν. Ἔκδ.: Π. Α. Τρεμπέλας, Μικρὸν Εὐχολόγιον. Τόμ. 2: Αἱ ἀκολουθίαι καὶ τάξεις Ἁγιασμοῦ ὑδάτων, Ἐγκαινίων, Ὁρθρου καὶ Ἐσπερινοῦ κατὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις ἰδίᾳ κώδικας. Ἀθήνα 21998, 73-75.*

Τὸ ἔντυπο, μὲ τὸ ὁποῖο εἶναι συστακωμένα τὰ φύλλα αὐτὰ, εἶναι οἱ Κανόνες στὸν εὐαγγελιστὴ Ἰωάννη, τῆς ἔκδοσης τῆς Λειψίας 1799 (= Παπαδόπουλος, ἀριθ. 3022).

- ΓΡΑΦΗ: 1. (φ. 1^r-24^v) Γραφῆας α (ἀρχές 19ου αἰ.). Γραφὴ ἐπισεσυρμένη, δεξιοκλινής, πυκνὴ, ὁμοίμορφη, μὲ μεγάλες κεραίες καὶ ἐλάχιστες συντομογραφίες.
2. (φ. 25^r-27^r) Γραφῆας β (ἀρχές 19ου αἰ.). Γραφὴ ἐπιμελημένη, ὄρθια, ἀραιή, ὁμοίμορφη, μὲ μικρὲς συνθήως κεραίες καὶ ἐλάχιστες συντομογραφίες.
Ἄγραφα τὰ φ. 9^v, 27^v-<α^v>.

ΥΛΗ: Χαρτὶ μὲ ὑδατόσημα χωρισμένα σὲ δύο τμήματα. Μελάνι μαῦρο.

ΤΕΥΧΗ-ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 8 (8), 10 (18), 4 (22), 4-2 (24 λείπουν 2 φ. μετὰ τὸ φ. 24), 4 (28), 4 (32), 2 (ἔσῳφ. τέλους) τὸ φ. <α> κολλημένο ἐν μέρει στὸ ἐσῳφ. τέλους). Σποραδικῆς παραπομπῆς μεταξὺ φύλλων στὴν κάτω δεξιὰ γωνία, παράλληλα πρὸς τὸ κείμενο.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Τίτλοι, πρωτογράμματα καὶ βοηθητικῆς ἐνδείξεις μὲ κόκκινο μελάνι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ράχη: α. (έτικέτα τύπου α) 75

β. (κάτω από την έτικέτα τύπου α) διακρίνεται έτικέτα τύπου δ.

- σ. 2 λευκή άρχη (στο έντυπο): α. [[*“Αφνέρωμα, του προπάτορος κ(αι) τής / προμητ]*]

β. (ίδιο κ.) » *“Αφνέρωμα, του Προπάτορος Κυρίου:- /*

“Αγγέλου έμμανουήλ. Πρὸς τοὺς / ένγκονοὺς του, Κωνσταντίνου, - / Λάμπρου, και

“Αγκελάκη, Δανιήλ / άλεξάνδρου: / Την α’: Μαρτίου 1866: έξη- / Τύρναβος:-.

- σ. 1 χωρίς άρίθμηση (στο έντυπο· σ. τίτλου): (μονοκονδ.) *ά...αφ...κλιγορά / του Πατμίου.*

- φ. 32^ν: α. *Τὸ Παρὸν βιβλίον / [[“Η]]“Υπάρχει έμοῦ του [[Κ]] / Λάμπρο[[ς]]υ Δανιήλ / 1869 / Μαρτίου 10 / ημέρα Τρίτην / μετά τὸ γεῦμα / τὸ έγραφα.*

β. (έλλειψοειδής έντυπη σφραγίδα· έπαναλαμβάνεται 4 φορές) Λ Δ (= Λάμπρος Δανιήλ).

3) ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ. ά:

- σ. 1 λευκή άρχη (στο έντυπο· φ. τίτλου): *Λαμ(προς) Δανιήλ τυρναβίτης / Τυρναβίτης / Χαραλάμης.*

- σ. 2 λευκή άρχη (στο έντυπο): *Γριγορ. [[Γριγόριος και συν τροφίας / και συντροφίας τροφίας τροφίας]].*

- φ. 32^ν: (έλλειψοειδής έντυπη σφραγίδα) Π ΑΝ Δ Μ 1830

ΣΤΑΧΩΣΗ: Πινακίδες από χαρτόνι και επένδυση από καφέ δέρμα με έκτυπο διάκοσμο και χρυσουπίες. Στην πινακίδα άρχη όρθογώνιο περιμετρικό πλαίσιο με πλοχμό. Στο έσω-τερικό διάχωρο, στις γωνίες φυτικά κοσμήματα και στο κέντρο ρομβοειδής χρυσουπία με εικόνα Σταύρωσης και έπιγραφή: *Ι(ΗΣΟΥ)Σ Χ(ΡΙΣΤΟ)Σ και Ι Ν Β Ι.* Στην πινακίδα τέλους τὸ ίδιο περιμετρικό πλαίσιο, τὰ ίδια κοσμήματα στις γωνίες και στο κέντρο ρομβοειδής χρυσουπία με εικόνα Θεοτόκου βρεφοκρατούσας. Στη ράχη χρυσουπίες (άπλές κυματοειδείς γραμμές). *Η τομή τῶν φύλλων (ξάκρισμα) χρωματισμένη κόκκινη. Χαρτί με σταμπωτά σχέδια στα έσώφ. άρχη και τέλους και στο πρώτο πφ. άρχη και στο τελευταίο τέλους.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Καλή. Λίγοι ρύποι από ύγρασία.

43

Δίφυλλο από περγαμνὸ κώδικα τοῦ 12ου αἰ. Χρησιμοποιεῖται ὡς κάλυμμα στὴ στά-
κωση έντύπου τῆς βιβλιοθήκης.

13ος αἰ. (τὸ έντυπο έτος 1780) περγ. 260x208 χλστ. [185x125 χλστ. περ.] φφ. 2 στ. 27 άκέφ.
κολ.

Τετραευάγγελο

Τò δίφυλλο παραδίδει ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ Κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιο (Λκ. 11:52-12:39). Ἡ διάρθρωση τοῦ κειμένου:

- (ἐξωτερικό-ἔσωτ. τοῦ καλύμματος τῆς πινακίδας ἀρχῆς) ἀρχ.: [ποίησῶ] καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας ...: τέλ.: οἱ δούλοι ἐκεῖνοι. Τοῦτο δὲ γινώσῃ. Λκ. 12:18-39.
- (ἔσωτ.-ἐξωτερικό τοῦ καλύμματος τῆς πινακίδας τέλους) ἀρχ.: [νομικοῖς, οἳ ἤρατε τὴν κλεῖδα ...]: τέλ.: πλουσίου εὐφόρη[σεν ...διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ [...]. Λκ. 11:52-12:18.

Στὸ περιθώριο ἀρίθμηση παραγράφων (ρμζ-ρμθ στὸ ἐξωτερικό τοῦ καλύμματος τῆς πινακίδας τέλους, <ρν>-ρνζ στὸ ἔσωτ. τοῦ καλύμματος τῆς πινακίδας ἀρχῆς) καὶ ἐνδείξεις γιὰ τὰ ἀναγινωσκόμενα χωρία.

Τὸ ἔντυπο, στὸ ὁποῖο χρησιμεύει ὡς κάλυμμα τὸ δίφυλλο, εἶναι ὁ πρῶτος τόμος τῆς Ἐγκυκλοπαιδείας τοῦ Ἰωάννη Πατούσα, τῆς ἔκδοσης τῆς Βενετίας 1780 (= Παπαδόπουλος, ἀριθ. 4683).

ΓΡΑΦΗ: Ἐνας γραφέας (13ος αἰ.). Γραφὴ ἐνδεχομένως κυριακὴ (τύπου «ε με ψευδοσυγκωνεύσεις»), ὄρθια, ἀραιή, ὁμοιόμορφη (ξεχωρίζουν τὰ ε, z καὶ υ), με χόνδρους ἢ γάντζους στὶς ἀπολήξεις ἀρκετῶν γραμμάτων, καὶ με ἐλάχιστες συντομογραφίες.

ΥΛΗ: Περγαμνὴ χονδρή, ὑποκίτρινη. Χαράκωση τύπου G 42C1 (Leroy). Μελάνι καστανό.

ΣΥΝΘΕΣΗ: Ἐνα δίφυλλο, ἀρχικὰ τοποθετημένο στὴ μέση τοῦ τεύχους ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἀποσπάσθηκε, ἀφοῦ τὰ δύο φύλλα παραδίδουν ἑνιαῖο κείμενο. Ἡ ὀρθὴ σειρὰ τῶν φύλλων, βάσει τοῦ κειμένου, εἶναι ἡ ἐξῆς: ἔσωτ. πινακίδας τέλους (Λκ. 11:52-12:6)-ἐξωτερικό πινακίδας τέλους (Λκ. 12:6-18)-ἐξωτερικό πινακίδας ἀρχῆς (Λκ. 12:18-28)-ἔσωτ. πινακίδας ἀρχῆς (Λκ. 12:28-39). Συνεπῶς τὸ δίφυλλο ἔχει διπλωθεῖ ἀνάποδα, σὲ σχέση με τὴν ἀρχικὴ του χρῆση (τὰ recto ἔγιναν verso καὶ τὸ ἀντίθετο), καὶ κάθετα πρὸς τὸ κείμενό του, προκειμένου νὰ χρησιμοποιοθεῖ ὡς κάλυμμα.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Πρωτογράμματα καὶ βοηθητικὲς ἐνδείξεις με κόκκινο μελάνι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ (στὸ ἔντυπο)

ΚΗΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- ἔσῳφ. ἀρχῆς: Ἐκ τῶν τοῦ / Ἀγγέλου.
- σ. 11: κτῆμα τοῦ Ἀγγέλου καὶ τόδε.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Κακή. Πολλοί ρύποι και φθορές στην εξωτερική όψη του δίφυλλου από τη χρήση του στη στάκωση.

44

Φύλλο από περγαμνὸ κώδικα τοῦ 12ου-13ου αἰ. Χρησιμοποιεῖται ὡς κάλυμμα στὴ στάκωση ἐντύπου τῆς βιβλιοθήκης.

12ος-13ος αἰ. (τὸ ἔντυπο ἔτος 1785) περγ. 315x232 κλστ. [220x150 κλστ.] φ. 1 στ. 26 σπῆλ. 2 ἀκέφ. κολ.

Γρηγορίου Ναζιανζνουῦ, Λόγος περὶ φιλοπονώκίας.

Τὸ φύλλο παραδίδει τὸ ἀπόσπασμα PG 35, 901 (στ. 25)–904 (στ. 21). Ἡ διάρθρωση τοῦ κειμένου:

- (ἔστω. τοῦ καλύμματος τῶν πινακίδων ἀρχῆς καὶ τέλους) ἀρχ.: *μένων κατάγειν αὐτὴν ἀποκνήσαντες ...* τέλ.: *εἶναι ἀναγκαῖον εἶ*. (CPG 3010). PG 35, 901 (στ. 25)–904 (στ. 1).
- (ἐξωτερικὸ τοῦ καλύμματος τῶν πινακίδων ἀρχῆς καὶ τέλους) ἀρχ.: *μὴ μέλλοι τὸ πᾶν τῷ αὐτομάτῳ ...* τέλ.: *ἀλλ' εἰδῶμεν καὶ ὑγίειαν πε*. (CPG 3010). PG 35, 904 (στ. 1–21).

Τὸ ἔντυπο, στὸ ὁποῖο χρησιμεύει ὡς κάλυμμα τὸ φύλλο, εἶναι ἡ *Ἑρμηνεία εἰς τὸ τέταρτον τῆς τοῦ Θεοδώρου τοῦ Γαζῆ Γραμματικῆς καὶ Ἐκθεσις κατ' ἐρωτηπόκρισιν τῆς κατ' αὐτὸν Γραμματικῆς* τοῦ Δανιὴλ Κεραμέως, τῆς ἔκδοσης Βενετίας 1785 (= Παπαδόπουλος, ἀριθ. 3101).

ΓΡΑΦΗ: Ἐνας γραφέας (12ος-13ος αἰ.). Γραφὴ ἐπιμελημένη, ὄρθια, ἀραιή, ὁμοιόμορφη (ξεχωρίζουν τὰ δ καὶ φ), μὲ κόνδρους ἢ γάντζους στὶς ἀπολήξεις τῶν γραμμάτων, ἐλάκιστα συμπλέγματα καὶ συντομογραφίες.

ΥΛΗ: Περγαμνὴ χονδρή, ὑποκίτρινη. Χαράκωση τύπου 00E2 (Leroy). Μελάνι καστανό.

ΣΥΝΘΕΣΗ: Ἐνα φύλλο διπλωμένο παράλληλα πρὸς τὸ κείμενό του, ὥστε νὰ χρησιμοποιηθεῖ ὡς κάλυμμα τῆς στάκωσης τοῦ ἐντύπου. Ἡ ἐξωτερικὴ ὀψη τοῦ καλύμματος εἶναι τὸ verso τοῦ φύλλου καὶ ἡ ἐσωτερικὴ τὸ recto. Τὸ κάλυμμα σήμερα ἔχει ἀποκολληθεῖ ἀπὸ τὸν τόμο.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ (στο έντυπο)

ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- έξωφ. ἀρχῆς (στὴν πινακίδα): » καὶ τότε κτῆμα πρὸς τοῖς λοιποῖς / κἀμοῦ δαμασκηνοῦ Ἱεροδιακόνου / τοῦ ἁγίου νέ(ων) πατρῶν ἠγοράσθη δι' ὀβολὸν ὀγδοοῖκοντα ... 4a / αὐγούστου 2^η.
- σ. γ. Εἰς χρῆσιν δαμασκηνοῦ Ἱεροδιακόν(ου) κ(αι) τῶν φίλ(ων).

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Κακή. Πολλοὶ ρύποι καὶ φθορές, ιδίως στὴν ἐξωτερικὴ ὄψη τοῦ φύλλου ἀπὸ τὴ χρήση του στὴ στάκωση.

45

Δίφυλλο ἀπὸ περγαμνὸ κώδικα τοῦ 12ου-13ου αἰ. Χρησιμοποιεῖται ὡς κάλυμμα στὴ στάκωση ἐντύπου τῆς βιβλιοθήκης.

13ος αἰ. (τὸ έντυπο ἔτος 1805) περγ. 265x186 κλστ. [197x120 κλστ.] φφ. 2 στ. 27

Μηναιῖο Σεπτεμβρίου.

Τὸ δίφυλλο παραδίδει δύο ἀποσπάσματα γιὰ τὴ 17η καὶ 18η Σεπτεμβρίου. Ἡ διάρθρωση τοῦ κειμένου:

- (ἐξωτερικὸ-ἔσωτ. τοῦ καλύμματος τῆς πινακίδας ἀρχῆς) ἀρχ.: Ἡ προσγορία σου σαφῶς ... τῆς ἀχράντου σου δόξης φιλόνηρωπε. Σοφίας τῆς σεμνῆς, ἱερώτατοι κλάδοι ... Χριστοῦ ἀνεδήσαντο. Καὶ νῦν ὅμοιον. Τὸ ὄπλον τοῦ Σταυροῦ ἐν πολέμοις ...· τέλ.: Καὶ Παύλου τὸ καύχημα Μηναιῖον Σεπτεμβρίου, 279-280, 282 (17 Σεπτεμβρίου): βλ. καὶ Παρακλητικὴ, 106 (ἦχος α', Παρασκευή, Ὁρθρος).
- (ἔσωτ.-ἐξωτερικὸ τοῦ καλύμματος τῆς πινακίδας τέλους) ἀρχ.: τὴν ὀμόνοιαν, αἰτήσθε δυσωποῦμεν ... ὃν ἐπαξίως μεγαλύνομεν. Ἐξαποστειλάριον. Σταυρὸς ὁ φύλαξ. Ἀπόστιχα Σιχηρά. Ἦχος πλάγιος β'. Τριήμερος. Οὐ ἔσπισαν οἱ πόδες Χριστοῦ ... τὸν Σταυρὸν καὶ τὴν Ἀνάστασιν ... Δεῦτε ἅπαντα τὰ ἔθνη, τὸ εὐλογημένον ξύλον ... ἔσσας πάντας, ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλόνηρωπος. Μηνὶ τῷ αὐτῷ, η. Τοῦ ἁγίου Εὐμενίου, ἐπισκόπου Γορτύνης. [...] Ὑψουμένου σου Δέσποτα, ἐν Σταυρῷ συνανύψωσας ...· τέλ.: δυσωποῦμέν σε κράζοντες· Πάντας. Μηναιῖον Σεπτεμβρίου, 287-288, 274, 229, 290, 227 (17 καὶ 18 Σεπτεμβρίου καὶ Σιχηρὰ ἀπὸ τὴν 14η Σεπτεμβρίου).

Χάσμα στὸ κείμενο μεταξὺ τοῦ ἔσωτ. τοῦ καλύμματος τῆς πινακίδας ἀρχῆς καὶ τοῦ ἔσωτ. τοῦ καλύμματος τῆς πινακίδας τέλους.

Τὸ ἔντυπο, στὸ ὁποῖο χρησιμεύει ὡς κάλυμμα τὸ δίφυλλο, εἶναι ὁ δεύτερος τόμος τῆς Ἑγκυκλοπαιδείας τοῦ Ἰωάννη Πατούσα, τῆς ἔκδοσης Βενετίας 1805 (= Φ. Ἡλίου, *Ἑλληνικὴ βιβλιογραφία τοῦ 19ου αἰῶνα. Βιβλία-φυλλάδια* Τόμ. 1: 1801-1818, [Βιβλιολογικὸ Ἔργαστήρι 1], Ἀθήνα 1997, ἀριθ. 1805.34).

ΓΡΑΦΗ: Ἔνας γραφέας (13ος αἰ.). Γραφὴ ἐπιμελημένη, ὄρθια, ἀραιά, ὁμοιόμορφη (ξεχωρίζουν τὰ Κ, τ, φ καὶ ψ), μὲ κόνδρους ἢ σπανιότερα γάντζους στὶς ἀπολήξεις ὀρισμένων γραμμάτων (κ, π, ρ, τ) καὶ ἐλάχιστες συντομογραφίες.

ΥΛΗ: Περγαμνὴ κονδρὴ, ὑπόλευκη. Χαράκωσι τύπου 32C1 (Leroy). Μελάνι καστανό.

ΣΥΝΘΕΣΗ: Ἐνα δίφυλλο, διπλωμένο σύμφωνα μὲ τὴν ἀρχικὴ του χρῆσι, προκειμένου νὰ χρησιμοποιηθεῖ ὡς κάλυμμα. Σήμερα τὸ κάλυμμα ἔχει ἀποκολληθεῖ ἐντελῶς ἀπὸ τὴ στάκωσι. Μεταξὺ τοῦ πρώτου καὶ τοῦ δεύτερου φύλλου λείπει τουλάχιστον ἓνα δίφυλλο, μὲ κάσμη στὸ κείμενο.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Τίτλοι, πρωτογράμματα καὶ βοηθητικὲς ἐνδείξεις μὲ κόκκινο μελάνι.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ (στὸ ἔντυπο)

ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- σ. <1> (σ. τίτλου): *Ἐκ τῶν τοῦ Ἀχιλλέου ἀφιερωθέν εἰς / τὴν Σκολὴν τυρνάβου.*

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Κακὴ στὴν ἐξωτερικὴ ὄψη τοῦ δίφυλλου, μὲ ρύπους καὶ ἐξίπλο κείμενο ἀπὸ τὴ χρῆσι, καὶ πολὺ καλὴ στὴν ἐσωτερικὴ.

46

Φύλλα ἀπὸ δύο χαρτώους κώδικες. Ἐντοπίσθηκαν στὶς πινακίδες ἐντύπου τῆς βιβλιοθήκης καὶ ἀποκολλήθηκαν.

1. 16ος αἰ. χαρτ. 205x152 κλστ. [143x97 κλστ.] φφ. 4 στ. 19
2. 14ος αἰ. βομβ. 211x133 κλστ. (οἱ ἀρχικὲς διαστάσεις μεγαλύτερες, ἀφοῦ λείπει τὸ ἄνω καὶ τὸ ἓνα πλαϊνὸ περιθώριο) [160x109 κλστ. περ.] φ. 1 στ. 28 τουλάχιστον

1. Τροπάρια (Θεοτοκία καὶ Στιχηρὰ) στὸν Εὐαγγελισμό καὶ στὴ Μεταμόρφωσι.

α. (φ. <1^v-1^v>) Ἰδιόμελο Στιχηρὸ στὸν Εὐαγγελισμό («Ἦχος πλάγιος β΄»): ἀρχ.: *Ἀπεστάλη ἄγγελος Γαβριὴλ οὐρανόθεν ἐκ Θεοῦ πρὸς παρθένον ἀμόλυντον ...*

- τέλ.: *ὁ Κύριος μετὰ σοῦ*. Follieri, τόμ. 1, 149 Μηνῆιον Μαρτίου, 252 (25 Μαρτίου).
- β. (φ. <1^v>) Θεοτοκίο δογματικὸ («Τρίτος. Ἦχος γ΄»): ἀρχ.: *Δόξα καὶ νῦν. Μέγιστον θαῦμα παρθένος τεκοῦσα· καὶ τὸ τεχθὲν Θεὸς ...*: τέλ.: *ὄν ἰκέτευε σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν*. Follieri, τόμ. 2, 394 Παρακλητικὴ, 249 (ἦχος γ΄, Σάββατο, μικρὸς Ἑσπερινός).
- γ. (φ. <1^v-2^r>) Ἰδιόμελο Στιχηρὸ στὴ Μεταμόρφωση («Τέταρτος. Ἔτερα ἰδιόμελα εἰς τὸν δ΄ ἦχον. Ἦχος δ΄»): ἀρχ.: *Πρὸ τοῦ Σταυροῦ σου Κύριε· ὄρος οὐρανὸν ἐμμεῖτο ...*: τέλ.: *καταξίωσον διὰ τὸ μέγα σου ἔλεος*. Follieri, τόμ. 3, 370 Μηνῆιον Αὐγούστου, 82 (6 Αὐγούστου).
- δ. (φ. <2^r>) Προσόμοιο Στιχηρὸ στὸν Εὐαγγελισμό: ἀρχ.: *Τῷ ἔκτω μνηὶ ἀπεστάλη ὁ ἀρχάγγελος πρὸς παρθένον ...*: τέλ.: *εἰς σωτηρίαν τῶν ψυχῶν [ἡμῶν]*. Follieri, τόμ. 4, 326 Μηνῆιον Μαρτίου, 248 (25 Μαρτίου).
- ε. (φ. <2^v>) Θεοτοκίο («Εἰ ἔχει ὁ ἅγιος Δογματικὸν εἰ δ' οὖν τὸ παρὸν Δογματικὸν Κυρίου. Ὁ αὐτός»): ἀρχ.: *Ὁ σὺν Πατρὶ καὶ Πνεύματι δοξολογούμενος Υἱός· ἐν ὑψίστοις ὑπὸ τῶν Σεραφεῖμ ...*: τέλ.: *καὶ σωτὴρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν*. Follieri, τόμ. 3, 173 Παρακλητικὴ, 362 (ἦχος δ΄, Σάββατο, μικρὸς Ἑσπερινός): Μηνῆιον Σεπτεμβρίου, 385-386 (26 Σεπτεμβρίου).
- ς. (φ. <2^v-3^r>) Προσόμοιο Στιχηρὸ στὴ Μεταμόρφωση («Ἔτερα ἰδιόμελα τοῦ πλάγιου α΄. Ἦχος πλάγιος α΄»): ἀρχ.: *Δεῦτε ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὄρος Κυρίου ...*: τέλ.: *ὑμνήσωμεν εἰς τοὺς αἰῶνας*. Follieri, τόμ. 1, 283 Μηνῆιον Αὐγούστου, 66 (5 Αὐγούστου).
- ζ. (φ. <3^r>) Προσόμοιο Στιχηρὸ στὸν Εὐαγγελισμό («Ἦχος β΄»): ἀρχ.: *Τὸ ἀπ' αἰῶνος μυστήριον, ἀνακαλύπτεται σήμερον ...*: τέλ.: *ὁ διὰ σπλάγχνα ἐλέους Θεὸς ἡμῶν δόξα σοι*. Follieri, τόμ. 4, 163 Μηνῆιον Μαρτίου, 264 (25 Μαρτίου).
- η. (φ. <3^r-3^v>) Θεοτοκίο δογματικὸ («Δογματικὸν εἰ ... εἰ δ' οὖν Δόξα καὶ νῦν. Ἦχος πλάγιος α΄»): ἀρχ.: *Τὴν θεοπρεπῆ καὶ σεβάσμι[ον κόρην] τιμίσωμεν ...*: τέλ.: *εἰ μὴ μόνος Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ὁ ἔκων τὸ μέγα ἔλεος*. Follieri, τόμ. 4, 72 Παρακλητικὴ, 479 (ἦχος πλάγιος α΄, Σάββατο, μικρὸς Ἑσπερινός).
- θ. (φ. <3^v-4^r>) Θεοτοκίο δογματικὸ: ἀρχ.: *[[<Ἄ>ξιδὸν ἐστὶν ὡς ἀληθῶς μακαρίζειν σὲ τὴν Θεοτόκον. Τὴν σὴν γὰρ ἄκρατον ...]] ...*: τέλ.: *καταπέμψαι ἡμῖν εἰρήνην καὶ τὸ μέγα ἔλεος*. Follieri, τόμ. 1, 136 Παρακλητικὴ, 595 (ἦχος πλάγιος β΄, Σάββατο, μικρὸς Ἑσπερινός).
- Χάσμα μεταξὺ τῶν φ. 3^v (τέλ.: *[[ὑποδὺς γαστέραν ὁ πάντων δημιουργῆ]]*) καὶ 4^r (ἀρχ.: *στασιν· ὄθεν εὐσεβῶς δύο φύσεις ἐπιδηλούσης τῆς διαφορᾶς ...*). Ἡ ἀρχὴ τοῦ Θεοτοκίου στὸ φ. <3^v> ἔχει διαγραφεῖ μὲ κόκκινο μελάνι, προφανῶς ἐπειδὴ ἔπρεπε νὰ προηγηθοῦν δύο Στιχηρὰ (ἓνα στὸν Εὐαγγελισμό καὶ ἓνα στὴ Μεταμόρφωση) πρὶν ἀπὸ αὐτό. Συνεπῶς τὸ χάσμα εἶναι πολὺ μεγαλύτερο ἀπὸ τοὺς δύο περίπου στίχους τοῦ Θεοτοκίου ποὺ λείπουν.

1. (φ. <4^r-4^v>) Ἰδιόμelo Στιχηρὸ στὴ Μεταμόρφωση («Τοῦ βαρέως. Ἔτερα ἰδιόμε-
λα εἰς τὸν ἦχον τοῦ βαρέως»): ἀρχ.: *Εἰς ὄρος ὑψηλὸν μεταμορφωθείς ὁ Σωτὴρ*
...: τέλ.: *καὶ νεκροῖς δωρουμένου ζωὴν τὴν αἰώνιον*. Follieri, τόμ. 1, 379· Μνηαῖον
Αὐγούστου, 82 (6 Αὐγούστου).

1α. (φ. <4^v>) Ἰδιόμelo Στιχηρὸ στὸν Εὐαγγελισμό («Ὁ αὐτός»): ἀρχ.: *Σήμερον*
χαρᾶς εὐαγγέλια παρθενικὴ πανήγυρις ...: τέλ. (κολ.): *καίρει κεκαριτωμένη, ἐξ ἧς*
ἡ σωτηρία Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν τὴν καθ' ἡμᾶς. Follieri, τόμ. 3, 496· Μνηαῖον
Μαρτίου, 253-254 (25 Μαρτίου).

Στὸ κείμενο ἐναλλάσσονται δύο Στιχηρὰ (ἓνα στὸν Εὐαγγελισμό καὶ ἓνα στὴ
Μεταμόρφωση) καὶ ἓνα Θεοτοκίο, συνήθως δογματικὸ (κάθε φορὰ σὲ διαφορε-
τικὸ ἦχο).

2. Ἄδηλο κείμενο (λόγος;) θεολογικοῦ περιεχομένου.

(φ. <1^r>): ἀρχ.: *[...]φορίας τῶν [π...] καὶ τοῦ μέλιτος [...]μασθῶν τοῦ παναχράντου*
γάλακτος ... ᾧ]ν τῶν γονάτων τῶν [...] ... οἰκεῖον τὰς οὐρανίους προσειληφέ-
ναι τάξεις: τὸν δημιουργὸν καθορώσα καὶ ἄκτιστον Θεὸν ...: τέλ.: *ἔβλεπον*
τοῦτον αὐ[...] τὸν ἓνα τῆς μακαρίας Τριάδος· πρὸς ὃν σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Ἁγίῳ
Πνεύματι ὕμνον καὶ κραγασ[...]

(φ. <1^v>): ἀρχ.: *[...] ὡς στίαν καὶ β[...]*ον δέ, διὰ παντὸς ἐν το σι[...]*ερωμεν, ὅτι*
*καθὰπερ τ[...]*γύτω δὴ καὶ τῆς ἐπικ[...]*εσθα*: καταφεύγοντες *[...]* καὶ σ[...] *... δαι-*
μόνων τὰς χεῖρας καὶ τὰς ὄψεις τὰς ζοφώδεις καὶ σκοτεινοτάτας, οὔτε ὀψόμεθα
καὶ φευξόμεθα ἐξ αὐτῶν ...: τέλ.: *τούτου διαρρήξ[ει]* τοῦ ἐξουσιαστοῦ ἡ.

Λόγῳ τοῦ κάσματος στὸ κείμενο ἡ διάκριση τῶν ὄψεων recto καὶ verso εἶναι
ἀμφίβολη.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ φύλλα αὐτά, στὶς πινακίδες τοῦ ἐντύπου διακρίνονται καὶ ἄλλα
σπαράγματα ἀπὸ καρτώδους κώδικες καὶ ἔντυπα, τὰ ὁποῖα δὲν στάθηκε δυνατόν
νὰ ἀποκολληθοῦν.

Τὸ ἔντυπο, ἀπὸ τὶς πινακίδες τοῦ ὁποῖου προέρχονται τὰ σπαράγματα, εἶναι ἡ
ἐρμηνεία τοῦ Θεοφυλάκτου Βουλγαρίας στὰ τέσσαρα εὐαγγέλια, τῆς ἔκδοσης
Ρώμης 1542 (= S. F. W. Hoffmann, *Bibliographisches Lexicon der gesammten*
Literatur der griechen. Τόμ. 3, Amsterdam 21961, 539).

ΓΡΑΦΗ: 1. α. (φ. <1^r-3^v>) Γραφῆς α (16ος αἰ.). Γραφὴ λειτουργικὴ, ἐλαφρῶς δεξιοκλινής,
ἀραιή, μὲ γράμματα μεγάλων διαστάσεων καὶ λίγες συντομογραφίες.

β. (φ. <4^v>) Γραφῆς β. Γραφὴ λειτουργικὴ, ὄρθια, ἀραιή, μὲ γράμματα μικρότερων διαστά-
σεων (ὀρισμένα ξεχωρίζουν σὲ ὄγκο, ὅπως τὰ ο, ω, β) καὶ λίγες συντομογραφίες.

2. (φ. <1^{rv}>) Γραφή λειτουργική, ὄρθια, ἀραιή, ξεχωρίζουν σὲ ὕψος τὸ Γ, ι καὶ τ, καὶ σὲ ὄγκο τὸ λ καὶ ἐνίοτε τὰ φ καὶ υ.

ΥΛΗ: 1. Χαρτί χονδρό, τραχὺ καὶ λευκό. Ὑδατόσημο χωρισμένο σὲ δύο τμήματα:

Κεφάλι βοδιοῦ μὲ σταυρὸ στὴν κορυφή (βλ. φ. <1/2>)· πυκνότητα ὑδάτινων γραμμῶν 20/25 κλστ.· σχεδὸν ταυτίζεται μὲ τὸ Piccard Ochsenkopf Wasserzeichen X 613 (ἔτη 1565-1569)· πρβλ. καὶ Nikolaen 90 (ἔτος 1576) – μὲ διαφορὲς στὸ σχέδιο καὶ στὶς διαστάσεις. Στὴ λωρίδα ποῦ ἔχει χρησιμοποιηθεῖ γιὰ συντήρηση τοῦ φ. <4> διακρίνεται μικρὸ μέρος ἀπὸ ὑδατόσημο (μᾶλλον ἄγκυρα σὲ κύκλο).

Μελάνι μαῦρο.

2. Χαρτί βομβύκινο, χονδρό, τραχὺ καὶ καστανό· διακρίνονται (ἀμυδρά) μόνο ραβδώσεις. Μελάνι καστανό.

ΣΥΝΘΕΣΗ: 1. Ἔνα δίφυλλο (φ. <1^r-2^v>) καὶ δύο φύλλα (φ. <3^r-4^v>), ὅλα ἀπὸ τὸ ἴδιο τεύχος. Τὰ φ. <1-3> συνεχόμενα. Βάσει τοῦ κειμένου ἀποδεικνύεται ὅτι τὸ δίφυλλο ἦταν τὸ κεντρικὸ τοῦ τεύχους, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἀποσπᾶσθηκε. Μεταξὺ τῶν φ. <3> καὶ <4> λείπει τουλάχιστον 1 φ., μὲ χάσμα στὸ κείμενο.

2. Ἔνα φύλλο.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: 1. Τίτλοι, πρωτογράμματα καὶ βοηθητικὲς ἐνδείξεις μὲ κόκκινο μελάνι.

2. Καμία ἐρυθρογραφία.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: 1. Καλή. Πολλοὶ ρύποι στὰ περιθώρια ἀπὸ τὴν ἐπαφή μὲ τὸ δέρμα τῆς στάκωσης. Περιορισμένες φθορὲς στὰ περιθώρια τῶν φύλλων ἀπὸ τὴ χρήση τους στὴ στάκωση (στὰ φ. <2> καὶ <3> μὲ πολὺ μικρὲς ἀπώλειες στὸ κείμενο). Στὸ ἐσωτ. περιθώριο τοῦ φ. <4> παλαιότερη συντήρηση μὲ λωρίδα ἀπὸ χαρτί.

2. Μέτρια. Λείπει τὸ 1/3 περίπου τοῦ φύλλου, στὸ ἄνω μέρος, μὲ χάσμα στὸ κείμενο. Πολλοὶ ρύποι ἀπὸ τὴ χρήση τοῦ φύλλου στὴ στάκωση.

47

ἔτος 1855-1856 χαρτ. 195x134 κλστ. [160/170x95/105 κλστ.] σ. 834 (XVIII+794+κβ) στ. 20/30

Γεωργίου Α. Μακκά (1818-1905), Εἰδικὴ Νοσολογία.

(σ. VII-786) «Μέρος Εἰδικῆς Νοσολογίας. Περί τῶν κοιλιακῶν νοσημάτων, ὑπὸ **Γ. Μακκά**. Ἀθήνησι τῇ 2α Ἰανουαρίου 1855-1856».

Παραδίδονται τὰ δύο πρῶτα, ἀπὸ τὰ ἔξι συνολικά (σύμφωνα μὲ τὴ γενικὴ εἰσαγωγὴ) κεφάλαια τῆς πραγματείας. Ἡ διάρθρωση τοῦ ἔργου στὸν κώδικα:

- (σ. VII) Τίτλος.
- (σ. IX–XIII) Πίνακας περιεχομένων μὲ παραπομπὴ στὶς ἀντίστοιχες σελίδες («Πίναξ τῶν ἐμπεριεχομένων»: ἀρχ.: *Κεφάλαιον α^{ον}. Νευρικά νοσήματα. Σελίς 1 ...*: τέλ.: *Ταινία – – – 782. Τέλος τοῦ πίνακος.*
Ὁ πίνακας δὲν καλύπτει τὶς σ. 1–32.
- (σ. 1) Γενικὴ εἰσαγωγὴ («Εἰδικὴ Νοσολογία. Περί κοιλιακῶν νοσημάτων ἢ Περί τῶν νοσημάτων τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος»: ἀρχ.: *Τὴν Νοσολογίαν τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος διαιροῦμεν ...*: τέλ.: *τῶν τοικωμάτων τῶν ἐξωτερικῶν τῆς κοιλίας.*
- (σ. 2–297) «Κεφάλαιον Α^{ον}. Περί νοσημάτων τοῦ κοίλου τοῦ στόματος καὶ τοῦ φάρυγγος».
(σ. 2–32) Εἰσαγωγὴ: ἀρχ.: *Τὰ κατὰ τὴν κοιλότητα ταύτην ...* (σ. 32–62) «Τάξις α΄. Νευρικά νοσήματα» (σ. 62–297) «Τάξις β^{ον}. Νοσήματα μετ’ ἀνατομικῶν ἀλλοιώσεων»: τέλ.: *ἔτος, ἢ καὶ ἐπὶ ἔτη διαρκοῦν.*
- (σ. 297–786) «Κεφάλαιον Β^{ον}. Νοσήματα τοῦ ἰδίας πεπτικοῦ σωλῆνος».
(σ. 297–298) Εἰσαγωγὴ: ἀρχ.: *Ὁ πεπτικὸς σωλήν, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ φάρυγγος ...* (σ. 299–360) «Τάξις Α^{ον}. Νοσήματα νευρικά» (σ. 360–786) Τάξις β΄ («Νοσήματα τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος μετὰ ἀνατομικῶν ἀλλοιώσεων»): τέλ.: *βοηθεῖται διὰ καθαρτικοῦ τινος ἢ σένπου καὶ κοκκίνου ἐλαίου. Τέλος.*
Τὸ ἔργο δὲν φαίνεται νὰ ἐκδόθηκε ποτέ.

ΓΡΑΦΗ: 1. (σ. VII–X, 1–786) Γραφῆς α, ὁ γραφῆς τοῦ κώδικα (Κωνσταντῖνος Γερογκίκας; ἔτος 1855–1856: βλ. σ. VII, 786). Στὸ κείμενο γραφὴ ἐπισεσυρμένη, δεξιοκλινής, ἀραιή, μὲ γράμματα μικρῶν διαστάσεων (ἀλλὰ μὲ μεγάλες κεραίες). Στὸς τίτλους καὶ στὸν πίνακα περιεχομένων γραφὴ καλλιγραφική, δεξιοκλινής, ἀραιή, μὲ γράμματα μεγάλου μεγέθους.

2. (σ. X–XIII) Γραφῆς β, σύγχρονος τοῦ α, ὁ ὁποῖος συμπληρώνει ἀπλῶς τὸν πίνακα περιεχομένων (ὑπογράφει μὲ τὸ ὄνομα Μελίρρυτος: βλ. σ. XIII). Γραφὴ ἐπισεσυρμένη, ἐλαφρῶς δεξιοκλινής, περισσότερο πυκνὴ καὶ λιγότερο ἐπιμελημένη ἀπὸ αὐτὴ τοῦ γραφέα α, μὲ γράμματα μικροῦ μεγέθους.

*Αγγραφες οἱ σ. I–VI, VIII, XIV–XVIII, α–κβ

ΥΛΗ: Χαρτὶ λεπτό, στιλπνὸ, ὑποκίτρινο. Τὸ ἐσώφ. καὶ τὸ πρῶτο πφ. ἀρχῆς (σ. I/II) ἀπὸ χαρτὶ λεπτό, τραχὺ καὶ γαλάζιο. Τὸ δεῦτερο πφ. ἀρχῆς (σ. III/IV) καὶ τὸ τελευταῖο πφ. τέλους (σ. κα/κβ) ἀπὸ χαρτὶ λεπτό, στιλπνὸ καὶ γκρίζο. Μελάνι μαῦρο.

ΤΕΥΧΗ–ΑΡΙΘΜΗΣΗ: 2 (II: τὸ πρῶτο φ. ἐσώφ. ἀρχῆς), 1 (IV: 1 φ. ἐνωμένο μὲ τὸ φ. I/II), 12 (10), 12 (34: ἀριθ. 2), 12 (58: ἀριθ. 3), 16 (90: ἀριθ. 4), 12 (114: ἀριθ. 5), 12 (138: ἀριθ.

6), 12 (162^ο αριθ. 7), 20 (202^ο αριθ. 8), 14 (229^ο αριθ. 9 ο αριθ. σελίδας 215 έχει δοθεί δύο φορές), 10 (249^ο αριθ. 10), 12 (274^ο αριθ. 11 ο αριθ. σελίδας 253 δὲν δόθηκε), 12 (298^ο αριθ. 12), 12 (322^ο αριθ. 13), 14 (350^ο αριθ. 14), 12 (374^ο αριθ. 15), 12 (398^ο αριθ. 16), 12 (422^ο αριθ. 17), 12 (446^ο αριθ. 18), 12 (470^ο αριθ. 19), 12 (494^ο αριθ. 20), 12 (518^ο αριθ. 21), 12 (542^ο αριθ. 22), 12 (566^ο αριθ. 23), 12 (590^ο αριθ. 24), 12 (614^ο αριθ. 25), 12 (638^ο αριθ. 26), 12 (662^ο αριθ. 27), 12 (686^ο αριθ. 28), 12 (710^ο αριθ. 29), 12 (734^ο αριθ. 30), 12 (758^ο αριθ. 31), 12 (782), 4 (782^ο ο αριθ. σελίδας 782 δόθηκε τρεις φορές [ή δεύτερη στην αρχή του δυαδίου και η τρίτη στο τέλος του]· οι μεταξύ αυτών σελίδες αριθμήθηκαν από ἐμᾶς [782α-782ς]), 12 (κ), 1 (κβ· 1 φ. ἐνωμένο με τὸ προηγούμενο τεύχος). Ἀριθμηση τευχῶν, με ἀραβικούς ἀριθμούς, στὸ κάτω περιθώριο τοῦ recto τοῦ πρώτου φύλλου, ἀπὸ τὸν γραφέα.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ: Καμία. Στὸς τίτλους γράμματα μεγαλύτερου μεγέθους. Καμία ἐρυθρογραφία.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

1) ΚΩΔΙΚΟΓΡΑΦΙΚΑ:

- σ. VII: (στὸ τέλος τοῦ τίτλου, χ. τοῦ γραφέα α) Ἐθήνησι τῆ β^η Ἰαννουα/ρίου 1855-1856. [[Κῶνστ. Γερογκίκας]].
- σ. XIII: (στὸ τέλος τοῦ πίνακα περιεχομένων, χ. τοῦ γραφέα β) *Μελίρρυτος*.
- σ. 786: (χ. τοῦ γραφέα α) *Τέλος*. [[Κῶνστ. Γερογκίκας]].

2) ΚΤΗΤΟΡΙΚΑ:

- κάλυμμα τοῦ τόμου: α. (ἐτικέτα τύπου η) 198
- β. (αὐτοκόλλητη ἐτικέτα) 198
- ἐξώφ. ἀρχῆς: (παλαιὸς ταξιν. αριθ. με μελάνι) 198

ΣΤΑΧΩΣΗ: Πινακίδες ἀπὸ καρτόνι και ἐπένδυση ἀπὸ μαῦρο χαρτί με ἀνάγλυφο φυτικό διάκοσμο. Κόκκινη δερμάτινη ράχη με χρυσοτυπίες: φυτικά μοτίβα, πρόστυπες γραμμὲς και τίτλος (*ΕΙΔΙΚΗ / ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ / ΚΟΙΛΙΑΚΑ / Γ. ΜΑΚΚΑ / Γ. Κ.*). Ἡ πινακίδα τέλους δὲν σώζεται. Ὀλόκληρος ὁ κώδικας καλύπτεται ἀπὸ μπλε προστατευτικὸ χαρτί.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Πολὺ καλή. Ἐλάχιστες φθορὲς ἀπὸ ὑγρασία στὰ πρῶτα και τελευταῖα φύλλα. Φθορὲς και ρύποι στὴ στάχωση ἀπὸ τὴ χρήση. Ἡ πινακίδα ἀρχῆς και ἡ ράχη ἔχουν ἀποκολληθεῖ ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ κώδικα.

Α'. ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

(Τὰ πρόσωπα -συγγραφέων, ἁγίων κ.λπ.- καταχωροῦνται μὲ τὸ μικρὸ ὄνομά τους. Μὲ ἔντονους χαρακτῆρες ἀναγράφονται τὰ ὀνόματα συγγραφέων καὶ οἱ ἀριθμοὶ τῶν κωδικῶν)

- Ἄβραάμ, Λόγος στὴ θυσία τοῦ Ἄ. βλ. Λόγος
- Ἄγαπτιὸς διάκονος**, Ἐκθεσις κεφαλαίων παραινетиκῶν 7.3.α
- Ἄθανάσιος Ἄλεξανδρείας**, Ἀκολουθία Ἄ. καὶ Κυρίλλου Ἄλεξανδρείας βλ. Ἀκολουθία- Ἀκολουθία τῆς ἀνακομιδῆς τοῦ λειψάνου τοῦ Ἄ. Ἄ. βλ. Ἀκολουθία-Διήγηση θαύματος ἐν Βηρυτῶν 19.6-Ἐρμηνεύματα στὶς Παροιμίες (σὲ Σειρὰ) 25.2.δ-Ἐρμηνεύματα στὸ Ἄσμα ἁσμάτων (σὲ Σειρὰ) 25.4.ζ-Ὀμιλία στὴν προδοσία τοῦ Ἰούδα βλ. **Βασιλείος Σελευκείας**-Σύννοση τῆς θείας Γραφῆς βλ. **Νικίτας Σεΐδης**-Σύνταγμα πρὸς τινα πολιτικὸ βλ. **Ἐφραιμ Σῶρος**, Περί ἀρετῶν καὶ παθῶν
- Αἰκατερίνη ἁγία, Μαρτύριο 24.1
- Αἰσχύλος**, Ἐπτά ἐπὶ Θήβας 1.15.δ-Προμηθεὺς δεσμώτης 1.14.γ-βλ. καὶ Ἐπτά ἐπὶ Θήβας Αἰσχύλου, Προμηθεὺς δεσμώτης Αἰσχύλου
- Ἀκάθιστος ὕμνος, 13.6
- Ἀκολουθία, Ἁγιασμοῦ 42.7-Ἄθανασίου καὶ Κυρίλλου Ἄλεξανδρείας 39.1-ἀνακομιδῆς τοῦ λειψάνου τοῦ Ἄθανασίου Ἄλεξανδρείας 39.2-ἐνυπνιασμοῦ 5.9-Μικροῦ Ἁγιασμοῦ 42.6
- Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος**, Ἐρμηνεία στὸ Περί γενέσεως καὶ φθορᾶς 27.3
- Ἄλξιος ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἅγιος, Βίος 19.51
- Ἀμφιλόχιος Ἰκονίου**, Βίος Ἄ. Ἰ. 19.10-Βίος τοῦ Μεγάλου Βασιλείου 19.44-Βίος καὶ θαύματα τοῦ Μεγάλου Βασιλείου 19.45-Ὀμιλία στὸν παράλυτο 33.45
- Ἀνάθεμα, περὶ (κεφάλαιο Νομοκάνονα) 3.6.1δ
- Ἀναστάσιος Σιναιῆς**, Ἀπόκριση περὶ τῶν ἀναξίως εἰς ἀρχιερωσύνην ἐλθόντων (κεφάλαιο Νομοκάνονα) 3.6.1γ-Εἰς τὸ κατ' εἰκόνα 30.38.β-Λόγοι στὴν Ἐξαήμερο 20.1-Λόγος εἰς κοιμηθέντας 24.5-Λόγος τρίτος, ἐν ᾧ δηλοῖ τὴν αἰτίαν δι' ἣν οἱ δύο λόγοι εἰς τὸ κατ' εἰκόνα πεποινται 30.38.γ-Λόγος στὸν ζ' ψαλμὸ 19.68-Λόγος περὶ τῆς ἁγίας συνάξεως 19.7-Ὀδογὸς 30.33-Περί τὸ γενόμενον θάγμα καὶ εἰς Πέτρον Σεβαστείας 19.46-Περί τοῦ κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν 30.38.α
- Ἀνθολογία ἐλληνικῆ, Παράρτημα 1.9
- Ἀντίοχος μοναχός**, Λόγος περὶ νηστείας 30.31.α-Περί μεγαλοψυχίας 30.31.β-Περί τοῦ παραιτήσθαι τὰς ἀκαίρους τῶν κοσμικῶν ὁμιλίας 30.31.γ
- Ἀντώνιος μοναχός**, Βίος τοῦ ὀσίου Συμεὼν τοῦ Στυλίου 19.9.α
- Ἀπολλινάριος**, Ἐρμηνεύματα στὶς Παροιμίες (σὲ Σειρὰ) 25.2.δ
- Ἀπολυτίκιο, 16.2.β-στὴ γέννηση τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου 19.19.γ-στὸν προφήτη Ἠλία 19.19.β-τῆς Ἀναλήψεως 19.76.α-τῶν Χριστουγέννων 19.33.α
- Ἀπόφθεγμα Πατερικόν, 19.58.β- (ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ καὶ τῶν Πατερικῶν ἐκλογαί) 41.8.μz, 41.8.μθ, 41.8.ν-βλ. καὶ Ἡσαΐας μοναχός, **Ἰωάννης Κλίμακος**, **Ἰωάννης Χρυσόστομος**, Μάξιμος ἅγιος, Νήφων ἅγιος, **Παῦλος Ἐυεργετινός**

Ἄριστοτέλης, Λογική Ἐκλογαὶ ἐκ τῆς Λ. **26.2**-Ἐπομνήματα στὴ Λ. βλ. **Θεόφιλος Κορυθαλεύς** / Περί γενέσεως καὶ φθορᾶς Ἐρμηνεία τοῦ Π. γ. φ. βλ. **Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος**-Ἐπομνήματα στὸ Π. γ. φ. βλ. **Νικόλαος Κούρσουλας** / Περί οὐρανοῦ Ἐπομνήματα στὸ α' βιβλίον Π. ο. βλ. **Θεόφιλος Κορυθαλεύς** / Περί φυσικῆς ἀκροάσεως Ἐπομνήματα στὸ Π. φ. ἄ. βλ. **Θεόφιλος Κορυθαλεύς** / Περί ψυχῆς Ἐπομνήματα στὸ Π. ψ. βλ. **Θεόφιλος Κορυθαλεύς**

Ἄριστοφάνης, Νεφέλαι **1.2.δ**- Πλοῦτος **1.1.δ, 1.23**-βλ. καὶ **Δημήτριος Τρικλίνιος, Θωμᾶς Μάγιτρος**, Νεφέλαι Ἄριστοφάνους, Πλοῦτος Ἄριστοφάνους

Ἄρτέμιος ἅγιος, Μαρτύριο βλ. **Ἰωάννης Δαμασκηνός**

Ἀρχιεπίσκοποι Βουλγαρίας (κατάλογος), **18.2.ζ**

Ἀρχιερεῖς, Ἐὰν ἐκάθησαν καὶ ἐγένετο δευτέρα κρίσις (κεφάλαιο Νομοκάνονα) **3.6.β**-Ἐὰν λάβῃ τινὰς ἀρχιερωσύνῃν ἢ μὲ φλορία ἢ διὰ παρακάλεσιν ἀρχόντων ἢ διὰ δυναστείας (κεφάλαιο Νομοκάνονα) **3.6.γ**-Οἱ κατηγοροῦντες τὸν ἄ. νὰ εἶναι ἀνεπίληπτοι (κεφάλαιο Νομοκάνονα) **3.6.ε**- Ἀνάξιτοι ἱερεῖς καὶ ἄ. (κεφάλαιο Νομοκάνονα) **3.2.η**-Ὅπου νὰ εἶναι εἰς κατηγορία (κεφάλαιο Νομοκάνονα) **3.6.ζ**-Περί ἐπισκόπων ἢ ἄλλου ἱερωμένου ὅπου ἔρχονται εἰς ἀμαρτήματα (κεφάλαιο Νομοκάνονα) **3.6.κα**-Πόσοι ἄ. θέλουσι νὰ εἶναι ὅταν κρίνουν ἄ. καὶ πόσοι εἰς ἱερέα καὶ πόσοι εἰς διάκονο (κεφάλαιο Νομοκάνονα) **3.6.ς**-Τί εἰκονίζει ὁ ἄ. ὅταν εὐλογεῖ τὸν λαὸν μὲ τὰς δύο κεῖρας (κεφάλαιο Νομοκάνονα) **3.6.κγ**-Τὸν ἄ. ὅπου νὰ καθήρουν ἔχει ἄδεια νὰ μετακαλῇ δευτέραν σύνοδον (κεφάλαιο Νομοκάνονα) **3.6.ια**-βλ. καὶ Ἀρχιεπίσκοποι Βουλγαρίας, Ἀφορισμός, Ἱερεῖς, Πάπες Ρώμης, Πατριάρχες

Ἄσμα ἄσματων βιβλίον Π. Διαθήκης, Ἐσαπλά στὸ Ἄ. ἄ. **25.4.ς**-Ἐρμηνεία (Σειρὰ) στὸ Ἄ. ἄ. βλ. **Ἀθανάσιος Ἀλεξανδρείας, Προκόπιος Γαζαῖος, Φίλων Καρπάσιος, Ὠριγένης**-Ὁμιλία στὸ Ἄ. ἄ. (Σύντομος ὑπόθεσις) βλ. **Γρηγόριος Νύσσης**-Σκόλια στὸ Ἄ. ἄ. βλ. **Νικίτας Σεΐδης**-Ἐπόθεσι τοῦ Ἄ. ἄ. **25.4.β**

Ἀστρονομία, Κινήσεις τῶν πλανητῶν **17.7**-Παράδειγμα χρήσης ἀστρονομικῶν κανόνων **17.8.α**-Παρατηρήσεις γιὰ τὸν Ἄρη καὶ τὸν Δία **10.3**-Πίνακας μὲ ἀραιοβικούς ἀστρονομικούς ὄρους στὰ ἐλληνικὰ **17.6.α**

Ἀτρεΐδες, Γενεαλογικὸ δένδρο (σχηματικὴ ἀπεικόνιση), **1.15.ε**

Ἀφορισμός, Περί τοῦ ἀφορισθέντος παρὰ τοῦ ἀρχιερέως (κεφάλαιο Νομοκάνονα) **3.6.ιε** -βλ. καὶ **Κωνσταντῖνος αὐτοκράτορας, Λέων ς'** αὐτοκράτορας

Βάπτισμα, Περί ἀβαπτίστων νηπιῶν (τίτλος Νομοκάνονα) **3.2.ια**-Ποῖοι ἀναβαπτίζονται (τίτλος Νομοκάνονα) **3.2.ιβ**-Πότε δεῖ βαπτίζειν τὸν ἱερέα (τίτλος Νομοκάνονα) **3.2.ι** -βλ. καὶ **Μάρκος Ἐρημίτης**

Βασιλεῖος Καισαρείας, Βίος Β. Κ. βλ. **Ἀμφιλόχιος Ἰκονίου**-Βίος καὶ θαύματα Β. Κ. βλ. **Ἀμφιλόχιος Ἰκονίου**-Ἐρμηνεύματα στὶς Παροιμίες (σὲ Σειρὰ) **25.2.δ**-Ὁμιλία στὸ "πρόσχεε σεαυτῶ" **33.12**-Περί ἱερέων **19.66**-Περί τῶν εἰσερχομένων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ **19.73**-Ἀσκητικά **30.29**

Βασίλειος ὁ Νέος, Βίος **19.54**

Βασίλειος Σελευκείας, Ὁμιλία στὴν Πεντηκοστῇ **33.50, 33.55**-Ὁμιλία στὴν προδοσίᾳ τοῦ Ἰούδα **33.30**

Βρέφη, Περί γεννήσεως **17.4**

Γέμιος, Στοιχεῖα Ἀστρονομίας **10.2.α, 27.2**-βλ. καὶ Στοιχεῖα Ἀστρονομίας Γεμίου

Γεννάδιος Σκολάριος, Παραινέσεις κατά ἀλφάβητο **1.16**

Γεράσιμος Ἀλεξανδρείας (Παλλαδᾶς), Ρητορική (*Ἐκθεση ρητορικῆς τέχνης) **36**

Γερμανὸς Α΄ Κωνσταντινουπόλεως, Ἐάν ἀφιέρωσιν τινὰς πράγματα εἰς ἐκκλησίαν ἢ εἰς μοναστήρι (κεφάλαιο Νομοκάνονα) **3.6.κθ**-Ὀμιλία στὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου **19.16**

Γερμανὸς Β΄ Κωνσταντινουπόλεως, Ὀμιλία γιὰ τὴν Κυριακὴ τῆς β΄ ἑβδομάδας τῶν νηστειῶν (σὲ παράφραση) βλ. Διαδαχῆ-Ὀμιλία γιὰ τὴν δ΄ Κυριακὴ τοῦ Μαθαίου (σὲ παράφραση) βλ. Διαδαχῆ-Ὀμιλία γιὰ τὴν Κυριακὴ τῆς Ἀπόκρεω (σὲ παράφραση) **21.1**-Ὀμιλία γιὰ τὴν Κυριακὴ τῆς Τυροφάγου (σὲ παράφραση) **21.1α**-Ὀμιλία γιὰ τὴν Κυριακὴ τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου (σὲ παράφραση) **21.2**

Γεροντικό, Ἀποσπάσματα **19.67.α**, **24.4.α**- (ἐκ τοῦ Γεροντικού καὶ τῶν Πατερικῶν ἐκλογαί) **41.8.α**, **41.8.ε**, **41.8.θ**, **41.8.ιγ**, **41.8.ιδ**, **41.8.ιε**, **41.8.ιν**, **41.8.κ**, **41.8.κδ**, **41.8.κθ**, **41.8.μζ**, **41.8.να**/Παράδεισος **24.6.α**-βλ. καὶ Ἐπόφθεγμα πατερικό, Ἐφραὶμ Σῦρος, Ζωσιμᾶς ἀββᾶς, Ἰωάννης Δαμασκνός, Ἰωάννης Μόσχος, Ἰωάννης Χρυσόστομος, Μάξιμος Ὁμολογητῆς, Νικόλαος Κατασκευπνός, Παλλάδιος Ἐλενουπόλεως, Παῦλος Εὐεργετινός

Γεωμετρία, Πραγματεία **10.1**

Γεώργιος ἅγιος, Βίος **5.7.α**-Θαῦμα **5.7.β**, **5.7.γ**, **5.7.δ**

Γεώργιος Κορέσιος, Ἀπολογία πρὸς τὸν ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ τῶν σοφῶν σύλλογον **31.2**-Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Κύριλλο Κωνσταντινουπόλεως **32.9.α**-Θεολογικό (Περὶ τῆς ἐξοχῆς τῆς Θεολογίας) **31.1**, **32.1**- (πίνακας κεφαλαίων) **31.3**- (σύντομα ἀποσπάσματα) **31.4**/Περὶ

εἰκόνων καὶ περὶ τῆς τῶν ἁγίων ἀπολαύσεως **32.6**-Περὶ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος, ἁμαρτίας, ἐκλογῆς καὶ πίστεως **32.3**-Περὶ τοῦ Ἀντιχρίστου **32.2**-Σκεδιάσματα ἐκκλησιαστικῶν λόγων (Περὶ εὐαγγελικοῦ κήρυκος) **32.4**-βλ. καὶ Ἐπίγραμμα, **Κύριλλος Κωνσταντινουπόλεως (Κονταρῆς)**, **Νεκτάριος Ἱεροσολύμων**

Γεώργιος Μακκᾶς, Εἰδικὴ Νοσολογία **47**

Γεώργιος Νικομηδεῖας (ρήτωρ), Λόγος στὸ "εἰσπίκεσαν παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ" **33.33**

Γνωμικό, **5.5.δ**, **15.3.β**, **37.2**

Γουρίας, Σαμωνᾶς καὶ Ἄβικος ἅγιοι, Θαῦμα **19.35**

Γράμμα συμμαρτυρικό, Τύπος **3.3**

Γρηγόριος Θαυματουργός, Ἑρμνεύματα στὸν Ἐκκλησιαστῆ (σὲ Σειρὰ) **25.3.θ**

Γρηγόριος Θεολόγος, Γνώμες μονόστιχοι κατὰ ἀλφάβητο **1.3**-Λόγος περὶ φιλοπρωχίας **44**

Γρηγόριος Νύσσης, Ἑρμνεύματα στὸν Ἐκκλησιαστῆ (σὲ Σειρὰ) **25.3.ζ**, **25.3.θ**-Ὀμιλία στὴν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου **33.37**-Ὀμιλία στὸ Ἄσμα ἁμάτων (Σύντομος ὑπόθεσις) **25.4.γ**-Περὶ τοῦ τί ἐστὶ τὸ κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ καθ' ὁμοίωσιν βλ. Ἀναστάσιος Σιναΐτης, Περὶ τοῦ κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν

Δανιὴλ προφήτης, Ὑπόμνημα βλ. **Συμεῶν Μεταφραστῆς**

Δημήτριος Κυδώνης, Μετάφραση τοῦ δ΄ βιβλίου Κατὰ Ἑλλήνων Θωμᾶ Ἀκινάτι **32.7**

Δημήτριος Τρικλίνιος, Σχόλια στὶς Νεφέλες Ἀριστοφάνους **1.2.γ**- βλ. καὶ **Θωμᾶς Μάγιτρος**

Διάδοχος Φωτικῆς, Κεφάλαια παραινετικά **30.11**

Διαθήκη, Τύπος **3.4**

Διαδαχῆ, **21.α**-Γιὰ τὰ Θεοφάνια **21.ε**-Γιὰ τὰ Χριστούγεννα **21.β**, **21.γ**-Γιὰ τὴν

- Κυριακή τῆς α΄ ἑβδομάδας τῶν Νηστειῶν **21.β**-Γιὰ τὴν Κυριακή τῆς β΄ ἑβδομάδας τῶν Νηστειῶν (πιθάνον παράφραση ὁμιλίας τοῦ Γερμανοῦ Β΄ Κωνσταντινουπόλεως) **21.ιγ**-Γιὰ τὴν Κυριακή τῆς γ΄ ἑβδομάδας τῶν Νηστειῶν **21.ιε**-Γιὰ τὴν Κυριακή τῆς δ΄ ἑβδομάδας τῶν Νηστειῶν (ἐν μέρει παράφραση ὁμιλίας τοῦ Γερμανοῦ Β΄ Κωνσταντινουπόλεως γιὰ τὴν δ΄ Κυριακή τοῦ Ματθαίου) **21.ις**-Γιὰ τὴν Κυριακή τῆς ε΄ ἑβδομάδας τῶν Νηστειῶν **21.ιθ**-Γιὰ τὴν Κυριακή τοῦ Ἀσάτου **21.ιη**, **21.θ**-Γιὰ τὴν Κυριακή τοῦ Πάσχα **21.κς**, **21.κz**-Γιὰ τὴν Κυριακή τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου **21.ς**-Γιὰ τὴν Κυριακή τῶν Βαΐων **21.κα**-Γιὰ τὴ Μεγάλη Παρασκευὴ **21.κδ**-Γιὰ τὴ Μεγάλῃ Πέμπτῃ **21.κγ**-Γιὰ τὴ Μεγάλῃ Τετάρτῃ **21.κβ**-Γιὰ τὴν Πέμπτῃ τῆς ε΄ ἑβδομάδας τῶν Νηστειῶν **21.ιz**-Γιὰ τὴν Περιτομὴ τοῦ Χριστοῦ **21.δ**-Γιὰ τὴν Τετάρτῃ τῆς γ΄ ἑβδομάδας τῶν Νηστειῶν **21.ιδ**-Γιὰ τὸ Μεγάλῳ Σάββατο **21.κε**-Γιὰ τὸ Σάββατο τῆς ἑβδομάδας τοῦ Ἀκάθιστου ὕμνου **21.ιν**-Γιὰ τὸ Σάββατο τοῦ Λαζάρου **21.κ-βλ.** καὶ **Γερμανὸς Β΄ Κωνσταντινουπόλεως, Μάξιμος Μαργούβιος**
- Δίδυμος**, Ἐρμηνεύματα στὶς Παροιμίες (σὲ Σειρὰ) **25.2.δ**-Ἐρμηνεύματα στὸν Ἐκκλησιαστὴ (σὲ Σειρὰ) **25.3.θ**-Ἐρμηνεύματα στὸν Ἰώβ (σὲ Σειρὰ) **25.1.β**
- Διήγησι: Ἀσκητικὴ **19.61**, **19.63**, **19.67.β**, **19.67.δ**, **19.67.ε**, **19.67.ς**, **19.67.z**, **19.67.η**, **19.67.ι**, **19.67.ια**, **24.4.γ**, **24.4.δ**, **24.4.ε**, **24.6.β**-(Διήγημα φρικτὸν) **19.53**-(Περὶ ἱερωμένων καὶ μοναχῶν τῶν ἀμελούντων τὴν ἄπασαν ἐκκλησιαστικὴν ἀκολουθίαν) **24.4.β**-(Περὶ ταπεινοφροσύνης) **19.67.β**-(Περὶ τῆς ἁγίας Κοινωνίας) **19.74**-(Περὶ τοῦ μεσίτου) **19.72.δ**-(Περὶ ὑπακοῆς) **19.67.ιγ**-βλ. καὶ Γερωνικό, **Ἰωάννης Μόσχος**, Νήφων ἅγιος, Παῦλος ὁ ἀπλός, **Παῦλος Εὐεργετινός**
- Διονύσιος Ἀλεξανδρέως**, Ἐρμηνεύματα στὸν Ἐκκλησιαστὴ (σὲ Σειρὰ) **25.3.θ**
- Δωρόθεος ἀββᾶς**, Διδασκαλία **30.32**
- Δωρόθεος (Ψευδο)**, Χρονογράφος **37.3**
- Εἰρήνη μονῆς Χρυσοβαλάντου ὄσια, Βίος **41.3**
- Ἐκάβη Εὐριπίδη, Εἰσαγωγή **1.11.β**-Πρόσωπα **1.11.γ**-Ἐπίθεσις **1.11.α**
- Ἐκκλησιαστὴς βιβλίον Π. Διαθήκης, -βλ. Παλαιὰ Διαθήκη-Ἐξαπλὰ στὸν Ἐ. **25.3.θ**-Ἐρμηνεία (Σειρὰ) στὸν Ἐ. βλ. **Γρηγόριος Θαυματουργός, Γρηγόριος Νύσσης, Δίδυμος, Διονύσιος Ἀλεξανδρέως, Εὐάγγελιος Ποντικῆς, Ὀλυμπιόδωρος**-Πρόλογος **25.3.γ**-Σχόλια στὸν Ἐ. βλ. **Νικήτας Σεΐδης**, Σύνοψη τῆς θείας Γραφῆς-Ἐπισημάνματα στὸν Ἐ. βλ. **Ὀλυμπιόδωρος**
- Ἐλεημοσύνη, περὶ βλ. Κεφάλαιο
- Ἐξαπλὰ Π. Διαθήκης, σὸ Ἄσμα ὁσμάτων βλ. Ἄσμα ὁσμάτων βιβλίον Π. Διαθήκης-στὸν Ἐκκλησιαστὴ βλ. Ἐκκλησιαστὴς βιβλίον Π. Διαθήκης-στὸν Ἰώβ βλ. Ἰώβ βιβλίον Π. Διαθήκης-στὶς Παροιμίες βλ. Παροιμίες βιβλίον Π. Διαθήκης
- Ἐξομολογητῆριο, **3.1**-βλ. καὶ Νομοκάνονας
- Ἐπίγραμμα, Πρὸς τὸν Γεώργιο Κορέσσιο **32.8.α-βλ.** καὶ **Νεκτῆριος Ἱεροσολύμων**
- Ἐπιφάνιος Κύπρου**, Λόγος στὴν ταφὴ τοῦ Κυρίου **19.32**, **33.34**
- Ἐπὶ ἐπὶ Θίβας Αἰσχύλου, Εἰσαγωγή **1.15.β**-Πρόσωπα **1.15.γ**-Ἐπίθεσις **1.15.α**
- Ἔργα καὶ ἡμέραι Ἡσιόδου, Διάστιχη ἔρμηνεῖα **1.13.β**
- Ἐρώτησις καὶ ἀπόκρισις, Περὶ ψυχῆς καὶ σώματος **19.55**
- Εὐαγγέλια, Πίνακας τῶν ἀναγινωσκομένων Ε. κατὰ ἑβδομάδες **30.39**
- Εὐαγγέλιο Κατὰ Ἰωάννην, Κεφάλαια **13.5.α**-Σημείωσις γιὰ τὴ συγγραφή **13.5.γ**
- Εὐαγγέλιο Κατὰ Λουκᾶν, Κεφάλαια **13.4.α**

Ευαγγέλιο Κατὰ Μάρκον, Κεφάλαια **13.3.α**
Ευαγγελιστάριο, βλ. Καινή Διαθήκη

Εὐάγγελος Ποντικῆς, Ἑρμηνεύματα στὸν Ἑκκλησιαστή (σὲ Σειρά) **25.3.δ, 25.3.ζ, 25.3.θ**-Ἑρμηνεύματα στὸν Ἰώβ (σὲ Σειρά) **25.1.β**-Λόγος περὶ προσευχῆς **30.19**-Παραίνεσις πρὸς μοναχοῦς **30.20**-Περὶ διαφόρων πονηρῶν λογισμῶν **30.21**-Περὶ τὰς ἀντιζύγους τῶν ἀρετῶν κακίας **30.28**

Εὐεργετινός, βλ. **Παῦλος Εὐεργετινός**
Εὐκλείδης, Στοιχεῖα Γεωμετρίας βλ. Στοιχεῖα Γεωμετρίας Εὐκλείδου

Εὐρετήριο, Θεματικὸ μὲ λήμματα ἀπὸ ἐφημερίδες **12.1.**

Εὐριπίδης, Ἐκάβη **1.11.δ**-Ὁρέστις **1.12.ε, 1.22**-βλ. καὶ Ἐκάβη Εὐριπίδου, Ὁρέστις Εὐριπίδου

Εὐσέβιος (**Ἁλεξανδρείας**;), Σχόλια στὴς Παροιμίες βλ. **Νικῆτας Σεΐδης**-Σχόλια στὸν Ἑκκλησιαστή βλ. **Νικῆτας Σεΐδης**-Σχόλια στὸ Ἄσμα ἄσματων βλ. **Νικῆτας Σεΐδης**

Εὐσέβιος Ἀλεξανδρείας (Ψευδο), Ὁμιλία στὴν Ἀνάληψη τοῦ Κυρίου **33.49**-Ὁμιλία στὴν προδοσίαν τοῦ Ἰούδα **33.28**

Εὐσέβιος Καισαρείας, βλ. **Ἰωάννης Δαμασκηνός**, Ἱερά Παράλληλα

Εὐστάθιος ἅγιος, Βίος **41.6**

Εὐφροσύνη ὄσια, Βίος **19.41, 41.5**

Εὐφρόσυμος ὄσιος, Βίος **19.36**

Εὐχή, Εἰς ἄσθενοῦντα **42.2.α**- (εἰς βασκανίαν) **42.2.β**- (τῶν ἁγίων ἐπὶ παῖδων) **42.2.δ**/Εἰς βασκανίαν **42.2.γ**-Ἐσπερινὸν **7.2.α, 14.4.β**-Καθαγιασμοῦ τοῦ ἄρτου **19.75**-Μετανοοῦντων **42.2.ζ**- (ἐπὶ πᾶν εἶδος ἀρρωστίας) **42.2.ε, Συγκωρητική 19.59.α, 19.59.β**- (ἐξομολογουμένων) **3.1**- (κεκοιμημένων) **42.2.ζ**

Ἐφραὶμ ἅγιος (= Ἐφραὶμ Σῦρος;), βλ. **Παῦλος Εὐεργετινός**

Ἐφραὶμ Ἱεροσολύμων, Κανόνας παρακλητικὸς στὸν Ἰωάννη Θεολόγο **42.1**

Ἐφραὶμ Σῦρος, Εὐχὲς (Πένθη) **24.8**- Κατὰ μίμησιν τῶν παροιμιῶν (ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ καὶ τῶν Πατερικῶν ἐκλογαί) **41.8.ιθ**-Κεφάλαια στὸ "Πρόσεχε σεαυτῷ" (ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ καὶ τῶν Πατερικῶν ἐκλογαί) **41.8.λ**-Λόγος εἰς τοὺς ἁγίους Πατέρας τελειωθέντας ἐν τοῖς χρόνοις αὐτοῦ **33.6**-Λόγος ἐπτασύλλαβος **33.9**-Λόγος κατανυκτικὸς στὴ Δευτέρα Παρουσία **19.38**-Λόγος πρὸς ἀπελθόντας Πατέρας δεύτερος **33.7**-Λόγος στὴ Δευτέρα Παρουσία περὶ τοῦ Ἀντιχρίστου **19.39**-Λόγος τετρασύλλαβος **33.8**-Περὶ ἀρετῶν καὶ παθῶν **30.17**

Ζώδια, Ὄνόματα **1.19**-Πίνακας μὲ διάταξη τῶν **Ζ. 10.7**

Ζωσιμᾶς ἀββάς, Ἀσκητικὴ διήγησις (ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ καὶ τῶν Πατερικῶν ἐκλογαί) **41.8.λδ**-Διαλογισμοὶ (ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ καὶ τῶν Πατερικῶν ἐκλογαί) **41.8.λβ, 41.8.λγ**

Ἠλίας Ἐδικιος, Ἀνθολόγιο γνωμικὸ (κεφάλαια Μαξίμου Ὁμολογητοῦ) **30.10.α**-Γνωστικά **30.10.β**

Ἠλίας προφήτης, Ἀπολυτίκιο βλ. Ἀπολυτίκιο-Ὕμνος βλ. **Ρωμανὸς Μελωδὸς**

Ἠσαΐας μοναχός, Ἀπόφθεγμα **19.58.γ**

Ἠσιόδος, Ἔργα καὶ ἡμέραι **1.13.α**-βλ. καὶ Ἔργα καὶ ἡμέραι Ἠσιόδου

Ἠσυχίος πρεσβύτερος, Πρὸς Θεόδουλον λόγος περὶ νήψεως καὶ ἀρετῆς, κεφάλαια διακόσια **30.6**

Θαλάσσιος ἀββάς, Ἐκατοντάδες περὶ ἀγάπης **30.15**

Θεοδώρα ἡ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὄσια, Βίος **19.40, 41.4**

Θεοδώρητος Κύρου, Φιλόθεος ἱστορία (Ἑκλογὴ μικρὰ) **30.35**

Θεόδωρος Βαλααμών, Περὶ βαπτίσματος παιδιοῦ ἱερέα (τίτλοι Νομοκάνονα) **3.2.ζ**

Θεόδωρος Δούκας Λάσακας, Λόγος

- στο Μεγάλο Σάββατο και στην Ἀνάστα-
ση **33.35**
- Θεόδωρος Μουφουεστίας**, Ἑρμηνεύματα
στὶς Παροιμίες (σὲ Σειρὰ) **25.2.δ**
- Θεόδωρος Στουδίτης**, Κεφάλαια **30.4**-
Μικρὲς κατ'ἰκτίσεις **30.5**
- Θεοτοκίο **16.2.α**, **46.1.β**, **46.1.ε**, **46.1.η**,
46.1.θ
- Θεοτόκος, Ὁμιλία στὰ Εἰσόδια βλ. **Γερ-
μανὸς Κωνσταντινουπόλεως**-Ὁμι-
λία στὴν Κοίμηση βλ. **Ἰωάννης Θεο-
σαλονίκης**-Ὁμιλία στὸν Εὐαγγελισμό
βλ. **Ἰωάννης Χρυσόστομος**-Στιχηρὰ
στὸν Εὐαγγελισμό βλ. Στιχηρὸ-βλ. καὶ
Τροπάριο
- Θεοφάνης Κεραμεύς**, Λόγος περὶ τῆς
προσκυνήσεως τῶν εἰκόνων **33.11**-
Ὁμιλία στὰ εὐαγγέλια τοῦ Πάθους
33.32-Ὁμιλία στὴν Ἀνάσταση τοῦ
Λαζάρου **33.16**-Ὁμιλία στὴν ἐπιφοίτη-
ση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος **33.57**-Ὁμι-
λία στὸ β' ἑωθινὸ Εὐαγγέλιον καὶ στὶς
Μυροφόρους **33.44**
- Θεόφιλος Κορυθαλεύς**, Ἀπόκρισις πρὸς
τοὺς ζηπίσαντας τὴν πρόγνωσην τοῦ
ἀέρος **17.5.β**-Γεωγραφία **17.5.α**-Ἐκθε-
ση περὶ Ρητορικῆς **27.4**-Εἰσόδος
Φυσικῆς ἀκροάσεως **15.1**, **15.2** (;), (α'
μέρος) **16.1**, (β' μέρος) **23.1**, **29**-Περὶ
ἀστρολάβου **17.5.γ**-Ἐπίμνημα στὸ α'
βιβλίον Περὶ οὐρανοῦ **22.1**, **27.1**-Ἐπι-
μνήματα στὴ Λογικὴ **26.1**, **35**-Ἐπι-
μνήματα στὸ Περὶ ψυχῆς **28**
- Θηκαρᾶς**, βλ. **Ἰωάννης Θηκαρᾶς**
- Θυσασιπρίο, περὶ (τίτλος Νομοκάνονα) **3.2.β**
- Θωμᾶς Ἀκινάτης**, Κατὰ Ἑλλήνων βλ.
Δημήτριος Κυδώνης
- Θωμᾶς ἀπόστολος, Ὁμιλία στὸν ἁ. Θ. βλ.
Ἰωάννης Χρυσόστομος- Πράξεις
19.11
- Θωμᾶς Μάγιτρος**, Σχόλια στὶς Νεφέλες
Ἀριστοφάνους **1.2.γ**-Ἐπίθεσις τῶν
Νεφελῶν Ἀριστοφάνους **1.2.α**- βλ. καὶ
Δημήτριος Τρικλίνιος
- Ἰάκωβος ὄσιος, Βίος **19.69**
- Ἰερεῖς, περὶ βλ. **Βασίλειος Καισαρείας**-
Αἰτίες ἀργίας **1**. περὶ (τίτλος Νομοκάνονα)
3.2.γ-Αἰτίες καθαρέσεως **1**. περὶ (τίτλος
Νομοκάνονα) **3.2.ε**-Ἀνάξιοι **1**. καὶ
ἀρχιερεῖς (τίτλος Νομοκάνονα) **3.2.η**-
Ἐὰν λουεταί τὴν ἡμέρα ὅπου θέλει νὰ
λειτουργήσῃ (κεφάλαιο Νομοκάνονα)
3.6.κz-Ἐὰν ὕβριση τὸν ἀρχιερέα αὐτοῦ,
πρεσβύτερο ἢ διάκονο (κεφάλαιο Νομο-
κάνονα) **3.6.1θ**-**1**. ὅπου νὰ ἐναντιωθῇ
τὴν γραφὴν τοῦ περὶ (κεφάλαιο Νομοκάν-
ονα) **3.6.1**-Κεφάλαια περὶ (τίτλος Νομο-
κάνονα) **3.2.ς**-Ὀδηγίαι πρὸς **1**. **19.59.γ**,
19.59.δ-Στολὴ τοῦ **1**. τί δηλοῖ (κεφάλαιο
Νομοκάνονα) **3.6.κε**-Σφραγιδα τοῦ **1**.
ὅπου ἔχει εἰς τὴν κορυφὴν τί δηλοῖ (κεφά-
λαιο Νομοκάνονα) **3.6.κδ**-βλ. καὶ
Ἀρχιερεῖς, Βάπτισμα, **Κωνσταντῖνος**
αὐτοκράτορας, **Λέων ς'** **αὐτοκρά-
τορας**, **Συμεῶν Θεσσαλονίκης**,
Φώτιος Κωνσταντινουπόλεως
- Ἰησοῦς Χριστὸς, Ἀπολυτίκιον τῶν Χριστου-
γέννων βλ. Ἀπολυτίκιον-Διδαχὴ στὰ
Χριστούγεννα βλ. Διδαχὴ-Κοντάκιον τῆς
Ἀναλήψεως βλ. Κοντάκιον-Λόγος περὶ
τῶν ἐντολῶν τοῦ ἱ. Χ. βλ. **Φιλόθεος**
Σιναΐτης-Λόγος στὴ γέννησι βλ.
Ἰωάννης Δαμασκνός, **Νεόφυτος**
ἔγκλειστος-Λόγος στὴν Ἀνάστασι
βλ. **Γρηγόριος Νύσσης**, **Θεόδωρος**
Δούκας Λάσκαρις, **Ἰωάννης Χρυ-
σόστομος**, **Πρόκλος Κωνσταντι-
νουπόλεως**-Λόγος στὴν ταφὴ βλ.
Ἐπιφάνιος Κύπρου-Μεγαλυνάριο
τῆς Ἐπιφανίης βλ. Μεγαλυνάριο-Μεγα-
λυνάριο τοῦ Πάσχα βλ. Μεγαλυνάριο-
Μεγαλυνάριο τῶν Θεοφανίων βλ. Μεγα-
λυνάριο-Μεγαλυνάριο τῶν Χριστουγέν-
νων βλ. Μεγαλυνάριο-Ὁμιλία στὰ Θεο-
φάνια βλ. **Ἰωάννης Χρυσόστομος**-
Ὁμιλία στὴν Ἀνάληψιν **33.52**, βλ. καὶ
Εὐσέβιος Ἀλεξανδρείας (Ψευδο),

- Ἰωάννης Χρυσόστομος**-Στιχηρὰ τῆς Ἀναλήψεως βλ. Στιχηρὸ-Στιχηρὰ στὴ Μεταμόρφωση βλ. Στιχηρὸ-Στίχοι περὶ Ἰ. Χ. βλ. **Σιβύλλα**-Ὕμνος στὰ Χριστοῦγεννα βλ. **Ρωμανὸς Μελωδὸς**
- Ἰλιάδα Ὁμήρου, Σχόλιο **1.17**
- Ἰουλιανὸς Ἀλικαρνασσεύς**, Ἐρμηνεύματα στὸν Ἰῶβ (σὲ Σειρὰ) **25.1.β**
- Ἰουστινιανὸς αὐτοκράτορας**, Περὶ ἱερέως ἐὰν ψευδομαρτυρήσῃ (κεφάλαιον Νομοκάνονα) **3.6.θ**
- Ἰππόλυτος**, Ἐρμηνεύματα στὴς Παροιμίαις (σὲ Σειρὰ) **25.2.δ**
- Ἰσαὰκ ἄββās (= Ἰσαὰκ Σῦρος;), βλ. **Παῦλος Εὐεργετινὸς**
- Ἰσαὰκ ἅγιος (= Ἰσαὰκ Σῦρος;), βλ. **Παῦλος Εὐεργετινὸς**
- Ἰσαὰκ Σῦρος**, Ἀσκητικά **8**
- Ἰσιδωρὸς Πηλουσιώτης**, Ἐρμηνεύματα στὴς Παροιμίαις (σὲ Σειρὰ) **25.2.δ**
- Ἰωάννης Ἀγαπητός**, Ὁμιλία γιὰ τὴν Κυριακὴ τῆς Ἀπόκρεω (σὲ παράφραση) βλ. **Γερμανὸς Β΄ Κωνσταντινουπόλεως**-Ὁμιλία γιὰ τὴν Κυριακὴ τῆς Τυροφάγου (σὲ παράφραση) βλ. **Γερμανὸς Β΄ Κωνσταντινουπόλεως**-Ὁμιλία γιὰ τὴν Κυριακὴ τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου (σὲ παράφραση) βλ. **Γερμανὸς Β΄ Κωνσταντινουπόλεως**
- Ἰωάννης Δαμασκηνός**, Ἐρὰ Παράλληλα (ἐκ τοῦ Γεροντικῆ καὶ τῶν Πατερικῶν ἐκλογαί, Εὐσεβίου) **41.8.λζ-Λόγος** στὴν κατὰ σάρκα γέννηση τοῦ Κυρίου **19.18-Λόγος** στὴν Κυριακὴ τῶν Βαῶν **33.19-Μαρτύριο** τοῦ ἁγίου Ἀρτεμίου **1.6-Περὶ** τῶν ὀκτῶ τῆς πονηρίας πνευμάτων **30.37**
- Ἰωάννης Θεολόγος**, Περὶ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου **19.70-Κανόνας** παρακλητικὸς στὸν Ἰ. Θ. βλ. **Ἐφραίμ Ἱεροσολύμων**-Οἶκοι βλ. Οἶκοι (κατὰ ἀλφάβητο)-Τροπάρια στὴν προσκύνηση εἰκόνας τοῦ Ἰ. Θ. βλ. Τροπάρια
- Ἰωάννης Θεσσαλονίκης**, Ὁμιλία στὴν Κοίμησι τῆς Θεοτόκου **5.1**
- Ἰωάννης Ἐθκαρᾶς**, Εὐχὲς (Πένθη) βλ.
- Ἐφραίμ Σῦρος**
- Ἰωάννης Καλυβίτης ὀσιος, Βίος **19.52, 41.7**
- Ἰωάννης Κίτρος**, Ἐὰν κυθεῖ Θεία Κοινωνία (τίτλος Νομοκάνονα) **3.2.δ**
- Ἰωάννης Κλίμακος**, Ἀπόφθεγμα **19.58.θ, 30.18**
- Ἰωάννης Μόσχος**, Λειμωνάριο (ἀποσπάσματα) **19.62, 19.65, 19.72.γ-(Διπύνησι** περὶ ταπεινώσεως καὶ ὑποταγῆς γνησίου υἱοῦ πρὸς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα) **5.6, 19.47-(ἐκ** τοῦ Γεροντικῆ καὶ τῶν Πατερικῶν ἐκλογαί) **41.8.β, 41.8.γ, 41.8.δ, 41.8.ς, 41.8.ζ, 41.8.η, 41.8.ι, 41.8.ια, 41.8.ιβ, 41.8.ιμ**
- Ἰωάννης Νηστευτής**, Ἐάν τις ἐβρίση ἱερέα ἢ δείρη (κεφάλαιον Νομοκάνονα) **3.6.κ**
- Ἰωάννης Πρόδρομος, Ἀπολυτίκιον στὴ γέννηση βλ. Ἀπολυτίκιον-Λόγος περὶ τῆς α΄, β΄ καὶ γ΄ εὐρέσεως τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἰ. Π. **24.7-**Ὁμιλία στὸν Ἰ. Π. βλ. **Ἰωάννης Χρυσόστομος**-Ὕμνος στὴ γέννηση βλ. **Ρωμανὸς Μελωδὸς**
- Ἰωάννης Στοβαῖος**, Ἀνθολόγιο **14.3**
- Ἰωάννης Χρυσόστομος**, Ἀπόφθεγμα **19.58.η-**Ἐπιστολὴ πρὸς μοναχοὺς **30.9-**Ἐρμηνεύματα στὸν Ἰῶβ (σὲ Σειρὰ) **25.1.β-**Ἐρμηνεία τοῦ Πάτερ ἡμῶν **19.71-Λόγοι** καὶ Ὁμιλίαι Ὁ. ἀποδεικνύουσα ὅτι οὐ δεῖ τὸ τῆς νηστείας χρῆσιμον μόνον μεταδιώκειν **33.15-Μαργαρίται** **30.3-Περὶ** ἐγκρατείας καὶ νηστείας **33.10-Περὶ** μετανοίας καὶ στοῦ ἀνάγνωσμα τοῦ Δαβὶδ **19.8-Περὶ** νηστείας **19.25-Περὶ** νηστείας καὶ ἐλεημοσύνης **19.24-Περὶ** παιδῶν ἀνατροφῆς (ἐκ τοῦ Γεροντικῆ καὶ τῶν Πατερικῶν ἐκλογαί) **41.8.λα-Περὶ** σωτηρίας τῆς ψυχῆς **19.3-Περὶ** τῆς ἀκαταλήπτου θείας φύσεως κατὰ Ἀνομοίον **19.1-Περὶ** τῆς μελλούσης φοβερᾶς κρίσεως **33.5-Περὶ** τῆς ξηρανθείσης συκῆς **33.22-Περὶ** τοῦ Ἄδου καὶ τοῦ διαβόλου **19.31-Περὶ** τοῦ μὴ πενθεῖν σφοδρῶς τοὺς τελευτῶντας **33.4-Στὰ** Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου βλ.

Γερμανός Α΄ Κωνσταντινουπόλεως-Στά Θεοφάνια **19.22.αβ**-Στη Γένεσι **19.4**-Στη Μαρία τῆ Μαγδαληνῆ (Στὴν πόρνη) βλ. **Σεβηριανός Γαβάλων**-Στὴ Μεσοπεντηκοστή **33.46**-Στὴν Ἀνάληψη **33.53, 33.54**, βλ. καὶ **Εὐσέβιος Ἀλεξανδρείας (Ψευδο)**-Στὴν Ἀνάσταση (Στὸ Πάσχα) **33.40**-Στὴν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου καὶ στὸ εὐαγγελικὸ ρητὸ “ὄψε Σαββάτων” **33.36**-Στὴν Ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου **33.17**-Στὴ Νέα Κυριακὴ καὶ στὸν ἀπόστολο Θωμᾶ **33.42**-Στὴν παραβολὴ τοῦ ἄσωτου **19.2**-Στὴν παραβολὴ τῶν δέκα παρθένων καὶ περὶ ἐλεημοσύνης **19.28, 33.23**-Στὴν Πεντηκοστή **33.51, 33.56**, βλ. καὶ **Βασίλειος Σελευκείας**-Στὴν πόρνη **33.24**-Στὴν προδοσίᾳ τοῦ Ἰούδα **33.29**, βλ. καὶ **Βασίλειος Σελευκείας, Εὐσέβιος Ἀλεξανδρείας (Ψευδο)**-Στὴν προδοσίᾳ τοῦ Ἰούδα καὶ στὴν παράδοση τῶν μυστηρίων **19.30**-Στὴν Πρὸς Κορινθίους β΄ ἐπιστολῆ (ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ καὶ τῶν Πατερικῶν ἐκλογαί) **41.8.λα**-Στὴν προσκύνηση τοῦ Σταυροῦ **33.13**-Στὴ Σαμαρείτιδα **33.47**-Στὴ Σωσάννα **33.21**-Στὸ ἀποστολικὸ ρητὸ “ἐγὼ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου ὃ παρέδωκα ἡμῖν” **33.26**-Στὸ εὐαγγελικὸ ρητὸ “Πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω τὸ ποτήριον τοῦτο” **33.31**-Στὸ Κατὰ Ματθαῖον ὁμιλία με΄ **33.13**-Στὸν ἀπόστολο Θωμᾶ **33.43**-Στὸν ἀρχιελεὼν Ζακχαῖο **33.1**-Στὸν ἄσωτο υἱὸ **33.3**-Στὸν ἐκ γενετῆς τυφλὸ **33.48**-Στὸν εὐαγγελισμό τῆς Θεοτόκου **19.20**-Στὸν Ἰωάννη τὸν Πρόδρομο **19.22.γδ**-Στὸν Ἰωσήφ τὸν πάγκαλο **33.20**-Στὸν Λάζαρο (Κυριακὴ τῶν Βαΐων) **19.27, 33.18**-Στὸν μακάριο Φιλογόνιο γενόμενο ἀπὸ δικολόγο ἐπίσκοπο **19.13**-Στὸν Μυστικὸ δειπνο βλ. **Σεβηριανός Γαβάλων**-Στὸν παράλυτο βλ. **Ἀμφιλόχιος Ἰκονίου**-Στὸν πλοῦσι καὶ στὸν Λάζαρο **19.17**-Στὸν

Τελώνη καὶ στὸ Φαρισαῖο **19.23, 33.2**-Στὸ Πάσχα **33.38, 33.39**-Στοὺς ἅγιους Πάντες **33.58**-Στὸ ψαλμικὸ ρητὸ “πλὴν μᾶλλον ταρασσεται πᾶς ἄνθρωπος ζῶν” **33.14**-βλ. καὶ **Μακάριος (Ψευδο)** Ἰῶβ βιβλίο Π. Διαθήκης, βλ. Παλαιὰ Διαθήκη-Ἐξαπλὰ στὸν Ἰ. **25.1.β**-Ἑρμηνεῖα (Σειρὰ) στὸν Ἰ. βλ. **Δίδυμος, Εὐάγγριος Ποντικῆς, Ἰουλιανός Ἀλικαρνασσεύς, Ἰωάννης Χρυσόστομος, Μεθόδιος Πατάρων, Μεθόδιος Σίδης** (:), **Σεβηριανός Γαβάλων, Σεβηριανός πατριάρχης** (:)

Καινὴ Διαθήκη, Ἀποκάλυψη Ἰωάννου Θεολόγου (μετάφραση) **40.β**, βλ. καὶ **Μάξιμος Πελοποννήσιος**-Εὐαγγελιστᾶριο **38.2.α**-Ἐωθινὰ Εὐαγγέλια **38.2.β**-Κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιο **13.5.β**-Κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιο **13.4.β**-Κατὰ Μάρκον Εὐαγγέλιο **13.3.β** (ἀνάγνωσμα) **42.3**-Κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιο **13.1**-Πρὸς Κορινθίους α΄ ἐπιστολῆ (σπάραγμα ἐντύπου) **23.2**-Τετραεὐάγγελο **13, 43**-βλ. καὶ Εὐαγγέλια, Εὐαγγέλιο Κατὰ Ἰωάννην, Εὐαγγέλιο Κατὰ Λουκᾶν, Εὐαγγέλιο Κατὰ Μᾶρκον, Μηνολόγιο

Κάτων, Γνώμες παραινετικῆς **1.10**, βλ. καὶ **Μάξιμος Πλανουδῆς**

Κεραμεύς, βλ. **Θεοφάνης Κεραμεύς** Κεφάλαια, Θεολογικὰ σύντομα **30.22**-Περὶ ἐλεημοσύνης **5.12**-Περὶ προσευκῆς **5.13** Κλίματα, περὶ **10.4.α**-Πίνακας με στοιχεῖα ὀκτὼ κ. **10.4.β**

Κοντάκιο, τῆς Ἀναλήψεως **19.76.β**-βλ. καὶ **Ρωμανός Μελωδὸς**

Κορέσιος, βλ. **Γεώργιος Κορέσιος Κορυθαλεύς**, βλ. **Θεόφιλος Κορυθαλεύς**

Κυδώνης, βλ. **Δημήτριος Κυδώνης** **Κύριλλος Ἀλεξανδρείας**, Ἀκολουθία Ἀθανασίου καὶ Κ. Ἀ. βλ. Ἀκολουθία **Κύριλλος Κωνσταντινουπόλεως (Κονταρῆς)**, Ἀπάντηση πρὸς τὸν

- Γεώργιο Κορέσσιο **32.9.β**, βλ. και **Γεώργιος Κορέσιος**
 Κύριλλος Φιλέωτης, Βίος του Κ. Φ. βλ. **Νικόλαος Κατασκεπνός**
 Κωμωδία, περί **1.1.β**
Κωνσταντίνος αυτοκράτορας, Περί
 ιερέων, εάν αφορίσουν τινα χωρίς αίτιαν
 (κεφάλαιο Νομοκάνονα) **3.6.ιζ**, βλ. και
 'Αφορισμός, 'Ιερείς, **Λέων ζ' αυτο-**
κράτορας
Κωνσταντίνος Λάσκαρις, 'Επιτομή
 γραμματικής **7.1**
Λάσκαρις, βλ. **Θεόδωρος Δούκας**
Λάσκαρις, Κωνσταντίνος Λάσκα-
ρις
 Λέξεις (διάφορες), 'Εβραϊκές με έρμηνεία
25.4.δ-'Επιθετα που αρχίζουν από φ
12.3-'Ομάδες σημασιολογικά συγγενών
 λ. **17.3**-'Ονόματα άνθων **15.3.γ**-'Προέ-
 λευση της λ. βλακας **1.21**-βλ. και
 'Αστρονομία, Φιλοσοφία, Παλαιά Δια-
 θήκη
 Λεξικό, 'Ελληνογερμανικό **12.2.α**-'Ελληνο-
 γερμανικό ρημάτων **12.2.β**-'Ελληνογερ-
 μανικό φράσεων **12.2.γ**
Λεόντιος Νεαπόλεως, Βίος όσιου Συμεών
 του διά Χριστόν σαλού **5.3**
Λέων ζ' αυτοκράτορας, Περί ιερέων,
 εάν αφορίσουν τινα χωρίς αίτιαν (κεφά-
 λαιο Νομοκάνονα) **3.6.ιζ**-'Ωδάριο κατά
 άλφάβητο **1.7**-βλ. και 'Αφορισμός,
 'Ιερείς, **Κωνσταντίνος αυτοκράτο-**
ρας
 Λογική, Σημειώσεις στα λατινικά **11**
 Λόγος, θεολογικός άδηλος **46.2**-στη θυσία
 του 'Αβραάμ **19.15**
 Μαθηματικά, Πρόβλημα σύντομο **1.18**
 Μακάριος 'Αθηναίος όσιος, Βίος **30.36**
 Μακάριος Ρωμαίος άγιος, Βίος **19.49**
Μακάριος (Ψευδο), 'Επιστολή προς
 μοναχούς (Περί διακομητίας) **30.12**,
 (Χρυσοστόμου) **30.13**-'Ομιλίες
30.30.α, 30.30.β, 30.30.γ,
Μακκάς, βλ. **Γεώργιος Μακκάς**
Μανουήλ Μοσχόπουλος, 'Ερωτήματα **4.1,**
6
Μανουήλ Φιλής, Στίχοι **17.2**
 Μάξιμος άγιος (=Μάξιμος 'Ομολογητής),
 'Απόφθεγμα **19.58.ε**-βλ. και **Παύλος**
Ευεργετινός
Μάξιμος Μαργούνιος, Διδαχή **32.5**
Μάξιμος 'Ομολογητής, Κεφάλαια βλ.
 'Ηλίας 'Εκδικιος 'Ανθολόγιο-Κεφά-
 λαια περί άγάπης **30.14**-(έκ του Γερο-
 ντικού και των Πατερικών έκλογαί)
41.8.λη, 41.8.λθ, 41.8.μ, 41.8.μα,
41.8.μβ, 41.8.μγ, 41.8.μδ, 41.8.με
Μάξιμος Πελοποννήσιος, 'Ερμηνεία της
 'Αποκάλυψης του 'Ιωάννου Θεολόγου
40.α- Κυριακοδρόμιο **14.1**- Μετάφραση
 της 'Αποκάλυψης του 'Ιωάννου Θεολό-
 γου **40.β**
Μάξιμος Πλανούδης, Γνώμες Κάτωνος
 βλ. **Κάτων**
Μαργούνιος, βλ. **Μάξιμος Μαργούνιος**
 Μαρία Αιγυπτία όσια, Βίος βλ. **Σωφρόνιος**
 'Ιεροσολύμων
 Μαρία Μαγδαληνή, 'Ομιλία στη Μ. Μ. βλ.
 'Ιωάννης Χρυσόστομος
Μάρκος 'Ερμητίης, 'Επιστολή προς
 Νικόλαο **30.27**-Περί πνευματικού νόμου
30.23-Περί του άγίου Βαπτίσματος
30.25-Περί των οιομένων έξ έργων
 δικαιοϋσθαι **30.24**-Συμβουλία νοός
 προς την έαυτου ψυχήν **30.26**
Μάρκος 'Εφέσου, Μέθοδος εις τους
 κανόνας τους προχείρους **17.8.β**
Μαυροκορδάτος, βλ. 'Αλέξανδρος
Μαυροκορδάτος
 Μεγαλυνάριο, **5.8.β**-της Κυριακής του
 Πάσχα **19.33.δ, 19.33.ε, 19.33.ζ**-της
 'Υπαπαντής **19.33.η, 19.33.θ, 19.33.ι**-
 των Θεοφανίων **19.33.γ**-των Χριστου-
 γέννων **19.33.ζ**
Μεθόδιος Πατάρων, 'Ερμηνεύματα στον
 'Ιώβ (σε Σειρά) **25.1.β**

- Μεθόδιος Σίδης** (,), Ἑρμηνεύματα στὸν Ἰῶβ (σὲ Σειρά) **25.1.β**
- Μελέτιος Μῆτρος Ἀθηνῶν**, Ἀστρονομία **9**
- Μένανδρος**, Γνώμες **20.2**
- Μηναῖο, Ἀπριλίου (σπάραγμα ἀπὸ ἔτυπο) **38.1-Σεπτεμβρίου 45**
- Μηνᾶς ἅγιος, Θαῦμα βλ. **Τιμόθεος Ἀλεξανδρείας**
- Μῆνες ἀπτικοί, Ὄνόματα **1.20**
- Μηνολόγιο, (τοῦ Εὐαγγελίου) **38.2.γ**
- Μιχαὴλ Μῆτρος**, βλ. **Μελέτιος Μῆτρος Ἀθηνῶν**
- Μιχαὴλ Ψελλός**, Διδασκαλία παντοδαπὴ **30.16-Ἑρμηνεία τοῦ Πάτερ ἡμῶν βλ. Ἰωάννης Χρυσόστομος-Σύνταγμα εἰς τὰς τέσσαρας μαθηματικὰς ἐπιστῆμας 10.6**
- Μονές, Περὶ δικαιομάτων μοναστηρίων καὶ ἐκκλησιῶν (κεφάλαιο Νομοκάνονα) **3.6.λ**
- Μοσχόπουλος**, βλ. **Μανουὴλ Μοσχόπουλος**
- Μουσικὸς κώδικας, σπάραγματα **20.3**
- Νεῖλος μοναχός**, Κεφάλαια περὶ προσευχῆς βλ. **Εὐάγγελιος Ποντικῆς-Παράδεισος 1.8-Στίχοι κατὰ ἀλφάβητο πρὸς ἀρχάριο μοναχὸ 5.10**
- Νεκρός, Ὅπου νὰ βρεθῆ ἀκέραιον τὸ σῶμα αὐτοῦ περὶ (κεφάλαιο Νομοκάνονα) **3.6.ιη**
- Νεκτᾶριος Ἱεροσολύμων**, Ἐπίγραμμα πρὸς τὸν Γεώργιο Κορέσσιο **32.8.β-βλ. καὶ Ἐπίγραμμα**
- Νεόφυτος ἔκκλησιος**, Λόγος στὴ γέννηση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ **19.21**
- Νεφέλαι Ἀριστοφάνους, Πρόσωπα **1.2.β-Σχόλια βλ. Δημήτριος Τρικλίνιος, Θωμᾶς Μάγιστρος -Ἐπίγραμμα βλ. Θωμᾶς Μάγιστρος**
- Νήφων ἅγιος, Βίος **5.2-Διηγήσεις καὶ Ἀποφθέγματα 24.3**
- Νικίτας Σεῖδης**, Σύνοψη τῆς θείας Γραφῆς (Ἐκ τῶν τοῦ Εὐσεβίου εἰς τὸ Ἄσμα ἁσμάτων) **25.4.α-(Ἐκ τῶν Εὐσεβίου εἰς τὰς Παροιμίας) 25.2.β-(Ἐκ τῶν Εὐσεβίου εἰς τὸν Ἐκκλησιαστικὴν) 25.3.α**
- Νικηφόρος ἅγιος, Μαρτύριο **19.50**
- Νικόλαος (;)**, Ἑρμηνεία τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖο εὐλογεῖ ὁ ἱερέας (κεφάλαιο Νομοκάνονα) **3.6.κβ**
- Νικόλαος ἅγιος, Θαῦμα **19.42-Πράξεις 19.48**
- Νικόλαος Κατασκεπνός**, Βίος τοῦ ἁγίου Κυριλλοῦ τοῦ Φιλεώτου (ἐκ τοῦ Γερροντικῆ καὶ τῶν Πατερικῶν ἐκλογαί) **41.8.λε, 41.8.λς**
- Νικόλαος Κούρσουλας**, Ὑπομνήματα στὸ Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς **22.2**
- Νικόμαχος Γερασινός**, Ἀριθμητικὴ εἰσαγωγή **10.9, 17.1-βλ. καὶ Πρόκλος Διάδοχος**
- Νίκων Μελανορείτης (Μαύρου Ὄρους)**, Ἑρμηνεία τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου (Πανδέκτης) **18.1**
- Νομοκάνονας, **3.2-βλ. καὶ Ἐξομολογητᾶριο**
- Ξενοφῶν συγκλητικὸς ὄσιος, Βίος **19.60**
- Οἶκοι (κατὰ ἀλφάβητο), Πρὸς τὸν Ἰωάννη τὸ Θεολόγο **42.4**
- Ὀλυμπιόδωρος**, Ἑρμηνεύματα στὸν Ἐκκλησιαστὴ (σὲ Σειρά) **25.3.θ-Ὑπομνήματα στὸν Ἐκκλησιαστὴ 25.3.β**
- Ὀμηρος**, Ἰλιάδα **14.2.β-Ὀδύσεια 14.2.β- βλ. καὶ Ἰλιάδα Ὀμήρου**
- Ὀμιλία, **5.4**
- Ὀμολογο χρεωστικὸ, Τύπος **3.5**
- Ὀρέσις Εὐριπίδη, Εἰσαγωγή **1.12.γ-Πρόσωπα 1.12.6- Ὑπόθεση 1.12.α, 1.12.β**
- Παλαιὰ Διαθήκη, Ἄσμα ἁσμάτων **25.4.ε-Ἐκκλησιαστῆς 25.3.η-Ἰῶβ 25.1.α-Ὄνόματα προσώπων τῆς Π. Δ. 15.3.α-Παροιμίες 25.2.γ-Σοφία Σειράς 25.6-βλ. καὶ Ἄσμα ἁσμάτων βιβλίον Π. Διαθήκης, Ἐκκλησιαστῆς βιβλίον Π. Διαθήκης,**

- Ἰὼβ βιβλίο Π. Διαθήκης, Παροιμίες βιβλίο Π. Διαθήκης
- Παλλαδᾶς**, βλ. **Γεράσιμος Ἀλεξανδρείας (Παλλαδᾶς)**
- Παλλάδιος Ἐλενουπόλεως**, Ἀσκητικὴ διήγησι (ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ καὶ τῶν Πατερικῶν ἐκλογαί) **41.8.κγ**-(Περὶ τῆς ὑποκριναμένης μοφίαν) **19.72.β/Λαυσαϊκὴ ἱστορία (ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ καὶ τῶν Πατερικῶν ἐκλογαί) 41.8.κα, 41.8.νβ**
- Παντελεῖμων ἅγιος, Μαρτύριο **24.2**
- Πάπες Ρώμης (κατάλογος), **18.2.β**
- Παράδεισος, βλ. Γεροντικὸ
- Παρακλήτικη, (σπαράγματα ἀπὸ ἔντυπο) **14.5**
- Παρασκευὴ ἅγια, Μαρτύριο **19.12**
- Παροιμίες βιβλίο Π. Διαθήκης, βλ. Παλαιὰ Διαθήκη-Ἐξαπλὰ στίς Π. **25.2.δ**-Ἑρμηνεία (Σειρὰ) στίς Π. βλ. **Ἀθανάσιος Ἀλεξανδρείας, Ἀπολλινάριος, Βασίλειος Καισαρείας, Δίδυμος, Θεόδωρος Μοφουεστίας, Ἰππόλυτος, Ἰσιδώρος Πηλουσιώτης, Ὠριγένης**-Πρόλογος **25.2.α**- Σχόλια στίς Π. βλ. **Νικήτας Σεΐδης**, Σύνοψη τῆς Θείας Γραφῆς
- Πατερικὸ, κεφάλαιο Νομοκάνονα **3.6.κα**-Ἀσκητικὴ διήγησι βλ. Γεροντικὸ, **Ἐφραίμ Σύρος, Ἰωάννης Μόσχος, Παλλάδιος Ἐλενουπόλεως, Παῦλος Ἐυεργετινός**
- Πατριάρχες (κατάλογος), Ἀλεξανδρείας **18.2.δ**-Ἀντιοχείας **18.2.γ**-Ἱεροσολύμων **18.2.ε**-Κωνσταντινουπόλεως **18.2.α** -βλ. καὶ Πάπες Ρώμης (κατάλογος)
- Παῦλος ὁ ἄπλος, Διήγησι **19.67.θ**
- Παῦλος Ἐυεργετινός**: Συναγωγὴ θεοφθόγγων ρημάτων (ἀποσπάσματα) **19.57, 19.64.α, 19.64.β, 19.64.γ, 19.67.γ, 24.4.ζ, 30.8**-(ἄββᾶ Ἰσαὰκ) **19.58.δ**-(ἀγίου Ἐφραίμ) **19.58.ζ**-(ἀγίου Ἰσαὰκ) **19.58.ς**-(ἀγίου Μαξίμου) **19.58.α**-(ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ καὶ τῶν Πατερικῶν ἐκλογαί) **41.8.ιζ, 41.8.ιζ, 41.8.κβ, 41.8.κε, 41.8.κς, 41.8.κz, 41.8.κπ**-(Περὶ τῆς συκοφαντήσεως παρθένου) **19.72.α**
- Παῦλος Λατινὸς ἅγιος, Βίος **30.7**
- Παῦλος Νομβεβασίας**, Διήγησι περὶ ἐλεημοσύνης **19.56**
- Πλανούδης**, βλ. **Μάξιμος Πλανούδης**
- Πλίνθιος**, Στίχοι **4.2**
- Πλούτος Ἀριστοφάνους, Διάστιχη ἔρμηνεια **1.1.ε**-Πρόσωπα **1.1.γ**-Ἐπίθεσι **1.1.α**
- Πρόκλος Διάδοχος**, Ἑρμηνεία σὴν Ἀριθμητικὴ εἰσαγωγὴ Νικομάχου Γερασίου **10.9, 17.1**-Σφαίρα Περὶ ὀξόνος καὶ πόλων βλ. **Γέμιμος**-Ἐπιτύπωσι τῶν ἀστρονομικῶν ὑποθέσεων **10.8.α-βλ. καὶ Ἐπιτύπωσι ἀστρονομικῶν ὑποθέσεων Πρόκλου** -βλ. καὶ **Νικόμαχος Γερασίου**
- Πρόκλος Κωνσταντινουπόλεως**, Ὁμιλία σὴν Ἀνάστασι τοῦ Κυρίου **33.41**
- Προκόπιος Γαζαῖος**, Ἑρμηνεύματα στὸ Ἄσμα ἁσμάτων (σὲ Σειρὰ) **25.4.ζ**
- Προμηθεὺς δεσμώτης Αἰσχύλου, Πρόσωπα **1.14.β**-Ἐπίθεσι **1.14.α**
- Προσευκὴ, περὶ βλ. Κεφάλαιο
- Προσκομιδὴ, περὶ (τίτλοιο Νομοκάνονα) **3.2.α**
- Προφητεία, (μετάφρασι ἀπὸ τὰ ἑβραϊκὰ καὶ λατινικὰ) **37.1**
- Πυθαγόρας**, Χρυσὰ ἔπη **1.4**
- Ρωμανὸς Μελβόδης**, Ὕμνος **13.2**-Ὕμνος στὰ Χριστοῦγεννα **19.33.β**-Ὕμνος σὴν γέννησι τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου **19.19.δ**-Ὕμνος στὸν προφήτη Ἥλια **19.19.α**
- Σεβηριανὸς Γαβάλων**, Ἑρμηνεύματα στὸν Ἰὼβ (σὲ Σειρὰ) **25.1.β**-Λόγος σὴν Μαρία τὴ Μαγδαληνὴ (Στὴν πόρνη) **19.29, 33.25**-Ὁμιλία στὸν Μυστικὸ δειπνο καὶ στὸ Νηπτήρα **33.27**
- Σεβηριανὸς πατριάρχης** (:), Ἑρμηνεύματα στὸν Ἰὼβ (σὲ Σειρὰ) **25.1.β**

Σειῶδης, βλ. **Νικήτας Σειῶδης**

Σειρά, στο Ἄσμα ἁσμάτων βλ. Ἄσμα ἁσμάτων βιβλίο Π. Διαθήκης- στὸν Ἐκκλησιαστικὴ βλ. Ἐκκλησιαστικὴ βιβλίο Π. Διαθήκης-στὸν Ἰὼβ βλ. Ἰὼβ βιβλίο Π. Διαθήκης-στὶς Παροιμίες βλ. Παροιμίες βιβλίο Π. Διαθήκης

Σιβυλλά, Στίχοι περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ **1.5**

Σοφία Σειράχ βιβλίο Π. Διαθήκης, βλ. Παλαιὰ Διαθήκη

Στέφανος Νικομηδείας, Σύντομος ἐξήγησις τῶν τριμερῶν τῆς ψυχῆς βλ. **Ἐφραίμ Σύρος** Περί ἀρετῶν καὶ παθῶν

Στικρὸ, **5.11**, **19.14**, **41.9**-τῆς Ἀναλήψεως **19.33.α**, **19.33.β**-τῆς Μεταμορφώσεως **46.1.γ**, **46.1.ζ**, **46.1.ι**-τοῦ Εὐαγγελισμοῦ **46.1.α**, **46.1.δ**, **46.1.ι.ζ**, **46.1.ια**
Στίχοι, στὸν ἅγιο Γεώργιο **5.7.α**-Γραφεῶν **7.2.γ**-βλ. καὶ **Σιβυλλά**

Στοβαῖος, βλ. **Ἰωάννης Στοβαῖος**

Στοιχεῖα Ἀστρονομίας Γεμίνου, Σχόλια **10.2.β**-Ἐρμηνεία κεφαλαίων **10.2.γ**

Στοιχεῖα Γεωμετρίας Εὐκλείδου, Σχόλιο **10.5**
Συμῶν διὰ Χριστὸν σαλῶς ὄσιος, Βίος βλ.

Λεόντιος Νεαπόλεως

Συμεῶν Θεσσαλονίκης, Ἐρώτηση περὶ ἱερωσύνης (τίτλος Νομοκάνονα) **3.2.θ**-Περὶ ἱερέως ὅπου νὰ εἰπῇ ἀπὸ τὸν θυμὸν του νὰ γένῃ ἀσεβῆς (κεφάλαιον Νομοκάνονα) **3.6.κθ**

Συμεῶν Μεταφραστῆς, Ὑπόμνημα στὸν προφῆτη Δανιὴλ καὶ στοὺς Τρεῖς Παιδες **19.43**

Συμεῶν Στυλῆς ὄσιος, Βίος βλ. **Ἀντώνιος μοναχὸς**-Συμπλήρωση τοῦ Βίου **19.9.β**
Συντακτικὸ τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς, **2**

Σχολάριος, βλ. **Γεννάδιος Σχολάριος**

Σωφρόνιος Ἱεροσολύμων, Βίος τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας **19.26**, **41.2**
Τεσσαράκοντα μάρτυρες, Μαρτύριο **19.5**

Τετραεὐαγγέλιο, βλ. Καινὴ Διαθήκη

Τιμόθεος Ἀλεξανδρείας, Θαῦμα τοῦ

ἀγίου Μηνᾶ **19.34**

Τρεῖς Ἱεράρχες, Τροπάριο βλ. Τροπάριο

Τρεῖς παῖδες, Ὑπόμνημα βλ. **Συμεῶν Μεταφραστῆς**

Τρικλίνιος, βλ. **Δημήτριος Τρικλίνιος**

Τροπάριο, στὴ Θεοτόκῳ **5.5.α**-στὴν προσκύνησι εἰκόνας τοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου **42.5**-στοὺς Τρεῖς Ἱεράρχες **19.37.α**, **19.37.β**, **19.37.γ**, **19.37.δ** -βλ. καὶ Ὑπακοή

Ὑπακοή (τροπάριο), **5.8.α** -βλ. καὶ Τροπάριο Ὑποτύπωση ἀστρονομικῶν ὑποθέσεων Πρόκλου, Σχόλια **10.8.β**

Φιλῆς, βλ. **Μανουὴλ Φιλῆς**

Φιλόθεος ἅγιος, Δίπληση περὶ βλ. **Ἰωάννης Μόσχος**

Φιλόθεος Σιναΐτης, Ἀσκητικὰ κεφάλαια **30.1**-Λόγος περὶ τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου **30.2**

Φιλοσοφία, Πίνακας μὲ ἐλληνικοὺς φιλοσοφικοὺς ὅρους στὰ ἀραβικὰ **17.6.β**-Σημειώσεις στὰ λατινικὰ **11**

Φίλων Καρπάσιος, Ἐρμηνεύματα στὸ Ἄσμα ἁσμάτων (σὲ Σειρά) **25.4.ζ**

Φωκυλίδης Ψευδὸς, Γνώμες **1.9.β**, **1.9.γ**

Φώτιος Κωνσταντινουπόλεως, Ἀμφιλόχεια **34.γ**- (ἀποσπάσματα) **34.α**, **34.δ**- (πίνακας περιεχομένων) **34.β**/Περὶ ἐκείνου ὅπου θέλει νὰ ἱερωθῇ καὶ καταγορήσῃ αὐτὸν τινος (κεφάλαιον Νομοκάνονα) **3.6.β**

Ψαλμός, **5.5.β**, **5.5.γ**, **5.8.γ**, **7.2.β**, **14.4.ζ**, **18.3**, (μὲ σύντομο σχόλιο) **25.5**

Ψυχὴ, σύντομο κείμενο περὶ **30.34**

Ὀριγένης, Ἐρμηνεύματα στὶς Παροιμίες (σὲ Σειρά) **25.2.δ**-Ἐρμηνεύματα στὸ Ἄσμα ἁσμάτων (σὲ Σειρά) **25.4.ζ**

Ὀρολόγιον (:) **14.4**

Β'. ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ
CLAVIS PATRUM GRAECORUM (CPG)

(Οι αριθμοί CPG με άσπερίσκο [*] δηλώνουν κείμενα που δεν ταυτίζονται απολύτως με αυτά των κωδικών)

2249	25.2.β	4078	24.8
2249	25.3.α	4199	19.29
2249	25.4.α	4199	33.25
2262	19.6	4205	33.27
2286	30.17	4318	19.1
2410	30.30.α	4319	19.13
2413	30.30.β	4330	33.15
2414	30.30.γ	4336	19.30
2448	30.28	4365	33.58
2450	30.21	4408	33.38
2452	30.19	4417	30.3
2454	30.20	4429	41.8.λα
2458.5	25.3.δ	4502	19.24
2458.5	25.3.ζ	4511	33.29
2527	19.34	4521	19.22.γ
2847	33.12	4522	19.22.α
2875	30.29	4532	33.54
3010	44	4537	33.51
3035	1.3	4537	33.56
3158	25.4.γ	4538*	33.55
3177	33.37	4539	33.13
3218	30.38.α	4543	33.14
3236	33.45	4562	19.4
3253	19.44	4566	33.20
3253	19.45	4567	33.21
3253	19.46	4577	19.2
3768	19.32	4580	19.28
3768	33.34	4580	33.23
3908	19.38	4581	33.47
3911	41.8.ιθ	4588	33.22
3921	33.6	4590	19.17
3922	33.7	4591	33.2
3923	33.8	4596	19.71
3924	33.9	4619	19.25
3932	41.8.λ	4619	33.10
3946	19.39	4627	30.9
4031	19.3	4628	19.20
4055	30.17	4641	33.24

4643	19.27	7376	41.8.γ
4643	33.18	7376	41.8.δ
4654	33.31	7376	41.8.ζ
4658	33.1	7376	41.8.ζ
4661	33.3	7376	41.8.η
4673	33.36	7376	41.8.ι
4681	33.17	7376	41.8.ια
4684	33.4	7376	41.8.ιβ
4684	41.8.λα	7376	41.8.μν
4689	33.43	7431	25.4.ζ
4694	19.8	7454	25.3.β
4739	33.53	7454	25.3.θ
4740	33.40	7675	19.26
4892	33.26	7675	41.2
4918	33.48	7693	30.14
4954	33.5	7693	41.8.λη
4957	33.39	7693	41.8.ληθ
5055	33.46	7693	41.8.μ
5058	33.42	7693	41.8.μα
5523.3	33.28	7693	41.8.μβ
5526	19.31	7693	41.8.μγ
5528	33.49	7693	41.8.μδ
5560	41.8.κδ	7693	41.8.με
5561	41.8.ιγ	7745	30.33
5813	33.41	7747	30.38.α
6036	41.8.κα	7748	30.38.β
6036	41.8.νβ	7749	30.38.γ
6090	30.23	7750	19.7
6091	30.24	7751	19.68
6093	30.25	7752	24.5
6094	30.27	7758.A.42	41.8.θ
6098	30.26	7770	20.1
6106	30.11	7843	30.31.α
6221	30.35	7843	30.31.γ
6661	33.30	7848	30.15
6666	33.50	7862	30.6
6666	33.55	7865	30.2
6724	19.9.α	7866.1	30.1.α
6900	7.3.α	7866.2	30.1.β
7350*	41.8.κε	7924b	5.1
7352	30.32	8008	19.16
7361	41.8.λβ	8056.2	41.8.λζ
7361	41.8.λγ	8067	19.18
7376	41.8.β	8082	1.6

8086	33.19
8110	30.37
C50*	25.1.β
C51*	25.1.β
C80-C86*	25.4.ζ
C90-C94*	25.2.6
C100-C105*	25.3.θ

Γ'. ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΗ
BIBLIOTHECA HAGIOGRAPHICA GRAECA (BHG) ΚΑΙ ΣΤΟ
NOVUM AUCTARIUM BIBLIOTHECAE HAGIOGRAPHICAE
GRAECAE (BHG^a)

(Οι αριθμοί BHG και BHG^a με άστερίσκο [*] δηλώνουν κείμενα που δεν ταυτίζονται απολύτως με αυτά των κωδικών)

	<u>BHG</u>	1055	19.70	1730	19.40
		1085c	19.20	1730	41.4
52	19.51	1104	19.16	1833	19.11
73	19.10	1139	33.33	1834	19.11
253	19.44	1144d	5.1	1837	33.43
257a*	19.46	1188	33.58	1837b	33.42
258	19.45	1201d*	19.5	1877y	19.60
264d	19.54	1268	19.34	1923	19.21
419	33.13	1318	41.8.θ	1932	19.22.α
420f	33.32	1318a*	19.61	2101a	41.8.μζ
447n	33.30	1331*	19.50	2103n	19.3
485	19.43	1350*	19.48	2103u	24.5
626	19.41	1355	19.42	2201	33.20
626	41.5	1372*	5.2	2223	33.16
628	19.36	1394	33.11	2231	33.17
635b	19.31	1420d	19.12	2373	5.6
635t	33.49	1438	41.8.νβ	2373	19.47
642	41.6	1442mb	19.67.β	2406	33.21
680e*	5.7.α	1442p	41.8.ιβ	2472	33.1
691b*	5.7.β	1444v	19.67.ε		
691f*	5.7.γ	1444y*	19.63		
691g*	5.7.δ	1445c	19.67.δ		
739*	19.35	1445d	19.67.ιγ		
770*	19.69	1445h	19.67.ζ		
780	19.6	1445x	41.8.ιγ		
781	19.6	1448d	19.67.ι		
841*	24.7	1448x	41.8.λβ	129n	30.3
853	19.22.γ	1448x	41.8.λγ	140t	41.8.κα
868	19.52	1449d	19.56	258	19.45
868a	19.52	1450i	19.65	415tb	33.27
869	41.7	1450j	41.8.ζ	423k	33.29
952	41.3	1450x	41.8.κθ	427v	33.31
999n	19.53	1474	30.7	468	41.8.λζ
1039	30.36	1532	19.13	468	41.8.λε
1040	30.36	1677d	5.3	635vc	33.28
1042	19.26	1682*	19.9.α	696e	19.72.γ
1042	41.2	1684*	19.9.β		
				<u>BHG^a</u>	

801e	19.72.δ	1322t	19.67.η	1450i	41.8.η
808e	19.32	1322zc	41.8.ι	1450ib	41.8.ζ
808e	33.34	1438h*	41.8.ε	1450xd	19.67.ιβ
958z*	19.72.β	1440e	30.35	1450xd	41.8.υα
999g	41.8.ιζ	1440kn	41.8.ια	1450xe*	19.67.γ
999η	19.53	1440ku	41.8.ιν	1474u	19.67.θ
1005j	19.49	1440mc	19.67.ζ	1912	19.18
1162f	19.29	1442s	19.62	2102e	41.8.ε
1162f	33.25	1444u	41.8.δ	2103e	33.7
1162i	33.24	1449w	19.67.α	2103tc	33.6
1318bb*	19.61	1450za*	24.4.α	2216a	19.27
1322eb	41.8.μθ	1450zb	19.67.ια	2216a	33.18
1322hi	24.4.δ	1450zo	19.74		

Δ'. ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ (INCIPIT) ΕΡΓΩΝ ΑΝΕΚΔΟΤΩΝ,
ΑΓΝΩΣΤΩΝ Η ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΓΝΩΣΤΩΝ

Ἄδελφός παρέβαλε εἰς τὸ ὄρος τῆς Θέρμης: **Παῦλος Εὐεργετινός**, Συναγωγὴ θεοφθόγων ρημάτων **19.57**

Ἄδελφός πολεμούμενος εἰς πορνείαν παρέβαλε γέροντι: **Παῦλος Εὐεργετινός**, Συναγωγὴ θεοφθόγων ρημάτων **41.8.κε**

Ἄδελφῷ τι πεσόντι εἰς ἁμαρτίαν ἐφάνη ὁ Σατανᾶς: Ἀσκητικὴ διήγησις **41.8.κγ**

Αἱ ἑορταὶ καὶ αἱ πανηγύρεις τῆς Ἐκκλησίας μας: Μαρτύριο τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος **24.2**

Αἱ μὲν Παροιμίαι τοῦ Σαλωμῶνος τὴν ἀνθρωπίνην: Ὑπόθεσις τοῦ Ἐκκλησιαστῆ **25.3.γ**

Ἀκούσατε ἀδελφοί μου καὶ τέκνα ἠγαπημένα λόγον ἀγαθόν: Ὁμιλία σὲ ἀπλῆ ἐλληνικὴ **5.4**

Ἄν εἶναι καὶ ἓνας ἄνθρωπος (ἀδελφοί) ὅπου θέλει νὰ ἐμπῃ: **Μάξιμος Πελοποννήσιος**, Ὁμιλία στὴν Κυριακὴ τῶν Πατέρων **14.1**

Ἄν εἶναι καὶ κάθε εἰς ἄνθρωπος ἀγαπᾷ: **Μάξιμος Πελοποννήσιος**, Ὁμιλία στὴν Κυριακὴ τῶν ἁγίων Πάντων **14.1**

Ἄνῆρ ἅγιος, θεωρήσας ἕτερον ἁμαρτάνοντα: **Παῦλος Εὐεργετινός**, Συναγωγὴ θεοφθόγων ρημάτων **19.64.γ**

Ἄν ἴσως, εὐλογημένοι Χριστιανοί, καὶ ὁ στρατιώτης δὲν ἤθελεν: Διδαχὴ στὴ Μεγάλῃ Παρασκευῇ **21.κδ**

Ἄν ἴσως καὶ θέλωμεν, εὐλογημένοι Χριστιανοί, νὰ κερδέσωμεν: Διδαχὴ στὴν Τετάρτῃ τῆς γ' ἐβδομάδας τῶν Νηστειῶν **21.ιδ**

Ἄν ἴσως καὶ ὁ θάνατος τοῦ Χριστοῦ μας, εὐλογημένοι Χριστιανοί, ἐγένετον: Διδαχὴ στὴν Κυριακὴ τοῦ Πάσχα **21.κz**

Ἄπὸ ὄλους τοὺς χρόνους καὶ τοὺς καιροὺς, ὅπου εἶναι περασμένοι: Διδαχὴ στὸ Μεγάλον Σάββατο **21.κε**

Ἄπορία τοῖς ἐξηγηταῖς οὐ μικρά: **Νικόλαος Κούρσουλας**, Ὑπομνήματα στὸ Περί γενέσεως καὶ φθορᾶς **22.2**

Αὕτη ἡ βιβλὸς τὰς τοῦ Κυρίου μὲν ἐντολάς: **Νίκωνος Μαύρου Ὁρους (Μελανορείτου)**, Ἑρμηνεία τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου (Πανδέκτις) **18.1**

Ἄφιερῶσας τις τῷ Θεῷ τὸ ἑαυτοῦ φρόνημα: Ὑπόθεσις στὸ Ἄσμα ἡσμάτων **25.4.β**

Ἀκκ' Ναβάρρα, Ἀνγκλυα, Γκαλύα, Τζήπια, Οὐλάνδα, Γερμανία, ἐκ πίστεως ἀποσιπίζονται: Προφητεία μεταφρασμένη ἀπὸ τὰ λατινικὰ **37.1**

Ἄκρονος ὦν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ Ἰωάννη: Οἴκοι κατὰ ἀλφάβητο στὸν Ἰωάννη τὸ Θεολόγο **42.4**

Βλέπε καλῶς τέκνον, ὅτι ὁ Χριστὸς ἴσταται ἀοράτως: Ἐξομολογητᾶριο **2.1**

Γέροντός τινος πλησίον ἔκει ἀδελφός ἀμελέστερος: **Παῦλος Εὐεργετινός**, Συναγωγὴ θεοφθόγων ρημάτων **41.8.κβ**

Δεκατίζει τὸν λόγον ἢ γραφὴν: Ἑρμηνεία στὸν Ἰῶβ (Σειρὰ) **25.1.β**

Δὲν εἶναι κανέναν πρᾶγμα ἰσχυρότερον, εὐλογημένοι Χριστιανοί: Διδαχὴ στὴν Κυριακὴ τῆς δ' ἐβδομάδας τῶν Νηστειῶν **21.ιz**

Δέξαι σεβαστὲ τὸ βραχὺ σπούδασμά μοι: **Πλίνθιος**, Στίχοι **4.2**

Δεῦτε πάλιν ἀκούσατε, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, οἱ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ εἰσερχόμενοι:

Βασίλειος Καισαρείας (:), Περί τῶν εἰσερχομένων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ **19.73**

Διὰ τοῦ σκαλιννοῦ ἀποδεικνύομεν τὰ ἐπταμηνιαῖα: Περί γεννήσεως τῶν βρεφῶν **17.4**

Διηγήσατο ὁ ἄββας Βασίλειος ὁ βοσκὸς ὅτι καθημένου μου ποτε: Ἀσκητικὴ διήγησις **41.8.α**

Διηγήσατό τις γέρον ὅτι ἀδελφός ποτε ἐν Αἰγύπτῳ διάγων, περιεπάτει ἐν ὁδῷ: **Παῦλος**

Εὐεργετινός, Συναγωγὴ θεοφθόγγων ρημάτων **41.8.κς**

Διόκλητος τις ἦν ἀσκητὴς ἐν Θηβαῖδι, ἀπὸ Γραμματικῆς: **Παῦλος Εὐεργετινός**, Συναγωγὴ θεοφθόγγων ρημάτων **30.8**

Δικῶς εἴωθεν ἡ σφαῖρα λέγεσθαι: **Μελέτιος Ἀθηνῶν (Μίτρου)**, Ἀστρονομία (παραλλαγὴ) **9**

Ἔδει μὲν τὴν τε Εὐάν και τὸν Ἀδάμ τοῦ θεσμοῦ: **Γεώργιος Κορέσσιος**, Περί προποριτικοῦ ἁμαρτήματος **32.3**

Εἶδα πολλοὺς νὰ προσεύχονται και ἡ προσευχά τους: Κείμενο περὶ προσευκῆς σὲ ἀπλῆ ἐλληνικὴ **5.13**

Εἰ και ἄνθρωπός ἐστιν ὁ τὴν ἐξομολόγησιν δεχόμενος: Ὅδηγίης πρὸς τοὺς ἱερεῖς **19.59.δ**

Εἰ μόνος ὁ σοφὸς οὗτος χρυσάμενος ἦν τῷ παροιμιακῷ εἶδει: Ἑρμίνευμα (Διδύμου): στίς Παροιμίης (Σειρὰ) **25.2.δ**

Εἶπε γέρον, ἐὰν ἴδης ἀδελφὸν ἁμαρτάνοντα: **Παῦλος Εὐεργετινός**, Συναγωγὴ θεοφθόγγων ρημάτων **19.64.α**

Εἶπε γέρον, ἐὰν ἴδης τινὰ γελῶντα: **Παῦλος Εὐεργετινός**, Συναγωγὴ θεοφθόγγων ρημάτων **19.64.β**

Εἶπε γέρον ἑμίσησα τῶν νέων τὰς κενοδοξίας: **Παῦλος Εὐεργετινός**, Συναγωγὴ θεοφθόγγων ρημάτων **41.8.κπ**

Εἶπε γέρον ὁ ἔχω ταπεινώσιν ταπεινοὶ τοὺς δαίμονας: **Παῦλος Εὐεργετινός**, Συναγωγὴ θεοφθόγγων ρημάτων **41.8.κz**

Εἶπε γέρον ὅτι ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀνθρωπός τις εἶχε κορυδύλιν: Ἀσκητικὴ διήγησις **19.63**

Εἶπεν ὁ ἄββας Ἰωάννης ὁ Κολοβός ὁμοίός εἰμι ἀνθρώπῳ: **Παῦλος Εὐεργετινός**, Συναγωγὴ θεοφθόγγων ρημάτων **24.4.ς**

Εἶπεν ὁ ἄββας Μακάριος ὁ μέγας ὅσον ἡ ψυχὴ ἀγαπᾷ τὴν δόξαν: Ἀσκητικὴ διήγησις **24.4.γ**

Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ ἀρχαγγέλῳ Μιχαὴλ: Ἀσκητικὴ διήγησις (ἀγίου Νήφωνος) **24.3**

Εἰπέ τις τῶν μεγάλων Πατέρων ὅτι εἶναι πνεύματα ἐπὶ τῷ αὐτῷ: Ἀσκητικὴ διήγησις **24.4.ε**

Εἰσαγωγὴ ἐπιγέγραπται ὡς πρὸς τὰ γεγραμμένα αὐτῷ θεολογικά: **Πρόκλου** (:), Ἑρμηνεία στὴν Ἀριθμητικὴ εἰσαγωγὴ τοῦ Νικομάχου Γερασποῦ **10.9, 17.1**

Εἰς πᾶσα καρδὸν και ὦραν, εὐλογημένοι Χριστιανοί, εἶναι καλῆ: Διδαχὴ στὴ Μεγάλῃ Τετάρτῃ **21.κβ**

Εἰς τὰ μέρη τῆς Συρίας κάστρον εἶναι ὁποῦ λέγεται Ῥάμελ: Διήγησις θαύματος τοῦ ἀγίου Γεωργίου σὲ ἀπλῆ ἐλληνικὴ **5.7.β**

Εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ εἶπὸν τις μοναχὸς ὄνοματι Εὐτρόπιος: Ἀσκητικὴ διήγησις **24.4.β**

Εἰς τὸ θέμα τῆς Παφλαγονίας: Διήγησις θαύματος τοῦ ἀγίου Γεωργίου σὲ ἀπλῆ ἐλληνικὴ **5.7.δ**

Ἐκζητεῖ καθ' ἡμέραν τοὺς βίους τῶν ἁγίων: Πατερικὸ ἀπόφθεγμα (Ἰωάννου Χρυσοστόμου) **19.58.π**

- Ἐκ τεσσάρων δηλονότι πιστεύομεν τοῦ ἀνθρώπου: Ἐρώτηση, Ποίῳ τρόπῳ ἡ ψυχὴ ἐκ τοῦ σώματος χωρίζεται; Ἀπόκριση **19.55**
- Ἐλεγεν ὁ μακάριος Νήφων ὅτι τὰ ὄσα διδὲι τινάς: Ἀσκητικὴ διήγησις (ἀγίου Νήφωνος) **24.3**
- Ἐναν ἀδελφὸν ἐπέριζον κατὰ πολλὰ οἱ πονηροὶ λογιζοί: Ἀσκητικὴ διήγησις **24.6.α**
- Ἐνας ἀδελφός, ἀπελθὼν εἰς ἰατρὸν, εἶπε: Τάχα εἶναι βότανόν τινα; Ἀσκητικὴ διήγησις (ἐκ τοῦ Γερωντικοῦ) **24.4.α**
- Ἐνας ἀδελφὸς ἤρωτησε τὸν ἅγιον Νήφωνα περὶ τοῦ σοφοῦ Σολομῶντος; Ἀσκητικὴ διήγησις (ἀγίου Νήφωνος) **24.3**
- Ἐνας ἄνθρωπος (ἀδελφοί) ὁποῦ ἤθελεν εἶσται εἰς μίαν σκοτεινὴν φυλακίν: **Μάξιμος Πελοποννήσιος**, Ὁμιλία στὴν Κυριακὴ τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ **14.1**
- Ἐνας ἄνθρωπος (ἀδελφοί) ὁποῦ νὰ εἶχε μίαν μεγάλην: **Μάξιμος Πελοποννήσιος**, Ὁμιλία στὴν Κυριακὴ τοῦ Παραλύτου **14.1**
- Ἐνας ἄνθρωπος, ἀδελφοί, ὁποῦ νὰ ἦτον δουλευτής: **Μάξιμος Πελοποννήσιος**, Ὁμιλία στὴν Κυριακὴ τῆς Ἀπόκρεω **14.1**
- Ἐνας ἄνθρωπος ὁποῦ θέλει (ἀδελφοί) νὰ κερδίσι: **Μάξιμος Πελοποννήσιος**, Ὁμιλία στὴν Κυριακὴ τῶν Μυροφόρων **14.1**
- Ἐνας γεωργὸς ὁποῦ νὰ ἐκοπιάζεν ὅλον τὸν χειμῶνα: **Μάξιμος Πελοποννήσιος**, Ὁμιλία στὴν Κυριακὴ τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου **14.1**
- Ἐνας ὁποῦ ἔχει ὀφφίκιον καὶ ἀξίωμα: **Μάξιμος Πελοποννήσιος**, Ὁμιλία στὴν δ' Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν **14.1**
- Ἐν μιᾷ, μετὰ τὴν συνίτη αὐτοῦ προσευκὴν: Ἀσκητικὴ διήγησις (ἀγίου Νήφωνος) **24.3**
- Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἀπήλθμεν ἐν τῷ σεβασμίῳ ναῶ: Ἀσκητικὴ διήγησις (ἀγίου Νήφωνος) **24.3**
- Ἐν τοῖς καιροῖς Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου βασιλέως ἀκαταστασία: Πράξεις τοῦ ἀγίου Νικολάου **19.47**
- Ἐν τοῖς χρόνοις Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως καὶ Νικήτα: Ἀσκητικὴ διήγησις **19.61**
- Ἐν τούτῳ τῷ μοναστηρίῳ παρθένος τις ἦν μία: **Παῦλος Εὐεργετινός**, Συναγωγὴ θεοφθόγγων ρημάτων **19.72.β**
- Ἐν τῷ καιρῷ καὶ χρόνῳ τοῦ διωγμοῦ: Μαρτύριο τοῦ ἀγίου Νικηφόρου **19.50**
- Ἐπειδὴ ἐγνωρίσαμεν καὶ ἐμάθαμεν, εὐλογημένοι Χριστιανοί: Διδαχὴ στὸ Σάββατο τῆς ἐβδομάδας τοῦ Ἀκαθίστου **21.ιη**
- Ἐπειδὴ ἡμεῖς, εὐλογημένοι Χριστιανοί, ἀπορραγέντες: Διδαχὴ στὰ Χριστούγεννα **21.β**
- Ἐπειδὴ ὁ ὕστατος τῶν προορισμῶν αἰτᾶται τοῖς μακαρίοις: **Γεώργιος Κορέσιος**, Περὶ εἰκόνων καὶ περὶ τῆς τῶν ἁγίων ἀπολαύσεως **32.6**
- Ἐπὶ πολλῶν ἡ μεταίσις νοεῖται: **Γρηγορίου Νύσσης** (;), Ἐρμίνευμα στὸν Ἐκκλησιαστὴ (Σειρὰ) **25.3.ς**
- Ἐρώτησεν ὁ ἀββάς Ἡσαΐας τὸν ἀββᾶν Μακάριον, λέγων: Τί ποιήσωμεν πρὸς σωτηρίαν: Ἀσκητικὴ διήγησις **24.6.β**
- Εὐλογημένοι Χριστιανοί, πάντοτε εἶναι πρέπον: Διδαχὴ στὴν Κυριακὴ τοῦ Ἀσώτου **21.η**
- Ἐκθροῦς ὁ τέμνων Γεώργιος ἐν μάχαις ἐκόν: Στίχοι πρὸς τὸν ἅγιον Γεώργιον **5.7.α**
- Ἡ Θεολογία, ὁ λόγος ὁποῦ γίνεται διὰ τὰ πράγματα τῆς θεόπτης, Χριστιανοί: **Μάξιμος Μαργουίνιος**, διδαχὴ **32.5**

- Ἡ Θεολογία παρὰ τῆ γραφῆ λέγεται σοφία τοῦ Θεοῦ: **Γεώργιος Κορέσσιος**, Θεολογικὸ **31.1, 32.1**
- Ἡ μὲν σκηνὴ τοῦ δράματος ἐν Θήβαις: Εἰσαγωγὴ στοὺς Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις τοῦ Αἰσχύλου **1.15,β**
- Ἡ μὲν σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Ἄργει: εἰσαγωγὴ στὸν Ὅρεσπι τοῦ Εὐριπίδου **1.12,γ**
- Ἡ μὲν σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν τῇ ἀντιπέραν τῆς Θράκης: Εἰσαγωγὴ στὴν Ἐκάβη τοῦ Εὐριπίδου **1.11,β**
- Ἡ παραβολὴ καὶ ἡ ὑπόθεσις τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου, εὐλογημένοι Χριστιανοί, ἐτάχθηκε: Διδαχὴ γιὰ τὴν Κυριακὴ τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου (παράφραση ὁμιλίας τοῦ **Γερμανοῦ Β΄ Κωνσταντινουπόλεως**) **21.z**
- Ἡρώπιδε τις ἀδελφὸς τὸν μακάριον Νήφωνα, λέγων: Ἀσκητικὴ διήγησις (ἀγίου Νήφωνος) **24.3**
- Ἡ τῶν κανόνων τούτων σύστασις: **Μάρκου Ἐφέσου** (:), Μέθοδος εἰς τοὺς κανόνας τοὺς προκείμεους **17.8.β**
- Ἴδου ταῦτα ἐκ μέρους τῶν αὐτῶν ὁδῶν εἴρηται: **Δημήτριος Κυδώνης**, Μετάφρασις τοῦ δ' βιβλίου Κατὰ Ἑλλήνων Θωμᾶ Ἀκινάτι **32.7**
- Καθὼς ἕνας ψαρῆς (ἀδελφοί): **Μάξιμος Πελοποννήσιος**, Ὁμιλία στὴν Κυριακὴ τῆς Σαμαρείτιδος **14.1**
- Καὶ ἀκούσαντες οἱ λοιποὶ εἶπον: Ἀσκητικὴ διήγησις (ἀγίου Νήφωνος) **24.3**
- Καλὰ ἔλεγεν ὁ προφήτης, Κύριε ἐν θλίψει: **Μάξιμος Πελοποννήσιος**, Ὁμιλία στὴ β' Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν **14.1**
- Κατὰ πὼς ἕνας βασιλεὺς, εὐλογημένοι Χριστιανοί, ὁπότεν θέλῃ νὰ πάγῃ εἰς πόλεμον: Διδαχὴ στὴν Κυριακὴ τῆς γ' ἑβδομάδας τῶν Νηστειῶν **21.ie**
- Κατὰ πὼς ὁ φιλεὺσπλαγκτος ἐκεῖνος Θεός, εὐλογημένοι Χριστιανοί: Διδαχὴ στὴν Περιτομὴ τοῦ Κυρίου **21.δ**
- Κατὰ τοὺς καιροὺς Λικινίου τοῦ βασιλέως: Μαρτύριο τῶν ἁγίων μ μαρτύρων **19.5**
- Κρεῖσσον μοναχὸς πτωχὸς ἡσυχάζων: **Παῦλος Εὐεργετινός**, Συναγωγὴ θεοφθόγγων ρημάτων **19.58.z**
- Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, εὐλόγησον τὸν ἄρτον τοῦτον: Εὐχὴ καθαγιασμοῦ τοῦ ἄρτου **19.75**
- Κύριε Ἰησοῦ ... ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν ... σύγχώρησόν μοι ὅσα ἤμαρτον: Συγχωρητικὴ εὐχὴ **19.59.a**
- Λέγει νὰ εἶναι οἱ τρεῖς κύκλοι τῆ δυνάμει θερινοὶ τροπικοί: Ἐρμηνεῖα κεφαλαίων τῆς Σφάιρας τοῦ Πρόκλου (=Στοιχείων Ἀστρονομίας Γεμίνου) **10.2.γ**
- Μεγάλων καλὸν εἶναι, εὐλογημένοι Χριστιανοί, ἡ μετάνοια: Διδαχὴ στὴν Κυριακὴ τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου **21.ζ**
- Μέλλοντί μοι καὶ περὶ τῶν τεσσάρων μαθηματικῶν ἐν ἐπιτόμῳ τῷ λόγῳ διαλαβεῖν: **Μιχαὴλ Ψελλοῦ**, Σύνταγμα στὶς τέσσερις μαθηματικὰς ἐπιστῆμας **10.6**
- Μετὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν πέντε ζωνῶν ἀκόλουθόν ἐστι: Κείμενο περὶ κλιμάτων **10.4.a**

- Μετά τὴν Τροίαις ἄλωσιν ἄραντες οἱ Ἕλληνες: Ὑπόθεσις τῆς Ἐκάβης τοῦ Εὐριπίδου **1.11.α**
 Μηδεὶς ἀπαίσει σε κενοῖς λόγοις: Πατερικὸ ἀπόφθεγμα (Ἡσαίου μοναχοῦ) **19.58.γ**
 Μὴ συγκρίνης τοὺς ποιοῦντας σημεῖα: **Παῦλος Εὐεργετινός**, Συναγωγὴ θεοφθόγων
 ρημάτων **19.58.ζ**
- Μία χώρα μεγάλη εὐσεβῶν: **Μάξιμος Πελοποννήσιος**, Ὁμιλία στὴν Κυριακὴ τῶν Βαῖων
14.1
- Μοναστήρια τις ἐκ τοῦ μοναστηρίου οὐδ' ὁ μέγας Αἰκύτιος προΐστατο: **Παῦλος Εὐεργετινός**,
 Συναγωγὴ θεοφθόγων ρημάτων **41.8.ιζ**
- Μωϋσῆ μὲν Θεὸς ἐνεκείρισεν νόμον. Σαλομῶνι δὲ σοφίαν ἔδωκεν: Εἰσαγωγὴ στὶς Παροι-
 μίαις **25.2.α**
- Νῦν καιρὸς ἐπρόσδεκτος: Θαῦμα τῶν ἁγίων Γουρία, Σαμωνᾶ καὶ Ἀβίκου **19.35**
- Ὁ γὰρ ἠπτώμενος βρώμασι αὔξει τὰς ἡδονάς: Πατερικὸ ἀπόφθεγμα (Ἡσαίου μοναχοῦ)
19.58.β
- Ὁ δὲ βαθύνους Φώτιος διψῶν: Ἡ προέλευσις τῆς λέξης *βλακᾶς* **1.21**
- Ὁ δὲ δίκαιος, στεκόμενος εἰς τὴν θεωρίαν: Ἀσκητικὴ διήγησις (ἁγίου Νήφωνος) **24.3**
- Ὁ ἔνδοξος καὶ θαυμαστός καὶ μέγας μάρτυς Γεώργιος: Βίος τοῦ ἁγίου Γεωργίου σὲ ἀπλὴ
 ἑλληνικῇ **5.7.α**
- Ὁ θαυμάσιος καὶ σοφώτατος βασιλεὺς ὁ Σολομῶν, εὐλογημένοι Χριστιανοί: Διδακὴ στὴν
 Κυριακὴ τῆς α' ἑβδομάδας τῶν Νηστειῶν **21.ιβ**
- Οἱ μεμολυσμένοι λειτουργοῦντες ἱερεῖς: **Βασιλείου Καισαρείας** (:), Περὶ ἱερέων **19.66**
- Οἶόν τις νέηλος εἰς πόλιν μεγίστην: **Θεόφιλος Κορνυδαλεὺς**, Ὑπόμνημα στὸ Περὶ οὐρα-
 νοῦ **22.1, 27.1**
- Οἱ τῆς σοφῆς τεθραμμένοι παιδεύσεως: **Γεράσιμος Παλλαδᾶς**, Ρητορικὴ **36.α**
- Ὁ καιρὸς τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, εὐλογημένοι Χριστιανοί: Διδακὴ στὴν
 Κυριακὴ τῆς β' ἑβδομάδας τῶν Νηστειῶν **21.ιγ**
- Ὁ Κρόνος εἰς λ' χρόνους περνᾷ: Κείμενο περὶ κινήσεως τῶν πλανητῶν **17.7**
- Ὁ Λάιος ἐβασίλευσεν ἐν Θήβαις: Ὑπόθεσις τῶν Ἐπιτὰ ἐπὶ Θήβαις τοῦ Αἰσχύλου **1.15.α**
- Ὅλα τὰ θεόπνευστα καὶ θεϊκὰ λόγια, εὐλογημένοι Χριστιανοί: Διδακὴ στὴν Κυριακὴ τῆς ε'
 ἑβδομάδας τῶν Νηστειῶν **21.ιθ**
- Ὅλα τὰ κτίσματα καὶ ὅλα τὰ ποιήματα: Διδακὴ στὴν Κυριακὴ τοῦ Ἀσώτου **21.θ**
- Ὅλοι οἱ πλείοτεροι ἀπὸ ἐμᾶς, ἀδελφοί μου, κατέχομεν: Διδακὴ στὰ Θεοφάνια **21.ε**
- Ὁ πιστεύων τῷ Κυρίῳ φοβεῖται τὴν κόλασιν: **Παῦλος Εὐεργετινός**, Συναγωγὴ θεοφθό-
 γων ρημάτων **19.58.α**
- Ὅποιος ἀνθρώπος, ἀδελφοί, ἤθελεν λυπηθεῖ: **Μάξιμος Πελοποννήσιος**, Ὁμιλία στὴν α'
 Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν **14.1**
- Ὅποταν ἔλθῃ ἡ ἡμέρα ἐκεῖνη ἢ φοβερὰ: Διδακὴ στὴν Κυριακὴ τῆς Ἀπόκρεω (παράφρασις
 ὁμιλίας τοῦ **Γερμανοῦ Β' Κωνσταντινουπόλεως**) **21.1**
- Ὅποταν ἕνας ἀνθρώπος (ἀδελφοί) ἤθελεν εὐρίσκεισθαι: **Μάξιμος Πελοποννήσιος**, Ὁμι-
 λία στὴν Κυριακὴ τῆς Πεντηκοστῆς **14.1**
- Ὅποταν ἕνας ἀνθρώπος, εὐλογημένοι Χριστιανοί, ἤθελεν μέσα εἰς ἕνα τόπον: Διδακὴ στὰ
 Χριστούγεννα **21.γ**

- Ἐπίσης ἕνας ἄνθρωπος, εὐλογημένοι Χριστιανοί, θέλει κλίνειν τὸν νοῦν του: Διδακὴ στὴν Κυριακὴ τῶν Βαῶν **21.κα**
- Ἐπίσης διὰ τὴν τῆς μητρὸς σφαγὴν: Ὑπόθεσις τοῦ Ὁρέστη τοῦ Εὐριπίδου **1.12.β**
- Ἐπίσης τὸν φόνον τοῦ πατρὸς ἐκδικησάμενος: Ὑπόθεσις τοῦ Ὁρέστη τοῦ Εὐριπίδου **1.12.α**
- Ἐπίσης εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθημεν, κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον: **Φιλόθεος Συναΐτης**, Ἀσκητικὰ κεφάλαια **30.1.α**
- Ὁ Σολομὼν λέγει, ὁ ἐλεῶν πτωχόν: Κείμενο περὶ ἐλεημοσύνης σὲ ἀπλὴ ἐλληνικὴ **5.12**
- Ἐπίσης θέλλῃ ἕνας οἰκοδεσπότης: **Μάξιμος Πελοποννήσιος**, Ὁμιλία στὴν β΄ Κυριακὴ τοῦ Ματθαίου **14.1**
- Ἐπίσης λειτουργῆ ὁ ἱερεὺς οὐ πρέπει κραυγάζειν: Ὁδηγίαι πρὸς τοὺς ἱερεῖς **19.59.γ**
- Ἐπίσης τὸ δένδρον ἐστὶ ξηρόν: **Ἰωάννου Χρυσοστόμου** (:), Λόγος στὸν Τελώνη καὶ τὸν Φαρισαῖο **19.23**
- Ὅτι τὰ βρώματα κακὰ, ἀλλ' ἢ γαστριμαργία: Πατερικὸ ἀπόφθεγμα (ἀγίου Μαξίμου) **19.58.ε**
- Ὅσοι ἀσκητοὶ ὑπερβάλλουσιν: **Παῦλος Εὐεργετινός**, Συναγωγὴ θεοφθόγγων ρημάτων **19.67.α**
- Ἐπίσης ὁ εὐαγγελικὸς κήρυξ: **Γεώργιος Κορέσιος**, Σχεδιάσματα ἐκκλησιαστικῶν λόγων **32.4**
- Πάλιν ἄλλοτε προσευχομένου τοῦ ἀγίου Νήφωνος: Ἀσκητικὴ διήγησις (ἀγίου Νήφωνος) **24.3**
- Πάλιν βλέπει κατωτέρω ὁ μακάριος Νήφων: Ἀσκητικὴ διήγησις (ἀγίου Νήφωνος) **24.3**
- Πάλιν εἰς ἡμᾶς, ἀδελφοί, ὁ μέγας ἐφανερῶθη Πρόδρομος: Λόγος στὴν εὕρεσι τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἰωάννου Προδρόμου **24.7**
- Πάλιν ἠρώτησεν ὁ ἀδελφὸς τὸν ἅγιον, λέγων τάχα ἕως τώρα ἐπλήθυναν: Ἀσκητικὴ διήγησις (ἀγίου Νήφωνος) **24.3**
- Πάλιν λέγει αὐτῷ ὁ ἀδελφός: Δέομαί σοι ἐπειδὴ ἄρκισα: Ἀσκητικὴ διήγησις (ἀγίου Νήφωνος) **24.3**
- Πάλιν λέγει αὐτῷ ὁ ἀδελφός: Δέομαί σοι νὰ μοῦ εἰπῆς: Ἀσκητικὴ διήγησις (ἀγίου Νήφωνος) **24.3**
- Πάντες οἱ τὰ τοῦ βίου καταλιπόντες: Πατερικὸ ἀπόφθεγμα (**Ἰωάννου τῆς Κλίμακος**) **19.58.θ**
- Πάντων θηρίων αἰσθητῶν ἀναιρετικὴ ἢ ἔλαφος: **Ἰωάννης τῆς Κλίμακος** (:), **30.18**
- Πένθημος ἡμέρα, καρᾶς μεγίστης παραίτιος: **Θεόδωρος Δούκας Λάσκαρις**, Λόγος στὸ Μέγα Σάββατο **30.35**
- Περὶ τοιαύτην ἄρα καταγινόμεθα πραγματεῖαν: **Ἀλέξανδρος Μαυροκορδαῖτος**, Ἐρμηνεῖα στὸ Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς **27.3**
- Πολλὰ ἤθελεν εἶστα ἄγνωστος: **Μάξιμος Πελοποννήσιος**, Ὁμιλία στὴν Κυριακὴ τῆς Τυροφάγου **14.1**
- Πολλὴν καὶ μεγάλην χαρὰν ἤθελε πάρει: **Μάξιμος Πελοποννήσιος**, Ὁμιλία στὴν Κυριακὴ τοῦ Ἀσώτου **14.1**
- Πολλὴν καὶ μεγάλην χάριν ἤθελε ἔχει ἕνας ἄνθρωπος: **Μάξιμος Πελοποννήσιος**, Ὁμιλία στὴν γ΄ Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν **14.1**
- Πολλὴν κατὰ ἀλήθειαν χαρὰν ἤθελε πάρει: **Μάξιμος Πελοποννήσιος**, Ὁμιλία στὴν Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ **14.1**

Πολλὴν λύπην ἤθελε πάρει καθένας: **Μάξιμος Πελοποννήσιος**, Ὁμιλία στὴν ε΄ Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν **14.1**

Πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους καὶ μόδους, εὐλογημένοι Χριστιανοί: Διδακὴ στὴν Πέμπτῃ τῆς ε΄ ἑβδομάδας τῶν Νηστειῶν **21.1z**

Πολλὴν καὶ ἀνεκκαλήτων ἀγαθῶν καὶ ψυκωφελῶν εὐεργεσιῶν: Βίος τοῦ ὁσίου Ἰακώβου **19.69**

Πρεσβυτέρου τινὸς θυγάτηρ παρθένος ἐν Καισαρείᾳ τῆς Παλαιστίνης ἐκπεσοῦσα: **Παῦλος Εὐεργετινός**, Συναγωγὴ θεοφθόγγων ρημάτων **19.72.a**

Προμηθῆως ἐκ Διὸς κεκλοφότος: Ὑπόθεσις τοῦ Προμηθέα δεσμώτῃ τοῦ Αἰσχύλου **1.14.1**

Πρῶτον φῆς μὴ εἶναι ἀναγκαῖον τὴν ἀλήθειαν τοῦ μυστηρίου: **Γεώργιος Κορέσιος**, Ἀπολογία πρὸς τὸν ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ σύλλογον **31.2**

Συμφωνηταὶ δύο ἐμόνασαν. Οὗτοι ἄσκησιν ὑπερέβαλλουσαν: **Παῦλος Εὐεργετινός**, Συναγωγὴ θεοφθόγγων ρημάτων **19.67.γ**

Τὰ μυστήρια τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας, εὐλογημένοι Χριστιανοί, ἔναι ἐπτά: Διδακὴ στὴ Μεγάλῃ Πέμπτῃ **21.κγ**

Τὴν σήμερον ἡμέραν, εὐλογημένοι Χριστιανοί, ἀνοίγεται καὶ ἔρχεται: Διδακὴ στὴν Κυριακὴ τῆς Τυροφάγου (παράφρασις ὁμιλίας τοῦ **Γερμανοῦ Β΄ Κωνσταντινουπόλεως**) **21.1a**

Τὴν σήμερον ἡμέραν, εὐλογημένοι Χριστιανοί, ὁ Λάζαρος: Διδακὴ στὸ Σάββατο τοῦ Λαζάρου **21.κ**

Τὴν χάριν καὶ τὸν ἀρραβῶνα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος οἱ πιστοὶ ἐλάβομεν: **Φιλόθεος Συναϊτής**, Ἀσκητικὰ κεφάλαια **30.1.β**

Τὶ δὲ ὁ Ἀβραάμ; Ἐκάλεσεν αὐτόν, φησί: Λόγος στὴ θυσία τοῦ Ἀβραάμ **19.15**

Τὸ δὲ θαῦμα ὅπου ἔγινεν εἰς τὴν Μυτιλήνην: Διήγησις θαύματος τοῦ ἁγίου Γεωργίου σὲ ἀπλὴ ἑλληνικῇ **5.7.γ**

Τὸ τῆς εὐχῆς καὶ τοῦ λόγου ἔργον ἀρμολογῶν: **Ψευδο-Μακάριος** (Ἰωάννης Χρυσόστομος;), Ἐπιστολὴ **30.13**

Τοὺς μῆψα δυναμένους ἄκρως τὸ τῆς εὐχῆς ἔργον: **Ψευδο-Μακάριος** (,), Περὶ διακονητῆς **30.12**

Τοῦτῃ ἡμέρᾳ ἡ σημερινή, εὐλογημένοι Χριστιανοί, λέγεται καὶ εἶναι: Διδακὴ στὴν Κυριακὴ τοῦ Πάσχα **21.κς**

Τὸ φυσιολογικὸν τῆς θεωρίας μέρος: **Θεόφιλος Κορυθαλεύς**, Ὑπόμνημα στὸ Περὶ ψυχῆς **28**

Τρία φοβοῦμαι, τὶς τῶν Πατέρων ἔφη: τὴν ἀποδημίαν: Πατερικὸ ἀπόφθεγμα **41.8.μz**

Τῶν ἀρχιερέων αἱ κορυφαί, καὶ τῶν ὀρθοδόξων: Τροπάρια στοὺς Τρεῖς Ἱεράρχες **19.37.δ**

Τῶν σημείων περὶ τοῦ Ἄντιχρίστου ἐδύλωσεν ἡ Γραφή: **Γεώργιος Κορέσιος**, Περὶ τοῦ Ἄντιχρίστου **32.2**

Φασὶν οἱ περὶ τὴν Ἀστρολογίαν δεῖναι ὅτι ὁ τοῦ Ἄρεως ἀστήρ: Ἀστρονομικὲς παρατηρήσεις γιὰ τὸν Ἄρη καὶ τὸν Δία **10.3**

Φίλε ἐπισπίθιε Χριστοῦ, τοὺς τὴν σεβασμίαν εἰκόνα σου: Τροπάρια γιὰ τὴν προσκύνησις εἰκόνας τοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου **42.5**

Φιλῶ σε τὸν φίλον τοῦ Ἰησοῦ: **Ἐφραίμ Ἱεροσολύμων**, Κανόνας στὸν Ἰωάννη τὸ Θεολόγο **42.1**

Χαίρετε τρισήλιοι θεαυγεῖς: Τροπάριο στους Τρεῖς Ἱεράρχες **19.37.α**

Χαίρετε χρυσόρρειθροι ποταμοί: Τροπάριο στους Τρεῖς Ἱεράρχες **19.37.γ**

Ὡσπερ νέφος καλύπτει τὸ φῶς: **Παῦλος Ἐυεργεινός**, Συναγωγή θεοφθόγγων ρημάτων **19.58.δ**

Ε΄. ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΙΚΤΟ

(Στις παραπομπές στη θεματική ένότητα «ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ» τῶν περιγραφῶν τῶν κωδικῶν χρησιμοποιοῦνται οἱ ἐξῆς συντομογραφίες: ΣΗΜ. ΚΩΔ. = ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ/ΚΩΔΙΚΟΓΡΑΦΙΚΑ - ΣΗΜ. ΚΤ.= ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ/ΚΗΤΗΡΟΙΚΑ - ΣΗΜ. ΕΝΘ.= ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ/ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ κ.ά. Τὰ τοπωνύμια δηλώνονται μὲ τὴ συντομογραφία «τοπ.» Στις παραπομπές τοῦ λήμματος «Υδατόσημα» χρησιμοποιεῖται ὁ αὐξων ἀριθμὸς τοῦ ὕδατοςίμου στὴν περιγραφή κάθε κώδικα)

- Ἄγγελάκης Δανιὴλ Ἄλεξάνδρου στὸν Τύρναβο, **42** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Ἄγγελος Ἐμμανουὴλ Δανιὴλ Ἄλεξάνδρου στὸν Τύρναβο, **42** ΣΗΜ.ΚΤ., **43** ΣΗΜ.ΚΤ. (;)
- Ἁγία Φανερωμένη ἐνορία Τυρνάβου, Ἄλληλοδιδασκτικὴ Σχολὴ **39** ΣΗΜ.ΕΝΘ.-βλ. καὶ Γεώργιος Καππληρίδης, Τύρναβος Σχολὴ
- Ἁγιοὶ Ἀπόστολοι ναός, βλ. Πέτρος καὶ Παῦλος
- Ἁγιοὶ Πάντες μονή, βλ. Βαρλαάμ μονή
- Ἁγιον Ὅρος, **19** ΣΗΜ.ΕΝΘ.-βλ. καὶ Ἰβήρων μονή, Μεγίστης Λαύρας μονή, Σιμωπερίτης
- Ἁγιος Ἀθανάσιος μονή στὸν Τύρναβο, **39** ΣΗΜ.ΚΩΔ., **39** ΣΗΜ.ΚΤ.-βλ. καὶ Μεθόδιος ἠγούμενος
- Ἁγιος Ἀχιλλῆος ναός, **37** ΣΗΜ.ΚΤ., **45** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Ἁγιος Δημήτριος μονή στὸ Στόμιο τῆς Ὀσσας (Οἰκονομεῖο), **30** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Ἁγιος Νικόλαος ναός στὸ Μπράλλο (:), βλ. **33** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Ἀγκιάλος τοπ., **1** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Ἀθανάσιος Δημοτριάδης ἔφορος ἀρχαιοπύλων Τυρνάβου, **34** ΣΗΜ.ΚΤ., **39** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Ἀθανάσιος ἱεροδιάκονος Χίος γραφέας, **26** ΣΗΜ.ΚΩΔ.
- Ἀθανάσιος ὁ Κομ[...], (σὲ σφραγίδα), **24** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Ἀθίνα τοπ., **5** ΣΗΜ.ΚΤ.-ἔκδοσι βιβλίου στὴν Ἁ. **34** ΣΗΜ.ΚΤ.-βλ. καὶ Μιχαὴλ Κουστούρης, Παντολέων υἱὸς παπᾶ Παρθενίου, Παρθένιος ἱερομόναχος
- Αἴγυπτος τοπ., **13** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Ἀλέξανδρος διδάσκαλος ἐκ Τυρνάβου γραφέας, **31** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Ἀλέξιος παπᾶ Νικολάου γραφέας, **15** ΣΗΜ.ΚΩΔ.
- Ἀλιμπράντης, βλ. Ἰάκωβος (Γιακουμῆς) Ἀλιμπράντης
- Ἀμβρόσιος, **5** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Ἀναστάσιος, **18** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Ἀναστάσιος Οἰκονόμου Ἰωάννης, **10** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Ἀνδρίστης, βλ. Μιχαὴλ Ἀνδρίστης γραφέας
- Ἀνθιμος Ζητουῦδος μτροπολίτης, **37** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Ἀντικνήσως (Ἀντικνήσης;) μονή, **25** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Ἀντωνόπουλος, βλ. Νικηφόρος ἱεροδιάκονος Ἀντωνόπουλος
- Ἄργος τοπ., **5** ΣΗΜ.ΚΤ.-βλ. καὶ Θεοφάνης μτροπολίτης Ναυπλίου καὶ Ἁ.
- Ἄρης πλανήτης, **10** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Ἀρσένιος ἱερέυς, **37** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Ἀρσένιος ἱερομόναχος μονῆς Βαρλαάμ, **37** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Ἄρτα τοπ., **19** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Βαρθολομαῖος μοναχός, **37** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Βαρλαάμ μονή Μετεώρων, **37** ΣΗΜ.ΚΤ.-βλ. καὶ Ἀρσένιος ἱερομόνακος, Ἰωάννης Ἐμμανουὴλ Μέλανδρος
- Βασίλειος ἱερέυς, **16** ΣΗΜ.ΚΤ., **23** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Βιβλία ἔντυπα, μνεῖα δωρεᾶς β. στὴ Σχολὴ Τυρνάβου **34** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Βουλγαρία, ἀρχιεπίσκοπος πρώτης Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Β. **18** ΣΗΜ.ΕΝΘ.

- Βυζίτσα τοπ., **2** ΣΗΜ.ΚΩΔ.
- Γαβριήλ μητροπολίτης Λαρίσης, **24** ΣΗΜ.ΚΤ., **26** ΣΗΜ.ΚΤ., **36** ΣΗΜ.ΚΤ., **37** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Γαρούσιος, βλ. Σταμάτιος Γαρούσιος ἱερεὺς Γεράσιμος Σπαρμιώτης ἐκ Τυρνάβου, **31** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Γέρμπεσι τοπ. (:), **37** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Γερογκίκας (:), βλ. Κωνσταντῖνος Γερογκίκας (:), γραφέας
- Γεώργιος ἐκ Μελισσιανῶν (Μελισσιανός), **13** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Γεώργιος Καππληρίδης ἀλληλοδιδάσκαλος Ἁγίας Φανερωμένης, **39** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Γεώργιος Μήσιος, **37** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Γεώργιος Μωραΐτης, **10** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Γιαννάκης Παλαιολόγος, **7** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Γιαννούλης, **19** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Γιώργης, **7** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Γραφεῖς, βλ. Κωδικογράφοι
- Γρηγόριος, **42** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Γρηγόριος ἱερομόναχος γραφέας, **33** ΣΗΜ.ΚΩΔ.
- Γρηγόριος μοναχός, **15** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Γρηγόριος παπᾶς, **19** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Δαμασκηνός ἱεροδιάκονος ἐπισκόπου Νέων Πατρῶν, **44** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Δαμασκηνός (Στουδίτης) διδάσκαλος, **1** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Δαμιανός θύτης γραφέας, **16** ΓΡΑΦ., **23** ΣΗΜ.ΚΩΔ.
- Δανιὴλ Ἁλεξάνδρου στὸν Τύρναβο, **42** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Δανιὴλ ἐπίσκοπος Δρυινοπούλεως, **25** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Δανιὴλ ἱερομόναχος, **37** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Δέσπω, **14** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Δημήτρης, **14** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Δημήτρης ἀφέντης, **18** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Δημητριάς τοπ., **10** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Δημητριάδης, βλ. Ἁθανάσιος Δημητριάδης ἔφορος ἀρχαιοσῆτων Τυρνάβου
- Δημήτριος, **18** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Δημήτριος διδάσκαλος, **37** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Δημήτριος Κωνσταντίνου Τυρναβίτης διδάσκαλος, **34** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Δημήτριος Σάρρος ἐκπαιδευτικός σύμβουλος, **37** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Δῆμος, **7** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Δοσίθεος παπᾶς, **18** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Δρυινοπούλη, βλ. Δανιὴλ ἐπίσκοπος Δ.
- Εὐστάθιος, **33** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Ζαφείρης, **7** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Ζητούνη (Λαμία) τοπ., βλ. Ἄνθιμος Ζητούνη-ου
- Ζώης Χαραμῆς, **37** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Ζωσιμᾶς γέρο, **19** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Θεοδώρα, **19** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Θεοφ[...], ἐπίσκοπος (:), **18** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Θεοφάνης μητροπολίτης Ναυπλίου καὶ Ἁργους, **19** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Θωμαῖς, **19** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Ἰάκωβος (Γακουμῆς) Ἄλιμπράντης, **19** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Ἰβρίρων μονή, μετόχι τῆς Ἰ. **19** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Ἰγνάτιος, **18** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Ἰσμαὴλ πασᾶς, **37** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Ἰωάννης, **18** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Ἰωάννης **19** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Ἰωάννης **37** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Ἰωάννης Ἐμμανουὴλ Μέλανδρος ἐκ Τρίκκης ἐν μονῇ Βαρλαάμ, **37** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Ἰωάννης κύρ, **19** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Ἰωάννινα τοπ., **15** ΣΗΜ.ΚΩΔ., **37** ΣΗΜ.ΕΝΘ.-βλ. καὶ Ἁναστάσιος Οἰκονόμου, Λάμπρος Πάσχος
- Ἰωάσαφ Β΄ πατριάρχης, **1** ΣΗΜ.ΕΝΘ.,
- Καππληρίδης, βλ. Γεώργιος Καππληρίδης ἀλληλοδιδάσκαλος Ἁγίας Φανερωμένης Καρίτσα τοπ., **10** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Κομνηνός ἄρχοντας, **18** ΣΗΜ.ΕΝΘ.

- Κουστούρης, βλ. Μιχαήλ Κουστούρης πρωτόπαπας Ἀθηναῖος
- Κύπρος τοπ., βλ. Μᾶρκος Κύπριος, Νικηφόρος ἱεροδιάκονος Νικητόπουλος
- Κώδικες βομβύκιοι, **18** (ὀρισμένα φύλλα), **46** (ἓνα φύλλο)
- Κώδικες περγαμνοί, **13, 25, 38, 41, 43-45**
- Κώδικες χαρτῶι, **1-12, 14-24, 26-37, 39-40, 42-46**
- Κώδικες χρονολογημένοι
- 1144/5, **13** (τὰ τελευταῖα φύλλα)
- 1560-1565, **1**
- 1561/2, **33**
- 1605, 1607, **19** (ὀρισμένα φύλλα)
- 1611, **5, 11**
- 1675, **10**
- 1675 περ., **17**
- 1679, **16, 23**
- 1733, **15**
- 1736, **31**
- 1756, **39**
- 1815, **2**
- 1855-1856, **47**
- Κωδικογράφοι, βλ. Ἀθανάσιος ἱεροδιάκονος Χίος, Ἀλέξανδρος διδάσκαλος ἐκ Τυρνάβου, Ἀλέξιος παπᾶ Νικολάου, Γρηγόριος ἱερομόναχος, Δαμιανὸς θύτης, Κωνσταντῖνος Γερογκίκας, Κωνσταντῖνος Σπάρταλης, Λάμπρος Τυρναβίτης, Μαρῖνος πρωτοκατόναρχος Ναυπλίου, Μελίρρυτος, Μιχαήλ Ἀνδρίστης, Ναθαναὴλ Χίκας (:), Νικόλαος Κωνσταντίνου
- Κωνσταντῖνος ἱερομόναχος, **37** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Κωνσταντῖνος Γερογκίκας (:), γραφέας, **47** ΣΗΜ.ΚΩΔ.
- Κωνσταντῖνος Δανιὴλ Ἀλεξάνδρου στὸν Τύρναβο, **42** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος ἐξ Οἰκονόμων, **34** ΣΗΜ.ΚΤ.-βλ. καὶ Σοφοκλῆς ἐξ Οἰκονόμων
- Κωνσταντῖνος Σπάρταλης ἀναγνώστης γραφέας, **32** ΣΗΜ.ΚΩΔ.
- Κωνσταντῖνος(ος;), **34** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Λάμπρος Δανιὴλ (Ἀλεξάνδρου) στὸν Τύρναβο, **42** ΣΗΜ.ΚΤ., **42** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Λάμπρος Πάσχος ἐξ Ἰωαννῶν (διδάσκαλος), **9** ΣΗΜ.ΚΤ., **22** ΣΗΜ.ΚΤ., **27** ΣΗΜ.ΚΤ., **32** ΣΗΜ.ΚΤ., **34** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Λάμπρος Τυρναβίτης γραφέας, **39** ΣΗΜ.ΚΩΔ., **39** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Λάρισα τοπ., **10** ΣΗΜ.ΕΝΘ., **15** ΣΗΜ.ΚΤ.-Μητροπολίτης Λ. βλ. Μελέτιος Λαρίσης, Γαβριὴλ Λαρίσης- βλ. καὶ Χριστόδουλος Γεωργίου Λαρισαῖος
- Λιδωρῖκιο τοπ., ἐπίσκοπος Λ. βλ. Φιλόθεος υἱὸς τοῦ Ἠλιοῦ
- Μακάριος, **5** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Μακάριος μοναχός, **18** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Μαργαρίτης, **27** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Μαργαρίτης, **33** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Μαργαρίτης παπᾶ Μανώλης (στὸν Τύρναβο), **39** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Μαρῖνος πρωτοκατόναρχος δικαιοφύλαξ καὶ οἰκονόμος Ναυπλίου υἱὸς παπᾶ Σακελλαρίου γραφέας, **19** ΣΗΜ.ΚΩΔ.
- Μᾶρκος Κύπριος (Πορφυρόπουλος) εἰσηγητῆς καὶ ὀστιάριος, **27** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Μεγίστης Λαύρας μονή, κώδικας τῆς Μ. Λ. **34** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Μεθόδιος ἡγούμενος μονῆς Ἁγίου Ἀθανασίου Τυρνάβου, **39** ΣΗΜ.ΚΩΔ.
- Μέλανδρος, βλ. Ἰωάννης Ἐμμανουὴλ Μέλανδρος ἐκ Τρίκκης
- Μελέτιος Λαρίσης μητροπολίτης, **15** ΣΗΜ.ΚΤ., **39** ΣΗΜ.ΚΩΔ.
- Μελίρρυτος γραφέας, **47** ΣΗΜ.ΚΩΔ.
- Μελισσινός, βλ. Γεώργιος ἐκ Μελισσινάων
- Μετέωρα, βλ. Βαρλαάμ μονή
- Μηλιές τοπ., **2** ΣΗΜ.ΚΩΔ., **2** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Μήσιος, βλ. Γεώργιος Μήσιος
- Μικρογραφίες, **40**
- Μιχαήλ, **35** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Μιχαήλ Ἀνδρίστης γραφέας, **5** ΣΗΜ.ΚΩΔ.
- Μιχαήλ Κουστούρης πρωτόπαπας Ἀθηναῖος, **5** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Μιχαὴλ τρελλός, **5** ΣΗΜ.ΕΝΘ.

- Μουτασούφ, βλ. Χασάνης (Χασάν) Μουτασούφ
- Μπανεσα ἀρχόντισσα, **37** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Μπεράτι τοπ., **37** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Μπράλλος (;) τοπ., βλ. Ἅγιος Νικόλαος ναός
- Ναθαναήλ ἱερομόναχος, **41** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Ναθαναήλ Χίκας, γραφέας (;), **5** ΓΡΑΦ.
- Ναύπλιο τοπ., **19** ΣΗΜ.ΚΩΔ.-βλ. καὶ Θεοφάνης μτροπολίτης Ν. καὶ Ἄργους, Μαρίνος πρωτοκανόναρχος Ν., Στογιάννος ἱερεὺς καὶ δικαιοφύλαξ Ν.
- Νικηφόρος ἱεροδιάκονος Ἄντωνόπουλος Κύπριος, **16** ΣΗΜ.ΚΤ., **23** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Νικόλαος, **19** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Νικόλαος Κωνσταντίνου γραφέας, **2** ΣΗΜ.ΚΩΔ.
- Νικόλαος μοναχός, **38** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Οἰκονόμος, βλ. Ἀναστάσιος Οἰκονόμου, Κωνσταντίνος Οἰκονόμος ἐξ Οἰκονόμων, Σοφοκλῆς ἐξ Οἰκονόμων
- Παῖσιος Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχης, **37** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Παλαιολόγος, βλ. Γιαννάκης Παλαιολόγος
- Παναγιώτης Ντετζαντεὺς υἱὸς παπᾶ Δημητρίου (Ν)τετζάντε, **19** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Παντολέων υἱὸς παπᾶ Παρθενίου Ἀθηναίου, **5** ΣΗΜ.ΚΤ., **5** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Παρθένιος, **37** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Παρθένιος ἱερομόναχος Ἀθηναῖος, **5** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Παρθένιος Ρόδου μτροπολίτης, **35** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Πάσχος, βλ. Λάμπρος Πάσχος ἐξ Ἰωαννίνων
- Πέτρος καὶ Παῦλος ἀπόστολοι ναὸς Τυρνάβου, **33** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Πορφύριος, **24** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Πορφυρόπουλος, βλ. Μᾶρκος Κύπριος
- Πουλημένος, **19** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Πουλιώ (;), **14** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Προνοιάρης ἀξίωμα (;), **18** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Ρόδος τοπ., μτροπολίτης Ρ. βλ. Παρθένιος Ρόδου
- Σάββας παπᾶς, **19** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Σακελλάριος παπᾶς, **19** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Σάρρος, βλ. Δημήτριος Σάρρος ἐκπαιδευτικὸς σύμβουλος
- Σεισμός, **33** ΣΗΜ.ΕΝΘ., **37** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Σελιτσάνη τοπ., (Σελίτζαινη) **10** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Σεραφεῖμ ἐπίσκοπος (;), **20** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Σημειώματα μὲ ἔνδειξη ἔτους, 1144/5, **13** ΣΗΜ.ΚΩΔ.
- 1560, **1** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- 1561/2, **33** ΣΗΜ.ΚΩΔ.
- 1563, **1** ΣΗΜ.ΚΩΔ.
- 1564, **1** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- 1565, **1** ΣΗΜ.ΚΩΔ., **1** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- 1605, **19** ΣΗΜ.ΚΩΔ.
- 1607, **19** ΣΗΜ.ΚΩΔ.
- 1611, **5** ΣΗΜ.ΚΩΔ., **11** ΣΗΜ.ΚΩΔ.
- 1616, **19** ΣΗΜ.ΚΩΔ.
- 1618, **37** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- 1621, **37** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- 1622, **33** ΣΗΜ.ΚΤ., **37** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- 1626, **33** ΣΗΜ.ΚΤ.
- 1628, **19** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- 1632, **19** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- 1674, **5** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- 1675, **10** ΣΗΜ.ΚΩΔ., **10** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- 1679, **23** ΣΗΜ.ΚΩΔ.
- 1680, **19** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- 1693, **5** ΣΗΜ.ΚΤ.
- 1699, **27** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- 1733, **15** ΣΗΜ.ΚΩΔ.
- 1736, **31** ΣΗΜ.ΚΤ.
- 1743, **33** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- 1756, **39** ΣΗΜ.ΚΩΔ.
- 1758, **33** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- 1759, **37** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- 1773, **26** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- 1793, **3** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- 1794 (;), **3** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- 1794, **15** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- 1815, **2** ΣΗΜ.ΚΩΔ.

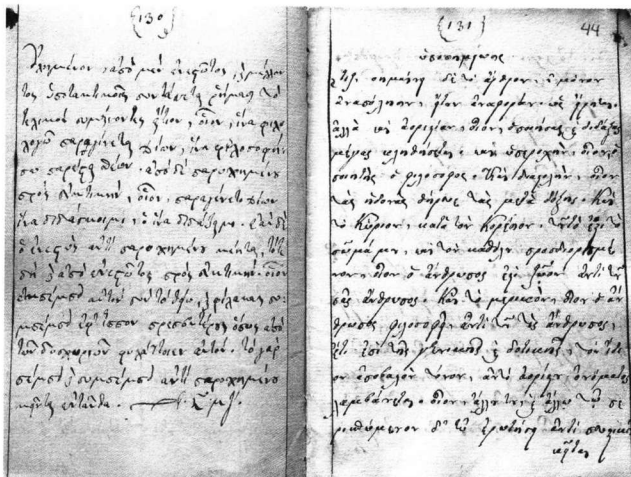
- 1830, **42** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
 1836, **39** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
 1855-1856, **47** ΣΗΜ.ΚΩΔ.
 1857, **34** ΣΗΜ.ΚΤ.
 1859, **34** ΣΗΜ.ΚΤ.
 1864, **39** ΣΗΜ.ΚΤ.
 1866, **42** ΣΗΜ.ΚΤ.
 1869, **42** ΣΗΜ.ΚΤ.
 1881, **39** ΣΗΜ.ΚΤ.
 1934, **37** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Σημειώματα ξενόγλωσσα, **7** ΣΗΜ.ΕΝΘ., **18** ΣΗΜ.ΕΝΘ., **25** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Σημειώματα οικονομικού περιεχομένου, **37** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Σιμωνόπετρας μονή, βλ. Σιμωπετρίτς
 Σιμωπετρίτς, **8** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Σινᾶ μονή, βλ. Σιναιτῆς
 Σιναιτῆς (;), **33** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Σοιράκογλου παπᾶς ἐπίτροπος, **33** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Σουλείμᾶν πασᾶς, **37** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Σοφοκλῆς ἐξ Οἰκονόμων, **34** ΣΗΜ.ΚΤ.-βλ. καὶ Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος ἐξ Οἰκονόμων
- Σπαρμού μονή, βλ. Γεράσιμος Σπαρμιώτης
 Σπάρταλης, βλ. Κωνσταντῖνος Σπάρταλης ἀναγνώστης
- Σταμάτης παπᾶς παπᾶ (᾿Α)πούλιου (σὲ σφραγιδα), **24** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Σταμάτιος Γαρούνιος ἱερεύς, **19** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
 Σταματοῦ, **19** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Στίχοι, **7** ΣΗΜ.ΕΝΘ., **13** ΣΗΜ.ΚΤ., **26** ΣΗΜ.ΚΩΔ.
- Στοιγάννος ἱερέυς καὶ δικαιοφύλαξ Ναυπλίου, **19** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Στουδίτς, βλ. Δαμασκηνός (Στουδίτς)
 Σφραγίδες (ἀποτυπώματα), **11** ΣΗΜ.ΕΝΘ., **24** ΣΗΜ.ΕΝΘ., **37** ΣΗΜ.ΕΝΘ., **42** ΣΗΜ.ΚΤ., **42** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Τζεριτζιώτης, **18** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
- Τρίκκη (Τρίκαλα) τοπ., βλ. Ἰωάννης Ἐμμανουὴλ Μέλανδρος
 Τσαρίτσανη τοπ., **34** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Τύρναβος, **19** ΣΗΜ.ΕΝΘ.-Βιβλιοθήκη **26** ΣΗΜ.ΚΤ., **31** ΣΗΜ.ΚΤ., **32** ΣΗΜ.ΚΤ.-Σχολὴ **9** ΣΗΜ.ΚΤ., **16** ΣΗΜ.ΚΤ., **20** ΣΗΜ.ΚΤ., **23** ΣΗΜ.ΚΤ., **27** ΣΗΜ.ΚΤ., **27** ΣΗΜ.ΕΝΘ., **28** ΣΗΜ.ΚΤ., **31** ΣΗΜ.ΚΤ., **32** ΣΗΜ.ΚΤ., **34** ΣΗΜ.ΚΤ., **39** ΣΗΜ.ΚΤ.-βλ. καὶ Ἀγγελάκης Δανιὴλ Ἀλεξάνδρου, Ἄγγελος Ἐμμανουὴλ Δανιὴλ Ἀλεξάνδρου, Ἁγία Φανερωμένη, Ἁγιος Ἀθανάσιος μονή, Ἀθανάσιος Δημητριάδης, Ἀλέξανδρος διδάσκαλος, Βιβλία ἔντυπα, Γεράσιμος Σπαρμιώτης, Γεώργιος Καπληαρίδης, Δανιὴλ Ἀλεξάνδρου, Δημήτριος Κωνσταντίνου, Κωνσταντῖνος Δανιὴλ Ἀλεξάνδρου, Λάμπρος Δανιὴλ (Ἀλεξάνδρου), Λάμπρος Τυρναβίτης, Μαργαρίτης παπᾶ Μανώλης, Μάρκος Κύπριος, Πέτρος καὶ Παῦλος ναός, Φιλόθεος υἱός τοῦ Ἥλιου
- Ῥδατόσημα, Ἄγγελος **5.γ**, **33.δ**-Ἄετός **5.γ**-Ἄγκυρα **3.ζ**, **4.β**, **5.δ**, **5.ε**, **7.γ**, **11**, **18.α**, **18.ζ**, **19.γ**, **19.δ**, **19.ι**, **19.ια**, **19.ιβ**, **21.β**, **24.ε**, **33.γ**, **33.ζ**, **37.γ**, **37.δ**, **40.β**-Ἀκαθόριστο ἢ ἄδηλο σχέδιο **7.δ**, **14.β**, **18.β**, **18.η**, **22.δ**, **39.β**, **41.α**-Ἄνθος **10.γ**, **23.α**, **24.δ**, **34.γ**-Βαλλίστρα **5.α**, **5.β**, **21.γ**, **21.δ**, **21.η**, **24.γ**, **37.α**, **37.ε**-Γράμματα **12.β**, **30.α**, **30.β**-Δικέφαλος ἄετός **22.ζ**-Ἐμβλημα **1.β**, **3.α**, **3.β**, **3.δ**, **3.ε**, **3.ζ**, **9.γ**, **10.β**, **15.α**, **16.α**, **16.β**, **16.γ**, **16.δ**, **17.γ**, **17.ε**, **17.ζ**, **20.β**, **20.γ**, **21.α**, **21.ε**, **21.ζ**, **21.ζ**, **21.ι**, **22.β**, **22.ε**, **22.η**, **23.β**, **23.γ**, **27.α**, **27.γ**, **27.δ**, **27.ε**, **27.ζ**, **28.γ**, **29.α**, **32.α**, **35.α**, **36.**-Ζυγαριά **18.γ**, **18.δ**, **19.θ**-Ἡμισέληνοι **14.α**, **24.α**, **24.ζ**, **26.α**, **26.β**, **26.γ**, **26.δ**, **27.β**, **28.α**, **28.β**, **28.δ**, **39.α**, **39.γ**-Καμπάνα **8**-Καπέλλα **3.γ**, **9.α**, **9.β**, **10.α**, **15.β**, **15.γ**, **15.δ**, **17.α**, **17.β**, **17.δ**, **17.ζ**, **20.α**, **29.γ**, **31.α**, **32.β**, **34.α**, **35.β**-Καπέλλο **18.ε**, **19.α**, **19.ζ**,

- 33.β**-Κέρας **29.β**, **34.β**-Κεφάλι ανθρώπου **40.α**-Κεφάλι αλόγου **40.γ**-Κεφάλι βοδιού **1.α**, **4.α**, **4.γ**, **6.α**, **6.β**, **7.α**, **7.β**, **19.β**, **19.η**, **33.α**, **33.ε**-Κλειδιά **22.α**, **40.β**, **46.1**-Λέων **12.α**, **31.β**-Πιπνὸ **19.ζ**, **21.θ**, **22.γ**, **22.ς**-Στέμμα **3.β**, **3.δ**, **3.ς**, **18.ζ**, **19.ε**, **24.β**, **37.β**
- Φιλόθεος υἱὸς τοῦ Ἡλίου ἐκ Τυρνάβου ἐπίσκοπος Λιδωρικίου, **33** ΣΗΜ.ΚΤ.
- Χαραμῆς, βλ. Ζῶης Χαραμῆς
Χαρτοφύλακας ἄξιωμα, **18** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
Χασάνης (Χασάν) Μουτασοῦφ, **37**
ΣΗΜ.ΕΝΘ.
Χίκας, βλ. Ναθαναήλ Χίκας γραφέας
Χίος τοπ., βλ. Ἄθανάσιος ἱεροδιάκονος Χίος
Χριστόδουλος Γεωργίου Λαρισαῖος, **10**
ΣΗΜ.ΕΝΘ.
Χριστόφορος, **18** ΣΗΜ.ΕΝΘ.
Χρυσύμαλος (;), **18** ΣΗΜ.ΕΝΘ.

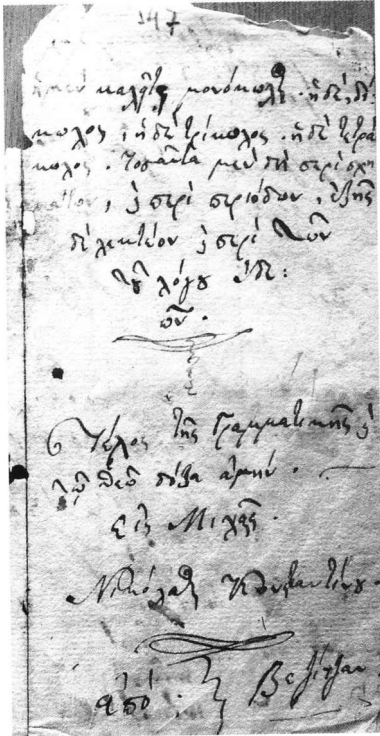
ΠΙΝΑΚΕΣ

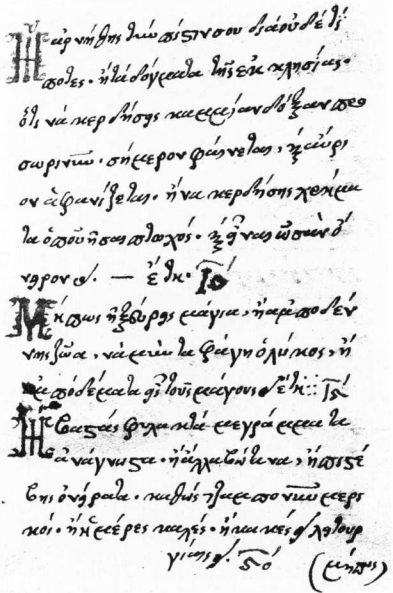
Πίν. 1. Κώδ. 1, φ. 104^v-105^r.

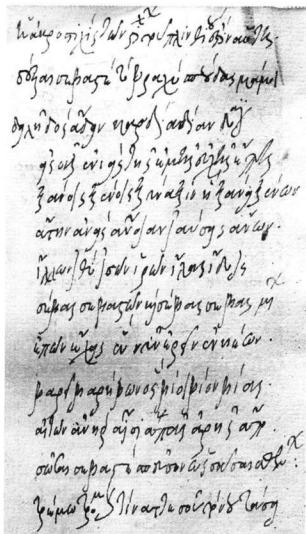
Πίν. 2. Κώδ. 2, φ. 43^v-44^r.

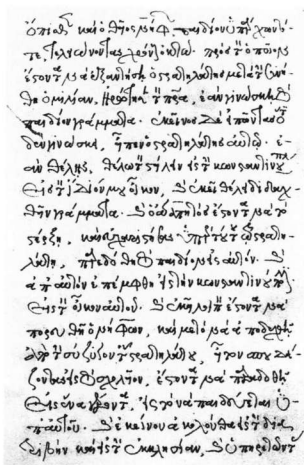
Πίν. 3. Κώδ. 2, φ. 147r.

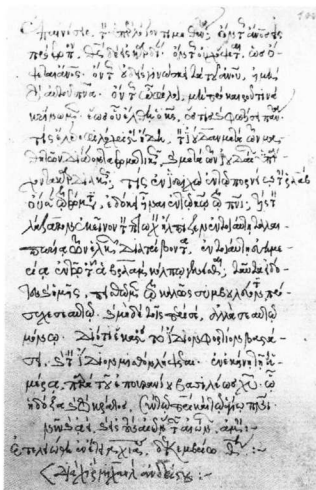
Πίν. 4. Κώδ. 3, φ. 3r.

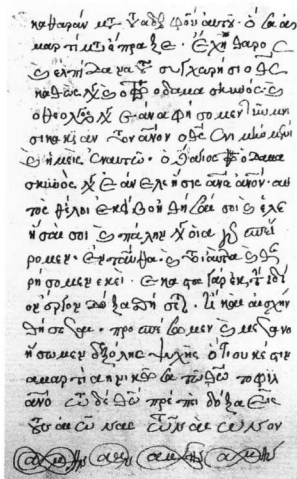
Πιν. 9. Κώδ. 4, φ. 86v.

Πιν. 10. Κώδ. 5, φ. 22r.

Πιν. 11. Κώδ. 5, φ. 100r.

Πιν. 12. Κώδ. 5, φ. 102r.

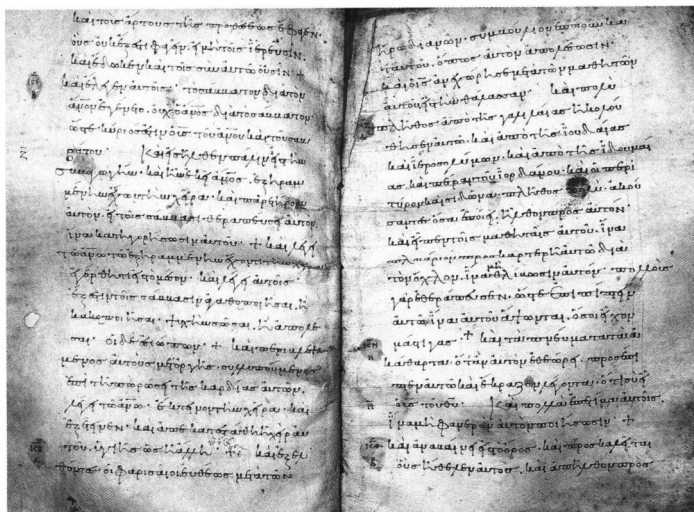
οργισοις διχορρηγοις τοις δικαιοις
 υπακουειν το φεμδα διχορρηγοις
 ιμφρατεται. η δε καταγωγος της σωμα-
 δικειας, απαρρησισαγοι τωι ειτοιμοις
 καρλια εαθη πατα φουρεταρ ρυα εν
 τη προσυχη: περι φηγοδνημω ματα
 φη και τωι αλωθεσικρω θειων εν η
 τοι παθιμωσ και τα ειπιθιμασ και
 παση ματασ αη δωομη: και τωι ταπει-
 σις αη επι τωι τωι
 τοσ αησμοσ γενε κρωται, ονοτασ επι
 ρειασ μεν χρεω, υπομοιουσι αυθι
 ζουσ κωσμοσ, ονοτασ ημω υπομαρται
 ουδωσ αιτα: ηλλω τωι κωσμοδουξιν
 κωμοι, οργιζουνοι, ταρλασται ου
 παλλωτο χλισ κοιτη: πασ δωκατορ
 θεατοσ τα αυτηντα: και ποσιν δοξαι
 κινηται απρα θω: οθελωσ τηρ ημω
 τωνκαρθωσ, ητωσ θαδειασ οσαι,
 ητηρ εμακρωθωσ αιτων, αλωσ του.
 Σεειταν οσαι: αλωσ ουδωσ αιτων.
 εν τηρ διατασ δικατορ θεωσ: τωι τωι

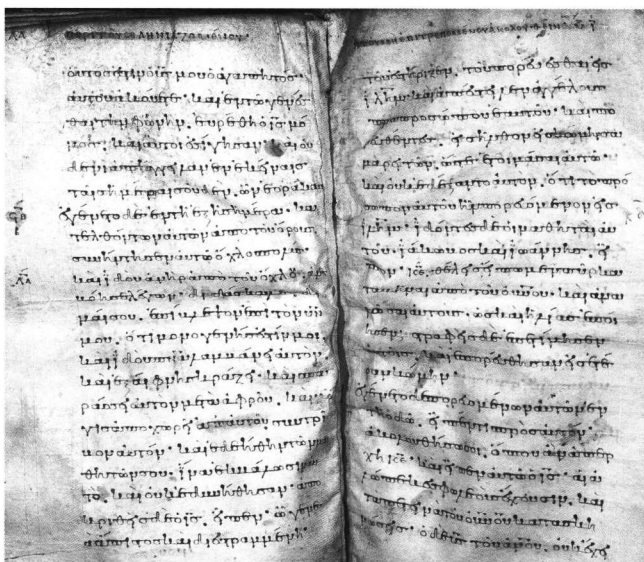

Πιν. 18. Κώδ. 8, φ. 23^v-24^r.

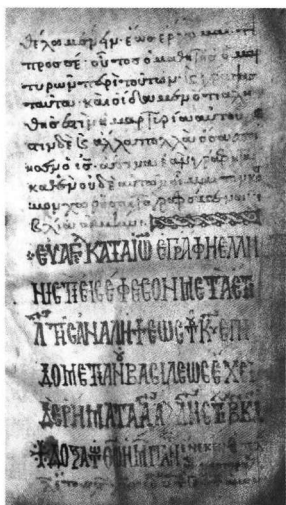
οργισοις διχορρηγοις τοις δικαιοις
 υπακουειν το φεμδα διχορρηγοις
 ιμφρατεται. η δε καταγωγος της σωμα-
 δικειας, απαρρησισαγοι τωι ειτοιμοις
 καρλια εαθη πατα φουρεταρ ρυα εν
 τη προσυχη: περι φηγοδνημω ματα
 φη και τωι αλωθεσικρω θειων εν η
 τοι παθιμωσ και τα ειπιθιμασ και
 παση ματασ αη δωομη: και τωι ταπει-
 σις αη επι τωι τωι
 τοσ αησμοσ γενε κρωται, ονοτασ επι
 ρειασ μεν χρεω, υπομοιουσι αυθι
 ζουσ κωσμοσ, ονοτασ ημω υπομαρται
 ουδωσ αιτα: ηλλω τωι κωσμοδουξιν
 κωμοι, οργιζουνοι, ταρλασται ου
 παλλωτο χλισ κοιτη: πασ δωκατορ
 θεατοσ τα αυτηντα: και ποσιν δοξαι
 κινηται απρα θω: οθελωσ τηρ ημω
 τωνκαρθωσ, ητωσ θαδειασ οσαι,
 ητηρ εμακρωθωσ αιτων, αλωσ του.
 Σεειταν οσαι: αλωσ ουδωσ αιτων.
 εν τηρ διατασ δικατορ θεωσ: τωι τωι

Πιν. 19. Κώδ. 8, φ. 194^v-195^r.

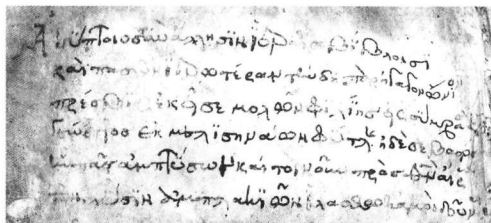
Πίν. 26. Κώδ. 13, φ. 33^v-34^r.Πίν. 27. Κώδ. 13, φ. 86^v-87^r.

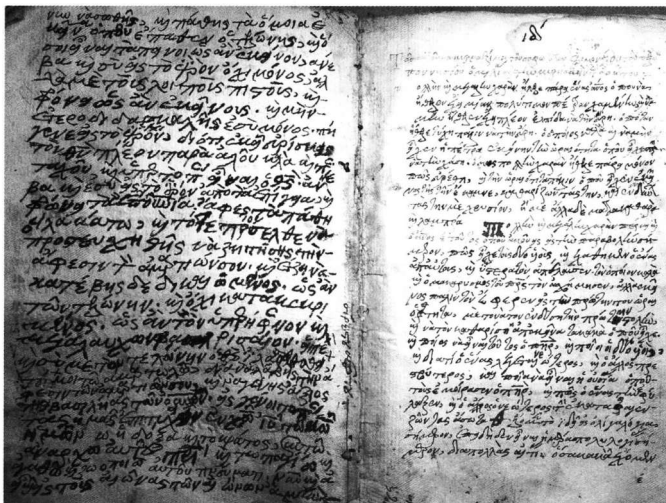
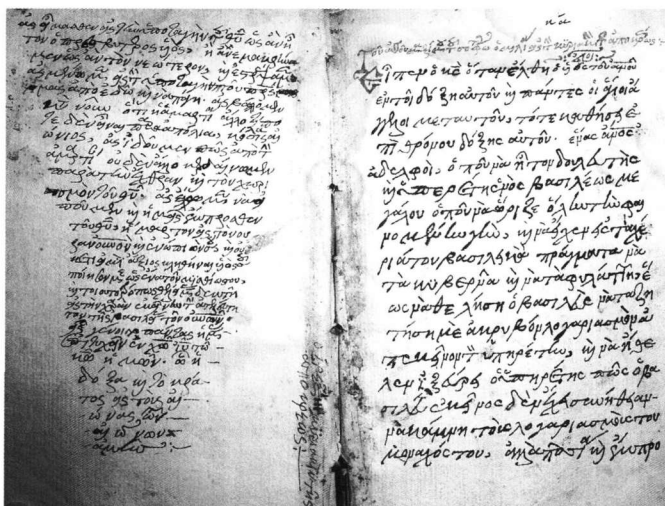
Πίν. 28. Κώδ. 13, φ. 170^v-171^r.

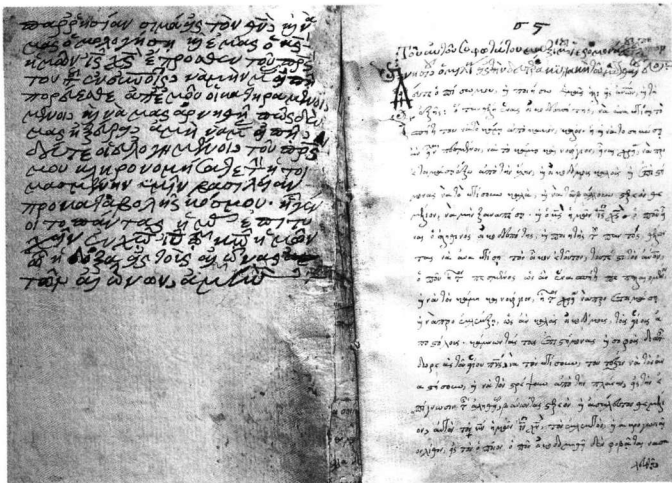

Πίν. 29. Κώδ. 13, φ. 285^r.

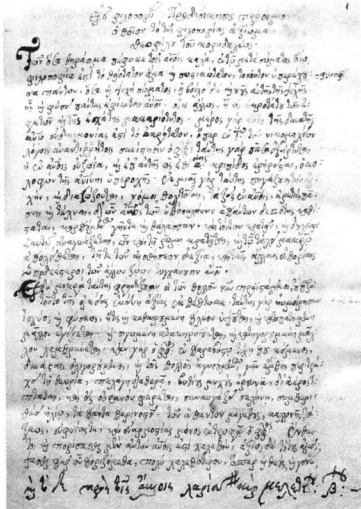

Πίν. 30. Κώδ. 13, φ. 285^v.

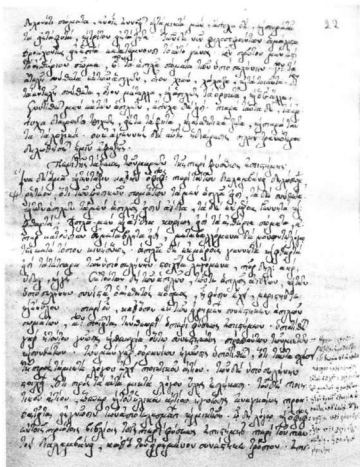
Πίν. 31. Κώδ. 14, φ. 14^v-14^r.Πίν. 32. Κώδ. 14, φ. κ^v-κ^α.

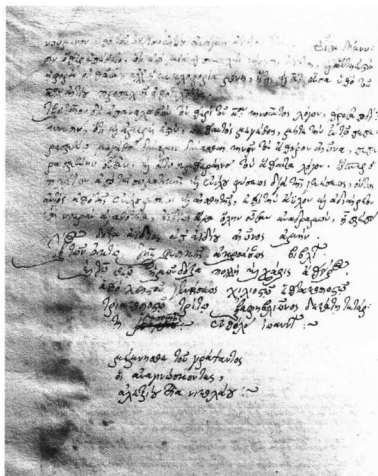
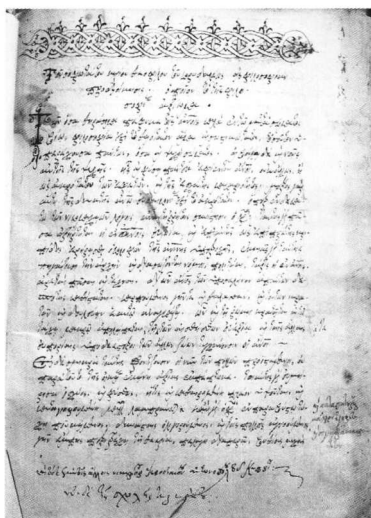
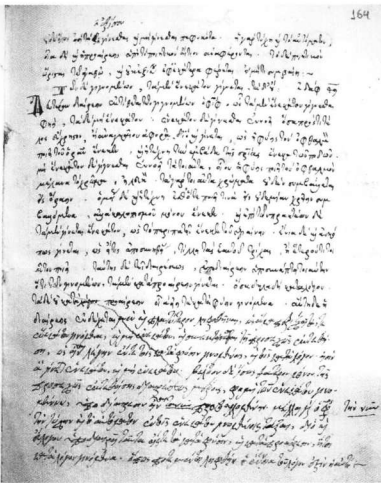
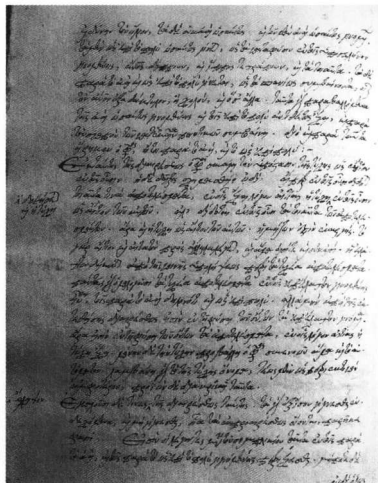
Πίν. 33. Κώδ. 14, φ. σεV-σεΖ.

Πίν. 34. Κώδ. 15, φ. 1^ρ.

Πίν. 35. Κώδ. 15, φ. 22^ρ.

Πίν. 36. Κώδ. 15, φ. 344^ν.Πίν. 37. Κώδ. 16, φ. 1^ρ.Πίν. 38. Κώδ. 16, φ. 163^ν-164^ρ.

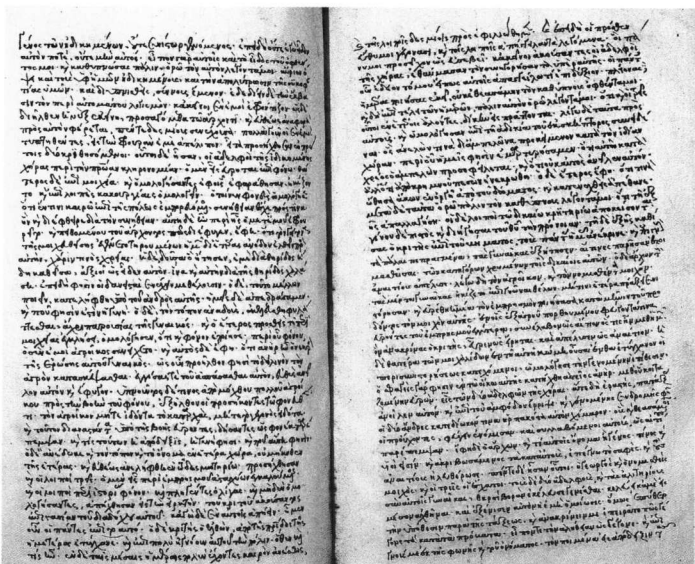
Πίν. 39. Κώδ. 17, φ. 30v-31r.

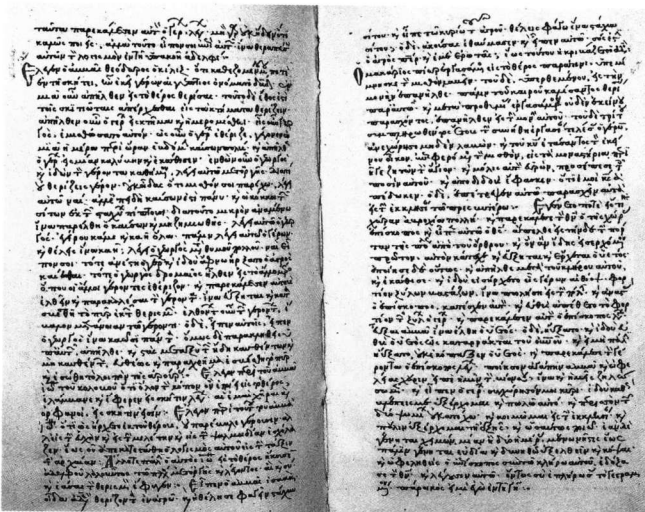
Πίν. 40. Κώδ. 18, φ. 14v-15r.

Πιν. 41. Κωδ. 18, φ. 36^v-37^r.

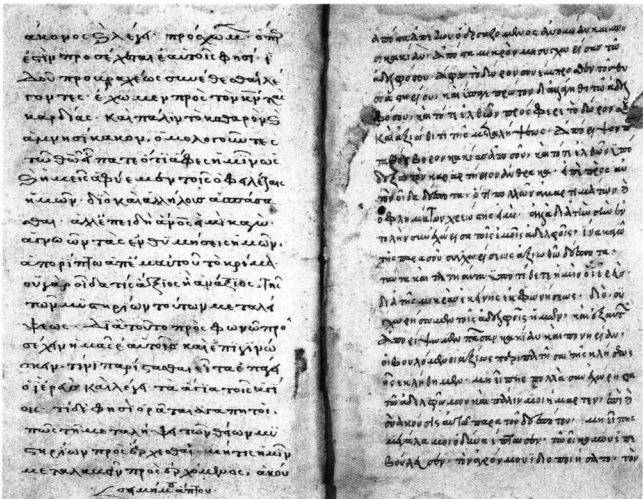
Πιν. 42. Κωδ. 18, φ. 349^v-350^r.

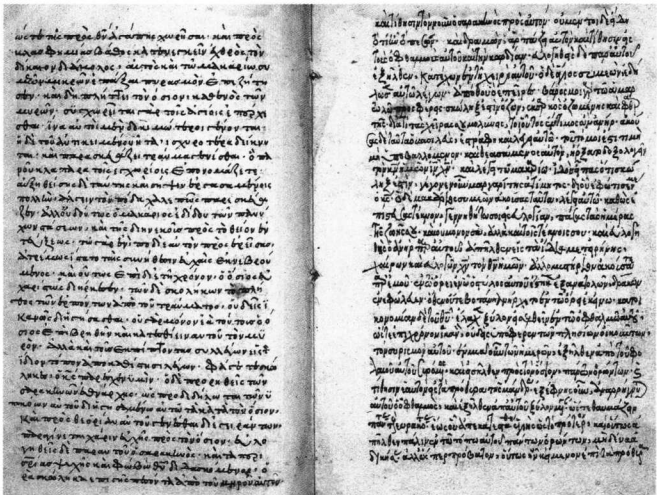
Πίν. 43. Κώδ. 18, φ. 392^v-393^r.

Πίν. 44. Κώδ. 19, φ. 37^v-38^r.

Πίν. 45. Κώδ. 19, φ. 61^v-62^r.

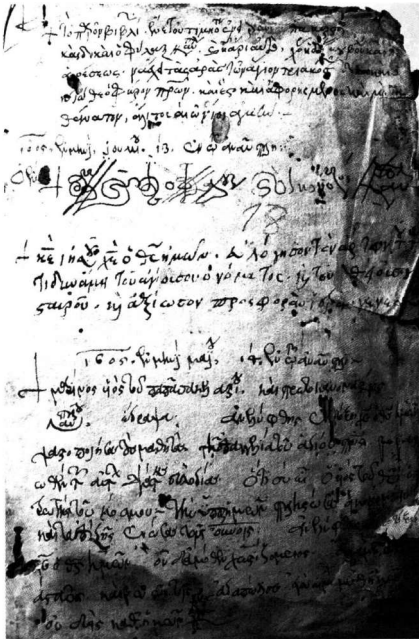
Πίν. 46. Κώδ. 19, φ. 79^v-80^r.

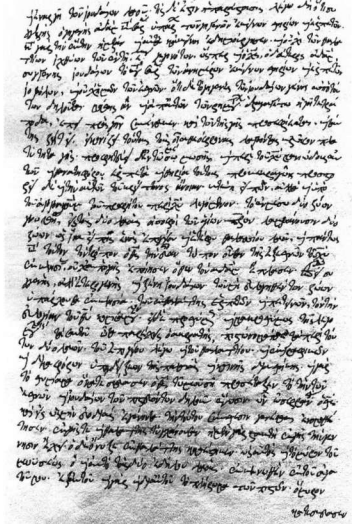
Πίν. 47. Κώδ. 19, φ. 138^v-139^r.

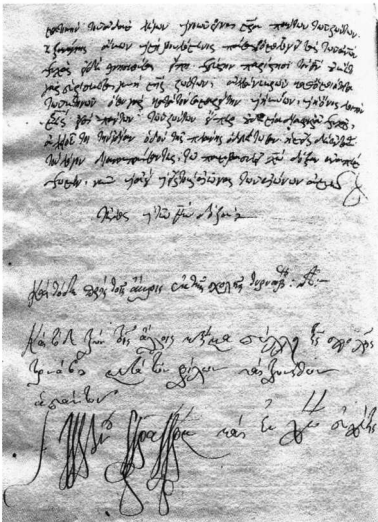
Πίν. 48. Κώδ. 19, φ. 167^v-168^r.

Πιν. 54. Κώδ. 19, φ. 456^ε.

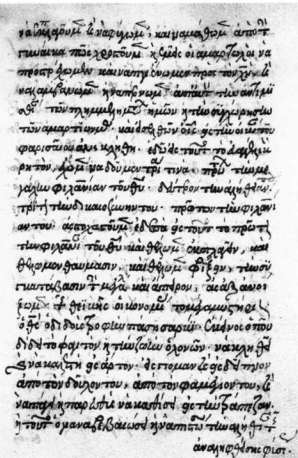
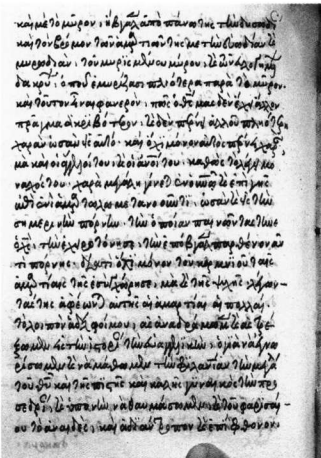
Πιν. 55. Κώδ. 20, φ. 52^γ.

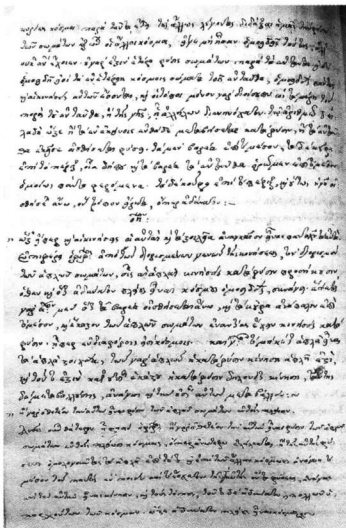
Πιν. 56. Κώδ. 20, φ. 127^v.

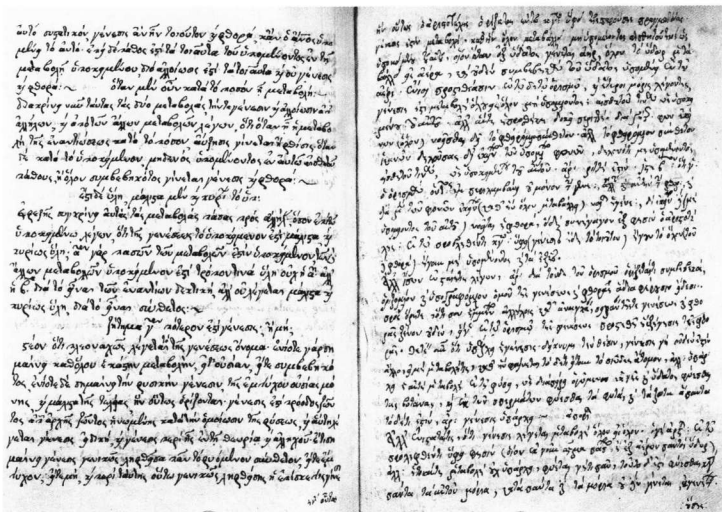
Πιν. 57. Κώδ. 21, φ. 45^r.

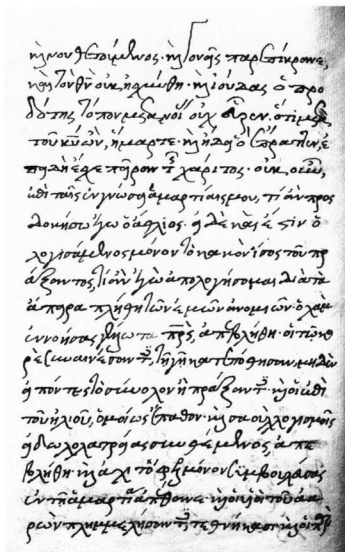
Πιν. 58. Κώδ. 21, φ. 119^v-119^r.

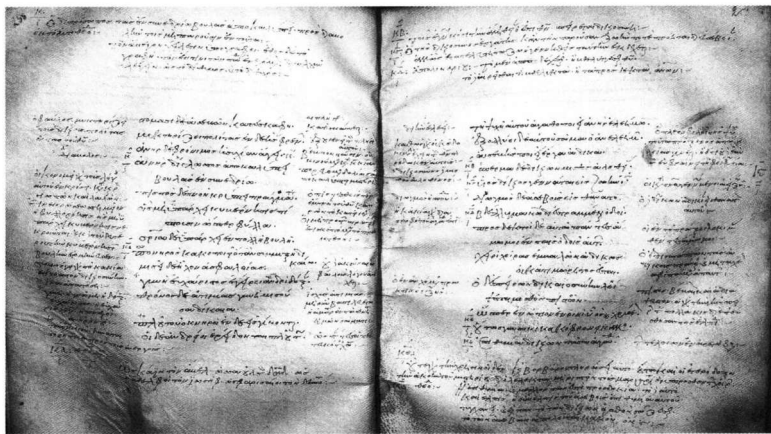
Πίν. 61. Κωδ. 22, φ. 77v.

Πίν. 62. Κωδ. 22, φ. 119v-120f.

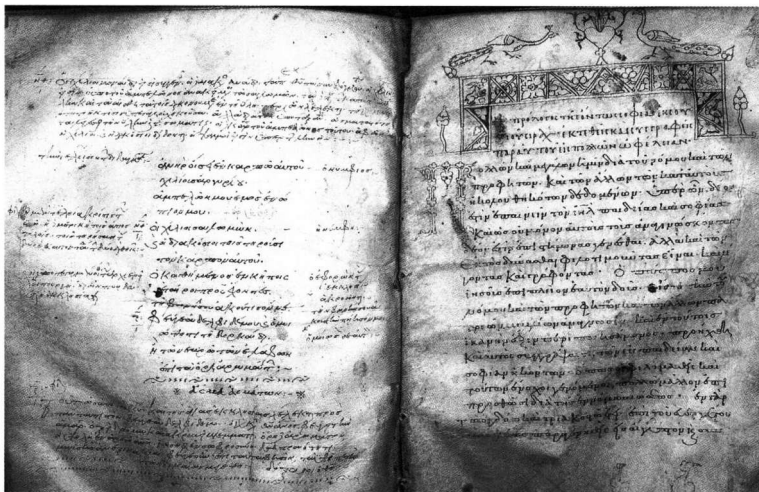
Πιν. 67. Κώδ. 24, φ. 113v.

Πιν. 68. Κώδ. 25, σ. 258-259.

Πίν. 69. Κώδ. 25, σ. 434-435.

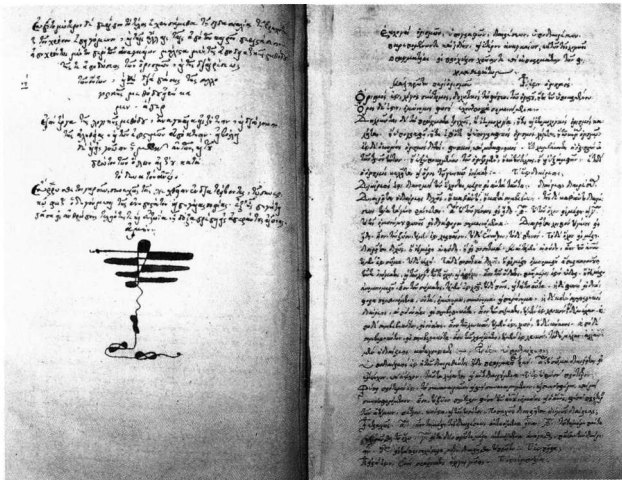
Πίν. 70. Κώδ. 25, σ. 502-503.

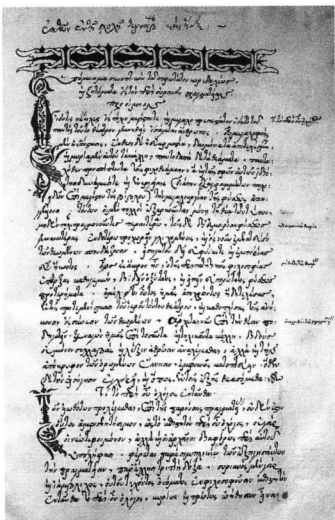
Πίν. 71. Κώδ. 25, σ. 560-561.

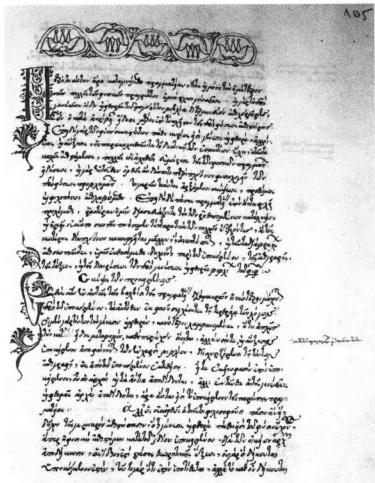
Πίν. 72. Κώδ. 26, φ. γν-Ι'.

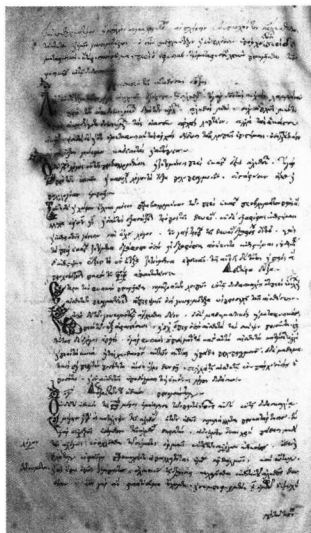
Πιν. 73. Κωδ. 26, φ. 181^v-182^r.

Πιν. 74. Κωδ. 27, φ. 9^r.

Πιν. 75. Κωδ. 27, φ. 105^v.

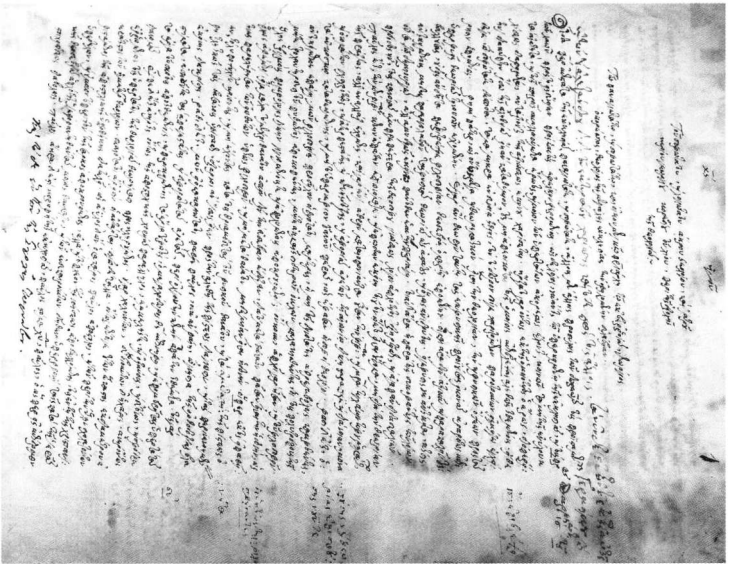
Πίν. 76. Κώδ. 28, φ. 1^ρ.Πίν. 77. Κώδ. 29, φ. 1^ρ.Πίν. 78. Κώδ. 29, φ. 8^υ.

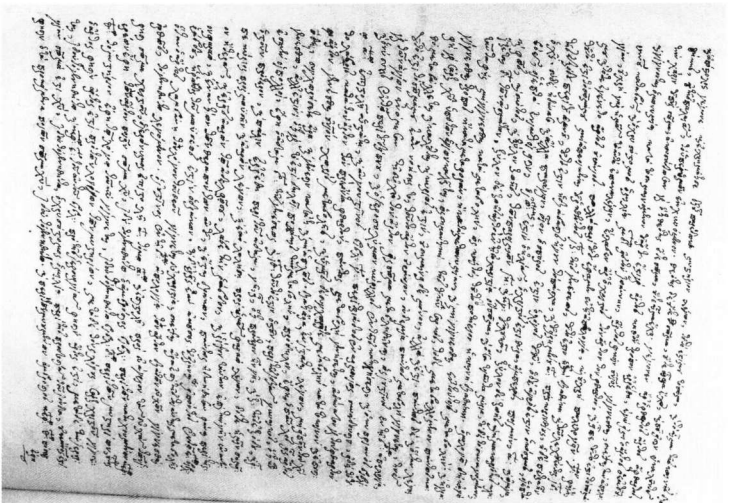
Πιν. 79. Κωδ. 30, φ. 1^ν-2^ρ.

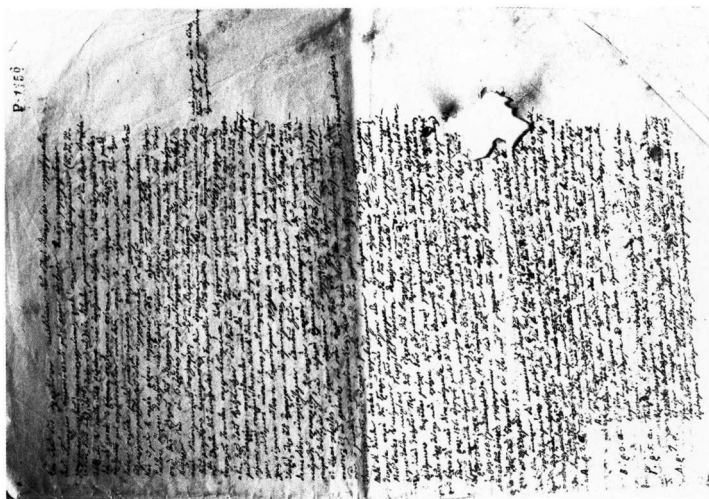
Πιν. 80. Κωδ. 30, φ. 218^ν-219^ρ.

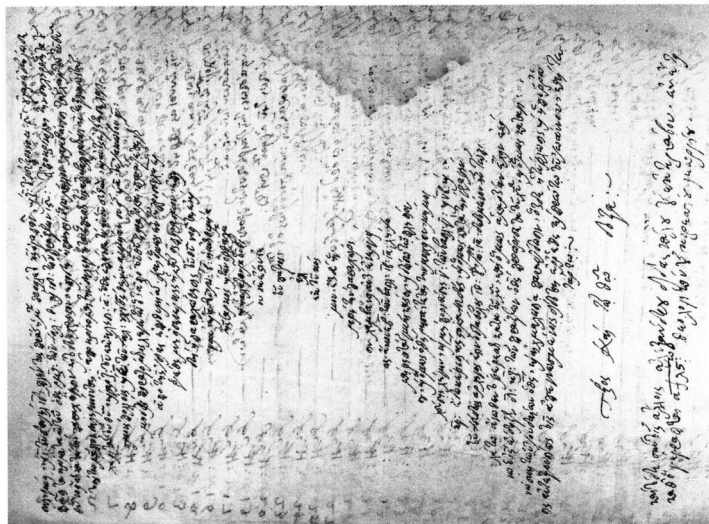
Plv. 81. K068. 31, φ. 1r.

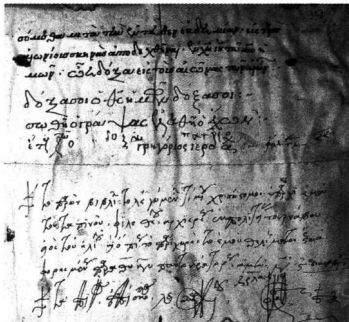
Plv. 82. K068. 31, φ. 322v.

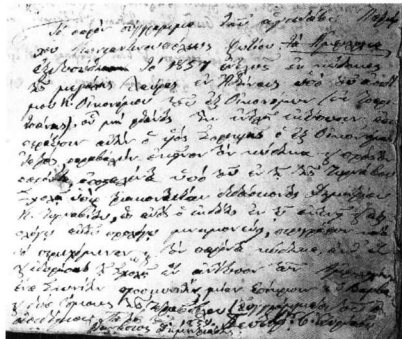
Πιν. 84. ΕΒΕ, Ἀρχεῖο Τυρνάβου, Ρ 1156.
Περιγραφή τοῦ κωδ. 31.

Πιν. 83. Κωδ. 31, φ. 365.

Πιν. 89. Κωδ. 33, φ. 340r.

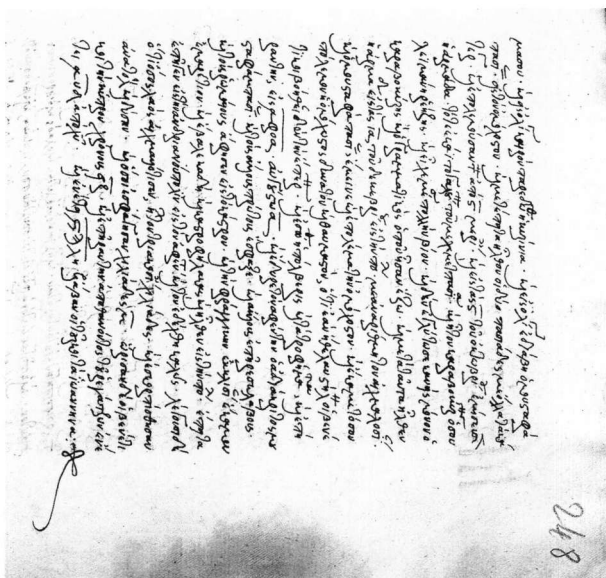
Πιν. 90. Κωδ. 34, σ. I.

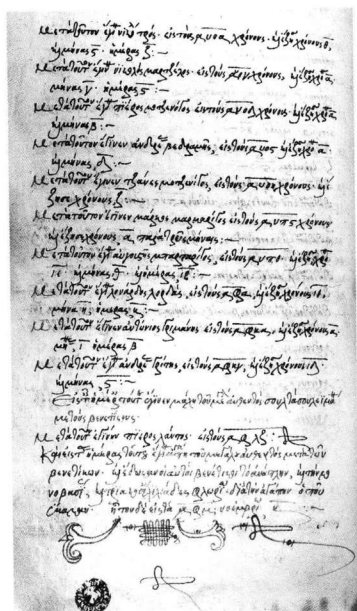
Πιν. 91. Κωδ. 34, σ. 84.

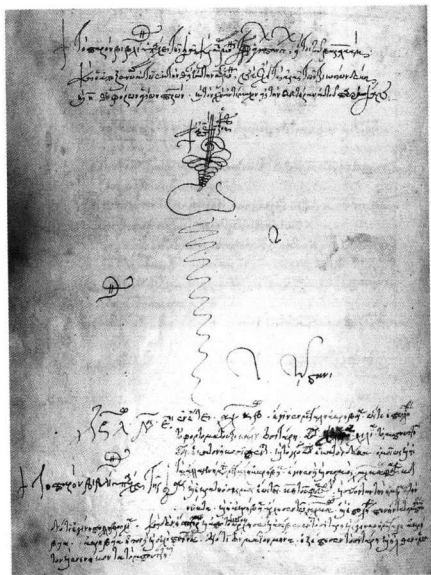
Plv. 95. Κωδ. 37, φ. 1r.

Plv. 96. Κωδ. 37, φ. 248r.

Πίν. 97. Κώδ. 37, φ. 255^v.

Πίν. 98. Κώδ. 37, φ. 257^r.

Πίν. 99. Κώδ. 38, φ. 110^v-111^r.

Πίν. 100. Κώδ. 38, φ. 126^v-127^r.

Πίν. 101. Κώδ. 39, σ. 1.

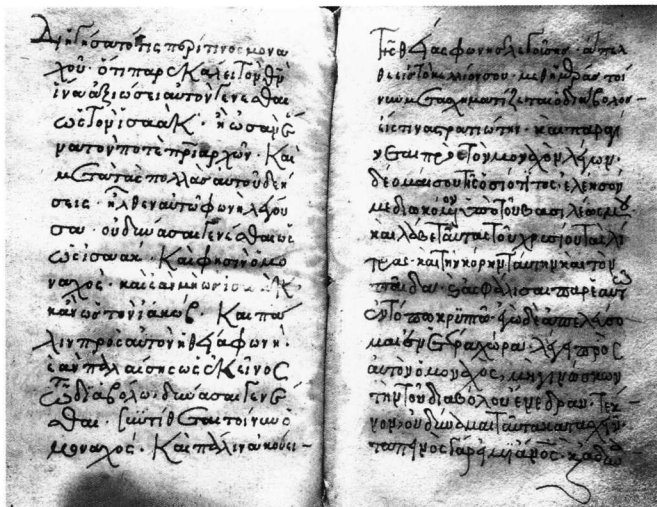
Πίν. 102. Κώδ. 39, σ. 32.

Πίν. 103. Κώδ. 40, σ. 92-93.

Πίν. 104. Κώδ. 40, σ. 260-261.

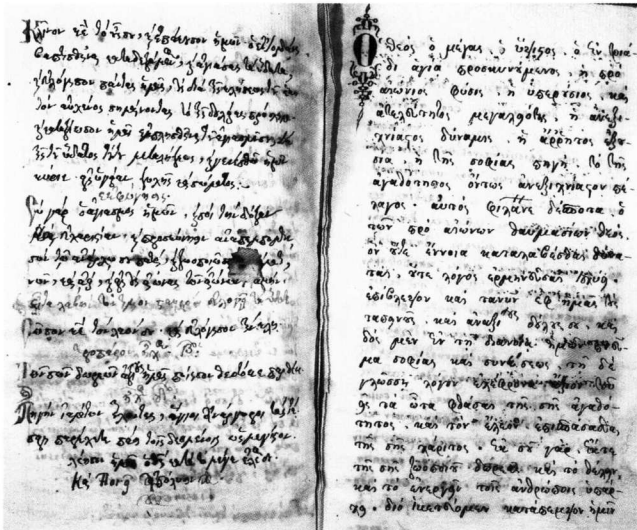

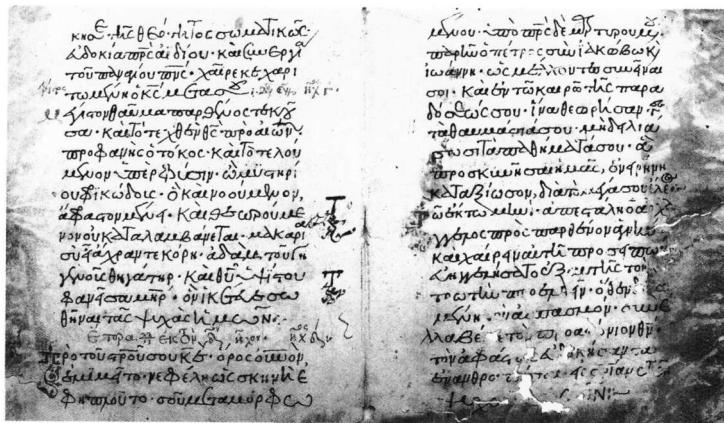
Πίν. 107. Κώδ. 41, φ. 267^v-268^r.

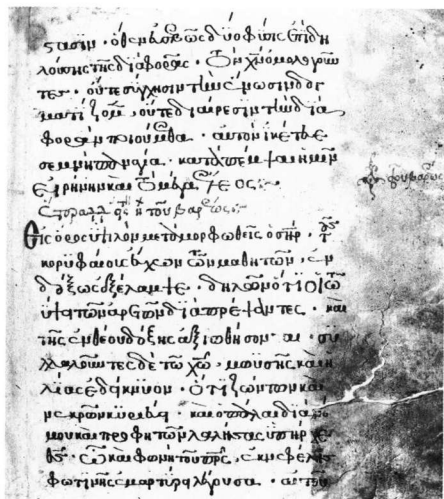
Πίν. 108. Κώδ. 42, φ. 10^r.

Πίν. 109. Κώδ. 42, φ. 24^v-25^r.

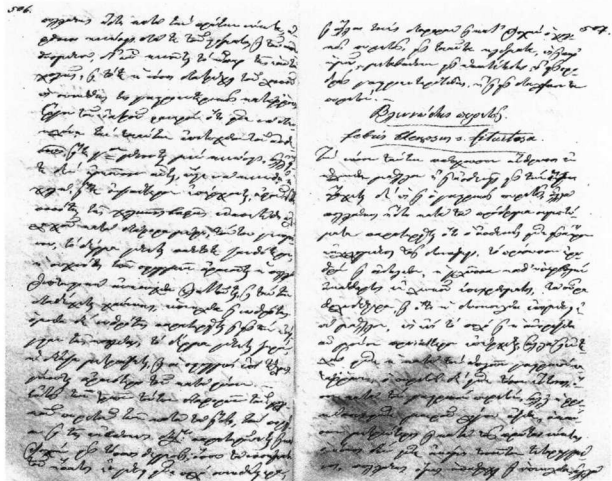
Πίν. 110. Κώδ. 43, ἐσωτ. καλύμματος πινακίδας ἀρχῆς.

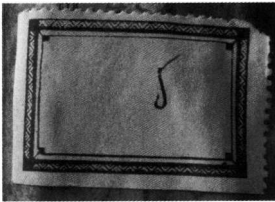
Πίν. 113. Κώδ. 46.1, φ. 1^ν-2^ς.

Πίν. 114. Κώδ. 46.1, φ. 4^ς.

Πίν. 116. Κώδ. 47, σ. 506-507.

Έτικέτα τύπου α.

Έτικέτα τύπου γ.

Έτικέτα τύπου ζ.

Πίν. 117. Τύποι έτικετών που έχουν έπικολληθεί στους κώδικες.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
«ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ»
ΕΚΔΟΘΗΚΕ ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟ ΤΟΥ 2007
ΣΕ 600 ΑΝΤΙΤΥΠΑ
Η ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΓΙΝΕ ΑΠΟ ΤΗ
«Γ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ Ε.Π.Ε.»

NATIONAL HELLENIC RESEARCH FOUNDATION
INSTITUTE FOR BYZANTINE RESEARCH

SOURCES 8

Zisis Melissakis

CATALOGUE OF MANUSCRIPTS
OF THE TYRNAVOS
MUNICIPAL LIBRARY

MD0006135132

ATHENS 2007

ISSN 1107-0609
ISBN 978-960-371-036-3